POLIROM

Autoarea bestsellerurilor
Surorile Boleyn şi *Moştenirea Boleyn*

Philippa Gregory

Ultimul dintre Tudori

BIBLIOTECA POLIROM

Ultimul dintre Tudori, cel mai recent roman al Philippei Gregory, este conceput ca un triptic ce aduce în prim-plan trei femei cu sânge regal care au jucat un rol esenţial în luptele pentru putere din dinastia Tudor: surorile Grey. La moartea lui Edward al VI-lea, în 1553, lady Jane Grey, verişoara regelui, în vârstă de doar şaisprezece ani, este desemnată succesoare la tronul Angliei. Dar domnia ei nu durează decât nouă zile, din cauza intrigilor ţesute la curtea Tudorilor. Va fi trimisă la eşafod pentru că refuză să-şi renege credinţa. Sora ei, Katherine, rămâne însă o ameninţare constantă pentru regina stearpă care, furioasă din cauza căsătoriei în taină a fetei, o condamnă la o viaţă de captivitate în Turnul Londrei. Oare soarta celei de-a treia surori, Mary Grey, va fi mai prielnică sub domnia reginei Elisabeta I? Fiindcă, la fel ca surorile ei, Mary, tânăra nobilă măruntă la trup, îşi arată semnele măreţiei sfidându-şi regina şi căsătorindu-se în taină cu un curtean mărunt. Oare Elisabeta se va arăta mai îngăduitoare decât cruda ei soră?

BIBLIOTECA POLIROM

ACTUAL

Scriitori contemporani, voci şi tendinţe noi în literatura universală de azi.

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Philippa Gregory, *The Last Tudor*

Pe copertă: Paul Delaroche (1797-1856), *Execuția lui Lady Jane Grey*, 1853

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

GREGORY, PHILIPPA

Ultimul dintre Tudori / Philippa Gregory; trad. din lb. engleză de Ioana Georgescu. – Iași: Polirom, 2018

ISBN print: 978-973-46-7521-0
ISBN ePub: 978-973-46-7539-5
ISBN PDF: 978-973-46-7540-1

I. Georgescu, Ioana (trad.)

821.111

Printed in ROMANIA

Philippa Gregory

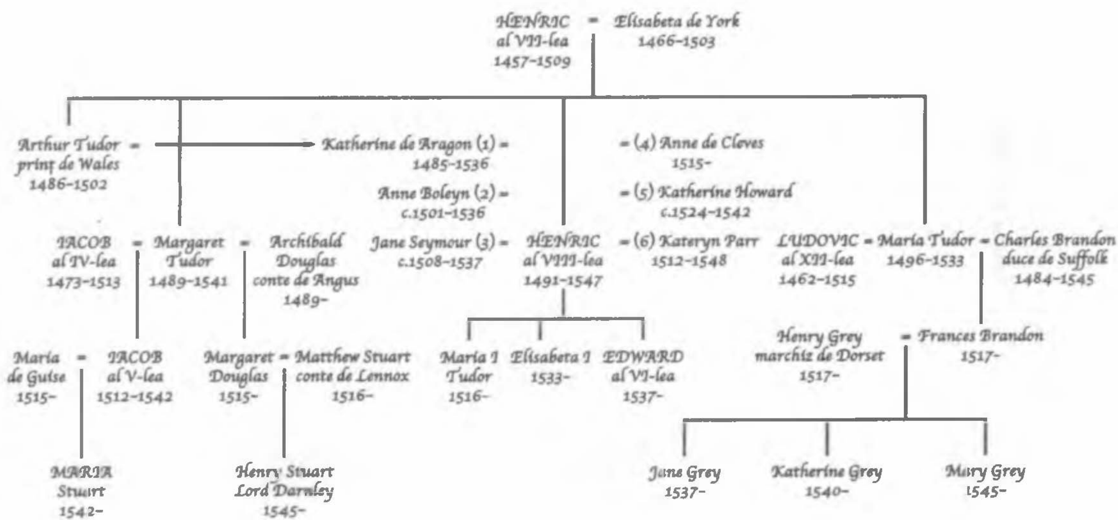
Ultimul dintre Tudori

Traducere din limba engleză
de Ioana Georgescu

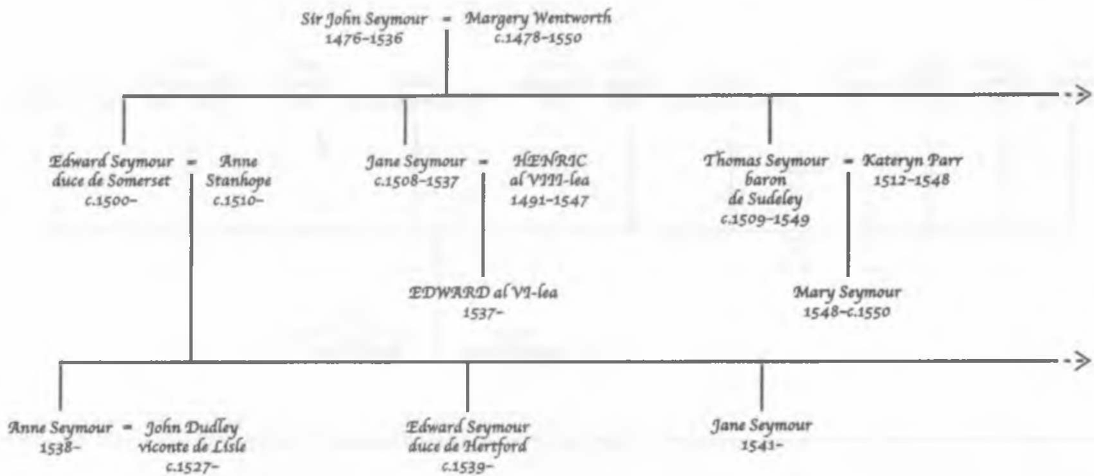
POLIROM
2018

Pentru sora mea

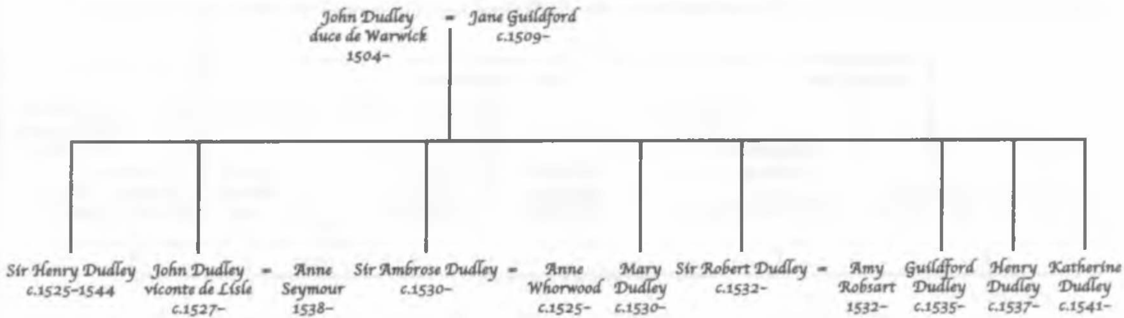
CASELE TUDOR ŞI STUART ÎN 1550

Familia Seymour în 1550

Familia Dudley în 1550

Cartea I

Jane

[01] Casa Bradgate, Groby, Leicestershire, Primăvara anului 1550

Îl iubesc pe tata fiindcă știu că nu va muri niciodată. La fel cum nu voi muri nici eu. Suntem aleşii lui Dumnezeu şi urmăm calea Lui, de la care nu ne abatem niciodată. Nu avem nevoie să ne câştigăm locul în rai cumpărându-l pe Dumnezeu prin fapte bune şi liturghii. Noi nu trebuie să mâncăm pâine pretinzând că e trupul cuiva, şi nici să bem vin pretinzând că e sânge. Noi ştim că lucrurile acestea sunt doar nişte nebunii pentru ignoranţi şi o capcană pentru papistaşii neghiobi. Cunoaşterea – asta e mândria şi gloria noastră. Înţelegem, aşa cum o fac tot mai mulţi în zilele noastre: am fost mântuiţi o dată pentru totdeauna. Nu ne temem, fiindcă noi nu vom muri niciodată.

E adevărat, tata e un om lumesc: păcătos de lumesc. Aş vrea să-mi dea voie să mă lupt cu sufletul lui, dar el râde şi spune:

— Fugi de-aici, Jane, du-te şi scrie-le prietenilor noştri, reformaţii elveţieni. Le-am rămas dator cu o scrisoare – poţi să le-o scrii tu în locul meu.

Nu face bine că se fereşte să vorbească despre cele sfinte, dar nu-i vorba decât de păcatul nepăsării – ştiu că el crede cu trup şi suflet în adevărata religie. Mai mult, trebuie să-mi amintesc că este tatăl meu şi le datorez supunere tatălui şi mamei mele – orice-aş crede eu în taină despre ei. Dumnezeu, care le vede pe toate, îi va judeca. Iar Dumnezeu L-a văzut pe tata şi deja L-a iertat; tata e salvat prin credinţă.

Mă tem că mama nu va fi cruţată de focurile iadului, iar sora mea, Katherine, care e cu trei ani mai mică decât mine, un copil de nouă ani, aproape sigur o să moară şi n-o să se mai înalţe vreodată. E nespus de prostuţă. Dacă aş fi vreo netoată superstiţioasă,

aş fi sigură că e posedată; nu mai e nici o speranţă pentru ea. Sora mea cea mică, Mary, s-a născut din păcatul originar şi n-are cum să scape de asta. E tare micuţă. E la fel de drăguţă ca o versiune în miniatură a surorii noastre, Katherine, cât o păpuşă de mică. Mama mea ar fi trimis-o de-acasă, încă de când era un prunc, să fie crescută departe de noi şi să ne scutească de ruşine, dar tata a arătat prea multă milă faţă de un ultim născut atât de pipernicit, aşa că stă cu noi. Nu e slabă de minte – îşi face lecţiile bine, e o fetiţă isteaţă –, dar n-are nici o înclinaţie către graţia divină; nu e dintre aleşi, cum suntem tata şi cu mine. Una ca ea – a cărei creştere a fost zădărnicită de Satana – ar trebui să-şi dorească mântuirea cu atât mai înflăcărat. Bănuiesc că un copil de cinci ani e încă prea mic să renunţe la cele lumeşti – dar eu studiam latina la patru ani, iar Domnul nostru avea vârsta pe care o am eu acum când a mers la Templu şi le-a predicat înţelepţilor. Dacă nu porneşti pe calea Domnului încă din leagăn, când ai s-o faci?

Studiez încă din copilărie. Cel mai probabil, sunt cea mai învăţată tânără din toată ţara, crescută în religia reformată, preferata marii erudite şi regine Kateryn Parr. Probabil că sunt cel mai bun învăţăcel din Europa şi, cu siguranţă, cea mai educată dintre fete. N-o consider pe verişoara mea, prinţesa Elisabeta, un adevărat discipol, fiindcă mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi. Biata Elisabeta nu dă nici un semn că ar fi aleasă, iar studiile ei sunt tare lumeşti. Vrea să fie văzută drept isteaţă, vrea să-şi mulţumească profesorii şi să se dea în spectacol. Până şi eu trebuie să am grijă să nu cad în păcatul mândriei, chiar dacă mama, lipsită de bună-cuviinţă, zice că aş face mai bine să am grijă să nu devin complet ridicolă. Dar când îi explic că e căzută în păcat, mă ia de urechi şi mă ameninţă cu bătaia. Aş încasa bucuroasă o bătaie de dragul credinţei mele, aşa cum a făcut şi Sfânta Anne Askew, dar cred că pe Dumnezeu îl mulţumesc mai mult dacă îmi cer iertare, fac o reverenţă şi mă aşez la masă pentru cină. Mai ales că avem plăcintă cu pere şi cremă de zahăr ars, care e preferata mea.

Nu e deloc uşor să străluceşti la Bradgate. E o casă lumească şi suntem mulţi în ea. E o clădire măreaţă, din cărămidă, la fel de roşie ca Hampton Court, cu o intrare la fel de largă precum acel palat, aşezată în uriaşa pădure Charnwood. Avem toate drepturile

la măreție regală. Mama e fiica prințesei Maria, care a fost regina Franței, sora favorită a regelui Henric al VIII-lea, așa că mama e succesoare la Tronul Angliei după copiii regelui mort, verișoarele mele, prințesele, Maria și Elisabeta, care sunt moștenitoarele fratelui lor mai mic, regele Edward. Lucrul acesta ne face cea mai importantă familie din Anglia, iar noi nu uităm niciodată asta. Avem o mulțime de servitori, mai bine de trei sute, pentru noi cinci; avem un grajd plin cu cai frumoși și o grădină care înconjoară casa, și ferme, și sate, râuri și lacuri chiar în inima Angliei. Avem propriul urs de hăituit, care stă în cușcă, la grajduri, propriul țarc pentru urs și propriul ring pentru lupte de cocoși. Casa noastră e una dintre cele mai mari din Midlands; avem un salon uriaș cu o galerie pentru muzicieni la un capăt și o estradă regală la celălalt. Cele mai frumoase ținuturi din Anglia sunt ale noastre. Am fost crescută cu știința că tot pământul acesta e al meu, la fel cum și noi suntem ai Angliei.

Desigur, între mama mea și Tron se află cei trei copii ai familiei regale: Edward, regele, care are numai doisprezece ani, ca mine, și, prin urmare, cârmuiește prin intermediul unui Lord Președinte, apoi surorile lui mai mari, prințesa Maria și prințesa Elisabeta. Uneori, lumea nu le ia în calcul drept moștenitoare pe cele două prințese, de vreme ce au fost amândouă numite bastarde și renegate de propriul tată. Nici n-ar fi incluse în familia regală, dacă n-ar fi fost la mijloc mila creștinească a profesoarei mele, Kateryn Parr, care le-a adus la curte și i-a făcut să le recunoască. Mai rău de-atât, prințesa Maria (Dumnezeu să-i ierte păcatele) e o papistașă declarată și o eretică și, chiar dacă trebuie s-o iubesc fiindcă mi-e verișoară, mi-e groază să mă aflu în casa ei, unde se respectă orele de Liturghie ca și cum ar trăi într-o mănăstire și nu într-un regat reformat, fiindcă întreaga Anglie e protestantă acum, sub cârmuirea regelui Edward.

Nu vorbesc despre prințesa Elisabeta. N-o fac niciodată. Am văzut-o mai mult decât mi-aș fi dorit pe când locuiam amândouă cu regina Kateryn și tânărul său soț, Thomas Seymour. Tot ce voi spune e că Elisabetei ar trebui să-i fie rușine și că va trebui să dea socoteală în fața Domnului pentru ce a făcut. Am văzut totul. Am fost acolo când ea îl urmărea, îl măgulea și se hârjonea cu soțul mamei ei vitrege. L-a dus pe sir Thomas Seymour – un om

măreț – la imprudență, apoi la moarte. S-a făcut vinovată de desfrâu și adulter – măcar în inima ei, dacă nu și-n patul lui. E la fel de vinovată de moartea lui cum ar fi fost dacă l-ar fi învinovățit de conspirație și trădare și l-ar fi condus chiar ea la eșafod. A vrut ca el să se vadă pe sine drept ibovnicul și soțul ei, și pe ei doi drept moștenitorii tronului. Poate că n-a spus atât de multe: nici nu trebuie să spună multe. Am văzut cum se purta cu el și știu ce l-a adus în stare să facă.

Dar – nu – eu nu judec. Nu voi judeca. Nu judec niciodată. Lucrul acesta îl face Dumnezeu. Eu trebuie să-mi păstrez modestia în cuget, să-mi țin privirea plecată și să fiu miloasă, ca de la păcătos la păcătos. Și sunt sigură că nici Dumnezeu n-o va considera altfel, când o să ardă în focurile iadului, căindu-se prea târziu pentru desfrâu, necredință și ambiție. Lui Dumnezeu și mie ne va fi milă de ea și o vom lăsa cu pedeapsa ei veșnică.

În orice caz, de vreme ce prințesele Maria și Elisabeta au fost declarate nelegitime și sunt, în mod clar, amândouă nepotrivite pentru tron, aceste surori vitrege ale regelui Edward au mult mai puține drepturi la tron decât fiica surorii preferate a regelui Henry, regina Maria, cu alte cuvinte – mama mea.

Și de aceea, tocmai de aceea, e atât de important ca ea să studieze credința reformată și să lase deoparte podoabele strălucitoare. Ar trebui să se ferească de banchete și de băutură, ar trebui să danseze doar cu doamnele cele mai caste din suita ei și să nu mai călărească prin tot ținutul pe calul acela uriaș al ei, cât e ziua de lungă, la vânătoare de orice e sezonul, de parcă ar fi o fiară înfometată a câmpului. Pădurile întinse din jurul casei noastre răsună de la cornurile ei de vânătoare, iar pajiștile sunt măturate în căutarea vânatului. Câinii mor în țarcul ursului, iar vițicile sunt măcelărite în fața bucătăriei. Mi-e așa de teamă că e desfrânată (cei din familia Tudor sunt teribil de desfrânați), știu sigur că e mândră (toți Tudorii sunt tirani înnăscuți) și toată lumea poate să vadă că e risipitoare și-i plac cele lumești.

Ar trebui s-o dojenesc, dar când îi spun profesorului meu că-mi adun curajul să-i zic mamei că se face vinovată cel puțin de mândrie, mânie, lăcomie, desfrâu și avariție, el îmi răspunde agitat:

— Lady Jane, serios, mai bine nu.

Iar eu ştiu că se teme de ea, la fel ca toată lumea – până şi tatăl meu se teme. Asta nu face decât să arate că se face vinovată de o ambiţie deloc femeiască, pe lângă toate celelalte.

Şi eu aş fi la fel de temătoare ca toţi ceilalţi oameni şovăielnici, doar că eu sunt întărită de credinţa mea. Chiar sunt. Lucrul acesta nu-i uşor dacă urmezi religia reformată. Curajul e simplu pentru papistaşi – fiecare netrebnic are o duzină de obiecte care să-l instruiască şi să-l încurajeze: icoanele din biserică, vitraliile, călugăriţele, preotul, corul, tămâia, gustul ameţitor al vinului, de care se conving singuri că are gustul sărat al sângelui. Dar toate astea nu-s decât vanitate şi deşertăciune. Eu ştiu că sunt întărită de credinţă fiindcă îngenunchez într-o capelă albă şi răcoroasă în linişte, apoi aud glasul Domnului vorbindu-mi doar mie, blând ca un tată iubitor. Citesc Biblia singură, nu mi-o citeşte altcineva, şi prin urmare aud cuvântul Domnului. Mă rog pentru înţelepciune şi atunci când vorbesc ştiu că o fac în spiritul Bibliei. Sunt sluga Lui şi mesagerul Lui – şi de aceea mama greşeşte atât de mult când strigă la mine: „Pentru Dumnezeu, mută-ţi faţa aia lungă de-aici şi pleacă la vânătoare înainte să te gonesc chiar eu din bibliotecă!".

Tare greşit. Mă rog ca Dumnezeu s-o ierte, aşa cum fac şi eu. Dar ştiu că El nu va uita cum m-a jignit pe mine, sluga Lui; şi nici eu nu voi uita. Iau un cal din grajd, dar nu merg la vânătoare. În schimb, călăresc cu sora mea Katherine, cu un rândaş după noi. Putem merge călare întreaga zi, în orice direcţie, fără să ieşim de pe pământurile noastre. Mergem în galop mărunt peste pajişti şi trecem pe la marginea câmpurilor unde creşte ovăzul, verde şi des; trecem prin vaduri şi lăsăm caii să bea apa limpede. Suntem copiii familiei regale a Angliei, cei mai fericiţi în mijlocul naturii englezeşti, binecuvântaţi cu moştenirea noastră.

Astăzi, din nu ştiu care motiv, mama e numai zâmbet, iar mie mi s-a spus să-mi pun rochia cea nouă care a sosit de la Londra săptămâna trecută, un veşmânt de catifea roşu-aprins, cu o glugă neagră, amplă, cu mâneci, fiindcă avem oaspeţi de seamă la cină. Îl întreb pe lordul şambelan cine vine, iar el îmi zice că e fostul

Lord protector, Edward Seymour, Ducele de Somerset. A fost întemniţat în Turn pentru trădare, iar acum a fost eliberat, gata să se întoarcă în Micul Consiliu. În aşa timpuri primejdioase trăim.

— Şi-l aduce şi pe fiul său, spune şambelanul şi îndrăzneşte să-mi facă cu ochiul, ca şi cum aş fi vreo fetişcană uşuratică, îndeajuns de prostuţă să fie încântată de aşa veşti.

— Vai, ce interesant! spune nesocotita mea soră Katherine.

Oftez răbdătoare şi le spun că voi citi în dormitorul meu până când va veni timpul să mă îmbrac pentru cină. Dacă închid uşa dintre dormitor şi camera noastră, poate Katherine pricepe aluzia şi se ţine la distanţă.

Nu s-a întâmplat.

După nici o clipă, se aude un ciocănit la uşa din lemn sculptat şi-şi iţeşte capul blond în camera mea, spunând:

— A, studiezi?

De parcă aş face vreodată altceva.

— Sigur, asta aveam de gând când am închis uşa.

E surdă la ironie.

— De ce crezi că vine încoace ducele de Somerset? întreabă ea, intrând în cameră cu paşi mărunţi, fără să primit vreo invitaţie.

Mary se ţine după ea, de parcă odăile mele ar fi anticamera regală, unde poate trece oricine de gărzi, cu condiţia să fie cât de cât bine îmbrăcat.

— Ai adus maimuţa aceea dezgustătoare aici? mă opun eu, când o văd cocoţată pe umărul ei.

Pare contrariată:

— Sigur că am adus-o. Domnul Năsuc vine cu mine peste tot. Mai puţin atunci când merg la bietul urs. Îi e frică de bietul urs.

— Ei bine, n-are voie să intre aici şi să-mi strice hârtiile.

— N-o să le strice. O să stea în braţe la mine. E un Domn Năsuc foarte ascultător.

— Dă-l afară!

— Nu.

— Dă-l afară, îţi poruncesc!

— Nu poţi să mă obligi.

— Sunt sora mai mare, iar astea sunt odăile mele...

— Eu sunt cea mai frumoasă şi te vizitez din politeţe...

Ne încruntăm una la cealaltă. Îmi arată lanţul de argint legat la gâtul lui negru şi sfrijit.

— Jane, te rog. O să-l țin bine, îmi promite ea.

— Ți-l țin eu, se oferă Mary, așa că acum amândouă se ceartă care să țină maimuța ce, oricum, n-are ce căuta în odăile mele.

— O, plecați! spun iritată. Amândouă!

Dar Katherine se întoarce și o ridică pe Mary pe un scaun, unde copila rămâne așezată, mică cât o păpușă, zâmbindu-mi cu tot farmecul din lume.

— Stai dreaptă, îi amintește Katherine, iar Mary își trage umerii și se îndreaptă.

— Nu! Plecați!

— O să plec imediat ce te întreb ceva.

Katherine e fericită pentru că lucrurile merg după placul ei, ca de obicei. E ridicol de frumușică și are cam tot atâta minte cât Domnul Năsuc.

— Prea bine, îi spun sever, întreabă-mă, apoi pleacă.

Ea trage aer în piept.

— De ce crezi că vine încoace ducele de Somerset?

— N-am idee.

— Pentru că eu știu. Așa că tu de ce nu știi? Credeam că ești foarte, foarte deșteaptă.

— Nu vreau să știu, îi răspund simplu.

— Pot să-ți zic eu. Tot ce știi tu sunt lucrurile de prin cărți.

— Lucrurile din cărți, repet eu cuvintele copilului ignorant. Chiar așa. Eu știu într-adevăr „lucrurile din cărți", dar dacă aș vrea să aflu treburi lumești, l-aș întreba pe tata, care mi-ar spune adevărul. N-aș umbla peste tot ca să trag cu urechea pe la părinți și pe la bârfele servitorilor.

Ea sare pe patul meu mare, din lemn, ca și cum și-ar fi propus să rămână până la cină, apoi se sprijină de pernă de parcă ar vrea să doarmă aici. Maimuța se culcușește alături de ea și-și trece degetele sfrijite prin blana mătăsoasă.

— Are purici?

— A, da, zice ea cu indiferență. Dar n-are păduchi.

— Atunci ia-l din patul meu!

Drept răspuns, ea îl ia în brațe.

— Nu te agita, fiindcă e cu adevărat palpitant. Vin încoace pentru logodna ta! anunță ea. Iată! Credeam că o să te facă să sari în sus.

Sar în sus aşa de puţin, că-mi pot ţine degetul nemişcat pe carte ca să ştiu unde am rămas.

— Şi unde-ai auzit una ca asta?

— Toată lumea ştie, spune ea, ceea ce înseamnă că e bârfa servitorilor, aşa cum prevăzusem. O, eşti aşa de norocoasă! Sunt de părere că Ned Seymour e cel mai frumos tânăr din lume.

— Da, dar ţie-ţi place orice bărbat care poartă pantaloni strâmţi.

— Are nişte ochi atât de blânzi.

— Sigur că are ochi, dar n-au puterea simţirii, doar a văzului.

— Şi un zâmbet încântător.

— Îmi închipui că zâmbeşte la fel ca toată lumea, dar nu m-am obosit să mă uit.

— Şi călăreşte minunat şi are veşminte frumoase, şi este fiul celui mai puternic om din Anglia. Nu există familie mai măreaţă ca Seymourii. Nici mai bogată. Sunt mai avuţi ca noi. Sunt şi mai aproape de tron decât noi.

Mă gândesc, fără s-o rostesc, că măreţia familiei nu l-a ajutat cu nimic pe Thomas Seymour, care a fost decapitat cu doar un an în urmă, din cauza Elisabetei şi nici măcar fratele lui mai mare n-a reuşit să-l salveze. Apoi fratele, însuşi Lordul Protector, a căzut în dizgraţie şi acum se trudeşte să-şi recapete locul la putere.

— Frumosul fiu al Lordului Protector, suspină ea.

Ca de obicei, e o aiurită.

— Nu mai e Lord Protector; funcţia lui a fost abolită, o corectez. Consiliul e condus de Lordul Preşedinte, John Dudley. Dacă vrei o alianţă cu cei ce vin la putere, atunci cu familia Dudley trebuie s-o faci.

— Ei bine, rămâne unchiul regelui, iar Ned încă e conte de Hertford.

— Edward Seymour, o corectez.

— Edward sau Ned! Cui îi pasă?

— Şi chiar zice toată lumea că o să fiu logodită cu el? întreb.

— Da, zice ea simplu. Şi când o să te măriţi, va trebui să pleci iar. O să-mi fie dor de tine. Chiar dacă mare parte din timp nu faci decât să te plângi că sunt neghioabă, e mai plăcut când eşti aici. Mi-a fost dor de tine când ai stat cu regina Kateryn. Să fiu sinceră, chiar m-am bucurat când a murit – deşi mi-a părut tare

rău pentru ea, desigur - pentru că speram că o să te întorci acasă de tot.

— Nu pleca, Jane, începe Mary dintr-odată să se vaiete, fără să înțeleagă mare lucru din ce se discută.

Chiar dacă știu că Biblia spune că discipolul trebuie să-și lase casa sau frații, sau surorile, sau tatăl, sau mama de dragul credinței, sunt destul de mișcată de lucrul ăsta.

— Dacă sunt chemată într-un loc măreț din lumea largă, va trebui să merg, îi spun. Vărul nostru, regele Edward, are o curte evlavioasă, iar eu voi fi fericită să trăiesc acolo și, dacă Dumnezeu mă cheamă într-un loc măreț din lume, atunci voi fi un model pentru cei ce au considerație pentru mine. Și, când îți va veni rândul, am să-ți arăt cum să te porți dacă vrei să faci exact cum îți spun eu. De fapt, și mie o să-mi fie dor de tine și de micuța Mary, dacă va trebui să plec.

— O să-ți fie dor de Domnul Năsuc? întreabă Katherine plină de entuziasm, târându-se jos din pat și întinzându-l către mine până când fețișoara-i tristă e aproape de a mea.

Îi împing mâinile cu blândețe.

— Nu.

— Ei bine, când mi-o veni și mie rândul să mă mărit, sper să fie la fel de frumos ca Ned Seymour, spune ea. Și nu m-ar deranja nici să fiu contesă de Hertford.

Îmi dau seama că acesta va fi noul meu nume și titlu și că, atunci cânt tatăl lui Ned va muri, Ned va deveni duce de Somerset, iar eu voi fi ducesă.

— Se va face voia Domnului, spun eu, gândindu-mă la frunzele de căpșun de pe coroana de ducesă și la moliciunea grea a gulerului din blană de hermină. Atât pentru tine, cât și pentru mine.

— Amin, spune ea visătoare, ca și cum s-ar gândi încă la zâmbetul lui Ned Seymour. O, amin.

— Tare mă îndoiesc că Domnul te va face ducesă, îi atrag atenția.

Mă privește cu ochii ei albaștri larg deschiși, cu chipul palid, ca al meu, acum îmbujorat:

— O, roagă-te să fie așa, îmi răspunde cu încredere. Tu poți să-mi faci rost de un duce dacă te rogi pentru mine, Jane. Ești

aşa de evlavioasă, că sigur îl poţi convinge pe Dumnezeu să-mi dea un duce. Cere-i unul frumos.

Trebuie să-i dau dreptate lui Katherine şi să recunosc că Ned Seymour e la fel de fermecător ca toţi Seymourii. Îmi aminteşte de unchiul lui, Thomas, care a fost omul cel mai bun la suflet pe care l-am cunoscut vreodată, soţul tutorelui meu, regina Kateryn, înainte ca Elisabeta să le destrame fericirea. Ned are părul şaten şi ochii căprui deschis. N-am observat până acum că ochii lui sunt blânzi, dar sora mea are dreptate, are o căldură plăcută şi un zâmbet irezistibil. Sper că nu ascunde gânduri păcătoase în spatele strălucirii lui atotştiutoare. A fost crescut la curte, ca tovarăş al vărului meu, regele, aşa că ne cunoaştem; am călărit împreună şi am învăţat să dansăm împreună, şi chiar am studiat împreună. Gândeşte, la fel ca mine – la fel ca noi toţi –, că toţi tinerii isteţi sunt protestanţi. L-aş numi chiar prieten, atât de mult cât poate fi numit prieten cineva din ţarcul de urşi care este o curte regală. Este şi un mare susţinător al credinţei reformate, aşa că avem şi lucrul acesta în comun şi, în spatele veseliei sale, se ascunde o minte serioasă, adâncă. Vărul meu, regele Edward, e studios şi serios ca mine, aşa că ne place să citim împreună. Dar Ned Seymour ne face pe amândoi să râdem. Nu e niciodată necuviincios – vărul meu, regele, nu acceptă măscărici pe lângă el –, dar e plin de duh şi fermecător; are farmecul acela puternic al Seymourilor, care-l ajută să-şi facă prieteni oriunde s-ar afla. E un băiat care te face să zâmbeşti când îl vezi, aşa băiat e.

Mă aşez alături de doamnele de companie ale mamei la cină, iar el se aşază cu cavalerii tatălui său. Părinţii noştri stau la masa cea mare de pe podium şi cercetează încăperea, privindu-ne de sus. Când văd cum se înclină bărbia prea mândră a mamei, îmi amintesc că cei din urmă vor fi cei dintâi, iar cei dintâi ultimii, pentru că mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi. Ea, mai ales, sunt sigură că n-ar putea fi vreodată aleasă; şi, când voi deveni ducesă, o să am rang mai înalt decât al ei, iar ei n-o să-i mai fie îngăduit să mă suduie vreodată.

Când se strâng mesele, muzicienii cântă, iar mie mi se cere să dansez cu doamnele mamei şi cu sora mea Katherine. Desigur,

Katherine își flutură fusta de colo-colo și o ridică prea sus, ca să se poată lăuda cu pantofii ei frumoși și cu picioarele ei iuți. Zâmbește necontenit către masa mare, unde Ned stă în picioare, în spatele scaunului tatălui său. Îmi pare rău că trebuie să spun că, la un moment dat, ne-a făcut cu ochiul. Cred că amândurora, nu doar lui Katherine. Mă bucur că ne privește dansând – dar am o părere mai proastă despre el fiindcă a făcut cu ochiul.

Apoi urmează dansurile generale, iar mama îmi cere să dansez cu el. Toată lumea observă cât de bine ne stă împreună, chiar dacă el e cu un cap mai înalt decât mine. Eu sunt foarte mică și palidă; nici una dintre noi, fetele Grey, nu e robustă la trup; dar eu mă bucur că sunt gingașă, și nu îndesată ca prințesa Elisabeta.

— Dansezi minunat, îmi zice Ned când ne apropiem și așteptăm altă pereche să-și termine dansul. Știi de ce suntem aici eu și tatăl meu?

Pașii de dans ne despart, ceea ce-mi dă timp să mă gândesc la un răspuns demn.

— Nu, tu știi? e tot ce reușesc să spun.

Mă ia de mâini în timp ce înaintăm de-a lungul șirului de dansatori. Ne oprim și facem un arc cu mâinile, iar el îmi zâmbește în timp ce ceilalți își pleacă grațios capetele și-și croiesc drum pe sub brațele noastre.

— Vor să ne căsătorim, îmi zice vesel. E hotărât. O să fim soț și soție.

Trebuie să stăm față în față în timp ce altă pereche de dansatori trece printre noi, așa că poate foarte bine să-mi vadă reacția la cele spuse de el. Simt cum mi se încing obrajii și încerc să nu zâmbesc ca o neroadă.

— Tata ar trebui să-mi spună lucrurile astea, nu tu, îi spun cu răceală.

— O să te bucuri când o va face?

Îmi cobor privirea ca să nu poată vedea ce gândesc. Nu vreau ca ochii mei căprui să strălucească la fel ca ai lui.

— Îi datorez Domnului să-mi ascult tatăl, spun.

— O să te bucuri să-l asculți și să te căsătorești cu mine?

— Destul de mult.

E limpede, părinţii mei consideră că sunt ultima cu care ar trebui să vorbească, fiindcă nu sunt chemată în odăile mamei până a doua zi, când Edward şi tatăl său se pregătesc de plecare, iar caii lor chiar aşteaptă în faţa uşii de la intrare, deschise, iar parfumul primăverii se strecoară în casă alături de cântecul fericit al păsărilor care-şi fac curte.

Aud cum servitorii scot coburii de la şa în holul de jos în timp ce îngenunchez în faţa părinţilor mei, iar mama îi face semn din cap servitorului să închidă uşa.

— O să te căsătoreşti cu Edward Seymour, îmi spune mama scurt. Eşti promisă, dar nu logodită în scris. Întâi trebuie să vedem dacă tatăl lui reuşeşte să-şi recâştige locul în Consiliu şi să i se alăture lui John Dudley. Dudley e omul cel mai important acum. Trebuie să fim siguri că Seymour o să i se alăture şi o să se ridice din nou.

— Doar dacă nu se iveşte vreo şansă din partea cealaltă... spune tata, privind-o pe mama cu înţeles.

— Nu, sigur se va însura cu o prinţesă străină, spune mama.

Îmi dau seama imediat că vorbesc despre regele Edward, care a declarat public că se va căsători cu o prinţesă străină cu dotă demnă de o regină. Nici eu nu m-am gândit vreodată la altceva, deşi mulţi spun că aş fi o regină minunată şi o lumină şi un far călăuzitor al noii religii, putând să grăbesc reforma religioasă într-o ţară care, chiar şi acum, e dureros de şovăielnică. Mă asigur că-mi ţin capul plecat şi nu scot o vorbă.

— Dar se potrivesc aşa de bine, stăruie tata. Amândoi aşa de studioşi şi de pioşi. Iar Jane a noastră ar fi o urmaşă atât de bună a lui Kateryn Parr. Aşa am crescut-o; regina Kateryn a instruit-o pentru asta.

Simt cum ochii mamei mă cercetează atent, dar nu-mi ridic privirea.

— Ar transforma Curtea într-o mănăstire! spune ea râzând.

— O lumină pentru întreaga lume, răspunde tata cu seriozitate.

— Mă îndoiesc că se va întâmpla vreodată. Oricum, lady Jane, te poţi considera logodită cu Edward Seymour până îţi vom spune noi altceva.

Tata mă prinde de cot şi mă ajută să mă ridic.

— O să fii ducesă sau ceva mai bun de-atât, îmi promite. Nu vrei să ştii ce-ar fi mai bun de-atât? Ce zici de tronul Angliei?

Clatin din cap.

— Pe mine mă interesează un tron ceresc, îi spun, prefăcându-mă că nu aud hohotul vulgar al mamei.

[02] Palatul Suffolk, Londra, Primăvara anului 1553

E chiar mai bine că nu mă amăgesc prea tare cu gândul că frumosul Ned Seymour îmi va fi soţ. Întoarcerea tatălui său la putere e de scurtă durată şi se sfârşeşte prin moartea lui. A fost prins conspirând împotriva lui John Dudley, apoi întemniţat, acuzat şi executat pentru trădare. Capul familiei a murit, iar familia e din nou ruinată. Soţia lui, cunoscută pentru mândria ei, care a avut odată fala criminală de-a o da deoparte pe tutoarea mea, regina văduvă Kateryn, ca să intre ea prima la un banchet, este acum văduvă şi prizonieră în Turn. Ned nu mai vine deloc la Curte. Am avut noroc să scap de căsătoria cu un om care – oricât de blânzi i-ar fi ochii – a căzut acum în dizgraţie, fiind fiul unui trădător.

E la fel de bine că nu am lăsat nici ambiţiile tatălui meu să-şi facă loc în rugăciunile mele, cu toate că ştiu bine că toţi preoţii reformaţi, toţi credincioşii protestanţi şi toţi sfinţii în viaţă din Anglia vor să mă căsătoresc cu regele şi să conduc regatul pelerinilor către casa noastră cerească. Nu că ar spune-o vărul meu, regele Edward – el ţine morţiş să se căsătorească cu cineva de viţă regală din străinătate; dar, cu siguranţă, nu va tolera o prinţesă papistaşă. Dintre toate fetele protestante, eu sunt cea mai potrivită, devotată religiei noastre, a amândurora, prietenă din copilărie şi fiică a unei prinţese de sânge.

Deloc întâmplător, tata a cerut să mi se predea retorica – o îndeletnicire regală –, iar eu am ales să studiez araba şi ebraica,

pe lângă latină şi greacă. Dacă voi fi vreodată chemată să urc pe tron, voi fi pregătită. Am trăit cu regina Kateryn Parr: ştiu că o femeie poate fi şi învăţată, şi regină. De fapt, sunt chiar mai bine pregătită decât a fost ea. Dar nu voi cădea în păcatul de-a râvni tronul.

Surorile vitrege ale regelui nu-mi urmează exemplul nici în ce priveşte studiile, nici în devotamentul faţă de religie. Aş vrea s-o facă. Fac tot ce le stă în putere să-şi păstreze poziţia la Curte şi în ochii lumii, dar nu într-ai Domnului. Nici una dintre verişoarele de spiţă regală nu urmează calea luminată, la fel ca mine. Prinţesa Maria e o papistaşă neclintită şi numai Dumnezeu ştie în ce crede Elisabeta. Cealaltă moştenitoare directă, Maria a Scoţiei, este papistaşă, crescută în lux şi păcat la curtea Franţei, iar Margaret Douglas, fiica strămătuşii mele, Margaret, care s-a căsătorit cu un scoţian şi stă ascunsă prin Yorkshire, pare să fie tot papistaşă.

Dar prinţesa Maria e moştenitoarea cea mai apropiată de tron, aşa că trebuie să-i arătăm respect în toate cele, orice părere am avea noi despre credinţa ei. Însăşi mama şi soţia lui John Dudley se află în alaiul ei când intră cu fast în Londra, ca şi cum ar vrea să le amintească tuturor că ea e moştenitoarea regelui şi că sunt cei mai buni prieteni.

Doar eu, din toată familia mea, refuz să port veşminte preţioase şi să merg în alaiul Mariei. N-o să mă împăunez cu o robă plină de broderii grele. Dar ea îmi trimite rochii, ca şi cum ar vrea să-mi cumpere iubirea de verişoară, iar eu îi spun doamnei sale de onoare, Anne Wharton, că nu pot răbda să aud că o înfumurată ca prinţesa Elisabeta e lăudată pentru că se îmbracă mai modest decât mine. Nu voi purta decât cele mai sobre veşminte. Nu va fi decât un teolog regal în Anglia, o singură moştenitoare a reginei reformate Kateryn Parr, o singură fecioară care va conduce biserica reformată, iar aceea voi fi eu. Nu voi fi văzută purtând veşminte mai stridente decât Elisabeta şi nu mă voi alătura păcătosului alai papistaş.

Aşa a luat sfârşit iubirea între verişoare. Oricum, nu cred că prinţesa Maria a ţinut cine ştie ce la mine vreodată, de vreme ce odată am insultat uriaşul ostensoriu de cristal în care se ţine azima pentru slujbă în altarul capelei ei, întrebând-o pe doamna ei de companie de ce a făcut o plecăciune în faţa lui. Am vrut să

mă lupt cu sufletul ei – s-o atrag într-o discuţie despre cele sfinte în care să-mi explice că ea, ca o papistaşă ce e, crede că pâinea e chiar trupul lui Isus Cristos. Apoi i-aş fi demonstrat că nu e altceva decât pâine – că Isus dorise ca discipolii săi să înţeleagă că El le oferea pâine la Cina cea de Taină, pâine adevărată, şi că-i invita să se roage pentru El în acelaşi timp. Nu spunea că e trupul Lui. Nu trebuia interpretat cuvânt cu cuvânt. Nu-i aşa că orice neghiob înţelege asta?

Credeam că ar fi o discuţie cât se poate de interesantă, una care ar fi condus-o la înţelegerea adevărată. Dar, din nefericire, cu toate că eu ştiam foarte bine ce am de spus, ea nu mi-a răspuns cum mă aşteptam. Nu a vorbit deloc, cum crezusem că are să facă, a spus doar că se pleacă în faţa Lui, cel care ne-a creat pe toţi – un răspuns cât se poate de lipsit de sens.

— Cum? am întrebat eu, puţin supărată. Cum se poate ca El să ne fi făcut pe noi toţi, iar creatorul să-l fi făcut pe El?

N-a ieşit deloc bine, iar Dumnezeu trebuie să mă ierte că nu mi-am construit argumentarea, repetându-mi ideea de trei ori, ca la lecţiile de retorică. Am făcut-o mult mai bine când am exersat în camera mea decât în capela de la Beaulieu, iar asta nu s-a putut întâmpla decât pentru că diavolul îi apără pe ai lui, iar Anne Wharton se află sub copita lui păroasă.

M-am întors în camera mea să repet discursul în faţa oglinzii. Mi-am văzut chipul palid, părul de culoarea bronzului, trăsăturile firave şi pistruii mărunţei de pe nas, care mă tem că-mi strică frumuseţea delicată. Pielea mea palidă e aidoma celui mai fin porţelan, cu excepţia lor, care-mi pudrează faţa în timpul verii englezeşti, ca nişte seminţe de salcie. Am fost nespus de convingătoare când am pledat pentru ambele părţi ale argumentării de una singură: am strălucit ca un înger când m-am luptat cu sufletul Annei Wharton cea imaginară. Dar Anne Wharton cea adevărată a fost imposibil de convins.

Găsesc că oamenii sunt tare greu de convertit; sunt atât de neghiobi. E greu să-i ridici pe păcătoşi la graţia divină. Am repetat câteva replici de una singură şi au sunat la fel de puternic ca ale unui predicator; dar, în timp ce-mi exersam argumentarea, Anne Wharton s-a dus la prinţesa Maria şi i-a zis ce-i spusesem, aşa că prinţesa m-a considerat un vrăjmaş îndârjit al credinţei ei,

ceea ce e păcat, fiindcă înainte fusese mereu blândă cu mine şi mă iubise. Acum mă dispreţuieşte pentru credinţa mea, pe care o consideră greşită. Credinţa mea trainică – văzută ca fiind greşită! Va trebui să iert şi asta.

Ştiu că ea n-a iertat asta şi nici n-a uitat-o, aşa că nu mă simt bine s-o urmez pe mama în alaiul prinţesei Maria, dar cel puţin prinţesa Elisabeta e într-o situaţie şi mai neplăcută. Nu mai poate nici să vină la Curte după ce-a căzut în dizgraţie în urma celor întâmplate cu Thomas Seymour. Dacă aş fi în locul ei, m-aş simţi copleşită de ruşine. Toată lumea ştie că a fost aproape să-i fie ibovnică şi, după moartea soţiei lui, a recunoscut că avea de gând să se căsătorească cu Elisabeta şi să fure tronul. Dumnezeu să apere Anglia de o femeie aşa de necumpătată ca Elisabeta! Dumnezeu să apere Anglia de o regină papistaşă ca Maria! Dumnezeu să apere Anglia dacă Edward moare fără un urmaş de parte bărbătească, iar ţara trebuie să aleagă între papistaşă, desfrânată, prinţesa franceză sau mama!

Prinţesa Maria nu rămâne multă vreme. Curtea fratelui ei nu e una veselă. Vărul meu, regele Edward, are o tuse căreia nu-i dă de cap. Aud cum hârâie când stau alături de el şi-i citesc din Platon – un filozof pe care-l iubim amândoi –, dar el oboseşte repede şi trebuie să se odihnească. Observ zâmbetul ascuns al tatălui meu când îşi dă seama că i-am citit în greacă regelui Angliei, dar toţi ceilalţi nu fac decât să fie îngrijoraţi că el pare atât de bolnav.

Edward reuşeşte să participe la deschiderea sesiunii din Parlament, dar apoi cade la pat. Sfătuitorii şi avocaţii intră şi ies din dormitorul lui, iar zvonurile spun că-şi plănuieşte succesiunea şi-şi scrie testamentul. Mi-e greu să cred una ca asta. Nu are decât cincisprezece ani – suntem de-o seamă – nu-mi vine să cred că-şi face testamentul. E prea tânăr să se pregătească să moară. Cu siguranţă va veni vara şi îşi va reveni, iar vremea călduroasă îl va ajuta să-i treacă tusea şi să se însănătoşească din nou, nu-i aşa? Cred că, dacă ar veni la Bradgate şi ar sta în grădină şi s-ar plimba pe malul râului şi ar merge cu barca pe lacurile noastre întinse şi frumoase, cu siguranţă s-ar însănătoşi. Testamentul lui poate fi pus deoparte împreună cu cele mai importante acte ale Consiliului

şi dat uitării. Se va căsători şi va avea un fiu şi toate calculele legate de cine va sprijini pe care moştenitor vor fi uitate. Se va căsători cu o minunată prinţesă din Europa cu o avere uriaşă, iar eu îi voi fi prietenă şi doamnă de onoare la Curte, probabil ducesă. Poate mă voi căsători cu Ned Seymour, în ciuda dizgraţiei în care a căzut tatăl lui. Poate-şi va recăpăta titlul; încă mai pot deveni o ducesă învăţată şi renumită şi o lumină în calea celor nevrednici.

[03] Palatul Greenwich, Primăvara anului 1553

Întreaga curte călătoreşte la Greenwich, palatul preferat al tuturor, în aval de gălăgia şi duhorile Londrei, cu cheiurile sale aurite spălate de maree de două ori pe zi, strălucind ca un ţărm divin. Ar fi o adevărată oglindă a raiului, doar că lipsesc cu desăvârşire cei cuvioşi. Eu şi tatăl meu mergem cu barja regală împreună cu regele, dar Edward stă întins pe perne, înfăşurat în blănuri, ca şi cum ar tremura de frig, iar când armele răsună din Turn, iar vasele ancorate trag cu tunurile, el tresare de la zgomot şi-şi întoarce chipul palid.

— O să se facă bine, nu-i aşa? îl întreb în şoaptă pe tata. Pare tare bolnav, dar o să se facă bine la vară?

El clatină din cap, întunecat la faţă.

— Şi-a scris testamentul, spune.

Aud cum glasul îi tremură de emoţie.

— Şi-a ales moştenitorul.

— Tronul nu-i revine rudei celei mai în vârstă?

— Sigur. Ar trebui să fie prinţesa Maria. Dar cum să fie ea regină când i-a jurat credinţă Episcopului de la Roma? Cum să fie regină când, negreşit, se va mărita cu un papistaş străin pe care-l va pune mai presus de noi? Nu, regele a făcut ce se cuvenea; a ascultat vrerea Domnului şi a înlăturat-o de la succesiune – aşa cum a făcut şi tatăl lui.

— Poate regele să-şi numească moştenitorul? întreb eu. Îi îngăduie rânduiala să facă asta?

— Dacă tronul e proprietatea lui, sigur că poate să-şi numească moştenitorul, spune tata.

Vorbeşte în şoaptă ca să nu ne audă băiatul care tremură, învelit în blănuri, dar e o asprime în glasul său care dă de-nţeles că nu poate fi contrazis. Discuţiile acestea au fost repetate cu mare precauţii peste tot la Curte. „Tronul e proprietatea lui: aşa cum avem toţi proprietăţi. Omul trebuie să fie liber să renunţe la proprietăţi, oricine îşi poate alege moştenitorul; Henric al VIII-lea şi-a ales moştenitorii. Şi – mai ales – un tânăr ca Edward, crescut după religia reformată, fără vreo idee papistaşă în minte, n-are să lase tronul pe mâna vreunui servitor la Romei. Nu va tolera aşa ceva, iar John Dudley se va asigura că n-o face."

— Atunci, cine? întreb, gândindu-mă că, probabil, cunosc deja răspunsul la această întrebare.

— Regele – împreună cu sfetnicii săi – preferă pe cel aflat imediat în linia moştenitorilor, de religie reformată, care are şanse să dea un fiu care să urmeze la tron.

— Trebuie să fie un băiat din familia Tudor?

Tata încuviinţează din cap. Parcă e un blestem căzut asupra acestei familii. Tudorii trebuie să aibă fii care să moştenească tronul, un lucru foarte greu de găsit. De la cele şase soţii, regele Henric n-a avut decât un fiu: pe Edward. Sora lui mai mare, Margaret, a avut doar un fiu, pe James, care a avut o fiică: regina Maria a Scoţiei, care trăieşte în Franţa şi e logodită cu moştenitorul tronului. Fiica lui Margaret a fost făcută cu un lord scoţian şi e atât papistaşă, cât şi, probabil, nelegitimă – verişoara Margaret Douglas –, aşa că fiul ei, Henry Stuart, nu contează aproape deloc. Sora preferată a regelui Henric, regina Maria, a fost bunica mea, iar regele a numit-o pe ea moştenitor; iar fiica ei, mama mea, e încă în viaţă. Mama nu ne are decât pe noi, trei fiice, şi cu siguranţă nu va mai avea alţi copii. Pentru prinţesa Elisabeta nu s-a făcut nici un plan de logodnă – cine să ia un bastard regal de ai cărui părinţi nu e nimeni sigur şi are şi o dotă aşa de mică? Prinţesa Maria le-a fost făgăduită, apoi refuzată aproape tuturor regilor din Europa. Nu numai că nu se află nici un băiat Tudor printre noi, dar cu siguranţă nici nu e vreunul pe drum.

— Dar nici una dintre noi nu e grea, spun, cu gândul la noi, verişoarele regelui. Dacă vor ca tronul să-i rămână unui băiat Tudor, n-are cui. Nici una dintre noi, cele cinci moştenitoare, nu e măcar logodită. Nici una nu e căsătorită.

— Şi de aceea o să fii tu, spune el scurt.

— Căsătorită?

— Numaidecât.

— Eu?

— Voi toate.

— Prinţesele Maria şi Elisabeta?

— Nu ele. Tu şi Katherine şi Mary.

[04] Palatul Greenwich
Primăvara anului 1553

Katherine nu e de nici un ajutor în a ne apăra în faţa planului acestuia atât de grăbit. Mama îi cere să vină de îndată la curte, iar Katherine e încântată de camere şi de servitori, de mâncare şi de rochiile ei. Îl îmbracă pe Domnul Năsuc într-o mic veşmânt verde de-al familiei Tudor şi, din banii ei de panglici, îşi cumpără un pisoi complet alb. Îl numeşte, Panglică, desigur, şi-l ia peste tot cu ea în buzunarul pelerinei. Nu regretă decât că a fost nevoită să se despartă de caii de la Bradgate şi de urs. Sperase să dreseze ursul cu blândeţe, ca să-l transforme în urs dansator în loc de ucigaş. Nu e îngrozită, aşa cum ar trebui să fie o fată neprihănită, de perspectiva unei căsătorii atât de grabnice; e de-a dreptul încântată.

— O să mă mărit? O, Domnul fie lăudat! Mulţumesc Domnului! În sfârşit! Pe cine? Pe cine?

— *Cu* cine, îi spun cu răceală.

— Ei, cui îi pasă? Cine interesează? Cu cine mă mărit? Spune-mi!

— Cu Henry Lord Herbert, îi răspund scurt. Fiul contelui de Pembroke.

Se îmbujorează ca un trandafir roşu.

— O, e aşa de frumos! spune cu răsuflarea tăiată. Şi e tânăr, de vârsta noastră, nu e vreun sac de oase.

Are pe deget o mică pasăre, pe care o ridică în dreptul feţei şi-i sărută ciocul.

— O să mă mărit! îi spune. Şi nu cu oricine, ci cu un lord tânăr şi frumos!

Pasărea ciripeşte de parcă ar înţelege-o, iar ea şi-o pune pe umăr, unde-şi răsfiră coada ca să se echilibreze şi-şi înclină capul să mă privească, cu ochi la fel de strălucitori ca ai surorii mele.

— Da, spun eu simplu. E cât se poate de plăcut.

— Şi e evlavios, spune ea ca să mă înveselească. E nepotul lui Kateryn Parr. Cu siguranţă îţi place de el.

— Chiar îmi place.

— Cât de fericite o să fim!

Face o piruetă pe loc, ca şi cum picioarele ei ar vrea să danseze de bucurie. Mica pasăre dă din aripi şi se agaţă de ea.

— Şi voi fi contesă!

— Da, spun eu rece. Iar tatăl lui va fi forţat să facă o alianţă strânsă cu al nostru şi cu John Dudley, ducele de Northumberland.

Ea nu se gândeşte la lucrurile astea, la cei trei oameni, cei mai puternici din ţară, cei trei conducători ai religiei reformate, care se unesc şi-şi căsătoresc copiii între ei ca să se asigure că nu vor fi trădaţi. Se încred unii într-alţii atât de puţin, sunt atât de lipsiţi de credinţă, chiar dacă împărtăşesc aceeaşi religie, încât fac troc cu copiii lor ca să-şi întărească alianţa, aidoma lui Avraam care a urcat muntele cu lemne şi un cuţit, luându-l cu el pe Isaac ca să-l ardă în numele Domnului.

— O, dar tu cu cine urmează să te măriţi? se opreşte ea din şirul de gânduri despre sine. Pe cine au găsit pentru tine? Au rămas la Edward Seymour?

Îşi pierde răsuflarea.

— O! Nu regele! Spune-mi! Spune-mi că n-o să te căsătoreşti cu regele şi să fii regina Jane?

Clatin din cap, în timp ce arunc o privire spre uşă.

— Taci. Toate astea se întâmplă doar fiindcă regele e atât de bolnav. Cea mai mare speranţă a lor este să-i poată arăta că una dintre noi are un fiu, ca să-l facă pe acel băiat moştenitorul lui.

Vor să ne măritām amândouă îndată, să rămânem grele și să-i aducem băiatul drept moștenitor.

— Aș putea să fiu mama regelui Angliei? scâncește ea. Eu? Nu tu? Dacă o să am un băiat înaintea ta?

— Se prea poate.

Își împreunează mâinile și râde încântată.

— Deci cu cine o să te măriți?

— Guildford Dudley, îi răspund scurt.

Sora mea se oprește brusc.

— Până la urmă n-o să fie cu Ned Seymour? S-au răzgândit? Ți-l dau pe tânărul Dudley?

— Da.

— Cel înalt și blond?

— Da, desigur.

— Băiatul mamei?

— Da, pe Guildford.

— Ei bine, e un pas înapoi, țipă ea. N-o să-ți placă. Al doilea după mezinul unui duce cu titlu nou? N-o să-ți primești frunzele de căpșun de ducesă de la el!

Mă mănâncă palma s-o plesnesc peste chipul neghiob.

— Nu încape vorbă de plăcut sau neplăcut, spun neclintită. E dorința tatei de-a se alia cu Lordul Președinte al consiliului. E dorința tatei să ne căsătorim și să ne culcăm împreună ca să-i putem arăta regelui urmașii care vor fi crescuți după religia reformată. Chiar și micuța Mary va fi logodită – cu Arthur Grey, fiul baronului de Wilton.

Ea scoate un țipăt.

— Baronul cu cicatricea pe față? Cel urât?

— Da.

— Dar Mary n-are decât opt ani! Iar Arthur trebuie să aibă vreo douăzeci!

— Are șaptesprezece, îi spun aspru. Dar, oricum, Mary e încă mult prea tânără să se căsătorească și e și prea mică. Dacă nu mai crește, cum o să aducă pe lume copii? Are șira spinării strâmbă; nu cred că poate să dea naștere la un copil. E cu totul și cu totul greșit. Ea e prea mică și tu ești prea tânără, iar eu i-am fost făgăduită în fața Domnului lui Ned Seymour. Părinții noștri și-au dat cuvântul. Nu văd cum ar putea să se înfăptuiască vreuna dintre

nunţile astea. Nu cred că asta vrea Domnul. Trebuie să fii de partea mea şi să te arăţi împotriva lor.

— Eu, nu, spune ea repede. Eu n-o voi înfrunta pe mama. Dacă pot să-l iau cu mine pe Domnul Năsuc, o să stau alături de tine când o înfrunţi; dar de una singură nu pot să-i ţin piept.

— Ca să nu te mărite cu un străin! Să nu te mărite cât eşti încă o copilă! exclam eu.

— O, pot foarte bine să mă mărit cu Herbert, mă asigură ea. Nu sunt prea tânără. Asta poate să se întâmple. N-am nimic împotrivă. Voi, celelalte, puteţi să refuzaţi dacă vreţi, dar eu vreau să mă mărit.

— Nici una dintre noi nu se poate căsători cu nimeni, hotărăsc eu.

Rămânem tăcute, iar Katherine se îmbufnează.

— O, Jane, nu strica totul! Te rog, n-o face!

Îmi prinde mâinile într-ale ei, iar mica pasăre ciripeşte încurajator.

— O să mă rog pentru asta. Trebuie să-l ascult pe Dumnezeu.

— Şi dacă Dumnezeu e de acord cu tine? se plânge ea. Când vrea El ceva frumos pentru noi?

— Atunci va trebui să-i spun tatei că am îndoieli.

Nu mă primeşte singur: doar lucrul acesta şi ştiu că nu mă va asculta. Se teme de elocvenţa mea. „Of, pentru Dumnezeu, n-o lăsa să continue la nesfârşit", zice mama mereu.

Intru în sala de primiri precum Daniel în cuşca leilor. Edward, regele, nu e la curte. E în spatele uşilor închise ale camerei sale sau se prea poate să se fi retras în camera din spatele acesteia – camera de studiu şi dormitor. Curtea îşi vede de treburi, ca şi cum n-ar fi nimic în neregulă. Marchizul de Northampton, William Parr, şi soţia sa Elisabeta mă salută printr-o înclinare a capului şi un zâmbet anume, ca şi cum ar şti totul despre tot ce se întâmplă – ceea ce, probabil, e adevărat. Schiţez o mică reverenţă şi mă simt şi mai stingheră.

Mama şi tata joacă cărţi cu sir William Cavendish şi soţia acestuia Elisabeta, buna prietenă a mamei, mătuşa Bess. Masa se află în bovindou, aşa că au parte de ceva intimitate în încăperea aglomerată. Părinţii mei îşi ridică privirile când mă apropii prin

mulțime. Observ că lumea se dă la o parte să-mi facă loc. Probabil veștile despre logodna mea cu fiul Lordului Președinte deja s-au răspândit, iar importanța mea a crescut odată cu ele. Toată lumea se poartă respectuos cu familia Dudley. Or fi ei o familie nouă, dar, în mod clar, sunt iscusiți în a pune mâna pe putere și a o păstra.

— Doi, spune mama, lăsând jos o carte de joc și făcând un gest neatent de binecuvântare asupra mea cu mâna liberă, în timp ce eu îi fac reverența.

Mătușa Bess îmi zâmbește călduros. Sunt preferata ei și înțelege că o tânără trebuie să-și croiască drum în lume singură, călăuzindu-se după propria lumină.

— Am regină, spune tata, arătându-și cărțile.

— Probabil că, până la urmă, regina e importantă, râde mama.

Se întoarce către mine, spre bucuria mea.

— Ce e, Jane? Vrei să joci o mână? Îți pui colierul drept miză?

— N-o necăji, intervine tata repede, când tocmai deschideam gura ca să mă lepăd de păcatul jocurilor de noroc. Ce e, copilă, ce dorești?

— Aș vrea să vă vorbesc. Privesc spre mama. Singuri.

— Poți vorbi aici, hotărăște ea. Vino mai aproape.

Plini de tact, sir William și soția sa se ridică și se trag deoparte, doamna ținând încă în mână cărțile ca să fie pregătită să se întoarcă neîntârziat la jocul păcătos. Tata le face semn muzicienilor să cânte, iar o jumătate de duzină de doamne se aliniază în formație de dans. Bărbații fac de îndată o plecăciune și li se alătură și, de la agitația provocată de dans, nimeni nu mă aude când spun:

— Tată, mamă, cred că nu pot să mă logodesc cu Guildford Dudley. M-am rugat pentru asta, sunt sigură.

— De ce nu? întreabă mama.

E așa de prinsă de jocul ei de cărți, că aruncă o privire la cele pe care le are în mână și strecoară câteva coroane de-a lungul mesei, până în grămăjoara din mijloc, dându-mi doar pe jumătate atenție.

Lady Bess clatină din cap, ca și cum ar fi de părere că mama ar trebui să mă asculte pe mine.

— Sunt făgăduită, spun cu tărie.

Tata își ridică puțin privirea spre chipul meu palid.

— Nu, nu eşti.

— Eu cred că sunt, spun. Toţi am spus că ar trebui să mă căsătoresc cu Ned Seymour. Am făcut o făgăduială, ne-am dat cuvântul.

— Nimic în scris, stăruie mama, iar tatălui meu îi spune: Plusez cu încă o coroană. Ţi-am zis că aşa o să facă.

— Vorba te leagă la fel de mult ca scrisul, îi spun tatălui meu, al cărui cuvânt, de creştin reformat, ar trebui să aibă valoarea unui jurământ. Am făcut o înţelegere. Ned a vorbit cu mine, aşa cum i-a spus tatăl său să facă: eu am consimţit.

— Ai făgăduit? întreabă mama, dintr-odată interesată. I-ai dat cuvântul tău? I-ai spus „Da“?

— Am zis că o să fiu „destul de mulţumită“.

Ea izbucneşte în râs, iar tata se ridică de la masă, îmi ia mâna, mi-o pune pe braţul lui şi mă conduce departe de mama şi de dansatori.

— Ascultă-mă acum, îmi spune cu blândeţe. S-a vorbit de logodnă şi noi am fost de acord că e posibil să se ducă până la capăt. Dar toată lumea ştia că depinde de întoarcerea lui Seymour la putere. Nici una dintre fetele mele nu se va mărita altfel decât în avantajul familiei. Iar acum totul s-a schimbat. Seymour a murit, soţia lui e încă în închisoare pentru trădare, iar fiul lui şi-a pierdut moştenirea. Nu are nici o valoare o legătură cu ei. O fată isteaţă ca tine poate să priceapă de una singură că John Dudley e cel care conduce aici. Regele nu mai are multe zile. E trist, dar trebuie să recunoaştem că aşa stau lucrurile. O să-i lase tronul oricărei verişoare de religie reformată care are un fiu să-l înlocuiască. Una dintre voi va avea un fiu, iar ea va fi regentă până la majoratul băiatului, apoi băiatul va urca pe tron. Înţelegi?

— Dar Elisabeta? întreb, chiar dacă nu-mi pică bine s-o pun pe ea înainte. E de religie reformată şi ruda cea mai apropiată.

— Nu ea. Nu există nici un plan de-a o mărita pe ea şi, cu siguranţă, nu i se va îngădui să-şi aleagă singură un soţ, nu după cele întâmplate cu Thomas Seymour. Cred că ne-a arătat tuturor că e departe de-a fi o fecioară înţeleaptă.

Tata îşi permite să chicotească uşor.

— Noi vrem un băiat Tudor; o fată nu ne e de nici un folos. Regele – fie binecuvântat – speră să trăiască destul cât să-şi vadă

moştenitorul creştinat într-o biserică reformată. Nu ne aşteptam la asta, nu ne-am pregătit pentru asta, dar el nu se simte bine şi vrea să pună lucrurile la punct imediat. Tu poţi să-l ajuţi s-o facă. Ar fi un lucru cuvios să-i eliberezi conştiinţa vinovată. Căsătoreşte-te cu Guildford Dudley, fă-i un copil, iar regele va şti că are doi oameni tineri, crescuţi în sânul bisericii reformate, cu doi taţi înţelepţi care să-i sfătuiască şi un fiu în leagăn care să-i urmeze la tron. Înţelegi?

— E aşa de bolnav? spun, nevenindu-mi a crede.

— În orice caz, vrea să ştie cine o să-i urmeze, dacă moare înainte să se însoare şi să aibă un fiu.

— Copilul ar fi moştenitorul lui?

— Dacă nu are el un fiu.

Mi se pare o posibilitate îndepăratată.

— Dar mi-am dat cuvântul, spun. Tu ţi l-ai dat pe-al tău. Lui Ned Seymour.

— Uită de asta, mă sfătuieşte el scurt. Edward Seymour e mort, iar fiul lui, Ned, are un tutore care va face cu el ce consideră de cuviinţă. Să nu mai aud de asta. Trebuie să fii o fiică supusă, Jane, sau vei fi forţată să te supui.

Mama, sătulă de aşteptare, vine lângă el.

Îmi adun curajul.

— Vă rog să mă iertaţi, le spun amândurora. Dar m-am rugat pentru asta şi cred că nu mă pot căsători cu nimeni fără să fiu eliberată de făgăduiala dată fostului conte de Hertford. Eu v-am dat cuvântul vouă, iar voi vi l-aţi dat familiei Seymour. Nu s-au făcut jurăminte, dar Dumnezeu le vede şi le aude pe toate. Nu pot să mă prefac, pur şi simplu, că n-am spus nimic.

Aproape în lacrimi din cauza propriei nesupuneri, îmi mut privirea de la iubitul meu tată, care şovăie, la mama mea cu chipul împietrit.

— Nu poţi să ne refuzi, spune mama direct, fiindcă suntem părinţii tăi şi te vom forţa.

[05] Casa Durham, Londra
Mai 1553

Are dreptate, desigur. Şi, ca şi cum s-ar dori subliniată importanţa familiei Dudley, urmează să stau în palatul lor măreţ de la Londra, Casa Durham, iar nunta mea tot acolo se va ţine. Va fi o nuntă comună, vor fi trei mirese: eu, sora mea Katherine şi fata familiei Dudley, Katherine, care să mărită cu Henric Hastings, fiul de optsprezece ani al contelui de Huntingdon. Surorii mele mai mici, Mary, i se va anunţa public logodna, dar nunta şi adusul de copii pe lume vor mai aştepta până creşte. Toţi par mulţumiţi de rânduiala asta, deşi sigur văd şi ei, ca mine, că e vorba de marii nobili ai Angliei care semnează alianţe cu sângele copiilor lor. Mă întreb dacă sunt singura care se roagă la Dumnezeu să-mi spună de ce aceşti trei bărbaţi au aşa mare nevoie să fie siguri unii de alţii. Oare la ce primejdii cred că se expun dacă nu se leagă unii de alţii prin căsătorii? De ce trebuie să ne căsătorim noi, toţi şase, imediat şi în cadrul aceleiaşi ceremonii? Sora mea Katherine e de părere că e avantajată fiindcă e, fără îndoială, cea mai drăguţă dintre noi, cele trei mirese. Doar asta o preocupă.

În fiecare zi sosesc veşminte din garderoba regală, ni se împrumută bijuterii din tezaurul regal şi ni se dăruiesc pietre preţioase. Vărul meu, regele, e prea bolnav să ia parte la nuntă, dar ne trimite stofe: un brocart negru-argintiu, fin, cu trandafiri în relief, o stofă de purpură cu alb, stofă de aur şi argint, o bordură cu treisprezece diamante pentru capa mea, şaptesprezece perle mari, o cingătoare din aur. Terenul de turniruri e vopsit şi ornat cu flamuri: se va ţine şi un turnir. Oricine din Londra care e cel puţin cavaler va participa la marele banchet, pe care bucătarii îl pregătesc cu mai multe zile înainte. Vor fi zeci de feluri de mâncare, din fântâna din curtea principală va curge vin, sute de oameni se vor aşeza la masă în veşmintele lor de gală şi vor mânca nenumărate mâncăruri, iar mii de oameni îi vor privi. Eu voi fi în

centrul atenţiei, moştenitoarea Tudor, îmbrăcată la fel de fastuos ca o prinţesă, căsătorindu-mă cu fiul familiei Dudley.

— Ăsta e raiul, spune Katherine, ţinând o eşarfă din mătase violet lipită de faţa îmbujorată.

— Nu, nu e, îi zic. Şi e o erezie să spui asta.

— E la fel de frumos ca de Paşti, spune Mary, mestecând prăjitura pe care şi-a îndesat-o în gură.

— N-are nici o legătură cu tine, spun eu. Tu vei fi logodită, dar nu te vei căsători. N-ai nici o scuză să fii lacomă şi stai dreaptă!

Ascultătoare, îşi îndreaptă spatele în timp ce Katherine face piruete, învăluită în stofa delicată, argintie, în timp ce aşteptăm croitoresele. Servitorul de la garderoba regală a trimis mai multe baloturi de catifea şi mătase, iar Katherine deja şi-a acoperit capul cu o bucată de dantelă nepreţuită, ca şi cum şi-ar fi făcut un văl.

— N-ai de ce să fii vanitoasă, îi spun cu amărăciune.

— Deja sunt pe jumătate îndrăgostită de el, susură Katherine. A venit să-mi dăruiască un lănţişor de aur ieri şi mi-a strâns mâna când a plecat. Ce crezi că a vrut cu asta?

— Şi mama m-a strâns de mână, îi spun, arătându-i vânătăile de la încheietură. Şi ea îmi spune că e din dragoste.

— E dragoste de mamă, spune Katherine.

Mary priveşte semnele cu seriozitate. Mama noastră, doicile noastre, guvernantele noastre şi tatăl nostru ne-au bătut pe noi toate la un moment dat. Numai tutorele meu, John Aylmer, a avut autoritate asupra mea fără să ridice băţul. Îi spun că de-asta îmi place să învăţ.

— E cel mai bun lucru care ni se putea întâmpla, repetă Mary ca un papagal ceea ce i s-a spus. Ne ajută să ne ştim locul în rândul pentru tron.

— Nu e deloc cel mai bun lucru pentru tine, îi spun. Tu n-ai cum să dai naştere regelui Angliei.

Se îmbujorează puţin.

— Sunt o fată ca toate celelalte, spune ea. Inima mea e la fel de mare ca a ta şi nu mă îndoiesc că voi creşte în înălţime.

Curajul de neclintit al lui Mary mă face de fiecare dată să mă topesc. Întind braţele către ea şi ne îmbrăţişăm.

— Oricum, nu putem să nu le dăm ascultare, spun pe deasupra capului ei blond.

— Nu-l iubeşti deloc? Nici măcar puţin? suflă Katherine.

— O să-l iubesc când vom fi căsătoriţi, spun cu răceală. Va trebui să-l iubesc atunci, pentru că voi fi promis în faţa Domnului s-o fac.

Surorile mele sunt dezamăgite de slujba de nuntă: au sperat să fie în latină, presărată cu jurăminte ceremonioase şi de neînţeles, cu muzică asurzitoare şi trompete, înecată în însemne regale şi în apă sfinţită şi sufocată de tămâie. În schimb, au avut parte de cinstea şi simplitatea religiei mele, iar eu mă bucur nespus că familia Dudley e una cuvioasă, care a trecut la religia reformată de îndată ce regele le-a dat oamenilor Biblia şi predicatorii au început a răspândi cuvântul. Puritatea nunţii noastre e un reproş viu la adresa prinţesei Maria cea papistaşă, care, din dorinţa de a provoca, nu ia parte nici la ceremonie, nici la cele două zile de sărbătoare plină de fast care urmează. Nici verişoara noastră Margaret Douglas nu a fost invitată. E în Scoţia, în vizită la acel nimeni căruia-i spune tată. De vreme ce însuşi John Dudley i-a acordat un permis ca să părăsească regatul, îmi imaginez că a vrut s-o înlăture din cale.

Nu port veşminte simple, cum ar trebui să poarte un protestant, în ciuda dorinţelor mele, exprimate clar. Port straie purpurii, regale, şi o pelerină din brocart auriu, brodată cu diamante şi perle. Mi-au lăsat părul castaniu să cadă liber peste umeri şi-mi atârnă mai jos de mijloc. E ultima oară când îl port despletit, ca o fecioară. Sunt, de departe, cea mai măreaţă mireasă, iar Katherine, cu părul ei auriu şi rochia din stofă arginite e, de departe, cea mai frumoasă. Dar nu-i port pică pentru bucuria pe care i-o aduce rochia şi pentru frumuseţe. Dacă ar avea câtuşi de puţină minte, şi-ar da seama că nu e vorba decât de un spectacol pentru ochii lumii.

Se dansează şi se ţin turniruri; două grupuri măşti, unul de bărbaţi, celălalt de femei; sunt actori şi muzicieni. Familia Dudley şi-a invitat toate neamurile să participe şi a deschis larg porţile casei lor impunătoare pentru ca toţi locuitorii Londrei să poată să ne vadă măreţia. Festivitatea durează la nesfârşit şi e umbrită

doar de un dezastru legat de mâncare. Un fel a fost stricat şi i-a făcut pe mulţi oaspeţi să verse şi să-şi golească măruntaiele. Mulţi dintre cei care au mâncat şi au băut prea mult în prima zi trebuie să-şi ceară iertare că nu mai iau parte la petrecere în cea de-a doua. Lady Dudley, viitoarea mea soacră, e împietrită de ruşine că a fost nevoită să-şi petreacă o jumătate de zi văitându-se în dormitorul ei, cu maţele ghiorăinde. Eu nu cred că a fost vreun semn, fiindcă Dumnezeu vorbeşte prin cuvântul Său sfânt – şi nu prin stele, sudori sau furtuni. Dar cred cu putere că e un reproş la adresa mamei şi tatălui meu faptul că nunta mea le-a întors oaspeţilor stomacul pe dos – la fel de mult pe cât mi-l întoarce mie.

Suntem o adunătură complet nepotrivită. Logodnicul lui Mary, sora mea cea pipernicită, Arthur Grey de Wilton, e mult mai înalt decât ea. E deja un flăcău în toată puterea cuvântului şi se crede tovarăşul şi prietenul tatălui său. E mult prea mare ca să-i fie tovarăş de joacă lui Mary; ea e mult prea tânără să-i fie soţie. Desigur, e mult prea micuţă să se căsătorească şi să facă copii şi cred că niciodată nu va putea să se culce cu un bărbat şi să poarte în pântece un copil, cu spinarea ei răsucită din naştere. Cu siguranţă Arthur Grey o dispreţuieşte în secret. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că vor trăi separat timp de câţiva ani şi că ea va rămâne acasă, cu mama. Îmi închipui că vor dizolva căsătoria înainte ca ea să trebuiască să meargă la soţul ei.

Viitoarea mea cumnată, Katherine Dudley, e o uşuratică. I-au dat-o lui Henry Hastings, un cărturar bine instruit şi curtean. Îşi priveşte mireasa scundă ţopăind de colo-colo cu un zâmbet răbdător, care va pieri curând. Soţul surorii mele Katherine, Henry Lord Herbert, tânărul fiu al contelui de Pembroke, nu schimbă măcar un cuvânt cu nimeni timp de două zile, cât durează festivitatea. E alb ca un mort şi se simte atât de rău, că abia se ţine pe picioare. Se spune că l-au târât de pe patul de moarte, chiar dacă a jurat că nu e în stare să meargă până la altar. Nu are decât cincisprezece ani. Sper să n-o transforme pe sora mea în văduvă înainte să-i fie soţie. Cu siguranţă, căsătoria lor nu poate fi consumată atâta vreme cât ea e aşa de tânără, şi el aşa de bolnav, aşa că ea e scutită de chinul la care sunt supusă eu. Toate aceste trei căsătorii care nu pot fi consumate mă fac să mă simt şi mai

stingherită. Sunt singura fată care trebuie să fie atât mireasă, cât şi soţie, cu numele şi fapta.

— Nu pricep ce-i cu faţa asta bosumflată, spune Katherine, sora mea cea necugetată. Ştiai că, dacă te căsătoreşti, va trebui să mergi până la capăt. Ar fi la fel şi pentru mine dacă el n-ar fi aşa de bolnav.

— Şi pentru mine, spune Mary.

— N-ar fi la fel pentru tine, îi spun lui Mary.

— Nu înţeleg de ce, spune ea cu încăpăţânare.

Sunt prea istovită să mă cert cu ea.

— Iar tu eşti prea tânără, îi spun lui Katherine.

— Nu, nu sunt, spune ea. Şi, oricum, tu chiar că nu eşti.

Mă trage uşor de colţul vălului care-mi acoperă părul, semn că acum sunt femeie măritată.

— Haide, eşti prima care va merge în camera nupţială, norocoaso!

Mă simt forţată pe nedrept când mama şi viitoarea mea soacră, împreună cu toate doamnele lor de companie apar la uşă, apoi mă însoţesc în dormitorul nupţial, privesc cum doamnele mele mă dezbracă, apoi pleacă de îndată şi mă lasă cu viitorul meu soţ.

Nu vreau să spun că e un om neplăcut, câtuşi de puţin. E un tânăr frumos, blond şi cu chip delicat şi luminos şi ochi albaştri sclipitori. E mult mai înalt decât mine. Creştetul meu nu-i ajunge nici până la umeri şi trebuie să-mi întind gâtul ca să-l pot privi, dar, cu toată înălţimea lui, are pasul uşor - e un dansator bun, se spune, - şi călăreşte, vânează, participă la turniruri, exact aşa cum se cade. A fost crescut într-o casă cucernică şi e un învăţat. Dacă n-am fi căsătoriţi, n-aş putea găsi nimic de spus împotriva lui - decât că dă fuga la maică-sa pentru orice nimic. Ca un prunc uriaş, se uită la mama lui înainte să deschidă gura, să se aşeze sau să se ridice.

Nu l-am ales eu, n-aş fi putut să-l aleg eu şi mă tem că, în ochii lui Dumnezeu, nu sunt liberă să mă căsătoresc cu el. Dar, de vreme ce suntem căsătoriţi, nu pot spune nimic împotriva lui. O soţie pioasă e ascultătoare. Mi-a fost dat cu forţa, aşa cum Adam i-a fost dat Evei. Va trebui să mă supun lui, orice părere aş avea despre judecata lui.

Noaptea nunţii e aşa cum mă aşteptam de stânjenitoare şi dureroasă. Nici măcar nu cred că ar fi fost mai bine dacă m-aş fi măritat cu Edward Seymour, chiar dacă el se poate să fi fost mai sigur pe el ca Guildford şi probabil că nu m-ar fi făcut să mă simt atât de neghioabă fiindcă nu ştiam ce trebuie făcut. Neajunsul e că nici o carte de-a mea nu-mi spune nimic despre iubire, decât despre durerea păcatului. Nici una nu-mi spune că partea cea mai rea e nefericirea pe care o simţi când un om complet străin se chinuieşte să-ţi facă ceva – fără ca vreunul dintre noi să ştie exact ce trebuie făcut şi, când lucrurile nu merg cum trebuie, te învinuieşte tot pe tine. Eu nici nu mi-am dat seama că e ceva în neregulă, decât că la început a durut, apoi a fost respingător. El nu e mânat de dorinţă sau afecţiune, la fel cum nici eu nu sunt. Aştept să adoarmă, apoi mă ridic din pat să mă rog pentru puterea de-a îndura toate lucrurile astea, aşa cum trebuie să îndur totul în valea asta a durerii, în locul pe care El mi l-a ales.

În cele din urmă, oaspeţii îşi iau rămas-bun, Katherine pleacă spre noul ei cămin, la castelul Baynard, ca să-şi aşeze soţul cel bolnav înapoi în pat şi să-l îngrijească aidoma unei mame, de vreme ce mama lui a murit. Tata şi mama merg acasă, la palatul Suffolk, cu micuţa Mary; dar eu rămân într-o casă străină, cu servitorii care deretică după petrecerea de două zile, cu soacra mea încuiată în camera ei şi cu soţul meu cel morocănos, acum că ea nu-i aici să-i zică ce să spună sau să facă.

Dimineaţa mi se îngăduie să merg acasă, la familia mea, dar numai la palatul Suffolk. Mor de dorul câmpurilor de la Bradgate pe timp de vară, dar trebuie să rămân în Londra.

— Mama spune că poţi merge acasă dacă vrei, îmi spune tânărul meu soţ cu răceală. Dar spune că trebuie să cinez cu tine poimâine şi să rămân peste noapte la tine acasă.

— Toate cărţile mele sunt acolo, spun, încercând să-mi caut o scuză. Trebuie să merg acasă să studiez.

— Mama spune că ai voie.

Nu-l întreb dacă se aşteaptă să mă întorc curând. Cred că e mai bine să nu ştiu. Probabil că voi reuşi să-mi prelungesc vizita

la casa noastră din Londra până la vară şi apoi, dacă regele se simte mai bine, John Dudley şi fiii săi ar putea să-şi vadă de treburi fără soţiile lor, iar eu aş putea să merg la Bradgate. Gândul că aş putea ajunge acolo, să călăresc prin pădure şi să văd cum e strânsă recolta, să mă plimb sub luna plină şi să merg cu barca pe lac sunt singurele lucruri care mă liniştesc în primele zile de căsnicie. Şi cărţile mele, desigur. Pot oricând să deschid o carte şi să mă ascund în lumea ei interioară, tainică.

Ideea că mi-aş dori să merg la Bradgate, că aş căuta-o pe mama, drept refugiu dintr-o casă chiar mai puţin primitoare decât a ei, mă face să înţeleg pentru prima dată cuvintele pe care Dumnezeu i le-a adresat Evei: *Voi mări foarte mult suferinţa şi însărcinarea ta; cu durere vei naşte copii; şi dorinţele tale se vor ţine după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine.* Într-adevăr, e trist să fii femeie; iar Eva ne arată că a fi soţie e chiar mai rău.

Lady Dudley şi mama s-au pus de acord că pot sta cu părinţii mei la palatul Suffolk, atâta vreme cât merg în vizită la familia Dudley mereu şi iau cina cu ei des. Aşa îmi petrec primele săptămâni de căsnicie. Dar lady Dudley rupe această înţelegere când intră în odaie înainte de cină, în timp ce eu stau alături de Guildford într-o tăcere stingheră, şi spune:

— Acum trebuie să trimiţi după veşminte şi toate lucrurile tale, Jane. Trebuie să rămâi peste noapte şi după aceea. O să locuieşti aici de-acum.

Mă ridic şi fac o reverenţă.

— Credeam că trebuie să merg acasă, spun. Mama mă aşteaptă acasă în seara asta.

Ea clatină din cap.

— Lucrurile s-au schimbat. Soţul meu mi-a scris că trebuie să fii aici. Trebuie să stai aici, cu noi. Trebuie să fim pregătiţi.

Guildford, care sărise în picioare de cum apăruse mama lui, îngenunchează dinaintea ei, iar ea îşi aşază mâna pe creştetul lui cârlionţat, în semn de binecuvântare.

— Trebuie să fim pregătiţi? Se simte mai rău? întreabă el cu nerăbdare.

Îmi mut privirea de la femeie la fiul îngenuncheat.

— Cine se simte mai rău?

Ea ridică glasul, supărată de ignoranţa mea.

— Plecaţi, le spune doamnelor de companie, care intraseră odată cu ea. Ia loc, Jane. Guildford, fiul meu iubit, tu vino lângă mine.

El rămâne în picioare în spatele ei, la fel ca Domnul Năsuc când se agaţă de Katherine, privindu-mă în faţă când mama lui îmi spune:

— Regele, fie binecuvântat, se simte mai rău. Cred că ştiai că e bolnav, nu?

— Sigur că ştiam. Petrecem destul timp împreună.

— Acum se simte mai rău. Doctorii săi spun că n-o să mai prindă sfârşitul verii.

— Sfârşitul verii?

E incredibil de curând. Credeam că o să trăiască destul cât să apuce să se căsătorească şi să aibă un copil. Nu ştiam că se spune că o să-l pierdem în mai puţin de un an.

— Dumnezeu să-l apere, şoptesc uluită. Nu ştiam. Dar cum se poate una ca asta? Credeam că doar...

— Nu contează, mă întrerupe ea. Ce contează cel mai mult e testamentul lui.

De fapt, ce contează cel mai mult e sufletul lui etern. Dar nu-i pot spune ei asta acum.

— Şi l-a schimbat, spune ea, pe un ton triumfător. L-a schimbat, iar toţi cei din Consiliu au jurat să sprijine aceste schimbări.

Îşi ridică privirea către Guildford, iar el priveşte în jos, la ea, zâmbind.

— A avut tatăl tău grijă de asta, spune ea. E pregătit pentru tot.

Apoi, către mine:

— Regele le-a îndepărtat pe cele două surori vitrege de la succesiune, spune ea cu asprime, prefăcându-se că nu bagă de seamă că mi s-a tăiat răsuflarea de uimire.

Mă ridic de pe scaun, ca şi cum aş avea nevoie să stau în picioare ca să-mi adun curajul să mă cert cu ea.

— Nu se poate, spun rar.

Ştiu că prinţesa Maria e următoarea la succesiune; orice părere aş avea eu despre religia ei, nu i se poate refuza acest drept. Moştenitorii nu pot fi numiţi la întâmplare. Tronul nu poate fi dat, pur şi simplu. Vărul meu, regele, ştie lucrul acesta, toată ţara ştie lucrul acesta. Orice-ar spune tata, nu se poate ca regele să-şi

aleagă moştenitorul. Nu există nici un băiat Tudor. N-are cum să prefere o verişoară înaintea alteia.

— Aşa o să fie, spune lady Dudley. Iar ea o s-o afle după ce el va muri.

Dintr-odată, mi-e teamă că e vorba de trădare. Cu siguranţă, e un act de trădare să vorbeşti despre moartea regelui; cu siguranţă, e un act de trădare să vorbeşti aşa despre prinţese, nu-i aşa?

— Cred că ar fi mai bine să merg acasă, spun.

— O să rămâi aici, izbucneşte ea scurt. Nu e momentul să fugi la mama ta.

Plină de dispreţ, îl privesc pe fiul ei, care, în mod clar, nu are niciodată nevoie să fugă la mama lui, pentru că e tot timpul sub aripa ei.

— Trebuie să fii aici pentru ca soţul meu să te poată duce în Turn, îmi explică ea.

Mi se taie răsuflarea. Ultimul om pe care soţul ei l-a dus în Turn a sfârşit cu capul tăiat: Edward Seymour.

— Nu, neghioabo! spune ea, enervată. Va trebui să mergi la Turn când o să moară regele. Trebuie să fii văzută la Turn. Soţul meu va avea grijă să nu ţi se întâmple nimic.

Totul e pur şi simplu prea greu de crezut şi prea ridicol ca să-i pot da crezare. Ştiu că tatăl meu şi mama mea nu-i vor permite niciodată lui John Dudley să mă ducă în Turn.

— Mă duc acasă, spun cu hotărâre, îndreptându-mă către uşă. Nu vreau să am de-a face cu aşa ceva. Barja mea aşteaptă la chei, iar doamnele mă aşteaptă în galerie. Nimeni nu mă poate împiedica să merg acasă la mama să-i duc vestea că familia Dudley a înnebunit, că sunt de părere că au puterea să schimbe succesiunea şi că vor să mă ducă în Turn.

— Opreşte-o, îi comandă lui Guildford mama lui.

El face un pas înainte şi mă apucă de încheietura mâinii. Mă reped la el.

— Lasă-mă-n pace! mă răstesc eu, iar el tresare şi se dă înapoi de parcă pisoiul lui Katherine l-ar fi atacat pe neaşteptate şi l-ar fi zgâriat pe faţă.

Nu mai pierd nici o clipă. Ţâşnesc din încăpere şi o iau la sănătoasa. Străbat în fugă palatul, păşesc cu zgomot peste pasarelă.

— Dezlegaţi parâma, spun cu răsuflarea tăiată, apoi râd pentru că sunt liberă.

[06] Palatul Suffolk, Londra, Iunie 1553

Bag de seama că mama e furioasă încă dinainte să intru în încăpere și să apuc să-i spun că lady Dudley nu se poartă bine cu mine. Pășește apăsat de-a lungul camerei private, iar tata stă la masă, privind-o în tăcere, cu degetele încleștate și un aer prudent. Se răsucește când intru, apoi îmi observă chipul alb ca varul.

— Deci ți-au spus.

— Lady Dudley mi-a spus, șoptesc. Dar nu înțeleg. Am venit de îndată, tată.

— Spune-i! îi ordonă mama. Spune-i ce a făcut John Dudley, iar voi toți ați fost de acord!

— Regele, la fel ca noi toți, a înțeles că nu va apuca să trăiască și să aibă copii, spune tata grav. Doctorii lui sunt de părere că nu va trăi nici măcar până se naște fiul tău.

— Și, cum prințesele Maria și Elisabeta au fost înlăturate, urmez eu la succesiune, spune mama cu glas tare.

— Doctorii zic că e vorba de săptămâni, nici măcar de câteva luni.

— Doamne-Dumnezeule! Așa de curând? șoptesc eu.

— Ar trebui să moștenesc tronul peste câteva săptămâni, nici măcar luni! cârâie mama.

— Dar regele a ținut la un moștenitor băiat, cât se poate de repede, continuă tata, fără să ia în seamă cârtelile mamei. Așa că a vrut să treacă peste mama ta - pentru binele țării - la următoarea generație, la tine și surorile tale - și la generația următoare: la fiul tău, Jane.

— Dar ai spus...

— Așa că te-a numit pe tine regină, iar fiul tău va fi rege după tine. Nu poate numi un fiu încă nenăscut, așa că te numește pe tine.

— Și întregul Consiliu, inclusiv tatăl tău, au semnat pentru așa ceva! strigă mama. Excluzându-mă pe mine! Dându-mă la o

parte! Şi se aşteaptă să fiu de acord! Se duc toţi la rege şi-mi iau dreptul printr-o simplă semnătură!

— Nu văd ce altceva am fi putut face, spune tata, răbdător. Te-am susţinut cu putere, dar a fost în totalitate ideea regelui să ne aducă un nou rege după o generaţie.

— Îl urcă pe tron pe nepotul lui John Dudley! izbucneşte mama, furioasă. De-asta i-a convins pe cei din Consiliu să fie de acord cu ce vrea regele! John Dudley a pus asta la cale de la bun început: ca Jane să fie încoronată în locul meu, cu Guildford Dudley alături, iar tribul acela de fraţi Dudley să devină duci! În timp ce eu – fiica reginei Franţei, nepoata regelui Angliei – sunt trecută cu vederea. Şi-mi zici că trebuie să fiu de acord!

Tata o priveşte în tăcere.

— Nimeni nu spune că n-ai sânge regal, zice el. De fapt, chiar lucrul ăsta l-a condus pe rege la Jane. Dreptul tău îl moşteneşte ea, iar tu devii mama reginei, a doua femeie ca importanţă la Curte, după ea.

— Va trebui să mă rog pentru asta, îi spun. N-are cum să fie drept. Regele are surori.

— Regele s-a rugat, am făcut-o cu toţii, spune el. Dumnezeu i-a spus că e singurul fel în care poate urca un băiat din familia Tudor pe tron.

— Şi eu va trebui să-l aduc pe lume? Întreb, cu gândul la bâjbâielile dureroase ale lui Guildford. Trebuie să zamislesc un moştenitor Tudor şi să nasc un fiu Tudor când alte cinci soţii n-au reuşit?

— Dacă este voia Domnului, îmi aminteşte tata. Şi vei conduce Biserica Angliei. Gândeşte-te, Jane. Gândeşte-te la asta.

Merg să mă rog. Sora mea cea mică, Mary, mă găseşte în capelă, îngenuncheată, privind fără expresie la peretele alb din spatele mesei goale din altar. De jur împrejur, ca nişte stafii, se văd contururile umbrite ale picturilor cu sfinţi ce răzbat prin zugrăveala de pe pereţi, frescele care erau viu colorate şi înălţătoare când a fost construită capela, iar oamenii aveau nevoie de astfel de jucării fiindcă nu aveau Biblia şi nu li se îngăduia să se roage direct la Dumnezeu. Trebuie să fac tot ce-mi stă în putinţă să-mi ajut

țara să nu revină la vremurile acelea, de sclavie în fața unui papă aflat departe, cu o regină papistașă care predică minciuni unui popor de ignoranți.

— Ducesa de Northumberland, soacra ta, a trimis după tine, șoptește Mary.

Stă în picioare lângă mine și, cum sunt în genunchi, e la fel de înaltă ca mine.

— A trimis-o pe una dintre doamnele ei de companie să-i spună mamei că trebuie să te întorci acasă la ei de îndată. A spus că ai fost nesupusă și că ar fi sfârșitul nostru, al tuturor, dacă nu ești acolo când au nevoie de tine.

Ridic privirea, dar, plină de încăpățânare, nu mă mișc.

— Nu mă duc.

— Mama a zis că n-o să vrei, a zis că poți să stai aici, iar lady Dudley a spus că, în cazul ăsta, o să-l țină pe Guildford acasă la ea, iar ție o să ți se ducă vestea de soție nesupusă și înstrăinată.

O privesc lipsită de expresie pe surioara mea.

— Trebuie să-mi ascult soțul. Am jurat să-i fiu soție, spun nefericită.

Ochii lui Mary par imenși pe chipul palid.

— Așa a zis și mama.

— Stăruie să mă întorc?

— Trebuie să te duci, aprobă Mary din cap. Mama zice că asta dorește.

Mă ridic. Mă simt la fel de istovită ca vărul meu, regele, care se luptă pentru viața lui în timp ce toată lumea se ceartă pe moștenirea lui.

— Atunci mă duc, spun. Dumnezeu știe ce mai urmează.

Mi se strânge stomacul în timp ce barja mă duce înapoi, acasă la familia Dudley. Îl văd pe soțul meu cel înalt cum mă așteaptă pe chei și, când barja se apropie ușor de stânci, face o mică plecăciune. Când e adusă pasarela, iar vâslașii ancorează bine barca cu frânghiile, îmi întinde mâna să mă ajute să cobor pe chei. Mă uit în sus la ferestrele oarbe, care par să privească grădinile și râul ca și cum m-ar căuta și nu ar fi mulțumite.

— Da, tata m-a trimis să te întâmpin, spune el. Ne priveşte de la fereastră. Vrea să te vadă în odăile lui chiar acum.

— Nu mă simt prea bine, spun. Mi-e rău.

— N-o să scapi de el cu asta, îmi spune el, lipsit de înţelegere. A venit acasă de la Westminster în clipa în care a aflat că ai plecat la palatul Suffolk, în ciuda a ceea ce voia el, în ciuda a ceea ce ţi-a cerut mama, în ciuda ordinelor mele.

— Chiar mă simt rău, îi spun. Trebuie să merg în camera mea. Nu pot să văd pe nimeni. Cere-i tatălui tău să mă ierte, spune-i că trebuie să mă întind.

— O să-i spun mamei, zice el, dar probabil că ea o să vină în camera ta şi o să te oblige.

Ezită, ca un copil nefericit care-l previne pe altul.

— Nu poţi să încui uşa, să ştii. Nu are cheie. Dacă te întinzi în pat, o să vină să te târască de-acolo.

— Nu poate să mă bată, fac o glumă sinistră.

— Ba chiar poate.

Îmi întoarce spatele şi mă lasă acolo, în grădină, doar cu doamnele de companie, până când una dintre ele vine la mine, mă ia de braţ şi mă ajută să ajung în camera mea.

După câteva clipe, aşa cum spusese fiul ei, lady Dudley deschide uşa, intră fără să ciocănească şi se apropie de mine ameninţătoare, cu chipul înflăcărat.

— Ţi-e rău dimineaţa, înainte de rugăciune? întreabă.

— Da, îi spun.

Încerc să mă ridic în capul oaselor, dar, spre surprinderea mea, mă împinge înapoi pe pernă.

— Nu, stai întinsă, odihneşte-te. Ai şi ameţeli?

— Da.

— Te dor sânii?

Mi se pare că e prea apropiată pentru o femeie care i se adresează nurorii faţă de care nu arătase nici un interes înainte, aşa că roşesc şi nu-i răspund.

— Când trebuie să ai sorocul?

Nu ştiu niciodată – uneori întârzie, alteori lipseşte cu desăvârşire.

— Cred că săptămâna asta, sau poate că săptămâna trecută.

Chipul ei îmbufnat se schimonoseşte straniu şi îmi dau seama că e mişcată. Mă ia de mână.

— Trebuie să te odihneşti, spune dintr-odată blândă. Odihneşte-te, draga mea.

Se aude gălăgie din curtea spre care dă fereastra camerei mele când călăreţii Dudley intră şi strigă după servitori şi gărzi. Gălăgia îmi face capul să bubuie, aşa că îmi întorc privirea de la fereastra luminoasă.

— Poţi să mergi la conacul de la Chelsea să te odihneşti, se oferă ea. Îţi place acolo, aşa e?

Am locuit acolo cu regina Kateryn când a rămas văduvă şi scria la cartea ei. E locul meu preferat din toată lumea.

— Îmi place mult, spun. Dar credeam că soţul dumneavoastră a spus că trebuie să fiu aici?

— O, nu, nu, nu. Poţi să mergi acolo cât timp aşteptăm veşti, spune ea, Guildford poate să te viziteze, iar soţul meu poate să-ţi trimită veştile. Te pot însoţi doamnele tale.

Zâmbeşte în timp ce-mi mângâie mâna rece. N-a fost niciodată atât de blândă cu mine.

— Acolo ai parte de linişte şi poţi să mănânci bine. Eu am avut treisprezece copii, mi se confesează. Ştiu tot ce-i de ştiut despre asta.

Femeia asta nebună crede că sunt grea? Că-i port în pântec nepotul? Oricum, indiferent ce crede, n-am de gând să mă cert cu ea, nu dacă mă trimite la Chelsea fără Guildford.

— O să trimit vorbă să-ţi pregătească odăile la conacul vechi, spune ea. Poţi să mergi cu barja noastră imediat ce sunt gata să te primească. Uite cum am grijă de tine! Dar acum odihneşte-te.

Închid ochii şi, când îi deschid, nu mai e lângă mine.

[07] Conacul Vechi, Chelsea
Iulie 1553

Mi-e greu să cred că prietena, profesoara, aproape mama mea, regina Kateryn, nu e cu mine aici, la Chelsea. De fiecare dată

când îmi ridic ochii din carte mă aştept s-o văd, la masa ei, citind şi luând notiţe.

Aceasta a fost casa ei, iar eu am fost pupila ei preferată, o fetiţă pe care o creştea să fie întocmai ca ea, la fel de iubită ca o fiică. Ne plimbam împreună prin grădini, ne jucam în livadă, stăteam pe malul râului şi în fiecare zi, negreşit, studiam în camerele frumoase care dau spre grădină şi spre râu. Dacă-i era dor de mulţimi şi de viaţa animată de la curtea regală, nu lăsa să se vadă nici un semn. Dimpotrivă, trăia aşa cum îşi dorise mereu: o doamnă învăţată, departe de lumea păcătoasă, fericită cu bărbatul pe care-l iubea, în sfârşit liberă să se dedice studiului şi rugăciunii. Chiar din biblioteca aceasta şi-a trimis cartea la tipar. Aici i-a invitat pe toţi marii învăţaţi ai timpului să predice. Acum mă simt de parcă tocmai ar fi intrat în grădină sau ar fi trecut prin galerie, de parcă aş putea s-o văd în orice clipă, iar asta mă linişteşte. Viaţa pe care a clădit-o pentru ea aici e cea pe care mi-o doresc şi eu: această pace savantă.

În această perioadă liniştită, aleg să citesc tot ce pot găsi despre pitici, fiindcă sunt de părere că sora mea, Mary, nu are doar oase mici şi e slabă sau creşte încet – tata s-a folosit de toate scuzele să o ţină acasă. Mă tem că n-o să mai crească deloc; şi mă întreb de ce s-ar întâmpla una ca asta. Nu aflu mai nimic de la filosofii greci, dar în Egiptul vechi existau zei pitici şi o mulţime de nobili curteni pitici. Îi scriu lui Mary să-i spun despre lucrurile acestea, dar nu aduc vorba despre comportamentul piticilor la curţile romane. Nu sunt cunoştinţe potrivite pentru o tânără care mai e şi fiica moştenitoarei tronului. Ca să spun adevărul, mă şi mir că am găsit aşa ceva în biblioteca lui Kateryn Parr.

Locuiesc aici singură, doar cu doamnele mele de companie. La două zile, Guildford vine călare să mă viziteze, îmi spune toate noutăţile de care are ştiinţă – ceea ce nu înseamnă niciodată mare lucru –, apoi se întoarce la Curte, unde toţi îl veghează egoist pe vărul meu, regele, aflat pe moarte. Uneori Guildford cinează cu noi, dar de cele mai multe ori ia cina acasă, cu părinţii lui şi doarme acolo. Doamnele mă întreabă dacă mi-e dor de el – un soţ atât de frumos şi căsătoriţi de atât de puţin timp –, iar eu le zâmbesc vag şi le spun că „nu în mod deosebit". Nu spun niciodată că e o mare uşurare să fiu scutită de prezenţa lui greoaie în

patul meu, de felul cum asudă sub păturile mele groase, turtind partea lui de pat. El trebuie să vină la mine, iar eu trebuie să-l rabd; trebuie să ne culcăm împreună, obligaţi de rânduiala Bisericii şi de ordinele părinţilor noştri; dar de ce ar face o femeie asta din plăcere, de ce ar căuta-o, nu-mi pot închipui.

Dar îmi amintesc că regina Kateryn era cea mai fericită în dimineţile în care Thomas Seymour ieşea desculţ din odăile ei. Ştiu că mama se bucură de timpul petrecut împreună cu tata, iar lady Dudley îi este, în mod vădit, ridicol de devotată socrului meu. Probabil o să ajungă să-mi placă şi mie asta când o să cresc mai înaltă şi mai puternică. Probabil, fiind vorba de o plăcere a cărnii, trebuie să ai mai multă carne ca să simţi plăcerea. Dacă nu m-ar durea atât de tare burta şi n-aş avea fierbinţeli, poate că ar fi mai bine. Dar nu-mi pot închipui cum ar fi să fiu aşa de grasă şi de zdravănă, încât să-mi doresc împunsăturile stângace ale lui Guildford sau să chicotesc când mă plesneşte peste fund.

Aceasta e singura privinţă în care cărţile mele s-au dovedit dezamăgitoare. Există nişte documente greceşti despre cum se zămislesc pruncii, dar nu e vorba de altceva în afară de fazele lunii. Sunt nişte imagini îngrozitoare cu un prunc care e scos din burta tăiată a mamei moarte şi o grămadă de scrieri teologice despre cum Domnul nostru a fost conceput de Duhul Sfânt şi o fecioară –, şi mai sunt câţiva scriitori rezervaţi care se întreabă cum a fost cu putinţă aşa ceva. Dar nimeni nu pare să fi scris ceva despre o femeie adevărată. E ca şi cum eu şi cele de acelaşi sex cu mine existăm doar ca simbol. Cărţile acestea nu spun nimic despre amestecul straniu de durere şi ruşine pe care eu şi Guildford le suferim în tăcere, cu stângăcie. Nu spun nimic despre cum se concepe un prunc din împreunarea asta dureroasă. Nu cred că ştie cineva prea bine şi, desigur, nu pot să întreb.

Guildford vorbeşte cu mine dimineaţa, îmi spune că boala regelui a fost anunţată în Parlament, iar bisericile fac rugăciuni pentru vindecarea lui. Prinţesele Maria şi Elisabeta au fost invitate la Curte şi amândouă aşteaptă veşti la casele lor de la ţară.

— Vor veni? întreb.

— Nu ştiu, spune el. Tata ştie.

— Ce-o să se întâmple? îl întreb.

— Nu ştiu. Tata ştie.

— Nu poţi să-l întrebi?

Se încruntă straniu.

— Nu. Tu îl întrebi pe tatăl tău ce planuri are?

Clatin din cap.

— Vorbeşte cu John şi Ambrose sau cu Robert, îi numeşte Guildford pe fraţii lui mai mari. Ei vorbesc unii cu alţii, ştiu ce se întâmplă. Dar ei sunt mult mai mari decât mine; ei au petrecut timp la Curte şi au luptat în bătălii. Ei îl pot sfătui, îi ascultă. Eu sunt doar.... se opreşte el.

— Ce eşti?

— Momeala cu care te-au prins pe tine, spune el cu glas aspru, ca şi cum ne-ar insulta pe amândoi. O muscă grasă pentru un păstrăv prost.

Şovăi, făcându-mă că nu-mi dau seama că e lipsit de politeţe şi că se simte rănit.

— Dar cum o să ştim ce avem de făcut?

— O să ne spună cineva, zice. Când au nevoie de noi, o să trimită după noi. După musca moartă cu tot cu păstrăv.

E prima dată când îl văd drept un tânăr de nici douăzeci de ani care trebuie să se supună familiei lui, la fel cum eu trebuie să mă supun alor mei. E prima dată când văd că e neliniştit cu privire la ce s-a plănuit pentru noi. E prima dată când mă gândesc: suntem în aceeaşi situaţie, împreună. Viitorul nostru e împreună, vom creşte împreună, trebuie să înfruntăm orice ne aşteaptă împreună. Îi zâmbesc timid.

— Trebuie doar să aşteptăm?

Surprinzător, îmi atinge degetele cu ale lui, ca şi cum s-ar simţi şi el închis într-o cuşcă, ca ursul de la Bradgate, aşteptând să vină câinii.

— Trebuie să aşteptăm, încuviinţează el.

Cea care soseşte într-o după-amiază e Mary Sidney, sora lui Guildford, îmbrăcată cu o pelerină cu glugă, aidoma unei eroine din poemele pe care le iubeşte atât de mult, cu ochii de un albastru întunecat strălucind de emoţie şi tremurând din tot trupul ei firav.

— Trebuie să vii! spune în şoaptă, chiar dacă suntem singure în odaia mea, cu excepţia doamnelor mele, aşezate la fereastră, bucurându-se de ultimele raze la apus, ce cad pe cărţile lor deschise.

— Te-a trimis tatăl tău după mine?

— Da! spune ea emoţionată. Trebuie să vii de îndată.

— Nu mă simt bine, îi spun. Mi-e rău tot timpul, parcă aş fi otrăvită.

— Sigur că nu eşti otrăvită. Trebuie să vii acum.

Şovăi.

— Lucrurile mele, cărţile mele...

— Vino, e doar o vizită. N-ai nevoie de nimic. Hai, acum.

— Aşa? Fără nimic?

— Da! Da!

Doamnele îmi aduc pelerina şi boneta. Nu am timp să-mi schimb rochia. Iau o blană să mă înfăşor în ea pe barjă, fiindcă pe râu bate un vânt rece când se lasă întunericul.

— Hai! spune Mary Sidney. Grăbeşte-te!

Barja familiei Dudley ne aşteaptă, dar fanioanele ducale şi flamura sunt strânse şi legate. Ne urcăm fără să spunem nimic, iar ei dezleagă parâmele şi încep să vâslească, repede şi lin. Imediat, am impresia că au făcut o greşeală şi au luat-o în partea cealaltă – în amonte, în partea opusă oraşului, spre vest. Nu înţeleg. Dacă bietul meu văr se simte mai rău, ar trebui să mergem la palatul Greenwich, în aval. Dar fluxul ne împinge, iar barja ţâşneşte înainte de fiecare dată când vâslele lovesc apa, aşa că eu şi Mary, aşezate una lângă cealaltă pe bancheta de sub tendă, ne legănăm înainte şi înapoi la fiecare mişcare. Îmi duc mâna la burtă, unde simt ca o gheară de teamă sau greaţă sau amândouă.

— Unde mergem? întreb.

— La Syon House, spune ea.

Mi se taie răsuflarea. La Syon House a fost ţinută Catherine Howard înainte să fie dusă în Turn şi decapitată.

— Acum e casa tatălui meu, spune Mary nerăbdătoare, ca şi cum şi-ar da seama că mi-e teamă. Vrea doar să ne întâlnim acolo.

— De ce?

Clatină din cap.

— Nu ştiu.

Se reazemă, își ascunde mâinile sub pelerină și se uită peste capetele vâslașilor care trudesc din greu, peste râul din ce în ce mai întunecat, în timp ce malurile împădurite și câmpiile ni se perindă dinaintea ochilor. Trecem prin lunci unde bâtlanii dau din aripi și se înalță încet din câmpurile inundate, ascunzându-se sus, în copaci; trecem pe lângă izlazuri, unde vitele care plescăie cu picioarele în noroi ne privesc cu reproș, de parcă noi le-am fi tulburat apa de băut, și nu ele, cu copitele lor grele. Trecem prin păduri dese, unde copacii se pleacă să-și admire imaginea oglindită, iar eu nu văd decât crengi care-și întâlnesc reflexia, frunze verzi și iarbă și mai verde. Ultimele raze strălucitoare ale soarelui devin cenușii, Mary îmi potrivește blana pe umeri, și o lună mică, în descreștere, răsare, aruncând o lumină palidă, gălbuie peste apele de sticlă, aidoma unei năluci care ne ademenește să înaintăm către propria noastră ruină.

— Chiar nu știi de ce au trimis după mine? o întreb pe Mary abia șoptit, ca și cum cerul tot mai negru nu trebuie să audă.

Clatină din cap ca și cum nici ea n-ar îndrăzni să spargă tăcerea, iar o bufniță țipă, apoi o văd, albă ca o stafie, cu aripile mari desfăcute, zburând dintr-un copac în altul și îi auzim din nou strigătul de jale.

Trec ceasuri până când spune:

— Uite! iar eu văd luminile. E Syon House.

[08] Syon House, Isleworth, Iulie 1553

Barja e ancorată cu grijă pe chei, e priponită, pasarela e întinsă și ni se fac plecăciuni când debarcăm. Servitori cu torțe luminează aleea lungă ce duce la palat. Socrul meu a refăcut vechea abație, transformând-o într-o locuință, dar a lăsat în picioare ziduri întregi, iar motivele decorative din piatră de la ferestre par sumbre și palide în lumina lunii, așa că aproape pot să aud șoaptele

psalmodiei şi cântările călugăriţelor croindu-şi drum de jur împrejurul scheletului casei lor.

Trecem pe lângă acele pietre ca şi cum n-ar însemna nimic: dinţii unei tigve de pe un câmp de luptă de demult. Ne prefacem că nu vedem statuile căzute, o săgeată aurie în iarbă, o piatră sculptată în formă de creangă de iederă, capacul unui sarcofag. Mary Sidney nu priveşte nici în stânga, nici în dreapta, la fel cum fac şi eu, pe când ne croim drum prin ruinele vechii credinţe, urcăm câteva trepte, trecem de uşile masive şi înaintăm până ajungem într-o galerie lungă, pe care panourile de lemn închis la culoare de pe pereţi o fac să pară lugubră, probabil vechea odaie a stareţei, din vremea când stătea aici cu doamnele ei pioase. Acum are ecou şi e goală, în vatra imensă din piatră sunt tăciuni stinşi, iar singura lumină vine de un candelabru ornat cu lumânări care licăresc lângă un scaun masiv. Pe pereţii de lemn sunt panouri vopsite în alb, în locurile de unde au fost înlăturate picturile cu scene sfinte, aşa cum şi trebuia, căci *Blestemat să fie omul care îşi va face chip cioplit sau chip turnat, căci este o urâciune înaintea Domnului*; dar asta face o încăpere sumbră să arate jalnic.

Mă uit la Mary şi spun:

— Unde sunt toţi? De ce am venit aici?

— Nu ştiu, spune ea; dar acum sunt sigură că minte.

Se duce la uşă şi o deschide ca să asculte. Din bucătăria aflată în depărtare se aude vacarm de vase şi de voci, dar încăperile care dau în sala uriaşă sunt tăcute. Mary închide uşa şi mă priveşte, ca şi cum s-ar întreba ce să facă cu mine. Îmi înfăşor pelerina mai strâns în jurul trupului slab şi o privesc şi eu.

— O să-ţi iasă ochii din orbite, spune ea fără sens. Nu mai fi aşa de fricoasă. Trebuie să ai curaj.

— Nu mi-e frică, mint eu.

— Arăţi ca o căprioară încolţită.

Credinţa ar trebui să-mi fie de ajutor acum la fel de mult pe cât îmi e când sunt în siguranţă, în patul meu de la Bradgate. Ştiu că Dumnezeu e cu mine. *Doamne, Dumnezeul meu, strigat-am către Tine şi m-ai vindecat*, şoptesc.

— O, pentru Dumnezeu, spune Mary nerăbdătoare. Doar ai venit la cină la socrul tău!

Trage un scăunel lângă căminul uriaş. După o clipă de şovăială, îi urmez exemplul şi acum stăm ca două bârfitoare bătrâne, aşezate de o parte şi de cealaltă, iar ea pune pe foc ceva vreascuri şi un butuc mititel. Nu dă nici un pic de căldură, doar o lumină licăritoare care alungă umbrele întunecate prin colţuri.

— Are legătură cu regele? şoptesc.

— Da, spune ea.

— M-a numit pe mine regină?

Îşi strânge buzele, ca şi cum ar vrea să nu lase cuvintele să iasă.

— O să fie... curând?

Încuviinţează din cap, de parcă ar fi prea groaznic s-o spună, apoi rămânem aşezate în tăcere, pe urmă uşa se deschide şi intră un servitor îmbrăcat în livreaua familiei Dudley.

— Înălţimea Sa vă aşteaptă în sala cea mare, spune el.

Eu şi Mary îl urmăm în jos pe scări, el deschide uşile duble, iar noi intrăm în încăperea puternic luminată. Imediat, lumina lumânărilor şi focul mă năucesc; camera e plină ochi cu nobilii de vază din regat şi de şirul nesfârşit al celor care trăiesc pe spinarea lor. O paradă a bogăţiei se revarsă din pălăriile lor gătite cu pietre preţioase şi din lanţurile groase, din aur, care împodobesc o duzină de piepturi late, grase ca ale porumbeilor guşaţi. Recunosc cam jumătate de duzină dintre cei prezenţi. Soţul cel bolnav al surorii mele Katherine lipseşte, dar tatăl lui, William Herbert, e aici; cumnatul lui, William Parr, marchiz de Northampton, stă lângă el. Francisc Hastings şi Henry FitzAlan stau la taifas, dar încheie discuţia de îndată ce ne văd. Intrăm în încăpere dintr-odată, iar socrul meu, John Dudley, face un semn din cap către Mary, ca şi cum i-ar mulţumi pentru serviciul făcut, apoi, unul după altul, toţi îşi scot pălăriile şi stau în picioare, tăcuţi. Privesc de jur împrejur, aşteptându-mă pe jumătate ca regele să fi intrat în urma mea, sau poate prinţesa Maria. Dar apoi John Dudley însuşi, ducele de Northumberland, cel mai însemnat membru al Consiliului, îşi scoate pălăria incrustată cu perle şi-mi face o plecăciune adâncă.

— Regele a murit, îmi spune. Dumnezeu să-i izbăvească sufletul nemuritor. Te-a numit moştenitoarea lui. Eşti regină, Dumnezeu să te binecuvânteze şi să te apere, Maiestate.

Îl privesc fără expresie şi mă gândesc, prosteşte, că totul e doar un vis: călătoria cu barja pe înserat, casa cuprinsă de linişte de

la capătul călătoriei, vatra rece şi acum toţi nobilii aceştia care mă privesc ca şi cum ar trebui să ştiu ce am de făcut când ei îmi prind cu ace în piept un titlu trădător.

— Ce? e tot ce pot să spun. Ce?

— Eşti regină, repetă John Dudley, privind la întreaga încăpere. Dumnezeu să ne apere regina!

— Dumnezeu să ne apere regina! strigă toţi în gura mare, dintr-odată îmbujoraţi, ca şi cum, dacă strigă toţi deodată, ar putea să facă un lucru să fie adevărat.

— Ce? spun din nou.

Cred că mă voi trezi imediat şi toate lucrurile astea vor părea ridicole. Voi fi în patul meu, la Chelsea. Poate că am să-i povestesc lui Guildford visul meu teribil şi vom râde amândoi.

— Aduceţi-o pe soţia mea, îi spune John Dudley în şoaptă uşierului, iar noi aşteptăm într-o tăcere stânjenitoare.

Nimeni nu-mi întâlneşte privirea, dat toţi se uită la mine. Mă tot gândesc: ce vor să fac? Spun o mică rugăciune: „Doamne, spune-mi ce să fac, dă-mi un semn". Apoi soacra mea, lady Dudley, intră, împreună cu mama. Lucrul acesta ar trebui să mă liniştească, dar văzându-le pe aceste două femei rivale unite de o hotărâre bruscă mă sperii şi mai tare. Intră şi Elisabeta Parr şi se opreşte lângă soţul ei, marchizul de Northampton, iar faţa ei e ageră şi aspră.

Mama îmi strânge cu răceală mâinile îngheţate.

— Jane, vărul meu, regele, a murit, spune tare, ca şi cum i-ar anunţa pe toţi din încăpere că prin vene îi curge sânge regal.

— Edward, mort?

— Da. Şi te-a numit pe tine drept noua regină. Trecând peste dreptul meu, nu se poate abţine de la adăuga.

— Bietul Edward! O, Edward! spun. A murit împăcat? Din cauza bolii lui? A avut preot lângă el?

— Nu contează, spune soacra mea, care nu e dispusă să-şi piardă vremea cu sufletul vărului meu. Te-a numit pe tine regină.

Îi privesc chipul plin de hotărâre.

— Nu se poate, spun simplu.

— Ba da, repetă mama. În cele din urmă, a numit familia noastră. Tu moşteneşti tronul prin mine.

— Dar prinţesa Maria?

— A fost declarată bastardă de însuşi tatăl ei în testament şi, pe lângă asta, nu vom accepta niciodată o papistaşă drept regină, o întrerupe lady Dudley. Niciodată.

— Prinţesa Elisabeta? şoptesc eu.

De data asta, nici una nu se oboseşte să-mi răspundă. Nici nu mai amintesc de Maria, regina Scoţiei, deşi pretenţiile ei sunt la fel de îndreptăţite ca ale noastre.

— Nu pot să fac asta, îi şoptesc lui lady Dudley în timp ce privesc pieziş la încăperea ticsită de lume. Chiar nu pot.

— Trebuie.

Unul câte unul, membrii Consiliului cad în genunchi până când toţi îmi ajung până la umeri, iar eu mă simt asediată de pitici plini de hotărâre, deloc mai înalţi decât sora mea cea mică.

— Nu faceţi asta! spun îngrozită. Domnii mei, vă rog, n-o faceţi.

Simt cum îmi curg lacrimi pe obraji pentru bietul meu văr, care a murit atât de tânăr, şi pentru mine, singură în încăperea asta îngrozitoare, cu oamenii aceştia înspăimântători care stau în genunchi şi femeile acestea care nu vor să mă ajute.

— Opriţi-vă, nu pot să fac asta!

Ca şi cum n-aş fi spus nimic, ca şi cum ar fi surzit la un refuz, ei se apropie şi mai mult, îngenuncheaţi. E ca într-un vis urât. Se ridică; vin unul după altul să facă plecăciuni şi să-mi sărute mâna. Mi-aş trage mâinile, dar mama mă ţine cu un braţ întins peste spinarea mea şi strângându-mă de sub braţ. Lady Dudley îmi ţine mâna întinsă, astfel încât toţi nobilii aceştia străini să-şi poată apăsa buzele pline pe pumnul meu strâns. Hohotele de plâns mă îneacă, iar lacrimile-mi şiroiesc pe faţă, dar nimeni nu pare să observe asta.

— Nu pot, mă vait. Prinţesa Maria trebuie să moştenească tronul. Nu eu.

Mă răsucesc în strânsoarea lor. Cred că mă vor târî la eşafod. Am sfidat-o o dată pe verişoara Maria, când i-am insultat credinţa. Nu îndrăznesc s-o fac din nou. Nu vreau s-o fac.

Uşile marii săli se deschid, iar tata intră împreună cu Guildford.

— Tată! strig, ca şi cum el ar fi salvatorul meu. Spune-le că nu pot fi regină!

El vine lângă mine, iar eu mă simt teribil de uşurată, ca un copil eliberat. Cred că el mă va salva de la nefericirea aceasta şi

le va spune tuturor că nu se poate aşa ceva. Dar şi el îmi face o plecăciune adâncă, cum n-a mai făcut-o vreodată, apoi îmi spune cu glasul cel mai aspru:

— Jane, ai fost numită regină de iubitul nostru rege defunct. Era dreptul lui să te numească; e datoria ta să primeşti moştenirea pe care ţi-a lăsat-o. E datoria ta în faţa lui Dumnezeu.

Scot un mic ţipăt.

— Nu! Nu! Nu, tată! Nu!

Mama mă strânge mai tare de umeri şi mă scutură uşor.

— Taci, se răsteşte în şoaptă. Pentru asta te-ai născut. Ar trebui să fii bucuroasă.

— Cum aş putea? mă îneacă plânsul. Nu pot! Nu pot!

Înnebunită, privesc chipurile severe, căutând pe cineva care ar putea să mă înţeleagă şi să fie de partea mea. Guildford se apropie de mine şi mă ia de mână.

— Fii curajoasă, îmi spune. E o mare ocazie pentru noi. E minunat. Sunt atât de mândru de tine.

Îl privesc fără expresie, ca şi cum ar fi vorbit ruseşte. Ce vrea să spună? Ce zice? Îşi flutură zâmbetul de copil frumos, apoi îmi dă drumul şi se apropie de mama lui. Nimănui nu-i pasă că refuz, nimeni nu vrea să audă că nu-mi doresc tronul. Mă vor încorona cu sau fără voia mea. Sunt ca un iepure prins în capcană, cu un picior în laţ. Pot să mă răsucesc şi să mă întorc, pot să ţip, dar nimic nu mă va salva.

[09] Turnul Londrei
Iulie 1553

Port o rochie nouă, din catifea verde, brodată cu fir de aur. Cu siguranţă că mi-au făcut-o în secret, aşteptând ziua asta. Când îmi strâng şireturile corsetului în jurul taliei, mă gândesc că e la fel de strâmtă ca un laţ în jurul gâtului. Atunci îmi dau seama că nu e vorba câtuşi de puţin de o moştenire neaşteptată venită din

partea unui văr pe moarte, o hotărâre luată pe moment; croitoresei i s-a spus cât măsoară talia mea cu luni în urmă. Cu siguranță, socrul meu, John Dudley, cel din frumntea Consiliului, a comandat această garderobă, această încoronare, iar tatăl meu a fost de acord și toți membrii Consiliului au jurat să se supună, apoi bietul meu văr, istovit, a zis că-i ideea lui și le-a ordonat să se întoarcă împotriva surorii lui vitrege, Maria, moștenitoarea de drept.

Mama a fost de acord să se treacă peste ea, în favoarea mea. Probabil că s-a luptat cu mândria ei săptămâni în șir. Toți au avut la îndemână luni întregi să-și liniștească conștiința – dacă au așa ceva. Dar eu trebuie să-mi duc toate temerile în fața lui Dumnezeu și să mă lupt cu datoria mea față de El în doar câteva zile, iar acum trebuie să mă îmbrac cu noua mea rochie de catifea brodată cu fir de aur, să urc pe barja regală, să mă așez pe tron sub baldachinul aurit și să fiu dusă, cu fanioanele regale fluturând, până la Turn, la pregătirile pentru încoronare.

Am mers cu barja regală doar când am însoțit-o pe verișoara mea, dar acum stau pe tronul din mijloc și simt vântul rece care bate dinspre râu pe locul acesta expus. Când ajungem la chei, văd sute de oameni pe malul râului și în Turn, privindu-mă fix, iar mie mi-e rușine să cobor de pe barjă și să pășesc către Lion Gate în veșmintele acestea care nu sunt ale mele. Sunt surprinsă de cât mă bucur să-l am pe Guildford alături să-mi țină companie în singurătatea mea înfricoșătoare. Mă ia de mână să pornim împreună, apoi face un pas în spate ca să mă lase să trec înaintea lui, ca la dansul de la nunta noastră. Mă bucur că am baldachinul deasupra capului, ca și cum m-ar apăra de privirea lui Dumnezeu în timp ce mă îndrept către trădare. Mama, care merge în urma mea, îmi ține trena, trăgând de ea la stânga și la dreapta cum face un plugar când își strunește calul nărăvaș, trăgând de hățuri ca să-l oblige să are pământul tare.

Când ajungem la adăpostul Turnului, văd alte puhoaie de oameni venite să mă întâmpine. Înghesuită în grupul de doamne e și sora mea, Katherine. Privirea ei uluită o întâlnește pe a mea.

— O, Jane, spune ea.

— Să-i spui Maiestate de-acum, izbucnește mama, scuturând de trena mea ca și cum ar arunca hățurile.

Katherine își pleacă creștetul blond în semn de supunere, dar privește în sus către mine, cu ochii albaștri plini de uimire, în timp ce trec pe lângă ea. Își potrivește ritmul pașilor după ai mei, iar soțul ei cel palid se ține după ea. Mergem în camerele regale, iar eu roșesc de rușine când dăm buzna în odăile lui Edward, în capela regală, în dormitorul regal. Nu înțeleg cum se poate să mă aflu aici; cu siguranță nu voi dormi aici – cum aș putea dormi în patul regelui! Toate lucrurile lui au fost strânse în grabă, iar podeaua a fost măturată și așternută cu ierburi parfumate proaspete, ca și cum ar fi murit de luni întregi și nu doar de patru zile. Dar, chiar și așa, mă simt de parcă ar putea oricând să intre și m-aș face de rușine să fiu descoperită stând pe scaunul lui.

Dar acestea nu mai sunt odăile lui Edward, camerele lui private; trebuie să fie ale mele și, cum stăm aici, stângaci într-un loc străin, ușile se deschid, iar servitorii de la garderoba regală dau buzna înăuntru, îngrămădindu-se cu uriașe cufere pline cu rochii și giuvaiere din garderobă și tezaur. Toate rochiile frumoase purtate de Kateryn Parr sunt aici. Mi-o amintesc îmbrăcată cu ele. Pelerinele care i-au aparținut lui Anne de Cleves, perlele Seymour, capele franțuzești cu glugă ale lui Anne Boleyn, obiectele din aur ale primei regine, care a murit înainte ca eu să mă nasc. Singurele rochii care îmi vin sunt cele mititele și drăgălașe care au fost ale lui Catherine Howard, decapitată pentru trădare când avea doar câțiva ani mai mult decât mine, forțată să se căsătorească, la fel ca mine, numită regină înainte să învețe ce înseamnă să fii o femeie în toată firea.

— Ce pantofi frumoși, spune Guildford, arătându-mi broderia și diamantele de pe ei.

— N-o să port pantofii unei fete moarte, spun cutremurându-mă.

— Atunci scoate diamantele și dă-mi-le mie, râde Guildford. Cotrobăie prin cufere ca un cățel care caută jucării. Mama lui zâmbește cu indulgență când își așază pe cap o pălărie cu diamante și-și pune o pelerină de catifea pe umeri.

Katherine mă privește, cu ochii albaștri larg deschiși.

— Te simți bine? mă întreabă.

— Lasă-le, îi spun lui Guildford, enervată. N-o să port blănuri și bijuterii vechi.

— De ce? întreabă el. Sunt ale casei regale. De ce să nu arăţi cât se poate de bine? Cine are dreptul la asta mai mult decât noi?

Mă întorc spre Katherine.

— Cred că da, spun nesigură. Tu?

— Se spune că sunt moştenitoarea ta, spune ea cu glas slab. Se spune că sunt următoarea regină, după tine.

Nu-mi pot opri un hohot scurt de râs.

— O să urci pe tron dacă mor? întreb.

Are un chip ca de păpuşă, neclintit şi frumos, lipsit de expresie.

— Sper că nu, spune ea încet. Pentru binele amândurora.

Îşi duce mâna la buzunarul pelerinei.

— Îl ai pe Ribbon, pisoiul, acolo? întreb.

Clatină din cap.

— Nu-mi este îngăduit.

William Paulet, bătrânul marchiz de Winchester, se apropie cu o cutie din piele decorată cu aur la colţuri şi încuiată cu o închizătoare din aur. Îl privesc de parcă mi-ar aduce o viperă.

— Mă gândeam că ar trebui să încerci coroana, spune el dezvelindu-şi gingiile lipsite de dinţi într-un rânjet. Încearc-o!

— Nu vreau! Strig, dintr-odată dezgustată.

E coroana lui Edward; nu încape îndoială în mintea mea că prinţesa Maria ar trebui să fie cea care s-o poarte după el.

— Nu vreau!

— O port eu, spune Guildford dintr-odată. Dă-mi-o mie. O încerc eu.

— Ţie o să-ţi facem alta, de mărimea potrivită, spune marchizul, zâmbindu-i soţului meu. Asta e prea mică pentru tine. E cea purtată de Anne Boleyn când a fost încoronată.

Cum ar putea lucrul ăsta să nu fie blestemat? Ultima regină care l-a purtat a murit la trei zile după ce i-a fost pus pe cap. Îl iau pe Guildford de braţ şi-l trag deoparte de lângă cutia deschisă şi coroana incrustată cu pietre preţioase.

— Tu nu poţi fi încoronat rege, îi spun în şoaptă. Numai dacă Parlamentul o cere şi eu îţi dau dreptul acesta. Tu nu ai fost numit moştenitor al lui Edward. Eu am fost. Dacă e să fiu regină, tu vei fi soţul meu, nu rege.

— Guildford e prinţ-consort, mă întrerupe mama lui, venind în spatele nostru. Va fi încoronat rege alături de tine.

— Nu.

Cred că tărie că asta e mai ceva decât uzurparea mea. Eu, cel puţin, sunt din familia Tudor. Eu, cel puţin, am dreptul să moştenesc tronul. Linia noastră, cel puţin, a fost numită prin testamentul regelui Henric. Dar Guildford e doar nepotul unui perceptor executat pentru trădare. Nu poate să urce pe tron: e o idee ridicolă. Ar fi o insultă la adresa sângelui regal.

— Vărul meu, regele, m-a numit pe mine, prin intermediul mamei. Dacă îl încoronaţi pe Guildford, devine clar că nu ţinem cont de linia regală şi suntem mânaţi doar de ambiţie păcătoasă. Vărul meu a fost uns rege de Dumnezeu. Eu îl moştenesc. Sunt o Tudor şi regină. Guildford nu e decât un Dudley.

— O să vezi că Dudley e cea mai măreaţă familie din ţară! O să afli că soţul meu are puterea de-a face un rege! mă asaltează mama lui, aprigă. Te-am făcut regină pe tine, iar pe Guildford al nostru îl vom face rege.

— Nu-i aşa. Eu i-am lăsat moştenirea lui Jane! strigă mama, apropiindu-se în grabă de mine. Jane va urca pe tron. Nu fiul tău.

— Uite ce-ai făcut, îmi şopteşte Guildford furios. Eşti aşa de neghioabă! Sunt soţul tău! De ce să nu fiu încoronat? Sunt stăpânul tău, ai jurat să mi te supui, cum aş putea să fiu mai puţin decât rege când tu eşti regină? Şi acum, uite! Ai supărat-o pe mama.

— N-am ce să fac! M-am rugat pentru asta, Guildford. Dumnezeu m-a chemat în locul ăsta măreţ. Eu nu-mi doresc asta, dar îmi dau seama că El m-a chemat ca să-mi pună credinţa la încercare. Dar El nu te-a chemat pe tine. Nu te-a chemat pe tine. Nu tu eşti moştenitorul: eu sunt.

Alb ca varul de furie, nu-şi găseşte cuvintele să-mi răspundă.

— Femeie nesupusă! îmi aruncă în faţă. Nu e îngăduit! Până şi asta e trădare! Fără să mai punem la socoteală toate celelalte!

— Nu rosti cuvântul acela, îi şuieră mama printre dinţi, în timp ce el face stânga împrejur şi părăseşte încăperea.

Îi aruncă o privire furioasă şi porneşte după el. Eu rămân locului, tremurând de enervare şi neputinţă, cu cutia deschisă în care se află coroana lui Anne Boleyn pe masă, în faţa mea şi a surorii mele, care a rămas cu ochii larg deschişi, privindu-mă fix.

Marchizul de Winchester, de la care a pornit toată tărăşenia asta, după ce i-a promis prosteşte lui Guildford o coroană, se

întoarce către unchiul meu Henry FitzAlan, conte de Arundel, și William Herbert, socrul lui Katherine, ridicând din sprâncene ca și cum s-ar întreba cum o să fie condusă țara de către o familie aflată în război.

— Credeam că s-a căzut de acord asupra acestor lucruri, spune șovăitor.

— Așa și e, răspunde iute socrul lui Katherine.

El, unul, nu vrea să aibă greutăți; e și complotul lui. Fiul lui, aflat alături, încuviințează din cap ca și cum ar ști despre ce e vorba.

— Eu n-am fost de acord, spun.

Dintr-odată, simt cum mâna Domnului se coboară asupra mea, dintr-odată știu ce vreau. Nu sunt o neghioabă și știu bine ce trebuie făcut aici. Nu mă mai sufocă teama; văd calea pe care trebuie s-o urmez.

— Voi accepta tronul, de vreme ce e voia Domnului să fac întocmai, de vreme ce-I pot împlini voia. Dar Guildford nu are un asemenea destin. Eu moștenesc tronul de la regele Edward, Dumnezeul să-l aibă în pază, iar Guildford, soțul meu, mă va sprijini.

Mai degrabă simt decât văd că sora mea Katherine s-a apropiat de mine, ca și cum ar spune că ea e moștenitoarea mea, că noi suntem fiicele cărora le curge sânge regal prin vine, care au fost numite la moștenire. Nu suntem nici bufoni, nici pioni. Soțul meu nu va fi încoronat rege; soțul ei nu va fi încoronat rege.

— Dar trebuie să aibă și el un titlu, spune socrul lui Katherine cu prudență. Un titlu regal. Până la urmă...

Nu termină ce a început să spună, dar știm cu toții ce vrea să zică – până la urmă, ducele de Northumberland nu s-ar obosi să facă toate lucrurile astea doar ca s-o așeze pe fiica lui Henry Grey pe tron. Cui îi pasă de mine, până la urmă? Ce-ar avea de câștigat familia Dudley de pe urma ascensiunii mele? Guildford trebuie să obțină un titlu după toată strădania asta, măcar atât; familia lui va dori să-și ia partea. *Să nu legi gura boului care treieră*, iar cei din familia Dudley sunt niște boi lacomi.

— O să-l fac duce, mă ofer. E titlu regal. Va fi duce de Clarence.

Ultimul duce de Clarence a murit înecat într-un butoi cu vin dulce din pricina ambiţiei sale îngâmfate. Nu-mi pasă dacă vor face această comparaţie.

Dorm împreună cu Katherine în patul regal, iar una dintre doamnele de companie doarme pe un pat mic aşezat pe podea, alături, aşternuturile mătăsoase mi-au fost încălzite cu un încălzitor din aur, iar salteaua a fost împunsă ca să se asigure că nu se ascunde acolo nici un ucigaş. Guildford nu vine la mine, iar dimineaţa burta mă doare şi mai tare şi, când mă trezesc, bag de seamă că mi-a venit sorocul şi sângerez.

Katherine sare din pat şi dă deoparte plapuma.

— Ce respingător! spune. De ce să faci una ca asta? Nu ştiai că trebuie să-ţi vină sorocul?

— Nu, îi spun. Nu vine mereu la timp. De unde era să ştiu că o să-mi vină acum?

— Nu puteai să-ţi alegi un loc sau un moment mai prost.

— De parcă eu am ales!

Cu siguranţă, aşa ceva nu s-a mai întâmplat în odăile regelui: n-a mai fost niciodată o regină în camerele acestea, în patul acesta. Toate reginele locuiesc în apartamentele reginei. Eu şi Katherine trebuie să strângem albiturile pătate ca să fie duse la spălătorie, iar servitorul care se ocupă de ele pare scârbit. Îmi e teribil de ruşine. Trebuie să trimitem după jupe curate şi un lighean cu apă de spălat, iar ei aduc carafe cu apă fierbinte şi prosoape parfumate. Simt că m-am făcut aşa de rău de ruşine, încât, atunci când ajung, în sfârşit, la capelă, îmi acopăr faţa cu palmele şi mă rog la Dumnezeu să sângerez până la moarte ca să scap de îndatorirea asta îngrozitoare.

De îndată ce ajung în sala de primiri şi mă aşez pe tron, primesc un răvaş de la soacra mea. Una dintre doamnele ei de companie intră şi face o reverenţă adâncă - o reverenţă regală - se ridică şi îmi spune că Înălţimea Ei, ducesa de Northumberland, nu va veni la curte în această dimineaţă şi că ea şi fiul său, Lord Guildford, se retrag la locuinţa lor de la Syon.

— Pentru că nu vreau să-l fac rege? întreb fără menajamente.

Femeia închide ochii când aude cât sunt de făţişă.

— Lord Guildford spune că nu e de ajuns să fie duce şi, dacă nu e rege, atunci nu poate nici să fie soţul reginei.

— Mă părăseşte? întreb, nevenindu-mi a crede.

Roşeşte auzind o asemenea mustrare. Face din nou o reverenţă şi rămâne plecată, cu privirea în pământ.

Din nou mă simt cuprinsă de hotărâre şi furie, ceea ce, îmi dau seama acum, este doar Dumnezeu care-şi înfăptuieşte lucrarea prin mine. El îmi dă putere. El îmi limpezeşte mintea. Mă întorc către unchiul meu, Henry FitzAlan, contele de Arundel, care stă lângă mine.

— Vă rog, mergeţi la soţul meu şi spuneţi-i că regina lui îi porunceşte să rămână la curte, spun scrâşnind din dinţi. Şi spuneţi-i Înălţimii Sale, mama dumnealui, că mă aştept să rămână şi dumneaei aici. Nici unul dintre ei nu poate pleca fără permisiunea mea. Ei ştiu lucrul acesta.

Face o plecăciune dinaintea mea şi iese din încăpere. Îi privesc pe ceilalţi nobili; unii dintre ei îşi ascund zâmbetul. Ştiu că mă voi face de ruşine când o să încep să sângerez şi o să-mi pătez rochia dacă nu plec imediat spre garderobă. Mă uit la Katherine cerându-i ajutorul, iar ea mă priveşte fără expresie. Habar nu are ce să facă.

— Nu mă simt bine, spun. Merg în odăile mele.

Îngenunchează toţi, iar eu trec pe lângă ei, urmată de doamnele mele. Abia mă mai ţin pe picioare din cauza durerii de burtă şi merg împleticit, ca o neghioabă, încercând să nu las sângele să se scurgă; dar mă forţez să ajung în odăile regale şi nu plâng de durere şi de furie până când uşile nu se închid în urma mea, lăsându-mă singură.

Niciodată n-am sângerat atât de tare, niciodată nu m-am simţit atât de rău.

— Cineva mă otrăveşte, îi şoptesc slujnicei mele când vine să-mi ia cârpele îmbibate de sânge şi apa de culoarea ruginii. Ceva nu e deloc în regulă.

Mă priveşte cu gura căscată. Nu ştie ce să facă. Peste noapte, se trezeşte că o slujeşte pe regina Angliei, iar acum îi spun că cineva încearcă să mă omoare. Nimeni nu ştie ce să facă.

[10] Turnul Londrei, Iulie 1553

Lucrurile se înrăutățesc, în loc să se simplifice. Cumnatul meu cel păcătos de frumos, Robert Dudley, n-a reușit s-o captureze pe prințesa Maria – sau lady Maria, cum trebuie s-o numim acum. Merge călare pe caii lui frumoși prin tot ținutul Norfolk, asigurându-se că nimeni n-o ajută; dar nu a luat-o prizonieră.

Jumătate dintre nobilii de la Curte îmi spun că, mai mult ca sigur, va fugi în Spania, iar acest lucru trebuie împiedicat cu orice preț, fiindcă va veni după noi cu o oștire de papistași să ne distrugă și să ruineze Anglia. Cealaltă jumătate e de părere că trebuie să fie lăsată să plece, astfel încât să rămână în exil pentru totdeauna și să nu mai aibă cine să conducă o răscoală împotriva mea. Dar, în loc de vreunul dintre cele două lucruri, ea face ce e cel mai rău pentru noi, singurul lucru pe care nimeni n-ar fi crezut cu putință să-l facă o femeie: își arborează flamura la palatul ei de la Kenninghall și scrie o scrisoare pentru Consiliul meu, în care afirmă că ea e regina adevărată și că-i va ierta pentru trădare dacă-i îngăduie să vină la Londra și să urce pe tron de îndată.

Acesta e lucrul care dăunează cel mai mult reformei celei drepte. Știu că Dumnezeu nu vrea ca ea să urce pe tron și că toate promisiunile pe care le-a făcut, cum că va accepta toate credințele și nu va impune cu forța ereziile ei asupra bunilor creștini din Anglia, care de-abia au văzut lumina, sunt doar lucrătura diavolului menită să distrugă toate lucrurile în care a crezut Kateryn Parr, pe care le-a înfăptuit Edward și pe care eu am jurat să le duc mai departe. Prințesa Maria nu are voie să întoarcă din nou țara către Roma și să ne distrugă șansa de a face un regat de sfinți. Dumnezeu îmi cere să mă ridic împotriva ei și stărui că ar trebui strânsă o oștire care să meargă s-o ia prizonieră. Dacă e nevoie să fie închisă în Turn pentru trădare, atunci așa să fie. A avut nenumărate ocazii să înțeleagă cuvântul Domnului; a studiat cu Kateryn

Parr, ca şi mine, dar a stăruit în greşeală. Dacă o prindem, şi Consiliul insistă că trebuie să moară pentru că a trădat Tronul, pentru că m-a trădat pe mine, atunci aşa să fie. Îmi voi găsi curajul s-o trimit, împreună cu toţi ereticii ei, la eşafod. Nu voi fi veriga slabă din armata Domnului. Am fost chemată, am fost aleasă, voi suferi chinurile ca un oştean al lui Isus Cristos, nu voi fi chemată fără să-mi îndeplinesc datoria.

Îmi petrec ore în şir în genunchi, în odăile mele, cu sora mea Katherine, alături de care stă Mary, rugându-mă pentru îndrumare. Katherine nu se înţelege tocmai bine cu sfinţii. Văd că aţipeşte şi o împung cu cotul în coaste, iar ea tresare şi spune:

— Amin.

Nu are importanţă. Eu trebuie să fiu neclintită şi devotată. Katherine e tovarăşa şi sora mea. Ea poate să doarmă, aşa cum Sfântul Petru a dormit în timp ce Isus avea spiritul chinuit, chiar şi aşa îmi voi urma drumul, pas cu pas, către tronul sfânt.

Drept răspuns la reclamarea tronului din partea prinţesei Maria, Consiliul mă proclamă pe mine regină, iar toţi nobilii din ţară sunt trimişi în ţinuturile pe care le reprezintă să se asigure că toată lumea ştie că regele a murit, iar eu am fost aleasă moştenitoare. Peste tot în Londra sunt lipite anunţuri oficiale; predicatorii anunţă şi ei vestea din amvon.

— Se opune cineva? îl întreb pe tata, neliniştită.

— Nu, nu, nu se-aude nimic, mă linişteşte el. Nimeni nu vrea să ne vină spaniolii pe cap, nimeni nu vrea să se întoarcă sub cârmuirea Papei.

— Sunt sigură că prinţesa Maria trebuie să aibă ceva susţinători în ţară, răspund agitată.

— Lady Maria, mă corectează el. Se poate, dar nimeni nu a sărit în apărarea ei, orice-ar crede ei în sinea lor. Desigur, ţara e plină de papistaşi, dar nu se declară de partea ei. John Dudley cârmuieşte de atâta vreme, e pregătit pentru aşa ceva. Atâta timp cât spaniolii nu încearcă să se amestece.

— Trebuie să strângem oştire.

Habar nu am cum se strânge o oştire.

— Asta şi facem, spune el. Eu o să fiu în fruntea ei.

— Nu, spun eu dintr-odată. Serios, tată, nu pot face asta fără tine. Nu mă lăsa cu familia Dudley, nu cu Guildford şi părinţii

lui îngrozitori. Nu mă lăsa aici doar cu mama şi fetele, fără cineva care să-mi ţină partea în Consiliu. Mama n-o contrazice pe lady Dudley, iar Katherine e ca şi cum n-ar fi, Mary e aşa de mică. Trebuie să am pe cineva alături.

Şovăie.

— Ştiu că mama ta ar prefera să nu lupt împotriva verişoarei ei, prinţesa Maria. Şi nu sunt un bun soldat...

— Trebuie să meargă John Dudley! exclam. A fost ideea lui. Planul lui. Şi, pe lângă asta, el a înăbuşit răscoala lui Kett în urmă cu doar patru ani. El ar trebui să meargă.

— Nu te supăra, spune tata, privind îngrijorat chipul meu îmbujorat şi auzind că ridic vocea.

Se uită spre doamnele mele şi-i face semn din cap mamei, ca şi cum ar chema-o să mă liniştească.

— Nu sunt supărată, îi răspund repede.

Trebuie să-i liniştesc pe toţi, mereu.

— Doar că am nevoie ca familia să-mi fie alături. Guildford îi are pe ai lui: fraţii lui sunt în slujba lui, mama lui e aici, tatăl lui a făcut toate lucrurile astea pentru el. De ce să fie curtea plină de cei din familia Dudley, şi tu să trebuiască să pleci, când eu le am aici doar pe Katherine, pe Mary şi pe mama?

— O să rămân, nu te nelinişti. Dumnezeu e cu noi, iar tu vei fi regină. Oştirea lui John Dudley o va captura pe prinţesă, chiar dacă ajunge la castelul Framlingham şi-şi arborează flamura regală acolo.

— Lady, îi amintesc. Lady Maria. Şi nu e flamura ei. E a mea.

John Dudley ţine o cină fastuoasă de rămas-bun înainte să plece de la Londra, un amestec straniu de lăudăroşenie păcătoasă şi teamă păcătoasă. Discursul lui nu are nimic eroic. Am citit destulă istorie, cât să ştiu că un oştean care pleacă la luptă să-şi apere credinţa şi regina ar trebui să vorbească precum un războinic. În loc să declare dreptatea cauzei lui şi siguranţa izbândei, le atrage atenţia tuturor asupra faptului că el îşi riscă viaţa şi renumele, le transmite o nelinişte adevărată în loc de o încredere amăgitoare.

Eu şi Guildford stăm unul lângă celălalt, cu întreaga sală sub priviri, iar însemnele regale se află deasupra scaunului meu, şi nu al lui, tot al meu fiind aşezat mai sus decât al său, în timp ce tatăl său ameninţă Consiliul că îi va trăda dacă ei îl vor trăda pe el. Nu e deloc discursul pe care-l ţine Cezar înainte să pornească în fruntea armatei, în uralele tuturor, iar eu îi spun asta lui Guildford.

— Nici aceştia nu sunt tribunii romani cei credincioşi, îmi răspunde el usturător. Nici măcar unul dintre ei nu e de încredere. Oricare dintre ei ar schimba tabăra dacă ar simţi că e de partea care va pierde.

Mă pregătesc să-i explic de ce greşeşte când, dintr-odată, tatăl său se întoarce spre noi şi începe să vorbească despre mine. Le spune că ei m-au ademenit pe tron, că am fost pusă aici cu forţa, nu pentru că am cerut eu asta. Eu şi Guildford ne uităm unul la altul şi clipim ca doi pui de bufniţă în cuib. Cum rămâne cu destinul meu de la Dumnezeu? Dar cu dreptul vărului meu de a-mi lăsa tronul mie? Cum rămâne cu dreptul la tron al mamei mele, păstrat cu sfinţenie în testamentul bunului rege Henric, transmis mie? Tatăl lui Guildord face ca urcarea mea pe tron să sune ca un complot şi nu ca lucrarea Domnului; şi dacă e un complot, atunci e trădare.

John Dudley porneşte marşul spre nord-est, către Suffolk, iar noi, cei rămaşi la Londra, ne apucăm de treburile cârmuirii, dar părem mai degrabă la bal mascat decât la conducerea ţării până când vom primi vestea că lady Maria a fost prinsă. Guildford nu-şi dispută titlul sau numele, dar cinează singur în fiecare zi, cu mare pompă, aşezat pe un tron demn de un rege, sub un baldachin din stofă aurită, fiindu-i aduse cincizeci de feluri de mâncare care să le fie împărţite numeroşilor curteni pe care i-a luat cu el ca să dea impresia de măreţie. Uneori mă bate gândul nebunesc că nu face decât să mă uzurpe pe mine, uzurpatoarea, că e vorba de un complot în interiorul unui complot, de un păcat peste un alt păcat. El şi alaiul lui de ticăloşi beau prea mult şi sunt puşi pe scandal. Aud cum ţipă şi cântă în timp ce eu iau cina, împreună cu doamnele de companie, în apartamentul meu.

De parcă lucrul acesta n-ar fi destul de rău, căci lăcomia e un pericol ascuns în calea mântuirii, Guildford primește vești de la tatăl și frații săi încă dinainte ca acestea să ajungă la mine.

Fratele lui, lord Robert, strânge oștire împotriva lui lady Maria în Norfolk; tatăl lui, John Dudley, mărșăluiește împotriva ei din Londra până la Framlingham. Desigur, cei care vin să afle noutățile merg la curtea lui Guildford; a mea e formată din femei, așa că suntem date deoparte cu ușurință. Nu vreau să spun că mesajele nu ajung la mine; ajung, toată lumea știe că trebuie să dea seamă reginei. Dar, în primul rând, se opresc să le spună bărbaților. Desigur, curtea unei regine nu are cum să nu fie un loc al doamnelor, dar cum pot eu să fiu regină cârmuitoare dacă nu sunt chiar în inima Consiliului, format din bărbați?

Aceasta e o dificultate pe care n-o prevăzusem. Credeam că, odată ce mă forțez să accept coroana regelui Angliei, voi avea și puterea regelui Angliei. Acum înțeleg că a urca la putere ca femeie e cu totul altceva. Bărbații mi-au jurat credință în genunchi; dar nu-i arată loialitatea masculină unei femei și – ca să spun adevărul – și eu sunt foarte scundă și slăbuță și, chiar cu sprijinul lui Dumnezeu, nu sunt impunătoare.

Iar acești bărbați sunt lipsiți de credință. Chiar în seara în care John Dudley pleacă, aud că William Paulet, marchizul de Winchester, care i-a oferit în modul acela prostesc coroana lui Guildford, a plecat la casa lui din Londra fără să aibă permisiunea, iar socrul lui Katherine, William Herbert, încearcă să plece, de asemenea. Nu voi accepta lipsa aceasta de loialitate față de voia lui Dumnezeu, așa că trimit imediat după marchiz și-i spun să se întoarcă la treaba lui.

Convoc Consiliul Mic și le spun că o să încui porțile Turnului în fiecare seară și că vreau ca toți lorzii care fac parte din Consiliu să fie înăuntru. Vreau ca toate doamnele să mă slujească, inclusiv surorile mele, mama și soacra mea, soțul meu, de asemenea. Ei m-au urcat pe tron în Turn, așa că lângă tron și în interiorul Turnului trebuie să stea alături de mine. Numai dacă suntem uniți, împreună cu sfinții din ceruri, vom reuși să triumfăm, în timp ce John Dudley își conduce oștirea spre lady Maria, ca diavolul care-și cere partea.

William Herbert se furişează înapoi în camera mea de audienţe înainte de miezul nopţii. Stau până târziu, cu mama şi cu lady Dudley, soacra mea. Până şi Guildford e cu noi, treaz de data asta. Fiul lui Herbert, încă palid şi bolnăvicios, îl urmează pe tatăl său în cameră, iar sora mea, Katherine, e la o jumătate de pas în spatele tânărului ei soţ.

— Trebuie să rămâi aici, milord, îi spun cu glas tăios. Avem nevoie de domnia voastră aici, în caz că primim veşti. Se poate să fie nevoie să convocăm Consiliul la orice ceas.

Face o plecăciune, dar nu spune nimic. N-are nici un fel de apărare.

— Şi mă aştept ca şi sora mea să-mi fie alături, spun. Nu aveţi voie s-o duceţi undeva fără îngăduinţa mea.

Nu mă pot abţine şi trag cu ochiul la mama să văd dacă e de acord cu mine. Încuviinţează din cap; până şi lady Dudley schiţează un gest discret cum că e de acord. Toată lumea ştie că trebuie să fim unite.

— Nimănui nu-i este îngăduit să plece, spune Guildford, ca şi cum n-aş fi spus-o şi eu răspicat. Aşa doreşte tatăl meu.

Trebuie să acţionăm împreună, nu putem să părem dezbinaţi. Suntem oştenii lui Dumnezeu – trebuie să mergem în cadenţă –, aşa că se întruneşte Consiliul şi cădem cu toţii de acord că îi vor scrie lordului Richard Rich, care a depus jurământ pentru mine şi acum s-a făcut nevăzut, şi-i vor reaminti că trebuie să-mi rămână credincios. Ţinuturile din Norfolk şovăie, estul devine nesigur. Le e teamă că marinarii de pe vasele din port vor trece de partea Mariei. Ţin şedinţa, trimit scrisoarea, dar mai târziu, în cursul dimineţii, Katherine vine în odaia mea şi mă trage de mânecă în timp ce scriu, făcându-mă să pătez hârtia.

— Uite ce mi-ai făcut! Ce vrei? o întreb.

— Plecăm, îmi şopteşte încet. Trebuie să plec chiar acum. Aşa spune socrul meu.

Îmi arată maimuţa ei, pe care o ţinea pe braţ, cu cotul îndoit.

— Trebuie să-l bag pe Domnul Năsuc în cuşcă. Trebuie să vină şi el cu noi.

— Nu poți să pleci. Ți-am spus, le-am spus tuturor. Erai acolo, ai auzit. Trebuie să rămâneți cu toții.

— Știu că le-ai spus, zice ea. De-asta am venit acum la tine.

O privesc. Pentru prima oară de când suntem pe lume, mă uit la ea și n-o văd pe sora mai mică, nițel sâcâitoare, parte din peisajul familiar de la Bradgate, ca un trandafir roz-pal din grădină, pe lângă care trec zi de zi, ci ca pe o fată cât se poate de adevărată, adevărată ca mine, o tânără, care suferă la fel ca mine. Mă uit la chipul ei palid, la ochii ei întunecați și emoționați și la suferința care i se citește pe față, dar nu simt nici un pic de milă, doar iritare.

— Ce-i cu tine? De ce ești așa plouată?

— Toată lumea vine cu noi, răspunde ea, cu durere în glas. Mulți dintre ei, oricum. Cei din consiliul tău - Micul Consiliu - vin toți cu noi la castelul Baynard. Au stabilit cu socrul meu, William Herbert, să se întâlnească acolo. Te părăsesc pe tine și i se alătură lui. Îmi pare rău, Jane, n-am cum să-i împiedic...

I se stinge glasul, în timp ce ridică ușor din umeri. Desigur, nu-i poate împiedica pe nobilii locului să facă ce cred de cuviință.

— Le-am zis că ar fi mai bine să nu.... începe ea, cu un fir de voce.

— Dar le-am poruncit să rămână aici! Ce-au de gând să facă la tine acasă?

— Mă tem că o s-o proclame regină pe lady Maria.

O privesc înspăimântată.

— Ce?

Îmi întoarce privirea.

— Trebuie să merg și eu, spune ea.

Desigur, trebuie să asculte de soțul ei și de tatăl lui atotputernic.

— Nu te las.

— Putem să întrebăm pe cineva?

E atât de caraghioasă.

— Pe cine? Ce să întrebăm?

— Ce să facem? Putem să trimitem un mesaj să-l întrebăm pe Roger Ascham?

— Cărturarul? Ce crezi că ar putea să facă el acum, când Consiliul meu fuge cu socrul tău și proclamă regină o papistașă?

— Nu ştiu, scânceşte ea.

Sigur că nu ştie, ea nu ştie niciodată nimic.

— Tata trebuie să le spună, şopteşte ea. Consiliului Mic. Tata trebuie să le spună să nu meargă la castelul Baynard şi să nu se întoarcă împotriva ta. Eu nu pot.

— Păi, spune-i să le spună! Cheamă-l aici, acum!

— Nu vrea să vină. Am întrebat deja. Nici mama nu vrea.

Rămânem tăcute pentru o clipă, mai surori decât am fost vreodată, unite de aceeaşi teamă, când îmi dau seama că nu se întâmplă mereu ce trebuie să se întâmple, că sfinţii nu sunt mereu de neoprit în marşul lor către ceruri, că cei cuvioşi nu sunt neapărat triumfători, că noi două nu avem mai multă autoritate decât Mary cea mică. Maimuţa, Domnul Năsuc, îi trage batista din buzunar şi i-o îndeasă în mână.

— Cu mine cum rămâne? întreb.

Observ pentru prima dată că are lacrimi în ochi.

— Nu cred că poţi să vii şi tu, nu? spune ea. Să vii la castelul Baynard cu toată lumea? Înghite în sec. Să-i ceri iertare lui lady Maria? Să spui că ai greşit? Să vii cu mine?

— Nu fi netoată! îi spun aspru.

— Dacă am spune amândouă că a fost o greşeală? Dacă te-aş susţine şi aş spune că n-a fost asta voia ta? Că te-au forţat?

Văd că strânge mai tare de jacheta maimuţei, ca şi cum ar putea folosi şi ea drept martor.

— Imposibil!

Clatină din cap.

— Nici nu credeam că ai putea, spune ea, întinzându-mi batista ei umedă şi părăsind camera fără să mai scoată o vorbă.

Privesc în jur. Acum bag de seamă că o parte dintre doamnele mele nu sunt prezente şi-mi dau seama că lipsesc încă de la rugăciunile de dimineaţă. Alaiul meu se subţiază; oamenii mă părăsesc.

— Nici una dintre voi să nu plece de aici, mă răstesc, iar capetele se ridică, de parcă toate ar avea de gând să fugă din Turn de îndată ce ies din încăpere.

Asta e infidelitate, e credinţă falsă. Sunt de părere că femeile au o înclinaţie deosebită către dezonoare. Le urăsc pentru asta, dar nu pot să fac nimic contra lor acum. Nu-mi închipui cum pot să se suporte, cum pot să se roage. Dumnezeu le va pedepsi

infidelitatea față de mine, fiica Lui. Morile Domnului macină încet; dar macină nespus de fin, așa cum o să vadă pe pielea lor aceste doamne necredincioase și soții lor.

Mergem la cină, ca de obicei. Guildford se așază lângă mine pe un scaun mai jos decât al meu, iar însemnele regale sunt deasupra mea. Privesc de jur împrejurul sălii – nu se aude zumzetul vorbelor, nimeni nu pare să aibă poftă de mâncare. Aproape că pot să ridic din umeri. Toți și-au dorit asta – de ce și-ar regreta faptele? Cu siguranță știu că lumea asta e o vale a plângerii și noi toți suntem niște păcătoși netrebnici?

Ușa masivă din capătul sălii se deschide și intră tatăl meu, mergând greu, ca și cum l-ar durea genunchii. Ridic privirea, dar nu îmi zâmbește. Se apropie de mine; sporovăiala se stinge și încăperea se cufundă în tăcere când ajunge.

Stă în fața mea, mișcând din buze, dar încă nu spune nici o vorbă. Nu l-am mai văzut așa până acum, mă trec fiori de groază că are să se întâmple ceva îngrozitor.

— Tată? întreb.

Apoi, dintr-odată, se întinde și apucă fanionul regal de un colț și trage de el atât de tare, că stâlpii care-l țin deasupra scaunului meu cad ca niște bușteni tăiați, cu zgomot, iar tenda se sfâșie.

— Tată! țip eu, iar el strigă la mine.

— Locul ăsta nu e al tău. Trebuie să te supui destinului, spune, dintr-odată.

— Ce?

— Trebuie să lași deoparte straiele regale și să te mulțumești cu o viață privată.

— Ce? întreb din nou, dar de data asta doar trag de timp.

Bănuiesc că am pierdut, iar el a ales să se poarte așa – mai mult ca într-o mascaradă decât ca un tată iubitor cu fiica sa – ca să se spună apoi că el, cu mâna lui, a dat jos flamura regală. Sau poate că doar a rămas fără cuvinte; eu nu rămân; eu nu rămân niciodată.

— Sunt mai dispusă să le las deoparte decât să le port, spun. Am păcătuit amarnic din supunere față de tine și de mama mea.

Pare uluit. Ca şi cum cuvintele astea ar fi fost spuse de pânza fluturândă a tendei sau de Guildford, acest cap sec care a rămas cu gura căscată lângă mine.

— Trebuie să renunţi la coroană, spune tata din nou, ca şi cum m-aş lupta s-o păstrez, şi iese din sală înainte să apuc să-i răspund.

Nu face nici o plecăciune.

Mă ridic de pe tron şi mă îndepărtez de baldachinul sfâşiat. Merg în odăile mele, iar doamnele de companie mă urmează. Văd că una dintre ele se opreşte să vorbească cu servitorul tatălui meu.

— Ne vom ruga, spun de îndată ce se închide uşa.

— Iertare, vă rog, spune femeia din spate. Dar tatăl dumneavoastră a trimis vorbă că putem să plecăm acum. Pot să-mi strâng lucrurile şi să merg acasă?

În liniştea care s-a aşternut în odăile pustii, aud ovaţiile mulţimii de la porţile Turnului. Cârmuitorii oraşului au dat ordin să se umple fântânile cu vin roşu, aşa că toţi neghiobii şi pungaşii se îmbată şi strigă: „Dumnezeu s-o apere pe regină!". Plec să-l caut pe tata. El sigur ştie ce trebuie să fac. Poate că o să mă ducă acasă, la Bradgate.

La început, nu dau de el. Nu e în sala tronului, nici în încăperile regale din spatele ei. Nici în sala de primiri, nici în apartamentele private. Nu e nici în apartamentul lui Guildford unde, în sfârşit, e linişte. Până şi Guildford e abătut, l-am găsit jucând cărţi cu doar o mână de prieteni apropiaţi. Când mă văd se ridică, iar eu îl întreb pe Guildford dacă l-a văzut pe tata şi el îmi zice că nu.

Nu-mi pierd vremea să-l întreb de ce e aşa de palid şi încordat, de ce prietenii lui aşa de gălăgioşi sunt neobişnuit de tăcuţi. Vreau să-l găsesc pe tata. Nu e în Turnul Alb, aşa că ies în fugă şi străbat gazonul până la capela Sfântului Petru, poate că se roagă la altarul mic şi liniştit; dar nu e nici acolo. Drumul pe jos până la grajduri îmi ia mult timp şi, chiar când dau să intru, clopotele de la Sfântul Pavel încep să bată, iar şi iar, cu un sunet aspru, nu ora, nu e bătaia care anunţă ora, doar un dangăt repetat la nesfârşit,

apoi i se alătură celelalte clopote într-o cacofonie, de parcă toate clopotele din Londra ar bate în acelaşi timp. Dincolo de zidurile Turnului, aud cum mulţimea ţipă şi ovaţionează. Corbii îşi iau zborul din copacii din grădinile Turnului într-un nor zgomotos prevestitor de rele, iar eu îmi acopăr urechile ca să nu mai aud vacarmul pe care-l fac clopotele care nu se mai opresc şi pentru că mă tem dintr-odată de păsările croncănitoare. Mă aud cum spun, supărată:

— Chiar nu înţeleg ce însemnă tot vacarmul ăsta.

Dar înţeleg.

Intru fuga în curtea grajdurilor ca o fetiţă sărmană, cu mâinile pe cap, cu fustele pline de noroi şi îl găsesc pe tata pe scaunul pentru încălecat, urcând în şa. Mă apropii de cal şi-i iau frâiele în mână.

— Ce se întâmplă, tată? ţip eu, ca să acopăr dangătul clopotelor.

Uşa grajdului se deschide brusc şi ies în fugă vreo jumătate de duzină de băieţi, lăsând-o deschisă.

— Ce Doamne iartă-mă se întâmplă?

— Am pierdut, spune el, aplecându-se din şa ca să-mi pună mâna pe creştet, ca şi cum mi-ar da binecuvântarea de adio. Biată copilă. Am riscat mult; şi am pierdut.

Totuşi nu-l înţeleg. Cred că nu mai înţeleg nimic. Asta e: că nu aud ce zice. Clopotele bat atât de tare, corbii fac atâta gălăgie, probabil că n-am auzit bine ce-a spus.

— Ce-am pierdut? Ştiam că suntem în retragere. Ştiam că ea apără Framlingham. A fost o bătălie? L-au înfrânt pe John Dudley?

— Nici o bătălie. Ea a câştigat fără ca vreo sabie să iasă din teacă. Londra a proclamat-o pe Maria regină, spune el. În ciuda a tot ceea ce am făcut pentru tine. De-asta bat clopotele.

Las frâiele din mână şi fac câţiva paşi nesiguri în spate, îndepărtându-mă de calul imens, iar tata consideră imediat că acesta e semnalul că poate să plece. Fără altă vorbă, dă pinteni calului şi-l îndreaptă spre poarta deschisă a grajdurilor. O iau la fugă în urma lui.

— Dar ce faci? strig după el.Tată! Unde te duci?

— Mă duc s-o proclam pe Maria regină, apoi merg să-i cer să mă ierte.

Alerg pe lângă calul lui până la porţi, dar nu pot să ţin pasul. Rămân în urmă. Poarta se deschide brusc şi văd, afară, oamenii care dansează în stradă şi se îmbrăţişează, aruncă monede în sus, oamenii ieşiţi la ferestre să le strige veştile celor aflaţi în stradă şi, în tot acest timp, zgomotul asurzitor al clopotelor de la sute de biserici acoperă întreaga Londră în acelaşi timp.

— Tată, opreşte-te! Aşteaptă-mă! Eu ce-am de făcut?

— O să te salvez, promite el, apoi îi dă pinteni calului, trece prin poarta deschisă şi intră în mulţime înainte ca cineva să-şi dea seama că e tatăl copilei care a fost regină timp de mai puţin de două săptămâni.

Rămân locului, prostită, privind în urma lui. O să mă salveze: asta trebuie să-mi fie alinarea. A pornit călare ca să mă salveze. Am suferit o înfrângere teribilă, dar tatăl meu a plecat să îndrepte lucrurile. Trebuie să aştept aici, iar el se va întoarce să-mi spună ce trebuie să fac acum. Orice-am fi făcut aici – şi acum mi se pare ca un vis din care te trezeşti şi aproape că-ţi vine să râzi, apoi te duci în faţa lui Dumnezeu cu coşmarul tău şi te rogi, căci a fost atât de straniu şi nebunesc – orice-am fi făcut aici s-a terminat. Sau, cel puţin, cred că s-a terminat. Doar dacă nu e vorba despre o înfrângere de moment şi vom fi repuşi în drepturi.

Tata mă va salva, aşa cum a promis. John Dudley trebuie să aibă un plan. Mai bine m-aş întoarce în odăile mele şi m-aş asigura că nu mai pleacă cineva. Nu vrem să părem neorânduiţi. Nu vrem să fim aidoma celor din Laodiceea, un popor condamnat pentru indiferenţă, nici cald, nici rece; nu vrem să-l facem de ruşine pe Domnul nostru în ochii duşmanilor Lui. Trebuie să dau impresia că sunt la fel de sigură de tatăl meu de aici, pe cât sunt de Tatăl meu ceresc.

Încep să cred că e ca şi cum m-ar fi făcut regină pentru o zi ca pe un Rege al nebunilor, un bufon cu coroană de hârtie, în timp ce eu chiar am crezut că sunt adevărata regină, iar sceptrul

meu amăgitor e greu şi datoriile mele importante. Încep să cred că am făcut giumbuşlucurile lor. Mă tem că lumea a râs de mine.

O să mor de ruşine dacă e aşa, pot să îndur orice, dar nu să fiu de batjocură, aşa că trebuie să rămân în odăile mele şi să le ordon doamnelor de companie să rămână alătături de mine, iar alaiului lui Guildford să rămână cu el. Baldachinul regal a fost dat jos chiar de către tatăl meu şi nu-i spun nimănui să-l pună la loc. Tronul este luat de la locului lui fără o vorbă, sigiliul regal a dispărut pe undeva, cheile Turnului nu mai sunt în cui, iar odăile mele sunt pustii.

Şi acum îmi dau seama că m-am mişcat prea încet când a fost vorba să-mi ţin doamnele lângă mine. E ca la sfârşitul verii, la Bradgate, când, acum observ, rândunelele dau ocol turnurilor din ce în ce mai repede şi, imediat, îmi dau seama că au dispărut fără să ştiu în ce zi au plecat. Aidoma rândunelelor, doamnele mele au dispărut din apartamente. Nu ştiam că vor pleca; nu le-am văzut plecând. Nici mama nu mai e aici, s-a făcut nevăzută ca un lăstun negru. A plecat fără să-mi spună şi a luat-o pe Mary cu ea. Sunt mai supărată pe ea decât pe Katherine fiindcă, cel puţin, trestia aceea frântă a venit să mă anunţe că e nevoită să plece. Singurele femei rămase în Turn sunt câteva soţii de condiţie modestă, servitoarele, soţia intendentului Turnului, care aici locuieşte, şi soacra mea, lady Dudley. Abandonată aici, arată jalnic, ca o balenă eşuată pe plaja rece, ajunsă din greşeală la ţărm. Stă pe taburetul ei, cu mâinile goale, fără o Biblie de citit, fără vreo cămaşă de cusut, o femeie care nu serveşte la nimic, cu toate planurile făcute fărâme în jurul ei.

— Aveţi veşti de la soţul domniei voastre? cer să ştiu.

— S-a predat, spunea ea cu un glas sugrumat şi îngheţat de durere. La Cambridge. Li s-a predat celor care, cu doar o zi înainte, erau mândri să-i spună Înălţimea Voastră.

Încuviinţez repede din cap, ca şi cum aş înţelege, ca şi cum aş auzi-o, dar sunt departe de a pricepe ceva. Nimic din ce am citit vreodată nu m-a pregătit pentru o asemenea înfrângere. Nici nu cred că a existat vreodată o asemenea înfrângere, nu în istoria pe care am studiat-o eu. O înfrângere deplină fără o bătălie? Nici un fel de apărare? O oştire uriaşă adunată şi pornită în marş care, mai apoi, s-a retras şi s-a întors în linişte? Sună mai mult a basm decât a istorie.

— Ei bine, eu voi pleca acasă, mă hotărăsc.

Tonul meu pare de neclintit, dar, în secret, sper ca ea să-mi ceară să merg la casa ei din Londra sau să-mi ordone să rămân aici până se va întoarce tatăl meu să mă salveze.

Ea clatină din cap.

— N-ai cum. Au încuiat porţile Turnului, spune. Crezi că aş sta aici, cu tine, dacă aş putea să plec? Ai fost regină; acum eşti prizonieră. Ai zăvorât porţile ca să-ţi ţii oamenii aici; acum sunt zăvorâte ca să te ţină pe tine aici. N-o să-ţi revezi casa. Să dea Dumnezeu să mi-o revăd eu pe a mea.

— Asta hotărăsc eu! izbucnesc; apoi mă întorc şi ies, îndreptându-mă spre odăile lui Guildford.

E aproape gol. Mă opresc la uşă, îngreţoşată de mirosul de friptură râncedă. Câţiva bărbaţi stau adunaţi lîngă şemineul din colţul îndepărtat al încăperii. Câţiva servitori adună pocale şi ceva farfurii murdare. Guildford e singur, aşezat pe tronul lui, cu stâlpii care susţin baldachinul lui de om înfumurat înclinaţi de o parte şi de alta, ca nişte beţivi. Pare un bufon care se joacă de-a regele, dar fără alai.

— Toată lumea a plecat, îi spun când se ridică şi face o plecăciune.

— Plecăm şi noi? întreabă el. A zis mama că putem să plecăm şi noi acasă acum?

— A zis că au zăvorât porţile ca să nu putem ieşi şi că l-au capturat pe tatăl tău.

Pare înspăimântat.

— Ar fi trebuit să-l avertizez, spune el. Ar fi trebuit să merg cu el. O, dacă aş fi plecat cu el, să-i fiu alături, ca un fiu!

— Eşti beat, îi spun cu răutate. Şi nu ştii nimic.

Aprobă din cap, ca şi cum ar fi auzit ceva interesant.

— Ai dreptate în ambele privinţe. Chiar sunt beat. Şi nu ştiu nimic, chicoteşte el. Poţi să fii sigură că jumătate dintre cei din Londa vor fi beţi diseară şi nici unul dintre ei n-o să ştie nimic. N-o să ştie nimic mai ales de noi:.familia Dudley.

Guildford continuă să se îmbete zile în şir, în noile lui camere din turnul Beauchamp, unde e închis fără alai, fără prietenii lui,

cu numai doi servitori care să-l târască jos din pat dimineaţa şi să-l urce înapoi seara. Nu i se permite să iasă, aşa că bănuiesc că e ţinut prizonier până când lady Maria o să ne graţieze. Mama lui veghează în tăcere în odăile mele. E o companie tare neplăcută.

Eu studiez cărţile mele. În mod bizar, nu am nimic de făcut. Nu am voie să părăsesc Turnul, porţile sunt încuiate, dar, în interiorul zidurilor, pot să merg unde poftesc – să merg pe gazon până la capelă, în sala documentelor, în grădini, la grajduri. Îmi place să mă plimb seara pe meterezele dintre turnurile de pe partea cu râul. Aerul mai răcoros îmi linişteşte burta dureroasă. Încă sângerez, încă mă simt rău. Ceva mă otrăveşte. Nu cred că o să mă fac bine până când tata nu mă duce înapoi la Bradgate. Am început să visez că sunt în dormitorul meu de acasă, care dă spre lac, însă, când mă trezesc şi aud zgomotele oraşului şi văd lumina albicioasă de pe cerul dimineţii, îmi dau seama că sunt încă foarte departe de casă.

Aud un zgomot dinspre poarta turnului Byward şi arunc o privire pe deasupra zidului să văd cine intră. Sunt prizonieri, sunt înconjuraţi de gărzi şi sunt vreo jumătate de duzină de bărbaţi. Aud strigătele batjocoritoare ale mulţimii de afară, înăbuşite atunci când poarta e trântită cu zgomot şi zăvorâtă. Nu pot vedea decât chipul primului prizonier. Doamne, e socrul meu, John Dudley, care păşeşte mândru, cu capul sus şi cu pălăria în mână, iar acum îi recunosc pe fiii lui în grupul de oameni căzuţi în dizgraţie. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că s-a milostivit şi tata nu se află printre ei. Cei din familia Dudley au fost arestaţi, iar tata e liber. O să se întâlnească cu verişoara noastră, prinţesa Maria şi o să-i explice ce s-a întâmplat, cerându-i să mă elibereze. Îi mulţumesc lui Dumnezeu că vina pentru toate astea o să cadă asupra celor din familia Dudley. A fost planul lor şi toată lumea o ştie. Au dat dovadă de o ambiţie nemăsurată timp de ani la rând, acum vor fi daţi jos, aşa cum li se cuvine.

Grupul e împărţit. Socrul meu merge în turnul St. Thomas de peste zăgaz, iar fiii lui sunt duşi în turnul Beauchamp, ca să împartă odăile cu fratele lor, Guildford. Mă uit cum coboară treptele, plecându-şi capul să intre pe uşa joasă şi nu simt nimic – nici milă, nici teamă pentru ei. Are loc o mică încăierare atunci când John Dudley încearcă să coboare treptele ca să meargă împreună cu

fiii lui. Văd că cel mai mic dintre ei, Henry, plânge. Bănuiesc că Guildford se va bucura să-şi reîntâlnească fraţii, dar o să-şi dea seama că beţia şi faptul că nu ştie nimic n-o să-l salveze acum, că tatăl lui a fost arestat.

Cred că ar fi bine să mă întorc în camerele mele, însă, ajunsă acolo, îmi dau seama că lucrurile şi cărţile mele au fost mutate, iar acum trebuie să locuiesc în casa domnului Nathaniel Partridge, temnicerul Turnului. E o casă frumoasă, cu faţada orientată spre interior, către grădini şi Turnul Alb. Odăile mele sunt destul de mari şi comode. Încă am trei doamne de companie şi un servitor. Nu e nici o diferenţă pentru mine, îi spun doamnei Partridge, soţia temnicerului.

— Fastul nu e important pentru mine. Atâta vreme cât am cărţile mele şi pot să studiez şi să mă rog, n-am nevoie de altceva.

Ea face o mică reverenţă, nu una adâncă, aşa cum a făcut când au intrat prizonierii din familia Dudley. Lucrul acesta mă supără destul de tare, apoi îmi amintesc că e vorba tot despre pompă, aşa că nu-i dau atenţie.

— Lăsaţi-mă, spun încet. Am de scris.

Cred că voi aşterne în scris întâmplările prin care am trecut zilele astea şi-i voi trimite paginile verişoarei mele, prinţesa Maria. Cred că trebuie să-i explic că tot ce s-a întâmplat nu e din vina mea şi, dacă dorinţele exprimate pe patul de moarte de către vărul meu, regele, vor fi trecute cu vederea, eu mă mulţumesc să redevin un simplu supus, iar ea să redevină moştenitoarea coroanei; chiar aşa, să fie încoronată. Dumnezeu ştie că noi, cei din dinastia Tudor, am fost martori la nenumărate schimbări. Însăşi mama ei a fost înlăturată şi învinuită pentru o căsătorie falsă, iar titlul i-a fost luat. Ea însăşi a fost prinţesă, apoi lady Maria, de două ori în viaţă. Prinţesa Maria, dintre toţi oamenii, va înţelege că titlul meu poate fi luat la fel de repede precum mi s-a dat cu forţa şi că am conştiinţa curată.

A doua zi, aud agitaţie sub fereastra dormitorului. Îmi lipesc chipul de geam şi văd că e vorba de tânărul Henry Lord Hastings, soţul cel fragil al lui Katherine, care pare să părăsească turnul

Beauchamp, unde sunt ţinuţi prizonieri fiii familiei Dudley. Râde în timp ce-i strânge mâna altui bărbat care, în mod clar, a venit cu împuternicirea prin care este eliberat. Intendentul Turnului, sir John Gage, stă deoparte, cu pălăria în mână. E limpede că tânărul Henry este din nou un om important, şi nu acuzat de trădare precum cumnaţii lui. Desigur, prinţesa Maria le va arăta compasiune prietenilor ei, iar Henry e înrudit cu guvernanta ei, Margaret Pole, care a murit chiar în locul în care ei, cu atâta uşurinţă, schimbă amabilităţi. Henry trebuie să fie foarte mulţumit că a scăpat din Turn, loc ce nu i-a purtat deloc noroc familiei sale. Privindu-l cum pleacă, ieşind cu pas vioi pe poarta principală, văd că intră un alt bărbat.

Trec unul pe lângă celălalt fără să dea vreun semn că s-ar cunoaşte, aşa că mă gândesc că e vreun străin, dar, mai apoi, îmi dau seama că e normal ca Henry Hastings să dea impresia că nu cunoaşte pe nimeni dintre cei care intră. La fel ca soţul meu, care a spus că e beat şi nu ştie nimic, nimeni nu vrea să ştie nimic şi să recunoască pe cineva zilele astea. Toţi cei care s-au asociat cu familia Dudley vor dori să arate că nu ştiu nimic şi nu recunosc pe nimeni. Henry Hastings vrea să fie un străin pentru oricine intră în Turn: însuşi tatăl lui rămâne aici, neluat în seamă de nimeni. Nu e sigur să cunoşti pe nimeni. Aşa se şi întâmplă – Henry trece pe lângă noul sosit fără să mai arunce vreo privire, doar făcând un mic gest de retragere, o întoarcere a capului, astfel încât privirile să nu li se întâlnească.

Zâmbind în faţa acestei mascarade dureroase, îl privesc cum pleacă, apoi îmi îndrept atenţia asupra nou-venitului. La început nu-l recunosc. Ţine capul plecat, păşeşte încet, arată la fel ca toţi cei ce intră aici acum: ca şi cum le-ar fi fost scos tot aerul din piept, reduşi la înălţimea unui pitic, cum erau toţi când au îngenucheat dinaintea mea.

Cine e, deci, acest nou-venit, care-şi târşâie paşii spre temniţă? Care dintre sfetnicii mei autoproclamaţi este forţat să-şi privească în faţă greşelile? Nu pot să-i văd decât creştetul şi ceafa, dar sunt sigură că îl cunosc – e ceva în umerii lui plecaţi, ceva în pasul lui lent. Scot un strigăt. Dintr-odată, lovesc cu pumnii în sticla groasă a ferestrei, mă dor palmele când le lovesc de panourile

plumbuite. Urlu, dar el nu mă poate auzi. Omul ăsta frânt e singurul în care pot să mă încred:

— Tată! Tată! Tatăl meu!

Cer permisiunea ca tatăl meu să fie găzduit în apartamentul meu. E o prostie din partea mea: nu e un oaspete la palatul regal; eu nu mai sunt regină, ca să pot împărţi camerele. Mă aflu în arest în casa cuiva, iar el e prizonier, în celulă. Îmi dau seama că totul s-a schimbat: totul. Nu numai că nu poate locui cu mine, nici măcar nu mi se dă voie să-l văd. Cer să o văd pe mama.

— Nici măcar nu e la Londra, îmi spune temnicerul Turnului, domnul Partridge, încurcat. Îmi pare rău să vă spun, Înăl... se încurcă el când vine vorba de titlul meu. Oricum, a plecat.

— Unde e? întreb. E acasă?

— Nu e acasă la dumneavpastră, spune el, încet, alegându-şi cu grijă cuvintele. S-a dus la regină să ceară îndurare.

Mă simt aşa de uşurată, că-mi vine să plâng. Sigur că da! O să vorbească cu verişoara ei să ceară îndurare pentru tata. Slavă Domnului!

— O să trimită după mine şi după tata. O să mergem acasă, la Bradgate.

— Chiar aşa, sper că da.

— Unde este regina?

Şovăie să-mi răspundă, ca şi cum ar fi de părere că e mai bine să nu ştiu.

— Vine, spune el. E în drum spre Londra, călătoreşte fără grabă. Se apropie încet.

— Vreau s-o văd şi eu, spun plină de curaj.

Până la urmă, e verişoara mea. Odată am fost mica ei favorită. Ştia că nu am aceeaşi religie ca ea, dar tot îmi dăruia rochii frumoase. Acum îmi doresc să fi fost mai blândă când m-am ridicat împotriva gândirii ei greşite. Cu toate astea, încă suntem rude. Ar trebui să vorbesc cu ea. Ar fi mai bine să-i explic direct. M-am apucat să scriu o justificare, dar poate ar trebui să-mi cer iertare faţă în faţă.

El priveşte în podea, la vârfurile cizmelor; nu ridică ochii.

— O să le spun că aţi cerut o audienţă la Maiestatea Sa, regina, zice. Dar mi s-a spus că nu veţi fi eliberată.

— Până când o să trimită regina după mine, spun eu.

— Până atunci.

Însă el nu pare la fel de încrezător ca mine; iar eu doar m-am prefăcut că sunt aşa.

[11] Turnul Londrei
August 1553

Continui să urmăresc de la fereastră, ca un copil abandonat, dar nu-l revăd pe tata, deşi văd mai mulţi oameni din Consiliul meu cu o viaţă atât de scurtă intrând în Turn, prizonieri. Apoi, pe măsură ce zilele trec, îi văd ieşind unul câte unul. Sunt eliberaţi toţi. Sigur că regina e milostivă. De ce n-ar fi? A înăbuşit această răscoală nepotrivită şi a câştigat, în uralele mulţimii, ceea ce, ca o eretică ce este, n-ar fi meritat vreodată. Ar trebui să le mulţumească duşmanilor ei, nu să-i pedepsească, fiindcă au unit întreaga ţară pentru ea. Îi face pe toţi să plătească amenzi uriaşe - toţi, până la ultimul, îi vor plăti o mică avere.

Mă gândesc, încurcată, că nu prea are cum să fie altfel decât milostivă - dacă i-ar executa pe toţi cei din Consiliul ei care au îngenuncheat dinaintea mea, n-ar mai avea un Consiliu. Toţi nobilii Angliei au fost de acord ca eu să fiu regină; nu are cum să facă altceva decât să-i elibereze. În loc să-i decapiteze, o să strângă bani, aşa cum făceau şi tatăl, şi bunicul ei: o să-i amendeze şi o să-i facă să jure că o vor servi, punând taxe uriaşe pe moşiile lor.

— Tatăl domniei voastre a fost eliberat, observă doamna de companie după rugăciunea de dimineaţă.

— Ce? De unde ştii?

— A plecat în timpul nopţii, mi-a spus slujnica familiei Partridge.

— A evadat? mă bâlbâi eu, fără să înţeleg ce se întâmplă.

— Nu. A fost eliberat. Dar a preferat să plece în linişte, înainte să se deschidă porţile în zorii zilei. Fătuca a crezut că o să vă bucuraţi să aflaţi că e în siguranţă. Şi ea e reformată, ca domnia voastră. A fost mândră să-i poată duce chiar ea berea din berărie şi plăcinta de la ospătărie. A considerat că e o onoare să servească un om care şi-a pus viaţa în primejdie pentru credinţa reformată.

Încuviinţez din cap ca o păpuşă care îşi mişcă ţeasta atunci când e atinsă. Încuviinţez iar şi iar. Merg în colţul de odaie unde îmi fac rugăciunile şi citesc din Biblie. Cad în genunchi şi-i mulţumesc lui Dumnezeu pentru că tata e în siguranţă, pentru mila de care dă dovadă regina şi pentru puterea de convingere a acelei femei grozave care e mama mea. Probabil că a promis câte în lună şi în stele ca să primească graţierea soţului ei din partea reginei. Ar trebui să fiu cât se poate de bucuroasă că e convingătoare şi că lucrul acesta i-a fost de folos tatălui meu. Tata se află în siguranţă. Acesta e lucrul cel mai important. Ar trebui să fiu foarte bucuroasă. Nu îmi permit să mă întreb de ce nu a venit să mă vadă înainte să plece, nici de ce nu am fost şi eu eliberată odată cu el. Ştiu că părinţii mei, care întotdeauna mi-au cerut să-i ascult, vor cere să fiu adusă lângă ei de îndată ce vor dori asta. Ştiu că vom fi din nou împreună. Ştiu că vom merge acasă, la Bradgate. Nimeni nu ne va lua asta, nimeni nu mă va împiedica să mă întorc în micul meu dormitor, în grădinile frumoase, pe câmpuri, în pădure, în biblioteca cu sute de cărţi. Numai Dumnezeu cel milos ştie cât de mult mă voi bucura să mă întorc acolo.

Vara devine din ce în ce mai fierbinte. Odaia mea e rece şi umedă pe timpul nopţii, iar pe la ora două după-amiaza devine sufocantă. Mi se îngăduie să mă plimb prin grădina împrejmuită din faţa casei familiei Partridge sau, uneori, mă plimb împreună cu doamna Partridge pe zidurile dinspre râu. La apus bate o briză proaspătă dinspre mare. Când simt aerul răcoros şi sărat, mă simt dintr-odată mai bine, ca şi cum ar putea să mă ridice în zbor, aidoma pescăruşilor care ţipă. Simt că aş putea să-mi întind aripile şi să zbor alături de ei. Oraşul pare liniştit. Sunt surprinsă. Aş fi crezut că credincioşii nu vor putea îndura o regină papistaşă,

aş fi crezut că se vor răscula împotriva ei; dar amestecul dintre prinţesa Maria, puterea ascunsă a Spaniei şi puterea îngrozitoare a Anticristului pare să fi făcut ceea ce sfetnicii mei au spus că nu e cu putinţă - au pus o regină papistaşă pe tronul reformat al Angliei, fără ca cineva să se împotrivească.

Îmi petrec după-amiezele studiind, iar serile scriind. Nu mă stinghereşte casa mică, grădina din faţa ei şi poarta turnului alb cu verde care domină priveliştea. Pot să trăiesc în lumea mea, ca un călugăr în chilia lui. Lucrez la o nouă traducere a Psalmilor şi la scrisoarea care-mi dovedeşte nevinovăţia în faţa reginei. Cred că trebuie să-i explic că, dacă i-a eliberat pe toţi, mai puţin pe sfetnicii mei cei mai importanţi - John Dudley şi fiii săi - poate să mă elibereze şi pe mine. A iertat-o pe mama, a cărei descendenţă a fost motivul urcării mele pe tron, care este printre moştenitorii aflaţi chiar mai aproape de coroană decât mine; a eliberat-o pe lady Dudley, soacra mea, care a insistat ca eu să urc pe tron. Poate să mă elibereze şi pe mine. Nu are nici o noimă să n-o facă.

— Soacra ta a fost la regina Maria, îmi şopteşte sora mea Katherine, într-una din rarele ei vizite, când îmi aduce aşternuturi curate şi leacuri, căci încă mă doare burta şi sângerez puţin.

Domnul Năsuc, maimuţa, stă în echilibru pe umărul ei şi-şi acoperă faţa mică şi întunecată cu mâinile.

— Lady Dudley, ducesa, a fost la regina Maria; dar regina nici măcar n-a vrut s-o primească.

— Nu!

Mă amuz ca o codoaşă într-un port de-al pescarilor când aude o bârfă savuroasă. Mă trece un fior de mândrie ruşinoasă de familie.

— Nu! Serios?! Ştia că regina a primit-o pe mama?

— Da, dar, desigur, mama face parte din familia regală şi e printre preferatele verişoarei ei, regina. Cei din familia Dudley au sânge regal?

Zâmbeşte.

— Nu, sigur că nu. Dar el e duce.

Katherine clatină din cap.

— Nu pentru multă vreme. Cred că-i vor lua averea şi titlul.

— Dar de ce? Dacă regina i-a iertat pe atât de mulţi dintre ceilalţi?

— A făcut un lucru teribil, stăruie Katherine. Ştii ce vreau să zic...

Se întrerupe şi mă priveşte, cu ochii larg deschişi, ca şi cum eu, mai citită şi mult mai educată decât ea, ar trebui să ştiu care sunt cuvintele pe care nu le rosteşte. Îşi duce degetul la umăr, unde stă Domnul Năsuc, iar acesta îl ia şi-l ţine ca şi cum l-ar alina.

O privesc cu chipul împietrit, apoi văd cum ochii i se umplu de lacrimi.

— Jane! Trebuie să ştii!

— Jur că nu ştiu ce vrei să zici şi, nici dacă faci ochii mari la mine, tot n-o să pricep nimic.

— Pentru că a fost un trădător, şopteşte ea. A încercat să pună o regină falsă pe tron. E un păcat împotriva coroanei, a ţării, a lui Dumnezeu. Toată lumea spune că trebuie să moară. Pentru că a fost un trădător. Nu doar a trimis documente şi a scris scrisori, cum a făcut tatăl nostru. Nu e vorba de cuvinte; e vorba de fapte. A ridicat o oştire adevărată împotriva reginei, iar fiii lui au proclamat o regină falsă prin forţa armelor. Vor fi executaţi cu toţii. Trebuie să fie.

În ciuda cuvintelor ei, o privesc lipsită de expresie.

— Să moară? Băieţii Dudley?

Nu cred că e cu putinţă ca aceşti cinci tineri frumoşi să moară. Nu e cu putinţă ca tatăl lor – un om atât de prevăzător şi de viclean – să nu reuşească să evite eşafodul. Băieţii sunt prea importanţi, tatăl lor e prea dibaci. Nici unul dintre ei nu poate să moară.

— Şi tu, Jane, spune ea încet, ca şi cum i-ar dictat ceva surorii noastre celei mici, Mary. Ştii asta, nu-i aşa? De vreme ce ai fost regina falsă pe care au încoronat-o. Familia Dudley trebuie să moară pentru că a încoronat o regină falsă, iar tu erai aceea. Aşa că se spune că trebuie să mori şi tu.

Îmi privesc sora frumoasă, singura care a îndrăznit să spună cu voce tare o aşa minciună.

— O, nu, nu mă pot ucide, spun eu, nevenindu-mi să cred că a putut să rostească aceste cuvinte.

— Ştiu!

E întru totul de acord cu mine. Domnul Năsuc aprobă cu gravitate din cap.

— Chiar cred că nu pot. Aşa e, nu pot? Dar faptul e, Jane, că ei spun că o vor face.

Katherine e o netoată, lucru pe care l-am ştiut dintotdeauna. Nici măcar nu mă cert cu ea; ce rost ar avea să-i citez din oameni cu autoritate şi să-i dau să citească lucruri pe care, oricum, nu le poate înţelege? La fel de bine aş putea să vorbesc cu maimuţa sau cu pisoiul ei. Ştiu că n-am făcut altceva decât să ascult de tatăl meu şi de mama mea, apoi să ascult de soţul meu şi de mama şi tatăl lui. Aceasta nu e trădare. Nu e nici o fărădelege. E o datorie faţă de Dumnezeu: *Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, pentru ca să ţi se lungească zilele în ţara pe care ţi-o dă Domnul, Dumnezeul tău.* Regina Maria - care a studiat, ca şi mine, cu regina Kateryn Parr, noi patru, împreună, Kateryn, Maria, Elisabeta şi cu mine, aplecate deasupra cărţilor - ştie asta la fel de bine ca mine. O să „mi se lungească zilele" în ţară pentru că i-am cinstit pe mama şi pe tata. Ar fi cu adevărat greşit să fiu executată pentru că am ascultat de părinţii mei. Asta ar însemna să tăgăduiască adevărul Bibliei şi nimic nu poate face una ca asta.

Îmi închei explicaţia scrisă pentru regină şi, când sunt pe deplin mulţumită de ea din punct de vedere al retoricii, al gramaticii şi al curăţeniei paginilor, i-o trimit. Mă aştept s-o citească, să-mi înţeleagă raţionamentele şi să mă elibereze. Îi explic cât se poate de clar că nu aveam nici cea mai mică idee de ce Mary Sidney m-a dus la Syon House şi că, probabil, nici ea nu ştia. Nu mi-am dorit coroana şi nici acum nu mi-o doresc. Odată ce m-au convins de faptul că acest lucru e îngăduit şi cinstit, am făcut tot ce mi-a stat în putinţă. Nu văd ce altceva mi s-ar putea cere. A trebuit să-mi ascult părinţii şi să urmez logica argumentelor. Se întâmplă că am crezut că aşa trebuie să stea lucrurile - dar nu pot fi învinovăţită că am fost de părere că lucrarea Domnului e cel mai bine să fie înfăptuită de o regină care studiază cuvântul Lui şi se supune legilor Lui şi nu îi e supusă Romei. Nu-i explic lucrurile acestea reginei pentru că ştiu că n-ar fi de acord, iar spusele adevărate nu sunt întotdeauna şi plăcute, chiar dacă argumentele nu pot fi contrazise.

Scriu pe îndelete, explicându-i noii regine că am fost sfătuită – de fapt, mi s-a poruncit – să urc pe tron de către cei aflaţi mai presus de mine fiindcă sunt mai în vârstă şi mai înţelepţi. „Greşeala de care sunt acuzată nu a fost în totalitate a mea", spun, cât pot de diplomat, în condiţiile în care întreaga ei curte şi toţi sfetnicii ei au fost şi ai mei. Nu stau pe gânduri când vine vorba să-i învinuiesc pe John Dudley sau pe soţia şi fiul lor; chiar subliniez că mă simt rău încă de când am fost forţată să locuiesc la ei, probabil otrăvită.

În timp ce aştept răspunsul ei, îmi continui studiile şi traducerile. Trimit după mai multe cărţi. Trebuie să consult autorii de referinţă când fac munca aceasta şi mă supără teribil că acum nu mai am la dispoziţie unele dintre aceste cărţi fiindcă Papa a decretat că sunt cărţi interzise şi nimeni nu mi le poate aduce. Interzise! Se interzic cărţi despre Biblie, scrise de cărturari înţelepţi într-ale cuvântului Domnului. Aşa-şi croieşte drum Anticristul în minţile bărbaţilor şi ale femeilor. Aşa e sprijinită tirania politică de către religie. Nu mă surprinde deloc când nu pot să obţin studiile de care am nevoie, aşa că trebuie să citez din memorie şi să-mi fac notiţe pe margine ca să verific atunci când voi fi eliberată şi voi ajunge în biblioteca mea de la Bradgate, unde pot să citesc tot ce vreau.

Încerc să nu mă las distrasă de gălăgia cumplită care vine dinspre oraş, urale şi trompete şi clopote de biserică. Îmi ascut pana şi dau pagina cărţii de gramatică greacă pe care o studiez. Acum aud cum strigă ucenicii, iar femeile scot ţipete ascuţite de bucurie. Nu urc pe ziduri să privesc în jos; pot să-mi imaginez de ce se agită. Nu prea vreau s-o văd pe verişoara mea intrând triumfătoare în Londra prin poarta Turnului şi eliberându-şi favoriţii din închisoare. Sper doar că o să mă cheme în curând.

Înţeleg că primii vinovaţi trebuie să fie judecaţi şi executaţi înainte ca regina să mă graţieze pe mine. Dar speram să fiu scutită de a-i vedea pe falşii preoţi şi pe Anticristul acela bătrân, Stephen Gardiner, duşmanul reformei, care a persecutat-o pe regina Kateryn Parr, cum intră în capela Turnului ca să ţină liturghia

pentru toţi dezertorii trădători. Îmi iau pernuţa ca să îngenunchez pe ea şi mă aşez cu spatele la fereastră, cu fruntea sprijinită de peretele rece din piatră, ca să mă rog pentru sufletul meu nemuritor, în timp ce bătrânul ticălos ţine predica şi ridică azima şi, în general, face tot felul de acte magice şi păgâne, chiar în capela unde, cu atât de puţin timp în urmă, m-am rugat direct la Dumnezeu, fără să am nevoie de cineva care să se fâţâie de colo-colo îmbrăcat în sutană în faţa altarului ascuns, legănând tămâia şi împroşcând cu apă.

Nu toată lumea gândeşte ca mine. Socrul meu, John Dudley, se leapădă de credinţa lui, se mărturiseşte şi se înjoseşte în faţa pâinii brutarilor şi a vinului cârciumarilor, prefăcându-se că sunt trup şi sânge, în speranţa că-i va face pe plac reginei şi va câştiga câţiva ani jalnici în plus, totul în schimbul gloriei cerurilor. Pâine de la brutar, vin din pivniţă - bietul eretic jură că sunt adevăratul trup şi adevăratul sânge al Domnului. Aceasta nu e credinţă, aşa cum înţelegem noi credinţa. E superstiţie şi magie. Şi-a pierdut sufletul nemuritor prin încercarea asta jalnică de a-şi cumpăra viaţa.

Îl duc afară, împreună cu sir John Gates, care l-a slujit, şi cu sir Thomas Palmer, care n-a făcut mai multe decât alţi o sută, îi duc pe toţi trei pe dealul Turnului şi-i decapitează ca pe nişte nelegiuiţi de rând.

Sunt cât se poate de îngrozită. Nu pot să ţin doliu după John Dudley, n-am nici un motiv să-l jelesc. În ultimul ceas de viaţă, socrul meu a trecut de partea papistaşilor, aşa că a murit într-un mod îngrozitor, trădând credinţa adevărată, cea reformată, a vărului meu, regele, şi a mea, o trădare mult mai cumplită decât cea pe care a mărturisit-o. La sfârşit, a găsit de cuviinţă să schimbe câteva zile din viaţă în păcat pe siguranţa vieţii eterne şi a făcut şi atunci o alegere greşită, la fel cum a procedat şi cu mine.

— Sunt tânără, îi spun surorii mele, Katherine, care vine să mă viziteze fără să fi fost invitată, dar nu mi-aş abandona credinţa din iubire pentru viaţă! Dar viaţa lui era dulce, ţinea să şi-o păstreze, ai zice...

— Nu, n-aş zice că...

— Deci se poate să fi crezut că merită să-şi sacrifice sufletul, ai zice...

— Ca să-ţi spun adevărul, n-aş zice...

— Că nu i-a păsat de preţ. Într-adevăr, a gândit bine; căci ar fi trăit înlănţuit să fi rămas cu viaţă...

I se taie răsuflarea tot încercând să mă întrerupă.

— N-aş spune nimic din toate astea! protestează. Dar înţeleg de ce un soţ şi un tată al unor fii atât de frumoşi n-ar vrea să-i părăsească, de ce ar face orice jurământ numai să-şi păstreze viaţa.

— Dumnezeu spune că şi El se va lepăda în împărăţia cerurilor de oricine se leapădă de el aici, pe pământ, îi spun fără ezitare.

— Dar, când regina te va graţia, va trebui să te rogi împreună cu ea, îmi aminteşte Katherine. Eu deja fac asta. Stau în spatele ei şi fac tot ce face şi ea. Sincer, Jane, nu e nici o diferenţă pentru mine. Te ridici, te aşezi, faci plecăciuni şi te închini. Ce însemnătate are? Nu te vei opune Liturghiei, aşa e? O să faci tot ce ţi se cere, o să te pleci când vor ridica azima...

— Lături. Azima, aşa cum îi zici tu acum, nu e altceva decât nişte lături, spun fără şovăială, iar ea îşi acoperă faţa cu palmele şi se uită la mine serioasă, printre degete.

— Jane..., şopteşte.

— Ce vrei?

— Vorbele astea te vor duce direct la eşafod.

— N-o să mă lepăd niciodată de Dumnezeul meu, spun pe un ton plin de importanţă.

— Jane..., spune ea din nou.

— Ce vrei?

— Nu vreau să te pierd.

Mă distrage o mişcare a umflăturii din buzunarul pelerinei ei.

— Ce-ai acolo?

— Pe Ribbon, pisoiul. L-am adus cu mine. Mă gândeam că poate-l vrei, să-ţi ţină companie.

Scoate din buzunar pisoiul alb cu ochi albaştri. El deschide gura roz, cască şi lasă să se vadă o limbuţă rozalie. Are dinţi mici şi ascuţiţi, iar lăbuţele îi atârnă moale, somnoros.

— Nu vreau un pisoi, îi spun.

Pare caraghios de dezamăgită.

— N-ar fi o companie plăcută pentru tine? Şi sunt sigură că nu e nici vreun eretic.

— Nu fi neghioabă.

[12] Turnul Londrei
Noiembrie 1553

Această regină așa-zis milostivă dă ordin ca noi, prizonierii care am respins ereziile lor și îl urmăm pe Domnul nostru cel înviat, să fim puși să mărșăluim dinaintea oamenilor, la fel ca El. Știu că ea e cea care se face de rușine cu mascarada aceasta, nu eu. Nu mi-e teamă să fiu judecată pentru trădare, mă bucur pentru asta. Știu că am dovezi pe care să le aduc, pot fi un Daniel adus la judecată. Sunt pregătită. Urmează să fiu judecată împreună cu cei câțiva prizonieri care au mai rămas la Guildhall, în Londra, ceea ce este cea mai mare jignire în fața lumii care putea să-i treacă prin minte. Ea nu-și dă seama că, pentru mine, e un lucru sfânt. Sunt onorată să fac marșul de la Turn la Guildhall pentru judecată. Nu mă simt mai ofensată decât se simțea Isus când își ducea crucea. Crede că mă va arunca în ghearele mulțimii; dar acesta va fi martiriul meu. Fac asta bucuroasă.

Peste tot, pe străzile care duc de la Turn la Guildhall, sunt gărzi; procesiunea noastră de prizonieri e condusă de călău, urmat de arhiepiscopul Thomas Cranmer, preotul cuvios care ne-a dat cartea de rugăciuni în engleză și care a tradus Psalmii împreună cu draga mea regină Kateryn. A stat în Turn încă de când s-a opus atunci când regina a pus din nou în rânduială liturghia catolică. A fost tutorele meu pe lângă regina Kateryn, îl cunosc bine; cred cu tărie că, dacă el îl urmează pe călău, atunci Domnul merge înaintea lor. Sunt mândră să merg în urma unui om atât de bun. L-aș urma până la porțile raiului.

Dar, din nefericire, nu-i calc pe urme fiindcă, imediat după el, merge soțul meu, Guildford, palid și vădit înspăimântat și abia apoi sunt eu, însoțită de două doamne de companie. În urma noastră, vin încă doi membri ai familiei Dudley: Ambrose și Henry. Ei, cel puțin, par demni, chiar sfidători.

Port o rochie neagră, o glugă neagră cu o bordură ca tăciunele şi o capă neagră îmblănită. În mână am o carte de rugăciuni deschisă, din care citesc în timp ce merg, deşi scrisul mărunt îmi joacă în faţa ochilor şi, ca să spun adevărul, nu văd mai nimic. Nu are importanţă; cunosc pe dinafară rugăciunile. Ideea e că o am cu mine, că par s-o citesc, oricine se uită la mine vede că mă încred în cuvântul Domnului, aşa cum l-a rostit fiul Lui, cum e scris în testamentul Lui, cum a fost tradus de regina Kateryn şi de mine. Nu mă încred în bombănelile unui preot sau în slujba nesfârşită în latină cu care mă întâmpină la Guildhall. Sunt izbăvită de credinţa mea în cuvântul Lui, nu făcându-mi cruci, cufundându-mi mâinile în apă, şi nu de robele scumpe şi nici de tămâierile de dinainte ca judecătorii să intre, să se închine şi să şoptească „Amin" şi să facă tot ce le stă în putere să arate că e vorba despre papistaşi contra reformaţi, minciuni contra adevăr, erezie contra Dumnezeu, oi contra capre, ei contra mea.

Judecata nu e altceva decât o lungă înşiruire de absurdităţi din partea unor oameni care ştiu cât se poate de bine ce s-a întâmplat, dar nu mai au curajul s-o spună acum celor care ştiu la fel de bine, dar al căror viitor depinde de tăgăduirea acestui adevăr. Toată lumea minte. Nu sunt invitată să vorbesc, doar să mă mărturisesc. Nu mi se dă nici o şansă să arăt cât de puternic e cuvântul lui Dumnezeu.

Judecătorii, care sunt la fel de vinovaţi ca acuzaţii, îi condamnă pe toţi bărbaţii la moarte, urmând să fie târâţi până la locul execuţiei, apoi spânzuraţi, daţi jos, tăiaţi pe burtă să li se scoată măruntaiele şi apoi să li se taie braţele şi picioarele. Pedeapsa aceasta se numeşte spânzurare, târâre şi ciopârţire şi e aidoma unei crucificări. O să aibă loc pe dealul Turnului, căruia ar trebui să-i schimbe numele în Golgota. Ascult verdictul şi nici măcar nu tremur pentru că, pur şi simplu, nu-mi vine să cred. Bunul prieten al reginei Kateryn eviscerat pentru erezie? Chiar Thomas Cranmer a fost cel care l-a miruit pe regele Henric atunci când era pe patul de moarte. A scris *Cartea de rugăciuni obşteşti*. Cum să fie un eretic? Cum poate fiica prietenului său să-l eviscereze?

În ce mă priveşte, mă aflu într-o situaţie chiar mai rea şi la fel de contradictorie. Mă condamnă la moarte fie prin decapitare, ca pe trădători, fie prin ardere pe rug, ca pe eretici, la Tower Green. Le ascult minciunile şi ameninţările cu moartea în diferite feluri, dar chipul mi-e neclintit. Anne Askew, o femeie de rând, a fost arsă de vie pe rug, la Smithfield, pentru credinţa noastră. Oare ei cred că Mântuitorul nostru, cel care a sprijinit-o pe ea, o să mă abandoneze pe mine? Cred că eu n-am curajul martiriului, aşa cum l-a avut ea? Eu îl am – dar ei?

Eu am credinţă. Cred că vor anunţa ce au hotărât, apoi vor amâna iar şi iar şi, când toată lumea va fi tăcut şi va fi uitat cu totul de noi, ne vor elibera pe toţi şi ne vor lăsa să mergem acasă: pe Thomas Cranmer, pe băieţii Dudley, pe mine. Condamnarea la moarte e doar o ameninţare menită să-i sperie pe ceilalţi, să-i determine să tacă şi să se arate supuşi. Nu înseamnă pieirea mea. Voi aştepta, voi studia, nu-mi va fi frică. Timpul va trece, iar eu voi fi lăsată să plec acasă, la Bradgate, şi mă voi aşeza la masa mea, în faţa ferestrei deschise şi voi auzi păsările cântând în copaci, voi simţi mirosul fânului adus de vântul văratec şi mă voi juca de-a v-aţi ascunselea cu Katherine şi Mary, în pădure.

— Nu mi-e frică, îi explic lui Katherine.

— Atunci eşti nebună!

Îi cuprind mâinile, pe care şi le-a încleştat de rochie şi de coşul aşezat pe genunchi, plin cu fructe şi pe care-l leagănă încolo şi încoace de parcă ar fi un prunc, nepotul pe care eu nu i-l voi da niciodată.

— Nu mi-e frică fiindcă ştiu că viaţa asta nu e decât o vale a plângerii prin care trecem, îi spun impresionată. *Ferice de cei ce-şi pun tăria în Tine, în a căror inimă locuieşte încrederea. Când străbat aceştia Valea Plângerii, o prefac într-un loc plin de izvoare şi ploaia timpurie o acoperă cu binecuvântări.*

— Ce? întreabă ea, înnebunită. Despre ce vorbeşti acum?

O trag alături de mine, pe locul de la fereastră.

— Sunt pregătită, îi spun. Nu voi da greş.

— Cere-i iertare reginei! spune ea dintr-odată, fără nici o legătură. Toţi ceilalţi au făcut-o. Nu trebuie să renunţi la religia ta, trebuie doar să spui că îţi pare rău pentru că te-ai răzvrătit. Ţi-a citit scrisoarea. Ştie că nu e vina ta. Scrie-i din nou şi spune-i că ştii că ai greşit, că vei anula căsătoria, vrei merge la Liturghie şi apoi o să poţi trăi liniştită la Bradgate şi eu voi locui tot acolo, cu tine, şi putem să fim fericite.

— *Să nu-ţi pară ciudat*
Necazul meu de-acum
Căci soarta de se schimbă
Vei lua acelaşi drum.

Sora mea scoate un mic strigăt.

— Ce tot spui? Ce tot zici acum?

— E o poezie scrisă de mine.

Îşi frânge mâinile, îndurerată. Încerc s-o cuprind cu braţele, dar ea sare în picioare şi porneşte spre uşă.

— Cred că eşti nebună! strigă. Nebună că nu încerci să-ţi salvezi viaţa.

— Gândurile mele se îndreaptă spre Ceruri, îi spun neclintită.

— Ba nu, spune ea, cu o ascuţime demnă de o soră. Crezi că o să te ierte fără să-ţi ceri iertare. Crezi că o să reuşeşti ce n-a reuşit John Dudley. Crezi că o să-ţi declari credinţa în gura mare şi toată lumea o să te admire pentru asta, aşa cum fac Roger Ascham, tutorele tău, şi omul acela ridicol din Elveţia.

Mă ia pe nepregătite. Sunt furioasă din pricina jignirii pe care i-o aduce dascălului meu spiritual, Henry Bullinger.

— Eşti doar invidioasă, îi spun eu răstit. Rosteşti numele unor oameni măreţi, dar nu le-ai înţeles niciodată învăţăturile.

— Pe ce să fiu invidioasă? ridică ea tonul. Pe asta?

Cuprinde printr-un gest odăile cu tavan jos, care comunică între ele, priveliştea grădinilor împrejmuite şi zidurile Turnului din spatele lor.

— Eşti întemniţată, condamnată la moarte, iar soţul tău e prizonier, condamnat şi el la moarte. N-aş putea fi invidioasă pe nimic din toate astea! Eu vreau să trăiesc. Vreau să fiu căsătorită şi să am copii. Vreau să port rochii frumoase şi să dansez! Vreau viaţă. Şi ştiu că şi tu vrei. Nimeni nu poate să-şi dorească să moară în numele credinţei la şaisprezece ani. În Anglia! Când pe tron

se află chiar verişoara ta? Te va ierta! L-a iertat pe tata. Cere-i să te ierte şi vino acasă, la Bradgate, să fim fericiţi cu toţii! Gândeşte-te la odaia ta de acolo, la cărţile tale. Gândeşte-te la cărarea de lângă râu, unde ne plimbăm călare!

Mă întorc cu spatele la ea, ca şi cum ar încerca să mă ispitească. E mai uşor s-o consider o ispită lumească, un chip de nălucă, în loc de sora mea cea blondă cu gusturi simple şi speranţe neroade.

— Nu, îi spun. *Căci cine va voi să-şi scape viaţa o va pierde; iar oricine îşi va pierde viaţa din pricina Mea şi din pricina Evangheliei o va mântui.*

O aud cum scânceşte când se întoarce spre uşă şi începe să bată în ea ca să i se deschidă. Ea nu a fost învăţată să argumenteze, cum m-au învăţat pe mine, încă de când eram foarte mică; ea a primit educaţie, nu şi carte. E foarte puţin probabil ca surioara mea cea naivă să reuşească vreodată să mă convingă de ceva. Dar lacrimile ei mă mişcă. Aş alina-o dacă aş putea, dar am fost chemată. Nu mă întorc spre ea, dar îi amintesc:

— *Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe noră de soacra sa.*

— Mamă, spune ea cu glasul înăbuşit de mânecă. Îşi şterge lacrimile care-i şiroiesc pe obraji.

Sunt atât de surprinsă, că o cuprind de umeri şi-i întorc chipul rotund spre mine.

— Ce zici?

— Mamă, spune ea din nou. Trebuia să fie pe fiu de tată şi pe fiică de mamă, nu de soacră. Ai citat greşit pentru că o urăşti pe lady Dudley. Şi asta te arată aşa cum eşti, Jane. Nu e acesta cuvântul Domnului. Eşti doar tu, în încercarea de-a te răzbuna pe familia Dudley. Speri că regina te va ierta fără să-ţi schimbi credinţa, apoi John Dudley, care a murit după ce a renunţat la credinţă, o să pară un laş şi un eretic, iar tu vei părea mai curajoasă decât el.

Mă aprind de furie când aud cât de simplu gândeşte.

— Sunt o martiră în faţa prostiei tale! Nu înţelegi nimic. Mă mir că ştii Scriptura, dar o foloseşti greşit, ca să-mi clatini mie credinţa. Pleacă acum; şi nu te mai întoarce.

Mă priveşte, iar ochii albaştri îi sunt cuprinşi de flăcările mâniei familiei Tudor.

— Nu meriţi iubirea pe care ţi-o port, spune ea, urmându-şi logica cea şchioapă. Dar ţi-o voi oferi oricum, chiar atunci când o meriţi mai puţin. Pentru că văd că eşti tulburată, chiar dacă eşti prea deşteaptă să-ţi dai seama.

[13] Turnul Londrei
Februarie 1554

Nădăjduisem că regina mă va elibera de Crăciun, dar cele douăsprezece nopţi vin şi trec şi, în timp ce restul ţării e obligată să sărbătorească naşterea Domnului nostru cu o liturghie în latină, eu îl proslăvesc pe Dumnezeu aşa cum ar trebui s-o facă orice bun creştin, prin rugăciuni şi reflecţie, fără obiceiul păgân de-a aduce verdeaţă în casă, fără mascarade şi idolatrie, fără mâncare şi băutură din abundenţă. Chiar nu cred să fi petrecut Crăciunul mai bine de-atât vreodată – întreaga zi mi-am dedicat-o rugăciunii şi reflecţiei asupra naşterii Mântuitorului meu, citind din Biblie. N-am primit daruri şi nici vreun festin şi aşa mi-am dorit dintotdeauna să petrec Crăciunul, dar nu mi s-a îngăduit niciodată o astfel de puritate şi singurătate. Mă bucur atât de mult că sunt singură şi postesc.

— Dar e de o tristeţe cumplită! se vaită Katherine.

Vine de la casa noastră din Londra, cu daruri de la mama şi de la tata şi cu o glugă nouă din garderoba ei.

— Jane, nu puteai să iei o crenguţă de vâsc? Nici măcar un buştean tradiţional de Crăciun nu ai în cămin?

Dă drumul unui mic măcăleandru domesticit pe care l-a adus cu ea, iar acesta zboară până pe pragul de sus din piatră al uşii şi începe să ciripească, ca şi cum s-ar plânge că lipsesc verdeaţa şi muzica.

Nici măcar nu-i răspund; o fixez cu privirea până văd că începe să-i tremure buza şi spune cu glas abia auzit:

— Sigur te simţi singură, aşa e?

— Nu, îi spun, chiar dacă adevărul e că mă simt.

— Trebuie să-ţi fie dor de noi, surorile tale, chiar dacă nu ţi-e dor de mama.

— Sunt ocupată cu studiul.

Dar acesta nu ţine loc de conversaţie, chiar dacă e vorba doar de sporovăiala unor fete prostuţe.

— Ei bine, mie mi-e dor de tine, spune ea cu îndrăzneală şi vine în braţele mele, îşi lipeşte faţa udă de lacrimi de gâtul meu şi hohoteşte tare în urechea mea.

N-o dau la o parte, o strâng mai tare. Nu-i spun „Şi mie mi-e dor de tine", căci n-ar avea nici un rost să plângem amândouă. Şi, în plus, eu îmi trăiesc viaţa ca un discipol al Mântuitorului. N-ar trebui să-mi fie dor de nimic. Am Biblia, de altceva nu am nevoie. Dar o ţin strâns în braţe, cum aş ţine un căţeluş: mă linişteşte, chiar dacă n-are nici un rost.

— Am un secret să-ţi spun, spune ea cu obrazul ud lipit de urechea mea.

— Spune.

Nu suntem singure, dar doamna de companie s-a aşezat la o distanţă, lângă geam, ca să aibă suficientă lumină pentru lucrul de mână. Katherine poate să-mi şoptească la ureche, iar ea va crede că plângem amândouă.

— Tata strânge oştire.

Sunetele pe care le scoate n-au nici un înţeles pentru mine. Abia pot să aud ce spune. Am grijă să-mi ţin faţa ascunsă.

— Să mă salveze?

Par să plâng pe umărul cel rotund al lui Katherine, dar trebuie să mă stăpânesc ca să nu încep să ţopăi şi să ţip de bucurie. Am ştiut mereu că tata nu mă va lăsa aici. Am ştiut mereu că, dacă mama nu va reuşi s-o convingă pe regina Maria să mă elibereze, atunci tata mă va lua de-aici cu forţa. Mereu am ştiut că nu mă vor lăsa, nici unul dintre ei, aici. Sunt fiica lor cea mai mare şi moştenitoarea reginei Angliei. Nu sunt un om fără însemnătate, care ar putea fi uitat cu uşurinţă.

— Nu e foarte primejdios? întreb.

— A, nu cred, îmi răspunde sora mea în şoaptă. Nimeni n-o mai vrea pe regina Maria. Mai ales acum, că urmează să se mărite cu prinţul Spaniei.

Gândurile mi-o iau razna. Nu ştiam nimic din toate astea.

— Se mărită?

— Cu Filip al Spaniei.

— O să fie o răscoală împotriva lor? Mă vor pune pe mine pe tron în locul ei!

— Cred că da, spune Katherine nedeslușit. Cred că ăsta e planul.

— Nu e o răscoală în favoarea Elisabetei, nu? întreb, bănuitoare dintr-odată.

— O, nu, spune ea. Elisabeta s-a făcut papistaşă. I-a cerut reginei să-i trimită crucifixe şi potire pentru capela ei şi şi-a îmbrăcat capelanul în cotă şi pluvială.

Nici măcar o prostuţă cum e Katherine n-ar putea să înţeleagă greşit astfel de semne.

— Eşti sigură, oricum, că tata vine după mine?

Încuviinţează din cap. Cel puţin lucrul acesta l-a înţeles.

— Sunt sigură.

Ne despărţim, iar ochii îi strălucesc şi obrajii îi sunt îmbujoraţi.

— Ia-ţi pasărea când pleci, îi atrag atenţia, ştii că nu-mi plac.

Când îţi aştepţi salvarea, ştiind că tatăl din ceruri şi cel de pe pământ nu au uitat de fiica lor credincioasă, te simţi ca şi cum ai porni într-o adevărată aventură. Îmi luminează zilele şi-mi face rugăciunile pline de pasiune şi speranţă, nu de implorare, în aşteptarea graţierii. Am ştiut, am ştiut mereu că locuitorii Angliei, după ce-au avut libertatea de-a citi, de-a gândi şi de-a se ruga direct la Mântuitorul lor, nu se vor întoarce la sclavia cugetului şi a sufletului care este biserica papistaşă. Am ştiut mereu că se vor răscula împotriva Anticristului de îndată ce vor înţelege că le-a fost trădată credinţa. Era doar o chestiune de timp, de credinţă. Eu trebuie să aştept şi să am răbdare, aşa cum El are răbdare.

Şi, mai mult decât atât: aş fi putut s-o prevină pe regina Maria că orice soţ şi-ar lua va dori coroana pentru el – pentru că mie chiar asta mi s-a întâmplat. Asta a făcut Guildford de îndată ce m-au proclamat regină. Verişoara noastră în vârstă de unsprezece ani, Maria, regina Scoţiei, o să vadă şi ea că logodnicul ei o să

fie tot un uzurpator, de îndată ce are vârsta potrivită. Dumnezeu i-a aşezat pe soţi mai presus decât pe soţiile lor. Vor avea pretenţii la locul lor, chiar dacă soţia e regină şi ar trebui să fie mai presus de ei. Regina Maria e destul de în vârstă, cât să-mi poată fi mamă, dar ştiu că aş putea să-i spun: aşa fac bărbaţii. Se căsătoresc cu o femeie care le e superioară şi pe loc îi râvnesc locul şi imediat o uzurpă. De aceea n-au existat niciodată regine cârmuitoare în ţara asta, numai regente, atunci când regele e plecat. De aceea nu există nici o ducesă în Consiliul Mic. Dacă un bărbat câştigă o distincţie, e a lui; dacă o câştigă o femeie, atunci e a soţului ei. De aceea regina l-a executat pe John Dudley, dar m-a cruţat pe mine. A citit ce i-am scris; a înţeles că eu am moştenit tronul, dar el l-a pretins pentru fiul lui. Şi-a dat seama imediat că eu am dreptate, iar Guildford e pizmaş. Aş fi putut să-i atrag atenţia că orice soţ şi-ar lua o să-i fure puterea şi că englezii nu vor accepta niciodată un rege spaniol. Nu au trecut nici opt luni de când e regină şi deja s-a dus singură la pieire. Îmi pare rău pentru ea, dar nu regret că tata strânge oştire împotriva ei.

Aşa trebuie să fie; aşa trebuie să moară toţi ereticii.

Aştept ceasul eliberării, dar nu soseşte. O aştept pe Katherine să vină să-mi spună ce se întâmplă, dar nici ea nu mă vizitează. Dintr-odată nu mi se mai îngăduie să mă plimb în grădină sau pe acoperişurile clădirilor Turnului, dar nimeni nu-mi spune de ce. Zilele sunt întunecoase din cauza ceţii de pe râu şi a norilor joşi. Nici nu vreau să mă plimb prin grădină, îi spun doamnei Partridge. Nu creşte nimic în anotimpul aceasta, copacii nu au frunze, până şi pajiştea e doar un petic de noroi. Nu e nevoie să-mi interzică nimeni lucrul acesta. Sunt prizoniera vremii de iarnă, nu a dorinţei reginei. Doamna Partridge îşi strânge buzele şi nu spune nimic.

De undeva din oraş se aud bărbaţi strigând şi sunet de arme. Nu încape îndoială că e tata, care vine după mine în fruntea oştirii. Cărţile mele sunt aranjate pe masă, documentele, legate, sunt pregătită să plec.

— Ce se petrece? o întreb pe doamna Partridge în şoaptă.

Ea se închină, de parcă ar fi gestul firesc prin care îndepărtezi nenorocul.

— Dumnezeu să vă ierte, spun de îndată ce-i văd gestul teribil. Ce tot daţi din mâini? Cum credeţi că vă e de ajutor asta? De ce nu bateţi din palme ca să-l speriaţi pe diavol, dacă tot v-aţi apucat?

Mă priveşte drept în ochi.

— Mă rog pentru domnia voastră, e tot ce spune drept răspuns, apoi iese din camerele mele.

— Ce se petrece? ţip.

Dar ea închide uşa în urma ei.

[14] Turnul Londrei
Joi, 8 februarie, 1554

Am un vizitator, John Feckenham, a cărui idolatrie e arătată de roba lungă din lână crem, legată în talie cu o curea din piele şi de gluga albă pe care şi-o dă la o parte de pe chipul pătrăţos şi roşu. Un călugăr benedictin în vizită la mine, bietul netrebnic.

Îşi trage răsuflarea după ce a urcat treptele care duc la odăile mele.

— Abrupte, reuşeşte să spună cu răsuflarea tăiată, apoi îşi pleacă într-o reverenţă capul. Lady Dudley, am venit să vă vorbesc, dacă mă primiţi.

Are un accent puternic, parcă de măcelar sau de lăptar, nu seamănă deloc cu accentul rafinat al tutorilor mei, educaţi la Cambridge. Mă face să zâmbesc, parcă ar predica văcarul.

— Nu am nevoie să mă călăuzească un orb în întuneric, îi spun încet.

— Am veşti importante pentru dumneavoastră.

Într-adevăr, pare apăsat de ce are să-mi spună. Mă gândesc la tata, aflat în drum spre mine acum, în fruntea oştirii, şi simt cum spaima îşi înfige gheara în burta mea dureroasă. Sper că nu s-a petrecut nimic rău. Dar, cu siguranţă, dacă s-a întâmplat ceva

rău n-ar trimite un preot eretic să-mi spună, nu? Un preot eretic și gras, cu fața rotundă și cu un accent grosolan. Asta e doar o insultă la adresa mea.

— Cine ți-a cerut să-mi dai veștile astea? întreb. Cine te-a împovărat pe tine, un om și-așa gras, cu niște vești care atârnă atât de greu?

Oftează iar, ca și cum ar fi și trist, pe lângă răsuflarea lui sacadată.

— N-am venit aici să despicăm firul în patru, spune el. Consiliul mi-a ordonat să vă aduc veștile și însăși regina mi-a cerut să vă eliberez de superstiția în care ați crescut.

— Să mă eliberezi din superstiția în care am crescut? repet cu glas rece.

— Da.

— Și cât timp ai la îndemână? mă forțez să râd.

— Nu mult, spune el foarte încet. Au hotărât condamnarea domniei voastre la moarte. Îmi pare atât de rău. Veți fi decapitată mâine. Chiar nu avem mult timp, lady Dudley.

Mă simt ucisă de chiar vorbele lui. Nu pot să respir; burta mea, chinuită neîncetat de diaree, se liniștește brusc. Îndrăznesc să spun chiar că inima nu-mi mai bate.

— Ce? Ce-ai spus?

— Îmi pare tare rău, copilă, spune el cu blândețe.

Îi privesc chipul lătăreț și roșu.

— Ce?

— Tu și soțul tău, Guildford Dudley, veți fi executați. Mâine.

Văd că are lacrimi în ochi. Lacrimile, stângăcia, roșeața chipului, răsuflarea înăbușită mă conving mai mult decât cuvintele.

— Când ai spus? Când?

— Mâine, șoptește. Pot să-ți vorbesc despre sufletul tău nemuritor?

— O, e prea târziu pentru asta, spun.

Nu mai pot să gândesc limpede; aud un zgomot și-mi dau seama că sunt bătăile iuți și puternice ale inimii mele.

— O, nu e destul timp să ne ocupăm de atâtea lucruri. Nu credeam... Nu credeam...

Adevărul e că nu credeam ca verișoara mea, regina, să se transforme într-o pasăre de pradă; dar văd că religia ei prefăcută a dus-o la nebunie, așa cum li se întâmplă multora.

— Aş putea să le cer să-mi dea mai mult timp să mă lupt cu sufletul tău, spune el cu speranţă în glas. Dacă le-aş spune că am vorbit. Dacă i-aş încredinţa că ai putea să te pocăieşti.

— Da, spun. Bine.

Chiar şi o singură zi ar putea fi îndeajuns pentru ca tata să ajungă să mă elibereze. Trebuie să rămân în viaţă ca el să mă poată salva. Cu fiecare zi, el e mai aproape, ştiu asta. Nu mă va părăsi; nici eu nu trebuie să-l părăsesc. Chiar acum ar putea să ducă o bătălie la sud de râu. Trebuie să fiu aici când trece podul.

[15] Turnul Londrei
Vineri, 9 februarie, 1554

John Feckenham vine în zori, aşa cum a promis, aducând cu el cutia lui cu fleacuri, pâine şi vin şi pocal şi stolă, lumânări şi tămâie şi toate mobilele şi jucăriile pe care le poate scoate la iveală ca să-i deruteze pe cei creduli, ca un şarlatan care-i distrează pe copii la bâlci. Mă uit la cutia lui de lemn şi la chipul lui cinstit.

— N-o să-mi schimb religia ca să-mi salvez viaţa, îi spun. Mă gândesc la sufletul meu.

— La fel şi eu, spune el blând. Iar regina ne-a dat trei zile să vorbim despre cele sfinte.

— Întotdeauna mi-a plăcut să studiez şi să discut.

— Atunci, vorbeşte cu mine, spune el. Explică-mi ce înţelegi din aceste cuvinte sfinte: *luaţi, mâncaţi; acesta este trupul meu, care se frânge pentru voi. Aceasta să o faceţi întru pomenirea Mea.*

Aproape că izbucnesc în râs.

— Nu crezi că am discutat despre asta mai toată viaţa mea?

— Ştiu, spune el neclintit. Ştiu că ai fost crescută în greşeală, biata mea soră.

— Nu sunt sora ta, îl corectez. Eu nu am decât două surori. Dacă aş avea un frate, n-aş fi acum aici.

Aud zgomotul făcut de o gardă la Lion Gate și zarva provocată de mai mulți oameni care intră în Turn. Aud comanda de oprire și cum se împart temnițele. Știu că par speriată.

— Aș vrea să văd...

Nu se mișcă de la locul lui, iar asta nu mă face să bănuiesc că știe cine este adus în arest în Turn. Mă reped la fereastră și mă uit dincolo de grădină. Îl recunosc pe tatăl meu, pe bietul meu tată și o mulțime pestriță, fără arme, fără stindarde, fără cai, vădit înfrânți.

Mă întorc spre Feckenham.

— L-au întemnițat din nou pe tata? îl întreb. Ai venit aici cu sfaturi, dar nu mi-ai spus asta, singurul lucru pe care nu-l știam, pe care trebuie să-l știu!

— A trădat din nou, spune el fără menajamente. El și sir Thomas Wyatt au încercat să intre în Londra în fruntea oștirii lor.

— Ca să mă salveze! spun dintr-odată înfuriată. Cine l-ar putea învinovăți că a încercat să mă salveze, când eu sunt condamnată la moarte și el m-a iubit dintotdeauna? Am fost fiica lui favorită, credincioasă ca el, învățată ca el. Cum ar putea un astfel de om să-și lase fiica să moară fără să ridice un deget ca s-o salveze? Nimeni n-ar putea să-i ceară una ca asta.

Rămânem în tăcere pentru o clipă. Stau cu fața la el, roșie în obraji și cu lacrimi în ochi, iar el pare nemulțumit, ca un măcelar care a fost păcălit la piață la prețul cârnaților. Își pleacă capul și roșește pe dată.

— N-a strâns oștirea pentru tine, spune el blând, iar glasul îi sună precum clopotele de înmormântare. Nu pentru tine, draga mea. S-a ridicat ca să o pună pe prințesa Elisabeta pe tron. Dar, fiindcă el a strâns oștire pentru ea, te vor executa pe tine. Îmi pare rău, copila mea.

— A strâns oaste pentru Elisabeta?

Nu-mi vine să cred. I-am spus tatei ce fel de om e Elisabeta. De ce s-ar răscula pentru ea, atât de schimbătoare când vine vorba de credință și atât de ușuratică atunci când e oaspete în casa cuiva?

— Da.

— Dar de ce să mă ucidă pe mine, când tata s-a răsculat pentru Elisabeta? șoptesc.

Apoi adaug, ca o învățată ce sunt:

— Nu are sens. Nu are nici o logică.

Zâmbetul lui strâmb îmi spune că e de acord cu mine.

— Sfetnicii spanioli ai reginei vor să arate că nimeni nu scapă cu viaţă dacă se ridică împotriva lor, spune el, apoi se corectează: împotriva Maiestăţii Sale.

Nici că-mi pasă. Nu-mi pasă decât de tata.

— Nu venea după mine? N-a avut niciodată de gând să mă salveze? A făcut toate astea pentru Elisabeta, nu pentru mine?

Feckenham ştie că acesta e cel mai groaznic lucru.

— Ai fi fost eliberată, sunt convins de asta.

Observă cum mi se lasă colţurile gurii şi îmi apar lacrimi de furie în ochi.

— Nu putem şti ce plan au avut conspiratorii până când nu vor mărturisi. Vrei să ne rugăm la Tatăl tău din ceruri, care te iubeşte? O să-L ai întotdeauna pe El.

— Da, spun cu glas frânt şi îngenunchem împreună şi spunem Tatăl Nostru în engleză, rugăciunea pe care Isus însuşi ne-a spus-o, în care ni se spune că Dumnezeu e „Tatăl nostru".

Am un Tată în ceruri, chiar dacă pe pământ nu am unul. Fratele Feckenham se roagă în latină, eu spun cuvintele în engleză. Nu mă îndoiesc că sunt auzită. Nu mă îndoiesc nici că el e auzit.

[16]

Turnul Londrei
Sâmbătă, 10 februarie, 1554

Îl acuză pe tata şi-l vor judeca pentru rolul pe care l-a jucat în complot. A fost o conspiraţie mare, trădătoare, care aproape a reuşit. Voiau s-o pună pe Elisabeta pe tron şi să o căsătorească cu Edward Courtenay, vărul nostru din familia Plantagenet, unul din familia noastră şi de religia noastră. Elisabeta pretinde că nu ştia nimic din toate acestea, desigur. Pentru o fată atât de bine educată ca ea, reuşeşte să fie teribil de ignorantă, când acest lucru îi convine. Dar această conspiraţie înseamnă că verişoara noastră,

regina Maria, trebuie să le considere pe toate femeile o amenințare. Pe Elisabeta, pe mine, pe Katherine, chiar și pe micuța Mary, pe Margaret Douglas și pe Maria a Scoției din Franța – oricare dintre noi ar putea fi proclamată regină a Angliei în defavoarea ei. Toate avem pretenții la fel de întemeiate; toate suntem bănuite.

Sunt atât de îndurerată, încât e o ușurare pentru mine să aud bătăi în ușă și să-l văd pe John Feckenham că intră, cu chipul lui mare și roșu, schimonosit într-o încercare de zâmbet, cu sprâncenele lui blonde ridicate, ca și cum s-ar teme că nu e bine-venit.

— Poți să intri, spun glacial.

Trag aer în piept și încep să rostesc cuvintele pregătite dinainte:

— De vreme ce mi s-au acordat aceste zile de viață ca să discut cu tine, deși atât de puțin deplâng situația mea disperată, încât o socotesc mai degrabă o declarație deschisă a îngăduinței pe care mi-o arată Dumnezeu, mai mare decât mi-a arătat vreodată până acum.

— Te-ai pregătit, spune el, recunoscând de îndată cuvintele introductive ale unei dezbateri.

Își pune cărțile pe masă și se așază, ca și cum ar ști că lupta cu sufletul meu o să fie o treabă grea pentru un eretic rătăcit ca el.

[17]

Turnul Londrei
Duminică, 11 februarie, 1554

Mama și Katherine primesc îngăduința să-l viziteze pe tata; iar Katherine îi lasă pe mama și pe tata singuri – așa cum vor mereu să fie ei – și vine în camera mea.

Nu știe ce să-mi spună, iar eu nu am nimic să-i spun ei. Stăm tăcute, stinghere. Ea plânge puțin, înăbușindu-și hohotele cu mâneca rochiei. Câtă vreme stă așa de aproape, privindu-mă cu ochii înlăcrimați, nu pot să studiez, să scriu sau să mă rog. Nu pot nici măcar să-mi aud propriile gânduri. Sunt prinsă doar într-un vârtej format din regretele, teama și durerea ei. E ca și cum ai fi bătut

în putinei, ca untul; simt cum mă înăcresc. Nu vreau să-mi petrec ultima zi din viaţă astfel. Vreau să aştern pe hârtie discuţia mea cu John Feckenham, să arăt triumful meu asupra gândirii lui greşite. Vreau să-mi pregătesc discursul din faţa eşafodului. Vreau să gândesc; nu vreau să simt.

Auzim zarva carelor care aduc lemnul pentru construcţia eşafodului şi pe cei care strigă după unelte şi conduc carele pe pajişte. La fiecare huruit al lemnelor descărcate pe piatra de pavaj, la fiecare scrâşnet al fierăstraielor şi bătaie de ciocan Katherine tresare, albă la faţă ca laptele, cu ochii de culoarea cernelii.

— Voi muri pentru credinţa mea, îi spun dintr-odată.

— Vei muri pentru că tata s-a alăturat unei răscoale împotriva reginei încoronate, izbucneşte ea. Nici măcar n-a făcut-o pentru tine!

— Se prea poate să se spună asta, îi răspund neclintită. Dar regina le-a întors spatele celor care cred în calea cea dreaptă către Dumnezeu, şi-a încălcat promisiunea că oamenii vor putea să se roage la cine le dictează conştiinţa şi aruncă ţara sub călcâiul episcopului de la Roma şi a nobililor spanioli. Aşa că ea s-a întors împotriva mea din pricina credinţei mele, şi de aceea voi muri.

Katherine îşi acoperă urechile cu mâinile.

— Nu vreau să ascult vorbe de trădare.

— Tu nu asculţi niciodată nimic.

— Tata ne-a făcut să pierdem tot, spune ea. Suntem ruinaţi cu toţii.

— Bunuri lumeşti, spun eu. N-au nici o însemnătate pentru mine.

— Bradgate! Bradgate are însemnătate pentru tine! Atunci de ce vorbeşti astfel? Căminul nostru!

— Ar trebui să-ţi îndrepţi gândurile către casa Tatălui nostru din ceruri.

— Jane, mă imploră ea, spune-mi o vorbă blândă, un cuvânt demn de o soră, înainte să-ţi spun adio!

— Nu pot, răspund simplu. Trebuie să mă gândesc la drumul meu şi la calea mea fericită.

— O să-l vezi pe Guildford înainte să moară? A cerut să te vadă. Soţul tău? O să mai fiţi împreună, pentru ultima oară? Vrea să-şi ia adio.

Nerăbdătoare, scutur din cap când văd în ce stare cumplită e.

— Nu pot! Nu pot! Nu vreau să văd pe nimeni în afară de fratele Feckenham.

— Un călugăr benedictin! ţipă ea. De ce să-l primeşti pe el şi nu pe Guildford?

— Pentru că Fratele Feckenham ştie că eu sunt o martiră, izbucnesc. Dintre voi toţi, doar el şi regina înţeleg că mor pentru credinţa mea. De aceea nu vreau să-l văd decât pe el. De aceea el mă va însoţi la eşafod.

— Dacă ai vrea să recunoşti că nu credinţa este neajunsul, că lucrurile astea n-au nici o legătură cu credinţa ta - că e vorba doar de rebeliunea tatei în favoarea Elisabetei - n-ar trebui să mori deloc!

— De-asta nu vreau să vorbesc cu tine sau cu Guildford, spun cuprinsă deodată de o furie deloc pioasă. N-o să ascult pe nimeni care vrea să privesc toată situaţia asta drept o harababură pornită de un neghiob, care a dus la moartea fiicei lui, o unealtă în jocul lor. Da! Tata ar fi trebuit să mă salveze; dar, în loc s-o facă, a ridicat oştirea pentru o altă unealtă, iar neizbânda lui m-a condamnat pe mine la moarte!

Sunt copleşită de furie şi tristeţe. Am ridicat vocea, ţip la ea, gâfâi. Simt că trebuie să mă forţez să mă calmez din nou, să mă liniştesc. De aceea nu pot să discut despre chestiuni lumeşti cu oameni de lume. De aceea nu pot îndura s-o văd pe ea sau pe oricare dintre ei. De aceea trebuie să gândesc, nu să simt.

Mă priveşte cu gura deschisă şi ochii căscaţi.

— Ne-a dus la ruină, şopteşte ea.

— N-am de gând să mor cu gândul la asta, îi arunc. Sunt un martir al credinţei mele, nu un accident prostesc. Eu nu voi muri niciodată şi nici credinţa mea nu va muri. Ne vom întâlni în ceruri.

Îi scriu tatei. Am ştiut întotdeauna că el nu va muri niciodată, iar acum pornesc într-o călătorie şi nu mă îndoiesc că-l voi vedea la capătul ei.

Dumnezeu să vă aline, Alteță... și, chiar dacă pe Dumnezeu l-a mulțumit să vă răpească doi dintre copii, pe soțul meu și pe mine, să nu credeți, vă implor, Alteță, că i-ați pierdut, ci să aveți credința că, părăsind viața aceasta muritoare, au câștigat-o pe cea fără de moarte. Iar eu, așa cum v-am onorat, Alteță, în viața aceasta, mă voi ruga pentru domnia voastră în ce va să vină.

[18] Turnul Londrei
Luni, 12 februarie, 1554

Două dintre doamnele mele, Ellen și Elisabeta Tylney, stau alături de mine la fereastră, așteptând vestea că soțul meu, cu care sunt căsătorită de opt luni și jumătate, a murit. Mă trag de lângă fereastră, ținându-mă de brațe, de umeri, ca și cum aș fi un copil, ca și cum n-aș vedea adevărul. Guvernatorul Turnului, John Brydges, stă la ușă, cu chipul încruntat, încercând să nu simtă nimic.

— Pot să mă uit, le îndepărtez. Nu mi-e teamă de moarte.

Vreau să știe că, până și în valea umbrei morții, eu sunt neînfricată. Vreau să dea atenție lucrului acesta.

Dumnezeu mă ajută, dar tot sunt pe deplin îngrozită când carul trece zgomotos pe la fereastra mea, dinspre eșafodul de la Tower Hill. Știam că a fost decapitat, dar nu mă gândisem că trupul lui va fi mai scurt cu un cap decât mi-l aminteam eu. Capul i-a fost aruncat într-un coș, alături de trupul însângerat. E o priveliște jalnică, e ca la abatorul măcelarului, unde vitele nu mai sunt niște animale frumoase, ci doar bucăți tăiate și jupuite. Iată-l pe singurul bărbat cu care am împărțit patul și care a fost pentru mine o amenințare, o forță atât de mare. Iată-l, tăiat în bucăți, ca o carte interzisă, cu capitole întregi smulse. Trupul lui nu mai are cap, arată atât de straniu. I-au aruncat chipul frumos într-un coș și i-au zvârlit cadavrul pe niște paie pline de sânge. Pentru o astfel de oroare nu mă pregătisem. Întotdeauna m-am gândit la

moarte ca la un țărm însorit, niciodată nu mi-am închipuit un animal măcelărit, un trup cunoscut – țeapăn, niște bucăți dintr-un băiat într-un car murdar.

— Guildford, șoptesc ca și cum aș încerca să-mi atrag atenția că e el și nu vreun truc de-al unor actori.

Călăul, îmbrăcat în negru, cu o glugă neagră și ascuțită care-i face capul lipsit de chip să pară grotesc de lung, merge cu pas apăsat în urma carului. Acesta se îndreaptă către capelă, iar călăul merge să aștepte lângă eșafodul abia ridicat pe pajiște, cu mâinile sprijinite pe topor și cu capul plecat. Tresar când îmi dau seama că nu se află aici ca să participe la procesiunea pentru Guildford, ci din cu totul alt motiv. A venit să mă decapiteze pe mine. Deși credeam că sunt pregătită, simt că-mi stă inima-n piept. Mi-a sunat ceasul. Oricât ar fi de nedrept – cu adevărat, oricât de lipsit de logică și contradictoriu ar fi –, și eu, la rândul meu, voi fi micșorată, redusă, decapitată.

Mă opresc să scriu în cartea de rugăciuni pentru John Brydges. Scriu pe îndelete, mă pierd în aceste ultime clipe. Sunt eu însămi. Cuvintele nu mor niciodată. Mă gândesc: *La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul.* Cred că înțeleg asta: trupul meu va muri, dar cuvintele mele vor trăi în continuare. Rămășițele însângerate ale lui Guildford m-au zdruncinat –, dar încă mă agăț de cuvintele care nu mor niciodată. Dascălul și mentorul meu, Kateryn Parr, a înțeles asta. A înfruntat moartea fără teamă. La fel voi face și eu.

„Întrucât ați dorit ca o femeie atât de simplă să scrie într-o carte atât de măreață, bunule Guvernator", încep să scriu.

Îmi place atât de mult cuvântul „întrucât". Cred că e încărcat de demnitate. Scriu un paragraf, încă unul, apoi mă semnez, iar Fratele Feckenham mă privește și spune blând:

— Nu mai poți scrie. E timpul.

Sunt pregătită. Trebuie să fiu pregătită. Nu mai e nimic de scris. Am scris o relatare a discuției mele cu Fratele Feckenham, i-am scris reginei, tatălui meu, lui Katherine. Acum, în sfârșit, scriu o scrisoare de adio și treaba mea s-a încheiat. Sunt îmbrăcată cu rochia mea cea neagră, și în mâini am cartea de rugăciuni, deschisă.

— Sunt pregătită, spun, dar simt cum îmi vine să dau înapoi în chip jalnic și să zic: „Așteptați! Așteptați o clipă! Mai am ceva de făcut! Încă un moment, încă o secundă, încă o bătaie de inimă..."

John Feckenham merge înainte, iar eu ţin cartea de rugăciuni – cartea mea de rugăciuni, în engleză – dinaintea ochilor, încercând să citesc din ea în timp ce coborâm treptele înguste, trecem prin grădina micuţă, ieşim pe poarta ei şi ne îndreptăm încet către eşafodul de pe pajişte. Desigur, nu prea pot să văd cuvintele în timp ce coborâm, nici când mergem pe poteca din grădină: nimeni n-ar putea. Dar, încă o dată, toată lumea vede că merg la eşafod cu o carte de rugăciuni dinainte. Kateryn Parr, regina, a scris aceste cuvinte, le-a tradus din latină. Iată-mă, mă îndrept spre eşafod cu dovada virtuţii mele în mână. Aceasta este lucrarea noastră. Sunt pregătită să mor pentru ea. Voi muri cu ea în mână.

Doamnele din spatele meu hohotesc şi tot hohotesc, un bocet gâtuit. Sper că toată lumea vede că eu nu plâng ca ele. Sper că toată lumea vede că mă rog în timp ce merg, cu cartea în faţă, cu întreaga mea fiinţă pe de-a întregul cuprinsă de evlavie, ca să arăt că sunt convinsă de Înviere. Urcăm cu toţii pe treptele eşafodului şi ne strângem pe platformă. Foarte puţină lume a venit să-mi privească martiriul. Sunt surprinsă de cât sunt de puţini. Le vorbesc.

Îmi era teamă să nu-mi tremure glasul, dar nu tremur. Mă rog pentru iertare şi le spun tuturor, cât se poate de clar, că voi fi iertată de Dumnezeu – nu cu ajutorul rugăciunilor unui preot, nu prin liturghii plătite într-o capelă. Îi rog pe oameni să se roage pentru mine cât mai sunt în viaţă, vreau să înţeleagă că nu am nevoie de rugăciuni după ce mor, fiindcă voi merge direct în rai. „Nici un purgatoriu“, vreau să adaug, dar toţi ştiu bine ce vreau să spun.

Citesc *Miserere* în engleză, căci Dumnezeu înţelege engleza şi nu e decât o superstiţie să crezi că trebuie să I te adresezi în latină. John Feckenham mă urmează, rostind cuvintele în latină, iar eu mă gândesc cât de frumoasă e această limbă şi cât de dulce sună astăzi, potrivindu-se şi împletindu-se cu cuvintele în engleză în aerul umed şi în ceaţa fină, cu pescăruşii care ţipă peste râu. Îmi aduc aminte că nu am decât şaisprezece ani şi nu voi mai vedea râul niciodată. Nu-mi vine să cred că nu voi revedea dealurile de la Bradgate sau potecile pe care mă plimbam împreună cu Katherine, pe sub copaci, sau bătrânul meu ponei pe pajişte sau ursul cel bătrân din ţarc. Rugăciunea durează straniu de mult timp, un

timp fără timp, iar eu sunt surprinsă când se termină şi trebuie să le dau lucrurile mele: mănuşile şi batista, cartea de rugăciuni. Doamnele trebuie să mă pregătească pentru asta, ultima mea apariţie regală. Îmi scot gluga, gluga mea neagră cu bordura de culoarea tăciunelui, şi gulerul. Dintr-odată timpul o ia la fugă când încă mai erau lucruri pe care voiam să le spun, pe care voiam să le văd înainte să sosească clipa aceasta. Sunt convinsă că ar trebui să existe nişte ultime cuvinte, amintiri care să-mi revină în minte. Acum se întâmplă totul prea repede.

Îngenunchez. Aud glasul calm al Fratelui Feckenham. Mă leagă la ochi înainte să fi apucat să le arunc o ultimă privire pescăruşilor. Am vrut să mă uit la nori, am vrut să mă asigur că arunc o ultimă privire spre cer. Dintr-odată simt spaima, sunt cuprinsă de o orbire albă, legată la ochi ziua în amiaza mare.

— Ce să fac? Unde este? ţip cuprinsă de panică, apoi cineva îmi duce mâinile către blocul solid de lemn, iar asprimea lui solidă şi ţeapănă îmi spune că destinul meu este inexorabil.

Aceasta este, într-adevăr, lumea materială; este cel mai material lucru pe care-l voi atinge vreodată. Strâng blocul de lemn cu mâinile, îi simt textura. Trebuie să-mi pun capul pe el. Îmi dau seama că pânza cu care mi s-au acoperit ochii e udă de lacrimi, moale şi fierbinte pe pleoapele mele închise. Probabil că plâng şi tot plâng. Dar, cel puţin, nimeni nu poate să vadă asta şi, orice s-ar întâmpla de-acum, ştiu că aceasta nu este moartea, căci eu nu voi muri niciodată.

Cartea a II-a

Katherine

[19] Castelul Baynard
Londra, primăvara anului 1554

Ți-am trimis, draga mea soră Katherine, o carte care, chiar dacă pe dinafară nu e ornamentată cu aur, înăuntru cuprinde bogății mai mari decât pietrele prețioase. Este, draga mea soră, cartea legilor lui Dumnezeu: este Testamentul Lui și ultima Lui dorință, pe care ne-a lăsat-o moștenire nouă, nefericiților, și care te va conduce pe calea bucuriei veșnice, și dacă o vei citi având cugetul drept și o vei urma cu cinste, ea te va duce la o viață fără de moarte.

Te va învăța să trăiești și te va învăța să mori... vei fi mult mai câștigată decât ai fi fost de pe urma pământurilor demne de plâns ale tatălui tău... asemenea bogății nu ți le va lua nici cel lacom, nici hoțul nu ți le va fura, nici timpul nu le va nimici...

Și, oricât te-ar mișca moartea mea, bucură-te, cum fac și eu, și gândește-te că voi fi izbăvită de depravarea de pe lumea aceasta și voi ajunge într-alta, unde așa ceva nu există, căci sunt convinsă că pierzând viața pământească voi găsi fericirea fără de moarte.

Adio, buna mea soră, să te încrezi doar în Dumnezeu, singurul care te va ajuta,

Sora ta iubitoare,
Jane Dudley

Citesc, crezându-mi ochilor din ce în ce mai puțin, această predică – singurul rămas-bun de la sora mea mai mare pe care-l voi primi vreodată. Îl citesc din nou, dar de data asta mă înfurii. Chiar nu am idee ce crede că aș putea să fac cu scrisoarea asta

jalnică. Nu ştiu cu ce îşi închipuie că mă ajută. Trebuie să spun că, dacă ar urma să mor eu, nu i-aş scrie o asemenea scrisoare micuţei Mary. Cum să scrii una ca asta! Cum ar alina-o? O citesc şi o recitesc, deşi mă dor ochii aşa de tare de la plâns, că nu pot să-i văd scrisul îngrijit, caligrafic. Nu are nici o tăietură, nici o pată. N-a plâns peste rânduri când le-a scris, aşa cum plâng eu citindu-le. N-a scrijelit cuvintele cu disperare, din dorinţa de a-şi lua adio de la mine, sora ei mai tânără, care o admiră şi o iubeşte atât de mult. N-a fost nerăbdătoare să-mi spună că mă iubeşte, că se gândeşte la mine, că i se frânge inima că n-o să apucăm să creştem împreună. Acum nu vom mai fi niciodată printre doamnele de la Curte, să facem haz de admiratori; n-o să mai fim nişte bătrâne înţelepte care le citesc copiilor noştri. S-a gândit pe îndelete la aceste paragrafe elegante şi le-a scris cum i-au venit în minte, după ştiinţa ei rafinată, fără şovăială. Şi totul este despre Dumnezeu. Dumnezeu! Ca de obicei.

Sigur, imediat ce am citit-o şi răscitit-o, ştiu exact ce o să fac cu ea. N-am s-o strâng în pumn şi s-o arunc în foc, cuprinsă de un val de durere, aşa cum mi-a venit să fac la început. Voi face ce a vrut ea să fac. Nici n-a fost nevoie să-mi spună; ştia că o să-mi dau seama. N-a fost nevoie să-şi strice dispoziţia pioasă cu îndrumări practice. Ştiu ce vrea, fără ca ea s-o spună. Trebuie să trimit această scrisoare, această scrisoare rece, nedemnă de o soră, către aşa-zişii ei prieteni importanţi din Elveţia, iar ei o vor tipări şi o vor publica şi le-o vor trimite tuturor. Şi toţi o vor citi şi vor spune ce scrisoare minunată, plină de evlavie este şi că fata a fost o adevărată sfântă, ce sfaturi înţelepte i-a dat surorii mai mici, cât de neîndoielnic e faptul că credinţa ei a trimis-o în rai. Cât de norocoşi suntem cu toţii că am fost binecuvântaţi cu prezenţa ei.

Apoi toată lumea o va admira pe Jane şi va cita din blestemata asta de scrisoare la nesfârşit. O vor tipări în Anglia şi-n Teritoriile Germane şi-n Elveţia, ca parte a învăţăturii minunate a lui Jane Grey, dovadă că a fost o tânără extraordinară, a cărei amintire va dăinui, a cărei viaţă va fi o predică pentru tineri. Şi dacă cineva se gândeşte vreun pic la mine, vor crede că sunt o fetiţă naivă şi frivolă, fiind destinatarul ultimei scrisori a unui martir. Dacă Maria Magdalena ar fi sosit la mormântul gol în dimineaţa de Paşti şi nu l-ar fi recunoscut pe grădinar, care era Isus înviat,

aceea aş fi eu: actorul secundar din scena cea mai importantă, care îşi joacă rolul cât se poate de prost. Dacă Maria Magdalena s-ar fi împiedicat de o piatră şi ar fi început să ţopăie de colo-colo, ţinându-se de degetul de la picior – aceea aş fi eu. Toată lumea şi-o va aminti pe Jane cea sfântă. Nimeni n-o să se gândească vreun pic la mine – sora cea neghioabă care a primit ultima scrisoare scrisă de ea. Nimeni nu se va gândi că mi-am dorit şi am meritat o ultimă scrisoare, o scrisoare adevărată, o scrisoare personală. Şi nimeni nu se va mai gândi la sora noastră, Mary, care nu are parte nici măcar de o predică jalnică.

Dacă Jane n-ar fi moartă, aş fi cu adevărat furioasă pe ea pentru asta. „Învaţă să mori!" Cum să-i scrii aşa ceva surorii care te-a iubit mereu! Dacă ar fi în viaţă, aş merge chiar acum în Turn, i-aş da jos gluga ei neagră şi aş trage-o de păr pentru că i-a scris o scrisoare atât de lipsită de suflet surorii ei mai mici, pentru că mi-a scris – mie! – că ar trebui să mă bucur că am pierdut tot avutul, că ar trebui să mă bucur că ne-am pierdut căminul, că ar trebui să mă bucur că am Biblia, şi nu giuvaiere. De parcă aş prefera vreodată să am o Biblie veche în loc de casa mea frumoasă. O Biblie în loc de Bradgate! De parcă ar prefera cineva aşa ceva! De parcă n-aş adora giuvaierele şi lucrurile frumoase şi nu le-aş preţui mai mult decât orice altceva pe lume! De parcă ea n-ar şti asta, de parcă n-ar fi râs de vanitatea mea prostească de o sută de ori!

Apoi îmi amintesc, înghit în sec şi simt un fior ca de gheaţă în măruntaie, că gluga deja i-a fost scoasă de pe cap şi capul îi e despărţit de trup şi, dacă aş trage-o de coada împletită, capul ei s-ar legăna în mâna mea ca o minge legată cu sfoară şi mă trezesc ţipând şi îmi acopăr cu mâinile gura care caută aerul până când îmi înăbuş hohotele care aproape mă fac să vărs.

Dorm în patul meu din casa tăcută, doar pentru că sunt sfârşită. Soţul meu, Henry, nu vine lângă mine în pat. Cred că nici n-o să vină vreodată. Cred că nici nu îi este îngăduit să mă vadă. Nu am fost niciodată lăsaţi singuri de când regina Maria s-a întors triumfătoare la Londra. Îmi închipui că familia Herbert face eforturi disperate să anuleze căsătoria şi să-l scape de dezavantajul teribil de-a avea o soţie a cărei soră a fost decapitată pentru trădare. Probabil scriu confesiuni şi jură că nici nu ne cunoşteau pe

noi, cei din familia Grey. A fost o căsătorie atât de avantajoasă cu doar nouă luni în urmă; atunci eram o partidă bună, acum sunt o ruşine. Stau în odăile mele şi când merg la masă mă aşez cu doamnele de companie şi ţin capul plecat, în speranţa că nimeni nu-mi va vorbi, fiindcă nu mai ştiu nici măcar cum mă cheamă: încă sunt Katherine Herbert? Sau sunt din nou Katherine Grey? Nu ştiu cine ar trebui să fiu, nu ştiu ce ar trebui să spun. Cred că e mai sigur să nu spun nimic.

M-aş ruga pentru tata, însă nu ştiu ce rugăciuni sunt permise. Ştiu că nu ne mai este îngăduit să ne rugăm în engleză şi că e cu totul oprit să facem orice nu are legătură cu vechea Liturghie. Înţeleg latina destul de bine – nu sunt chiar complet ignorantă – doar că mi se pare straniu să mă rog într-o limbă pe care cei mai mulţi oameni n-o înţeleg. Preotul se întoarce cu spatele la credincioşi şi ţine slujba ca şi cum ar fi un secret, între el şi Dumnezeu, iar lucrul acesta e atât de straniu pentru mine, crescută cu masa pentru comuniune pe treptele altarului şi cu toată lumea care le urca pentru pâine şi vin. Ceilalţi bolborosesc răspunsurile, nesiguri pe cuvintele neobişnuite. Nimeni nu ştie ce e sfânt, nimeni nu ştie ce e drept şi nimeni nu ştie cine sunt – nici măcar eu.

Îl duc pe tata la judecată şi îl găsesc din nou vinovat. Cred că, de vreme ce l-a graţiat o dată, regina îl va graţia din nou, nu-i aşa? De vreme ce e vorba de aceeaşi faptă? De ce n-ar face-o? Dacă trădarea n-a fost ceva prea grav prima dată, e aşa de grav dacă se întâmplă din nou? Nu pot să mă întâlnesc cu mama s-o întreb dacă speră să-şi salveze soţul aşa cum a făcut data trecută, pentru că nu merg nicăieri. Nu plec de la castelul Baynard. Nu ştiu dacă am voie să ies. Cred că nu.

Nimeni n-o să mă întrebe dacă aş vrea să merg într-o vizită; nimeni nu mă duce nicăieri cu barja şi nici nu mă invită să merg undeva cu ei. Nimeni nu mă întreabă vreodată dacă vreau să ies la plimbare călare. Nimeni, în afară de servitori, nu vorbeşte cu mine. Nici măcar nu ştiu dacă gărzile de la porţile exterioare mi-ar deschide dacă m-aş duce la ei. După câte ştiu, sunt prizonieră în casa soţului meu. După câte ştiu eu, sunt în arest într-o casă, acuzată de trădare la rândul meu. Nimeni nu-mi spune nimic.

De fapt, nimeni nu merge nicăieri. Nimeni nu iese, cu excepţia socrului meu, care-şi aruncă pe el cel mai bun veşmânt şi merge

la Curte să-i judece public pe acei mulţi oameni care erau aliaţii lui cu doar câteva săptămâni în urmă. Acum sunt acuzaţi de trădare şi spânzuraţi unul după altul la fiecare răspântie din oraş. Chiar şi Elisabeta, sora vitregă, moştenitoarea, şi, după câte ştiu, cel mai bine ascuns conspirator, e bănuită de trădare şi nu pot să spun că-mi pasă prea mult dacă o decapitează şi pe ea. Dacă au putut s-o decapiteze pe Jane, care nici măcar nu şi-a dorit să urce pe tron, nu văd de ce-ar sta pe gânduri când vine vorba de Elisabeta, care şi l-a dorit întotdeauna atât de mult şi e o fată tare primejdioasă, înfumurată şi bârfitoare.

Nu pot s-o văd nici măcar pe surioara mea, Mary, care e împreună cu mama la casa noastră din Londra, palatul Suffolk. Nu văd pe nimeni în afară de socrul meu şi pe aşa-zisul meu soţ, la cină şi în capelă, unde ne rugăm de patru ori pe zi, şoptind la nesfârşit cuvinte stranii, în amurgul luminat de lumânări. Nu vorbesc cu mine, dar socrul meu mă priveşte ca şi cum ar fi surprins că mă aflu încă aici şi nu reuşeşte să-şi amintească de ce.

Nu-i dau motive să se plângă, sunt la fel de pioasă ca o călugăriţă închisă în mănăstire – o călugăriţă închisă împotriva voinţei ei. Nu e vina mea! Am fost născută şi crescută în religia reformată şi am învăţat latina studiind, nu ca să bombăn pe lângă un preot. Ştiu gramatică, dar n-am învăţat niciodată rugăciunile pe de rost. Aşa că psalmii şi binecuvântările n-au nici un înţeles pentru mine, de parcă ar fi în ebraică. Ţin capul plecat, şi scot sunete care par evlavioase. Mă ridic şi mă plec şi mă închin când ceilalţi fac asta. Dacă n-aş fi aşa de îndurerată, m-aş plictisi de moarte. Când mi se spune în şoaptă, chiar înainte de matutin, că tata a fost decapitat împreună cu ceilalţi trădători, mă simt mai mult istovită decât îndurerată şi nu ştiu ce rugăciuni ar trebui spuse pentru el. Cred că, de vreme ce regina Maria se află pe tron, el trebuie să fi ajuns în Purgatoriu, şi noi ar trebui să plătim slujbe pentru sufletul lui, dar nu ştiu unde am putea plăti slujbe câtă vreme abaţiile sunt încă închise şi nu ştiu dacă ar fi de vreun folos, fiindcă Jane a spus că oricum nu există Purgatoriu.

Simt doar că toate lucrurile acestea sunt foarte, foarte istovitoare şi nu mă interesează decât când voi putea să ies şi dacă o să mai fiu vreodată fericită. Cred că asta înseamnă că sunt, aşa cum a zis şi Jane, total lipsită de Darul Duhului Sfânt şi pentru

o clipă mă gândesc că ar trebui să-i spun că are dreptate, iar eu sunt o mireană netoată, dar inexplicabil de tristă; apoi îmi amintesc că nu-i voi mai spune niciodată nimic şi îmi amintesc că acesta e motivul pentru care sunt tristă.

E de necrezut, dar mama - cel mai greu de imaginat înger de pe faţa pământului - înfăptuieşte un adevărat miracol. A mers neîncetat la Curte, implorând-o pe regină ca noi, victimele nevinovate ale ambiţiei tatei, mica lui familie din care au supravieţuit doar trei persoane, să fim iertate de trădarea lui. Mama urmăreşte bunăvoinţa reginei ca pe o căprioară durdulie şi, în cele din urmă, o prinde la strâmtoare şi-i taie gâtul îmblănit. Din moment ce Jane s-a dus şi nu mai poate fi fără voie în centrul vreunei răscoale, din moment ce tata e mort şi îngropat, regina ne înapoiază una dintre casele noastre, Beaumanor, cea de lângă parcul Bradgate, împreună cu frumosul parc Loughborough, înţesat de vânatul nostru, aşa că ni se îngăduie să trăim din nou în bunăstare.

— Dar ursul? o întreb pe mama când îmi povesteşte despre această minunată graţiere.

— Care urs?

— Ursul de la Bradgate. Îl dresam. O să-l aducem la Beaumanor?

— Pentru Dumnezeu, am fost la un pas de moarte şi ţie de urs îţi arde? L-am pierdut împreună cu Bradgate, cu câinii de vânătoare şi caii. Vor merge toate la cineva aflat în graţiile reginei. Viaţa mea e distrusă, sunt o văduvă îndurerată, iar tu îmi vorbeşti despre urs?

Jane i-ar fi ţinut piept şi ar fi stăruit ca ursul să fie adus cu noi, la Beaumanor. Eu nu pot. Nu am cuvinte şi nu pot să-i spun că eu sunt de părere că ursul, la fel ca Domnul Năsuc, ca orice fiinţă vie, merită să fie văzut şi băgat în seamă, să fie iubit. Aş vrea să-i spun că şi eu am inima frântă; dar nu-mi găsesc cuvintele, iar pe ea oricum n-o interesează.

— Mergi la familia Herbert, izbucneşte ea. Adu-ţi lucrurile de la ei.

[20] Beaumanor, Leicestershire
Primăvara anului 1554

Simt că am ajuns acasă, în siguranţă, ne-am ferit capetele, iar coasa a trecut pe deasupra lor. Mary şi mama şi eu, Domnul Năsuc şi Ribbon, pisoiul, caii şi câinii de vânătoare (dar nu şi ursul) suntem acasă, dar nu acasă, aproape de parc, destul de aproape cât să putem vedea hornurile înalte ale fostei noastre case, ne e dor de vechea noastră casă –, dar, oricum, suntem în viaţă şi trăim împreună, certându-ne mai tot timpul, ceea ce înseamnă că putem vorbi, că putem auzi, că suntem în siguranţă.

Şi suntem norocoase – mult mai norocoase decât ceilalţi. Tata nu vine niciodată acasă, pe sora mea n-am s-o mai văd vreodată. O înmormântează, aşa, tăiată în bucăţi, în capelă, iar Elisabeta, verişoara noastră, intră în Turn drept prizonier, bănuită de trădare în cadrul răscoalei conduse de Thomas Wyatt şi tatăl meu. Numai regina poate spune dacă Elisabeta va mai ieşi de acolo sau dacă şi mai mult sânge Tudor va uda pajiştea, iar ea nu vrea să spună. E limpede că n-o să merg niciodată acolo dacă pot. Niciodată. Niciodată.

Mă bucur că mă aflu la o distanţă sigură de Londra, dar aş fi vrut să ne putem întoarce în casa de la Bradgate. Mi-a dor de camera lui Jane şi de biblioteca ei plină de cărţi, iar Domnului Năsuc îi e dor de odaia mea şi de pătuţul lui de la fereastră. Mi-e dor de bietul urs. E o uşurare să mă aflu departe de tăcerea care-ţi dădea fiori din casa familiei Herbert şi aflu că s-a anulat căsătoria mea şi poate fi uitată, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat vreodată. Locuim împreună, eu, Mary şi mama, supravieţuitorii măreţi dintr-o familie de cinci, iar Adrian Stokes, grăjdarul nostru, vine cu noi la Beaumanor, taie carnea la cină, e binevoitor cu mama şi bun cu mine şi cu Mary.

Cel puţin pot să stau sub copacul unde stăteam cu Jane şi citeam şi să ascult privighetoarea cântând pe crengile cele mai de

sus, la apus, iar mama poate să meargă în galop prin împrejurimi şi să vâneze, ca şi cum nimic din toate lucrurile acestea nu s-ar fi întâmplat, ca şi cum n-ar fi pierdut un soţ şi o fiică, ca şi cum eu n-aş fi avut niciodată o soră mai mare.

Cam atât cu pierderea „pământurilor demne de plâns ale tatălui“ – mă gândesc la scrisoarea lui Jane şi la cum o s-o necăjesc că le-am primit înapoi pe cele mai multe, demne de plâns sau nu. O s-o întreb ce contează mai mult acum – o carte veche sau o sută de acri de pământ? –, apoi îmi amintesc, aşa cum îmi amintesc cu o tresărire în fiecare zi, că nu pot să-i spun că s-a înşelat, că pământurile valorează mai mult decât o Biblie veche. Că nu-i voi mai spune nimic, niciodată.

Mary n-a crescut mai deloc în lunile pe care le-am petrecut la Londra. Încă e tare mititică, o fetiţă frumoasă. A învăţat să stea dreaptă, în ciuda spinării răsucite, aşa că, cel puţin, are amândoi umerii la aceeaşi înălţime şi merge şi dansează cu o graţie miniaturală. Cred că se poate să se fi oprit, pur şi simplu, din creştere, din cauza nefericirii, şi nu va fi niciodată mai bătrână, aşa cum nici Jane nu va îmbătrâni. E de parcă cele două surori ale mele ar fi îngheţat în timp, una mireasă, cealaltă copil. Dar nu-i spun nimic lui Mary despre asta, fiindcă nu are decât nouă ani, şi nu-i spun nimic nici mamei, care întotdeauna a înecat toţi puii mai pirperniciţi pe care i-au fătat câinii ei de vânătoare.

[21] Beaumanor, Leicestershire
Vara anului 1554

Până pe la mijlocul verii, mama a obţinut chiar mai mult: a făcut în aşa fel încât eu şi Mary să fim chemate la curte, şi noi, toate trei, avem să fim nelipsite din compania reginei care i-a executat pe sora şi pe tatăl meu. Ne întoarcem la curte ca nişte verişoare bine-venite şi nici una dintre noi, nici măcar micuţa Mary, nu trădează nici pentru o clipă vreo îndoială pe care am

avea-o despre toate aceste lucruri. Eu îmi alung cu totul din minte neajunsul. Dacă m-aş gândi la asta, aş înnebuni. Mama îşi demonstrează în fiecare zi fidelitatea şi legătura de rudenie cu iubita ei vară, regina, toată ziua spune „prea iubita mea verişoară" ca să fie sigură că nimeni nu uită că suntem înrudite; de viţă regală, dar fără pretenţii la tron.

Nimeni nu le uită nici pe celelalte verişoare: Elisabeta, bastarda, aflată acum în arest în propria casă, la Woodstock; Maria Stuart, străina din Franţa, promisă prinţului moştenitor de acolo; şi Margaret Douglas, căsătorită cu un conte şi aflată în graţiile reginei mai mult decât oricare dintre noi, din pricina credinţei ei papistaşe pe care şi-o strigă în gura mare.

E la fel de distractiv ca la un bal mascat să priveşti cu câtă agitaţie ne pregătim noi, verişoarele, să intrăm la cină. Elisabeta ar trebui să fie aici, chiar în spatele surorii ei vitrege. Ea este moştenitoarea pe care regele Henric o numeşte în testamentul său, iar regina Maria nu poate să schimbe lucrul acesta. A fost sfătuită s-o dezmoştenească pe Elisabeta, dar i s-a spus că Parlamentul nu va accepta aşa ceva. De ce-ar accepta Parlamentul să o ucidă pe Jane, dar nu şi s-o dezmoştenească pe Elisabeta, numai ei, în întâlnirile lor îngrozitoare, pot să spună. Dar, oricum, Elisabeta e încă închisă şi probabil nu se va întoarce la curte niciodată.

Aşa că regina se aşază, singură înaintea tuturor doamnelor, o siluetă mică şi îndesată îmbrăcată somptuos, cu un chip blând, pătrăţos, boţit de îngrijorare. Şi staţi aşa! Uitaţi-o pe mama, plină de giuvaiere, întotdeauna îmbrăcată într-o rochie verde din brocart (care strigă „Tudor" cât s-o audă şi cei mai surzi loialişti). Ea îi urmează Elisabetei la moştenirea tronului – şi, de vreme ce Elisabeta nu e aici, trebuie să se ţină cât mai aproape după regină. Dar staţi aşa! – şi nimeni nu îndrăzneşte să pornească până când aceste prime locuri nu sunt bine stabilite – ultima care intră, într-un galop dizgraţios, e lady Margaret Douglas, cunoscută înainte drept bastarda reginei Margaret a Scoţiei şi a soţului ei bigam. Dar numai înainte, pentru că acum e legitimă – regina Maria a decretat asta, la fel şi Papa. Realitatea nu contează; contează doar ce spune toată lumea. Şi, dacă e legitimă şi fiica Margaretei, regina Scoţiei (sora mai mare a lui Henric al VIII-lea), atunci i-o ia înainte mamei, care e şi ea legitimă şi fiică a reginei Franţei, Maria

(sora mai mică). Dar, în testamentul său, el numeşte linia noastră, la fel cum e scris şi în testamentul regelui Edward... aşa că cine ştie cine ar trebui să fie următorul moştenitor? Cine ştie cine ar trebui să fie prima care merge în spatele reginei? Nu eu, cu siguranţă. Nici una dintre cele ce aşteaptă să intre la cină.

Totul se transformă într-o luptă tăcută. Lady Margaret cea legitimă se bagă înaintea mea, lipsită de orice urmă de politeţe, iar eu fac un pas înapoi cu falsă stimă şi maniere prefăcute. Ea e favorita reginei Maria, credincioasă Romei, zgomotos de loială verişoarei ei, acum că e regină. E o femeie masivă, cu un păr des, încărunţit, strâns sub o glugă demodată. Şi-a petrecut viaţa fiind când în graţiile regelui, când nu, când în Turn, când afară, şi e obişnuită să-şi facă loc cu coatele. Pe lângă ea, eu par o fiică splendidă, poate chiar nepoată. Sunt blondă, delicată, am treisprezece ani, nepoata adevărată şi legitimă a renumit de frumoasei regine Tudor a Franţei. Mă dau înapoi cu un oftat răbdător, arătând de o mie de ori mai princiar decât ea, care îşi croieşte drum în faţă mârâind printre dinţi.

Ea şi mama merg cot lângă cot, aproape pumn lângă pumn. E la fel de distractiv ca o luptă pe pajiştea din sat, în fiecare seară. Regina Maria îndreaptă o privire în spate şi aruncă un zâmbet sau o vorbă uneia sau alteia dintre ele, iar ordinea se restabileşte. Putem să intrăm la cină.

Mary, cea mai mică domnişoară de onoare din lume, se mişcă pe lângă mine de parcă am fi partenere de dans. Ne stă atât de bine împreună, încât nimeni nu observă cât este de mică pe lângă toţi ceilalţi. Râd de ea, o mângâie şi-i spun mamei că trebuie să-i dea să mănânce vânat şi friptură ca să crească. Nimeni nu se gândeşte că s-ar putea să fie ceva în neregulă cu ea, iar mama nu spune nimic. După ce şi-a pierdut fiica cea mai preţioasă, n-are de gând să le subestimeze pe cele două care i-au rămas. O văd pe Mary că se uită uneori la pitica de la curte, Thomasina, ca un pisoi nervos care provoacă o pisică de talie mică. Thomasina, care e femeie în toată firea, dar abia are peste un metru înălţime, e nespus de mândră şi nici n-o bagă în seamă pe Mary.

Când îi întâlnesc prima dată pe cei din familia Herbert, tatăl şi fiul, parcă am fi străini. Căsătoria mea e anulată ca şi cum n-ar fi avut loc şi nici unul dintre ei nu-mi adresează vreun cuvânt.

Contele de Pembroke face o reverență cu aerul că nu prea-și amintește cine sunt; fiul său, Henry, își înclină capul cu un ușor regret. Nu-i iau în seamă.

Nu-mi pasă de ei, nu-mi pasă de nimic de la curte. Am devenit din nou o tânără din familia regală. Am fost repusă în drepturi. Mi se pare greu de crezut că am avut o soră Jane, fiindcă nimeni nu aduce vorba despre ea. N-am avut tată, n-am avut nici o soră pe nume Jane. Micuța Maria și cu mine suntem domnișoarele de onoare credincioase ale reginei Maria, iar mama o însoțește peste tot, fiind verișoara ei favorită și doamnă de onoare principală la curte. Am propriile mele odăi în apartamentele reginei, iar Mary doarme împreună cu celelalte fete, în odaia lor. Suntem recunoscute drept verișoarele reginei și ne facem prieteni și cunoștințe noi.

O cunosc pe Janey Seymour, care este sora lui Ned Seymour, băiatul frumos care a ajuns să fie logodit cu Jane cu atât de mult timp în urmă. O îndrăgesc Janey pe loc. E o fată isteață, citită, ca Jane; scrie chiar poeme rimate și, cu toate acestea, e jucăușă și amuzantă. Imediat mi se pare o prietenă ideală: e frumoasă ca mine și învățată ca Jane. Spera să-i fie cumnată lui Jane, e singurul om de la curte care vorbește despre ea. Am pierdut ceva amândouă, așa că acum putem fi prietene.

Suntem de acord în orice privință, așa că dezaprobăm în tăcere faptul că regina acceptă cererea în căsătorie din partea unui bărbat mai tânăr cu unsprezece ani și de o mie de ori mai arătos, încântătorul prinț Filip al Spaniei, care sosește în Anglia cu un alai de prieteni bruni și minunați și ne înnebunește pe noi, fetele, de dorință și de nevoia de a fi admirate.

Toți sunt bogați, nespus, necrezut de bogați! O fată nu poate fi învinovățită că a învățat pe ascuns câteva cuvinte în spaniolă și că se roagă ca unul dintre acei nobili, aproape oricare dintre ei, să o remarce. Pelerinele lor închise la culoare sunt brodate cu fir de aur sau argint – aur adevărat, argint adevărat. Poartă colane de aur și lanțuri de aur pe umeri, aruncate în jurul gâtului ca și cum ar fi eșarfe. Pălăriile le sunt incrustate cu perle, poartă rubine de parcă ar fi doar granate și toți până la unul câte un crucifix uriaș și păcătos, purtat pe sub lenjerie sau prins cu mândrie la gât, la vedere. Nu pot să nu zâmbesc când mă gândesc cum s-ar

fi cutremurat Jane văzând atât bogăţia vădită, cât şi erezia într-un singur gest atât de frivol. Mi se face din nou dor de ea când îmi amintesc ochii ei căprui larg deschişi, chipul ei indignat, felul cum îşi strângea buzele când nu era de acord cu ceva.

Fetele din apartamentele reginei Maria vorbesc şoptit despre cum li s-ar părea să se căsătorească cu unul dintre nobilii spanioli şi să plece în Spania pentru totdeauna, iar eu mă gândesc că – da, mi-ar plăcea. Dumnezeu ştie că mi-ar plăcea. Nu mi-aş mai bate capul cu erezii şi virtute; vreau să dansez şi să port pe degete o mică avere. Vreau pe cineva care să mă iubească, vreau să mă simt vie, vreau să mă simt nebunesc de vie în fiecare clipă a fiecărei zile, fiindcă am văzut cât de uşor şi de repede poate o fată să-şi piardă viaţa. „Învaţă să mori!" – am învăţat; şi nu vreau decât să trăiesc. Janey Seymour spune că inima mea bate la fel de repede ca a ei, că suntem amândouă nişte fete care trebuie să-şi trăiască viaţa din plin. Suntem tinere şi trebuie să avem tot ce ne dorim deodată. Spune că asta înseamnă să fii tânăr şi frumos – nu ca regina, care are aproape patruzeci de ani şi e înceată ca o iapă bătrână şi grasă care a fost lăsată prea mult la păşunat.

Regina se căsătoreşte cu prinţul Filip al Spaniei la Winchester şi nu arată deloc bine. E palidă de emoţii, iar faţa ei mică şi pătrăţoasă se încreţeşte şi se încruntă ca a tatălui ei atunci când e neliniştită. Stă la fel cum stătea el în portretele lui urâte, cu picioarele depărtate pe sub rochia groasă, certăreaţă ca o găină. O, Doamne! Ce bătrână plină de hotărâre! Ştiu că nu e vina ei – nu sunt aşa de netoată, cât să cred că o femeie poate fi învinovăţită că nu e tânără şi frumoasă –, deşi, e limpede, le prefer pe cele tinere şi frumoase, chiar eu fiind una dintre ele. Dar, cel puţin, arată cât poate ea de bine în ziua nunţii, se înveşmântează aşa cum se cuvine, poatră o rochie aurie de nuntă, cu mânecile brodate cu diamante –, apoi începem aşteptarea încordată ca să vedem dacă poate să-i ofere un fiu.

[22] Palatul Regal Hampton
Vara anului 1555

În timp ce rabdă cu greu o sarcină obositoare pe vremea călduroasă de vară, regina Maria se milostiveşte şi o iartă pe dificila ei soră vitregă şi se lasă convinsă de soţul ei, prinţul Filip, să o elibereze pe Elisabeta de la palatul Woodstock. Ruda noastră soseşte la curte înveşmântată foarte simplu, cu o glugă mică acoperindu-i părul roşcat, în straie protestante, alb cu negru, cât de încântătoare şi de plină de entuziasm poate fi o fată bătrână care urmează să devină mătuşă.

Prezenţa ei nu face decât să mai adauge un om în rândul celor care se înghesuie să stea chiar în spatele reginei, oriunde s-ar duce aceasta. Dar, desigur, chiar dacă Elisabeta poate să lupte pentru întâietate, nu poate să-şi închipuie că are vreo şansă ca regina s-o numească moştenitoare. Doar prezenţa ei e de ajuns să le amintească tuturor de schisma religioasă, fiindcă toţi ştiu că Elisabeta e moştenitoarea protestantă, aşa cum a fost şi sora mea.

Când întreaga curte se mută la Oatlands, mama merge acasă la Beaumanor şi, fără să ne prevină în vreun fel pe mine şi pe Mary, renunţă la veşmintele de doliu şi se căsătoreşte cu grăjdarul ei, Adrian Stokes, care ne-a servit şi a îngrijit de cai şi de câinii de vânătoare de când mă ştiu. Mary spune că mama nu-şi permitea să-l plătească şi n-a putut răbda gândul că el nu va mai avea grijă de caii ei, dar eu cred că se bucură să scape de numele Grey, care e tipărit de cei de religie reformată pe toate fiţuicile oprite de lege şi e renumit în toată creştinătatea. Cu Adrian Stokes poate să-şi îngroape numele acoperit de trădare împreună cu soţul ei trădător şi fiica reformată şi să pretindă, cum face toată lumea, că ei n-au existat vreodată.

Îi merg toate bine. Devine doamna Stokes (cu toate că ştiu că va cere întotdeauna să i se spună lady Frances şi să i se facă o reverenţă adâncă), dar eu sunt încă lady Katherine Grey. Mary e

încă lady Mary şi nu avem nici o şansă să ne schimbăm numele decât dacă se căsătoreşte şi cu noi cineva. E bine ştiut că noi, împreună cu Elisabeta, Maria a Scoţiei şi Margaret Douglas suntem ultimele din neamul Tudor, având toate un drept la tronul reginei şi toate stăm la curte aşteptând cu sufletul la gură să vedem ce va aduce această sarcină apărută atât de repede. Una dintre noi e cu siguranţă moştenitoarea, dacă nu va naşte un prunc sănătos – un lucru pe care mama ei nu l-a făcut decât o dată.

[23] Palatul Oatlands, Surrey, Vara anului 1555

Numai Dumnezeu ştie, eu n-am idee, de ce nouă, Tudorilor, nu ne merge niciodată nimic bine. Regina Maria nu se alege cu fiul mult dorit. Se retrage la momentul cuvenit, cu o burtă zdravănă, iar noi, doamnele de onoare, ne purtăm fermecător când stăm cu ea şi coasem mici veşminte pentru prunc, iar când ieşim întoarcem capetele şi spunem că nu putem discuta chestiuni femeieşti cu frumoşii curteni spanioli. Eu fac mult caz de faptul că, fecioară fiind (şi nu soţie abandonată, ci o fată a cărei căsătorie a fost anulată după doar câteva săptămâni), nu pot să-mi spun părerea cu privire la starea reginei de azi, astfel de lucruri sunt un adevărat mister pentru o fecioară ca mine. O ţinem în felul acesta – ceea ce e chiar încântător – din luna a şaptea, până într-a noua, la soroc şi apoi (cu ceva mai puţină convingere), a zecea. De-acum, e un adevărat mister pentru noi toate – domnişoare şi moaşe deopotrivă. Ne ascundem neliniştea crescândă cât putem de bine şi spunem că a greşit calculele şi va naşte cât de curând, dar până şi mie mi se pare ceva din cale afară de straniu.

Cât durează aşteptarea, Elisabeta e cât se poate de linguşitoare, fermecătoare cu toate doamnele, grijulie şi curtenitoare cu domnii,

cu răsuflarea tăiată de îngrijorare pentru sora ei vitregă, atât de iubită şi seducătoare, ca o călugăriţă anatemizată, chiar cu soţul surorii sale, Filip al Spaniei, care, nu încape îndoială, o priveşte ca pe o garanţie a siguranţei lui în cazul în care bătrâna sa soţie moare la naştere.

O întreb pe mama ce se întâmplă cu regina şi de ce nu o apucă durerile şi nu aduce pe lume un prunc, ca orice femeie, dar ea mă repede şi îmi spune că, dintre toate fetele neghioabe de pe lume, eu ar trebui să fiu ultima care întreabă unde e moştenitorul tronului, de vreme ce cu fiecare zi care trece fără o naştere, ea e primul moştenitor îndreptăţit, aşa că poziţia mea e din ce în ce mai bună. Eu şoptesc:

— Dar Elisabeta?

Iar mama spune cu asprime:

— Cea declarată bastardă de propriul tată? Şi mă loveşte peste degete cu biciul de călărie.

Înţeleg că nu voi primi sfaturi folositoare şi demne de o mamă de la ea, aşa că n-o mai întreb nimic.

Mai trece o lună, iar burta reginei pur şi simplu se dezumflă, ca şi cum n-ar fi fost altceva decât o oaie bătrână şi lacomă care s-a balonat pentru că a scăpat în trifoi, iar noi nu zicem nimic când iese din izolare şi se alătură iar curţii, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat vreodată.

Pentru ea e un adevărat chin, desigur, pentru că-l iubeşte nebuneşte pe regele Filip, iar el e cât de politicos şi răbdător poate fi un bărbat cu o soţie mai bătrână care s-a crezut grea şi i-a făcut pe amândoi de râs; însă, în fapt, e stânjenitor pentru noi toţi: toţi curtenii englezi care au făcut atâta caz de pântecul roditor al reginei, toate domnişoarele de onoare, care ne-am preumblat de colo-colo cu importanţă. Cel mai rău se poartă Elisabeta, plină de compătimire, dar intrând la cină în spatele reginei, imediat după ea, de parcă atenţiile lui Filip ar dovedi că ea e moştenitoarea, iar toată lumea uită de dreptul mamei şi de mine.

În aceste împrejurări - de batjocură şi de neprevăzut, specifice prostiei tuturor oamenilor - descopăr că am avut ghinionul să moştenesc ambiţia mamei. De fapt, m-aş fi aşteptat s-o dispreţuiesc, văzând unde ne-a adus până acum. Însă nu mă pot abţine, mă supără oricine e de părere că nu sunt eu moştenitoarea şi încep să iau parte la lupta pentru întâietate care se desfăşoară seară de seară.

Nu mă gândesc neapărat că aş vrea să fiu regină - n-aş vrea să-i iau locul reginei Maria -, totuşi vreau să fiu moştenitoarea ei. Chiar nu văd cine altul ar fi mai potrivit să poarte coroana. Nu pot fi fericită când mă gândesc că Elisabeta ar putea fi regină; nu pot să mi-o închipui în locul lui Jane; nimeni n-ar putea. E aşa de nedemnă! În toate privinţele, de la groaznicul ei păr galben - nu e auriu deloc, ca al meu -, până la pielea ei, pământie ca a unui spaniol, nu e potrivită să fie regina Angliei. M-aş fi dat înapoi bucuroasă de dragul unui prinţ care să fie moştenitorul Spaniei şi al Angliei, născut din căsătoria a doi monarhi. Dar nu mă voi da înapoi pentru bastarda unchiului meu - mai ales că nimeni nu ştie dacă e măcar atât. Mama ei a comis adulter cu cinci bărbaţi! Elisabeta ar putea foarte bine să fie fiica muzicantului regelui - cine ştie?

Însă în vremurile acestea anoste şi pline de regrete şi stânjeneală, fără un prinţ de Wales în leagăn şi cu puţine şanse la o nouă sarcină, nu sunt singura care se gândeşte la drepturile mele. Par să fi devenit foarte interesantă pentru doi oameni - doi bărbaţi, de fapt. Unul dintre ei e fostul meu soţ, Henry Lord Herbert, care întoarce mereu capul spre mine şi-mi zâmbeşte pe furiş când noi, domnişoarele, trecem pe lângă el. Nu pot să spun că-i întorc zâmbetul, îi arunc o privire cam ca aceea pe care o avea Jane când citea ceva ce i se părea puţin probabil: un fel de sprânceană ridicată cu scepticism, îl privesc de sus. Cred că e încântător şi-i dau surorii mele Mary câte o palmă când îmi atrage atenţia că rânjesc la Henry Herbert ca şi cum mi-aş dori să fim căsătoriţi încă.

Îi spun că nu se cade din partea ei, al cărei cap abia îmi ajunge la partea de sus a corsetului, să comenteze felul în care arăt.

— Nu eşti mai înaltă decât pitica reginei, îi spun tăios. Nu-mi zice mie că rânjesc.

— Nu sunt pitică, spune ea cu hotărâre. M-am născut mică, dar am sânge regal. Sunt diferită de Thomasina. Toată lumea spune asta.

Nu pot să-i pun la încercare demnitatea ei de om scund.

— A, şi cine sunt toţi oamenii ăştia care spun asta?

— Eu spun, zice ea cu o demnitate colosală. Şi eu sunt cea care contează.

N-a fost niciodată prea tulburată de faptul că e măruntică şi nici nu mai creşte. Jane i-a spus odată că piticii, în nu ştiu ce ţară de păgâni, erau veneraţi ca nişte zei, iar lucrul acesta a umplut-o de mândrie. Are o părere foarte bună despre sine pentru cineva atât de mic de înălţime. Mi se pare straniu că am avut o soră care dispreţuia toate lucrurile lumeşti şi una prea mică să şi le dorească, iar eu, născută între ele, înaltă şi frumoasă, să fiu cea mai dornică de plăceri lumeşti din întreaga Curte.

— Cred că vrei să te măriţi din nou cu el, spune Mary cu înţelepciune. Aş fi crezut că felul în care s-au purtat cu tine te-a făcut să nu mai vrei să auzi de familia Herbert.

Îi spun că nu, nicidecum! Nicidecum! N-am fost niciodată căsătoriţi, nicidecum! La fel cum ea n-a fost niciodată logodită. Căsătoria e anulată şi uitată şi n-am idee de ce Henry îmi zâmbeşte atât de fermecător. Ar fi trebuit să mă păstreze drept soţie dacă îi sunt atât de dragă, dacă ar fi avut destul minte cât să se ridice împotriva poruncilor familiei lui şi să-şi urmeze inima. Dar a făcut greşeala să mă lase să plec, şi acum, când mă vede în centrul atenţiei la curte, mă bucur să mă gândesc că regretă.

Dar celălalt domn care e interesat de mine - chiar un nobil - este şi mai surprinzător: ambasadorul Spaniol, contele de Feria.

Nu sunt o neghioabă. Nu cred că s-a îndrăgostit de frumuseţea mea blondă, chiar dacă e destul de binevoitor să-mi spună că sunt ca o statuie de alabastru, cu pielea aşa de albă şi părul la fel de blond ca al unui înger. Îmi spune că în Spania lumea ar cădea în genunchi în faţa frumuseţii mele, că semăn cu un înger pictat pe un vitraliu, că frumuseţea mea luminează. Îmi fac plăcere aceste lucruri, desigur, dar ştiu cât se poate de bine că nu înfăţişarea mea - chiar dacă sunt cea mai frumoasă de la Curte - îl interesează. Sigur e vorba despre sângele meu regal, de faptul că mă aflu aproape de tron. Şi dacă ambasadorul spaniol e interesat de mine, înseamnă că moştenitorul Spaniei - însuşi prinţul consort al Angliei - e şi el interesat de mine? Că-şi ascunde atracţia faţă de mine sub flirtul uşuratic cu Elisabeta? Oare sunt, de fapt, pregătită pentru tron de către papistaşi, aşa cum Jane a fost împinsă într-acolo de către reformaţi? Oare spaniolii speră ca, după moartea reginei, să mă proclame pe mine moştenitor, iar Filip să mă ia de soţie şi să cârmuiască prin intermediul meu?

Nu-l întreb fățiș lucrul acesta pe ambasadorul spaniol; sunt prea isteață să fac așa ceva. Sigur că înțeleg cum urmează să fie jucate aceste jocuri de putere. Și nici el nu spune nimic direct, zice doar că regele Filip mă admiră și mă întreabă dacă îmi place, oare, Spania? Dacă sunt o reformată hotărâtă, ca biata mea soră, sau înclin către Biserica adevărată?

Îmi plec privirea cu modestie și zâmbesc fixând vârfurile picioarelor, spunând că nimeni nu poate să nu-l admire pe regele Filip. Nu spun nimic ce-ar putea suna a erezie sau măcar a împotrivire, dar îmi jur că nu voi fi marioneta nimănui. Nimeni nu-mi va mai da ordine vreodată. Dacă cineva se gândește să mă urce cu forța pe tron, așa cum au urcat-o pe sora mea, vor descoperi că sunt o regină de drept; vor descoperi că, dacă îmi pun coroana pe cap, o voi păstra și-mi voi păstra și capul. Nimeni nu mă va ispiti cu o uzurpare lipsită de viitor. Nimeni nu mă va ispiti să stărui că moștenirea mi se cuvine. Îmi voi servi propriile interese cu prudență și înțelepciune. Nu voi risca nimic de dragul credinței. Dacă Dumnezeu mă vrea pe tronul Angliei, atunci chiar El va trebui să facă efortul acesta.

Dar ascult cu băgare de seamă când ambasadorul spaniol trece de la măguliri la complot. Dacă spaniolii o conving pe regina Maria să mă numească pe mine moștenitor și apoi să mă sprijine, sunt convinsă că voi reuși.

— Și, în ciuda sorții surorii tale, ai o înclinație naturală către religia veche? Mă întreabă contele de Feria, cu glas dulce ca marmelada pe care mi-o pune pe farfurie.

Privesc în sus, printre gene, cum mă invită să mă lepăd de sora mea moartă și de toate lucrurile în care a crezut ea.

— Sigur că urmez religia reginei, spun cu ușurință. A trebuit să învăț totul de la început, chiar și Liturghia în latină, de vreme ce eu am crescut într-o casă de reformați care se rugau în engleză. Dar m-am bucurat să studiez și să aflu adevărul, ezit eu. Nu sunt o eretică.

Sigur că nu sunt. Verișoara mea, regina, care a urcat pe tron cu atâta bunăvoință, asigurându-ne pe toți că oricine va putea să-L găsească pe Dumnezeu în felul său, a executat-o pe sora mea pentru credința ei, și acum aduce sfânta Inchiziție să-i tortureze pe toți ceilalți și să-i ardă pe cei de aceeași credință ca Jane. Nu

şi pe mine! Nu voi fi trimisă la închisoare pentru nişte vorbe. Nu voi fi decapitată pentru că n-am vrut să mă închin dinaintea azimei sau pentru că am uitat să-mi înmoi degetele în vasul cu apă sfinţită sau orice alt lucru care e o chestiune de viaţă şi de moarte azi, dar ieri nici măcar nu exista. Acum altarul e ascuns de catapeteasmă, astfel că tot ce face preotul e un adevărat mister. Acum sunt statui în fiecare firidă şi câte o lumânare dinaintea fiecăreia. Acum sunt zile ale sfinţilor, când nimeni nu munceşte, şi zile de post când trebuie să mâncăm doar peşte şi nimic altceva. Sunt tot felul de rânduieli pe care a trebuit să le învăţ ca să nu par o reformată şi sora unei martire reformate primejdioase. Mă plec şi fac genuflexiuni şi adulmec tămâia laolaltă cu cei mai credincioşi. Nimeni nu mă va numi eretică fiindcă mă întorc cu spatele la altar şi nu fac plecăciunile atunci când trebuie.

Sunt foarte hotărâtă în această privinţă. Voi face tot ce mi se va cere. Voi câştiga o avere de la această regină evlavioasă, apoi ea îmi va alege un bărbat frumos drept soţ şi vom avea fii minunaţi. Apoi voi fi moştenitoare papistaşă a tronului cu un mic credincios în leagăn şi nici nu mă îndoiesc că mă va numi pe mine drept următoarea regină. Acesta este destinul meu. Voi ajuta la împlinirea lui, dar nu-mi voi asuma nici un risc. Aşa că-i zâmbesc ambasadorului soţului ei, care doar că nu mă întreabă dacă vreau să fiu regină, şi mă asigur că ştie bine că nu e nimeni în toată Anglia mai potrivit pentru asta decât mine.

Exceptând-o pe Margaret Douglas, desigur, care e de părere că ea ar trebui să fie regină, exceptând-o pe mica Maria, regina Scoţiei din palatele ei din Franţa, care e de părere că ea şi oştirile ei franceze ar trebui să aibă pretenţii la tron. Exceptând-o pe Elisabeta, moştenitoarea cu cele mai mici şanse a surorii ei vitrege, care nu corespunde după rânduieli, după religie, după fire şi după obârşie.

Elisabeta cea Nefericită vine la curte şi oftează pe la colţuri de parcă i s-ar frânge inima de mila clericilor din temniţe şi a martirilor arşi pe rug la Smithfield. Elisabeta se îmbracă în veşminte foarte simple, mincinoasa, ca şi cum nu i-ar plăcea veşmintele frumoase şi giuvaierele. E un păun vopsit în negru. Elisabeta vine la Liturghie şi-şi ţine mâna într-o parte, ca şi cum ar durea-o prea mult să se plece în faţa azimei şi uneori reuşeşte să leşine şi

să fie scoasă pe braţe, astfel încât mulţimea de afară să vadă că moare pentru credinţa ei reformată şi să creadă că regina e crudă cu sora ei vitregă. Elisabeta cea dichisită îşi revine cu repeziciune admirabilă şi poate fi văzută mai târziu plimbându-se prin grădină cu prinţul Filip, care nu-i scapă din ochi privirea plecată, în timp ce se apleacă înspre ea să audă ce spune în şoaptă.

Cred că Elisabeta joacă un joc pe termen lung şi îşi închipuie că regina, care se simte mai rău pe zi ce trece şi e din ce în ce mai tăcută, o să moară, iar prinţul Filip se va căsători cu ea şi o va face soţia lui şi regina Angliei în locul Mariei. Cum ambasadorul spaniol mă curtează pe mine, Maiestatea Sa, prinţul, o curtează pe Elisabeta şi pot să bag de seamă că rezervele ei feciorești sunt la fel de sincere ca ale mele, de vreme ce amândouă am pus ochii pe tron.

Mă întâlnesc cu ea în fiecare zi în suita reginei şi ne facem una alteia plecăciuni prevăzătoare şi politicoase, ne sărutăm ca între verişoare şi pot să jur că amândurora ne trece prin minte: ha, tu ai şanse mai mici la tron decât mine! Ce ţi se făgăduieşte ţie? Şi pot să jur că amândurora ne trece prin minte: şi, dacă o să ajung vreodată regină, ai să vezi tu!

Palatul Whitehall, Londra
Iarna anului 1558

Şi de aceea sunt cu totul uluită când, având toate motivele să mă numească pe mine, având şi sprijinul tăinuit al spaniolilor, după ce i-am arătat de câte ori am putut credinţa mea papistaşă, de îndată ce boala şi tristeţea reginei Maria se dovedesc fatale, o numeşte pe Elisabeta – Elisabeta! – o numeşte în ultima clipă, de pe patul de moarte, iar jumătate de ţară e înnebunită după prinţesa protestantă, care intră acum călare în Londra şi urcă pe tron ca şi cum ar fi moştenitorul de drept, prin ale cărui vene curge sânge regesc, şi nu o bastardă norocoasă.

După tot ce am făcut ca să dovedesc că sunt o bună papistașă, regina Maria mă abandonează, își abandonează credința proclamată în gura mare, pentru care au murit atâția oameni. Nici măcar nu aduce vorba de papistașa cea adevărată și moștenitoare de drept, cealaltă verișoară a ei, Maria, regina Scoției, care acum e căsătorită cu Francisc al Franței și are nerușinarea să se proclame regină a Angliei, de parcă familia mea n-ar fi fost numită înaintea ei. Regina Maria nici măcar nu amintește de Margaret Douglas, deși i-a promis s-o facă moștenitoarea ei. Joacă necinstit cu noi toate și o numește pe Elisabeta. Elisabeta, inamica ei!

— De ce nu te-a numit regina Maria pe tine? o întreb pe mama, forțându-mă să-i vorbesc deschis, fără ocolișuri, în sfârșit, din pricina resentimentelor. De ce nu m-a numit pe mine?

Chipul mamei se întunecă de furie neputincioasă. Acum va trebui să o servească pe regina Elisabeta, să-i fie verișoară iubitoare și doamnă de companie și nu se așteaptă ca o fată destul de tânără să-i poată fi fiică, având și toate motivele să n-o placă, să fie o stăpână prea generoasă. Mama, care s-a căsătorit cu grăjdarul ca s-o asigure pe regina Maria că nu are nici un plan să se mărite cu vreun bărbat cu pretenții la tron, fără vreun fiu cu sânge regal care ar urma să se nască, se regăsește acum fără un nume important și fără vreun moștenitor, fiindcă Adrian Stokes e un om de rând și toți pruncii pe care i-a avut cu el au murit. S-a făcut singură neimportantă ca s-o mulțumească pe regina Maria, dar descoperă că n-a făcut decât să se dea la o parte în favoarea reginei Elisabeta.

— Vrei să scoți șobolanul ăla nenorocit de-aici? țipă ea.

Am o cățelușă mops drăguță, pe nume Jo, care se ține după mine peste tot. Mă aplec și o scot din cameră în liniște. Ea începe să scheaune și să zgârie la ușă, apoi se așază tristă pe podeaua din lemn de afară să mă aștepte.

— Regina Maria a ținut întotdeauna la neamul ei, spune mama printre dinți. În ciuda a tot. A urcat pe tron pentru că așa a vrut tatăl ei și nu a dorit să schimbe lucrurile. El a recunoscut-o pe Elisabeta drept fiică, iar în testament a numit-o moștenitoare după sora ei, regina Maria. Familia mea a fost numită după Elisabeta, doar dacă ea nu va avea moștenitori, așa că asta a vrut regina.

Trage aer în piept şi bag de seamă că duce o luptă să-şi păstreze cumpătul, o luptă aşa de crâncenă, că mi-e teamă să nu facă vreo criză.

— Aşa cere tradiţia. Aşa scrie în testamentul regelui Henric, Dumnezeu să-l binecuvânteze.

— Şi cu mine cum rămâne? întreb.

Cred că am spus asta toată viaţa mea.

— Şi cu mine cum rămâne?

— Tu trebuie să aştepţi, spune mama, de parcă n-aş avea optsprezece ani şi n-aş fi nerăbdătoare să-mi trăiesc viaţa, să mănânc la petreceri, să dansez la toate sărbătorile, să port rochiile frumoase din garderobă, să flirtez cu toţi tinerii protestanţi frumoşi care au apărut pe neaşteptate la această nouă curte atrăgătoare, care renunţă degrabă la latină şi citeşte Biblia în engleză şi nu trebuie să se roage decât de două ori pe zi.

— Nu pot să aştept, mă plâng. Am aşteptat zi de zi de când tata a numit-o regină pe Jane. Nu fac decât să aştept să mi se întâmple ceva şi să sper că de data asta e un lucru bun. Janey Seymour spune...

— Să nu mai aud de Janey Seymour, mă întrerupe mama dintr-odată. Iar stai la ei luna asta? Nu s-au săturat de compania ta?

— Nu, nu s-au săturat. Şi, da, stau la Hanworth, dacă nu-mi ceri tu să fiu alături de tine la curte, spun eu provocând-o să-mi interzică să mă mai văd cu cea mai bună prietenă a mea. Oricum n-o să avem parte de prea multe favoruri din partea Elisabetei, aşa că nu trebuie să ajungem acolo devreme ca să avem parte de mărinimia ei. Nu văd de ce-ar trebui să fiu acolo când toţi prietenii Elisabetei se arată de prin cotloanele unde au stat ascunşi. Nu văd de ce-ar trebui să stau toată ziua şi să privesc cum Elisabeta cere alte şi alte rochii din garderoba care ar fi trebuit să fie a mea.

— Nu-i vorba despre rochii, rochiile nu au nici o însemnătate, spune mama, greşind din nou.

[25] Palatul Hanworth, Middlesex, Primăvara anului 1559

În loc s-o privesc pe Elisabeta fălindu-se cu avuţiile şi cu tronul care odată au fost ale surorii mele şi ar fi trebuit să-mi revină, merg să stau cu Janey şi mama ei, lady Anne Seymour, în casa lor frumoasă de la ţară. Îi iau cu mine pe Domnul Năsuc, maimuţa, pe Ribbon, pisoiul, şi pe Jo, căţeluşa cea nouă, iar toată lumea îi adoră la Hanworth şi nu-mi spune nimeni să-i închid în cuşcă. Sunt sigură că nimeni nu-mi duce dorul la curte, poate doar Henry Herbert, ale cărui priviri stăruitoare îmi spun că acum crede că a făcut o mare greşeală când le-a permis să-l despartă de verişoara reginei. Celălalt fost admirator, ambasadorul spaniol, e foarte supus, aşteptând să vadă cum stăpânul lui, regele, – aflat acum în siguranţă, în ţara lui, – reuşeşte să se înţeleagă cu noua regină şi dacă ea îl va accepta drept soţ, aşa cum a promis.

Mă îndoiesc că ea măcar bagă de seamă că nu sunt acolo. Sigur că e palpitant că toţi spaniolii cei serioşi au dispărut şi posaca regină Maria a murit, iar toată lumea e tânără, protestantă şi pusă pe flirturi. Elisabeta, aflată chiar în centrul atenţiei, cu capul sus acum, că e dintr-odată în siguranţă şi importantă, merge peste tot cu Robert Dudley, cumnatul surorii mele, Jane, de parcă ar fi ibovnici şi ar fi primit dintr-odată cheile propriului lor palat. Se ţin chiar de mână; trebuie că sunt ameţiţi de uşuraţi ce sunt. E o schimbare miraculoasă, din temniţele de la Turn în apartamentele regale, peste noapte. Amândoi trebuie să se fi gândit că o să-şi pună capetele pe blocul de lemn de pe eşafod, iar acum îşi pun obrazul pe cele mai fine aşternuturi, brodate cu însemnele regale. Mama ei a fost decapitată, la fel şi tatăl lui. Amândoi şi-au scrijelit numele pe pereţii unei temniţe din Turn şi au numărat zilele până la presupusa lor judecată. Trebuie să se simtă ca în Rai după ce-au ieşit prin gangul acela întunecos şi s-au trezit în drum spre curtea regală. Sora mea, desigur, a pornit pe drumul

celălalt – dinspre apartamentele regale spre eşafod – şi chiar tatăl lui Robert se face vinovat de întemniţarea ei. Complotul în favoarea Elisabetei a fost picătura care a umplut paharul şi motivul pentru care Jane a fost executată. Nu uit asta când îi văd triumfând: triumful cerşetorului. Mă întreb cum de nu le e ruşine.

Dar nimeni nu se gândeşte la asta în afară de mine, iar eu încerc să nu mă gândesc deloc. Curtea Elisabetei e plină de oameni care se întorc în grabă din Elveţia sau de la germani sau de pe unde s-au mai ascuns de Inchiziţie. Caii pesemne cad din picioare pe tot drumul dinspre Zürich. Măreaţa noastră prietenă, lady Bess Cavendish, văduvă, căsătorită cu alt bărbat avut şi protestantă convinsă, apare la curte şi e din nou foarte bună prietenă cu noi şi o înfocată susţinătoare a Elisabetei. Ducesa de Suffolk, tânăra şi frumoasa noastră bunică vitregă, Catherine Brandon, se întoarce din exil cu soţul ei, om de rând, şi cu doi copii adorabili. Toată lumea vrea poziţii şi feude şi favoruri, toţi sunt dintr-odată cei mai buni prieteni ai celei mai singuratice fete din Anglia. Guvernanta Elisabetei, Kat Ashley, e din nou alături de ea după un scurt răstimp petrecut la închisoarea Fleet pentru trădare. Elisabeta nu mai e sora vitregă dispreţuită: e prinţesa protestantă care a reinstaurat credinţa reformată în Anglia; este eroina tuturor reformatorilor, ca şi cum sora mea, Jane, n-ar fi existat, ca şi cum eu – născută în religia reformată, cu sânge regal – n-aş exista.

Nu îmi foloseşte la nimic că am fost sora unei regine, o regină pentru doar nouă zile, dar proclamată de toţi cei care acum dau năvală la curtea protestantă. Elisabeta nu are simţul familiei: era îngrozită de tatăl ei, neliniştită în preajma fratelui vitreg, regele Edward, care a iubit-o atât de mult pe Jane şi vrăjmaşul declarat al surorii sale vitrege, regina Maria. În timp ce eu am fost crescută de o mamă care amintea zi de zi de rudenia noastră cu familia regală, Elisabeta a crescut singură, după ce mama ei a murit, iar tatăl ei s-a căsătorit cu alte femei. Aşa că nu mă surprinde că mă salută fără nici o plăcere, iar eu îmi permit să înalţ bărbia, să ridic din sprâncene şi să-i vorbesc aproape ca unui egal. Faptul că o depăşesc în graţie şi frumuseţe în aceste momente când îşi proclamă triumful cu atâta zgomot e singura mea răzbunare. E ridicol de înfumurată, de-a dreptul disperată să fie văzută ca fiind cea mai frumoasă fată de la curte, din Anglia, din toată lumea,

dar, iată-mă pe mine: zveltă, pe când ea e umflată, cu ochi strălucitori, pe când ea e obosită, voioasă, pe când ea are în fiecare zi noi obligații și află tot mai multe lucruri de care trebuie să se teamă, o supraviețuitoare cum e și ea, dar cu pielea albă și părul blond, pe când ea – ca să spunem adevărul – e oacheșă și are părul mai mult roșcat. Pot s-o fac să se înfurie doar dacă străbat încăperea dintr-o parte în cealaltă, ceea ce și fac.

E cu atât mai bine pentru mine că ea e cu siguranță prea ocupată să-și facă griji sprijinindu-i pe protestanți în Scoția, impunând religia englezilor, luptând să obțină titlul de Suprem Conducător al Bisericii Anglicane – de parcă o femeie ar putea fi așa ceva! –, ca să aibă ceva de obiectat la micile mele acte de sfidare. E cu atât mai bine pentru mine că pot să fug la Hanworth, fiindcă mama mă ceartă și mă face neghioabă pentru că supun la chinuri o tânără îngrijorată, proaspăt urcată pe tron, dar eu îl consider a fi tronul lui Jane și al meu, iar pe Elisabeta o consider fiica ambițioasă și hrăpăreață a unui muzicant și a unei femei desfrânate.

Promite că-și va numi moștenitorul, dar n-o face. Ar trebui să mă numească pe mine, dar îmi evită numele. Până când nu va avea un comportament demn de o regină, până nu se căsătorește, nu face copii și nu numește un moștenitor, nu va avea nici un pic de respect din partea mea și, cu siguranță, nici ea nu-mi arată așa ceva.

— Ai atâta dreptate, spune Janey Seymour apăsat.

Întoarce capul ca să-și acopere gura cu mâneca în timp ce tușește și i se zguduie tot trupul din cauza puterii accesului. Dar zâmbește când se întoarce din nou către mine, cu ochii strălucitori de febră.

— Ai dreptate, toată lumea știe că nu ea e moștenitoarea de drept, toată lumea știe că e nelegitimă, dar nu ai pe nimeni de partea ta. Toți protestanții cred că nu e nimeni mai bun decât Elisabeta și nici măcar papistașii nu îndrăznesc să aducă vorba de Maria, regina Scoției, care e pe jumătate franțuzoaică.

Domnul Năsuc stă în poala mea, iar eu îi gâdil burtica dolofană. Ține ochii închiși de plăcere. Din când în când cască, sau poate chicotește.

— Dacă aș fi căsătorită...

Mă gândesc la familia Dudley care a făcut planuri, a pregătit oaste şi a luptat pentru Jane. Oare unde aş fi acum dacă aş avea o familie cu trecere care să conspire pentru mine, dacă tata ar fi încă în viaţă? Dacă aş avea un soţ, iar tatăl lui ar vedea ce-am putea să fim?

— O, da, dar familia Herbert nu va risca să facă ceva împotriva Elisabetei.

— Nu mă gândesc niciodată la Henry Herbert, mint eu, iar Janey îmi surprinde privirea şi izbucneşte în hohote de râs care se transformă într-un nou acces de tuse.

— Sigur că nu. Dar încă eşti moştenitoarea tronului, şi tatăl lui nu uită asta! E întotdeauna atât de politicos cu tine acum!

— Nu-mi pasă! scutur din cap şi-l aşez pe Domnul Năsuc în fund ca să ne privească cu ochii lui serioşi.

— Dar trebuie să te căsătoreşti, spune Janey când îşi recapătă suflul. Elisabeta n-o să-ţi găsească un soţ bun. Vrea ca toată lumea s-o curteze doar pe ea. Ne-ar face pe toate călugăriţe, dacă ar putea. Mama ta n-are nici un plan pentru tine, văzând că regina Maria nu te-a numit moştenitoare după Elisabeta şi că Elisabeta nu-ţi promite asta?

— Speră ca Elisabeta să înceapă să ne favorizeze pe noi, spun eu. Aş găsi un soţ mai bun dacă Elisabeta ne-ar recunoaşte pe noi, familia ei. Dar e limpede că nu se gândeşte decât la ea. Eu am fost dată uitării. Nu mai am nici măcar locul meu în apartamentele private. Nu sunt în cercul restrâns. Ai crede că sunt o adevărată străină, care aşteaptă afară, în sala de primiri, ca un solicitant de rând, când locul meu e înăuntru, ca o rudă. Regina Maria nu s-ar fi purtat niciodată aşa cu noi.

Janey încuviinţează din cap.

— E doar gelozie, spune ea, în timp ce uşa odăii se deschide şi frumosul ei frate, Ned, vâră capul înăuntru şi, văzând că suntem singure, intră.

— Ce pânze mai ţeseţi, păianjeni mititei? întreabă el, aşezându-se pe un taburet de lângă cămin, între scaunele noastre.

Simt cum mă îndrept puţin de spate pe scaunul meu şi-mi ridic faţa către lumină, înclinând-o în unghiul cel mai favorabil. Îl ador pe Edward Seymour încă de când era logodit cu sora mea, Jane, şi ei i-am spus atunci că e cel mai frumos bărbat din lume,

cu ochii cei mai blânzi; dar ea nici n-a vrut să audă. Acum îl văd aproape în fiecare zi, iar el mă necăjeşte cu familiaritatea unui vechi prieten, şi eu încă mă gândesc că e cel mai frumos tânăr din lume.

— Vorbim despre căsătorie, spune Janey, provocându-mă să o contrazic.

— Nu despre căsătoria noastră, mă grăbesc să spun. Pe mine nu mă interesează căsătoria.

— Vai, câtă cruzime! spune Ned făcându-mi cu ochiul. O să fie o sumedenie de inimi frânte la curte dacă trăieşti şi mori fecioară.

Eu chicotesc, mă îmbujorez şi nu găsesc cuvinte să-i răspund.

— Sigur că trebuie să se căsătorească, spune Janey. Şi încă cu cineva de familie bună. Dar cu cine? Tu ce părere ai, Ned?

— Cu un prinţ spaniol? întreabă el. Nu cumva ambasadorul spaniol e un mare admirator de-al tău? Un nobil francez? Cu siguranţă, o fată cum e lady Katherine Grey, aşa de aproape de moştenirea tronului, aşa de frumoasă, poate să-şi caute soţ în cercurile cele mai înalte, nu?

— Serios! spun eu, încercând să par modestă, dar încântată la culme de conversaţia aceasta inadecvată. Trebuie să hotărască prietenii şi familia mea.

— O, nu un spaniol! Nu vrea să plece în Spania, spune Janey fără să se sinchisească. Nu pot s-o las să plece. Trebuie să găsească un englez frumos, desigur.

— Nu cunosc nici măcar unul, afirmă Ned. Nici unul îndeajuns de frumos. N-aş şti de unde să încep. Toţi prietenii mei sunt plicticoşi ca nişte vite, iar eu...

Se opreşte şi mă priveşte în ochi.

— Mă ai cumva în vedere şi pe mine? Am nişte legături nemaipomenite.

Simt cum roşesc.

— Eu... eu...

— Ce întrebare! spune Janey, dregându-şi glasul. O ceri în căsătorie, Ned? Ai grijă, sunt martor!

— În lipsa cuiva demn de asta...

Privirea lui stăruie pe obrajii mei arzători, pe gura mea. Cred c-ar putea să se aplece să mă sărute, aşa e de aproape, iar privirea lui e atât de tainică.

— Glumeşti, reuşesc să şoptesc.

— Doar dacă-ţi plac glumele, răspunde el.

— Sigur că-i plac! spune Janey. Care fată nu se bucură de o glumă despre iubire?

— Să-ţi compun un poem? mă întreabă el.

E un poet minunat; dacă ar scrie o poezie despre mine, aş deveni renumită doar pentru asta. Chiar cred că o să leşin după cât de tare simt că-mi arde faţa şi-mi bubuie inima în urechi. Nu-mi pot lua privirea de la ochii lui calzi şi veseli, iar el priveşte stăruitor spre gura mea, ca şi cum ar vrea să se aplece, mai aproape şi mai aproape, să mă sărute.

— Ai fost la vânătoare? întreb la întâmplare. Ce face calul?

Ce face calul? Am mai fost stânjenită până acum; dar acum îmi vine, pur şi simplu, să mor. Parcă nu pot să spun decât prostii, parcă buzele mele ar vrea să mă dea în vileag în faţa lui, să-l asigure că nu pot să mă gândesc la nimic când e aşa de aproape. Janey mă priveşte uimită, iar Ned râde scurt, de parcă înţelege că m-a cuprins un vârtej de nerozie. Se ridică alene.

— Calul mi-a fost de mare ajutor, spune el, zâmbindu-mi de sus. Ştii tu, merge la trap de colo-colo, în galop când e nevoie. E un cal foarte bun. Opreşte când îi ceri, un lucru foarte plăcut.

— Ştiu.

Înghit în sec, iar Janey ne priveşte cu interes dintr-odată.

— O să mă întorc să vă iau pe amândouă la cină, se oferă Ned.

Aşa cum stă în picioare, e minunat de frumos, înalt, cu păr şaten şi ochi căprui; pare zvelt şi puternic în pantalonii de călărie şi cizmele înalte. Îşi trage jacheta în jurul taliei subţiri, ne face o plecăciune mie şi surorii lui şi iese din cameră.

— O, Doamne! Îl iubeşti! ţipă Janey, ceea ce o face să tuşească iar.

Domnul Năsuc îmi sare din braţe şi se duce la uşă de parcă ar vrea să plece după Ned.

— Vicleană mică! Eu mă tot gândeam la Herbert, şi tu îl iubeşti pe fratele meu şi ai ţinut lucrul ăsta secret tot timpul! „Ce face calul?" O, Doamne! „Ce face calul?"

Aproape că-mi dau lacrimile de râs şi ruşine.

— O, mai taci! O vorbă să nu mai aud.

— Ce-a fost în capul tău?

— Nimic, mărturisesc. Doar îl priveam. N-am putut să mă gândesc la nimic cât timp s-a uitat la mine.

Își duce mâna la inimă.

— Ei bine, spune ea chinuindu-se să tragă aer, cred că avem răspunsul la întrebarea noastră. O să te căsătorești cu Ned, iar eu voi fi cumnata ta. Noi, familia Seymour, suntem egalii oricărei familii din Anglia, chiar tatăl tău l-a ales pe Ned pentru sora ta, Jane. Acum poți să te căsătorești cu el și vom fi atât de fericiți! Iar eu voi fi mătușa micului moștenitor al tronului. Nimeni nu poate să-ți tăgăduiască importanța când ai un fiu Tudor-Seymour în leagăn! Mă aștept ca Elisabeta să-i fie nașă și să-l numească moștenitor până când va avea ea un fiu.

— Elisabeta ar înnebuni dacă ne-am căsători, spun cu încântare.

— De-a binelea. Dar atunci va trebui să te ia în apartamentele ei, drept una dintre doamnele de vază. Vei fi de două ori verișoara ei, fie că-i place sau nu. Va trebui să-l numească pe fiul tău moștenitor; toată lumea ar stărui să facă asta. Gândește-te doar! Nepotul meu, moștenitorul tronului Angliei!

— Contesa Hertford, spun eu, probând titlul, ca și cum aș încerca un val de stofă, lipindu-mi-l de față să văd cum arată culoarea pe lângă pielea mea albă.

— Ți se potrivește, spune Janey.

La început, nu e mai mult decât o glumă. Eu și Janey pesemne că ne-am propus una alteia o jumătate de duzină de pețitori în anii de când suntem prietene, însă în timp ce Ned merge la călărie cu noi, se plimbă prin grădină, ne duce la cină și pariază la jocurile noastre de cărți de seara, continuă să aibă un glas tainic și să flirteze cu mine, iar eu roșesc și chicotesc și, încet-încet, încep să-mi găsesc cuvintele. Puțin câte puțin, cu mare grijă, gluma e lăsată deoparte și începe să mă curteze cu adevărat, iar eu știu că, pentru prima și ultima oară în viață, sunt cu adevărat îndrăgostită.

Toată lumea vede asta. Nu numai Janey bagă de seamă că suntem o pereche frumoasă, potriviți și la înălțime, la aspect și la educație. Toți cei din casă conspiră să ne lase singuri sau să ne conducă unul către celălalt.

— Domnul e în curtea grajdurilor, îmi spune unul dintre servitori când vin dinspre uşa de la intrare ca să plec la călărie.

— Lady Katherine îşi plimbă mopsul în grădină, îi spun lui Ned când se întoarce călare după ce a făcut cine ştie ce comision pentru mama lui.

— Doamnele sunt în bibliotecă... domnişoarele brodează în camera lor... domnul se roagă, domnul se întoarce acasă la prânz... Toată lumea îl conduce pe Ned la mine, şi pe mine la el, până ajungem să ne petrecem ziua întreagă împreună, zi de zi şi, ori de câte ori îl văd, mă cuprind fiorii de parcă e prima dată când se întâmplă, iar ori de câte ori pleacă, îmi doresc să nu se îndepărteze niciodată.

— Îl iubeşti cu adevărat? îmi şopteşte Janey nerăbdătoare când ar trebui să ne culcăm, împreună, în patul ei mare din lemn, cu draperiile trase, cu mopsul meu, cu pisoiul şi cu Domnul Năsuc lângă noi.

— Nu pot să-ţi spun, îi răspund cu prudenţă.

— Atunci îl iubeşti, spune ea cu mulţumire. Fiindcă oricine poate să spună „nu".

— N-ar trebui să spun, mă corectez eu.

— Deci îl iubeşti.

Sigur că mama lui Ned şi Janey, lady Anne Seymour, vede aceste lucruri la fel de bine ca toţi ceilalţi, aşa că într-o dimineaţă îşi cheamă cei doi copii în capela sa. Eu nu sunt invitată. Sunt convinsă că le va interzice amândurora să mă mai vadă. Vom fi despărţiţi, ştiu asta. Voi fi trimisă acasă. Voi fi făcută de ruşine. Va spune că sora lui Jane Grey nu poate fi văzută flirtând cu fostul logodnic al lui Jane Grey. E o femeie înspăimântătoare, care are o părere foarte bună despre sine. Se prea poate să se fi căsătorit cu cineva inferior ei a doua oară, dar primul ei soţ a fost cel mai important om din Anglia după rege, iar ea a făcut mare caz de rangul ei de soţie a Lordului Protector. Îi va spune fiului şi moştenitorului ei că deja i-a planificat căsătoria cu cineva important şi că nu-i îngăduie să mă curteze pe mine.

— Aşa a făcut, adevereşte Janey, care a venit într-un suflet de la capelă până în odaia pe care o împărţim.

Gâfâie şi-şi duce o mână la inimă.

— Am venit cât am putut de repede. Ştiam că mori de nerăbdare să auzi ce-a spus.

Îl înşfac pe Ribbon, pisoiul, de pe scaunul ei ca să se poată aşeza, dar trebuie să aştept să-şi recapete răsuflarea în timp ce culoarea îi apare şi-i dispare din obraji. De îndată ce poate vorbi, spune:

— I-a spus lui Ned că nu trebuie să te aleagă pe tine, că nu e o pereche potrivită pentru tine şi nici tu pentru el.

— O, Doamne! spun eu prăbuşindu-mă pe pat şi luându-i mâinile într-ale mele. Ştiam eu! Mă urăşte! El ce-a zis? O să mă lase?

— A fost minunat! strigă Janey. Atât de calm. Părea atât de chibzuit. Deloc îngrijorat. N-aş fi crezut să-l văd vreodată înfruntând-o astfel pe mama. A spus că tinerii pot să-şi ţină companie unii altora şi nu vede nici un motiv pentru care te-ar evita, aici sau la curte. Mama i-a spus că nu trebuie să stea doar cu tine, aşa cum face, iar el i-a răspuns că e limpede că regina nu are nimic de obiectat cu privire la prietenia voastră, de vreme ce n-a avut nimic de spus despre asta, ştiind că sunteţi aici, împreună.

— A spus el asta?

Încrederea lui în sine m-a lăsat fără cuvinte.

— A spus. Cu mult calm chiar.

— Şi ce-a răspuns mama ta? întreb cu şovăială.

— A părut surprinsă şi a spus că n-are nimic împotriva ta şi nici împotriva prieteniei noastre, dar nu se îndoieşte că regina are planuri pentru voi amândoi şi că acestea nu au în vedere căsătoria ta cu el. A spus că regina nu va dori să aducă o verişoară ca tine şi mai aproape de moştenirea tronului, făcându-te un Seymour.

— O, Elisabetei nu-i pasă! spun eu. N-are nici un plan pentru mine. E chiar mulţumită că nu are planuri pentru mine. Nici nu se gândeşte la mine.

— Ei bine, asta a zis şi Ned! spune Janey triumfătoare. Şi a mai zis că, de vreme ce amândoi sunteţi liberi, nu vede nici un motiv pentru care n-aţi petrece timpul împreună, apoi a făcut o reverenţă şi a plecat, pur şi simplu.

— Pur şi simplu? repet eu.

— Ştii cum face el o reverenţă apoi pleacă.

Se mişcă precum un dansator, cu pas uşor şi umeri drepţi, ca un om demn de luat în seamă. Ştiu bine cum face o reverenţă, apoi pleacă.

[26] Palatul Greenwich, Vara anului 1559

Când vizita mea se apropie de sfârşit, îmi aşez animalele de companie – pe Domnul Năsuc, maimuţa, pe Ribbon, pisoiul, şi pe Jo, căţeluşa – în coşurile lor de călătorie şi mă întorc la curte s-o servesc pe regină şi să locuiesc cu mama şi Mary în apartamentele mai mici pe care le-am ocupat în timpul domniei reginei Maria, decorate cu mobile nu din cele mai bune, alese de servitorul care se ocupă de apartamentele regale, de vreme ce nu ne mai numărăm printre favorite. Mama îl ţine pe Domnul Năsuc într-o cuşcă şi se plânge dacă Ribbon îşi ascute ghearele de tapiseriile decolorate. Eu nu aduc vorba despre Ned, iar el nu vine la curte, aşa cum a promis. N-am nici o îndoială că mama lui îl ţine cu forţa la Hanworth. Dacă aş fi recunoscută de Elisabeta aşa cum se cuvine – drept verişoara şi moştenitoarea ei –, mama lui n-ar prididi să ne încurajeze iubirea. Dar cum stau lucrurile acum, se teme de ce poate aduce viitorul, cu verişoara mea pe tron. Elisabeta nu ţine la familie şi face tot ce poate să-i asigure pe papistaşi că n-are nevoie de un moştenitor protestant.

Mama nu se simte bine, şi uneori nu se arată deloc la curte. Mary merge cu ea la Richmond. Nu mai sunt lupte pentru întâietate în alaiul Elisabetei; mama şi-a pierdut orice interes pentru luptă.

Singurul care îmi acordă atenţie e ambasadorul spaniol, contele de Feria, care e la fel de încântător, plin de admiraţie şi cald, aşa că nu mă pot abţine şi mă confesez lui. Îi spun că sunt de părere că nu voi putea fi niciodată fericită în Anglia, atâta vreme

cât Elisabeta e regină, iar el îmi spune – atât de ademenitor! – că ar trebui să merg în Spania cu el şi contesa, unde mă va prezenta tuturor familiilor nobililor frumoşi care s-au întors acasă împreună cu Filip. Îmi spune că există un nou tratat între Anglia şi Franţa, iar tânăra regină Maria a Scoţiei a fost amăgită de familia ei franceză ca să facă pace. Nu i se va mai îngădui niciodată să revendice tronul Angliei. A fost înlăturată. Eu sunt singura moştenitoare a Angliei.

Râd – căci nu văd cum aş putea pleca în Spania. Dar îi făgăduiesc că voi ţine mereu cont de sfatul său, că e singurul meu prieten şi că nu mă voi căsători cu nimeni înainte de a discuta alegerea cu el. Dar nu sunt atât de nechibzuită să-i spun că deja am ales.

[27] Palatul Nonsuch, Surrey, vara anului 1559

Absenţa lui Ned de la curte se prelungeşte, iar acum aud că nu se simte bine şi trebuie să stea acasă cu mama lui ca să aibă grijă de el. Toţi din familie sunt bolnăvicioşi. Cred că Janey nu s-a simţit niciodată bine de când o cunosc, dar asta n-a împiedicat-o vreodată să vină la curte. Aş fi crezut că nimic n-ar fi mai bine pentru ei decât să călătorească împreună cu tot alaiul – să meargă călare, la aer curat, zi de zi. Sunt sigură că asta le-ar face bine. Mă tem că mama lui Ned încearcă să-l ţină departe de mine, ceea ce e cât se poate de nedrept faţă de mine, fiindcă n-am făcut nimic să-i nemulţumească pe vreunul dintre ei. E doar vina Elisabetei, care se poartă atât de rău cu mine, încât îi face pe toţi să mă evite.

Mă persecută într-o mulţime de feluri mărunte. Primesc odăi mai sărăcăcioase decât merit; am un loc de frunte în alai, dar, când suntem singuri, nu-mi acordă favoruri. Nu sunt invitată să-mi aleg rochii frumoase din garderoba regală – nu-mi dă niciodată nimic. Doamnele de companie primesc o alocaţie mică şi-şi

strâng averea din daruri și favoruri; însă eu nu primesc niciodată nimic de la Elisabeta și nimeni n-o să mă plătească să-i obțin vreo întrevedere, fiindcă e bine știut că ea nu vorbește deloc cu mine.

Am parte de o mică mulțumire când alaiul pornește în procesiune, iar Elisabeta trebuie să comande rochii pentru toate doamnele la garderoba regală, și eu, desigur, le port mai grațios decât oricine. Marele ei admirator, comisul Robert Dudley, poate să încerce să dea uitării faptul că odată am fost cumnata lui, dar încă vede că stau bine în șa pe un cal de vânătoare. Poate că Elisabeta nu-mi acordă favoruri, însă nu poate ascunde faptul că sunt cea mai frumoasă fată de la curte, rafinată atunci când dansez, uluitoare când călăresc. Bunica mea vitregă, renumită pentru frumusețea ei în tinerețe, când era soția bunicului, Charles Brandon, mă sărută pe frunte și-mi spune că sunt de departe cea mai drăguță fată de la curte, așa cum fusese și ea la vârsta mea. Călătorim timp de câteva săptămâni, apoi mergem la palatul Nonsuch, un loc de basm, așezat pe pământurile din apropierea râului. Proprietarul palatului e văduvul Henry FitzAlan, ducele de Arundel, care-și amintește datoria lui față de familia primei sale soții, mătușa mea, așa că mă favorizează în toate distracțiile pe care le-a pregătit pentru curte. Când Ned Seymour și Janey se alătură, într-un final, curții, mă găsesc dansând în piesele cu măști și conducând alaiul de vânătoare pe calul meu cel nou, chiar în mijlocul distracțiilor de vară.

Ritmul vieții de la curte îl aduce pe Ned lângă mine la capelă și la micul dejun, la vânătoare și la cină, când dansăm și când jucăm cărți. În fiecare zi, curtea plănuiește și duce la îndeplinire alt eveniment. Unchiul meu, Arundel, a organizat piese de teatru și spectacole cu măști, dansuri și picnicuri, curse și turniruri. Robert Dudley e peste tot, vine cu mici adăugiri, ba o ceremonie frumoasă, ba ceva în plus de sărbătorit. E în centrul atenției și nimeni nu-și poate întoarce privirile de la el. E un om care a revenit la bogăția și favorurile de odinioară, și acum se poate vedea la el poleiala unei prosperități. Elisabeta, regina, e în mod vădit și rușinos înnebunită după el. Nu se poate abține să-i caute compania tot timpul; chipul i se luminează când îl vede. O atrage ca un magnet, chiar și când e în celălalt capăt al încăperii. Îi văd cum se caută unul pe celălalt și nu mai au ochi pentru altcineva. Cred că doar eu înțeleg lucrul acesta cu adevărat. Știu ce simte ea, pentru că și eu simt asta.

În sala de consilii a palatului, nobilii de vază, mai ales cei în vârstă, întrunesc Consiliul Mic în şedinţe, în timp ce restul curţii se distrează. Apar mereu neajunsuri care trebuie limpezite fără întârziere şi vin zi de zi mesaje din partea Parlamentului, care o îndeamnă să se căsătorească cu vărul lui Filip al Spaniei sau cu prinţul francez: cu cineva – oricine! – care să-i aducă un aliat puternic şi şansa la un fiu şi moştenitor. Dar Elisabeta călăreşte ziua întreagă alături de Robert Dudley şi dansează cu el noaptea întreagă, iar orice femeie de la curte le-ar putea spune celor din Consiliu că ea nici măcar nu-i aude. Ca să le vină în ajutor, e de acord că trebuie să se căsătorească, un prinţ consort străin ce poate garanta siguranţa regatului şi că viitorul regatului trebuie asigurat de un moştenitor, dar ochii ei negri îl urmăresc pe Robert Dudley prin toată încăperea, în timp ce trece de la o fată frumoasă la alta, dar întotdeauna sfârşeşte alături de ea.

Toată lumea are ochii aţintiţi asupra felului cum cei doi se curtează şi, în atmosfera ameţitoare a unei curţi a cărei regină este în chip vădit îndrăgostită nebuneşte de un bărbat însurat, toată lumea e liberă să flirteze şi chiar să fugă pe furiş să se sărute. Bărbaţii şi sfetnicii mai în vârstă, care sunt atât de ursuzi şi serioşi, femeile mai în vârstă, care ţin atât de mult la modestie şi tot bat apa-n piuă despre cum era pe vremea lor, pur şi simplu nu sunt luaţi în seamă atunci când regina Angliei pleacă la călărie alături de bărbatul despre care se şopteşte din ce în ce mai des că e ibovnicul ei, umăr la umăr, cu mâinile ascunse şi împreunate atunci când se întorc acasă.

Cu siguranţă, nimeni nu are ochii aţintiţi asupra mea sau a lui Ned. Ne întâlnim în camera lui Janey atunci când ea e prea slăbită să se dea jos din pat. Eu sunt acolo ca să am grijă de ea; el e un frate devotat care îşi vizitează sora. În timp ce ea stă sprijinită de perne şi ne zâmbeşte cu un aer adormit, noi stăm la fereastră, ţinându-ne de mână şi vorbind în şoaptă. Ne întâlnim la orice colţ şi la orice uşă din palat să schimbăm câteva cuvinte şi să-mi sărute în grabă mâna, gâtul sau mâneca rochiei. Când trece pe lângă mine în galerie, îmi prinde degetele în mâna lui; când cântă un cântec de dragoste şi se acompaniază la lăută, mai întâi priveşte spre mine, ca şi cum ar zice: „Versurile acestea sunt pentru tine". Seara jucăm cărţi cu Janey şi mătuşa Bess, care acum

este lady St. Loe, şi dansăm împreună când sunt dansuri pe perechi. Toată lumea ştie că Ned Seymour o alege întotdeauna drept parteneră pe lady Katherine. Altcineva nici măcar nu mă invită la dans şi nici o altă fată nu are ochi pentru Ned. Chiar şi doamnele mai în vârstă de la curte – mama lui, mama mea şi prietenele lor cu ochi ageri – trebuie să observe ce pereche frumoasă suntem, amândoi înalţi şi blonzi, amândoi cu legături în familia regală.

Ce nu vede nimeni este că, odată terminat dansul, mergem în colţul sălii uriaşe, iar el mă cuprinde pe după mijloc şi mă întoarce către el, de parcă încă am dansa şi trebuie să mă ţină strâns.

— Katherine, iubita mea, îmi şopteşte. Sunt nebun după tine.

Atingerea lui mă ameţeşte. Cred că o să leşin, dar el mă susţine. Îl las să-mi pună mâna sub bărbie; îl las să-mi ridice faţa spre el ca să mă sărute. Buzele lui sunt calde şi pofticioase, iar el miroase delicios a veşminte curate şi apă de portocale. Îşi îngroapă faţa între umărul şi gâtul meu şi simt cum mă muşcă uşor de lobul urechii. Îl strâng în braţe ca să-i pot simţi tot trupul, braţele lui puternice, pieptul lat şi coapsele suple şi puternice lipite de mine.

— Trebuie să ne căsătorim, spune el. Nu mai e de joacă.

Nu pot să-l aprob fiindcă gura lui e lipită de a mea. Îmi dă drumul o clipă, iar eu îmi pun mâna pe ceafa lui şi-l trag înspre mine ca să mă sărute în continuare.

— Te căsătoreşti cu mine? întreabă el când îşi lipeşte din nou buzele de ale mele.

[28] Palatul Regal Hampton, Vara anului 1559

Alvaro de la Quadra, noul ambasador spaniol, vine cu pas întins pe aleea din grădină, îmbrăcat în roba lui până-n pământ, să-mi aducă veştile, ca şi cum am fi prieteni şi am complota.

— Mulţumesc lui Dumnezeu că v-am găsit! Regele Franţei a murit! spune el.

— Milord, spun încet.

Nu mă încred în el aşa de mult cât mă încredeam în contele de Feria. El pare să creadă că avem o înţelegere, ca şi cum m-ar fi moştenit de la fostul ambasador, parcă am avea o alianţă mai degrabă decât că m-ar plăcea.

— Dumnezeu să-l binecuvânteze, spun eu. Dar nu era doar rănit în turnir?

Păşesc pe poteca cu pietriş, îndreptându-mă către aleea cu tise, cu Janey sprijinită de braţul meu. Ned ne va întâmpina acolo, făcând întâlnirea să pară întâmplătoare.

— Nu! Nu! Mort! Mort! Spune ambasadorul de la Quadra, fără să-i dea vreo atenţie lui Janey şi luându-mi mâinile într-ale lui. Degeaba l-au vegheat la căpătâi. Au făcut tot ce le-a stat în putere, dar nimic nu l-a putut salva. S-a dus, Dumnezeu să-l apere şi să-l păzească. Fiul său, micul Francisc, e rege, iar verişoara domniei voastre, Maria, va fi regină. Apoi, mai încet: Gândiţi-vă ce înseamnă asta pentru domnia voastră!

Mă gândesc. Nu ştiam că regele francez fusese rănit atât de grav. Bărbaţii se rănesc mereu la turnir, dar ce fel de cavaler îşi ucide regele? Trebuie că e mare agitaţie la curtea franceză, iar regele va fi urmat de fiul său, Francisc al II-lea. Lucrul acesta o face pe vara mea, Maria Stuart, de două ori regină. Era deja regina Scoţiei, acum va fi regina Franţei. Însemnătatea ei s-a dublat, s-a triplat, a explodat. Acum e regina unei ţări uriaşe, care e hotărâtă să se extindă şi mai mult. Acum însuşi regele francez va susţine pretenţia soţiei lui la tronul Angliei, având sprijinul oştirii franceze. Fiecare papistaş din ţara aceasta o va prefera pe regina Maria cea catolică reginei protestante Elisabeta. Mulţi alţii vor spune că ea a fost dintotdeauna moştenitoarea de drept. E nepoata lui Margaret, regina Scoţiei, sora lui Henric al VIII-lea, iar primul ei soţ a fost regele Scoţiei. Spre deosebire de Elisabeta, nu încape îndoială că e moştenitoare, cu sânge regal de la ambii părinţi şi, mai mult decât orice, ea va avea marea putere a Franţei în spate.

— Regina Franţei şi a Scoţiei, spun eu, pe gânduri. Iat-o, nu e dintr-o familie mai bună decât mine şi nici nu a fost numită în testamentul lui Henric al VIII-lea, ca mine; dar e regină peste două ţări înainte să fi împlinit douăzeci şi unu de ani.

— Prin urmare, totul se schimbă, din nou, îmi spune ambasadorul încet, luându-mă de braţ şi îndepărtându-mă de Janey, care porneşte înapoi spre palat, făcându-mi cu mâna şi lăsându-mă cu prietenul meu cel important.

— Nu văd de ce, zic. Şi ar trebui să mă întorc cu Janey Seymour.

— Fiindcă rudele din familia Guise ale noii regine a Franţei vor fi nerăbdătoare ca ea să urce pe tronul Scoţiei şi să înlăture religia reformată. Pentru că o vor încuraja să pretindă tronul Angliei. Nu-i va interesa pacea cu Anglia, ca pe fostul rege francez; ei vor să conducă Scoţia şi să năvălească în Anglia din sud şi din nord.

Asta e prea de tot pentru mine şi mă tem de vocea lui şoptită, care ţese argumentele fir cu fir, ca pe o capcană.

— Dar, Excelenţă, aceste lucruri nu au nici o legătură cu mine. Nu văd de ce-aţi venit degrabă să mi le spuneţi mie.

Zâmbeşte, ca şi cum asta ar fi vestea care m-ar face fericită.

— O să vă trimit vorbă, şopteşte el. Şi vom veni după domnia voastră. O întreagă suită va veni după domnia voastră.

— Ce? întreb, luată prin surprindere. Ce suită?

Îmi zâmbeşte de parcă am avea o înţelegere veche şi-mi spune că va sosi şi clipa mea.

— Vă vom elibera, spune el, de povara vieţii de aici.

Îi mulţumesc lui Dumnezeu că Ned apare degrabă de pe o potecă lăturalnică şi apoi aproape că sare înapoi când îl zăreşte pe ambasador. Spun tare:

— Iată-l pe fratele prietenei mele, Janey Seymour, care a venit să mă ducă la ea. Excelenţa voastră trebuie să mă ierte, spun şi mă reped către Ned, care mă ia de mână fără să se ascundă.

Aşteaptă doar cât ambasadorul face o reverenţă şi pleacă, apoi mă ia în braţe şi mă sărută.

— Ned, ce e-n mintea lor? întreb eu supărată. Spune că o să mă elibereze de povara vieţii mele. O să mă ucidă?

— Plănuiesc să te răpească şi să te căsătorească cu un moştenitor spaniol, spune Ned cu încordare. Când am văzut, am crezut că încearcă să te convingă să pleci cu el. Eu am auzit de la cineva care tocmai s-a întors de la Madrid. Se vorbeşte despre asta în toată Europa. Vor din nou un aliat spaniol pe tronul Angliei. Pe cineva în care pot avea încredere. Regele francez a murit, iar ei

n-o vor accepta pe noua regină franceză drept moştenitoarea Angliei. Nu-i vor permite Franţei să-şi lărgească graniţele mai mult de atât. Te vor susţine pe tine, împotriva reginei Maria a Scoţiei, drept moştenitoare a Angliei şi o vor forţa pe Elisabeta să te numească pe tine.

— Nu pot să fac nimic pentru asta, mă vait eu speriată. Elisabeta trebuie să mă aleagă pentru că aşa vrea ea, nu pot s-o forţez. Şi nu pot fi vrăjmaşul Franţei! Nu mă pot numi astfel. Nu pot fi moştenitoarea Angliei, susţinută de spanioli, împotriva verişoarei mele, regina Franţei. De ce nu pricep că nu pot să fac nimic?

El clatină din cap, posomorât.

— Nu. E mai rău de-atât. Ei nu cred că o vor putea convinge pe Elisabeta să te numească pe tine moştenitoare şi nu cred nici că ea va putea ţine piept unei invazii franceze din partea Mariei. Nu vor accepta o regină franceză pe tronul Angliei. Planul este să te ia pe tine şi să te declare moştenitoare de drept, apoi să invadeze ţara şi să te urce pe tron.

Scot un mic strigăt.

— Ned! Nu mă pot forţa să fac una ca asta!

— Dacă ar vorbi mama ta cu Elisabeta! Dacă Elisabeta te-ar declara moştenitoare; dacă ne-am putea căsători, eu aş avea grijă să fii în siguranţă.

— Nu mă voi căsători cu un spaniol, bolborosesc eu. Nu vreau! Nu vreau! Nu mă voi căsători decât cu tine.

Mă agăţ de el şi pe dată uit de toate, când simt cum mă cuprinde cu braţele, îmi sărută chipul, îi simt buzele calde pe gât.

— O, Ned, şoptesc. Nu putem să mai aşteptăm. Asta schimbă totul. Nu-i lăsa pe spanioli să mă ia. O să-ţi fiu soţie. Nu mă vor forţa să urc pe tron, ca pe Jane. Nu voi muri ca ea, fără să fi fost iubită vreodată.

— Niciodată, spune el. Sunt toţi o apă şi-un pământ, regina şi ambasadorul, mama ta şi mama mea. Nu se gândesc decât la tron. La noi nu se gândesc deloc. Noi ne-am născut unul pentru celălalt, trebuie să fim împreună.

Mă topesc, lipită de el; nu-mi pasă de urmări. Vreau să trăiesc, vreau să fiu iubită, vreau să fiu soţia lui. Ned scoate un mic geamăt şi mă trage către un umbrar, să mă aşez. Mă aplec şi mă lipesc de el, el se luptă cu pantalonii, iar eu îmi ridic fustele

precum o târfă în Southwark. Nu-mi pasă. Nu vreau să gândesc. Nu vreau să mor tânără şi fără iubire. Nu vreau să mai stau nici o clipă fără el. Mă trage înspre el şi mi se taie respiraţia din pricina durerii neaşteptate, atât de dulci, apoi mi se taie din nou răsuflarea din pricina valului de plăcere, apoi oftez, cu faţa îngropată în umărul lui, copleşită de emoţii, şi sunt oarbă şi surdă la orice altceva în afară de răsuflarea noastră grăbită şi şoptită, apoi de un oftat lung şi adânc şi de tăcere.

Nu putem fi împreună decât o clipă. De îndată ce îmi dau seama unde mă aflu, ce fac, trebuie să mă dezlipesc de el, să-i fur o sărutare şi să mă grăbesc înapoi către odaia mea. Îmi schimb rochia cât pot de repede, zorindu-le pe slujnice cu şireturile de la mâneci, cu legăturile de la corset, căci le ia prea mult timp, răstindu-mă la servitoarea care îmi agaţă gluga de părul auriu deranjat, apoi ajung în apartamentele Elisabetei pe jumătate alergând şi mă alătur în coada alaiului, sperând să nu fi băgat nimeni de seamă că am întârziat.

Privirea ei întunecată mătură întreaga încăpere, ca un şoim călător în căutare de pradă, se opreşte pe chipul meu îmbujorat, se întoarce la mine.

— A, lady Katherine, spune ea, deşi nu mi-a mai adresat vreo vorbă de luni întregi.

Eu fac o mică reverenţă, înghiţindu-mi teama. Sunt iubită de un bărbat măreţ, sunt o Tudor. Suntem logodiţi. E mai mult decât poate spune ea despre sine, de asta pot fi sigură.

— Văd că nu te-ai obosit să vii la timp, observă ea. Nu te-am văzut nici la capelă.

Toate doamnele de companie se dau înapoi din faţa furiei regale, formând o alee de rochii între mine şi regină, şi toată lumea mă priveşte. Văd chipul obosit al lui sir William Cecil, supărat şi nerăbdător din pricina momentului neprevăzut. E cel mai de vază sfetnic al Elisabetei şi răbdarea lui e pusă la grea încercare că ea se ceartă cu doamnele de companie când are atât de multe treburi de-ale regatului de rezolvat. Îl văd pe Robert Dudley, care mă priveşte ca şi cum nu ne-am cunoaşte. O văd pe mătuşa mea, Bess St. Loe. Mă priveşte fix, de parcă ar vrea să mă port mai bine, apoi văd şi chipul mititel al lui Mary, pe jumătate ascunsă printre doamnele de companie, cu un zâmbet strâmb din cauza stingherelii mele.

Ştiu cât de necredincioşi sunt toţi. Sora mea a fost regină, şi eu întârzii cinci minute în camera de primiri a reginei pentru că m-am întâlnit cu un bărbat care mă iubeşte, un om bun, care mă va apăra de vrăjmaşii regatului, iar ei se poartă de parcă aş fi o şcolăriţă neascultătoare şi bastarda asta uzurpatoare poate să mă certe.

Fac din nou o reverenţă, muşcându-mi limba.

— Îmi cer iertare, Maiestate, spun cât pot de dulce.

— Te-ai întâlnit cu ambasadorul spaniol pe ascuns? întreabă ea.

William Cecil ridică din sprâncene la auzul unei asemenea indiscreţii. De la Quadra, ambasadorul spaniol, din capătul încăperii, face o plecăciune binevoitoare, ca şi cum ar spune că nu – chiar nu.

— Chiar nu, spun eu fără şovăială.

— Cu ambasadorul francez? sugerează ea. Pentru că aud peste tot că eşti nemulţumită la curte şi, trebuie s-o spun, nu ştiu cum te-aş putea mulţumi. Nu ştiu nici, spune ea, bucurându-se de gluma plină de dispreţ, de ce *ar trebui* să te mulţumesc, de vreme ce chiar sora ta mi-a luat tronul.

Faptul că aduce vorba de Jane mă face să mă pierd cu firea. Simt un val de furie, la fel de fierbinte şi plin de pasiune ca plăcerea simţită mai devreme. Nu-i voi îngădui aceste uzurpatoare cu păr roşu s-o insulte pe sora mea.

— Nu e nevoie să vă străduiţi să mă mulţumiţi, îi arunc eu. Şi n-am întârziat decât puţin.

Ar fi putut să lase lucrurile aşa cum erau; are treburi mai importante decât obrăznicia mea pentru care să-şi facă griji. Dar sprâncenele ei smulse se arcuiesc straşnic, în semn de surprindere pricinuită de răspunsul meu.

— De data asta chiar ai dreptate: n-am nici o obligaţie să fiu bună cu tine, spune ea cu răutate. Cu siguranţă, nu eşti o doamnă de companie bună pentru mine. Cum mă serveşti tu? Întârzii şi nu te porţi cum se cuvine, mama ta e bolnavă şi e mereu absentă, iar sora ta e cât o jumătate de om. Nici una dintre voi trei nu e bună de doamnă de onoare. Sau ar trebui să zic două şi jumătate?

Nu-mi pot stăpâni mânia când aud cum glumeşte pe seama surorii mele mici.

— Nu e nevoie să faceţi nimic pentru mine. Nimic nu s-ar putea compara cu ceea ce faceţi pentru familia Dudley! Cu siguranţă, pentru el vă daţi peste cap, rostesc tare şi rar, uitându-mă fix la chipul ei palid, la obrajii sulemeniţi, la ochii deschişi larg de groază.

Bess St. Loe scoate un mic ţipăt şi îl văd pe Robert Dudley cum se încruntă. Mary şi-a acoperit gura cu mâinile, iar ochii îi sunt larg deschişi deasupra lor. Elisabeta nu spune nimic, dar mâna cu care ţine evantaiul îi tremură pe când încearcă din răsputeri să se stăpânească. Nu se uită la Robert Dudley, nu ia în seamă această jignire la adresa amândurora; dar îi aruncă o privire lui William Cecil, care-şi pleacă capul ca şi cum ar vrea să-i şoptească ceva la ureche. Nu e nevoie să spună nimic: ea ştie că, dacă-mi răspunde cu furie, ar putea la fel de bine să inscripţioneze vorbele mele pe uşa catedralei St. Paul: toată lumea va auzi ce am spus. Cecil bolboroseşte ceva grăbit, spunându-i să nu mă ia în seamă, să treacă peste izbucnirea mea şi s-o considere o glumă. Îşi dezlipeşte buzele sulemenite şi râde tare, ca o cioară care croncăne.

— Eşti tare glumeaţă, lady Katherine, spune ea, apoi se ridică de pe tron, străbate întreaga sală de primiri şi vorbeşte cu altcineva, cineva lipsit de însemnătate, de parcă ar vrea să fugă de mine şi de dispreţul meu îndreptăţit.

Îl simt pe Ned lângă mine încă dinainte să mă întorc şi să-l văd. Ochii îi strălucesc de mândrie.

— *Vivat!* spune el. *Vivat regina!*

Am fost aruncată în dizgraţie pentru că am insultat-o pe Elisabeta. Nici una dintre doamnele de companie nu îndrăzneşte să fie văzută în prezenţa mea, iar ambasadorul spaniol îmi face o reverenţă în public, însă în privat mă evită. Cred că nimeni nu-mi acordă nici o atenţie în afară de Ned, de iubitul meu Ned. Dar, dacă el mă iubeşte, nu-mi pasă că restul lumii mă neglijează.

Elisabeta e în cea mai proastă dispoziţie cu putinţă, chinuită de gândul că vara noastră, Maria, regina Scoţiei, care moşteneşte măreţul tron al Franţei şi e susţinută de rudele ei puternice să pretindă

din nou tronul Angliei. Nimeni nu îndrăzneşte să-i vorbească, numai Robert Dudley poate să-i ia gândul de la temerile ei.

— Să ai grijă, spune surioara mea, Mary, cu afectarea înţeleaptă a unei femei cu cel puţin jumătate de metru mai înaltă decât e ea. Nu-ţi poţi permite s-o jigneşti pe regină. O singură femeie de la curte poate să-i vorbească fără ocolişuri. O singură femeie de la curte poate s-o certe.

Izbucnesc în râs.

— Te referi la perdaful pe care i l-a tras Kat Ashley?

Zâmbetul deja pregătit al lui Mary radiază.

— Doamne, cât îmi doresc să fi putut vedea şi tu scena aceea, spune ea. A fost la fel de caraghios ca la mascaradă. Cu doamna Ashley în genunchi, implorând-o pe regină să nu-l mai favorizeze pe Robert Dudley atât de vădit, jurând că o să-şi strice reputaţia, amintindu-i că e căsătorit şi că n-ar trebui să stea tot timpul cu el, iar Elisabeta spunând că, dacă ea îl iubeşte pe sir Robert, nu vede cine ar putea s-o oprească.

— Dar voi ce-aţi spus? o întreb eu. Voi, doamnele.

Scena a avut loc în dormitorul Elisabetei, în timp ce se îmbrăca. Kat Ashley, fosta ei guvernantă, e singura femeie îndeajuns de curajoasă să-i spună Elisabetei că întreaga ţară e de părere că se poartă ca o adevărată târfă şi că Robert Dudley e un soţ adulter mânat de ambiţie. Sora mea a fost destul de norocoasă să asiste la această scenă. Ţinea şireturile cu capete de aur ale reginei, aşteptând să-i lege pantofii, când Kat a căzut în genunchi s-o implore să nu se mai poarte ca o târfă.

— Noi n-am spus nimic, pentru că nu suntem nişte neghioabe pline de curaj precum Kat Ashley, spune Mary cu hotărâre. Eu nu sunt nesăbuită şi nu am o fire ca a ta. Crezi că am să-i spun reginei Angliei să nu mai alerge după bărbatul pe care-l iubeşte? Crezi că am s-o înfrunt cum ai făcut tu?

— El nu e liber să iubească, spun eu strâmbând din nas. Şi nici ea nu e. Asta e diferenţa dintre ei şi Ned şi cu mine. Ea e o regină care trebuie să se mărite pentru ţară, iar el e un bărbat deja căsătorit – pe de altă parte, eu şi Ned suntem amândoi tineri şi liberi şi de viţă nobilă.

— Nu vorbeşti despre căsătorie cu Ned? întreabă Mary.

Îngenunchez în fața ei, așa că chipurile noastre sunt la aceeași înălțime.

— O, Mary, ba da, șoptesc. Vorbesc. Promit că vorbesc.

[29] Palatul Regal Hampton, Octombrie 1559

Ned e mult mai înalt decât mine, călare pe calul său frumos, îmbrăcat în catifea albastru închis, cu jacheta brodată cu un fir de un albastru mai închis și bereta de catifea cu o bordură de panglică bleumarin. Stau lângă capul calului său, cu Domnul Năsuc în echilibru pe umăr și privesc în sus la el.

— Ce face calul? spun și izbucnim amândoi în râs amintindu-ne de stângăcia mea față de el, cu doar câteva luni înainte, transformată acum într-o bucurie plină de încredere.

Pleacă la Charterhouse, în Sheen, ca să-i ceară mamei îngăduința să ne căsătorim.

— Nu uita să-i amintești că Elisabeta nu poate să aibă ceva de obiectat, îi spun. Nu uita să-i spui că sunt destul de mare să știu ce vreau.

— O să-i spun, mă liniștește el. Mama ta nu are nici un motiv să refuze. Este ceea ce ea și tatăl tău au dorit pentru sora ta. Dacă am fost destul de bun pentru Jane, trebuie să fiu destul de bun și pentru tine. Familiile noastre, ale amândurora, s-au ridicat până la vârf și au fost date jos, și acum tu nu ai vreo dotă însemnată și nici nu suntem în grațiile reginei. Dar, oricum, pentru mine nu contează.

— Eu n-ar trebui să fiu dată jos, spun enervată. N-am fost dată jos în ochii altora. Ambasadorul spaniol a spus că Elisabeta nu are alt moștenitor în afară de mine. Și, oricum, deja am început să mă ridic din nou. E așa de furioasă pe Margaret Douglas pentru că l-a trimis pe fiul ei, Henry, în Franța, la ceremonia de încoronare, încât e dispusă să mă ierte că am fost necuviincioasă cu ea.

Ned îmi zâmbeşte şi starea mi se schimbă.

— N-are importanţă pe cine place Elisabeta şi pe cine nu. Avem sânge regal, aşa că trebuie să-şi dea încuviinţarea. Tu eşti verişoara ei şi eşti o Tudor, eu sunt un Seymour. Nu poate să refuze nunta noastră.

O să-i ia o oră să ajungă la Sheen. Cercetez cu atenţie şaua, chingile, scara, ca o soţie.

— Ai grijă pe drum! îi spun, chiar dacă ştiu că îl însoţesc şi câţiva servitori.

El nu e nici cum în primejdie. Sunt multe ameninţări la adresa vieţii Elisabetei, dar noi, ceilalţi din familia regală, suntem iubiţi. Toată lumea îşi aminteşte că regina Jane, care a murit într-un chip atât de tragic dându-i naştere regelui Edward, a fost o bună fiică a Angliei, din neamul Seymour. Şi familia mea, neamul Grey, este iubită datorită reginei noastre, Jane. Oamenii de rând vorbesc despre ea ca despre o sfântă. Doar Elisabeta ţine să pretindă că nu a fost niciodată încoronată. Doar Elisabeta ţine să pretindă că ea e ultima din dinastia Tudor.

— Mă întorc peste două zile, spune el. Şi îmi vei fi soţie în mai puţin de o lună.

Îi fac cu mâna în semn de rămas-bun şi nu îmi pasă cine mă vede stând acolo şi uitându-mă în urma lui. Nu mă îndoiesc de el, nu mă îndoiesc de faptul că mama îi va da permisiunea într-o clipită. Întotdeauna l-a plăcut, iar Seymourii sunt o familie de vază. Mama lui a fost de acord cu căsătoria noastră fără tragere de inimă, cu condiţia ca mama mea să ceară permisiunea Elisabetei. N-ar trebui să ni se ivească nici o piedică în cale.

[30] Charterhouse, Sheen, Octombrie 1559

Mama nu se simte bine – splina îi dă de furcă (trebuie să spun că nici nu e de mirare aşa ceva, la o femeie cu o fire atât de răutăcioasă).

Însă imediat ce a auzit dorința lui Ned, ne cheamă pe mine și pe Mary de îndată alături de ea și de soțul ei, domnul Stokes, și de Ned, la Sheen. Spune că trebuie să-i zic chiar eu dacă îl vreau pe Ned drept soț. Mă întâmpină în sala de primiri, ca o fiică de regină ce este. Mary merge în urma mea, ca o doamnă de companie în miniatură.

Totul e la fel de oficial ca o logodnă. Îi spun mamei:

— Sunt foarte dornică să-l iubesc pe Lordul Hertford.

Ea se ridică de pe scaun, vine la mine, zâmbește, îmi pune mâna într-a lui și spune că s-ar bucura să mă vadă așezată la casa mea și căsătorită cu un om de familie bună.

Adrian Stokes, care stă politicos în spatele ei, nu e de familie nobilă, dar e un om bun și cu judecată, așa că ne dă și el câteva sfaturi. Cădem toți de acord că Elisabeta, regina, va trebui abordată cu mare grijă. Toată vara a fost amorezată de Robert Dudley și nu a avut vreme de nimeni altcineva, însă, dacă eu o să cer permisiunea să mă căsătoresc cu vărul fostului rege, ea va deveni atentă la mine și mă va supraveghea mai îndeaproape. Ține morțiș la prestigiu, ca orice bastard, și la titlu, ca orice uzurpator. Niciodată, dar niciodată nu va trebui să arătăm că știm că suntem mai bine educați și mai îndreptățiți să ocupăm tronul decât ea. Trebuie să sperăm că va trece cu vederea faptul că eu, moștenitoarea dinastiei Tudor, vreau să mă căsătoresc cu Ned, un Seymour, din familia regală.

Toată lumea e de părere că mama trebuie să-i scrie reginei Elisabeta să-i ceară permisiunea, apoi să meargă la curte și s-o convingă chiar ea. Toți cinci, împreună, compunem o scrisoare măgulitoare. Scriem:

Contele de Hertford o prețuiește mult pe fiica mea, lady Katherine, iar eu îi cer cu umilință Maiestății Sale, regina, să fie bună și milostivă cu ea și o rog pe Maiestatea Sa să consimtă la căsătoria ei cu sus-numitul conte.

Spun – „Și dacă zice că nu?". E îndeajuns de dușmănoasă să spună că nu. Iar Ned mă ia de mână și-mi promite:

— Dacă spune că nu, ne vom căsători în secret, iar ea poate să-i spună vântului că nu.

Prin urmare, scrisoarea e așternută pe hârtie, cu Mary pe post de scrib, iar mama urmează s-o copieze cu caligrafia ei cea mai

elegantă, însă, înainte să facă asta, se duce în pat, spunând că nu poate merge la curte cât timp e aşa de balonată şi se simte aşa de rău, cu siguranţă nu poate răbda să se arate în faţa Elisabetei când nu arată cât de poate de bine, va trebui ca noi să aşteptăm să se simtă mai bine.

— Şi ce-o să se întâmple acum? îl întreb pe Ned.

— Mă voi întoarce la curte şi-i voi pregăti pentru scrisoare, îmi promite el. Am prieteni; familia noastră e influentă. Sunt oameni cărora le pot cere să-i vorbească reginei în numele nostru. Avem permisiunea mamei mele şi a mamei tale. Nu avem nevoie de mai mult.

[31] Castelul Windsor, Toamna anului 1559

Eu şi Ned revenim separat la curte, astfel încât nimeni să nu-şi dea seama că am conspirat, apoi şovăim. Pare imposibil ca Elisabeta să poată fi întreruptă din conversaţiile ei şoptite cu Robert Dudley ca să bage de seamă treburile noastre. Înaintea noastră e un întreg şir de oameni: ambasadori străini cu cereri în căsătorie, William Cecil cu nenumărate petiţii care trebuie semnate, în încercarea de-a o convinge să-i sprijine pe nobilii scoţieni protestanţi care se înarmează împotriva reginei regente franceze. Acum Elisabeta va fi numită Conducător Suprem al Bisericii, chiar dacă e femeie. Mă gândesc ce-ar fi făcut sora mea, Jane, dacă ar fi avut o asemenea şansă de a salva sufletul ţării, iar gândul acesta e amar. În orice caz, regina nu are timp pentru mine şi Ned, iar noi nu reuşim să găsim ocazia potrivită s-o întrerupem.

Peste tot la curte se bârfeşte în şoaptă, cu nelinişte. Elisabeta e atât de agitată din pricina francezilor şi a scoţienilor, că nu-l scapă pe Robert Dudley din priviri; cu toate acestea, încă îi dă speranţe lui sir William Pickering, unul dintre pretendenţii ei şi vorbeşte zi de zi despre arhiducele Ferdinand de parcă ar avea de

gând să se căsătorească cu el. Pare că toată lumea, de la mierlele din livezile pline de mere până la regina aflată în apartamentele ei, și-a găsit perechea. Eu și Ned suntem doar una dintre multele perechi care se sărută prin ganguri umbrite.

Nobilii protestanți scoțieni ridică armele împotriva reginei regente, Maria de Guise, și o înfrâng. Îi cer sprijin Elisabetei care, desigur, nu îndrăznește să facă nimic. Dacă Jane ar fi regina Angliei, ar fi trimis o oștire adevărată. Însă, cu toate că William Cecil încearcă până la epuizare s-o convingă pe regină, atât în Consiliu, cât și în apartamentele ei, Elisabeta nu are curajul să trimită mai mult de o flotă secretă în ajutorul nobililor scoțieni.

În timp ce toată lumea se contrazice dacă e de ajuns atât sau dacă regina ar trebui să trimită oștire, eu și Ned ne strecurăm și ne continuăm povestea de dragoste pe furiș, bine ascunși de regină și de sfetnicii ei, știuți doar de sora lui, Janey, și de Mary, surioara mea. Cele două conspiră în favoarea noastră: Janey mă invită în apartamentul ei când Ned e acolo; Mary veghează când ne întâlnim pe cheiuri, la râu sau în pădurea tomnatică de la Hampton Court. Călărim împreună, în spatele reginei și a iubitului ei, prin vârtejurile de frunze de culoarea aurului și bronzului. Mergem în urma lor, la distanță sigură unul de celălalt, cu Jo, mopsul, care merge la pas în spatele nostru, în timp ce ei se plimbă, șușotind, braț la braț. Elisabeta s-a agățat de Robert Dudley în timpul acestei noi situații de criză. În mod vădit, nu are curajul să-și facă datoria față de cei de aceeași credință. În mod vădit, doar Robert Dudley poate s-o facă să capete încredere în ea, cât să poată să-i țină piept lui William Cecil și sfaturilor acestuia. Mie nu-mi pasă, pur și simplu. Sunt îndrăgostită, tot ce-mi doresc este să se alinieze stelele pe cerul nopților de toamnă, asfel încât regina să fie binedispusă, și mama să se simtă îndeajuns de bine cât să vină la curte și să ceară îngăduița ca eu să mă căsătoresc.

Probabil doar William Cecil, vechiul sfetnic al reginei, bagă de seamă că ne curtăm în secret și, după părerea mea, e de acord. E un om tăcut, căruia nu-i scapă nimic. Din când în când, îmi zâmbește discret sau schimbăm câteva cuvinte politicoase când trecem unul pe lângă celălalt prin galerie sau atunci când caii noștri se nimeresc unul lângă celălalt, în timp ce întreaga curte

merge la călărie. E neclintit în credinţa lui în religia reformată şi ştie că şi eu am fost crescută în aceeaşi credinţă ca Jane şi n-aş alege niciodată alta. Soţia lui, erudita protestantă Mildred, a îndrăgit-o pe Jane şi cred că el o caută pe Jane în persoana mea. Credinţa lui puternică îl inspiră să-i forţeze pe membrii Micului Consiliu şi pe regină să-i sprijine pe nobilii protestanţi scoţieni şi să elibereze şi acel regat de sub cârmuirea Papei. Ştiu că mă favorizează pe mine drept moştenitoare protestantă a tronului şi că mă sprijină în faţa sfetnicilor reginei, dacă nu chiar şi în faţa ei. El n-ar accepta-o niciodată pe verişoara mea, Margaret Douglas, care e pe jumătate papistaşă şi, oricum, a căzut în dizgraţie şi cu atât mai puţin pe Maria, regina Franţei, când familia mamei sale, neamul Guise, îi persecută pe cei de credinţa noastră cu toată cruzimea.

[32] Palatul Whitehall, Londra
Noiembrie 1559

Janey e alături de mine când soseşte solul trimis de tatăl meu vitreg, Adrian Stokes, să-mi spună că mama e tare bolnavă şi nu are mai mult de câteva zile de trăit, iar eu şi Mary trebuie să venim degrabă şi tot Janey e cea care-mi ia mâinile într-ale ei când îmi şterg câteva lacrimi fără tragere de inimă, gândindu-mă că acum va trebui să port doliu şi să mă îmbrac în negru şi să merg la Charterhouse cea mohorâtă, să stau acolo când toţi ceilalţi se gătesc cu podoabele de Crăciun.

— Va trebui să-i spui surorii tale, zice Janey.

Mary doarme în odaia fetelor, aşa că mă duc s-o caut. Se trezesc cât pot de târziu şi le aud cum se hârjonesc chiar şi prin uşa groasă de lemn. Guvernanta lor ar trebui să le ţină mai din scurt: fetele ar trebui să înveţe cum să se poarte la curte, nu să ţopăie ca nişte copile şi să se lovească unele pe altele cu aşternuturile de pat, cum trebuie că fac acum, judecând după ţipetele ascuţite şi hohotele care se aud.

Bat la uşa cu paneluri şi intru. Mary sare pe pat, stropindu-le pe fetele din apropiere cu apă din carafa ei pentru spălat, pe care o ţine strâns în mână. Una dintre fete ameninţă să arunce un lighean de apă rece în care s-a spălat şi se aleargă unele pe altele prin paturi şi pe jos, trăgând de draperiile paturilor şi cerând îndurare. Par să se distreze de minune. Dacă n-aş fi aşa de mare, de matură, aproape logodită, mai că m-aş alătura lor. Dar, oricum, am venit aici cu veşti proaste.

— Mary! strig ca să acopăr zarva şi-i fac semn să se apropie de uşă.

Ea sare din pat şi vine lîngă mine, rumenă în obraji şi cu sclipiri în ochii întunecaţi. E aşa de mică, nu cu mult mai înaltă decât un copil, nu-mi vine să cred că are paisprezece ani. Ar fi trebuit să fie logodită de multă vreme. În curând nu va mai avea o mamă care să facă aranjamentele de cuviinţă. Dar, în orice caz, nu ştiu cine s-ar căsători cu ea. E de viţă regală, însă la curtea Elisabetei acesta e un neajuns.

Îmi pun mâna pe umărul ei slăbuţ şi mă aplec să-i vorbesc la ureche.

— Hai afară, Mary, am veşti proaste pentru tine.

Îşi aruncă o pelerină peste cămaşa de noapte şi mă urmează în galeria din faţa dormitorului pentru fete. Hohotele de râs se înăbuşă când Janey închide uşa şi rămâne la mică distanţă de noi.

Îmi dau seama că nu ştiu ce trebuie să spun. În faţa mea e o fată care şi-a pierdut toată familia înainte să devină femeie: sora şi tatăl ei au fost răpuşi de călău, iar acum mama ei e pe moarte.

— Mary, îmi pare tare rău. Am venit să-ţi spun că mama e pe moarte. Mi-a scris Adrian Stokes. Trebuie să mergem de îndată la Sheen.

Ea nu răspunde. Mă aplec şi mai mult să mă uit la chipul ei mic şi frumos.

— Mary, doar ştiai că e bolnavă.

— Da, sigur că ştiam. Sunt scundă, nu proastă.

— O să fiu o soră bună, îi spun cu stângăcie. N-am mai rămas decât noi două acum.

— Şi eu o să fiu o soră bună, promite ea cu măreţie, de parcă puţina ei putere mi-ar fi de vreun folos vreodată. Nu trebuie să ne despărţim niciodată.

E atât de dulce, că mă aplec şi o sărut.

— Eu mă voi căsători curând, îi spun. Şi, când o să am casa mea, o să stai cu mine, Mary.

Ea zâmbeşte când aude asta.

— Până când mă căsătoresc şi eu, desigur, spune ea, draga mea surioară nostimă.

[33] Charterhouse, Sheen
Iarna 1559-1560

În sfârşit, Elisabeta recunoaşte familia mea aşa cum se cuvine. O preamăreşte pe mama după moarte cum n-ar fi făcut-o niciodată cât a fost în viaţă. Îi oferă o înmormântare fastuoasă, regală, la Westminster Abbey, cu zeci de bocitoare şi toată curtea îmbrăcată în negru, cu scuturi inscripţionate cu numele şi titlurile mamei. Eu şi Mary, îmbrăcate în catifea neagră, suntem cele mai însemnate rude îndoliate. Lângă sicriul aşezat cu pompă, crainicul regal anunţă cu glas puternic că Dumnezeu e mulţumit s-o cheme la el pe „nobila şi minunata prinţesă lady Frances, răposata ducesă de Suffolk". Dacă n-ar fi fost deja moartă, mama ar fi murit cu siguranţă de bucurie să se audă proclamată public drept aparţinând familiei regale, chiar de către crainicul Elisabetei.

John Jewel, care e prieten cu toţi mentorii spirituali ai surorii mele, Jane, ţine slujba de înmormântare în stil reformat, iar eu mă gândesc că Jane ar fi fost mulţumită să vadă că mama a fost îngropată după credinţa pentru care a murit ea. E straniu şi dureros să mă gândesc la Jane, o regină, cu capul retezat aruncat într-un coş, zvârlită în cripta trădătorilor din capela Turnului, în timp ce mama e dusă pe ultimul drum cu mare fast, înecată în onoruri, cu dricul acoperit de flamuri cu blazoane.

Doamnele de la curte, îmbrăcate în negru, purtând mănuşi de piele neagră plătite de regină, merg în urma sicriului mamei, acoperit cu pânză neagră şi aurie, pentru a-i arăta importanţa.

Bess St. Loe mă ia de mână.

— Am iubit-o mult pe mama ta, îmi spune ea. O să-mi fie dor de ea. A fost o adevărată doamnă. Poţi să mă consideri prietenă, Katherine. Nu voi putea s-o înlocuiesc vreodată, dar te voi iubi în locul ei.

Pentru o clipă, văzând-o aşa de emoţionată, mai că mi-a venit să plâng pierderea mamei; însă, dacă eşti din familia Tudor, nu prea poţi să spui că ai părinţi. Mama îţi e stăpână, copilul îţi e moştenitor şi ţi-e teamă să nu te abandoneze vreunul dintre ei. N-am nevoie de mătuşa Bess să-mi spună că mama a fost o doamnă straşnică şi nimeni n-ar putea spune că a fost o mamă bună; dar e o alinare să vezi că întreaga curte îi recunoaşte, în sfârşit, sângele regal şi, prin urmare, şi pe al nostru.

Dar asta nu e tot.

Elisabeta alege momentul acesta ca să ne înapoieze titlul de prinţese regale. Murind, mama şi-a împlinit cea mai mare ambiţie: să fim recunoscute de Elisabeta, numite verişoare ale ei, cu sânge regal, intitulate „prinţese" şi, prin urmare, primele din şirul de moştenitori posibili. Mama, Dumnezeu s-o ierte, ar fi considerat moartea drept un preţ destul de mic, ar fi fost de părere că merită sacrificiul. Jane a murit cerând drepturile mamei noastre; acum, acestea ne sunt date nouă, surorile ei, la moartea mamei.

Eu şi Mary ne purtăm doliul cu mare demnitate, cu capetele drepte, ca şi cum deja am avea pe ele coroana. Arunc o privire în spate să mă asigur că e de acord cu noile onoruri şi îi zâmbesc. Îşi ţine capul sus, umerii drepţi, pare o regină în miniatură. După ceremonie, ne retragem la Charterhouse, la Sheen, iar eu ard de nerăbdare să mă întorc la curte să văd dacă Elisabeta mă tratează, în sfârşit, cu respectul cuvenit unei verişoare, dacă îmi oferă locul meritat în odăile ei şi întâietate printre doamnele de onoare. Ar trebui s-o urmez la doar un pas în spate pentru tot restul vieţii ei şi, după moartea ei, ar trebui să urc pe tron. Acum, în sfârşit, o să pot să-i vorbesc ca unei verişoare despre căsătoria mea.

— O să mă căsătoresc de îndată ce se termină perioada de doliu, îi spun plină de entuziasm tatălui meu vitreg, domnul Stokes. Ar trebui să cerem permisiunea acum, cât curtea e încă în doliu, iar Elisabeta se găseşte într-o dispoziţie atât de generoasă.

El pare epuizat. E cu adevărat îndurerat de pierderea soției. Spre deosebire de noi, ultimii doi copii ai ei încă în viață, el chiar a iubit-o.

— Îmi pare rău, spune el rece. Am vorbit cu Lord Hertford după înmormântare. El va trebui să vorbească cu regina acum, că mama ta a murit.

— O, foarte bine. Ce-a spus Ned? întreb încrezătoare.

O am în poală pe Jo, mopsul, încolăcită împreună cu Ribbon, pisicuța, pe care o trag ușor de urechile mătăsoase.

— Vrea să aștepte până mă întorc la curte, după perioada de doliu? Sau are de gând să vorbească cu ea acum, cât suntem încă plecate?

Adrian Stokes clatină din cap, privindu-mă drept în față.

— Îmi pare rău, spune el cu stângăcie. Îmi pare tare rău, Katherine. Știu că și mamei tale i-ar fi părut rău. Dar nu cred că va face asta. De fapt, chiar mi-a spus acest lucru. Fără mama ta, care să-ți susțină cazul în fața reginei, mama lui s-a răzgândit și nu mai vrea să vă căsătoriți. Lady Seymour nu vrea să vorbească cu regina fără s-o aibă pe mama ta drept sprijin și nici el nu vrea asta. Mai pe scurt: nici unul dintre ei nu are curajul.

Nu-mi vine să cred că spune așa ceva.

— Dar tocmai m-a numit prințesă! strig eu. Mă recunoaște drept membru al familiei regale! N-am fost niciodată în grațiile ei cum sunt acum.

— Tocmai de-asta, răspunde el. Acum că te-a numit prințesă, va fi și mai hotărâtă să-ți aranjeze căsătoria și nu te va lăsa să iei drept soț pe cineva cu pretenții justificate la tron.

— Cu Hertford! ridic eu tonul la tatăl meu vitreg. Ar trebui să-mi aranjeze căsătoria cu Hertford! Și tu trebuie să stărui asupra acestui lucru pentru mine!

El clatină din cap.

— Știi că eu n-am nici o putere, lady Katherine. Sunt un om de rând, fără avere însemnată. Dar știu că regina nu îți va da drept soț un om care poate să revendice tronul. Și nu te va lăsa să te căsătorești atâta vreme cât ea însăși e necăsătorită și ar risca să ai un fiu cu pretenții mai întemeiate decât ale ei. Înțeleg la ce se gândesc cei din familia Seymour: e limpede că regina nu va dori un fiu Tudor-Seymour la curte înainte ca ea însăși să aibă un soț și un fiu. Seymourii nu vor să riște s-o jignească.

— Nici unul dintre voi nu o înţelege! strig. Ea nu gândeşte aşa; ea nu face planuri în felul acesta! Ea nu se gândeşte decât să fie în centrul atenţiei şi să şi-l ţină pe Robert Dudley aproape.

— Eu cred că se gândeşte cu mare atenţie, mă previne el. Cred că a pus să fii urmărită şi cred că nu-şi va asuma riscuri care să dea naştere unui moştenitor cu pretenţii îndreptăţite la tronul ei.

— Elisabeta nu mă urmăreşte!

— Dar o face William Cecil.

Îmi vede chipul uluit şi ridică uşor din umeri.

— El urmăreşte pe toată lumea.

— Îmi spui că n-o să mă lase să mă căsătoresc până nu se căsătoreşte ea şi nu dă naştere unui fiu moştenitor?

Încuviinţează din cap.

— Mai mult ca sigur, spune el. Ar însemna să se nască un moştenitor cu pretenţii mai întemeiate decât ale ei.

— Ar putea să dureze ani întregi.

— Ştiu. Dar nu cred că va putea să rabde să aibă un rival.

— O să mă ruineze, spun cu glas egal.

Sprâncenele nisipii i se împreunează într-o încruntare, cât se gândeşte la ce-am vrut să spun prin „a ruina".

— Sper că nu, spune. Sper să ai fost grijulie şi cu reputaţia ta, şi cu regina.

Mă gândesc la umbrar, la momentul acela de durere ascuţită amestecată cu bucurie, mă gândesc la cum am plâns pe umărul lui, şoptind: „Sunt doar a ta".

— Suntem logodiţi! spun eu.

— Tradiţia vă cere să aveţi încuviinţarea reginei, îmi aminteşte el cu blândeţe. Aşa era legea. Regina ar putea reinstaura legea. Dar, oricum, Seymourii spun că nu-i vor cere asta.

— Dar scrisoarea mamei, prin care îi cerea reginei aprobarea ca eu şi Ned să ne căsătorim? I-o pot da eu Elisabetei, dacă nimeni altcineva nu are curajul să i-o înmâneze. Putem spune că am găsit-o printre hârtiile ei, că a fost ultima ei dorinţă pe patul de moarte?

Chipul lui obosit se întunecă.

— Scrisoarea aceea, spune el. Aşa mi-am dat seama că eşti urmărită. Scrisoarea mamei tale a dispărut din dulapul ei. Mama ta a fost spionată şi cineva i-a furat acea scrisoare. Pentru siguranţa ta, Katherine, trebuie să uiţi de lucrurile astea.

— Nu pot să fure, pur şi simplu, o scrisoare adresată reginei! Nu pot să răscolească prin hârtiile noastre şi să ia ce vor. Cine ar face aşa ceva?

— Nu ştiu. Nu ştiu de ce. Dar, în orice caz, a dispărut şi n-ai cum s-o mai iei înapoi. Nu cred că poţi face altceva decât să ţi-l scoţi din gânduri şi din suflet.

— Nu pot să uit! strig eu. Îl iubesc! I-am dat cuvântul meu! Suntem logodiţi!

— Îmi pare rău, e tot ce spune el, apoi adaugă ceva şi mai rău: şi lui îi pare rău, ştiu asta. Mi-am dat seama. Îi părea tare rău că n-o să te mai vadă niciodată.

— Să nu mă mai vadă? şoptesc eu. A spus el asta?

— Asta a spus.

Ducem un trai foarte liniştit şi plicticos la Sheen. Domnul Năsuc tremură de la curenţii de aer rece care pătrund în casă pe la uşile care nu se închid bine, iar Ribbon, pisoiul, nu vrea să-şi facă nevoile afară şi să-şi ude lăbuţele, aşa că toată ziua strâng după el. Jo, căţeluşa, începe să scheaune în clipa în care ies din cameră, ca şi cum ar vrea să-mi spună că şi ea se simte singură.

Cel puţin n-am pierdut un Crăciun fericit la curte. Janey îmi scrie şi spune că e un loc la fel de sumbru ca pe vremea reginei Maria, fiindcă Elisabeta e bolnavă de teama de a trimite oştirea engleză ca să-i susţină pe nobilii protestanţi din Scoţia. Sigur că asta ar trebui să facă. Ar fi o lovitură plină de curaj, ar aduce învăţătura Domnului la oameni care n-ar afla-o niciodată dacă n-ar trece ea la fapte. Dar Elisabeta nu vrea să urmeze calea cea dreaptă şi se teme de regenta Scoţiei, Maria de Guise, mama reginei Maria a Scoţiei, acum noua regină a Franţei. Francezii vor invada Scoţia ca să-şi ajute regina înrudită cu ei împotriva rebeliunii protestanţilor scoţieni şi, odată ajunşi acolo, ce i-ar putea împiedica să mărşăluiască spre sud, către Elisabeta? Sora mea, Jane, ar fi trimis pe dată o oştire de sfinţi pentru a-i ajuta pe nobilii credincioşi să se răscoale împotriva unei regente papistaşe. La fel ar face orice monarh puternic din Europa. Dar Elisabeta nu are credinţă în suflet şi nu vrea să ducă un război în numele

religiei. Cel mai rău e că William Cecil, un adept al religiei reformate la fel de neînduplecat ca toţi cei din familia mea, a spus că, dacă ea nu vrea să-i accepte sfatul de a sprijini credinţa noastră în Scoţia, atunci n-o să-l mai ofere, aşa că a plecat de la curte şi s-a dus acasă la soţia lui, Mildred.

— Elisabeta nu mai are nici o speranţă fără el, îi spun lui Mary, în timp ce-i citesc scrisoarea, pe când stăm amândouă în odaia mamei, cu ploaia îngheţată scurgându-se pe ferestrele cu panouri de plumb. Aş spune chiar că îşi va pierde tronul dacă francezii pornesc la luptă împotriva ei.

— Vor năvăli în Scoţia sigur, nu-i aşa? Dacă le declară război în Scoţia? Vor năvăli prin mările care leagă Anglia de continent, în sud, şi vor veni şi dinspre Scoţia în acelaşi timp.

Aprob din cap, în timp ce desluşesc scrisul grăbit al lui Janey.

— Şi nu are oştire, spun. Sau bani să strângă una. Atâta vreme cât nu-l trimite pe Ned la Edinburgh! spun eu. Aici scrie „Hertford"?

— Nu, spune Mary. Howard. Scrie că Elisabeta îl trimite pe vărul ei, Thomas Howard, la Edinburgh. Ned e în siguranţă.

Îmi împreunez mâinile ca şi cum aş începe să mă rog pe locul de la fereastră.

— O, Doamne, numai de-aş putea să mă întorc la curte şi să fiu cu el! De-aş putea să-l văd!

— Dacă francezii invadează Anglia, o s-o facă pentru a o urca pe Maria, regina Scoţiei, pe tron, nu pe tine, subliniază Mary.

— Eu nu vreau tronul! spun cu năduf. De ce nu pricepe nimeni asta? Eu îl vreau doar pe Ned.

[34] Palatul Whitehall, Londra, Primăvara anului 1560

Spun că nu-mi doresc tronul, dar nu pot să opresc valul de ambiţie ce mă cuprinde când mă întorc la Whitehall şi descopăr că sunt membru de onoare al curţii, aşa cum ar fi trebuit dintotdeauna.

Sfetnicul cel mai însemnat al reginei, William Cecil, a biruit în discuţiile despre sprijinirea protestanţilor scoţieni şi, întors la locul lui, trebuie să se trimită oştirea engleză în Scoţia, aminteşte că trebuie respectate privilegiile deja dobândite de protestanţi – conştient de faptul că eu sunt moştenitoarea protestantă. Întotdeauna face o reverenţă şi mă salută scurt, de parcă acum l-aş interesa, de parcă ar crede că o să vină vremea când va fi sfetnicul meu, iar Elisabeta se va face nevăzută.

Sunt favorita întregului palat. Sunt o prinţesă iubită, nu mai sunt un vizitator demn de dispreţ. Nu sunt ruda săracă, neglijată, ci moştenitoarea recunoscută a regatului. Am sentimentul straniu că mă aflu într-un palat pe care îl cunosc bine, dar totul e diferit. În spatele zâmbetelor false se ascunde o altă realitate, parcă am fi în actul al doilea al unei mascarade, iar actorii şi-au schimbat chipurile în spatele scuturilor, iar aceiaşi oameni trebuie consideraţi a fi cu totul alţii acum.

Verişoara mea, Margaret Douglas, i-a adus o ofensă gravă reginei. Un servitor de-al soţului ei, Matthew Stewart, a fost prins în timp ce-i reamintea ambasadorului francez că Margaret este ruda cea mai apropiată a verişoarei noastre, Maria, regina Franţei şi a Scoţiei, iar soţul ei, contele de Lennox, este moştenitorul tronului Scoţiei. Lucrul acesta este cât se poate de adevărat, dar oricine ar fi putut s-o prevină că un astfel de mesaj va fi imediat adus la cunoştinţa reginei, iar Elisabeta va fi speriată şi furioasă. Margaret ar fi trebuit să profite de avantajul ei cel mai mare, acela de a fi foarte simplă şi în vârstă, şi poate că, după asta, Elisabeta ar fi iertat-o pentru sângele ei regal. Oricum, întreaga curte se amuză copios fiindcă lui William Cecil i s-a cerut să scotocească prin documentele vechi, strânse în arhivă, ca să dovedească faptul că Margaret Douglas, fiica surorii lui Henric al VIII-lea, regina Scoţiei, este, de fapt, nelegitimă, aşa că nici ea, nici fiul său cel frumuşel, Henry Stuart, nu pot avea nici o pretenţie la tronul Angliei. De parcă reputaţia ei ar putea fi mai rea decât a Elisabetei, a cărei mamă a fost decapitată pentru adulter cu cinci bărbaţi diferiţi!

Îi mulţumesc lui Dumnezeu că mie nu-mi poate pune nimeni la îndoială obârşia. Sunt descendenta directă a surorii favorite a regelui Henric, regina Maria, căsătorită cu prietenul său cel mai bun, Charles Brandon, prin mama mea, Frances Brandon cea

neîndoielnic de virtuoasă şi urâcioasă, iar acum, că sunt din nou favorizată, asemănarea mea cu bunica de spiţă regală e cât se poate de clară. Mulţi oameni îşi spun unii altora că sunt la fel de frumoasă ca toate prinţesele Tudor şi-mi admiră tenul deschis la culoare al familiei York.

Robert Dudley, care intră şi iese după plac din camera reginei şi e primit fără ascunzişuri în dormitorul regal, se poartă curtenitor cu mine, ca o rudă. Familiile noastre se întâlnesc atât de des – a fost cumnatul surorii mele, Jane, şi, prin urmare, mi-a fost şi mie cumnat –, este cel mai favorizat dintre pretendenţii verişoarei mele, regina, şi acum e bucuros să-şi amintească de rudenia noastră. Dintr-odată am prieteni acolo unde, înainte, trăiam printre străini. Aş putea chiar să cred că sunt foarte plăcută şi admirată de mai toată lumea. Încep să spun „vara mea, regina", aşa cum făcea şi mama, iar Mary râde de mine, ascunsă în spatele mâinii ei micuţe.

Dar nici întoarcerea mea triumfală la curte, nici descoperirea a numeroşi prieteni noi, nici chiar favorurile reginei nu compensează pierderea lui Ned. Tânărul care, fără nici o constrângere şi doar pentru că aşa i-a fost voia, m-a luat drept iubită, care a cerut binecuvântarea mamei lui şi îngăduinţa mamei mele, trece acum pe lângă mine de parcă nu m-ar vedea, iar când se întâmplă să ne găsim faţă în faţă îmi face o reverenţă ca şi cum n-am fi mai mult decât nişte simple cunoştinţe binevoitoare.

Prima dată când privirea lui calmă mă întâlneşte şi trece de mine cred că o să leşin de durere. Doar Mary, care e lângă mine, scundă de nu-mi ajunge nici la umăr, mă ţine în picioare. Mă ciupeşte de braţ atât de tare că mă învineţesc şi-mi bolboroseşte în ureche:

— Capul sus! Bărbia sus!

O privesc uluită, iar ea îmi zâmbeşte larg şi adaugă:

— Jos călcâiele! Ţine-te bine! cum ne spunea tata când ne învăţa să călărim, iar asta mă face să-mi vin în fire.

Merg ţinându-mă cu mâna de umărul ei şi abia reuşesc să-mi conving picioarele să păşească unul înaintea celuilalt. Mergem împreună la capelă, iar ea mă sprijină de parcă aş fi bolnavă, iar atunci când îngenunchez în spatele reginei, îmi plec capul şi-i cer lui Dumnezeu să mă elibereze de aşa chin.

Sunt atât de nefericită când mă gândesc că Ned m-a abandonat ca să evite neplăcerile din partea unei regine care n-ar renunţa în ruptul capului la propriile plăceri. Elisabeta îşi îngăduie să se bucure de ibovnicul ei, dar eu poate că nici n-o să mai vorbesc vreodată cu bărbatul pe care-l iubesc. O privesc când îi face semn lui Robert Dudley s-o ajute să coboare din şa sau să danseze cu ea seara, când merge alături de el cu capul aproape sprijinit de umărul lui, când îl cheamă în camera ei unde sunt lăsaţi singuri, împreună, şi descopăr că o urăsc pentru egoismul ei, pentru că se gândeşte doar la plăcerile ei şi niciodată la mine. O învinovăţesc nespus pentru că am fost despărţită de omul pe care-l iubesc şi că voi muri fată bătrână şi singură, în timp ce ea dă frâu liber unei poveşti de dragoste adultere şi neruşinate.

Acum declară public că se va căsători cu arhiducele Ferdinand de Habsburg de îndată ce acesta va sosi în Anglia – promite că va stabili o alianţă puternică cu Spania pentru siguranţa Angliei –, dar e clar pentru toată lumea că minte şi că orice soţ posibil ar fi încornorat încă dinainte să coboare ancora la Greenwich.

Spaniolii au aflat deja lucrul acesta. Noul ambasador e jignit, iar alaiul său e morocănos. William Cecil e destul de neatent, încercând să menţină prietenia noastră cu marea putere care e Spania, pentru a echilibra marea ameninţare care e Franţa. Ambasadorul spaniol, Alvaro de la Quadra, merge alături de mine pe malul râului, când ne îndreptăm spre un umbrar iluminat să ascultăm nişte poeme într-o seară şi îmi spune că arhiducele a auzit cât sunt de frumoasă şi ar fi mult mai încântat să se căsătorească cu mine, decât să treacă prin procesul atât de mult amânat şi cu o reputaţie atât de proastă al curtării Elisabetei. Într-o bună zi aş putea deveni o mare regină a Angliei cu arhiducele alături şi puterea spaniolă în spate. Între timp, aş putea fi o preţuită arhiducesă cu un loc de invidiat la curtea engleză, miezul ambiţiilor papistaşe.

— O, n-aş şti ce să zic, şoptesc eu.

Sunt îngrozită că a avut îndrăzneala să-mi spună aşa ceva în faţă. Mulţumesc lui Dumnezeu că nu ne poate auzi nimeni şi că nu ne-a văzut nimeni în afară de unul dintre oamenii lui William Cecil, care a trecut întâmplător pe lângă noi.

— Excelenţă, ce spuneţi mă onorează foarte mult. Nu pot să ascult astfel de lucruri fără permisiunea verişoarei mele, regina.

— Nu-i nevoie să-i spuneţi, răspunde el repede. V-am spus un secret ca să înţelegeţi ce-ar putea să fie. Dacă aţi dori.

— Chiar nu-mi doresc nimic, îl asigur.

E adevărat. Nu-mi mai doresc tronul. Vreau să fiu soţie, nu o regină arţăgoasă, fără soţ. Vreau un soţ, şi nu vreau altul decât pe Ned. N-aş putea răbda atingerea mâinii unui alt bărbat. Dacă trăiesc până o să fiu bătrână, dacă trăiesc până la cincizeci de ani şi tot n-am să-mi doresc pe altul în afară de el. La ora cinei trecem unul pe lângă celălalt prin galerie, în drum spre capelă, într-o tăcere dureroasă. Ştiu că încă mă iubeşte. Îl văd cum mă priveşte când suntem în capelă, iar eu îmi ţin chipul acoperit cu mâinile ca să nu vadă cum mă uit la el printre degete. Pare bolnav de dor, iar eu nu am voie să-l alin.

— Îţi jur, te iubeşte la fel de mult ca întotdeauna, spune Janey, îndurerată. Se ofileşte, Katherine. Dar mama i-a interzis să-ţi vorbească şi l-a prevenit că regina va fi tare nemulţumită dacă ar afla aşa ceva. Nu pot să rabd gândul că nu sunteţi împreună. Îi spun că el e mai bolnav decât mine. Iar leacul lui e chiar aici! Tu eşti leacul pentru boala lui.

— De-ar vorbi mama ta cu Elisabeta! spun eu.

Janey clatină din cap.

— Nu îndrăzneşte. Mi-a zis că membrii Consiliului i-au cerut Elisabetei să-ţi găsească de îndată un soţ care să nu-i pună în pericol. Cu oştirea engleză adunată şi pregătită să lupte cu francezii în Scoţia, le e teamă că te vei ridica împotriva ei sau chiar că vei părăsi ţara. Le e teamă că te-ar putea lua spaniolii. Vor să te îngroape într-o căsătorie cu un englez de rând ca să fie în siguranţă, cu unul care te va ţine acasă şi-ţi va scădea şansele de a pretinde tronul.

— N-aş pleca în Spania! spun eu deznădăjduită. De ce-aş face-o? Unde m-aş duce? Singurul om din lume cu care m-aş căsători e chiar aici. Nu mă interesează arhiducele sau oricine altcineva. Şi de ce să mă căsătoresc cu un englez de rând? De ce să fiu insultată?

Sunt îngrozită de bârfele pe care mi le povesteşte Janey, cum că vor să mă căsătorească cu un om simplu şi să mă dea uitării, dar mi-e şi mai groază când mi se spune că nobilii scoţieni au

venit cu ideea ca eu să mă căsătoresc cu vărul meu, contele de Arran, unul dintre flirturile date uitării de Elisabeta, cu pretenţii la tronul Scoţiei, astfel încât Anglia să poată să ofere o regină rivală, protestantă, ca răspuns la rebeliunea scoţienilor, iar ei se pot strânge în spatele lui Arran şi al meu şi să-i înfrângă pe francezi. Mă vor mărita cu Arran şi mă vor face regina Scoţiei.

— Ce-o să mă fac? o întreb pe Janey. Au înnebunit cu toţii? N-au de gând să înceteze cu încercările de a mă mărita cu un bărbat groaznic după altul? M-a recunoscut drept prinţesă doar ca să mă vândă pentru o alianţă? Trebuie să-i spui lui Ned că cineva o să mă răpească, dacă nu mă salvează.

Ned nu mă salvează; nu poate. Mama lui a interzis asta şi nu e o femeie căreia să nu i te supui. Nu face mai mult decât să mă privească cu dor şi să se îndepărteze. Robert Dudley nu face nimic pentru mine. Nu se gândeşte decât la el şi la Elisabeta. E alături de ea în fiecare zi în aceste vremuri primejdioase şi cred că ea, dacă nu s-ar agăţa de el, şi-ar pierde minţile. Desigur, William Cecil cel atotştiutor e cel care-mi vorbeşte. Face o reverenţă adâncă după ce iese de la întâlnirea Consiliului şi-mi oferă braţul să merg alături de el prin galerie, către apartamentele reginei. Îmi scutur puţin degetele ca şi cum aş vrea să-mi dea drumul, dar el mă ţine de braţ cu blândeţe, aşa că intrăm împreună şi, văzând zâmbetul schiţat de buzele sulemenite ale Elisabetei, îmi dau seama că ei doi au căzut de acord că trebuie să fiu ţinută sub supraveghere, aşa că au inventat un mic dans pe care trebuie să-l joc.

— O, verişoara Katherine, spune ea întorcându-i spatele lui Robert Dudley, de parcă aş interesa-o mai mult decât el. Dragă verişoară.

Fac o reverenţă cât am curajul de mică.

— Verişoară Elisabeta, Maiestate, spun eu, de vreme ce părem să fim atât de strâns înrudite zilele astea.

— Vino şi aşază-te lângă mine, spune ea, făcând semn către un taburet de lângă scaunul ei. Nu te-am văzut mai deloc toată ziua.

Au fost nenumărate zile în care a putut foarte bine să-mi îndure absenţa şi niciodată până acum nu m-a invitat să stau lângă ea.

Arunc o privire într-o parte, unde stă Ned şi priveşte toată mascarada aceasta, iar chipul îi împietreşte şi-şi pleacă privirea în pământ, de parcă n-ar îndrăzni nici măcar să-mi zâmbească.

Se teme atât de mult de nemulţumirea Elisabetei, iar eu sunt prinsă ca un şoarece în ghearele unei pisici roşcate şi grase.

— Ce căţeluş drăguţ! exclamă Elisabeta.

Privesc în jos la Jo, care se lipeşte de picioarele mele de parcă i-ar fi teamă că o să mă apuc să urmez protocolul regal am să i-o ofer reginei, care o priveşte fără nici un pic de căldură.

— O iubesc pe Katherine ca pe o fiică, spune regina, privind peste capul meu.

Chiar şi ea, oricât ar fi de mincinoasă, nu are curajul să se uite în ochii mei. Toată lumea primeşte acest anunţ surprinzător cu privirea goală de expresie. Văd chipul strălucitor şi plin de interes al ambasadorului spaniol.

— Îmi este ca o fiică, repetă ea tare apoi, ca şi cum abia ar fi priceput sensul vorbelor ei, îşi înmoaie glasul şi-mi spune: Trebuie că ţi-e tare dor de mama ta.

Îmi plec capul.

— Aşa este, Maiestate, îmi fac eu datoria să recunosc. Ne-a fost cât se poate de devotată, mie şi surorii mele, Mary.

— O, da, Mary, spune regina absentă.

Mary face un pas înainte din rândul domnişoarelor de onoare când îşi aude numele, iar regina îi face un semn din cap când ea face reverenţa. În mod clar, Mary nu va fi copleşită de afecţiunea reginei, ci doar eu.

Elisabeta se apleacă înainte.

— Trebuie să-mi spui oricând te simţi singură sau nefericită, spune ea încet. Ştiu ce înseamnă să fii o fată fără mamă. Ştiu ce înseamnă să nu ai nici un prieten la o curte atât de mare.

Aş putea să-mi joc rolul în această mascaradă mult mai bine dacă aş şti ce Dumnezeu trebuie să fac. Regina îşi pune mâna încărcată de inele pe umărul meu; are degetele reci. Mă întreb cine trebuie să se bucure de foloasele acestui spectacol. Cu siguranţă, nu eu.

— Nu sunt lipsită de prieteni la curte, atâta vreme cât sunt favorita înălţimii voastre, spun eu într-o doară, privind-o în ochii fără expresie.

Îşi apasă mâna pe umărul meu.

— Eşti. Îmi eşti tare dragă. Până la urmă, eşti ruda mea cea mai apropiată.

Asta e! M-a numit ruda ei cea mai apropiată. Sunt moştenitoarea ei. Urmez la tron. A făcut-o şi nu mai poate să dea înapoi. Ridic privirea şi bag de seamă că William Cecil se uită la mine. A auzit totul. Cu siguranţă, el e cel care a scris scenariul şi a regizat fiecare mişcare.

— Şi vă pot cere o favoare? întreb, privind-o în ochii negri, ca nişte mărgele.

Nu se vede nici un licăr de blândeţe adevărată: ea face un târg cu mine, de parcă am fi două neveste de pescari care cântăresc un cod sărat pe cheiuri.

— Spune! zice ea cu un zâmbet fals. Cere-mi orice şi ai să vezi ce fac eu pentru o verişoară credincioasă şi iubitoare!

— Aşa voi face, îi promit, îmi promit mie şi îi promit lui Ned, în adâncul sufletului.

Robert Dudley îmi sărută mâna cu un zâmbet ascuns, ca de la un favorit la altul. William Cecil merge alături de mine în galerie şi-mi spune cum merge războiul din Scoţia, de parcă aş vrea să ştiu aşa ceva. Îmi dau seama că mă învaţă arta guvernării, pe care el a studiat-o în timpul a patru domnii diferite. Vrea să ştiu că trebuie să-mi joc rolul de moştenitoare protestantă a unei regine protestante. E important să înţeleg că cine stă pe tron e sfătuit de nobili, iar nobilii împărtăşesc ideile Parlamentului. Trebuie să înţeleg că poziţia pe tron a Elisabetei nu este una sigură – jumătate din ţară rămâne încă de convins cu privire la religia noastră, marile puteri ale Europei sunt duşmanii noştri, cum e de aşteptat, iar Papa cere un război sfânt împotriva noastră. În calitate de moştenitoare a ei, voi atrage tentaţii, conspiraţii, promisiuni. Trebuie să i le raportez lui. Nu trebuie s-o pun niciodată în pericol pe Elisabeta. Trebuie să-mi fac datoria de succesor protestant într-o ţară protestantă.

Lumea îmi face reverenţe adânci atunci când trec, iar Mary şi cu mine primim mai multe doamne de companie în serviciu. Dintr-odată, am nevoie de cineva să-mi ducă mănuşile. Mary se mută din odăile domnişoarelor de onoare, unde se bucura de atmosfera prietenească, şi amândouă locuim acum în apartamente

mai fastuoase, împreună cu doamnele noastre, şi formăm o curte în cadrul curţii regale, amândouă suntem servite ca nişte prinţese. Îl îmbrac pe Domnul Năsuc într-o livrea verde, culoarea familiei Tudor, iar Jo şi Ribbon au guleraşe din mătase verde plisată. Ribbon poartă un clopoţel din argint şi doarme pe o pernă de catifea verde.

Peste tot unde mă duc, mă aflu în mijlocul unei furtuni tăcute de curiozitate politicoasă. De la garderobă îmi sunt aduse rochii de catifea şi stofă aurită. Importanţa pe care am căpătat-o dintr-odată ridică atât de multe întrebări, dar nu am pe nimeni cu care să mă sfătuiesc în siguranţă. Oare Elisabeta s-a hotărât să aştepte până Robert Dudley va fi liber să se căsătorească şi m-a numit pe mine moştenitoare doar ca să câştige timp? Soţia lui ar putea muri de cine ştie ce boală sau de bătrâneţe, iar ea ar putea să se căsătorească, în sfârşit, cu el. Sau, fiind Conducător Suprem al Bisericii, se va folosi de puterea ei ca să anuleze căsătoria ibovnicului ei şi să se mărite chiar ea cu el? Nimeni nu se poate plânge de purtarea ei, atâta vreme cât a dat Angliei un moştenitor protestant legitim – pe mine.

Şi, dacă lucrurile stau aşa, n-ar fi înţelept din partea ei să mă lase să mă căsătoresc cu bărbatul pe care-l doresc, un nobil englez, aflat aproape de tron şi reformat credincios? Să fim oare eu şi Ned, dintr-odată, o binecuvântare pentru Elisabeta: de viţă regală, protestanţi convinşi şi, cu siguranţă, roditori? Dacă aş aşeza în leagănul regal un fiu Tudor legitim, oare Elisabeta s-ar simţi liberă să-şi satisfacă poftele? Va pune capăt tuturor discuţiilor adoptând pruncul meu şi oferind astfel Angliei acel lucru atât de rar, un fiu Tudor sănătos? Să îndrăznesc să-l cer pe Ned drept favoarea promisă de ea? Să îndrăznesc să-l chem pe Ned în apartamentele mele şi să-i vorbesc de faţă cu toată lumea?

Elisabeta continuă să mă copleşească, în ultimul timp, cu favoruri. Stau în capul mesei doamnelor de onoare în timpul cinei, iar Mary stă pe o pernuţă care să o înalţe, la celălalt capăt. Doar eu îi duc evantaiul reginei seara, doar eu îi ţin mănuşile când mergem către grajduri. Am un cal nou; când mergem la vânătoare cu şoimi, am o pasăre doar a mea, care îmi stă pe mână. Joc cărţi cu ea, iar la capelă îngenunchez în spatele ei să mă rog. Fără

îndoială, sunt pregătită să moştenesc tronul. Ambasadorul spaniol se retrage din discuţiile noastre secrete, dar reverenţele lui sunt foarte respectuoase. Robert Dudley îmi trimite zâmbetul lui ascuns, seducător. Ned îmi întâlneşte privirea în sala de primiri şi ştiu că mă doreşte. Nu-i aşa că, de vreme ce îi pot cere verişoarei mele orice favoare, pot să-i spun că vreau să mă căsătoresc cu un nobil englez credincios, iar amândoi putem s-o slujim pentru tot restul vieţii?

Janey spune:

— Am o surpriză pentru tine, vino în camera mea.

Mai e o oră până la cină, iar celelalte doamne sunt cu regina, privind cum slujnicele îi leagă şireturile rochiei, fiecare ţinând ceva în mână: gluga ei aurie, cutia cu giuvaiere, evantaiul. Fiecare dintre ele îşi aşteaptă rândul în acest ritual al îmbrăcării zeiţei, astfel încât, după aceea, să poată merge la cină şi să flirteze cu orice bărbat îndeajuns de norocos să-i atragă privirile jucăuşe în seara respectivă. Odată la trei seri e rândul meu s-o servesc şi, odată la patru seri, surioara mea, Mary, îi ţine giuvaierele. Din când în când, Janey se simte destul de bine cât să-i ofere gluga ei aurie, dar în seara aceasta suntem libere amândouă.

Ca nişte fetişcane care pleacă pe furiş de la o mamă vitregă nesuferită, trecem pe lângă odaia fetelor, iar Janey deschide uşa dormitorului ei; intrăm şi... Ned e acolo.

Mă opresc în prag; ştiu că-l privesc uimită de parcă nu-mi vine să cred că e chiar el acolo, aşteptându-mă, de parcă ar fi ieşit drept din visele mele.

— Ned? zic nevenindu-mi să cred.

Traversează încăperea cu paşi mari şi mă ia în braţe.

— Iubirea mea, spune el. Iubirea mea, iartă-mă. Nu puteam să mai stau nici o clipă fără tine.

Nu şovăi deloc, nu mă opreşte nici mândria, nici mânia, braţele mele se încolăcesc în jurul gâtului său, aplecându-i capul, lipindu-i gura de a mea, avem un moment de stângăcie, apoi ne sărutăm. Gustul lui, mirosul lui bine cunoscut mă fac să tremur. Îmi vine să râd şi să plâng deodată.

— Ned, e tot ce pot să îngaim.

Sărutul durează la nesfârşit. Aud, parcă de departe, fâşâitul uşii când Janey iese şi o închide în urma ei. Îmi trece prin minte că ar trebui să fiu cumplit de furioasă pe Ned şi să-l fac să mă implore să-l iert, dar îl strâng şi mai tare în braţe. Nu pot îndura să-i dau drumul, nu cred că o să-i mai pot da drumul vreodată. Nu pot să gândesc, nu am gânduri deloc, tot ce simt este dorinţă.

Când îşi slăbeşte strânsoarea doar puţin, mă simt ameţită şi mă înmoi toată în braţele lui. Simt că am petrecut atât de multă vreme încercând să fiu puternică, iar acum pot să mă sprijin de bărbatul pe care-l iubesc. Mă ajută să merg până la locul de la fereastră. Vreau să mă întind acolo, să-i simt greutatea trupului peste mine şi coapsele lui să mă apese; dar ne aşezăm unul lângă altul, iar el îşi petrece braţul pe după mijlocul meu, ca şi cum aş fi atât de preţioasă, că nu-mi poate da drumul.

— Te-ai întors la mine, e tot ce pot să spun. Apoi adaug: Te-ai întors la mine? Nu e doar... Te-ai întors la mine?

— Sigur că da, spune el. Eşti iubirea vieţii mele, singura mea iubire.

— Nu puteam să îndur să te văd în fiecare zi şi să nu te ating...

— Nici eu! Mă uitam la tine în capelă.

— Ştiu, îl întrerup. Mă uitam şi eu pe furiş la tine şi am văzut că mă priveai. Am sperat atât de mult... M-am rugat...

— Pentru ce te-ai rugat?

— Pentru asta m-am rugat.

Îmi ia mâna şi şi-o duce la buze.

— Ai asta. Mă ai pe mine. Nu vom mai fi despărţiţi niciodată.

— Mama ta...

— O să-i explic. Nu mă va opri.

— Dar regina...

— O să ne căsătorim, spune el cu glas hotărât.

Simt cum inima-mi sare din piept doar când îi văd buzele atât de ferme. Vreau să mă sărute din nou.

— O să-i cer...

— Eşti favorita ei, a arătat asta în faţa întregii lumi. Şi nu e vorba doar de ea, nu e vreun capriciu de-al ei. Cecil a sfătuit-o să te ţină aproape. De aceea se poartă atât de generos. E îngrozită că scoţienii sau spaniolii ar putea să te mărite şi să te scoată din ţară.

— O, Doamne, şoptesc eu. Nu-i lăsa să ne despartă.

— Niciodată. Aşa că nu vom cere permisiunea nimănui, ca să nu fim refuzaţi. Ne vom căsători şi-i vom spune după aceea. Le vom spune tuturor după aceea, şi apoi, ce-o să mai poată face ea sau altcineva?

— Poate să fie furioasă, îi atrag eu atenţia.

Curtea se teme de furia Tudorilor. Dacă regina Maria se cufunda în disperare, Elisabeta o să ţipe şi o să arunce cu lucruri. Singurul om care va putea s-o aline atunci e Robert Dudley. Singurul om care poate să o sfătuiască e William Cecil. La toţi ceilalţi ţipă.

Ned, iubitul meu, viitorul meu soţ, ridică din umeri, de parcă ar vrea să spună că nu-i e frică de ea.

— O să fie furioasă, dar o să-i treacă. Am văzut-o când era furioasă pe Kat Ashley; am văzut-o revărsându-şi nervii pe William Cecil până când a plecat de la curte. Dar s-a întors, iar ea a făcut ce a sfătuit-o el. O să fie la fel şi pentru noi. Ea se va înfuria, noi vom pleca, ea ne va ierta şi ne va înapoia locul cuvenit în mai puţin de o lună. Mai mult, e în interesul ei să ne căsătorim, ca tu să fii în siguranţă. Cecil o va sfătui în sensul acesta. Dudley îi va spune să fie blândă cu cei ce se iubesc.

— Vreau să fiu în siguranţă, mă lipesc eu de el. Vreau să fiu în siguranţă cu tine. O, Ned, am visat la asta.

— Şi eu te-am visat, şopteşte el. Ţi-am scris un poem.

— Da?

Scotoceşte în buzunarul interior al jachetei.

— Îl port mereu la mine, spune el. L-am scris când purtai straiele de doliu şi te vedeam, cu părul tău auriu şi cu pielea atât de albă. Erai ca un portret, ca o statuie de marmură învăluită în catifea, iar eu mă gândeam că n-am să te mai ating niciodată. Mă gândeam că suntem precum Troilus şi Cresida, despărţiţi la fel ca ei.

— Citeşte-l! şoptesc.

E cu adevărat la fel de frumos ca într-un roman cavaleresc.

S-a ridicat înveşmîntată-n negru, mai zise Troilus,
Şi cu privirea-i m-a rănit, a zis,
S-a ridicat înveşmîntată-n negru, am adăugat,
Cu ochii sufletul mi-a spăimîntat.

— Mi-l dai mie?

Nimeni nu mi-a mai scris vreodată un poem; nici măcar lui Jane nu i-a scris vreunul nimeni, chiar dacă ea a fost o învăţată şi regină. Lumea a scris predici pentru Jane, dar acest lucru e adevărat, un poem, un poem de dragoste de la un bărbat. Mai mult de-atât: un poem de dragoste de la un poet, un poet renumit. O predică nu se poate compara cu aşa ceva, pur şi simplu nu se poate. Ned îmi pune foaia în mână, iar eu o lipesc de inimă.

[35] Palatul Greenwich, Vara anului 1560

Asta înseamnă viaţă, mă gândesc cu înfrigurare. Asta înseamnă să fii tânăr şi frumos şi viu, să nu fii acaparat de cine ştie ce idei mohorâte care să te facă să înveţi să mori şi să nu te bucuri de viaţă. La asta am sperat când am ieşit din Turn şi am lăsat-o pe sora mea acolo, să fie decapitată şi înmormântată pe bucăţi în capelă. Aşa am crezut că trebuie să fie viaţa mea, iar acum chiar aşa şi e: însufleţită şi plină de pasiune şi mult mai minunată decât am visat vreodată.

Eu şi Ned încă trecem unul pe lângă celălalt în tăcere, ferindu-ne privirile, dar la capelă îmi face cu ochiul şi mă strânge în braţe atât de plăcut când mă dă jos de pe cal. Acum, când paşii de dans ne aduc împreună, mâna lui e caldă şi-mi strânge degetele. Când dansul ne aduce faţă în faţă, se apropie atât de mult, încât îi simt respiraţia caldă în ureche, mâna de pe mijlocul meu e hotărâtă când mă strânge aproape de el. Ne iubim în secret, la fel cum am fost despărţiţi în secret odată şi, când mă întorc şi mă prefac că nu-l văd, îmi vine să chicotesc. Uit că înainte îmi venea să plâng.

Curtea e pusă pe distracţii în vremea verii şi nimic nu pare să aibă prea mare importanţă. Parcă toate regulile stricte de conduită de la curte ar fi fost date deoparte, toate limitările impuse de credinţă, ridicate. Nu mai e nici un „învaţă să mori“, nu mai

există moarte. Nu mai e nici o teamă pentru viitor, nici vreuna legată de cine o să fie moştenitorul, nici dacă regina va rămâne grea, nici de vreun război. Nu există nimic în afară de zilele însorite şi de veşminte frumoase şi zile plăcute. Toată nefericirea amară a curţii reginei Maria e măturată precum ierburile aromate de pe podele, toate bănuielile pline de teamă din vremea regelui Edward sunt uitate. Toţi cei care au complotat şi au plănuit şi au uneltit împotriva tronului şi unii împotriva altora sunt morţi, iar noi, copiii lor, am jurat să trăim de dragul vieţii. Noi am învăţat să trăim.

William Cecil a plecat la Edinburgh să facă pace între nobilii scoţieni şi regina lor regentă, născută în Franţa. Oştirea fără tragere de inimă a Elisabetei a făcut destul cât să ne câştige pacea, iar Elisabeta e cât se poate de nesăbuită când nu e supravegheată de Cecil, de parcă ar crede că, dacă el nu o urmăreşte, nimeni nu poate s-o vadă. Ea şi Robert Dudley trăiesc făţiş ca ibovnici. El vine în camera ei de parcă i-ar fi soţ, râde cu ea, o ia în braţe şi e ascultat de parcă ar fi prinţul consort.

În fiecare zi plecăm călare, cu câinii de vânătoare înaintea noastră. Robert Dudley îi aduce ibovnicei sale o mulţime de cai, unul mai frumos şi mai aprig decât celălalt, iar cei doi călăresc alături, ca şi cum nimic nu i-ar putea răni. În fiecare zi, merg mai repede decât alaiul şi se ascund în pădure, ieşind doar când e vremea cinei, servită în corturile frumoase pe care slujitorii le-au ridicat în luminiş, iar mesele sunt întinse, şi vinul şi apa, turnate în pahare. Pleacă la călărie împreună în văzul lumii; în chip ruşinos, se întorc, cu chipurile luminate de o bucurie fără cuvinte. Toţi ceilalţi merg puţin în urma câinilor de vânătoare, apoi îşi duc caii la râu să-i adape, descalecă să stea la umbră sau merg undeva unde e linişte şi adăpost să se sărute şi să vorbească în şoaptă.

Soarele arde, dar luminişul e umbrit de frunzişul des al stejarilor şi al fagilor, iar păsările cântă neîncetat, ca un cor în armonie cu muzicienii ierbii şi al plantelor aromatice printre crengi. Mirosul de lemn ars şi de carne friptă se amestecă cu parfumul bogat al ierburilor strivite, acolo unde servitorii au aşternut covoare şi perne, ca noi să ne putem tolăni în voie, să bem vin şi să spunem poveşti şi poeme. Uneori cântăm împreună cântece populare vechi, iar alteori Ned îşi citeşte poeziile, dar niciodată „S-a ridicat înveşmântată-n negru", care este pentru mine şi e doar a mea.

Noi, cei de la curte, suntem frumoşi şi tineri. Cei mai în vârstă şi mai înţelepţi nu au răbdare cu picnicurile noastre care durează ziua întreagă, de la care nu ne întoarcem până la lăsarea serii, ci mergem călare unii lângă alţii, făcându-ne promisiuni şoptite. Ei au doar avertismente legate de munca migăloasă pe care o face William Cecil la Edinburgh şi de cum o să se alegă praful de toate dacă Elisabeta nu-i dă Angliei un moştenitor care să ducă mai departe pacea. Dar uşurarea adusă de sfârşitul războiului cu Scoţia o face pe Elisabeta de-a dreptul beată de bucurie. E triumfătoare; crede că, în fapt, câştigarea războiului o face să fie de neatins. E nesăbuită; crede că nu e nimic mai important pe lume decât iubirea. Chiar şi atunci când Consiuliul Mic avertizează că sunt nevoiţi să le taie limba oamenilor în lungul şi-n latul ţării ca să nu mai spună că e târfa lui Robert Dudley, ea tot se apleacă pe fereastra dormitorului, dimineaţa, pe jumătate goală, şi-l cheamă pe Robert Dudley la ea de îndată.

Toată lumea de la curte ştie că au dormitoarele alăturate, despărţite numai de o uşă. Se prea poate ca seara să intre fiecare în camera lui, dar toată lumea e de părere că valetul lui Robert Dudley stă toată noaptea la uşa lui fiindcă regina Angliei s-a strecurat pe uşa ascunsă şi se află înăuntru. Chiar şi oamenii de la ţară, care n-ar trebui să ştie ce se petrece la curte, spun că Elisabeta e înnebunită după frumosul ei comis, iar mulţi cred că ei s-au căsătorit deja în secret şi că biata lui soţie, cum o fi chemând-o, va fi dată deoparte printr-un ordin al reginei, la fel cum tatăl ei, regele Henric, şi-a dat soţiile deoparte ca să se căsătorească cu altcineva.

Apoi soseşte vestea că regina regentă a Scoţiei, Maria de Guise, a murit, şi puterea franceză din Scoţia se prăbuşeşte fără sprijinul ei. Cecil se întoarce acasă, la Londra. A făcut un tratat de pace triumfător; dar acum Robert Dudley jură că n-a avut nimic de câştigat, oricât ar fi umblat călare: de la Newcastle la Edinburgh şi înapoi. Acum Elisabeta îşi doreşte mai mult decât tratatul lui Cecil: vrea mii de lire drept compensaţie, vrea să i se înapoieze Calais şi vrea ca Maria, regina Franţei, să nu mai aibă voie să folosească blazonul regal pe farfuriile pentru cină – vrea totul, de la lucrurile cele mai serioase până la cele mai lipsite de importanţă. Ea şi Robert, precum o regină şi soţul ei, stau unul lângă

celălalt în fața întregii curți și-l întâmpină pe William Cecil cu un val de nemulțumiri.

Înfrângerea puterii franceze din Scoția ar fi trebuit tratată drept o victorie, însă William Cecil, a cărui pricepere a făcut acest lucru posibil, e zdrobit de lipsa de gratitudine a reginei față de el, neputându-și ascunde furia pricinuită de faptul că ea primește sfaturi de la Robert Dudley. Curtea se împarte în două tabere, cei care-l văd pe Dudley drept o stea aflată într-o ascensiune de neoprit – viitor soț și prinț consort – și cei care spun că William Cecil trebuie respectat, alături de nobilii în vârstă, iar Dudley e un neobrăzat dintr-un neam de trădători.

Elisabeta, care a declarat cu atâta afecțiune că-i sunt dragă ca o fiică, promițându-mi că o să-mi fie o a doua mamă, că mă va adopta după cum cere rânduiala, că mă va numi moștenitoare, uită cu totul de mine în timpul acestei noi crize: când bărbatul care i-a fost ca un tată și cel care i-a fost ca un soț nu-și vorbesc și sunt îmbufnați. Întreaga curte e sigură că Cecil o va abandona, că Dudley o va duce la ruină. Se aud zvonuri despre comploturi pentru asasinarea lui; totul îi este potrivnic. Nu are curajul să recunoască faptul că o țară își poate alege moștenitorul. Dacă scoțienilor li se permite să-și respingă regina, pe Maria, de ce ar trebui ca englezii s-o accepte pe Elisabeta? Cuprinsă de neliniști legate de ibovnicul ei, de viitorul ei, de statutul de regină chiar, nu are timp pentru mine, nu are timp pentru nici o femeie.

— Dar mie-mi place când uită de mine, observă Mary, sora mea. Cred că sunt obișnuită cu asta, fiind tot timpul mai jos de ochii lumii. Dar asta înseamnă că poți să faci orice vrei.

— Și ce vrei tu să faci, micuțo? o întreb cu îngăduință, aplecându-mă să-i văd chipul frumos. Ești pusă pe pozne, la fel ca jumătate din curte? Ești îndrăgostită, Mary?

Janey râde răutăcios, de parcă nimeni n-ar putea s-o iubească pe Mary.

— Ți-l dau pe pretendentul meu, spune ea.

Pe Janey o pețește bătrânul nostru unchi, Henry FitzAlan, contele de Arundel. E vestit că le supraviețuiește soțiilor – prima dintre ele a fost mătușa mea, Katherine Grey. Acum e din nou liber și bogat, nerăbdător să pună un prunc cu sânge regal în leagănul aurit, în odaia copiilor cea bogată, în familia lui.

— N-am nevoie de resturile tale, îl dă Mary la o parte pe nobilul bogat printr-un simplu gest al mâinii ei mici. Am un admirator.

Nu mă surprinde. Mary e înzestrată cu farmecul Tudorilor şi cu o natură blândă, pe care mulţi bărbaţi s-ar bucura s-o regăsească la o soţie. Ea ar fi o soţie mai bună decât Janey Seymour, cu sănătatea ei şubredă şi agitaţia ei nebunească. Mary e o bucurie în miniatură: când stă în picioare dinaintea unui cavaler în armură, poate să-şi vadă chipul frumos, gâtul şi umerii perfecţi oglindite în platoşa lui. Dacă ar sta pe o pernă la masa cea mare, iar un bărbat ne-ar vedea doar capetele şi umerii, i-ar fi greu s-o aleagă pe cea mai frumoasă dintre noi. Doar când se ridică se vede dintr-odată că e tare mică, pe jumătate cât un om de rând. Când urcă în şa, călare, cred că e mai frumoasă decât mine. Stă destul de dreaptă, are deja probleme femeieşti – ar putea să aibă un peţitor, ar putea chiar să se căsătorească.

— Toate doamnele de la curte flirtează. Eu nu sunt altfel, spune Mary. De ce-aş fi altfel?

— O, cine flirtează cu tine? o necăjeşte Janey.

— Nu-i treaba ta, spune surioara mea cea neînduplecată. Am treburile mele, la fel cum Katherine le are pe ale ei. Şi eu nu te-aş lăsa să te amesteci, aşa cum faci cu ea.

— Nu mă amestec, o sfătuiesc, spune Janey, simţindu-se împunsă. Sunt cea mai bună prietenă a ei.

— Ei bine, pe mine să nu mă sfătuieşti, spune Mary. Eu am un prieten mai bun, mai bun decât voi amândouă la un loc.

[36] Castelul Windsor, Toamna anului 1560

Îmi place Castelul Windsor, îmi plac plimbările călare până la luncile de pe malul râului, parcul uriaş cu turmele de căprioare care trec agale, foşnind printre copaci, şi castelul cocoţat sus,

deasupra satului micuţ. Urmează să serbăm ziua de naştere a Elisabetei la fel de fastuos de parcă ar fi Crăciunul. Robert Dudley, în calitate de comis, numeşte un maestru de ceremonii şi-i cere să tocmească actori şi coruri, dansatori şi artişti – jongleri şi magicieni. Vor fi poeţi care să închine imnuri pentru frumuseţea Elisabetei; vor fi episcopi care să se roage pentru o domnie lungă şi fericită. O să ţină zile în şir sărbătoarea zilei de naştere a unei fete a cărei mamă a murit pe eşafod, acuzată de adulter, şi al cărei tată nu a recunoscut-o drept fiică pentru cea mai mare parte a vieţii ei. Aproape că aş putea să izbucnesc în râs s-o văd pe Elisabeta ordonând curţii să-i sărbătorească naşterea, când toţi cei vârstnici îşi amintesc ce dezamăgire amară a fost faptul că s-a născut fată şi cât de indiferentă a fost toată lumea faţă de ea pentru atât de multă vreme.

Robert Dudley e peste tot – regele curţii, făurarul fericirii Elisabetei. William Cecil s-a restras într-o tăcere furioasă şi sumbră. Tratatul atât de greu câştigat de el cu Franţa urmează să fie respectat, dar el nu primeşte mulţumirile cuvenite. Nu e sărbătorit drept un triumf diplomatic, iar el consideră că de vină pentru judecata greşită a Elisabetei e dragostea ei nebună pentru Robert Dudley.

Maestrul de ceremonii inventează un dans frumos pe care toate tinerele de la curte trebuie să-l înveţe. Fiecare dintre noi va reprezenta o virtute: eu voi fi „Datoria", Janey va fi „Onoarea". Ea se simte destul de bine cât să danseze, roşeaţa din obraji i-a dispărut, iar ochii, în sfârşit, nu-i mai strălucesc de febră. Mary va fi „Victoria" şi va sta în vârful unui turn înalt, care-i va ascunde picioarele mici şi o va face să pară o adevărată frumuseţe. Străjerul reginei, cel care are în sarcină siguranţa întregii curţi, e un bărbat înalt şi masiv, mai mare decât oricare altul, şi chiar el este chemat să o ridice pe Mary în vârful turnului. Îi face o plecăciune elegantă; ea pare o zână la picioarele unui uriaş. E ca într-o piesă de teatru. Ea întinde mâna micuţă, iar el i-o duce la buze, apoi o cuprinde cu mâinile pe după talia subţire şi o ridică. Toată lumea aplaudă, e atât de drăguţ totul, iar cineva spune că domnul Thomas Keyes, străjerul, trebuie să-şi pună înlocuitorul la porţi şi să-şi joace rolul în piesă. Domnul Keyes face o plecăciune, zâmbind chipeş în livreaua verde a Tudorilor, iar Mary, cu mânuţa

ei cuprinsă pe de-a întregul de laba lui uriaşă, râde şi face reverenţe, cu chipul strălucitor.

Rolul lui Ned este „Încrederea" şi face pereche cu Frances Mewtas, care joacă un rol al încrederii feminine, ce-o mai fi şi asta – „Credulitatea", probabil. Aş vrea să schimbe rolul cu mine, dar nu pot să-i cer asta fără să dezvălui faptul că vreau să dansez cu Ned, iar lui nu-i trece prin minte să-i sugereze că, poate, ar vrea să fie „Datoria". Chiar pare să-i facă plăcere compania ei. După ce-şi termină dansul, rămân împreună şi, când mergem cu toţii afară să admirăm apusul şi să bem un pahar cu bere slabă, ei ies împreună, ea îşi sprijină mâna de braţul lui, iar el îi toarnă în pahar.

Dansul merge de minune. Elisabeta, aşezată pe tron, zâmbeşte când dansăm în faţa ei, deşi aş îndrăzni să spun că ar prefera să se afle în braţele lui Robert Dudley. Eu, una, ştiu că aş prefera să dansez cu Ned decât să mă uit la el. Frances Mewtas şi-a sulemenit chipul, sunt sigură de asta. Arată ridicol şi se lipeşte de Ned ca un melc de zid. Mă încrunt la el ca să înţeleagă că sunt nemulţumită, iar el mă priveşte fără nici o expresie, de parcă nu şi-ar putea închipui că o altă fată care se ţine de braţul lui şi-i priveşte chipul frumos m-ar putea nemulţumi. E un tânăr atât de atrăgător, cu un zâmbet atât de încântător şi ochi atât de strălucitori, nu pot îndura să văd că face pereche cu o fată aşa de ştearsă precum Frances. Aş fi crezut că o s-o ducă mintea să-şi dea seama că el tânjeşte să fie cu mine. N-ar trebui să vadă şi ea că dansul ar fi mult mai frumos dacă aş fi eu perechea lui Ned?

Trebuie să stau lângă tronul Elisabetei când ambasadorul spaniol, de la Quadra, şi ceilalţi ambasadori vin să-i aducă darurile de ziua ei. Trebuie să arăt că suntem cele mai bune prietene, aflate în cele mai bune relaţii. Sunt recunoscută public drept moştenitoarea Elisabetei, iar tratatul lui Cecil dovedeşte că Maria, regina Scoţiei, a renunţat la pretenţiile la tronul Angliei. Elisabeta îşi aminteşte să-şi întoarcă capul şi să-mi zâmbească, apoi îi face cu mâna surorii mele. Intimitatea prietenească dintre mine şi Elisabeta e regizată, la fel ca dansurile. Eu mă aflu aici ca să demonstrez că Maria, regina Scoţiei, nu are pretenţii la tronul Angliei, eu sunt moştenitoarea, iar Elisabeta mă va numi pe mine la următoarea întrunire a Parlamentului.

De la Quadra face o plecăciune adâncă și se apropie să vorbească cu regina, însă eu nu iau parte la treburile regatului; eu îl privesc pe Ned, care vorbește cu Frances Mewtas printre oamenii aflați în capătul sălii, unde lumânările fac umbre tainice, iar perechile care se curtează își trec timpul prin firide. Nu-l văd și nu îmi este îngăduit să merg să-l caut. Trec prin adevărate chinuri, apoi aud, ca de la mare depărtare, cum Elisabeta îi spune ambasadorului spaniol că soția lui Robert Dudley a murit de la o cangrenă.

Sunt atât uluită când cuvintele ei reușesc să pătrundă dincolo de neliniștea pe care mi-o provoacă urmărirea a ceea ce se întâmplă în capătul celălalt al sălii, că renunț să-l mai caut pe Ned și mă uit fix la Elisabeta. Chiar a spus că lady Dudley a murit?

— Sau e ca și moartă, se corectează ea. Biata femeie.

De la Quadra pare la fel de uimit ca mine. Numai bunele maniere îl împiedică să țipe: „*Qué? Qué?*“.

De ce ar spune Elisabeta un lucru atât de ieșit din comun? Ce femeie e moartă într-o clipă, iar apoi „ca și moartă“? Elisabeta chiar e surdă și oarbă când vine vorba de cea mai măruntă cuviință? Nu-și dă seama că nu se cade din partea unei ibovnice să dea vești despre moartea soției abandonate, ca și cum ar fi ceva vag interesant? Și apoi să spună că nu-i sigură dacă a murit sau nu? Și, dacă femeia a murit, de ce nu e Robert Dudley acasă la el, să comande straie de doliu și să-i pregătească înmormântarea? Sau, dacă ea e pe patul de moarte, de ce dansează Robert Dudley la petrecerea de ziua de naștere a Elisabetei și nu e acasă, alături de soția lui pe moarte?

Ard de nerăbdare să-l găsesc pe Ned și să-i povestesc această nemaipomenită conversație, însă, după ce sunt oferite darurile, toată lumea dansează, iar eu sunt în continuare forțată să rămân pe podium, în spatele Elisabetei, care acum vorbește în șoaptă cu Robert Dudley. Orice i-o fi spunând, când el zâmbește cu ochii ațintiți la buzele ei, sigur nu discută despre cangrene și paturi de moarte.

Ned nu se află printre perechile care dansează. Nu e nici printre bărbații care le privesc pe femei dansând. Nu-și croiește drum cu atenție către capătul încăperii, să vină mai aproape de mine. Nu-l văd pe nicăieri și nici pe Frances Mewtas n-o zăresc niciunde.

Sunt prinsă în capcană pe podium, cu Elisabeta, iar Ned nu vine lângă mine. Nu-l mai văd deloc toată seara, deşi curtea se retrage târziu fiindcă Elisabeta dansează iar şi iar, bea în sănătatea ei şi, în cele din urmă, ne conduce afară din sală. Ned e de negăsit printre bărbaţii care ne fac plecăciuni când ne retragem. Frances Mewtas o zbugheşte dinspre o galerie în ultima clipă, roşie la faţă, şi se alătură alaiului doamnelor care pleacă din sală.

Mă culc plângând, sunt atât de furioasă şi de îndurerată. Nu credeam că o să mă mai simt vreodată aşa. E mult mai rău decât ultima oară când l-am pierdut pe Ned. De data aceasta i-am dat cuvântul meu, credeam că suntem ca şi căsătoriţi.

Mă întorc pe toate părţile în aşternuturile fierbinţi, iar doamna cu care împart patul bolboroseşte, somnoroasă:

— Vă simţiţi rău, milady? Să vă aduc ceva?

Rămân nemişcată, ca un bolovan, dar simt cum inima mea rănită îmi bate cu putere în urechi. Aud cum ceasul bate ora exactă, de fiecare dată între miezul nopţii şi ora cinci şi abia atunci, când începe să se lumineze şi servitorii încep să facă gălăgie şi să pună lemne pe focurile care stau să se stingă, reuşesc şi eu să adorm.

La capelă, Elisabeta pare să fi dormit la fel de prost ca mine. Nu ştiu ce i s-a întâmplat. Ei n-are ce să nu-i meargă bine. Ea e plină de speranţă. Rivala ei e pe moarte sau a murit deja; ziua ei de naştere e sărbătorită în întregul regat ca şi cum ar fi o regină mult-iubită; Robert Dudley e lângă ea, zâmbitor şi liniştit ca un mire plin de încredere. Dar Elisabeta se retrage de lângă el. Trimite după Cecil. Pleacă împreună cu el, cu capul plecat spre el, discutând cu glasuri joase. El o încurajează să se ţină tare, în timp ce ea tremură şi se sprijină de el. Se întâmplă ceva grav, dar eu sunt atât de ocupată să-l caut pe Ned, că nu mă interesează Elisabeta şi dispoziţia ei schimbătoare.

Curtea merge în urma lui Cecil şi a Elisabetei, care, e limpede, nu trebuie deranjaţi, până când Cecil face o plecăciune şi se retrage, iar altcineva face un pas înainte ca să-i fie prezentat reginei şi să ceară cine ştie ce favoare. William Cecil se află lângă ambasadorul spaniol; eu şi Mary mergem în urma lor, iar pasul lor lent e numai bun pentru picioarele mici ale lui Mary. O iau de mână.

— Mă descurc, spunea ea, dându-mă la o parte.

— Ştiu. Voiam doar să mă alini. Sunt foarte nefericită.

— Taci, spune ea cu cruzime.

Trage cu urechea, fără ascunzişuri, la conversaţia celor din faţă. Aud frânturi din ce spune Cecil, printre zgomotul pe care-l face apa râului când se izbeşte de mal. Se plânge de Elisabeta – lucru pe care nu-l face niciodată, dar niciodată –, spunându-i ambasadorului spaniol că va pleca de la curte, că nu mai poate răbda nici măcar o zi. O ciupesc pe Mary de braţ.

— Auzi la Cecil! spun eu uimită. Ce tot zice? Doar n-o să plece iar de la curte?

Mary îmi lasă mâna şi se apropie puţin de cei doi, în timp ce eu rămân în urmă. Nimeni n-o bagă de seamă vreodată pe Mary: ar trebui să fie unul dintre mulţii spioni ai lui Cecil. Poate să se strecoare printre oameni ca o mică cerşetoare, iar ei n-o văd niciodată. Merge în urma lor pentru o vreme, neobservată, apoi încetineşte şi aşteaptă s-o prind din urmă, are ochii căscaţi de uimire, de parcă ar fi văzut cine ştie ce orori.

— A spus că regina şi sir Robert Dudley plănuiesc s-o ucidă pe Amy Dudley, iar Robert se va căsători cu regina, şopteşte ea grăbit, aproape înghiţind cuvintele. Chiar Cecil a spus asta! L-am auzit. Spune că vor anunţa că ea are o cangrenă şi regina se va căsători cu Dudley, dar că ţara nu se va lăsa convinsă de aşa ceva.

— Nu cred că i-a spus aşa ceva lui de la Quadra!

Îmi văd uimirea oglindită pe chipul surorii mele.

— Ambasadorului spaniol? Când orice vorbă ar auzi o să ajungă direct în Spania! De ce i-ar spune Cecil aşa ceva?

— I-a spus. N-aveam cum să înţeleg greşit.

Clatin din cap.

— N-are nici o noimă.

— Am auzit!

— Doamne, chiar o vor ucide pe Amy Dudley? N-ar trebui să-i împiedicăm?

Îmi văd surprinderea pe chipul lui Mary.

— Cui să spunem? Cum am putea să-i oprim? Dacă însuşi Cecil ştie şi nu-i opreşte.

— Dar regina nu poate, pur şi simplu, să ucidă pe cineva, nici măcar un rival. Nu se poate întâmpla una ca asta.

— Cecil spune că asta îi va aduce pieirea. Spune că ţara se va ridica împotriva ei mai repede decât să lase un ucigaş pe tron. Zice că el pleacă acasă.

Nu înţeleg nimic. Chiar ar părăsi-o Cecil pe Elisabeta? Regina urcată de el pe tron? Ar lăsa-o să înfăptuiască o crimă teribilă, pentru care să plătească cu sufletul şi cu regatul? Şi, dacă ar face asta – dacă *chiar face* asta – va veni apoi la mine şi se va oferi să mă urce pe tron în locul ei?

— A spus că nu poate să îndure s-o sfătuiască, atâta vreme cât Robert Dudley îi şopteşte la cealaltă ureche; a spus că ţara nu va accepta un Dudley drept prinţ-consort.

— Da, asta e adevărat, spun eu plină de resentiment, gândindu-mă la sora mea, Jane, care a refuzat să-l încoroneze pe fratele acestui om, soţul ei, Guildford, din cauza trădării bunicului său. Nimeni nu va mai accepta vreodată un Dudley în preajma tronului.

— Dar să i-o spună ambasadorului spaniol?

Mary e înspăimântată.

— I-a spus ambasadorului că nu are nici o influenţă, că ţara e ruinată. Jur că a spus că ea şi Robert Dudley o vor ucide pe lady Dudley. A spus-o. A spus-o, Katherine!

Îşi scutură capul cu un gest straniu, de parcă ar vrea să-şi scoată apa din urechi.

— Nu-mi venea să cred că aud una ca asta. Cecil, denunţând-o pe regină – şi încă spaniolilor?

— Nu are nici o noimă, spun eu.

Dar apoi nefericirea pricinuită de Ned mă copleşeşte.

— Nimic nu are nici un înţeles, spun cu amărăciune. Şi curtea asta e o lume plină de minciună.

Mary trebuie să fi auzit bine, fiindcă Elisabeta este vădit neliniştită. Îl evită pe Robert Dudley şi-şi petrece cât de mult timp poate în odăile ei, cu uşile închise pentru toată lumea, mai puţin pentru doamnele care o servesc în odaia de culcare. El obişnuia să intre şi să iasă fără invitaţie, acum gărzile sunt în faţa uşii şi nimănui nu-i este îngăduit să intre. Ea anunţă public că nu se simte bine, dar umblă de colo-colo prin cameră ca o femeie a cărei minte, şi nu trup, e deranjată. Toată ziua de duminică e ca o pisică agitată, stând la pândă într-un loc, apoi în altul. Merge la culcare devreme, plângându-se că o doare capul, dar cred că

durerea îi e provocată de conştiinţă. Dacă doar jumătate din ce a spus William Cecil e adevărat, atunci ea a poruncit cuiva să ucidă o femeie nevinovată. Acest lucru, cred, nu e cu putinţă; dar apoi îmi amintesc că mama ei a fost Anne Boleyn, despre care se spune că folosea otravă ca să scape de rivali. Oare Elisabeta îşi otrăveşte rivala? Oare poate Elisabeta să se hotărască să ucidă un rival?

A doua zi sunt în serviciul ei, aşa că trebuie s-o slujesc din nou. Pare palidă şi nedormită, la fel ca mine. Nu pot să merg să-l caut pe Ned, fiindcă nu pot pleca din apartamentele reginei fără încuviinţarea ei. Frances Mewtas nu e în serviciul ei azi şi, după câte ştiu, ea şi Ned se bucură de timpul liber împreună. Împreună şi nesupravegheaţi. Acest gând mă doare atât de tare, că abia mai pot să stau în picioare, sprijinită de perete, cu mâinile strânse şi privirea în podea, în timp ce Elisabeta merge de colo-colo prin odaia ei, douăzeci de paşi până la o fereastră, încă douăzeci până la alta. Robert Dudley intră, iar ea îi spune că nu vrea să călărească; nu vrea să călărească dimineaţa şi nici după-amiază, caii pot fi deşeuaţi şi duşi pe câmp, curtea nu iese astăzi.

Nu o întreabă de ce. Faptul că nu o înfruntă îmi spune că ştie bine ce se petrece cu Elisabeta, că-i împărtăşeşte vinovăţia. Nu face decât o reverenţă şi trimite un mesaj la grajduri. Când întoarce capul să-i spună servitorului, văd că trece cu privirea de el şi de mine, până la un om care aşteaptă la intrarea în cameră. Este unul dintre servitorii lui Robert Dudley, care înaintează, cu chipul nespus de grav şi îngenunchează în faţa lui Dudley.

Stau în spatele reginei şi tremur, ca şi cum şi eu aş aştepta veşti proaste. Regina şi sir Robert sunt amândoi în faţa bărbatului. Mâinile lor sunt aproape şi cred că i-ar plăcea să se agaţe de el. Omul întinde o scrisoare şi-i spune lui Robert Dudley, atât de încet, încât nimeni în afară de Dudley, de regină şi de mine nu poate să audă, că îi pare rău să aducă veşti proaste: lady Dudley a murit.

Reginei îi fuge sângele din obraji atât de repede, că aproape se îngălbeneşte. Cred că o să leşine. E la fel de ţeapănă ca uriaşul străjer de la porţile palatului. A rămas fără cuvinte. Şi eu sunt uluită – nu o credeam în stare să facă aşa ceva. N-aş fi crezut niciodată că Robert Dudley ar putea să facă asta.

Se clatină, de parcă n-ar mai avea genunchi. Fac un pas înainte şi o iau de braţ.

— Maiestate? șoptesc. Să vă aduc un pahar cu bere slabă?

Mă privește fără să mă vadă, iar eu dau înapoi când îi zăresc privirea goală, bănuitoare. Mă gândesc că așa trebuie că arată chipul unui ucigaș. Să mă apere Dumnezeu de privirea ei neagră. Mă uit prin încăpere și observ că Ned, care a intrat în urma servitorului lui Dudley, îi privește pe cei doi, de asemenea. Îmi zâmbește ademenitor, cu chipul lui frumos puțin nedumerit, iar eu mă uit în altă parte. Tocmai într-un moment ca acesta și-a găsit să mă abandoneze.

Robert își apropie gura de urechea reginei și-i șoptește ceva. Ea încuviințează din cap și se întoarce anevoios, merge în sala de primiri și rămâne în picioare, sprijinindu-se cu o mână de tron. Aștept ca Robert să-i facă o plecăciune și apoi să se întoarcă către curte și să anunțe moartea soției lui, dar el nu spune nimic. Nici regina nu spune nimic. Se privesc unul pe celălalt, o privire stăruitoare, teribil de complice, în timp ce William Cecil îi privește în tăcere din celălalt capăt al încăperii. Am senzația înfiorătoare că există un scenariu pentru această piesă, dar nu-l cunosc.

Abia îmi dau seama cum trece ziua. Moartea doamnei Dudley încă nu este anunțată. Se servesc micul dejun și cina; curtea joacă jocuri și ascultă muzică. Seara sunt spectacole cu măscărici, iar toți cei care nu cunosc groaznicul secret râd din toată inima și aplaudă. Elisabeta face toate aceste lucruri ca o păpușă, condusă doar de voință. Pe chipul ei nu se citește nimic; nu spune nici o vorbă. Eu merg în urma ei. Simt că lumea se prăbușește în jur și am pierdut singurul om în care puteam avea încredere.

Abia a doua zi, la trei zile după ce Elisabeta i-a spus ambasadorului spaniol că Amy Dudley a fost răpusă de cangrenă, vestea este anunțată. Elisabeta stă pe tronul din capelă, așezat în locul sacru, cu flamurile onorate ale cavalerilor din Ordinul Jartierei prinse de pereți, și anunță, destul de tare cât să poată auzi toată lumea, că, din nefericire, Amy Dudley a murit. Puținii oameni care auziseră doar că avea inima frântă din pricina faptului că soțul ei o părăsise, sau că se plângea de slăbiciune, rămân cu gura căscată la vestea morții sale. Doar eu, Mary și, probabil, William Cecil și ambasadorul spaniol am rămas să ne întrebăm de ce le-a luat atâta să facă anunțul.

Elisabeta și Cecil schimbă o privire care arată, pe chipurile lor lipsite de expresie, că sunt pregătiți pe de-a-ntregul pentru

asta. Ea înclină capul să-și asculte ibovnicul. Chipul ei e ca de piatră. Dudley termină de vorbit, face o plecăciune și pășește în spate, îndepărtându-se de regină, cu capul plecat, ca și cum și-ar jeli soția abandonată.

— Suntem îndurerați de pierderea suferită, spune Elisabeta ca o regină. Curtea va ține doliu pentru lady Dudley.

Un mic gest al mâinii ei pline de inele le spune celor prezenți că le este îngăduit să vorbească, așa că se iscă un zumzet de conversație, mai degrabă entuziast decât trist. Foarte puțini oameni au cunoscut-o pe Amy Dudley: Robert, la fel ca alți soți favorizați, s-a asigurat întotdeauna că soția lui se ține departe de curte. Acum e liber, dintr-odată, minunat de liber. Lumea se apropie de Robert, oferindu-i condoleanțe, da, de fapt, felicitându-l pentru un așa noroc nemaipomenit. O soție neiubită să moară tocmai acum! Nimeni nu se îndoiește că el e noul prinț-consort. Toată lumea e de părere că se vor căsători numaidecât. Ned vine spre mine. În spatele lui, îi văd pe Cecil, pe Dudley și pe Elisabeta, cu capetele apropiate, ca niște conspiratori. Robert Dudley pare bolnav, ceilalți doi, plini de hotărâre.

— Ce noroc pe Dudley, spune Ned. Acum sigur se vor căsători.

— *Ei*, da, spun eu, dar el nu aude cum pun accentul.

— Ce ciudat că regina a anunțat că ea murise înainte ca Robert să facă anunțul la curte, spune Janey, care ni se alătură. Ai auzit-o, nu-i așa, Katherine? A spus că are cangrenă, dar, mai apoi, biata femeie cade pe scări.

— Așa a zis? întreabă Ned.

— Eu l-am auzit pe Cecil spunând cu totul altceva, ni se alătură Mary, care vorbește atât de încet, că trebuie să ne aplecăm toți ca s-o auzim.

— Ce-a spus Cecil? îl întreabă Janey pe Ned.

— Ned n-a auzit, pentru că el mergea cu Frances Mewtas, nu cu noi. Nu avea ochi decât pentru ea, spun eu tăios. Eu mergeam cu Mary. Ned a preferat să nu fie cu mine.

Janey își mută privirea de la chipul meu palid la al lui.

— Katherine, suntem prieteni cu familia Mewtas de multă vreme. Mama lui Frances a slujit-o pe ruda noastră, regina Jane Seymour. Ne e bună prietenă amândurora.

Ridic din umeri.

— O, sunt sigură. Dar de ce ar dansa Ned cu ea şi s-ar plimba cu ea şi ar dispărea o seară întreagă cu ea, când eu aveam nevoie de el? Când aveam atâta nevoie de el.

— N-am făcut asta! spune el indignat. Am dansat cu ea, aşa cum mi-a cerut maestrul de ceremonii. La fel ai făcut şi tu cu partenerul tău.

— Eu nu m-am plimbat cu el după aceea şi nu i-am turnat bere şi nu mi-am petrecut seara ascunsă pe undeva cu el. N-am fugit după el şi nu m-am făcut de râs nici în ochii mei, nici în ochii lumii, spun eu zăpăcită de indignare. Dumnezeu ştie ce se petrece aici. Cred că întreaga curte a înnebunit, iar tu nu erai de găsit. Eu n-am uitat toate promisiunile pe care le-am făcut. N-am fost lipsită de onoare.

Culoarea i se scurge din obraji, iar ochii i se întunecă de mânie.

— Nici eu n-am fost. Îmi greşeşti, doamnă.

Faptul că mă numeşte „doamnă", de parcă am fi bătrâni şi lipsiţi de suflet, mă face să-l atac.

— Cum ai putut, Ned? După tot ce mi-ai spus! După toate promisiunile pe care mi le-ai făcut. Iar eu eram prizonieră pe podium, alături de regină, şi m-am uitat iar şi iar după tine... Nu te-am văzut, nu te-am găsit şi eram ţintuită acolo şi nu te-am văzut deloc înainte să ne retragem.

Spre stânjeneala mea, aud cum glasul începe să-mi tremure, apoi izbucnesc în plâns de faţă cu întreaga curte, unde mă poate vedea toată lumea.

Mary vine de îndată lângă mine, îşi petrece braţul pe după mijlocul meu şi, împreună, îi înfruntăm pe cei doi Seymouri de parcă ne-ar fi duşmani.

— Acuză-mă!

E palid şi furios.

— Acuză-mă cum doreşti. N-am făcut nimic şi ar trebui să ai încredere într-un bărbat care e pregătit să rişte totul pentru tine.

— Nu rişti nimic! strig la el. Eu am fost cea care i-a refuzat pe spanioli, apoi i-a refuzat pe scoţieni, aşa că sunt prizonieră aici, cu regina, jurând că n-o să mă căsătoresc cu nimeni! Dumnezeu ştie ce poate ea să facă, de ce e în stare, Dumnezeu ştie ce-i poate face unui rival. Şi lucrurile acestea le-am făcut pentru tine; tu n-ai făcut nimic pentru mine. Eşti un mincinos!

— Nu e mincinos, spune Janey repede. Retrage-ți cuvintele, Katherine.

— Ba este, dacă zice ea! spune Mary, dintr-odată loială.

— Întreab-o pe Frances ce i-a spus, îi arunc lui Janey. Frances Mewtas, buna ta prietenă. Întreab-o ce minciuni îi spune ei – dacă o să-ți fie cumnată! Pentru că eu n-o să-ți fiu niciodată!

Mă smulg de lângă cei doi și fug până în apartamentele doamnelor, făcând o scurtă reverență către tron, din mers. Va trebui să spun că sunt bolnavă și de aceea am plecat fără încuviințare. Va trebui să stau în pat. Tânjesc să mă întind în patul meu și să plâng toată ziua.

Sora mea cea mică, Mary, le spune tuturor că mă simt rău fiindcă am mâncat niște mere care nu fuseseră coapte destul și că ar fi cel mai bine să fiu lăsată în pace. Vine în camera mea din apartamentele doamnelor, urmată de un servitor cu un platou cu carne de la bucătărie și niște pâine de la brutărie.

— Nu pot să mănânc, spun eu ridicând capul de pe pernă.

— Știu, spune ea. Astea sunt pentru mine, toate. Dar poți să mănânci și tu puțin, dacă vrei.

Se cocoață pe un scaun de lângă pat și-mi dă un pahar cu vin și apă.

— Te-ai despărțit de Ned? întreabă ea. Umblă de colo-colo pe la curte cu o față ca un fund de porc.

— Nu fi atât de vulgară, spun eu, luând o înghițitură. Mama te-ar fi plesnit.

— Iar sora noastră, Jane, ar fi închis ochii și s-ar fi rugat pentru răbdare, chicotește Mary. Dar chiar așa arată. Nu pot să mint.

Rupe o bucățică de pâine aleasă și mi-o întinde. Încep s-o ronțăi.

— Îi face curte lui Frances Mewtas, spun eu. Știu că așa e. Cred că mi-a frânt inima.

Mary ridică sprâncenele perfect arcuite.

— Oricum nu te-ai fi putut căsători cu el, spune ea. N-ai fi primit niciodată încuviințarea. Iar de la Oxford au venit vești îngrozitoare. Pare că lady Dudley n-a fost bolnavă, până la urmă. A căzut pe scări și și-a frânt gâtul. Și, mai rău, moartea ei va fi cercetată!

— N-a fost bolnavă? Dar toată lumea a zis... Şi regina a zis...

— A căzut pe scări şi şi-a rupt gâtul, repetă Mary.

— Doamne! Dar ce poate să arate o cercetare?

— Poate să descopere ce s-a întâmplat. Pentru că lumea spune că n-a căzut pe scări, ci a fost împinsă! spune Mary, cu gura plină de carne şi pâine. Aşa că sir Robert trebuie să se retragă de la curte şi să intre în doliu de unul singur. O să plece acasă, la Kew, iar Elisabeta umblă prin camerele ei ca un lup înfometat. Nu poate să meargă să-l vadă; nu poate nici măcar să-i scrie. E bănuit de crimă; ea nu poate să aibă vreo legătură. Nu iese deloc, aproape s-a făcut singură prizonieră în camerele ei. Curtea stă la masă fără ea. Nimeni nu ştie ce să facă. Iar el – el e pe jumătate ruinat. Toată lumea spune că şi-a ucis soţia ca să se căsătorească cu Elisabeta, iar unii spun că ea ştia lucrul ăsta.

Sunt teribil de bucuroasă la gândul că Elisabeta l-a pierdut pe Robert Dudley, la fel cum şi eu sunt despărţită de Ned.

— Ştia! Cel puţin ştia că Amy Dudley o să moară! Dar cine spune că a fost mâna Elisabetei?

— Însuşi ambasadorul spaniol! îmi aminteşte Mary. Iar el a aflat de la Cecil. Le-a spus tuturor. N-o să mai poată să-l vadă pe Dudley niciodată. Toată lumea spune că regina ştia că el o să-şi ucidă soţia. Şi, dacă e găsit vinovat de crimă, îl vor executa, şi aşa-i trebuie.

— Nu-l vor decapita pe Robert Dudley! spun eu cu amărăciune. Nu-i va lăsa ea. Nu pe el. Nu pe preferatul ei.

— Nu are importanţă cine e el, dacă şi-a ucis soţia, afirmă Mary. Nici măcar Elisabeta nu e mai presus de lege. Dacă cercetarea făcută de Oxfordshire îl declară ucigaş, atunci ea nu poate să-l graţieze. Şi, oricum, nu e primul din familie care ar fi decapitat.

Îmi vede chipul când mă gândesc la sora noastră, care s-a semnat „Jane Dudley". Întinde mâna.

— Nu mă refeream la ea. Nu mă gândesc niciodată la Jane ca la o Dudley.

Scutur din cap din cauza gândului neaşteptat şi viu la Jane şi la băiatul Dudley cel răsfăţat.

— Nu sunt buni de nimic, nici unul dintre ei, spun eu cu duşmănie. Dar Robert a fost cel mai bun dintre ei.

Din nou, eu şi Ned suntem înstrăinaţi. Am crezut că o să vină la mine de îndată şi o să-mi ceară iertare, dar nu face asta. Sunt tare nefericită fără el, însă nu mă pot îndemna să-i cer eu iertare, când n-am nici o vină. Îl văd cum se plimbă cu Frances Mewtas şi dansează cu ea şi, de fiecare dată, gelozia şi nefericirea mea reînvie. Sunt hotărâtă să-l pedepsesc pentru că a fost necredincios, dar cred că nimeni în afară de mine nu suferă.

Curtea e supusă şi neliniştită. Pare că nimeni nu e fericit în vreme ce zilele sunt din ce în ce mai scurte, iar frunzele îşi schimbă culoarea, iar vara, care părea să dureze la nesfârşit, se stinge câte puţin pe zi ce trece. Albastrul cerului piere, norii se fac cenuşii şi se porneşte un vânt rece care bate de-a lungul văii Tamisei.

Elisabeta e pierdută fără Robert Dudley, care e încă departe de curte, ascuns în casa lui frumoasă de la Kew, îmbrăcat în negru din cap până-n picioare şi acoperit de ruşine. Aşteaptă, la fel ca noi toţi, hotărârea judecătorului de la Abingdon şi judecata celor care se ocupă de anchetă. Se poate să se întoarcă la curte – până la urmă, e un Dudley: ei îşi revin după orice, mai puţin după decapitare –, dar acum nu se va mai putea căsători niciodată cu regina. Chiar dacă juriul decide că soţia lui a murit în urma unei căderi întâmplătoare, toată lumea crede că a mituit juriul. Nu prea are importanţă dacă e adevărat sau nu. Reputaţia lui este cea supusă judecăţii, iar aceasta e la fel de moartă ca biata lui soţie. Lupta pentru regină s-a încheiat. Nici măcar Robert Dudley nu-şi poate închipui că va fi vreodată acceptat drept sfetnic sau curtean de către ţară, Consiliul Mic sau chiar de către regina însăşi. S-a discreditat singur prin crima despre care a crezut că-l va ajuta să urce pe tron.

William Cecil se bucură de victorie în tăcere, în absenţa vechiului său rival. Reuşeşte să fie, în acelaşi timp, plin de regrete şi dominator: regina trebuie să se căsătorească cu un prinţ protestant, Robert Dudley este dezonorat prin moartea soţiei sale. Regina, care era atât de îndrăgostită, e ca o văduvă cu inima frântă fără bărbatul pe care-l iubeşte. Dar hotărârea ei de a rămâne regină o ţine dreaptă, ca strânsă în menghină. Nu spune nici un cuvânt despre Robert, iar chipul ei mic şi subţire e mereu întors către Cecil, capul îi e înclinat ca să-i asculte sfatul înţelept şi face exact ce-i

spune el. Nimeni nu se îndoieşte că se va căsători cu cine consideră el de cuviinţă, de vreme ce încercarea ei de a se căsători din dragoste s-a sfârşit în moarte şi dizgraţie.

Eu sunt din nou favorită, dar n-aş spune că e vreo plăcere. Elisabeta boleşte în tăcere de dorul bărbatului iubit; eu, cu un pas în urma ei, tânjesc după Ned. Aproape că vreau să-i spun că-i înţeleg durerea, că simt ce simte şi ea. Dar apoi îmi amintesc că e vina ei că eu şi Ned suntem despărţiţi. Noi nu am fost sortiţi eşecului din cauza păcatului, noi eram liberi să ne căsătorim. E vina ei că sunt atât de îndurerată. Un singur cuvânt din partea ei m-ar readuce împreună cu singurul bărbat pe care-l voi iubi vreodată. Dar ea nu vrea să spună acel cuvânt. Nu-l va rosti niciodată. Vrea ca toată lumea să fie la fel de singură şi nefericită în dragoste ca ea.

[37] Castelul Windsor
Octombrie, 1560

Vremea se răceşte şi nimeni nu mai face plimbări de plăcere cu barca. Curtea trebuie să se întoarcă la Londra. Moartea lui Amy Dudley e declarată o întâmplare. Robert Dudley, a cărui lună de doliu s-a încheiat, al cărui nume e cât de curat mai poate fi, e primit înapoi la curte. Elisabeta, cu ochii întregii lumi aţintiţi asupra ei şi a ibovnicului ei, ştiind că toţi îl consideră un criminal, îl întâmpină foarte discret, iar Robert se alătură curţii cu o gravitate care nu-l caracterizează.

Trebuie să fie împreună, nu se pot abţine; oricine poate vedea acest lucru. Dar nu se va mai pune vreodată problema căsătoriei: William Cecil s-a asigurat că lucrurile vor sta chiar aşa. El a fost cel care a împrăştiat zvonurile cum că Dudley îşi va ucide soţia şi el a fost cel care le-a spus tuturor că ţara nu va tolera un Dudley drept rege. Nu are prea mare însemnătate dacă vreunul dintre aceste lucruri e adevărat sau nu: întreaga lume creştină crede că aşa e, iar Elisabeta şi Dudley sunt cocoşaţi de povara ruşinii lor.

Vara mea, Margaret Douglas, biata femeie – urâtă, bătrână și papistașă – e chemată la curte în aceste vremuri tulburi. Nu se află aici pentru a primi onoruri, ci pentru a fi supravegheată. Elisabeta, disperată să afle ceva adevărat în urma chestionării sfetnicilor nebuni ai lui Margaret – un dublu spion, un prezicător, un preot renegat – s-a hotărât s-o țină din scurt, la curte. Ei cunosc faptul că Margaret a abordat-o pe regina franceză a Scoției, dar nu știu ce a oferit aceasta.

Dintr-odată, lupta pentru întâietate reîncepe, fiindcă această femeie, papistașă renumită, care ar trebui să țină capul plecat de rușine, încearcă să treacă înaintea mea, moștenitoarea protestantă. Eu sufăr atât de tare din pricina pierderii lui Ned, că nu-mi pasă atât de mult încât să ripostez. E o adevărată ușurare când i se permite lui Margaret să se întoarcă acasă, în Yorkshire, în continuare bănuită, în continuare papistașă, în continuare bătrână și urâtă în continuare, desigur.

Mă hotărăsc să-i scriu lui Ned și să-i spun că, odată ce curtea se întoarce la Londra și-și reia viața obișnuită la oraș, nu vreau să-l mai văd. Știu că n-are nici un sens: nu avem cum să nu ne vedem, slujim aceeași regină, facem parte din aceeași curte. O să ne vedem unul pe celălalt zi de zi.

„Dar nu vreau să dansez cu tine sau să mă ajuți să încalec, sau să mă însoțești la capelă, sau să-mi dai orice fel de atenție", îi scriu cu asprime. Îmi cade o lacrimă pe foaie și o șterg cu mâneca, să nu vadă că plâng din pricina asta. „Îți doresc toată fericirea din lume alături de Frances. Eu, una, nu mă voi căsători niciodată. Am fost dezamăgită teribil în dragoste."

Cred că e ceva cât se poate de plin de demnitate. Pun alături de scrisoare și poemul neprețuit pe care mi l-a scris. Nu-l voi uita niciodată. Știu fiecare vers pe dinafară. L-am păstrat într-un săculeț de pânză, lipit de inimă, ca pe o amuletă care mă ferea de deznădejde. Dar acum cred că i-l voi trimite înapoi și-l voi asigura că îl eliberez de orice promisiune de iubire, de logodna noastră plină de speranță, de a fi Troilus și Cresida. Trimit un sol cu pachetul la casa lui Ned din Londra, în Cannon Row, spunându-i să nu aștepte un răspuns. Nu există răspuns la așa ceva.

Chiar a doua zi, când ne întoarcem de la capelă, Janey vine lângă mine cu o scrisoare cu sigiliul familiei Hertford.

— Am primit asta de la Ned, spune ea cu stângăcie. Solul lui a adus-o în zori. Cred că a stat treaz toată noaptea să-ţi scrie. Mi-a cerut să ţi-o dau numaidecât. Te rog, fii din nou prietena mea. Te rog, citeşte asta.

— Ce e? întreabă surioara mea, Mary, de undeva mai jos de cotul meu, cu ochii licărindu-i de curiozitate.

— Nu ştiu, spun, dar simt cum roşesc de încântare.

Trebuie că mă curtează. Mă curtează din nou. Un bărbat nu stă treaz toată noaptea să scrie o scrisoare prin care acceptă să fie respins şi să trimită răspunsul în zori. Sigur mă iubeşte. Sigur mă vrea înapoi. Sigur încearcă să mă convingă.

— E de la Ned? întreabă Mary, trăgându-mi mâna în jos ca să poată vedea pecetea. Hopa!

— Nu mă lua cu „hopa!“, spun eu.

Mă retrag din rândurile alaiului, care o urmează pe regină în sala cea mare, pentru micul dejun.

— Nu poţi să întârzii, mă previne Mary. E atât de acră, de zici c-a mâncat aguridă.

— Du-te tu, spune Janey. Dacă întreabă cineva, spune că nu mă simt bine, iar Katherine m-a dus în camera mea.

Mary îşi dă ochii peste cap cu neobrăzare şi le urmează pe celelalte doamne. Eu şi Janey ieşim pe poarta grădinii în curtea rece şi pustie. Deschid scrisoarea.

— Ce zice? întreabă Janey, cu glasul înăbuşit de mâneca cu care-şi acoperă gura, încercând să nu tuşească în umezeala din apropierea râului.

Îmi ridic privirea înceţoşată de pe scrisoare, dar n-o pot vedea, atât îmi sunt ochii de plini de lacrimi.

— Zice că se va căsători cu mine de îndată, şoptesc. Imediat ce curtea se întoarce la Londra. Spune că n-o să mai aşteptăm deloc, că nu va asculta avertismentele lui William Cecil şi nici pe ale altcuiva. Spune că Robert Dudley l-a sfătuit să aştepte, dar Robert Dudley n-a aşteptat, iar acum e ruinat. Ned spune că nu va mai avea încredere şi nu va mai aştepta.

Izbucnesc în lacrimi şi o iau de mână.

— Janey! O să se căsătorească cu mine!

[38] Palatul Whitehall, Londra
Toamna anului 1560

Micul Consiliu se întruneşte, iar regina participă împreună cu două doamne, care stau în spatele ei, dar eu nu sunt chemată. Mă strecor în linişte din sala de primiri şi pornesc în sus pe treptele care duc la camera domnişoarelor de onoare. Janey mă aşteaptă şi intrăm în camera ei, lipită de cea principală.

Se agită pe lângă mine, îmi scoate gluga, îmi piaptănă părul, apoi îmi prinde gluga la loc.

— A fost doar o ceartă între iubiţi, spune ea. Nimic mai mult. Slavă Domnului că s-a terminat şi o putem da uitării.

Mă trezesc zâmbind ca şi cum, dintr-odată, nimic n-ar mai conta, până la urmă.

— A scris o scrisoare minunată.

— Este poet, răspunde ea. Îşi pune sufletul în cuvinte. Iar Frances Mewtas nu înseamnă nimic pentru el.

— N-ar fi trebuit s-o ia de mână după ce au terminat dansul, spun eu.

— Ştie şi el, încuviinţează Janey.

— Şi în seara următoare, a fost cu ea?

— Nici măcar n-a văzut-o. A jucat cărţi cu alţi cavaleri. Mi-a jurat că aşa e şi l-am văzut şi eu. Ai fost tu geloasă.

— Eu nu sunt geloasă!

Janey mă priveşte cu capul înclinat.

— Nu?

Râd, dar parcă-mi stă ceva în gât.

— Janey, e din cauza locului ăstuia, plin de minciună. Şi fiindcă sunt atât de şovăielnică şi nu am permisiunea să mă căsătoresc şi nu e niciodată momentul potrivit s-o cer! Şi acum, că Elisabeta şi Robert Dudley au fost despărţiţi pentru totdeauna, că el s-a întors la curte, dar nu poate fi cu ea, că toată lumea îl dispreţuieşte pentru că şi-a ucis soţia, iar Elisabeta se teme chiar şi să vorbească

cu el... cum o să mai poată ea să fie fericită vreodată? N-o să putem niciodată să cerem încuviinţarea să ne căsătorim! Elisabeta nu-i va da nimănui voie să fie fericit. Nu când şi-a pierdut iubirea pentru totdeauna.

Drept răspuns, Janey se duce la uşă şi face un gest, ca şi cum ar chema pe cineva. Ned se strecoară înăuntru. Mă ridic.

— Ned, spun eu, nesigură.

De data aceasta, nu mă ia în braţe, nu mă ridică. Face o reverenţă foarte politicoasă, apoi spune, ca şi cum ar avea un discurs gata pregătit în buzunar:

— Te-am plăcut pentru multă vreme şi, ca să nu crezi că vreau să glumesc pe seama ta, sunt încântat, dacă doreşti, să mă căsătoresc cu tine.

Mă ia de mână. Simt cum tremur. Scoate din buzunar un inel şi mi-l pune pe al treilea deget de la mâna stângă, e un inel de logodnă. E un diamant, şlefuit până a devenit sclipitor, cu marginile ascuţite, potrivindu-se elegant cu degetul meu, de parcă ne-ar uni inimile prin focul lui viu.

— Ce zici? şopteşte el. Ce părere ai despre mine? Ce părere ai despre propunerea pe care ţi-o fac?

— Îmi plăceţi şi tu, şi propunerea ta, sunt fericită să mă căsătoresc cu tine, spun eu solemn.

— Vrei să fii martoră la logodna noastră? o întreabă el scurt pe Janey

— O, da, spune ea cu răsuflarea tăiată.

Stă în faţa noastră, mutându-şi privirea de la unul la celălalt.

— Eu, Edward Seymour, te iau pe tine, Katherine Grey, să-mi fii soţie *in futuro*, declară el. Şi, drept dovadă, îţi ofer acest inel şi acest săculeţ cu aur şi cuvântul meu sfânt.

N-am fost niciodată martoră la o logodnă. Nu ştiu ce am de făcut. Privesc în sus, la chipul frumos al viitorului meu soţ.

— Trebuie să spui acelaşi lucru, zice el.

— Eu, Katherine Grey, te iau pe tine, Edward Seymour, să-mi fii soţ *in futuro*, repet jurământul lui. Şi, drept dovadă, accept acest inel şi săculeţul cu aur şi cuvântul tău sfânt.

— Iar eu sunt martoră, se oferă Janey.

Edward îmi pune în mână un săculeţ cu monede, în semn că îmi oferă avuţia lui spre păstrare, apoi mă prinde cu mâna de

bărbie, îmi ridică chipul şi mă sărută pe buze. Mă gândesc: nu voi mai fi niciodată singură sau nefericită.

— Când ne vom căsători în faţa unui preot? şoptesc.

Din nou, Janey este cea care are planul gata făcut.

— Când regina o să meargă data viitoare la vânătoare, putem să venim la tine acasă, îi sugerează ea lui Ned. Găsesc eu un preot.

— Un predicator, specifică Ned.

Mă gândesc că sora mea, Jane, n-ar fi permis niciodată ca eu să mă căsătoresc în faţa unui preot al religiei vechi şi-i zâmbesc lui Ned.

— Sigur că da, spun eu. Dar nu unul care ne cunoaşte.

— Un străin, e de acord Janey, ca să nu-i spună nimănui şi să nu ştie cine sunteţi. Eu voi fi unul dintre martori. Cine o să fie celălalt? Sora ta?

Clatin din cap.

— Nu, pentru că, atunci când îi vom spune reginei, se va înfuria şi nu vreau ca Mary să fie învinovăţită din cauza mea. O să-mi aduc slujitoarea.

— În curând, atunci, spune Ned. De îndată ce regina pleacă la vânătoare. Dar şi acum suntem la fel de căsătoriţi cât vom fi mai târziu. Suntem soţ şi soţie. Logodna aceasta ne leagă la fel de strâns ca nunta.

Janey zâmbeşte.

— O să stau în camera domnişoarelor, se oferă ea. Nimeni nu va intra.

Ea iese, iar uşa se închide în urma sa. Ned o încuie şi îmi pune cheia în mână.

— Sunt prizonierul tău, spune el. Poţi să faci ce doreşti cu mine.

Şovăi. Simt dorinţa, o aud în bubuitul inimii, în urechi.

— Sunt viitorul tău soţ, spune el, zâmbind. Chiar poţi să faci ce vrei cu mine.

Apuc şireturile cămăşii lui de pânză, cele care o leagă la gât, şi trag de ele.

— Vreau să-ţi scoţi asta, şoptesc.

— Mă vrei gol?

Sunt înfierbântată de parcă aş avea febră. Trebuie să-i văd umerii goi, pieptul, şireturile de la pantaloni. Tânjesc să-i văd

coapsele, fesele suple. Simt să-mi arde faţa când mi-o cuprinde cu mâinile şi îmi spune:

— Slavă Domnului că mă doreşti şi tu aşa cum te doresc eu.

Se dezbracă de cămaşă şi mi se taie puţin respiraţia când îi văd trupul mlădios, apoi mă aplec şi-mi lipesc faţa îmbujorată de pieptul său cald şi gol.

Îşi scoate pantalonii şi rămâne complet gol.

— Porunceşte-mi, şopteşte el.

— Întinde-te, îi spun, iar el se lungeşte pe spate, gol şi neruşinat şi eu mă las să alunec deasupra lui.

[39] Palatul Whitehall, Londra
Noiembrie, 1560

Apoi trebuie să aşteptăm, într-un delicios şi parcă veşnic amestec de plăcere şi durere. În fiecare dimineaţă sper că poate asta e ziua când Elisabeta va spune că pleacă la Hamptopn Court sau la Windsor să vâneze sau la New Hall, sau la Beaulieu, sau oriunde – nu-mi pasă unde o mână capriciile ei ridicole, doar să plece! Dar, zi după zi, Ned se află la un capăt al sălii de primiri, iar eu la celălalt şi suntem nevoiţi să ne salutăm politicos, de parcă am fi prieteni şi nu îndrăznim să ne vorbim până când dansurile de seară ne aduc împreună, iar acum, chiar dacă ne dorim unul pe celălalt mai mult, suntem şi mai temători, aşa că nu îndrăznim să ne ascundem prin colţurile încăperii ca să vorbim în şoaptă.

E o bucurie nespusă să-l văd, să fur o clipă împreună cu el. E dureros de plăcut să mă trezesc dimineaţa şi să văd că e o zi potrivită pentru vânătoare: senină şi luminoasă şi rece, nu-i aşa că Elisabeta o să plece azi? Apoi, când ea nu spune nimic, e un chin delicios să dansez cu Ned şi să mă strecor undeva cu el pentru un sărut, fără să îndrăznim mai mult de-atât. Ne curtăm cu pasiune, iar acum cunosc bucuria pe care mi-o aduce atingerea lui. E voluptate

prelungită, iubire amânată, nimic în lume nu e mai minunat decât să fiu în brațele lui, doar să știu că voi fi în brațele lui mai târziu... dar nu acum.

William Cecil, sfetnicul reginei, vine să se așeze lângă mine într-o seară, înainte de cină, în timp ce așteptăm în sala de primiri ca regina să-și încheie ritualul prelungit al îmbrăcatului, în camera ei.

— Ești mai frumoasă ca niciodată, îmi spune el. Spaniolii te vor cere iar de soție. Niciodată n-ai arătat atât de bine.

Îmi plec privirea. Nu sunt vreo neghioabă. Știu că îmi e prieten, dar mai știu și că pune pe primul loc credința, apoi Anglia, apoi regina și abia după acea vin ceilalți. L-am văzut triumfând în fața francezilor la Edinburgh și l-am văzut triumfând în fața lui Robert Dudley la curte și jur că nu voi face greșeala de a-l subestima pe William Cecil. Numai Dumnezeu și William Cecil știu de ce-ar fi în stare ca să păstreze o moștenitoare protestantă pe tronul Angliei.

— O, Milord, știți bine că nu doresc să plec în Spania sau oriunde altundeva, spun eu. Inima mea e în Anglia.

— Dar ți-o păstrezi cu grijă? mă necăjește el blând, glumind ca un unchi cu nepoata lui frumoasă.

— Cu siguranță n-aș arunca-o, răspund eu.

— Ei bine, e un tânăr chipeș și vă potriviți foarte bine, spune el cu un zâmbet atotștiutor.

Îmi înăbuș un mic țipăt. Sfetnicul cel tăcut, care pare să-și vadă de treburile de la curte fără să-i ia în seamă pe cei tineri și nechibzuiți, gândindu-se doar la treburile diplomatice, a observat ce nimeni altcineva în afară de Janey și Mary știu.

— Oi fi eu bătrân, dar nu sunt chiar orb, spune el blând. Dar, fiind moștenitoare, îți trebuie încuviințarea reginei ca să te căsătorești, nu uita asta.

„Prea târziu!", mă gândesc veselă.

— Știu, răspund, ascultătoare. Îmi veți ține partea, sir William? Să-i cer încuviințarea acum?

— Toate la timpul lor, spune el, de parcă ar fi uitat cât de grabnică e dorința când ești tânăr. Acum, în sfârșit, înțelege că trebuie să se mărite în folosul țării, acum, în sfârșit, pricepe că trebuie să fie o căsătorie și o alianță — nu o problemă personală. Când va fi logodită, o să arate mai multă bunăvoință față de căsătoria ta și a celorlalte doamne de la curte.

— Ne e greu tuturor să aşteptăm până când e ea pregătită, când durează atât de mult, observ eu.

Îmi zâmbeşte discret.

— Tuturor ne e greu să slujim o regină care-şi face datoria atât de anevoie, spune el. Dar îşi va face datoria şi se va căsători cu cine trebuie, iar tu ţi-o vei face pe-a ta.

— Acum nu va mai putea niciodată să se căsătorească cu Robert Dudley.

Nu am idee ce-i trece prin minte în spatele zâmbetului blând.

— Aşa este, spune el aproape cu regret. Iar acum, slavă Domnului, o ştie şi el la fel de bine ca noi toţi. Aşa că ea se va mărita cu un prinţ al Spaniei sau al Franţei, sau chiar al Suediei sau Germaniei, iar tu, eu şi restul Angliei vom dormi mai liniştiţi noaptea.

— O să plece la vânătoare curtea? întreb eu, gândindu-mă la nopţi.

— O, da, la palatul Eltham, mâine.

— Cred că o să cer să mi se îngăduie să nu particip, spun. Mă doare măseaua.

El aprobă din cap. Oricâte lucruri ar înţelege el, a uitat că o tânără nu renunţă la o zi de plimbare pentru o durere de măsea. E prea bătrân să bage de seamă că eu nu sufăr din pricina durerii de măsea, ci de dorinţă.

— Îi voi spune Maiestăţii sale, zice el blând. Să nu stai în curent.

[40] Cannon Row, Londra
Decembrie, 1560

Eu şi Janey ne împleticim pe malul râului, sprijinindu-ne una pe cealaltă prin noroiul alunecos. Am crezut că cea mai rapidă cale de a ajunge de la palat acasă la Ned, în Cannon Row, va fi pe ţărm, fiindcă mareea e joasă şi nu ne-ar vedea nimeni. Dar poteca e blocată de tot felul de resturi – grinzi rupte şi rămăşiţe de bărci şi o mulţime de gunoaie scârboase, pantofii mei sunt

plini de noroi, iar Janey se ţine cu mâna de şale şi gâfâie când ajungem la zidurile grădinii lui Ned şi la treptele stăvilarului. Suntem singure, doar noi două. N-am mai mers niciodată prin Londra fără gărzi şi doamne de companie şi slujnice şi prieteni. Eu sunt încântată de o asemenea aventură, iar Janey dă pe dinafară de entuziasm. Nici măcar pe slujnica mea n-am mai adus-o drept martor. Pe Mary am trimis-o la vânătoare cu întreaga curte, fără să aibă idee despre ce fac eu. Ni s-a părut mai sigur să venim singure.

Ned e la zăgaz, trăgând cu ochiul printre gratiile porţii ghilotină, pe care o ridică chiar el şi mă ajută să urc treptele acoperite de ierburi verzi.

— Iubirea mea, e tot ce spune. Soţia mea!

Janey urcă în urma noastră.

— Unde e preotul? spune Ned. Am crezut că vine cu voi.

— I-am spus că ne întâlnim aici. N-a ajuns?

— Nu! Aştept încă din zori. Aş fi auzit dacă ar fi ajuns devreme.

— Eu trebuie să mă întorc la palat înainte de cină, îi previn. O să-mi fie simţită lipsa dacă nu sunt acolo.

— Voi intraţi, ne spune Janey. Eu mă duc să caut un preot.

— Dar unde o să găseşti pe cineva? o întreb eu.

Ned îşi pune mâna pe spatele meu, îndemnându-mă să intru în clădirea mică.

— O să merg la o biserică - sau până la Crucea Sfântului Pavel, dacă trebuie, spune ea, râzând cu răsuflarea tăiată. Mă întorc cât pot de repede.

Ned a aranjat camera lui ca pentru un ospăţ de nuntă. Pe bufet sunt feluri peste feluri de mâncare care aşteaptă să fie mâncate, sunt carafe cu vin roşu şi pocale din sticlă veneţiană, este bere slabă şi chiar apă. Tuturor servitorilor li s-a dat o zi liberă. Patul e făcut şi văd că aşternuturile brodate sunt întoarse, îmbietor. Vede la ce mă uit şi spune:

— Cred că trebuie să aşteptăm până vine Janey, nu-i aşa?

— Dacă ar intra peste noi?

El râde.

— Atunci, să te servesc cu un pahar de vin, contesă?

Zâmbesc larg la auzul noului meu titlu, amintindu-mi cum am rugat-o pe sora mea, Jane, să se roage să capăt un duce. Probabil

că aşa a făcut, iar Dumnezeu a ascultat-o, fiindcă acum am un bărbat care e fiu de duce şi al cărui titlu ar putea fi restituit prin bunăvoinţa Elisabetei, dacă va avea vreodată aşa ceva. Atunci voi fi ducesă regală.

— Mulţumesc, Milord, soţul meu.

Îmi toarnă un pahar mie şi unul pentru el. Ne aşezăm pe locul de la fereastră şi privim malurile noroioase, mareea în creştere şi pescăruşii care se ridică în zbor, apoi coboară. Mă aşază cu spatele lipit de pieptul lui, rezemată de el şi mă cuprinde cu braţele. Sunt îmbrăţişată şi strânsă la piept şi nu m-am simţit niciodată atât de în siguranţă şi de alinată.

— N-am fost nicicând mai fericit, spune el. Parcă fiecare clipă pe care-o petrec împreună cu tine e un dar.

— Ştiu, spun eu. Te iubesc încă de când eram o copiliţă şi credeam că Jane, sora mea, se va căsători cu tine.

— Dumnezeu s-o binecuvânteze! O să mă revanşez, promite el. Nu vei mai fi niciodată singură şi speriată.

— Voi fi soţia ta, spun eu. N-am cum să fiu singură şi speriată dacă suntem un singur trup şi suflet.

El caută ceva în buzunar.

— Ţi-am comandat inelul acesta. L-am desenat eu pentru aurar, chiar după ce ne-am logodit.

Scot o mică exclamaţie de plăcere când îmi arată pumnul strâns, apoi îl deschide să văd darul. Este superb. Un arc ascuns deschide inelul lat şi dă la iveală cinci zale de aur, care formează un inel la interior.

— Şi ţi-am scris un poem, îmi spune el.

Sunt vrăjită. Întorc inelul pe toate părţile, admirând opritorul minuscul şi felul cum inelele îngemănate se deschid apoi se ascund la loc.

Precum cinci cercuri, prin firea lor unite, în ale văzului lumini
ca unul se arată,
La fel devoţiunea-duce minţi mânate de credinţă, în nod de
tainică putere, laolaltă,
Iară putinţă n-are (poate decât hulpava moarte) nici om, nici
duh pe veci ca s-o desfacă,
Aşa cum timp şi cum hrisoave-or dovedi-o; inelu-mi nu poate
decît să tacă.

— Un nod de tainică putere, repet eu.

— Îţi promit, spune el. Nimeni nu are puterea să ne despartă.

— Nimeni, spun eu, lăsându-mi mâna într-a lui.

Uşa se dă de perete pe neaşteptate, iar Janey intră, înfierbântată şi roşie-n obraji, împreună cu un bărbat roşcat cu chipul rozaliu, cu barbă, îmbrăcat precum unul dintre reformaţii suedezi, cu o pelerină neagră cu margini de blană.

— Iată-i, spune Janey, indicându-ne pe amândoi cu un gest amplu.

El râde scurt când ne vede mână-n mână lângă patul făcut, apoi ne face o plecăciune. Ned are cartea de rugăciuni la îndemână şi aşază verigheta mea - frumoasa mea verighetă care ascunde un inel secret - pe paginile deschise. Predicatorul rosteşte serviciul divin pentru nuntă, iar noi îl repetăm. Sunt uluită: nu seamănă deloc cu prima mea nuntă, la Durham House, cu un străin, cu sora mea, Jane, care s-a măritat înaintea mea cu Guildford Dudley, împotriva voinţei ei şi cu cele două zile de festin bogat. Abia aud cuvintele bolborosite cu accent străin; abia aud cum încuviinţez. Totul se termină în câteva clipe, iar Janey îl invită pe preot afară din încăpere şi aud zgomotul făcut de monedele care trec dintr-o mână într-alta.

Se întoarce într-o clipă.

— Beau în sănătatea voastră, spune ea. Fratele meu şi soţia lui. Dumnezeu să vă binecuvânteze!

— Dumnezeu să ne binecuvânteze pe toţi, spune Ned.

Priveşte în jos la mine, cu ochi calzi, în timp ce eu îmi tot răsucesc verigheta pe deget.

— Îţi vine bine? întreabă el.

— Îmi vine minunat, spun.

— Şi ce copii o să aveţi! ne prezice Janey. Şi cât de aproape vor fi de moştenirea tronului! Tudor pe de o parte, Seymour pe cealaltă. Ce-ar fi să ai un băiat, care să fie regele Angliei?

— Ce-ar fi? spune Ned cu subînţeles. Cum o să facem asta?

— O! Nu-i nevoie să-mi dai de înţeles că trebuie să plec, am ieşit! spune Janey râzând. Eu o să citesc o carte sau o să cânt la virginal sau o să scriu un poem, ceva, nu vă faceţi griji pentru

mine. Dar trebuie să plecăm înainte de cină, nu uita. Vor băga de seamă dacă Katherine nu e la locul ei diseară.

Iese repede din încăpere, închizând uşa în urma ei. Suntem singuri, proaspătul meu soţ şi cu mine. Cu blândeţe, îmi ia paharul de vin din mână.

— Draga mea? întreabă el curtenitor.

Ca într-un dans straniu şi frumos, mă întorc cu spatele, iar el îmi dezleagă încet şireturile pieptarului, ca să-mi pot scoate corsajul şi să rămân în faţa lui în cămaşă. El îşi desface şireturile jachetei şi acum suntem, amândoi în lenjeria albă brodată. Mă întorc iar cu spatele, şi el îmi dezleagă panglicile din talia fustei şi o lasă să cadă pe podea. Păşesc afară din ea şi din jupă, lăsându-le acolo.

Zâmbindu-mi scurt, îşi descheie şireturile pantalonilor şi se dezbracă, rămânând doar în cămaşă; apucă de tivul acesteia şi şi-o trage peste cap, ca să-l pot vedea pe de-a întregul, tot trupul lui mlădios. Mă aude cum gem de dorinţă şi râde, apucând de tivul cămăşii mele şi trecându-mi-o peste cap şi, chiar dacă mă întorc şi-mi acopăr pieptul cu braţele, dintr-odată sfioasă, el mă ia de mână şi mă duce în pat. Se urcă întâi el, apoi mă trage alături, iar eu mă strecor în aşternuturile reci şi mă înfior, apoi mă trezesc cu el peste mine, mă sărută, iar eu uit de orice ruşine şi de aşternuturile reci, şi chiar de nuntă şi de preot. Tot ce-mi trece prin minte e „Ned“ şi tot ce pot simţi e bucuria pe care mi-o pricinuieşte senzaţia, pentru prima dată în viaţă, a trupului său cald lipit de al meu, de la gura lui care-mi şopteşte în păr, până la picioarele noastre înlănţuite.

Ne iubim, pe urmă aţipim, apoi ne trezim şi suntem din nou cuprinşi de dorinţă, de parcă nu vom mai dormi niciodată. Sunt ameţită de plăcere când aud, parcă de la mare depărtare, o bătaie în uşă şi vocea lui Janey, care mă strigă:

— Katherine, trebuie să plecăm! E târziu.

Uimit, Ned mă priveşte:

— Parcă au trecut doar câteva clipe, spune el. Cât e ceasul?

Mă uit la fereastră. Am venit aici în lumina puternică şi rece a zorilor, iar acum văd lumina galbenă de la apus.

— Ned! Ned! E aproape asfinţitul!

— Ce prostuţi suntem, spune Ned cu indulgenţă. Haide, sus, contesa mea. O să trebuiască să-ţi fiu slujnică.

— Grăbeşte-te, spun eu.

Îmi pun veşmintele, iar el îmi încheie şireturile, râzând de cât sunt de complicate legăturile. Părul mi-e despletit, iar eu aş vrea să-l acopăr cu basmaua de femeie măritată, dar el spune că nu se poate; trebuie s-o păstrez, împreună cu cele două inele, aproape de inima mea până când vom putea să le spunem tuturor că deja ne-am căsătorit şi ne-am iubit.

— Voi purta inelele pe un lanţ, la gât, îi promit. O să mi le pun pe deget când sunt singură, noaptea, în pat, şi o să visez că sunt cu tine.

El îşi trage pantalonii.

— Curând, îmi promite el. Ştiu că Robert Dudley e de partea mea. O să ne pună o vorbă bună.

— Şi William Cecil este, spun eu. Mi-a spus el. Iar Elisabeta ne va ierta. Cum ar putea să n-o facă? Cum ar putea să spună cineva că am făcut ceva rău? Chiar mamele noastre ne-au dat încuviinţarea.

— Ned! strigă Janey de dincolo de uşă.

Îi dau cheia, iar el deschide. Lui Janey îi sclipesc ochii şi râde.

— Am adormit, ţipă ea. Pe voi nu trebuie să vă întreb ce-aţi făcut. Parcă aţi murit şi-aţi ajuns în rai.

— Eu chiar aşa am făcut, spune Ned încet.

Îmi pune pelerina pe umeri şi ieşim pe poarta grădinii, printr-o grădină mai mică, până la zăgaz. Nivelul apei a crescut şi acum se loveşte cu zgomot de treptele care erau uscate când am venit, iar Ned strigă după o luntre, care se întoarce şi se apropie de noi. Ned însuşi deschide porţile zăgazului şi apoi mă ajută să urc în barcă.

— Pe mâine, spune el înfocat. Ne vedem mâine, iar la noapte nu voi dormi, gândindu-mă la tine şi la ziua de azi.

— Pe mâine, spun. Şi apoi fiecare zi de mâine, pentru toată viaţa noastră.

Mă strecor în palat, făcând un salt ca să trec prin uşa micuţă montată în enorma uşă dublă de la intrare, făcând un gest de

scuze către uriaşul străjer al reginei, domnul Thomas Keyes, pentru că n-am aşteptat să-mi deschidă el uşa, cum e rânduiala.

— Am întârziat! strig către el şi-l văd cum zâmbeşte cu indulgenţă.

Janey se ţine după mine, cu o mână pe piept, încercând să-şi tragă răsuflarea. Sunt disperată să ajung să-mi schimb rochia şi să ajung în apartamentele reginei înainte să plecăm la cină, dar apoi bag de seamă că ceva nu e în regulă şi mă opresc să mă uit în jur. Lumea nu se grăbeşte să se îmbrace; nimeni nu a pornit spre sala de primiri a reginei. În schimb, toată lumea pare să sporovăiască pe la colţuri şi pe la toate ferestrele.

Pentru o clipă îngrozitoare, mi se pare că vorbesc despre mine, că toată lumea a aflat. Schimb o privire înspăimântată cu Janey, apoi Mary se desprinde de un grup de doamne şi vine spre mine.

— Unde-ai umblat? vrea ea să ştie.

— Ce se întâmplă? întreb eu.

— Micul rege al Franţei, spune ea. A fost bolnav, foarte bolnav, iar acum a murit.

— Nu! spun eu.

Lucrul acesta e atât de departe de goana mea vinovată pentru a ajunge la palat la timp pentru cină, atât de nepotrivit cu ziua mea înecată în voluptate. O privesc pe Mary şi-mi dau seama că, pur şi simplu, nu am înţeles ce-a spus.

— Ce?

Mă apucă de încheietura mâinii şi mă scutură.

— Trezeşte-te! Regele Franţei a murit. Aşa că vara noastră, Maria, regina Franţei, e acum regina-văduvă. Tronul nu mai e al ei. Nu mai are în spate oştirea franceză. Nu mai are un prinţ în leagăn şi nu mai e cea mai puternică femeie din lumea creştină. Totul s-a schimbat, din nou. Nu mai e regina Franţei; e doar regina Scoţiei.

Arunc o privire către Janey, care stă sprijinită de o coloană din piatră, încercând să-şi tragă răsuflarea.

— Atunci eu sunt moştenitoarea Elisabetei, fără rival, spun eu încet. Elisabeta nu mai are de ce să-se teamă de Maria, acum că e doar regină a Scoţiei, iar tratatul lui Cecil o exclude de la moştenirea tronului Angliei.

Văd licărul de ambiţie din ochii lui Janey şi-i zâmbesc.

— Eşti moştenitoarea Elisabetei, încuviinţează Mary. Alta nu mai există.

[41] Palatul Whitehall, Londra, Decembrie, 1560

Trăiesc într-un vis. Palatul mi se pare un tărâm minunat de frumos, când sunt aduse crengile de brad şi de pin pentru sărbătorile de iarnă, iar lumânările sunt aprinse mai devreme în fiecare zi. Este ridicată creanga sărutului – crenguţe de salcie împletite cu panglici verzi şi o efigie cu pruncul Isus în centru. O leagă deasupra uşii de la intrarea în sala de primiri, iar eu şi Ned reuşim să ne întâlnim, ca din întâmplare, sub creangă, cel puţin de două ori pe zi, iar el mă ia de mâini şi mă sărută pe buze, pentru a avea sărbători fericite. Doar el şi eu ştim că ne îmbată parfumul celuilalt, că buzele noastre sunt moi şi delicate, că fiecare atingere e promisiunea unei întâlniri, mai târziu.

La ferestre sunt aşezate ramuri verzi, luminate de lumânări, iar portocalele uscate răspândesc o mireasmă intensă, care se amestecă cu cea a sevei de pin, aşa că mă simt ca într-o pădure, iarna. Repetăm dansuri în fiecare zi, iar maestrul de dans mă ceartă şi zice că sunt îndrăgostită, pentru că greşesc paşii, iar toată lumea râde şi râd şi eu, de bucurie. Tare-aş vrea să le pot spune tuturor că e adevărat. Sunt îndrăgostită şi sunt iubită. Chiar mai bine: sunt căsătorită, sunt soţie. Am făcut lumină în bezna teribilă pe care moartea lui Jane a lăsat-o în familia noastră, am scăpat de durere şi de vinovăţie, în sfârşit. Numele meu nu mai e Grey. Sunt Katherine Seymour, contesă de Hertford. Sunt soţia unuia dintre cei mai frumoşi şi mai avuţi tineri din Anglia şi, când le vom spune tuturor despre căsătoria noastră secretă, vom deveni perechea cea mai de vază de la curte, moştenitorii proclamaţi, iar toată lumea ne va admira.

Ned mă trage pe furiş în camera lui Janey şi ne agăţăm de scurtele clipe împreună ca să ne iubim pe fugă. Nu-mi pasă dacă nu avem decât un minut. Sunt atât de înnebunită să mă strângă în braţe, că nu-mi pasă dacă mă ia ca pe o fată din Southwark,

în picioare, lipiți de un perete, sau dacă nu are timp de altceva decât un sărut grăbit într-un colț întunecos.

Într-o zi, mă duce la o fereastră cu firidă mai liniștită, departe de curtea zgomotoasă, și îmi spune:

— Am ceva pentru tine.

— Aici? întreb eu ușuratică, iar el mă răsplătește cu un zâmbet cald.

— Aici, spune el iubitor. Ia asta.

Îmi pune în mână un document de pergament.

— Ce e asta?

Îl desfac și citesc. Este un act de danie. Îl parcurg repede cu privirea și văd că mi-a dăruit o avere în pământuri.

— Sunt pământurile pentru dota ta, spune el. N-am avut părinți sau tutori care să ne scrie contractul de căsătorie, așa că îți dăruiesc eu asta acum. Vezi unde e scris numele tău?

M-a numit soția lui mult iubită. Strâng documentul la piept.

— Îmi e drag fie și numai pentru asta. Pământul nu contează.

— Nimic nu contează, încuviințează el. Nici pământurile, nici avuțiile, nici titlurile. Nimic în afară de noi.

La curte nu mai sosește nici o veste din Franța. Tânăra reginăvăduvă, vara mea, regina Maria, e cuprinsă de îndurerare la moartea soțului ei, dar lucrul acesta n-o salvează de la a fi exclusă din familia regală franceză. Nu se va căsători cu al doilea fiu și nici măcar nu va rămâne în Franța. Elisabeta nu are nici un fel de compasiune pentru ea, chiar dacă frumoasa noastră verișoară și-a pierdut mama, iar acum tânărul ei soț a murit și el. Tot ce o interesează pe Elisabeta – din ce aud, stând în spatele ei în timp ce vorbește în șoaptă cu William Cecil – este cum vor fi influențați scoțienii, dacă Maria se hotărăște să vină în Scoția. Se vor răscula împotriva noii regine, așa cum s-au răsculat împotriva mamei ei, sau o vor îndrăgi, mânați de simțiri ca niște sălbatici ce sunt?

Oricum ar sta lucrurile, eu am devenit foarte importantă pentru siguranța Angliei. Niciodată n-a fost mai limpede decât acum că Elisabeta trebuie să mă numească moștenitoarea ei în fața Parlamentului, pentru a o împiedica pe verișoara ei, Maria,

să revendice tronul. Elisabeta se întoarce spre mine, zâmbind mai dulce decât de obicei. Nu vrea să-i dea nimănui vreun motiv să creadă că Maria, regina Scoţiei, ar putea deveni într-o bună zi Maria, regina Angliei.

— O verişoară îndepărtată, o numeşte ea, de parcă ar putea să rescrie arborele genealogic ce demonstrează că avem toate acelaşi grad de rudenie. Iar Anglia nu va încorona vreodată o regină papistaşă.

Cecil nu pare să fie la fel de sigur.

— E un moment prielnic să vă alegeţi soţul, arată el. Pentru că nu încape îndoială că regina Maria se va recăsători şi vă va părea rău să renunţaţi la un pretendent în favoarea ei.

Elisabeta face ochii mari.

— Vrei să spui că Erik al Suediei ar prefera-o pe Maria înaintea mea? îl provoacă ea. Chiar crezi asta?

E cea mai periculoasă întrebare din lume. Elisabeta e plină de temerile copilului care n-a fost favorit; trebuie să ştie că e preferata tuturor.

— Vreau să spun că nu ne-ar conveni ca Maria, regina Scoţiei, să se căsătorească cu o mare putere, care să ne calce apoi pragul, spune Cecil cu înţelepciune. Mai ales dacă e vorba de un aliat pe care îl dorim de partea noastră. Trebuie să ne asigurăm că, dacă se întoarce în Scoţia, n-o va face drept prinţesă a Franţei, a Spaniei sau chiar a Suediei. Dacă revine în Scoţia, cel mai bine pentru noi ar fi să o facă drept văduvă, fără prieteni.

— E posibil aşa ceva?

Cecil clatină din cap.

— Puţin probabil. Dar, cel puţin, ar trebui să fiţi cea care alege prima unul dintre bărbaţii puternici ai lumii creştine. N-ar trebui ca ea să pună mâna pe cineva înaintea înălţimii voastre doar pentru că s-a grăbit să aleagă.

— Poate că nu se va recăsători, spune Elisabeta.

— Nu se va da înapoi de la asta! Ştie foarte bine că trebuie să aibă un moştenitor la tronul Scoţiei, spune Cecil apăsat. A fost crescută ştiind că trebuie să facă asta, orice altceva ar prefera ea. Are optsprezece ani, se spune că e frumoasă şi sănătoasă, aşa că e foarte probabil să fie fertilă. Orice regină ştie că trebuie să dea ţării sale un moştenitor. E datoria unui monarh faţă de Dumnezeu.

— Eu am moştenitor, spune Elisabeta, zâmbindu-mi peste umăr. O moştenitoare tânără şi frumoasă a unei regine tinere şi frumoase.

Fac o reverenţă şi-i întorc zâmbetul.

— Nimeni nu-i poate tăgădui dreptul lui lady Katherine, spune Cecil, cu răbdarea lui nesfârşită. Dar ţara ar prefera un băiat.

[41] Palatul Whitehall, Londra, Primăvara anului 1561

Când vremea se mai încălzeşte, mă pot întâlni cu soţul meu afară şi, în fiecare zi, ne plimbăm împreună prin grădinile mici din jurul palatului. Păsările de aici sunt atât de blânde, că stau pe ramurile înmugurite de deasupra capetelor noastre şi cântă de parcă ar fi la fel de fericite ca noi. Îi pun pisoiului, lui Ribbon, un clopoţel la gât, ca să apăr cuiburile cu pui care vor apărea cât de curând în livadă, în gardurile vii şi în copaci.

Uneori Ned se strecoară în camerele mele, iar servitorii se fac nevăzuţi, lăsându-ne singuri. Alteori Janey merge cu mine până la casa cea mică din Cannon Row şi moţăie în salonul însorit în timp ce eu şi Ned ne petrecem întreaga după-amiază în patul lui. Nu mă pot gândi mai departe de viitoarea noastră întâlnire; când dorm, îl visez pe el. Descopăr că întreaga zi simt pe piele lenjeria mătăsoasă, delicateţea minunată a dantelelor, sclipirea rochiei mele din brocart, de parcă întreaga lume e mai intensă datorită pasiunii mele pentru Ned.

— Asta simt şi eu, îmi spune el când ne plimbăm pe malul râului şi simţim mirosul sărat al vântului care bate dinspre mare. Scriu mai mult decât oricând, cu multă claritate şi profunzime. Parcă totul e mai viu. Lumea e mai strălucitoare, lumina e mai aurită.

— Cât mă bucur că suntem căsătoriţi şi nu trebuie să fim ca ei, spun eu, făcând semn cu capul către regină şi Robert Dudley, care merg agale în faţa noastră, ea ţinându-şi mâna pe braţul lui,

în timp ce el îi şopteşte la ureche. N-aş putea îndura să ştiu că nu vom fi niciodată împreună.

— Mă îndoiesc că se despart vreodată. Întreaga ţară bârfeşte pe seama ei şi despre cum i-a spus ea Contelui de Arran că nu se căsătoreşte cu el, iar toată lumea ştie că Dudley este motivul. N-aş putea să te văd niciodată acoperită de ruşine, cum e ea. Pe continent, se spune că e târfa comisului ei.

Clatin din cap cu groaza unei soţii.

— Dar cât de groaznic trebuie să fie să se căsătorească fără să iubească! spun eu. Eu nu m-aş fi căsătorit cu altcineva dacă aş fi fost despărţită e tine.

— Nici eu, şopteşte el.

Nevăzut de nimeni, îmi strânge mâna.

— Eşti în serviciul reginei în seara asta? Pot să vin în camera ta înainte de cină?

— Da, şoptesc. Am îmbrăcat-o ieri. Azi nu trebuie s-o servesc. O să las uşa descuiată.

Începe Postul mare, care nu este luat prea în serios la curtea Elisabetei, ce pare să fi renunţat la perioada de post odată cu toate sărbătorile papistaşe. Aşa cum se cuvine, nu mâncăm carne, dar bucătăria transformă orice masă de peşte într-un adevărat festin şi, se pare, pasărea şi chiar vânatul nu sunt considerate carne de către prinţesa protestantă. Nu ştiu ce-ar fi crezut sora mea, Jane, despre asta. Cred că ar fi fost de părere că rânduielile privind mâncarea trebuie respectate cu stricteţe şi, cu siguranţă, le-ar fi ştiut pe toate, până la ultima, chiar şi lucrurile oprite de care n-a auzit nimeni vreodată. Tare aş vrea s-o pot întreba.

Chiar şi acum, la şapte ani de la moartea ei, descopăr că aş vrea s-o întreb sau să-i spun ceva aproape în fiecare zi. În chip straniu, mi-e dor de ea mult mai mult decât de mama. Pot să îndur moartea mamei pentru că era ceva de aşteptat, pentru că am avut timp să ne luăm rămas-bun, pentru că – să spun adevărul – nu a fost o femeie iubitoare sau blândă. Dar moartea lui Jane a fost atât de grăbită şi de nedreaptă, iar ea mi-a fost luată înainte să apuc s-o întreb atât de multe şi chiar înainte să apuc să devin femeia care

sunt astăzi. Şi, cu toate că a fost neclintită şi aprigă în ce priveşte educaţia şi credinţa, mi-a fost cu adevărat o soră, am fost tovarăşe de joacă şi fetişcane împreună. Cred că i-aş fi devenit un alt fel de soră decât copila răsfăţată pe care a cunoscut-o cât a trăit. Cred că ar fi ajuns să mă placă dacă am fi crescut împreună. Am pierdut o soră în ziua aceea, la Tower Green, dar am pierdut şi viitorul nostru.

Nu ştiu ce părere ar avea despre un soţ şi o soţie care se culcă împreună în Postul mare, apoi încep să chicotesc când mă gândesc că aş întreba-o aşa ceva. Doar întrebarea şi ar fi uimită peste măsură! Dacă ar şti unde m-a adus iubirea; de-ar fi cunoscut şi ea iubirea. Cuvintele „Învaţă să mori!" mă fac să mi se rupă sufletul pentru ea şi aş vrea să-i spun: „Nu! Nu! Am învăţat să iubesc; şi e ca o minune din altă lume, pe când moartea e aşa de neînsemnată". Fără sfaturi de la ea şi convinsă cu uşurinţă de dorinţa care nu poate să aştepte şi de pofta mea de viaţă, mă hotărăsc să mă culc cu soţul meu în zilele de post şi de sărbătoare, chiar şi duminica. Nu-mi pasă! Mă voi culca cu el în cele patruzeci de zile de post şi voi considera că, alături de purgatoriu şi de duhovnici, păcatul a dispărut şi el.

— Dar tu nu mai ai probleme femeieşti? mă întreabă Janey când îi povestesc despre luptele mele teologice cu învăţăturile vechi ale Bisericii şi despre preferinţele mele reformate.

— Nu, îi spun nehotărâtă. Cred că n-am mai avut din decembrie.

— Nu?

Devine, dintr-odată, atentă.

— Nu, nu cred.

— Dar e aproape martie! strigă ea.

— Ştiu, dar nici tu n-ai avut, spun eu. Ştiu pentru că am avut amândouă în acelaşi timp, chiar înainte de Crăciun, îţi aminteşti?

Îşi flutură mâinile, ca şi cum asta n-ar conta.

— Eu sunt bolnavă! Ştii că sunt bolnavă şi că adesea nu-mi vine sorocul. Dar la mine nu contează! E limpede că nu înseamnă nimic. Dar tu mănânci bine şi eşti sănătoasă şi proaspăt căsătorită şi acum nu-ţi vine sorocul. Katherine! Nu înţelegi? S-ar putea să fii însărcinată!

O privesc de-a dreptul înfricoşată.

— Însărcinată?

— Cât de minunat! spune ea. Dacă e băiat, va fi următorul rege al Angliei! Gândeşte-te!

— Însărcinată? repet eu uimită.

— M-am rugat pentru asta, iar acum văd că se întâmplă! spune ea. Dă, Doamne, să trăiesc până atunci!

— De ce să nu trăieşti până atunci?

Tot ce spune are darul de a mă tulbura şi mai mult.

— Un copil s-ar naşte anul acesta, nu-i aşa? Sau anul viitor? Cum poţi să ştii?

— O, cui îi pasă? Trebuie să-i spui lui Ned.

— Trebuie, spun eu. Oare ce-o să spună?

— O să fie încântat, spune ea, sigură. Ce bărbat n-ar fi încântat dacă soţia lui ar purta în pântece moştenitorul tronului?

Simt că totul se petrece prea repede pentru mine.

— Nu m-am gândit că o să am un copil atât de curând, cel puţin nu înainte ca toată lumea să afle că suntem căsătoriţi.

— Dar ce credeai că o să se întâmple dacă te culci cu el de câte ori ai ocazia?

Mă priveşte ca pe o netoată, iar eu mă simt tare neghioabă.

— Dar cum îţi dai seama că s-a întâmplat?

— Ştiai foarte bine ce se întâmplă! izbucneşte Janey într-un râs neruşinat.

Roşesc.

— Ştiam că suntem iubiţi, sigur, dar nu credeam că o să-mi facă un copil aşa repede. Mama nu ne-a avut decât pe noi trei şi s-a culcat cu tata în fiecare noapte ani în şir.

— Slavă Domnului că eşti roditoare, atunci, şi nu din piatră ca restul Tudorilor.

Mă bucur pentru asta, dar aş prefera să mă gândesc la un moştenitor Tudor ca la ceva îndepărtat.

— Va trebui să le spunem tuturor că suntem căsătoriţi, spun eu, neliniştită acum. Va trebui să afle toată lumea. Va trebui să le spunem de îndată. Înainte să îmi crească burta. Când se întâmplă asta?

— Vă vor ierta pentru secret dacă o să ai un băiat, prezice ea. Dacă poţi să-i dai Elisabetei un băiat Tudor, moştenitor al tronului, atunci ţi se va ierta totul. Doamne, Cecil o să-i fie naş! Ce

uşurare pentru toată lumea! Un fiu şi moştenitor pentru Elisabeta. Vei fi salvatoarea Angliei.

— Trebuie să-i spun lui Ned, zic.

— Diseară, spune ea. Vino în camera mea după cină, înainte de dans. O să-i spun să vină la mine atunci. O să spun că nu mă simt bine şi n-o să vin la cină.

Janey ne-a pregătit patul ei şi focul e aprins în vatră, iar o cină uşoară pentru doi oameni e aşezată pe masa din faţa focului. Din nou, este îngerul nostru păzitor. Ned intră în linişte, închide uşa după el şi îşi plimbă privirea de la sora lui la mine, soţia lui.

— Ce se petrece? întreabă el. Ce se întâmplă?

Tăcere.

— Katherine are ceva să-ţi spună, arată Janey spre mine.

Încerc să zâmbesc, dar tremur toată.

— Cred că se poate să fiu însărcinată, spun eu. Ned, eşti fericit, sper?

Tulburarea de pe chipul lui e vădită.

— Eşti sigură?

— Deloc! Nu sunt sigură, spun eu, la fel de speriată ca el. Janey crede asta. S-ar putea să mă înşel.

— Fără îndoială că e sigură, spune Janey. Nu i-a venit sorocul din ianuarie.

— Dar uneori se întâmplă să nu vină câte o lună, spun. Şi uit să socotesc. Aşa că se poate să nu am o lună sau două.

— Deci nu eşti sigură? repetă el.

— Nu eşti bucuros?

Simt cum îmi tremură buzele. Aş vrea să fie şi el încântat, pe cât a fost Janey. Pentru că mi-e teamă de ce-ar putea însemna lucrul acesta pentru noi şi nu ştiu ce-o să ne facem.

El străbate camera cu paşi mari şi îmi cuprinde mâinile într-ale lui şi îngenunchează la picioarele mele, ca şi cum ar urma să-l numesc cavaler.

— Sigur că sunt bucuros, spune el, ferindu-şi chipul. Sunt încântat. Nimic nu-mi doresc mai mult decât un copil al nostru şi e minunat că se întâmplă atât de curând.

— Moştenitorul tronului, îi aminteşte Janey. Singurul băiat Tudor din generaţia aceasta. Nu-i pun la socoteală pe băieţii lui Margaret Douglas.

— Dacă e băiat. Şi dacă nu mă înşel de-a dreptul, le amintesc eu.

— Băiat sau fată, voi iubi pruncul acesta pentru frumoasa lui mamă, spune Ned.

Îmi sărută mâna, apoi se ridică şi mă sărută pe gură. Janey se apropie cu diplomaţie de uşă, dar el îi face semn să rămână.

— Aşteaptă, Janey, trebuie să vorbim. Şi, oricum, nu putem să-ţi folosim patul acum.

Îmi zâmbeşte, iar eu îmi dau seama că, dacă sunt însărcinată, nu mai putem să ne culcăm împreună până când sunt dusă la biserică, după naştere. Asta se va întâmpla după multe luni.

— Nu sunt sigură, spun din nou.

Nu pot să îndur gândul că n-o să ne mai iubim când eu simt aceeaşi dorinţă arzătoare ca întotdeauna, când nu sunt nici măcar sigură că sunt grea. Nu cumva şi aceasta e tot o credinţă învechită de care nu e nevoie să ţinem seama?

— Sigur, spune Janey încântată. Şi trebuie să ne facem planul.

— Va trebui să-i spunem reginei, zice Ned.

— Va trebui să-i spunem înainte să înceapă să mi se vadă burta, spun eu. Dar nu mai repede de atât. Nu-i nevoie să-i spunem mai repede, aşa e?

— Poate ar trebui. Aşa o să-i dăm timp ca să nu fie o surpriză prea mare pentru ea. Întâi, am putea să-i spunem că ne-am căsătorit, şi mai târziu să-i spunem că eşti însărcinată.

Nu spun nimic. Simt cum mi se face rău de teamă, la gândul de a-i spune Elisabetei că suntem căsătoriţi.

— Ar trebui să fie mulţumită, spune Janey. O să fie liberă să rămână nemăritată toată viaţa, cu un băiat în leagănul regal.

— *Ar trebui* să fie mulţumită, spun eu cu prudenţă. Dar dacă nu e?

— O, care-i cel mai rău lucru pe care ar putea să-l facă? întreabă Janey fără ocolişuri. Să te facă să pleci de la curte o vreme? Oricum, o să te trimită de la curte, şi dacă te trimite în exil, poţi să mergi la Hanworth să naşti, iar eu şi Ned putem veni cu tine.

— Dacă o să fie furioasă...

— De ce să fie? mă întreabă Ned. N-am făcut decât să ne căsătorim fără îngăduința ei. Nu mai e ceva neîngăduit de când regina Maria a anulat hotărârea. Nu încape îndoială că ne-ar fi dat încuviințarea, dacă am fi cerut-o. Nu avea motive să refuze, aşa că n-are motive să fie nemulțumită. Lumea ne va învinovăţi că ne-am grăbit, dar nimeni nu ne poate învinovăţi pentru iubirea onorabilă. Părinţii noştri au fost de acord! Nu e loc de obiecţie.

Îmi regăsesc curajul.

— O să-i spunem, încuviinţez.

Pentru o clipă se lasă tăcerea.

— Când o să-i spunem?

— Va trebui să alegem momentul, spune Ned. Hai să nu spunem nimic până la sfârşitul postului. Poate la sărbătoarea de Paşti, când curtea va fi din nou veselă. O să fie muzică şi dansuri – o să fie şi un bal mascat –, iar ei îi plac dansurile şi balurile mascate. O să-i spunem când se distrează.

— Da, e o idee bună, spune Janey tuşind uşor. În perioada dintre Paşti şi Înălţare.

Dacă n-aş fi fost atât de preocupată să-l studiez pe Ned ca să văd ce părere are cu adevărat despre vestea pe care i-am dat-o, încercând să văd, dincolo de bucuria atât de bine jucată, dacă îi e la fel de teamă ca şi mie, aş fi băgat de seamă că Janey e mai palidă decât oricând. Tuşeşte în mânecă şi văd o mică pată roşie de sânge.

— Janey! spun eu îngrozită.

— Nu-i nimic, spune ea. E de la o băşică de pe buză.

A doua zi rămâne la pat şi acum mă întâlnesc cu Ned în camera ei fără să ne mai prefacem. În fiecare zi, de la capelă, mergem să vedem cum se simte şi acum, pentru prima dată, îmi dau seama că e foarte bolnavă şi că ardoarea şi entuziasmul au fost cele ale unei fete ieşite din minţi din cauza febrei.

Doctorii spun că o să se simtă mai bine când se va încălzi vremea, dar eu nu înţeleg cum de sunt atât de optimişti, fiindcă soarele răsare tot mai devreme pe zi ce trece, iar păsările încep să cânte la fereastra ei, dar Janey nu se însănătoşeşte deloc. Într-o dimineaţă, mă duc în camera ei direct de la capelă, dar uşa e încuiată, şi doamna ei de onoare stă aşezată afară, cu ochii roşii de plâns.

— Doarme? întreb. Ce se petrece?

Doamna Thrift clatină din cap, cu ochii plini de lacrimi. O, milady!

— Janey! Doarme?

Ea înghite cu greutate.

— Nu, milady. S-a dus. Peste noapte. Am trimis după doctor şi după fratele ei, iar el va trebui să-i spună reginei.

Nu înţeleg. Nu vreau să înţeleg.

— Ce vrei să spui?

— S-a dus, milady. A murit.

Mă prind de rama din piatră rece a uşii.

— Dar nu se poate să fi murit. Am văzut-o după cină, aseară, am plecat când s-a culcat. Avea febră; ea are mereu febră, dar nu e pe moarte.

Femeia clatină din cap.

— Ce păcat, biata femeie.

— N-are decât nouăsprezece ani! spun eu, de parcă asta ar însemna că nu poate muri.

Ar fi trebuit să ştiu mai bine: chiar sora mea a murit la şaisprezece ani, iar vărul meu, regele, la cincisprezece – bolnav, la fel ca Janey.

Schimb priviri goale cu doamna Thrift, de parcă nici uneia dintre noi nu i-ar veni să creadă că a murit.

— Ce-o să mă fac fără ea? spun eu, iar glasul meu sună ca al unui copil plângăcios. Cum o să pot înfrunta eu totul fără ea?

Ea pare speriată.

— Ce să înfruntaţi, milady?

Mă aplec şi mă sprijin de uşa din lemn sculptat, de parcă nevoia de ea mi-ar putea-o aduce pe Janey înapoi. Mi-am pierdut sora, mi-am pierdut tatăl, mi-am pierdut mama, iar acum şi cea mai bună prietenă.

— Nimic, şoptesc. Nimic.

Moartea surorii sale îi frânge inima lui Ned. Janey i-a fost cel mai bun sfetnic şi cel mai plin de entuziasm admirator. A fost prima care i-a ascultat poemele; obişnuia să i le citească şi să-i sugereze schimbări. Ea i-a spus că sunt îndrăgostită de el încă

dinainte să-i fi spus eu ei. I-a fost prietenă şi confidentă, la fel cum mi-a fost şi mie.

— Ea a găsit preotul! spune el.

— Ea mi-a dat curaj, spun eu.

— Ea ne-a arătat că iubirea e neînfricată, încuviinţează el. Neînfricată.

— Nu ştiu ce-o să mă fac fără ea, spun eu, gândindu-mă la curtea aceasta, care dă pe dinafară de duşmani şi de prieteni doar pe jumătate sau falşi; cu Elisabeta, marea prefăcută, în fruntea tuturor, întorcându-şi cele două feţe când într-o parte, când în cealaltă.

— William Cecil spune că e de părere că ar trebui să plec în Franţa, observă Ned. Să particip la încoronarea noului rege. E o adevărată onoare pentru mine, dar nu vreau să mă duc.

— Nu mă părăsi! spun eu imediat. Iubirea mea, nu mă poţi părăsi! Nu pot să stau aici fără nici unul dintre voi.

— Janey a spus că ar trebui să mă duc, spune el. Spunea că favorurile lui Cecil sunt la fel de bune ca o pensie. Prietenia cu el ne va fi de ajutor, Katherine. Îi va spune el reginei de căsătoria noastră.

— Da, cred că da, încuviinţez eu, nesigură. Dar nu mă pot gândi la asta acum. Nu pot gândi ca un curtean acum, când Janey abia s-a dus.

— Va trebui să fac pregătirile pentru înmormântare, spune Ned trist. I-am trimis un mesaj mamei şi o să vorbesc din nou cu fratele meu. Şi-i voi spune lui William Cecil că o să merg dacă o să pot; o să-i spun că acum nu sunt sigur.

— O să vin la înmormântare, mă hotărăsc eu. Toată lumea ştie că am iubit-o ca pe o soră.

— Ai fost sora ei, spune Ned. În toate felurile. Şi eşti sora ei prin căsătorie. A fost aşa de fericită pentru asta!

Înmormântarea e impresionantă. Elisabeta comandă întregii curţi să intre în doliu pentru Janey, recunoscând, la moartea ei, rudenia prin regele Edward, pe care a ignorat-o în timpul vieţii. Mă gândesc cu amărăciune că Elisabeta nu doreşte să aibă veri,

nu doreşte moştenitori, vrea ca toate legăturile ei să fie la fel de moarte ca mama ei. Dar îi place o înmormântare cu pompă. Îşi îngroapă rudele cu toate onorurile la care se zgârceşte în timpul vieţii lor.

Mama lui Ned participă la înmormântarea fiicei sale, deşi îl lasă acasă pe cel de-al doilea soţ, un om de rând. Pentru o clipă de nebunie, mă gândesc că aş putea să vorbesc cu ea, că e o femeie care s-a măritat din dragoste, fără să-i fie îngăduit, cum am făcut şi eu. Dar e împietrită de durere. Nu dă drumul unui şuvoi de lacrimi, nu mă priveşte ca pe nora care aş fi putut să fiu pentru ea, nu vorbeşte nici măcar cu fiii ei. Îşi ocupă locul în cadrul procesiunii şi face ce trebuie să facă în timpul înmormântării, de parcă şi-ar dori ca acele lucruri să nu se întâmple, apoi pleacă de la curte cât poate de repede.

Ned nu are timp de altceva în afară de pregătirile pentru înmormântare, de carul funerar, de repetiţiile corului de la Westminster Abbey. Aproape trei sute de oameni îndoliaţi merg în urma sicriului, cu mine printre ei, şi văd chipul palid şi chinuit al lui Ned luminat de durere, în întunericul marii abaţii. Se întoarce spre mine de parcă ar simţi privirea mea iubitoare asupra lui şi îmi zâmbeşte scurt şi trist. Apoi imnul măreţ ales de el izbucneşte dinspre locul unde se află corul, iar Janey este depusă întru odihna veşnică în cripta familiei, alături de a noastră. Mormintele lui Janey şi al mamei sunt alăturate, ceea ce e o alinare, deşi acum mă doare mai tare că sora mea, Jane, e îngropată departe, pe bucăţi, în capela de la Turn.

Ned o însoţeşte pe mama lui la Hanworth timp de câteva săptămâni după înmormântare şi, chiar dacă eu îi scriu, el îmi răspunde doar o dată. Spune că se roagă pentru sufletul lui Janey şi că o ajută pe mama lui să adune veşmintele şi cele câteva lucruri ale lui Janey. Îi scriu de îndată şi-i spun că o să am eu grijă de cânepariii pe care-i avea la Hanworth. Dar nici la asta nu-mi răspunde.

[43] Palatul Whitehall, Londra
Primăvara anului 1561

Cât aştept ca el să se întoarcă la curte, nimeni nu e surprins de tristeţea mea tăcută. Toată lumea ştie că eu şi Janey am fost prietene bune, nimeni nu bănuieşte că îmi e dor şi de Ned. Singurul lucru care se petrece este primirea veştii că vara mea, Margaret Douglas, l-a trimis pe frumosul ei fiu în Franţa ca să prezinte condoleanţele familiei la moartea regelui francez. De parcă i-ar păsa cuiva ce face familia Lennox! Dar bârfele spun că i-a ordonat fiului său, Henry Stuart, să o ceară de soţie pe regina rămasă văduvă. Dacă regina Scoţiei doreşte alt băiat frumos al mamei să-l înlocuiască pe cel pe care tocmai l-a pierdut, atunci va avea unul la îndemână. Dar îmi imaginez că-şi va dori un bărbat drept soţ şi nu o marionetă. Cu siguranţă, toate verişoarele ei preferă bărbaţi demni de respect: Margaret Douglas şi-a venerat soţul, pe Matthew Stewart, contele de Lennox; preferinţa Elisabetei pentru aventurieri e o ruşine; iar eu nici n-aş putea să mă gândesc la un bărbat pe care să nu-l respect cu adevărat.

La câteva zile după înmormântare descopăr o pată de sânge pe cămaşa de noapte şi bănuiesc că e sorocul care a venit, în sfârşit, cu mare întârziere. Nu e mult sânge şi nu am pe cine să întreb. Aş vrea ca Janey să fie aici. Ea ar număra zilele cu mine şi ar încuviinţa că sorocul a întârziat şi nu a fost vorba de nici un prunc. Mă simt atât de netoată pentru că nu sunt sigură şi, cu toate astea, nu am nici o moaşă sau vreo doamnă bătrână care să-mi spună ce trebuie să fac. Nu am prietene cu mulţi copii şi nu îndrăznesc să cer sfatul cuiva care ar putea să ştie, cum ar fi doamnele în vârstă care se ocupă de rochii, la garderobă, fiindcă bârfa circulă repede la o curte care pentru bârfă trăieşte.

E prima întrebare pe care mi-o pune Ned când se întoarce la curte. Îmi dă colivia cu cânepari, iar eu scot mici ţipete de încântare

şi-i duc în camera mea şi-i atârn de un cârlig aproape de fereastră, unde au parte de câteva raze de soare pe aripile lor pestriţe.

— Katherine, iubita mea, lasă-i în pace, mă imploră el. Trebuie să vorbesc cu tine.

— Mergem în grădină, spun eu.

Merg puţin înaintea lui şi ne îndreptăm către grădiniţa noastră preferată, unde micile poteci cu pietriş dau ocol gardurilor vii joase. Dar grădina împrejmuită de ziduri e plină de grădinari, care greblează pietrişul şi tund gardurile vii.

— Nu aici, spune Ned iritat. Hai să mergem în livadă.

Florile pomilor sunt roz şi albe, atât de dese, încât crengile par să fie încovoiate sub greutatea zăpezii rozalii. Albinele zoresc ca nişte lăptărese grăbite de la un mugur deschis la altul. Aud cântecul unui cuc şi caut cu privirea penele lui cenuşii. Iubesc cucii. Îi aud atât de des şi îi văd atât de rar.

— Ascultă, spune Ned grăbit. Elisabeta mi-a dat procura să pot merge în Franţa.

Îmi arată semnătura ei, cu „E"-ul afectat şi restul liniilor spiralate.

— Dar n-o să mă duc dacă tu eşti grea. Dacă există şi cea mai mică posibilitate să porţi în pântece pruncul nostru, atunci o să rămân aici şi-i vom spune reginei împreună.

Groaza mea de-a o înfrunta pe Elisabeta fără sprijinul lui Janey aproape că o întrece pe aceea pricinuită de gândul că Ned ar putea pleca.

— Nu ştiu, spun eu, atentă la cucul care cântă atât de aproape, încât trebuie să fie chiar deasupra noastră, ascuns printre crengi. Nu cred. Nu pot să fiu sigură. Cred că am avut necazuri femeieşti chiar după ce Janey a fost..., nu pot rosti cuvântul „înmormântată".

Ned mă strânge de mână.

— Nu voi pleca dacă nu-mi dai voie, spune el.

— Bănuiesc că vrei să pleci, spun eu ţâfnoasă. Paris şi Rheims şi toate locurile acelea.

— Sigur că aş vrea să văd oraşele acestea şi să particip la încoronarea noului rege. Vreau să învăţ despre lume, recunoaşte el. Şi nu ne-ar strica să-i arăt lui Cecil că sunt demn de încredere. Sigur că e o mare ocazie pentru mine. Dar n-o să mă duc dacă eşti

grea. Nu te voi părăsi. Îţi promit. Sunt al tău, Katherine, sunt al tău până la moarte.

Clatin din cap. Îmi e aşa de frică să-i mărturisesc Elisabetei şi sunt sigură că Janey s-a înşelat şi nu e nici un copil pe drum. Simt că am pierdut totul primăvara asta plină de tristeţe: Janey şi şansa unui copil de la fratele ei, iar acum mai şi pleacă.

— S-a dus, nici nu cred că a existat vreodată, îi spun.

— Se poate ca o femeie să nu-şi dea seama de lucrurile astea?

— Nu ştiu ce-ar trebui să simt! strig eu. Nu simt decât că mor de frică şi că mă doare teribil moartea lui Janey şi că nu am curaj s-o înfrunt pe Elisabeta. Dar altceva nu simt. Nu m-am îngrăşat sau altceva de felul acesta.

Mă priveşte de parcă ar trebui să cunosc astfel de mistere, de parcă toate fetele din lume ar şti lucrurile astea din instinct, iar eu sunt prostuţă fiindcă nu le ştiu.

— De unde să ştiu? îl întreb. Dacă toată lumea ar şti că suntem căsătoriţi, aş putea s-o întreb pe mama ta sau pe vreo moaşă. Nu e vina mea.

— Sigur că nu e vina ta, spune el repede. Nici a mea. Doar că ar fi mult mai bine dacă am şti sigur. Dacă ai şti tu sigur.

Cucul cântă chiar deasupra capetelor noastre, iar eu privesc în sus şi văd pentru o clipă penele frumos dungate de pe pieptul păsării.

— Tu asculţi ce zic? întreabă el cu ardoare.

— Ai putea să te duci şi să vii înapoi cât poţi de repede, spun eu ursuză. Nu se vor schimba prea multe într-o lună, iar lumea va începe să-şi pună întrebări dacă refuzi o asemenea ocazie.

— Dacă îmi trimiţi vorbă, o să mă întorc de îndată, promite el. Pentru orice. În clipa în care trimiţi după mine, mă întorc la tine. Oriunde aş fi. Am un slujitor nou, iar el se va ocupa de mesaje, de mesajele noastre, fără să spună nimănui. Îl cheamă Glynne, o să ţii minte? Şi o să ai încredere în el când vine la tine?

— O să ţin minte, dar tu promiţi să mergi la încoronare şi să te întorci drept acasă? îl întreb. Să nu te ţii după regina-văduvă precum un căţeluş, cum face Henry Stuart, fiul lui Margaret Douglas.

— Promit, spune el. N-o să fiu plecat mult, doar câteva săptămâni.

— Bine, atunci, spun eu tristă. Du-te!

Scoate de la spate un mic document răsucit şi o punguţă cu aur.

— Pentru tine, spune el dulce. Iubita mea soţie. Pentru orice cheltuieli ai avea cât sunt plecat. Iar aici e testamentul meu. Îţi las pământuri în valoare de o mie de lire. O mie!

— O, nu mai spune asta!

Dintr-odată sunt din nou copleşită de lacrimi, cu gândul la Janey care a murit singură, în timpul nopţii, fără să apuce să-şi ia rămas-bun de la mine.

— Nu mai spune asta. Nu vreau să moştenesc nimic de la tine. Vreau doar să trăiesc cu tine, nu să murim. Toţi pe care-i iubesc mor, iar acum tu pleci!

— Pune-l bine, oricum, spune el, împingându-mi-l în mână, iar eu mă voi întoarce în mai puţin de o lună să ţi-l cer înapoi.

[44] Palatul Greenwich, Vara anului 1561

Cei de la curtea aproape nu bagă de seamă când Ned îşi ia rămas-bun de la regină, toată lumea e prea ocupată să se distreze. E anotimpul preferat al Elisabetei şi în fiecare zi sunt baluri şi vânători şi picnicuri. Plecăm de la palatul Greenwich să vânăm în luncile aflate de-a lungul râului. Seara ne plimbăm prin grădini şi privim lăstunii şi rândunelele timpurii care dau ocol după ocol turnurilor înalte şi coboară iute spre apă. Se scufundă după propria lor oglindire, lăsând în urmă vălurele după ce se dezlipesc de imaginea lor din apă.

Elisabeta e la fel de îndrăgostită de Robert Dudley ca întotdeauna, neputând să reziste mâinii lui întinse care o invită la dans sau să meargă alături de el, neputând să reziste la intimidările lui, când ameninţă că va pleca să trăiască în Spania dacă nu-l consultă ca pe un soţ. Şi-a recâştigat toată puterea asupra reginei, pierdută la moartea soţiei lui, deşi la curte nu va mai reuşi niciodată acest lucru. Ţara nu-l va accepta niciodată drept soţul ei,

iar marele joc al vieţii Elisabetei e să-i promită destul cât să-l păstreze lângă ea, fără să dezvăluie altcuiva ce-i jură lui. Cred că înşelătoria ei e mult mai lipsită de loialitate şi mai rea decât a mea. Eu, cel puţin, nu-l mint pe Ned, deşi trebuie să-i mint pe toţi ceilalţi.

William Cecil e mai atent şi mai blând cu mine decât a fost vreodată, de parcă s-ar teme că Robert Dudley o va convinge pe regină să se mărite cu el, iar ţara se va îndrepta către mine, drept moştenitoare. Lumea ar prefera să urc eu pe tron în locul oricărei femei căsătorite cu un Dudley.

— Sunteţi foarte palidă, îmi spune William Cecil cu blândeţe. Atât de mult vă lipseşte?

Trebuie să-mi înăbuş un mic ţipăt, gândindu-mă că vorbeşte despre Ned, dar el se referă la Janey.

— Mi-e tare dor de ea, reuşesc să îngaim.

— Trebuie să vă rugaţi pentru ea, spune el. Nu am nici o îndoială că s-a dus drept în rai. Nu există nici un purgatoriu ca să te rogi să scape sufletele de acolo, dar tot e o alinare să te rogi pentru fericirea celor dragi ajunşi în rai, iar Dumnezeu aude toate rugăciunile.

Nu-i spun cât de arzător mă rog să se întoarcă Ned repede. Doar îmi cobor privirea în pământ şi sper că mă va lăsa să plec de lângă el şi să mă duc în apartamentele regine. Acolo nimănui nu-i pasă cum arăt. De fapt, Elisabeta preferă să mă vadă palidă şi tăcută.

— Şi vă e dor şi de fratele ei, contele de Hertford? mă întreabă Cecil cu viclenie.

Mi se pare aşa de straniu un astfel de ton din partea unui om atât de serios, că risc să-mi ridic puţin privirea. El zâmbeşte către mine, iar ochii lui întunecaţi îmi caută chipul. Simt că roşesc, ştiu că el va băga de seamă şi singur.

— Sigur, spun. Mi-e dor de amândoi.

— N-aveţi nimic să-i spuneţi reginei... sau mie? face el o aluzie uşoară.

Îi arunc o privire scurtă; n-am de gând să mă las necăjită cu privire la asta.

— Mi-aţi spus să aştept momentul potrivit să-i vorbesc.

— E adevărat, recunoaşte el. Şi acum nu e momentul potrivit.

Îmi strâng buzele.

— Atunci îi voi vorbi când îmi spuneţi că se poate, zic eu.

Îmi voi găsi curajul să vorbesc cu regina şi-l voi chema pe Ned acasă de îndată ce William Cecil spune că a venit clipa potrivită. Până atunci, sunt mută de frica ei. Nu îndrăznesc să-i spun lui William Cecil cât de departe am mers fără permisiune de la el şi fără sprijinul lui Robert Dudley. Desigur, Ned era sigur că atât William Cecil, cât şi Robert Dudley ştiau ce punem la cale, şi oricine ar fi putut pune rămăşag că un tânăr frumos precum Ned şi o prinţesă încântătoare ca mine se vor îndrăgosti dacă li se îngăduie să-şi petreacă fiecare zi împreună. Aşa că, probabil, ar trebui să vorbesc curând, în speranţa că William Cecil va veni în apărarea mea.

Dar dacă William Cecil nu mă invită să-i fac confidenţe, ci, dimpotrivă, mă previne să nu mă căsătoresc cu Ned, prin tonul lui plin de aluzii? Aş vrea să-mi fi vorbit mai limpede înainte ca eu şi Ned să ne căsătorim şi să ne culcăm împreună, apoi el să plece.

Mai rău de-atât, încep să am greţuri dimineaţa şi nu mai pot să mănânc carne, mai ales carne cu grăsime, până seara. Mi se întoarce stomacul pe dos, ceea ce e ciudat, fiindcă mie întotdeauna mi-a fost foame dimineaţa şi am atacat micul dejun cu o foame de lup după capelă şi post. Sora mea, Jane, îmi spunea că sunt lacomă, iar eu râdeam şi spuneam... dar nu mai contează acum ce spuneam, de vreme ce n-o să-i mai spun niciodată, iar acum nu pot să văd decât pâine şi lapte şi, uneori, nici măcar atât. Jo, mopsul, îmi stă în poală la micul dejun şi mănâncă mai toată porţia mea. Cred că şi sânii îmi sunt mai calzi şi mă dor puţin. Nu ştiu sigur şi tot nu am pe cine întreba, dar cred că acestea sunt semne că aş putea fi grea. Şi apoi, ce-o să mă fac?

Lady Clinton, mătuşa mea, Elisabeta Fitzgerald, o rudă de-a mea care a iubit-o mult pe sora mea, Jane, mă opreşte în galerie şi observă că nu mai sunt aşa de binedispusă în lipsa prietenilor mei din familia Seymour. Aşteaptă de parcă ar trebui să-i răspund ceva. Lady Northampton, care vine în urma ei, îmi spune fără ocolişuri că, dacă sunt îndrăgostită de Ned Seymour, atunci aş face bine să-i spun reginei şi s-o conving să-i ceară să mă facă o femeie cinstită. Stau una lângă cealaltă, prietenele Elisabetei, confidentele Elisabetei, o pereche de harpii, de parcă ele ar şti totul,

de parcă micul meu secret preţios ar semăna cu groaznicele lor flirturi din timpul domniei dinainte, din anii premergători, cu multă vreme în urmă, când erau tinere şi frumoase şi slabe de înger.

Obrajii mi se aprind de ruşine la gândul că vorbesc despre mine şi Ned ca despre o pereche obişnuită, doi bufoni care se ţin de mână prin cotloanele de la curte. N-au cum să ştie, n-au cum să înţeleagă că noi ne iubim nespus şi, oricum, suntem căsătoriţi.

— Dacă ţi-a promis să te ia de soţie şi te-a părăsit, ar trebui să-i spunem reginei, şopteşte lady Clinton. Toată lumea a văzut că eraţi de nedespărţit, apoi, dintr-odată, el a plecat. O să vorbesc eu în numele tău.

Sunt îngrozită când mă gândesc că ar putea crede că am fost o femeie uşoară. Sunt furioasă că ele mă pot crede atât de neghioabă, cât să fiu părăsită de un ibovnic necredincios. Sunt moştenitoarea tronului Angliei! Sunt sora lui Jane Grey! Chiar aş putea eu să mă cobor într-atât cât să mă culc cu un bărbat care nu mi-e soţ şi să fiu nevoită să mă bizuiesc pe mătuşile mele să-l aducă înapoi la mine? Dar nu le pot spune că suntem căsătoriţi şi că el a plecat cu încuviinţarea mea. Şi nu pot nici să am încredere în vreuna din cele două harpii (care au cel puţin treizeci de ani) şi să le spun că sunt femeie măritată şi însărcinată. Îmi înăbuş furia şi nu fac decât să zâmbesc frumos şi să le spun că îmi lipseşte tare mult Janey, într-adevăr. Îmi iau lacrimile de furie drept durere şi spun amândouă că era o fată minunată şi că e o pierdere groaznică, aşa că nimeni nu mai aduce vorba despre Ned.

Toată lumea pare să se bucure de vară, în afară de mine. Toată lumea e curtată, în afară de mine. Elisabeta şi Robert Dudley se iubesc în văzul lumii: merg peste tot împreună, uneori chiar se ţin de mână în văzul tuturor. Ea îl tratează ca pe un soţ şi un egal, iar toţi ştiu că, dacă doresc bani, o pensie sau graţiere pentru cine ştie ce fărădelege un cuvânt de la Robert Dudley e la fel de bun ca unul de la regină, de vreme ce ea îl ascultă de parcă n-ar avea de ales şi n-ar avea gură decât ca să-i sărute lui buzele iubitoare.

E favorizat regeşte. Ea i-a oferit sume uriaşe de bani şi licenţe pentru a încasa taxe profitabile. Doar că nu l-a făcut duce, dar îi mângâie obrazul şi-i jură că familia lui se va ridica din nou. Nimeni nu-şi mai aminteşte acum că soţia lui a murit în împrejurări din cele mai nelămurite cu mai puţin de un an în urmă şi că toată lumea l-a învinovăţit pe el. Nimeni nu-şi mai aminteşte că tatăl lui a fost executat pentru trădare, la fel ca tatăl acestuia, înaintea lui. Eu îmi amintesc, dar tatăl lui Robert Dudley a fost cel care a urcat-o pe sora mea cu forţa pe tron, trimiţând-o astfel la eşafod. Toţi ceilalţi de la curte aleg să se poarte ca şi cum Dudley se trage din familia cea mai de vază şi s-a bucurat întotdeauna de încredere şi iubire.

Desigur, în ţară lucrurile nu stau la fel. Primesc mesaje secrete de la oameni care mă asigură că, dacă va fi o revoltă împotriva Elisabetei şi a ibovnicului ei vinovat de adulter, ei mă vor sprijini pe mine. Abia dacă le citesc. I le dau imediat lui William Cecil, care spune încet:

— Maiestatea Sa e binecuvântată cu o moştenitoare atât de loială. Vă iubeşte pentru asta.

Aş vrea să răspund obraznic: „Ei bine, nu prea o arată". Sau aş vrea să întreb: „Mă iubeşte destul cât să-mi îngăduie să fiu fericită? Sau mă iubeşte doar cât să mă ţină în starea asta de nesiguranţă?".

Fiindcă, deşi toată lumea ştie că eu sunt moştenitoarea, ea nu mă declară astfel în Parlament, iar acum, că regina Maria a Scoţiei a anunţat că se întoarce în Scoţia, multă lume spune că ar trebui s-o declare pe ea drept moştenitoare, ca să facă pace cu ea şi cu Scoţia şi Franţa.

— Prietenul tău, Ned, e foarte bine primit la Paris şi-mi scrie că Maria, regina Scoţiei, nu va contrasemna tratatul de pace şi ţine neapărat să se întoarcă în Scoţia, să-şi confirme pretenţiile împotriva tronului englez, îmi spune William Cecil. A fost un minunat spion de-al meu la curtea franceză. L-au primit ca pe un prinţ. El şi fiul meu, Thomas, s-au întâlnit cu toţi oamenii de vază din Franţa, iar Ned mi-a spus multe secrete ale curţii pe care nu le ştiam.

— Şi când se întorc acasă? încerc eu să-mi fac glasul să sune cât mai voios.

— Curând, sper. N-am mai văzut tineri care să cheltuiască atât de mulţi bani, grăieşte Cecil, fără să-mi spună nimic.

Am nevoie să ştiu că se va întoarce curând. Îi scriu şi, când nu primesc nici un răspuns, îmi fac griji că şi-a uitat promisiunile faţă de mine, că s-a îndrăgostit de altcineva. Dau ordine ca Glynne, servitorul, să fie primit în apartamentul meu de îndată ce soseşte, dar el nu vine. Îi scriu din nou lui Ned să-i spun că încă nu ştiu nimic sigur, dar că greţurile s-au domolit, ceea ce mă face să cred că au existat doar în mintea mea şi n-au însemnat nimic. Nici la scrisoarea aceasta nu-mi răspunde. N-am mai avut probleme femeieşti şi, cu siguranţă, m-am îngrăşat. Îmi leg pieptarul din ce în ce mai larg şi pot să jur că rotunjimea burţii mele e mai mare pe zi ce trece. Dar nu pot să cred că e un prunc înăuntru. Par să fi trecut luni întregi de când Ned s-a culcat lângă mine şi şi-a trecut mâna lacomă peste şoldurile mele subţiri. A trecut o jumătate de an; cu siguranţă, a trecut atât de multă vreme, încât nu pot să cred că există un copil, totuşi nu pot să nu mă tem că este acolo.

Doamna mea de onoare, doamna Leigh, observă că am sânii mai mari şi talia îngroşată, iar eu o întreb cum poate o femeie să ştie că e grea şi cât de repede vine un prunc după noaptea nunţii. Ea e atât de îngrozită, că mă sperie, surpriza îi face ochii să se bulbuce şi spune în şoaptă:

— Milady! Ruşine, Milady!

O pun să jure că ţine secretul. Îmi e doamnă de onoare de ani întregi; ar trebui să ştie că nu m-aş dezonora. Îi spun că sunt femeie măritată şi-i arăt inelul şi baticul de soţie. Îi spun că am păstrat în siguranţă scrisoarea prin care Ned mă cere în căsătorie, în cutia pentru giuvaiere, şi că am şi testamentul lui, în care mă numeşte soţia lui. Îi explică că pruncul va fi moştenitorul tronului, iar ea îmi spune că o femeie poate să socotească timpul. Spune că durează zece luni de la ultimul soroc şi că voi putea să-mi dau seama dacă e băiat sau fată după felul în care stă în burtă şi dacă am poftă de dulce sau de sărat. Dacă am rău de mare în primele luni, pruncul nu va muri pe mare. Dacă-mi scot pisoii din cameră, o să fie un om de onoare. Cred că jumătate din spusele ei sunt prostii, dar e singurul ajutor pe care-l am la îndemână.

Trebuie să mă pot încrede în ea să mă ajute. Poate să socotească împreună cu mine momentul când se va naşte copilul, dacă

e într-adevăr unul acolo; mă poate ajuta să ascund că mă simt rău. Spune că lucrul acesta nu va fi deloc greu, dar că acum sora ei este bolnavă, acasă, iar familia are nevoie de ea. Îi dau îngăduinţa să plece pentru o săptămână ca să ajute la cositul fânului, apoi ea se face, pur şi simplu, nevăzută.

Pur şi simplu! Nu se mai întoarce la mine, deşi m-a slujit ani de zile, iar lucrul acesta mă face să-mi dau seama că sunt cu adevărat în mare primejdie. Dacă doamna Leigh mă părăseşte fără să mă prevină, pleacă de la curte şi dintr-un serviciu profitabil din pricina secretului meu, atunci trebuie să fie vorba de o povară periculoasă. I-aş fi plătit o avere să rămână alături de mine şi să mă ajute – i-aş fi dat toată punguţa cu aur de la Ned –, dar ea preferă să fie undeva, departe. Trebuie că mă consideră fie teribil de dezonorată, fie în mare pericol şi, oricum ar fi, nu vrea să aibă nimic de-a face cu mine, iar eu sunt din nou singură.

Dacă aş avea pe cineva care să mă ajute să mă hotărăsc încotro trebuie să apuc! Îi scriu din nou lui Ned, protejată de ambasadorul englez de la Paris, chiar dacă nici măcar nu ştiu dacă se mai află la Paris. Îi spun că păsările lui Janey se simt bine, iar Jo, mopsul, e foarte caraghios în credinţa faţă de mine, de parcă ar şti că am nevoie de un prieten. A început să doarmă în patul meu şi nu pot să fac vreo mişcare, că vine să-mi adulmece faţa. Îi spun că regina şi Robert Dudley se poartă ca un soţ şi o soţie în primele luni ameţitoare de după nuntă. Îi spun că doamna Leigh a fugit şi că nu am pe nimeni să mă sfătuiască. Îi spun că nu ştiu sigur dacă sunt însărcinată, dar că mi-ar fi mult mai uşor dacă ar fi aici. Nu vreau să par demnă de milă, de parcă l-aş implora să se întoarcă, dar chiar mă simt singură cu grijile mele şi fără un soţ; şi acum am atâta nevoie de el.

Nu primesc răspuns.

Ştiu că sunt zeci de motive să nu-mi răspundă, dar, desigur, eu mă tem că m-a uitat sau că s-a îndrăgostit de vreuna dintre papistaşele franceze. Dacă frumoasa regină-văduvă, Maria, îl place şi o să-l ia în Scoţia drept prinţ-consort, iar eu nu-l voi mai vedea niciodată la Londra? Îi scriu din nou şi, chiar dacă aştept şi tot aştept, nu primesc nici un răspuns.

— Băiatul meu şi prietenul tău, Ned Hertford, pleacă în Italia, îmi spune William Cecil, de parcă ar aduce veşti bune. Asta dacă

nu-i chemăm înapoi acasă. Ce părere aveţi, lady Katherine? Să le spunem să se întoarcă şi să lase distracţiile deoparte?

Vreau să spun: porunceşte-i să vină! În schimb, mă uit la fundele pantofilor pe deasupra netezimii pieptarului şi simt cum burta mă mănâncă, strânsă tare cu balene.

— O, spuneţi-le să se distreze! spun eu cu generozitate. Aici suntem fericiţi cu toţii, nu-i aşa?

William Cecil nu e fericit aici. Îmi dau seama după şanţul adânc dintre sprâncenele lui, după cum îi sună glasul, de parcă ar minţi, când se alătură sporovăielilor de la curte. Se teme de întoarcerea reginei Maria a Scoţiei în regatul ei. Se teme că Elisabeta, o regină, plănuieşte să-i ofere regatul ei altei regine, de parcă în grădina Edenului n-ar fi fost Adam şi Eva, de parcă o femeie ar putea să-şi numească moştenitorul, de parcă moştenitorii lor trebuie să fie femei. Îi repugnă ideea unui moştenitor papistaş la tronul Angliei - ar nimici toată munca lui de-o viaţă, prin care a restabilit pacea în Anglia protestantă -, dar Elisabeta e fermecată de gândul că o va avea atât de aproape pe frumoasa ei verişoară. Cecil bănuieşte că Maria a Scoţiei - sau orice papistaş - este duşmanul lui religios, hotărât să distrugă munca lui de-o viaţă. Dar ştie că a ajuns la capătul puterilor sale. Nu poate s-o convingă pe regină s-o considere pe verişoara ei, Maria, un inamic. Nu poate s-o convingă să se căsătorească cu un pretendent potrivit. Nu poate s-o forţeze să rămână grea. Ea nu va oferi ţării un fiu. Iar mie mi-e atât de teamă că am s-o fac. Mi-e atât de teamă că sunt pe cale să-i ofer ţării un fiu şi un moştenitor regal şi nimeni nu ştie lucrul acesta în afară de mine. Iar eu nu sunt sigură.

Pentru o clipă, aproape cred că i-aş putea spune adevărul. Mă ţine la distanţă de celelalte doamne, cu o mână blândă aşezată pe braţul meu.

— Să trimitem după contele de Hertford? mă întreabă el cu blândeţe. Aveţi nevoie de el acasă, lady Katherine?

Îmi dau capul pe spate şi râd la fel de vesel ca Elisabeta, atunci când se preface a fi fără griji.

— Doamne, nu! îl liniştesc. N-am nevoie de nici un bărbat, cu atât mai puţin de conte!

Ne plimbăm pe râu cu barjele, Elisabeta stă pe tronul din barja regală, cu muzicienii alături, iar lumea priveşte de pe maluri.

Robert Dudley se află lângă ea, ca întotdeauna, iar toate doamnele, eu printre ele, stau pe punte, frumoase şi privilegiate. Nimeni nu-i simte lipsa lui Janey, nimănui nu-i e dor de ea, în afară de mine. Sora mea, Mary, e ca o păpuşă mititică, aşezată pe un scaun înalt. Îmi face cu ochiul; nimic nu pare s-o supere pe Mary vreodată. Mă gândesc că i-aş putea spune cât mi-e de teamă că sunt însărcinată şi am fost părăsită de soţul meu, dar apoi îmi amintesc că e sora mea cea mică şi că sora noastră mai mare a încercat întotdeauna să ne apere de nefericire şi că a mers la eşafod fără să fi vorbit vreodată de îndoielile şi temerile ei, scriindu-mi o scrisoare plină de sfaturi bune, cele mai bune pe care putea să mi le dea, în împrejurările acelea. Nu voi fi o soră mai prejos de Jane. N-o voi împovăra pe Mary cu grijile mele.

Ambasadori, conţi şi nobili sunt aşezaţi pe barja regală, bând vinurile cele mai alese şi bârfind. Îl văd pe Robert Dudley cum îşi apleacă capul negricios către Elisabeta şi-i şopteşte la ureche şi o văd pe ea că-şi întoarce capul şi zâmbeşte. Se iubesc atât de adânc, de puternic, încât uit deodată că e cea mai capricioasă dintre verişoarele mele şi o văd ca pe o tânără îndrăgostită oarecare. Văd că tânjeşte după el de la felul cum întoarce capul, la modul în care strânge în palme braţele din lemn sculptat ale tronului ca să se împiedice să-l atingă. Mă gândesc - ştiu asta. Înţeleg asta. Am simţit şi eu asta. Şi îmi mut privirea înainte să-mi citească pe chip acest lucru periculos.

— Într-adevăr, e un spectacol dezgustător, îmi şopteşte cineva la ureche, iar eu mă întorc şi-l văd pe lordul Pembroke, cel care mi-a fost odată socru, iar acum stă lângă mine, studiindu-mă în timp ce o privesc pe Elisabeta.

— O, nu ştiu, spun eu, agăţându-mă de renumele meu de fată inocentă şi ignorantă, de parcă cele două lucruri ar fi unul şi acelaşi.

— Dumnezeu să te binecuvânteze pentru asta, spune omul care m-a îmbrâncit afară din casa lui fără o binecuvântare, fără să-şi ia rămas-bun.

Din locul unde stă cocoţată pe scaun, Mary îmi zâmbeşte şi-mi face un semn din cap, de parcă m-ar sfătui să mă descurc cum pot cu un aşa material care nu promite nimic.

— Ne-ai lipsit în familia Herbert, spune el cu pompă. Ştiu că fiul meu regretă că a fost despărţit de frumoasa lui soţioară.

Nu am ce să răspund la acest val de minciuni. Fac ochii mari și rămân tăcută, așteptând să văd încotro se îndreaptă.

— Și știu că și tu l-ai plăcut pe el, insinuează. Iubiți din copilărie, foarte drăguț. Poate că ar putea să-ți intre din nou în grații. Acum ești o mare doamnă, care, probabil, are un mare viitor, dar sigur n-ai uitat iubirea ta din copilărie.

Sunt atâtea de tăgăduit în ceea ce spune el, încât îmi pun mâna pe pieptar, unde burta apasă cu putere, și simt o mică mișcare, ca un clipocit. Îmi plec capul.

— Așa deci, iată-l pe fiul meu, Henry, la fel de amorezat ca întotdeauna, încheie tatăl său și face un pas într-o parte ca să-l arate, la fel cum un actor de mascaradă își arată partenerul de dans, pe Henry Herbert, mult mai zdravăn decât băiatul alb la chip din ziua nunții noastre, frumos, zâmbitor și, după câte se pare, foarte amorezat de mine.

— Nu mă așteptam la asta, îi spun eu când tatăl său își ia tălpășița să îngenuncheze dinaintea Elisabetei.

— Iartă-mă, spune Hnery dintr-odată. Știi că n-am vrut niciodată să te părăsesc. Îți amintești cât de repede s-a petrecut totul și că nu se putea să-ți dai seama ce e bine, iar eu eram bolnav și trebuia să ascult de tatăl meu.

Închid ochii pentru o clipă. Îmi amintesc groaza și haosul, știind că Jane e pierdută și nimic nu mai poate s-o salveze.

— Îmi amintesc, spun cu încordare.

Îmi amintesc cât se poate de bine că s-au descotorosit de mine cât au putut de repede, de parcă le-aș fi ars degetele când m-au atins. Dar îmi amintesc și că nici unul dintre noi nu știa ce trebuie să facă, cu siguranță nu tânărul copilandru care îmi era soț.

— N-am crezut niciodată că ne vor despărți, spune el cu toată convingerea. Am crezut că jurămintele noastre sunt adevărate. Am crezut că suntem căsătoriți și că vom fi soț și soție. Habar nu aveam că putem fi despărțiți.

Îmi amintesc că l-am dorit în felul în care o fetiță își dorește ideea de soț. Îmi amintesc strălucirea minunată și frumusețea nunții, rochia mea lucrată cu migală și petrecerea care a durat două zile. Mi-l amintesc pe el, bolnav ca un câine, dar încercând să meargă alături de mine, în spatele lui Jane și al lui Guildford Dudley, către altar. Mi-o amintesc pe Jane, întinsă ca o coardă de

lăută, neştiind ce trebuie să facă, dacă e voia nescrisă a Domnului, groaza ei faţă de tron, curajul ei când l-a înfruntat.

Zâmbesc, cu gândul la sora mea cea neînduplecată.

— Da, îmi amintesc toate astea.

— Acum eşti moştenitoarea reginei..., începe el.

Îmi observă zâmbetul şi crede că e pentru el.

— Nu m-a numit în Parlament, îl previn, privind cu un ochi spre tronul unde Dudley aproape că s-a strecurat lângă ea, astfel că sunt aproape împletiţi precum şerpii, iar ea aproape că-i stă în braţe.

— Eşti singura moştenitoare protestantă, se corectează el. Şi cea mai iubită de întreaga ţară. Te-a numit moştenitoarea ei de faţă cu întreaga curte.

Îmi înclin capul.

— Dacă ne-am căsători, îmi spune el foarte încet, dacă ne-am căsători din nou, aşa cum am făcut înainte, şi am avea un fiu, atunci acel fiu ar fi regele Angliei.

Am un sentiment straniu când spune asta, de parcă mi s-ar fi întors stomacul pe dos într-un acces brusc de greaţă sau s-ar fi umplut de gaze. Mă gândesc - ar putea fi pruncul care a început să se mişte la auzul locului măreţ pe care-l va ocupa? Ca Elisabeta, nevasta lui Zaharia, din Biblie? Sfinţi şi păcătoşi, izbăviţi-mă, mă gândesc! Dacă ce-am simţit a fost pruncul mişcând, atunci trebuie să mă căsătoresc de îndată! Şi Herbert e la fel de bun ca oricine altcineva. De fapt, mai bine Herbert decât altcineva, de vreme ce a venit el la mine, de vreme ce tatăl lui doreşte să ne căsătorim din nou, iar Elisabeta nu prea poate să interzică asta, fiindcă am mai fost căsătoriţi. A fost o partidă foarte bună atunci; e destul de bună şi acum. El doreşte asta, tatăl lui o doreşte, regina nu poate s-o interzică..., iar eu trebuie să mă căsătoresc cu cineva. Isus Cristos ştie când o să se întoarcă Ned acasă. Doar mama Lui, Fecioara, ştie de ce nu-mi răspunde la scrisori. Ea, la fel ca mine, a căutat un bărbat care să-i fie tată pruncului său. Ea, la fel ca mine, a ştiut că nu poate să fie prea pretenţioasă. Trebuie să mă mărit cu cineva dacă am un prunc care a început să mişte în burtă.

Zvâcnirea din burta mea e atât de puternică, încât nu-mi vine să cred că el n-o bagă de seamă. Mă întind spre el, iar el nu are ideea că îl prind de mână fiindcă am nevoie de sprijin.

— Într-adevăr, avem amintiri frumoase, spun eu la întâmplare.

Asud: sigur va observa broboanele de sudoare pe chipul meu alb.

Mă ia de mână.

— Niciodată n-am considerat că nu suntem căsătoriţi, spune el. Întotdeauna m-am gândit la tine ca la soţia mea.

— Şi eu, şi eu, spun la întâmplare.

Mă întreb îngrozită dacă nu cumva pruncul e pe cale să se nască, dacă n-o să vină acum, de faţă cu toată lumea. Trebuie să ajung în partea din spate a barjei şi să găsesc un loc unde pot să mă aşez şi să strâng din dinţi şi să încerc să îndur, rugându-mă ca această plimbare de plăcere să se termine mai repede, iar eu să pot ajunge în camera mea. Nu pot să-l las să vină aici. Nu pot să mă golesc, pur şi simplu, dinaintea întregii curţi. Pe barjă! Pe barja regală! În veşmintele cele mai alese!

Îşi pleacă capul şi-mi arată ceva ce ţine în mână. E vechea mea verighetă, din ziua atât de îndepărtată a nunţii noastre.

— Vrei s-o primeşti înapoi, pentru logodna noastră? şopteşte el.

— Da! Da! spun eu.

Aproape că i-o smulg din mână, cu atâta disperare îmi doresc să plece.

— Şi îţi voi trimite portretul meu.

— Da, da.

— Mi-l vei trimite şi tu pe al tău?

— Da, sigur. Dar acum, te rog, iartă-mă...

— Suntem logodiţi din nou.

— Aşa e.

Sunt aşa de netoată. Zvâcnirea aceea atât de puternică nu era naşterea, ci pruncul care mişca - dar cine era să ştie că se simte aşa de tare? Nu scrie nimic în Biblie care să te prevină că se simte ca şi cum ai fi gata să mori. Dar acum, că mi s-a întâmplat mie, ştiu ce este. E clar sunt grea, nu mai pot să mă mint nici măcar pe mine. Acum am adesea senzaţia aceasta de spaimă care-mi întoarce stomacul. Pruncul se mişcă fără voia mea, aşa că uneori,

când sunt întinsă în par, burta mea umflată tresaltă și zvâcnește dintr-odată și pot chiar să văd cum se mișcă, de parcă aș avea un pisoi ascuns sub cămașa de noapte. Dar nu e un pisoi - cu un pisoi aș ști ce să fac și nimeni n-ar avea nimic împotriva unui pisoi -, e un prunc și încă unul pe care nu am voie să-l zămislesc, să-l port în pântece și să-l nasc. Dar, indiferent dacă am voie sau nu, dacă vreau sau nu, acest prunc o să vină, ca o forță teribilă, de neoprit, ca un nor de ploaie care se abate asupra câmpului, negru și amenințător și de necontrolat.

— Te simți bine? mă întreabă Mary cu sinceritatea unei surori mai mici. Că ești la fel de umflată ca regina când e bolnavă și ești atât de prost dispusă zilele astea.

Tânjesc să-i spun că sunt îndrăgostită de Ned, dar nu am vești de la el. Că trebuia să plece pentru câteva săptămâni, dar au trecut luni întregi. Tânjesc să-i spun că ne-am căsătorit, dar el m-a părăsit, și acum sunt însărcinată și nu pot nici măcar să mă plâng de purtarea lui, de vreme ce nunta a fost secretă, iar pruncul e un secret și mai înfricoșător, iar eu nu mai pot răbda să-l păstrez. Și, în orice caz, într-o bună zi trebuie să se nască și atunci secretul meu va fi aflat, iar eu voi fi făcută de ocară ca o femeie stricată, trasă de car și biciuită.

— Mi-e rău, spun, amărâtă. Mi-e atât de rău. O, Mary, aș vrea să-ți pot spune cât îmi e de rău.

Se opintește să se urce pe locul de la fereastră lângă mine, cu picioarele ei mici atârnând.

— Ai febră?

— Nu, nu, nu sunt bolnavă, mă contrazic eu. Doar mi-e rău.

— Ți-e dor de Ned?

— Deloc.

Ea se încruntă la mine, cu fruntea sa mică încrețită, de parcă n-ar putea să mă înțeleagă deloc.

— Eu am un prieten, un prieten secret și nu-ți voi spune numele lui; dar nu m-aș lepăda de el niciodată.

Îmi oferă secretul ei în schimbul celui pe care-l am eu.

— Spune că mă iubește și știu că eu îl iubesc pe el. Nu-ți voi spune mai mult. Doar ca să-ți arăt că pot păstra un secret, că sunt o femeie în toată firea, chiar dacă sunt foarte mică. Poți să-mi spui că-l iubești pe Ned, iar eu pot să pun secretul ăsta alături de celelalte. Poți să-mi împărtășești secretul tău.

Scot un mic geamăt de deznădejde la gândul că sora mea ar putea să ajungă în starea cumplită în care mă aflu eu acum.

— Nu mai vorbi despre el, îi spun. Oricine ar fi, prietenul ăsta secret al tău. Nu-l ţine secret. Uită-l. Nici măcar nu-l visa. Şi, dacă vrea să se căsătorească cu tine, spune-i că nu vei putea niciodată să te căsătoreşti fără încuviinţarea reginei.

— N-o să mă lase niciodată să mă căsătoresc, îmi dă Mary la o parte sugestia cu o ridicare morocănoasă din umeri. I-ar fi prea teamă că o să-i aduc un moştenitor pitic pentru tron. Nu vrea un prinţ Tudor înalt cât genunchiul broaştei.

Sunt atât de îngrozită să-mi închipui asta, că mi se taie răsuflarea.

— Dar n-ai putea să ai un copil de înălţime normală?

— Cine ştie?

Ridică din nou din umerii ei rotunjiţi, o fată cochetă în miniatură.

— Cine ştie cum merg treburile astea? În tot cazul, o să mă asigur că-mi găsesc un iubit înalt ca să echilibreze balanţa.

— Mary, nu poţi să ai un iubit! Nici măcar în glumă să nu mai spui asta! Jură-mi că n-o să te întâlneşti cu nimeni. Că o să uiţi de secretul tău.

— Are legătură cu Ned? V-aţi căsătorit în secret?

Îmi acopăr gura cu mâna şi casc ochii la ea.

— Taci din gură, spun. Serios, Mary. Nu mai spune nici o vorbă. N-am nici un secret şi nici tu nu trebuie să ai vreodată unul.

Îmi dă mâna la o parte.

— Ei, na, spunea ea cu indiferenţă. Nu sunt puricele din aşternuturile tale. N-ai de ce să mă ciupeşti. Dar nici bârfitoare nu sunt. Secretul pe care nu-l ai e în siguranţă la mine.

Se răsuceşte până la marginea divanului de la fereastră şi face un mic salt ca să coboare.

— Dar Henry Herbert nu e potrivit pentru tine, ascultă-mă bine. Ăsta se schimbă după cum bate vântul: merge oriunde îl duce curentul. Face numai ce-i spune tatăl lui, iar tatăl lui nu se gândeşte decât la familie. Acum cred că tu vei fi numită moştenitoare în Parlament, mai degrabă decât regina Maria, şi că o să urci pe tron când o să moară Elisabeta. De-asta se tot învârt în jurul tău ca şi cum te-ar iubi. Să nu-ţi închipui că e adevărat.

— Cred că nimeni nu mă iubeşte, spun eu cu tristeţe.

Mary mă ia de mână şi şi-o lipeşte de obraz.

— Eu te iubesc, spune ea. Şi am o inimă mare. Mai mare decât a lui Henry Herbert, oricum.

— El e singura mea speranţă, spun eu cu tristeţe.

— Chiar ai de gând să te măriţi cu el? mă întreabă ea, nevenindu-i să creadă. Pentru că, te previn, umblă peste tot pe la curte şi le arată tuturor portretul tău, spunând că sunteţi logodiţi. Lumea mă întreabă. Eu am spus că nu-i aşa.

Pruncul meu se mişcă, ca şi cum n-ar fi de acord.

— Nu îndrăznesc să-l refuz.

— Ţi-a dat inel? întreabă Mary.

— Da. Verigheta mea veche, de la cealaltă nuntă. A păstrat-o. Şi mi-a mai dat o brăţară şi un săculeţ cu aur ca să-şi dovedească sinceritatea. Tatăl lui mi-a dat o broşă de la mama lui.

— Cere-i reginei încuviinţarea să te căsătoreşti cu el cât suntem în călătorie, mă sfătuieşte Mary. E în toanele cele mai bune când curtea e plecată de la Londra, iar ea şi Dudley stau împreună toată ziua - şi toată noaptea. Sau de ce nu-i ceri lui Dudley să vorbească în numele tău? Şi el joacă rolul de iubit vara asta; e de partea iubirii împotriva întregii lumi. Nu poate să te îndemne să fii cu băgare de seamă, chiar el o împinge pe ea la căsătorie cât poate de repede. Dacă asta vrei. Deşi nu pot să pricep de ce-ai vrea asta.

Clipesc.

— Nici măcar nu mi-am strâns lucrurile, spun eu fără nici o legătură. Nu găsesc coşul pentru călătorie al Domnului Năsuc.

— Te ajut eu, spune surioara mea cea surprinzătoare. Nu mai plânge. Ned o să se întoarcă acasă curând şi o să te ceară înapoi sau o să te măriţi cu Henry. Oricum ar fi, o să te alegi cu o casă şi un soţ. Cineva o să te iubească pentru ce eşti. Eu te iubesc, măcar eu. Ce vrei mai mult de-atât?

[45] În voiaj: drumul către Wanstead, Vara anului 1561

Plecăm de la Londra şi, în prima noapte, ne oprim la palatul Wanstead, unde Lord Richard Rich, care a abandonat-o pe Jane cu atâta uşurinţă, ne întâmpină în calitate de mândru proprietar. Robert Dudley îl dă la o parte, o ajută pe regină să coboare de pe cal şi o trece pragul în braţe, de parcă ar fi acasă la el, iar ea e mireasa lui. Elisabeta râde, încântată, iar Richard Rich reuşeşte să zâmbească pieziş.

Servitorii ne-au scos din cufere veşmintele şi giuvaierele, dar Wanstead e atât de plin de fast, încât folosim aşternuturile lor şi vasele lor de aur şi argint. O văd pe Elisabeta că studiază parcul mănos din jurul palatului şi ştiu că întreaga curte va merge la vânătoare mâine. Va trebui să găsesc o scuză; doar puţin mai mult de zece kilometri dacă merg călare, mă aleg cu un junghi aşa de dureros, că abia mai pot sta în picioare când sunt ajutată să cobor de pe cal. Cu siguranţă n-aş putea să merg în galop după câinii de vânătoare.

— O scrisoare pentru domnia voastră.

Unul dintre servitorii lui Rich, îmbrăcat în livrea, face o plecăciune şi îmi întinde o scrisoare care poartă numele meu.

— O scrisoare?

Pentru o clipă, nici măcar nu i-o iau din mână. O privesc cu speranţă crescândă, apoi, încet, nesigură, întind mâna. Mă simt de parcă cineva mi-ar oferi cheia cu care aş putea scăpa dintr-o închisoare a grijilor.

În sfârşit, mi-a scris Ned – în sfârşit. Poate mi-a scris când se afla pe coastă şi s-a întors deja în Anglia, iar acum merge călare spre nord să mă prindă din urmă. Sunt aşa de bucuroasă să văd scrisoarea de la el, că aproape uit că sunt supărată fiindcă vine atât de târziu. Nu contează. Nimic nu contează. Dacă vine la mine acum, putem mărturisi; eu pot să rup logodna cu Henry Herbert

şi-i vom spune reginei, iar totul va fi bine. Cum spune micuţa Mary, ce să vreau mai mult de-atât?

Dar apoi văd că nu e scrisul lui Ned şi nici pecetea lui. De îndată ce pun mâna pe scrisoare, speranţele mele se năruie. Plec din curtea plină de forfotă a grajdurilor, unde servitorii iau caii de la curteni şi le dau drumul pe pajiştea roditoare şi trec în grădină, unde copacii îşi aştern umbra răcoroasă peste o bancă din piatră, iar eu pot să mă aşez şi să îmi odihnesc spinarea dureroasă şi să citesc scrisoarea.

Dacă până acum am dus o viaţă cinstită, nu voi începe acum să-mi pierd onoarea şi să-mi duc restul vieţii alături de o târfă, despre care vorbeşte aproape toată lumea...

Aproape că o scap din mână. Cred că o să leşin; mi s-a tăiat răsuflarea de groază. O recitesc. Mă face târfă; zice că toată lumea vorbeşte despre mine. Simt cum inima îmi bate nebuneşte, iar pruncul din burtă nu mai mişcă, de parcă ar fi îngheţat de groază auzind aşa jignire la adresa mamei lui.

— Ned, şoptesc eu cu jale.

Nu-mi vine să cred că a plecat şi a lăsat să mi se întâmple un lucru atât de îngrozitor. Nu-mi vine să cred că poveste noastră de dragoste se poate termina atât de dezastruos: cu un prunc în pântecele meu şi Henry Herbert - tocmai Henry Herbert! - care mă acuză că sunt o târfă.

Ai căutat să mă prinzi în capcană cu momeala dulce a prieteniei, dar (slavă Domnului) sunt atât de curat, încât nu mă vei atinge mai mult de atât, cu excepţia câtorva daruri, care, printr-o şiretenie nesocotită, au plecat din mâinile mele, ca să acopere ticăloşia ta şi a lui, deopotrivă.

Ştie că sunt însărcinată. Nu pomeneşte numele lui Ned, dar vor fi alţii care se vor grăbi să-i strice buna reputaţie cu numele meu. Trebuie să-i înapoiez darurile lui Herbert şi să-l implor să nu sufle o vorbă. Bineînţeles că e furios pe mine pentru că i-am întins o cursă şi, ca să fiu sinceră, nu pot să spun că nu are dreptate, iar eu sunt nevinovată. Nu pot să-i condamn indignarea. M-aş fi măritat cu el şi m-aş fi folosit de numele lui ca să-mi ascund ruşinea cumplită. Şi, desigur, în adâncul sufletului, am ştiut mereu că n-o să meargă. Aş fi putut să nasc înainte să ajungem la altar. Ar fi trebuit să-i spun totul imediat după nuntă şi atunci s-ar fi înfuriat pe mine la fel de rău ca acum.

Dar atunci aş fi fost soţia lui, iar copilul meu ar fi avut numele lui, iar eu mi-aş fi câştigat un adăpost, chiar dacă unul temporar. Şi, oricum, ce altceva aş fi putut să fac? Am crezut că, dacă aş fi soţia cuiva când aduc pe lume copilul, e de ajuns. Copilul meu ar avea un nume, eu aş avea un soţ. Acum voi fi făcută de ruşine fățiş odată cu naşterea copilului şi numită târfă de către un bărbat pe care am încercat să-l iau de soţ şi să-l încornorez în acelaşi timp.

Îmi cuprind capul cu mâinile și încep să plâng deasupra aceste scrisori pline de cruzime. Chiar nu ştiu ce-am să mă fac. Chiar nu am idee ce ar trebui să fac acum şi, chiar în clipa aceasta, pruncul se întoarce şi se trânteşte cu toată greutatea în pântecele meu, apăsându-mi pe burtă aşa de tare, că trebuie să dau fuga la garderobă să mă uşurez din nou. Mă gândesc: Doamne, e o adevărată nenorocire. Mă gândesc: e cea mai mare nenorocire pe care mi-o pot închipui şi mi se întâmplă tocmai mie. Am fost atât de fericită când eram soţia lui Ned şi prietena lui Janey, moştenitoarea reginei şi sora sfintei, iar acum am căzut atât de jos. Foarte jos. Atât de jos, încât nu pot să văd cum m-aş mai putea ridica vreodată.

Nu e greu să le conving pe doamnele de onoare ale Elisabetei că nu mă simt bine. Durerea care mi se citeşte pe chip mi-a şters frumuseţea copilărească, iar noaptea nu pot să dorm, fiindcă pruncul începe să mă lovească şi să mă apese în clipa când mă întind în pat. Am umbre întunecate sub ochi, iar pielea mea frumoasă şi catifelată e urâţită de pete. Oricine ar fi de părere că am dizenterie. Sunt umflată de parcă sufăr de dropică şi mă dor tot timpul spatele şi burta. Şi, în fiecare zi, când sunt în serviciul reginei, trebuie să stau în picioare tot timpul, pe când ea stă jos şi se plimbă şi dansează. Trebuie să fac reverenţe cu spatele drept, trebuie să zâmbesc. Cred că e un fel de tortură fără sfârşit, la fel de rea ca oricare instrument de tortură din Turn, şi că ar fi mai bine dacă aş mărturisi şi mi-aş primi sentinţa decât să-mi petrec fiecare zi rostind minciunile acestea şi suportând durerile acestea. Dacă m-ar supune la cazne, şi tot n-ar putea să fie mai rău de atât.

Voiajul continuă, de la o casă frumoasă la altă gazdă primitoare, iar Elisabeta e fericită ca un porc care a scăpat în trifoi, cu Robert Dudley alături toată ziua, dansând cu ea întreaga seară și dormind în camera alăturată noaptea. Parcă ar fi niște iubiți tineri, flirtează și râd, joacă jocuri de noroc și se plimbă călare alături. Sunt fericiți împreună, cum am fost eu și Ned – înainte ca ea să-l trimită la drum și să mă condamne pe mine la singurătate și rușine.

Îi scriu uneia dintre slujitoarele rămase la Westminster și-i cer să meargă la cufărul meu din sala tezaurului, să ia cutia mea de giuvaiere și să-mi trimită tot ce mi-a dăruit Henry Herbert. Trebuie să-i înapoiez prostia lui de portret și medalionul cu o șuviță din părul lui. Banii i-am cheltuit, așa că nu pot să-i înapoiez.

[46] Palatul Pirgo, Essex, Vara anului 1561

Nu primesc nici un răspuns de la slujitoarea mea și mă tem că nu mi-a primit scrisoarea sau că nu găsește lucrurile mele sau că s-a ivit vreo încurcătură. Înainte să-i scriu din nou și să-i spun să se grăbească și să facă ce i-am cerut, ajungem la casa cea nouă a unchiului meu, John Grey, la Pirgo. E emoționant de mândru de casa lui, un conac regal, primit în dar de la regină. E de părere că un astfel de semn al grației reginei trebuie să se reverse și asupra mea. Îmi oferă roluri de seamă la distracțiile pentru regină; vrea să conduc eu dansurile. Nu poate să înțeleagă de ce mă feresc din calea ei.

— Și nu mai arăți chiar atât de bine, se plânge el. Ce-i cu tine, fătucă? Te-ai îngrășat. N-ai voie să mănânci prea mult până nu ești numită moștenitoare a tronului și declarată ca atare în Parlament. Regina nu are răbdare cu oamenii lacomi. Cu toții ne dorim o moștenitoare frumoasă, care să arate ca o femeie fertilă. Dar pari istovită.

— Ştiu. Îmi pare rău, spun eu scurt.

Pentru o clipă, mă întreb dacă i-aş putea spune că am căzut într-un păcat mult mai grav decât lăcomia, dar îi privec chipul parcă cioplit în piatră şi nu îndrăznesc să-i spun că încă o nepoată Grey s-a pus rău cu stăpânirea.

— Ce ai sub pelerină? mă întreabă el, dintr-odată.

— Pisica mea, pe nume Ribbon, spun eu.

Nu zâmbeşte când vede pisica albă, frumoasă.

— Ridicol, spune el. Să n-o vadă câinii mei de vânătoare; au s-o sfâşie.

— Scrisoare pentru lady Katherine, spune slujitorul lui, întinzându-mi o scrisoare cu blazonul Pembroke. Solul aşteaptă răspuns.

— Chiar aşa? se înveseleşte unchiul meu de îndată. Îţi scrie Henry Herbert, nu-i aşa? Am vorbit cu tatăl lui cu puţin timp în urmă. Spunea că se gândeau să vă reînnoiască logodna. Deschide-o, fătucă.

— Aş prefera s-o citesc mai târziu, spun eu.

Gura mi-e uscată.

El râde.

— O, nu mă lua în seamă, spune el, întorcându-se către servitor şi vorbindu-i despre pregătirile pentru cina reginei, în timp ce eu rup sigiliul şi desfac scrisoarea de o pagină.

Fără întârziere, îţi cer, doamnă, să-mi trimiţi, prin acest sol, scrisorile şi darurile şi portretul pe care ţi le-am trimis, căci altfel, să-ţi spun fără ocoliş, am să te fac la fel de cunoscută întregii lumi, pe cât îmi e cunoscută preacurvia ta mie, mulţumesc lui Dumnezeu, şi de mulţi alţii bănuită.

Cred că o să mi se facă rău. Citesc cuvintele iar şi iar. Ştie că sunt în voiaj – îşi închipuie că iau portretul lui cu mine peste tot? Biet neghiob: cred că da. Cât e de înfumurat, mă gândesc eu nebuneşte. Cât de prost! Cât de bucuroasă sunt că nu ne vom căsători, apoi mă gândesc: o, Doamne, dacă nu ne căsătorim, dacă o să spună că sunt o târfă, eu ce-am să mă fac?

— Toate bune? întreabă unchiul meu. Nu pari prea fericită. O ceartă între iubiţi?

— E totul bine, răspund eu, înecându-mă cu minciuna.

Dacă Henry nu-şi primeşte scrisorile înapoi şi spune că sunt ibovnica lui Ned, atunci voi cădea în dizgraţie şi, împreună cu

mine, şi unchiul meu, şi restul familiei. Mary va fi nevoită să plece de la curte şi unde se va duce? Nu vom mai fi plătite ca doamne de companie ale reginei: nu vom mai primi daruri de la pretendenţi şi nici favorurile ei. Ruina mea va însemna ruina întregii familii. Şi unde se va naşte aces prunc şi cine va plăti pentru traiul lui?

— E totul bine, îmi dezvelesc eu dinţii într-un zâmbet lipsit de voioşie. Cât se poate de bine.

— Bine, bine, spune el vesel. Îi vom cere încuviinţarea reginei pentru căsătoria ta cu Henry Herbert, poate chiar cât timp stă aici. Diseară, dacă totul merge cum trebuie şi e binedispusă, ce zici? Ar trebui să vezi ce castel de marţipan mare am! Sper să reuşească să-l aducă din bucătărie fără să-l scape! Îţi spun, o să-mi stea inima-n gât! E vremea să te măriţi, tânără Katherine!

— Încă nu, îmi înghit eu fierea. Nu vorbiţi cu regina încă, vă rog. Domnul meu Henry e supărat pe mine din pricina unui fleac. Trebuie să-i trimit un dar. Dacă aş putea să-mi trimit slujitoarea la Westminster, ea ar putea să-l găsească.

El râde.

— O, iubire de tineri! Iubire de tineri! Vă faceţi viaţa atât de grea unii celorlalţi! Trimite-i un trandafir presat din grădina mea şi o să fie mai mult decât suficient, o să vezi. Iar eu voi vorbi cu regina în numele tău când va fi binedispusă, de îndată ce-mi dai tu încuviinţarea.

— Aşa voi face, spun eu prosteşte. Nu vorbiţi până atunci. O să vă dau încuviinţarea.

Mă bate pe umăr.

— Mergi de te schimbă în rochia cea mai frumoasă, spune el. O să-i oferim Maiestăţii sale o cină şi distracţii pe care şi le va aduce aminte cât timp va domni.

— Mă duc, spun eu, ascultătoare. Mulţumesc, unchiule. Mulţumesc mult.

— Şi du-ţi toate animalele la grajduri, spune el. Nu vreau să facă murdărie în casa mea cea nouă.

Îl ţin pe Ribbon în cuşca pentru voiaj fiindcă e foarte umblăreţ şi o să plece la plimbare, dar îi strecor pe Jo, căţeaua, şi pe Domnul Năsuc în apartamentul meu şi îi las liberi în camera mea. Fie binecuvântaţi, sunt singurele făpturi cărora le pasă de mine. N-o să-i las în grajduri, orice-ar spune unchiul meu.

Toată seara mă simt ca un actor bătrân şi obosit, jucând rolul nepoatei iubite a unchiului meu, a doua preferată între verişoarele reginei – după Maria, regina Scoţiei – moştenitoarea ei declarată, cu limpezimea unui somnambul. Nu ştiu ce pot să fac. Nu ştiu cine mă va ajuta. Nu-l pot opri pe Henry Herbert din a-i face cunoscută ruşinea mea tatălui său, şi apoi întregii curţi. Chiar dacă aş putea găsi nenorocitele lui de suveniruri şi i le-aş trimite la timp, mă îndoiesc că asta i-ar închide gura, căci mândria lui e atât de adânc rănită, iar înfumurarea atât de jignită. Aşa că trebuie să mă gândesc – dacă vorbeşte şi mă face de ocară, regina va afla de îndată, la fel şi William Cecil şi Robert Dudley şi lady Clinton şi unchiul meu şi Katherine Brandon, bunica mea vitregă şi mătuşa mea, Bess St. Loe; şi toată lumea care mi-a promis bunăvoinţă în trecut mă va urî fiindcă am fost o desfrânată şi o mincinoasă.

Mă gândesc: trebuie să-i spun cuiva care mi-ar putea fi prieten şi ar sta între mine şi regină. Trebuie să aleg pe cineva dintre aceşti curteni oportunişti, cu două feţe, cărora le pasă doar de folosul propriu. Trebuie să găsesc un om pe care să-l împovărez cu secretul meu îngrozitor şi să sper că va rămâne lângă mine.

Aş putea să-i spun lui William Cecil – e cel mai bun sfetnic care ar putea să se descurce cu regina şi mă sprijină drept prinţesă protestantă şi moştenitoare. Este împotriva oricărui papistaş, aşa că mă va prefera întotdeauna pe mine reginei Maria a Scoţiei şi lui Margaret Douglas. Sunt singura prinţesă protestantă. Este fidel cauzei mele. Dar nu-i pot spune. Pur şi simplu, nu pot. N-aş putea să-l privesc în ochii aceia căprui, plini de încredere şi trişti ca ai unui prepelicar, şi să-i spun că l-am minţit luni în şir, că m-am căsătorit în secret şi m-am culcat cu soţul meu, iar acum l-am pierdut, şi el a plecat – cine ştie unde, chiar cu fiul lui – lăsându-mă să înfrunt mânia reginei de una singură. E prea mult. Nu pot s-o spun. Nu-mi pot convinge gura să rostească aceste cuvinte. Sunt prea copleşită de ruşine ca să mă confesez unui om cum e William Cecil.

— Te simţi bine?

Mary, sora mea, e lângă mine, la înălţimea cotului, cu privirea ridicată spre chipul meu.

— Eşti pământie.

— Mi-e greaţă, spun. Nu te uita la mine. Nu vreau să se uite nimeni la mine.

— Ce-i cu tine în ultima vreme? întreabă ea. Eşti agitată peste poate.

Clipesc să-mi ascund lacrimile care mi-au umplut pe neaşteptate ochii.

— Şi plângi tot timpul! se vaită ea. Te-a părăsit Ned?

— Da, spun eu, iar cuvintele îmi cad din gură ca nişte bolovani când îmi dau seama că acesta e adevărul. A spus că o să-mi scrie; şi nu mi-a scris. A spus că o să fie plecat câteva săptămâni; şi e plecat de luni întregi. Nu-mi răspunde la scrisori; şi nici măcar nu ştiu unde este. Până la urmă, chiar trebuie să recunosc că m-a părăsit. M-a părăsit de mult. Şi nu ştiu ce-o să mă fac fără el.

— Henry Herbert? sugerează ea.

— E furios pe mine fiindcă-l iubesc pe Ned. A aflat despre asta.

Îşi strânge buzele frumoase.

— Nu poţi să fii fericită fără vreunul dintre ei?

— Eram logodiţi, spun eu.

Nici măcar acum nu-i pot spune adevărul surorii mele.

— Mă simt pătată.

Mary râde de mine.

— Pentru Dumnezeu! Chiar sora noastră a murit pe eşafod pentru Cuvântul lui Dumnezeu. Asta înseamnă să fii compromis. A murit pentru că i-a dat cuvântul lui Dumnezeu şi n-a vrut să şi-l ia înapoi. Ai de gând să-ţi ruinezi viaţa pentru o mică promisiune? De iubire? Pentru un bărbat? Uită de promisiune şi gata! Încalc-o!

— N-are nici o legătură cu Jane, spun eu.

— Sigur! Trebuie să încercăm din răsputeri să nu semănăm cu Jane. Trebuie să trăim vesele şi să căutăm plăcerile vieţii. Singurul lucru de învăţat în urma morţii lui Jane e că viaţa e preţioasă şi fiecare zi e un dar pe care trebuie să-l preţuim. Treci de partea duşmanului! Fii oportunistă! Ia-ţi înapoi promisiunea!

— Nu asta a vrut ea să ne înveţe, spun eu, cu gândul la „Învaţă să mori".

— Nu cred că a fost o profesoară bună şi nici un exemplu bun, spune Mary cu obrăznicie.

Sunt la fel de surprinsă pe cât aş fi dacă Jo, mopsul, s-ar ridica pe picioarele din spate. N-aş fi crezut că surioara mea s-a gândit

vreun pic la lucrurile astea. Mereu am crezut că era prea mică să înţeleagă ce s-a întâmplat cu Jane şi – spre ruşinea mea – am crezut că statura ei o împiedică să audă toate discuţiile şi certurile care se iscă atât de sus faţă de gluga ei frumoasă.

Ochii ei întunecaţi scânteiază de indignare, apoi zâmbeşte.

— O să-mi găsesc filosofia proprie şi o să-mi trăiesc viaţa, îmi spune ea. Şi n-o să mă tem de nimic.

Trece de mine, iar cineva o invită la dans. O văd cum se aliniază alături de celelalte fete, care sunt de două ori mai înalte decât ea, dar nici pe departe la fel de drăguţe şi nici una la fel de înţeleaptă ca ea. Mă gândesc la ea, că nu are mai mult de patru picioare înălţime, dar nu se teme de nimic şi mă gândesc: nu-i pot spune reginei, nu pot îndura s-o ruinez pe Mary.

Cred că-i voi spune mătuşii noastre Bess – Lady St. Loe. Nu e ea cea mai blândă femeie din lume, dar a iubit-o pe mama şi a promis să-mi fie prietenă. A spus, la înmormântarea mamei, că pot apela la ea. E o femeie cu multă experienţă, măritată de trei ori şi am pierdut şirul copiilor pe care i-a avut. Ea sigur ştie care sunt semnele când eşti grea şi când se va naşte copilul. Ea trebuie să înţeleagă că iubirea te poate duce mai departe decât se cade, probabil, să fi mers. Şi este prietena şi confidenta Elisabetei. Dacă primeşte bine veştile mele, nu-i aşa că poate să mărturisească ea pentru mine şi să rezolve lucrurile?

Am luat hotărârea, dar nu găsesc momentul potrivit, nici măcar cuvintele potrivite. Nu îndrăznesc să vorbesc cât timp ne aflăm sub acoperişul unchiului meu: nu pot îndura să-l acopăr de ruşine. Dacă Elisabeta se înfurie, va fi furioasă pe toată lumea şi nu-l pot expune pe el la veninul pe care-l poate răspândi ea când crede că nu a fost tratată cum se cuvine. Aşa că aştept, în timp ce voiajul ne duce încet către est, zi după zi, pe timp de ploaie şi prin furtuni de vară – cu o furtună atât de puternică într-o noapte, încât hornurile se clatină pe acoperişuri şi toţi cred că a venit sfârşitul lumii – până când ajungem la Ipswich, apoi mă apucă o durere, una nouă, care se întinde dintre picioare până în coaste, iar eu mă gândesc, o, Doamne, o să mă rup în două, şi trebuie

să-i spun mătușii Bess și să chemăm un doctor sau o să mor din pricina acestui secret în timp ce pruncul iese din pântecele meu.

[47] Casa domnului More, High Street, Ipswich, vara anului 1561

Aștept să se facă noapte, deși curtea e atât de voioasă și lipsită griji pe timp de vară, că regina nu merge la culcare până aproape de miezul nopții. Dar, când se face, în sfârșit, liniște, iar servitorii au adormit pe mesele așezate pe capre de lemn, din salonul casei, sau în fața vetrei, înfășurați în pelerine, o las pe Jo sforăind pe perna mea, pe Domnul Năsuc alături și pisica în coșul ei și mă strecor către camerele lui St. Loe, bat la ușă și, când o aud pe mătușa Bess întrebând „Cine e?“, intru în vârful picioarelor.

Stă pe pat, îmbrăcată în cămașă de noapte, citind din Biblie la lumina lumânării, cu o scufie legată sub bărbie. Slavă Domnului, doarme singură. Dacă ar fi fost cineva cu ea, n-aș fi putut scoate un cuvânt. Soțul ei a plecat înaintea celorlalți curteni. Este căpitanul gărzii reginei și maimarele majordomilor, așa că trebuie să se asigure că locul unde urmează să petrecem următoarea noapte se ridică la cerințele pretențioase ale reginei. Așa că Bess, soția lui de numai doi ani, e despărțită de soțul ei pentru ca Elisabeta să poată petrece împreună cu ibovnicul ei în cel mai mare lux pe care-l poate organiza William St. Loe. Ne învârtim toți în jurul acestei regine capricioase, de parcă n-ar fi crescut într-o casă mică, bucuroasă să primească veșminte vechi, fără nume, titluri sau prieteni.

— Cine e? întreabă Bess și, când mă vede, zâmbește. O, Katherine, draga mea. Ce s-a întâmplat? Nu te simți bine?

Închid ușa după mine și mă apropii de pat.

— Mătușă Bess..., încep eu, apoi mă gândesc că nu pot să spun nimic.

Nu pot să-i spun nimic. Nu reușesc să spun nici un cuvânt.

— Ce s-a întâmplat, Katherine? Ce e, draga mea? întreabă ea.

Pare îngrijorată. Mă gândesc că dacă aş avea o mamă care să mă privească aşa, aş putea să-i spun orice.

— Eu... eu...

Ochii i se îngustează.

— Ce e? întreabă ea. Ai necazuri?

Drept răspuns, îmi dau la o parte faldurile grele ale halatului de noapte. Sub el, cămaşa de noapte din pânză albă mi se lipeşte de sânii măriţi, de talia îngroşată. Îmi vede rotunjimea neîndoielnică a pântecelui umflat, buricul ieşit puţin în afară, în ciuda faptului că mi-am strâns tare corsetul.

Îşi duce amândouă mâinile la gură, iar deasupra degetelor, ochii căprui se măresc într-un ţipăt mut.

— Doamne, Dumnezeule, ce-ai făcut? şopteşte ea.

— Sunt măritată, spun eu cu disperare.

— Ce? Cu Henry Herbert?

— Nu, nu, lui i-am promis doar când eram cuprinsă de deznădejde, dar ştie totul despre asta.

— Doamne, Dumnezeule!

— Sunt căsătorită cu Ned Seymour.

— Da?

— Da. Dar a plecat şi nu-mi scrie.

— Se dezice de căsătorie?

— Nu ştiu. Sper că nu.

— Ştie despre asta?

— Nu ştiu. Nu eram siguri. Janey ştia.

— La ce foloseşte asta? întreabă lady Bess, furioasă. Ea e moartă, iar el e dispărut. Mai ştie cineva? William Cecil?

— Nu, nu, n-am putut să-i spun lui. N-am putut să-i spun nici lui lady Clinton, iar eu...

— Şi de ce naiba-mi spui mie? scuipă ea, ţinându-şi încă mâinile la gură. De ce naiba ai venit aici şi mi-ai spus mie?

— Mă gândeam că o să mă ajuţi?

— Niciodată! spune ea pe ton egal.

— Dar, lady St. Loe - mama mea - prietenia ta veche? Mi-ai promis...

— Am iubit-o pe mama ta şi ea a fost bună cu mine când m-am căsătorit cu al doilea soţ la voi acasă, apoi din nou, când

m-am căsătorit a treia oară. Ascultă bine, copilă: m-am căsătorit. M-am căsătorit în văzul lumii. Ea te-ar ucide mai repede decât să te vadă în starea asta, cu un soţ care nu e de găsit. Nu mi-ar cere să te ajut; te-ar face pachet şi te-ar trimite de la curte undeva la ţară şi s-a ruga la Dumnezeu ca pruncul să se nască mort şi tu să poţi să-ţi ascunzi ruşinea.

— Lady Bess...

— N-am influenţă, spune ea fără nici o emoţie, ca un bancher genovez ce refuză un împrumut. N-am influenţa necesară să te ajut să treci prin asta. Nimeni nu are. Nimeni nu e atât de puternic. Va trebui să pleci.

— N-am nevoie de bani...

— Ba da, spune ea. Disperată. Şi de o casă şi de un soţ şi de un sfătuitor care să-i explice reginei. Nu pot să-ţi ofer nici unul dintre aceste lucruri şi, chiar dacă aş putea, nu sunt sigură că mi-aş extinde toată influenţa pe care o pot avea pentru o fată neghioabă, atât de neghioabă ca tine.

Încep să plâng, încet.

— Dar n-am unde să mă duc...

Nici nu visam că o să se supere pe mine.

— Unde să mă duc? Mătuşă Bess, te rog! Nu ştii unde aş putea să mă duc? Nu pot să merg acasă la tine?

Îşi acoperă din nou gura cu mâna ca să-şi înăbuşe ţipătul.

— Un moştenitor Tudor născut în casa mea? Un copil jumătate Tudor, jumătate Seymour? Nu-ţi dai seama că o să privească asta drept un complot? Nu! Nu! Nu pricepi ce zic? Elisabeta m-ar da afară de la curte numai dacă ar şti că am vorbit cu tine, numai dacă ar şti că am aflat lucrurile astea. Pleacă. Pleacă acum şi nu spune nimănui că ai vorbit cu mine, fiindcă eu, pur şi simplu, n-o să recunosc.

— Dar ce să mă fac? o întreb.

Umbrele îi joacă pe chipul înspăimântat când se întinde după lumânarea de lângă pat.

— Du-te şi ascunde-te undeva, naşte copilul, dă-l cuiva – aruncă-l, dacă trebuie – şi întoarce-te la curte, prefăcându-te că nimic nu s-a întâmplat, mă sfătuieşte ea. Şi nu spune nimănui că ai vorbit cu mine. Poţi să fii sigură că eu n-am să spun.

— Dragă mătuşă Bess, te implor! Te rog, nu sufla în lumânare!

Se aude un pufăit, iar camera rămâne în beznă.

Nu-mi vine a crede, rămân în picioare pe întuneric, apoi bâjbâi, căutând drumul spre ușă.

Mă întorc în pat, dar nu adorm. Pruncul s-a răsucit din nou, cred că a coborât, fiindcă umflătura pântecelui meu nu mai e așa de sus. Mă gândesc pentru o clipă că poate a murit și acum se micșorează, ceea ce ar fi cel mai bun lucru pentru mine. Dar apoi se mișcă și mă lovește atât de puternic, încât nu pot să mă mai mint nici măcar o clipă că ar fi murit.

Mai mult, m-a cuprins dintr-odată un val de iubire pentru biata făptură. Nu vreau să moară. Nu pot să-mi doresc să moară. Când lady St. Loe a spus că ar fi bine să-mi doresc să se nască mort, mi s-a părut că e un monstru. Mi s-a părut că e mai mult decât crudă. N-o să abandonez această biată făptură. Nici în vis nu m-aș gând să-i pun o pernă peste fețișoară și să-l arunc într-un șanț. O să-mi amintesc cum a suflat în lumânare și bezna aceea cât voi trăi. Cum a putut? Dar nu are rost să plâng din pricina lui lady Bess când trebuie să mă gândesc ce am de făcut și unde să mă duc.

Îmi șterg lacrimile și mă ridic în capul oaselor. Trebuie să fac ceva fără întârziere: durerea îmi strânge pântecele ca o menghină; sigur se petrece ceva. Chiar dacă mătușa Bess a spus foarte clar că n-o să facă nimic pentru mine, mi-a dat o idee – ar trebui să plec de la curte și să nasc copilul în secret, poate să-l las cu o familie miloasă și să mă întorc la curte. Când Ned se întoarce acasă, dacă se mai întoarce vreodată, și dacă mă mai iubește, dacă totul nu a fost decât o greșeală cumplită, atunci vom putea cere încuviințarea să ne căsătorim, vom anunța că suntem soț și soție și vom aduce copilul, noul moștenitor al tronului.

Robert Dudley, cel puțin, se va bucura de asta. I-ar oferi Elisabetei un moștenitor băiat pe care l-ar putea numi la succesiune; asta i-ar da libertatea să se căsătorească cu el. William Cecil ar fi fericit cu un moștenitor protestant în leagăn. Dar trebuie să găsesc un loc unde să mă retrag, undeva unde secretul meu ar fi în siguranță.

Tânjesc după vechea mea casă de la Bradgate, dar toată lumea mă cunoaşte acolo, iar veştile ar ajunge înapoi la curte la fel de repede cât i-ar lua unui spion să meargă călare. Aş vrea să pot merge la Hanworth şi să stau acasă la Ned; dar mama lui n-a vrut să ne încuviinţeze căsătoria când i-am cerut asta, mă îndoiesc că m-ar primi pe mine, singură, iar Janey n-ar fi acolo, aşa cum mi-a promis. Nu îndrăznesc să mă duc neinvitată şi nu îndrăznesc să-i spun mamei lui Ned de ce am nevoie de un cămin. Nu-i pot spune unchiului meu, nu am puterea să-i spun adevărul şi nu voi abate ruşinea mea asupra noii sale case. Am nevoie de cineva care are pământuri multe şi case multe, care-mi poate oferi o ascunzătoare până se naşte copilul. Cineva care poate plăti o doică şi poate plăti lumea să-mi păstreze secretul. Cineva care are curajul să mă ascundă de regină, cineva care şi-ar asuma riscul ca ea să fie nemulţumită pentru a-i oferi un moştenitor protestant.

Cred că acesta nu poate fi decât William Cecil sau Robert Dudley; nimeni altcineva nu are ceea ce lady Bess numeşte „influenţă", de parcă am fi cu toţii nişte avari care-şi fac provizii de bun renume. Nu îndrăznesc să-i vorbesc lui William Cecil despre cum ne-am curtat şi despre promisiuni secrete. Este în vârstă şi atât de respectabil, îmi vorbeşte ca un unchi iubitor. Mai degrabă i-aş mărturisi unchiului Grey, cel adevărat, decât să-i spun lui William Cecil. Mai mult decât atât, el deja m-a întrebat şi l-am minţit făţiş, pe toată durata aceste sarcini lungi, iar el nu va uita lucrul acesta. Dar Robert Dudley a fost întotdeauna binevoitor cu mine. S-a împrietenit cu Ned, înţelege importanţa mea drept moştenitoare a tronului. Şi-a recăpătat bunul nume după ce şi-a ucis soţia; influenţa lui la curte e cea mai puternică din ţară. Are zeci de case, primite în dar de la regină – nu-i aşa că ar putea să mă ascundă într-una dintre ele? Mă hotărăsc să-i spun dimineaţă şi mă întind din nou în pat, încercând să dorm.

Mă sucesc, mă răsucesc. Nu are rost să stau în pat. Mă întorc cu greu, ca o balenă eşuată, pe o parte, apoi pe cealaltă, dar nu izbutesc să găsesc tihnă, cu pruncul care ba mă apasă pe inimă de abia pot să respir, ba mi se sprijină de burtă de trebuie să mă dau iar jos din pat şi să fac pipi în oala de noapte. Gândurile mi-o iau razna, iar inima îmi bubuie în urechi, ca atunci când mă aflu în pericol. N-o să pot să dorm înainte să-i mărturisesc lui Robert

Dudley şi el să-mi ofere un adăpost. O să doarmă până târziu, sunt sigură. Cred că o să mă duc la el de îndată şi am să-i spun şi o să-mi pun soarta în mâinile lui şi destinul meu va depinde de mila lui.

Hotărârea mă conduce până la uşa lui, unde bat uşor. Se deschide repede, de apucă cineva ar fi stat de pază de partea cealaltă, iar servitorul lui Robert, Tamworth, îşi aruncă privirea în galerie.

— Lady Katherine! exclamă el încet, ieşind, luându-mă de mână şi trăgându-mă înăuntru. Nu aşteptaţi aici, aţi putea fi văzută de cineva.

Închid uşa după mine şi văd că cineva se mişcă în patul cu baldachin.

— O, bine ai venit, spune Dudley, chicotind uşor, apoi dă cuverturile la o parte şi se ridică în picioare lângă pat, gol-puşcă, de parcă ar aştepta o ibovnică.

Când vede că sunt eu, se sperie de expresia mea uimită şi apucă nişte aşternuturi de pe pat ca să şi le lege în jurul mijlocului. Umerii lui goi sunt laţi, iar pieptul e musculos şi puternic. Nu pot să nu mă întreb pe cine aştepta gol în pat, brun şi atrăgător, aţipind puţin până când ea putea să vină la el. Nu pot să nu bag de seamă că e bine făcut şi cred că orice femeie ar fi bucuroasă ca Tamworth să o conducă în patul lui, cum se vede că e obişnuit să facă.

— Poţi să pleci, Tamworth, spune Dudley scurt. Aşteaptă afară, ai grijă la uşă.

Tamworth îşi aruncă pelerina peste cămaşa de noapte şi iese pe uşă. Aud cum scârţâie scaunul când se aşază în galerie ca să ne păzească taina şi îmi dau seama că ştie exact ce are de făcut.

Robert aruncă o privire spre cealaltă uşă a dormitorului.

— Vorbeşte în şoaptă, spune el.

— E camera reginei?

Nu-mi vine să cred că până şi în voiaj li se dau camere alăturate, deci toate bârfele trebuie să fie adevărate.

— Nu contează. Vorbeşte în şoaptă.

Se duce uşor spre uşă şi trage un zăvor bine uns ca s-o încuie.

— Ce doreşti, lady Katherine? N-ar trebui să fii aici.

— Am necazuri, am necazuri mari, îi spun.

El aprobă din cap.

— Ce e?

Nu ştiu de unde să încep.

— Eu şi Ned Seymour ne-am logodit în secret, încep.

Ochii lui negri sunt aţintiţi asupra mea.

— O prostie, spune el scurt.

— Apoi ne-am căsătorit în secret.

Ochii i se îngustează.

— O nebunie.

— Apoi el a plecat în Franţa şi acum e în Italia cu Thomas Cecil.

Acum nu mai zice nimic, doar mă priveşte.

— Iar eu sunt însărcinată.

Rămâne cu gura căscată.

— O, Doamne!

— Ştiu.

Glasul îmi tremură, dar, măcar acum, nu mai plâng. Cred că am rămas fără lacrimi. Am ajuns cât se putea de jos, mărturisindu-i secretul ruşinos ibovnicului reginei, în dormitorul lui, după miezul nopţii. Iar acesta e singurul fel în care cred că pot scăpa cu viaţă din acest şir nefericit de întâmplări.

— William Cecil ştie?

Mă gândesc: asta e. Am ajuns un pion în jocul oamenilor importanţi.

— Nu, am venit la tine. Doar la tine.

— Ei bine, nu trebuia să vii la mine, spune el fără menajamente. Nu cu o problemă ca asta.

— La cine, atunci? întreb eu. Pentru că nu am prieteni şi sunt orfană.

Îi întâlnesc privirea acuzatoare.

— Nu am vreo soră mai mare care să mă sfătuiască, îi amintesc omului al cărui complot a dus la moartea ei. Nu am tată.

Tot din cauza ta, mă gândesc.

Face câţiva paşi în cameră, ia o cămaşă de pânză şi şi-o trage peste cap şi o pereche de pantaloni de călărie, cu care-şi acoperă goliciunea.

— Ar fi trebuit să mergi la regină cu mult timp în urmă.

— Da, dar nu pot să mă duc acum, protestez eu. Mă gândeam că ai putea să mă laşi să stau într-una dintre casele tale mai mici, undeva departe, şi să nasc acolo.

— Niciodată, spune el. Scandalul care s-ar isca din pricina ta ar întrece orice închipuire. Toată lumea ar crede că e copilul meu sau că tu eşti regina care naşte în secret bastardul meu. Ai ruina coroana. Te gândeşti că..., se întrerupe, înjurând. Nu. Tu nu gândeşti, aşa e?

Are dreptate. Nu mă gândisem la asta. Nu sunt în stare să gândesc.

— N-ai fi putut să-ţi alegi un moment mai prost, spune el, ca pentru sine. Cu regina Scoţiei care se întoarce la Edinburgh, fără să fi semnat măcar tratatul de pace...

— Vine, spun eu, fără expresie. Chiar dacă regina Scoţiei urcă pe tron sau nu. Copilul o să se nască. Trebuie să merg undeva.

Îşi trece mâna prin părul negru şi cârlionţat.

— Când?

Mă uit la el.

— Când, ce, sir Robert?

— Când trebuie să naşti? Când o să se nască?

— Nu ştiu, spun. Nu ştiu sigur. Curând, cred.

— Pentru Dumnezeu! uită el de sine şi ridică glasul. Trebuie să ştii când te-ai măritat şi când te-ai culcat cu el. Trebuie să ai, cât de cât, o idee.

— Ne-am căsătorit în decembrie, acasă la el, spun eu.

Zâmbesc când îmi amintesc cum am mers împreună cu Janey, alunecând şi împiedicându-ne prin noroi, de-a lungul coastei, către casa lui Ned.

— Atunci, luna viitoare, spune Robert.

— Atunci o să fie?

— Cam aşa. Durează cam nouă luni.

— Da?

— Nu ştii? Pentru numele lui Dumnezeu! N-ai vorbit cu o moaşă?

Nu-i pot mărturisi că ne-am culcat împreună înainte să ne căsătorim.

— Cum aş fi putut să vorbesc cu o moaşă?

Supărarea îl părăseşte dintr-odată când îşi dă seama cât sunt de singură. Nu am o mamă care să-mi dea sfaturi, sora mea e moartă şi nu am găsit o prietenă care s-o înlocuiască pe Janey. Am ajuns atât de jos, că a trebuit să apelez la el.

— Da, aşa e, spune el încet. Biată fetişcană.

— Am sperat să mă ajuţi, spun eu cu modestie. De dragul surorii mele, Jane. S-a măritat cu fratele tău. A fost planul tatălui tău. Nimic nu ne-a mers bine de atunci.

Mă întrerupe cu un gest.

— Să nu mai aud o vorbă despre ea, spune el. Şi nici nu se cuvine să-i rosteşti numele. Nu în starea în care te afli.

— Sunt femeie măritată, spun eu, neînduplecată. Ea nu m-ar fi învinovăţit pentru că m-am căsătorit din dragoste.

— Atunci unde ţi-e soţul?

Mă poticnesc.

— Ştii doar că nu ştiu.

— N-ai primit nici o veste de la el?

Clatin din cap.

Robert Dudley se aruncă pe un scaun de lângă cămin, dar nu mă invită şi pe mine să mă aşez. Mă ţin cu mâna de spătarul înalt al celuilalt scaun şi mă sprijin de el. El apucă un cuţit de pe o masă de la perete şi îl întoarce pe toate părţile ca să oglindească lumina, în timp ce se gândeşte.

— Nu e nici o îndoială că Ned e tatăl, zice el. Spune-mi adevărul acum, neapărat.

— Nici o îndoială, spun eu, înghiţind jignirea.

— Şi când vine acasă o să-l recunoască?

— Nu poate tăgădui.

— Şi ai dovada că v-aţi căsătorit?

Drept răspuns, îi arăt lanţul pe care-l port la gât, inelul de logodnă cu diamant şi verigheta cu cele cinci zale.

— Văd că ai un inel, spune el sec. Care au fost martorii?

— Janey, spun eu. Dar a murit.

— Dar a mai fost şi altcineva?

— Doar preotul.

— Un preot adevărat, cu parohie?

— Unul pe care-l cunoştea Janey.

El încuviinţează din cap.

— Şi ai scrisori de la Seymour? Ţi-a dat bani? Ţi-a dat acte pentru pământuri?

— Am o scrisoare de logodnă şi testamentul lui mă numeşte soţia şi moştenitoarea lui, spun eu cu mândrie.

Robert aprobă din cap.

— Am o poezie, spun eu.

Își pune mâna pe frunte și se freacă la ochi, ca și cum ar încerca să nu izbucnească în râs.

— Nu contează asta. Acum, ascultă-mă, Katherine. Nu pot să te ascund. Asta ar înrăutăți lucrurile pentru tine și le-ar face foarte rele pentru mine. Îi voi spune reginei ce mi-ai spus și va trebui s-o înfrunți. Va fi foarte furioasă. N-ar fi trebuit să vă căsătoriți fără îngăduința ei - fiind moștenitoarea tronului, soțul tău este foarte important pentru siguranța țării. Dar faptul e consumat și, slavă Domnului, ai fi putut să faci o alegere mult mai proastă. Nu e un spion spaniol sau un papistaș, nu are nici o pretenție la tronul Scoției. E de familie bună - un reformat, slavă Domnului, și încă unul iubit -, iar tu ești însărcinată și dacă o să ai un băiat atunci ea va scăpa de o povară.

— Ar putea să se mărite cu cine vrea, dacă ar avea un moștenitor băiat, protestant, subliniez eu.

Ochii negri ai lui Dudley mă fulgeră.

— Așa e, încuviințează el. Dar nu e treaba ta să spui asta. Nu încerca să faci pe deșteapta. E foarte clar că nu ești. Așa că ai să te duci în camera ta și, mâine-dimineață, te speli pe față și te îmbraci și-ți aranjezi părul și aștepți să trimit după tine. Am s-o trezesc devreme pe regină și am să-i spun ce mi-ai zis.

Sunt gata să-i spun că nu poate s-o trezească pe regină, că nimeni nu are voie să intre în dormitorul ei dimineața, până când nu cere ea asta. Dar apoi îmi amintesc de ușa dintre camerele lor și îmi dau seama că Robert Dudley poate să intre și să iasă când dorește.

— Îi spui că-mi pare rău, tare, tare rău? spun eu încet. Eu și Ned ne-am îndrăgostit. Eu încă îl iubesc. N-o să iubesc niciodată pe altcineva în afară de el. N-am făcut asta ca s-o supăr. Nu m-am gândit la altceva decât la cât de mult îl iubesc.

— O să explic cât pot de bine, spune Robert scurt. Dar, îți spun de pe acum, ea nu va înțelege niciodată. Acum, pleacă.

Întreaga dimineață aștept în camera mea să fiu chemată la Elisabeta. Îmi e rău de frică. Mi-a fost rău dimineața luni în șir

din pricina sarcinii; dar acum mi-e rău de frica reginei. Mă întreb dacă o să mă mai simt bine vreodată, dacă o să mai fiu fericită vreodată. Mă gândesc la biata mea soră şi la cum a aşteptat ea să primească veşti de la sora reginei, dacă o să trăiască sau o să moară, şi mă gândesc că e straniu şi crud şi de neînţeles ca Jane să fi murit pentru credinţa ei, iar eu să fiu speriată de moarte pentru iubire şi că nu vom mai putea niciodată să vorbim despre asta. O să-i dau naştere nepotului ei, iar ea n-o să-l cunoască niciodată.

La prânz, una dintre doamne, Peggy, îşi iţeşte capul prin deschizătura uşii şi spune:

— Întreabă de tine. Mergem cu barca. Ţi-ai ales prost ziua să dispari.

— Mă cheamă?

M-am ridicat de pe scaun într-o clipă, fără să bag în seamă ameţeala care-mi face capul să plutească.

— Vrea doar să ştie unde eşti. I-am spus că ai dormit prea mult. Dar ar fi bine să-ţi arăţi chipul.

Arunc o privire la felul cum arăt în oglinda mea mică de argint. Tonurile blânde ale reflexiei îmi arată o frumuseţe: piele catifelată, păr auriu, ochi întunecaţi.

— Haide, spune Peggy pe un ton neplăcut. Chiar acum urcă în bărci.

— Vrea să vin la plimbare cu barca?

— Nu ţi-am zis deja?

Mă grăbesc s-o prind din urmă şi ajungem amândouă pe chei. Nu-mi vine să cred că Elisabeta o să mă descoasă în timp ce ne plimbăm cu barca. Credeam că o să trimită după mine imediat ce Robert Dudley a vorbit cu ea. Nu înţeleg ce se întâmplă. Elisabeta a fost supărată încă de când a ajuns la Ipswich. Oraşul e foarte devotat credinţei reformate, iar Elisabeta tânjeşte după rânduielile vechi ale bisericii. Preoţii de aici au soţii, iar Elisabetei îi e dor de clerul celibatar, îmbrăcat în cele mai bogate sutane. E o amestecătură atât de prostească de reformat cu papistaş; nu e serioasă în ce priveşte religia, cum era Jane. I-au promis o piesă de teatru pe apă, în bărci, ca să uite de nemulţumiri, iar noi trebuie să ne ocupăm locurile pe una dintre marile vase de negoţ, să stăm la masă şi să privim spectacolul pregătit pentru distracţia Elisabetei.

Robert Dudley stă lângă ea și-mi răspunde la privirea neliniștită și întrebătoare fără nici o expresie. E limpede că nu trebuie să mă aștept la vreun ajutor din partea lui. Elisabeta înclină capul când fac reverența, dar nu mă cheamă lângă ea. Nu e nici furioasă, nici plină de compasiune, e la fel ca de obicei - de gheață. Parcă nu s-ar fi spus nimic despre starea în care mă aflu pentru o clipă, mă gândesc că nu se poate să-i fi spus, că l-a părăsit curajul în ultima clipă. Un mic gest liniștitor al mâinii ei în spatele tronului pe care stă mă previne să nu spun nimic și să nu fac nimic, iar eu mai fac o reverență și mă retrag.

Vasul e ancorat, iar mareea în scădere îl face să-și plimbe odgonul și să se legene și să se răsucească. E o mișcare groaznică, atât dintr-o parte în cealaltă, cât și de sus în jos, în același timp. E mult mai rău decât pe o barjă cu vâsle. Simt cum fierea îmi vine înapoi, iar gura mi se umple de salivă sărată.

— Vom cina, spune Elisabeta, de parcă ar putea să citească pe chipul meu palid și ar ști că mi-e teamă că n-o să pot îndura până la sfârșitul serii fără să vomit. A, spune ea. Stridii!

Renumitele stridii de Colchester îi sunt oferite reginei, iar ea îl privește pe Robert Dudley și spune:

— E adevărat că stridiile stârnesc pofte trupești celor nesăbuiți?

— Nu numai celor nesăbuiți, răspunde el, iar cei doi încep să râdă.

— Poate că fecioarele, ca mine și Katherine, n-ar trebui să le guste? spune ea.

Servitorul, pricepând aluzia, îmi întinde imediat platoul uriaș al Elisabetei. Cu privirea ei întunecată ațintită asupra mea, trebuie neapărat să iau una.

— Depinde dacă-ți place gustul, explică Robert. Eu, unul, nu mă pot sătura.

Ea râde și-l plesnește peste mâna întinsă după încă o cochilie, dar mă privește pe mine. Nu pot să refuz să mănânc ceva oferit de pe platoul reginei, așa că-mi duc scoica la gură. Mirosul de alge și scoica lipicioasă o să fie prea mult pentru mine. Știu că n-o să pot niciodată s-o mănânc. Știu că o să mă fac de râs în fața întregii curți. Simt gustul sărat și fierbinte al fierii în gură, simt cum stomacul îmi ghiorăie și se întoarce pe dos.

— *Bon appétit!* îmi spune regina, cu ochii ageri ațintiți spre chipul meu pământiu.

— Şi înălţimii voastre, Maiestate, spun deschizând gura, răsturnând conţinutul scoicii şi dându-i drumul pe gât.

Închid gura ca pe o capcană şi rămân aşa.

Regina râde atât de tare, că trebuie să se ţină de mâna lui Robert.

— Ce faţă a făcut! exclamă ea. Mai ia una! mă roagă. Mai ia.

Nu pot să vorbesc cu Robert Dudley între patru ochi până seara, după rugăciunea de la capelă. Reuşesc să ajung lângă el în timp ce ne ocupăm locurile în sala cea mare.

— I-ai spus? îl întreb.

— I-am spus; dar n-o să vorbească despre asta până ne întoarcem la Londra, spune el.

Aruncă o privire în faţă, către masa cea mare, unde capul de culoarea bronzului al reginei se întoarce, în căutarea lui.

— Iartă-mă.

— Nu e furioasă? O să mă ierte?

— Nu ştiu, spune el. Zice că n-o să vorbească despre asta până la Londra. Tu ce crezi?

Nu ştiu ce să cred, mă gândesc doar că fiecare zi a voiajului mă aduce mai aproape de clipa când va trebui să mă retrag şi că singurul om care are o părere despre asta – Robert Dudley (dintre toate moaşele pe care le putea alege o tânără) – crede că lucrul acesta se va întâmpla în septembrie. Slavă Domnului că o să ne întoarcem la Londra până în septembrie, iar regina îmi va spune ce am de făcut. Nimic n-ar putea fi mai rău decât chinul acesta zilnic al călătoriei, decât aceste nopţi jalnice de distracţie şi decât această spaimă de a fi descoperită, zi de zi.

[48] Palatul Whitehall, Londra, Vara anului 1561

Mi se dă îngăduința să plec înaintea curții către Londra. Nimeni nu spune de ce, dar eu privesc asta drept o favoare pe care mi-a câștigat-o Robert Dudley, deși el nu spune nimic, iar regina e la fel de voioasă ca și cum el n-ar fi vorbit. Mă duc îndată în camera tezaurului ca să găsesc darurile pe care mi le-a făcut Henry Herbert drept angajament, dar cutia în care îmi țin documentele de preț – logodna cu Ned, testamentul lui prețuit și scrisorile de dragoste de la Herbert – nu e unde am lăsat-o.

— Le-ați luat cu domnia voastră, îmi spune slujitoarea. Pentru că ați spus că sunt valoroase. Așa că le-ați luat în voiaj.

— Dar i-am scris Tabithei să le găsească aici, iar ea a spus că au dispărut. Nu le-am avut la mine. Nu le-am luat.

Ea pare uimită.

— Sunt convinsă că le-am pus în bagaj. Sunt în siguranță giuvaierele?

— Giuvaierele mele n-au nici o legătură! strig eu. Îmi amintesc foarte bine că ți-am spus să-i dai cutia cu documente servitorului de la garderobă și să-i spui să le pună în sala tezaurului.

— O, cutia aceea! spune ea, luminându-se deodată la chip. Da, pe aceea am luat-o eu.

— Ei bine, du-te și găsește-o. De ce n-o aduci imediat?

Simțindu-mă dintr-odată sfârșită, mă trântesc pe pat, apoi se aud bubuituri în ușă. Sar în picioare și deschid chiar eu. În fața ei stă un dregător din gardă, cu două ajutoare în spatele lui.

— Lady Katherine Grey, spune el.

— Chiar ea, spun eu aspru. Cine mă caută?

— Sunteți arestată, spune el. Trebuie să veniți cu mine la Turnul Londrei.

— Ce?

Pur și simplu nu pricep ce spune.

— Sunteţi arestată. Trebuie să veniţi cu mine la Turn. Puteţi să luaţi trei doamne să vă slujească. Vor veni cu noi şi vor lua bunurile şi veşmintele pe care doriţi să le luaţi.

— Ce?

Intră în cameră fără să-mi răspundă şi face o plecăciune, braţul lui întins făcându-mi semn că trebuie să ies pe uşa deschisă. Pruncul mi se întoarce în pântece, pe sub corsetul rigid. Mă duc unde-mi face semn dregătorul. Îmi pune mâna pe mijloc, iar eu tresar şi mă îndepărtez. Nu suport să fiu atinsă. Nu vreau să-şi pună mâna lui grea aproape de pântecele meu, unde pruncul a început dintr-odată să mă lovească, ceea ce mă face să scot un mic strigăt.

— Pe aici, spune el, crezând că o să izbucnesc în plâns. Şi nu faceţi o scenă, vă rog!

Sunt departe de a face o scenă, mă supun orbeşte, uluită precum o junincă lovită cu ciocanul între ochi, în timp ce iese de la abator, în drum spre măcelar. Doamnele mele s-au strâns precum un cârd de găini speriate la uşa camerei mele de primiri, privindu-mă îngrozite de parcă aş avea ciumă, iar ele vor să-şi tragă fustele din calea mea ca să nu se molipsească; dar abia dacă le iau în seamă. Sunt orbită de uimire.

„La Turn?", îmi spun, dar cuvintele nu au nici un înţeles pentru mine.

Dregătorul merge înaintea mea, iar oamenii lui în spate. Parcă e o scenă dintr-o piesă de teatru. Îl urmez. Nu ştiu ce altceva aş putea să fac. Dar chiar nu ştiu ce se întâmplă.

— Trebuie să-mi iau cânepariii, spun dintr-odată. Şi căţelul. Şi am o pisică, şi am o maimuţă, un animal foarte valoros.

— Doamnele dumneavoastră le vor aduce, spune el grav, privind peste umăr să se asigure că ţin pasul cu el.

Merg în urma lui, iar el mă conduce afară din palat, prin grădini, către râu. Mă uit în jur, sperând să văd pe cineva cunoscut care ar putea să transmită un mesaj din partea mea, dar cine ar primi un mesaj? Şi, oricum, ce-aş putea să spun?

— Are legătură cu spaniolii? întreb eu. Pentru că n-am vorbit cu ei şi i-am spus lui William Cecil tot ce mi-au spus ei vreodată.

Ieşim în tăcere pe poartă şi ne îndreptăm către chei. Străjerul reginei, Thomas Keyes, e la datorie. Ne ţine poarta deschisă şi se apleacă, de la înălţimea lui uriaşă, până la mine.

— Milady, spune el respectuos.

— Domnule Keyes, spun eu deznădăjduită.

Dregătorul merge înainte către chei, unde aşteaptă o barjă fără însemne. Îmi întinde mâna să mă ajute să cobor treptele, iar eu înaintez cu grijă, conştientă de pântecele umflat şi de greutatea care mă trage înainte. Urc pasarela şi îmi ocup locul la capătul barjei. O tendă mă fereşte de soarele după-amiezii şi de ochii oricui ar privi din palat. Mă întreb nebuneşte dacă William Cecil a căzut în dizgraţie, aşa cum cădeau sfetnicii regelui Henric, şi dacă e o greşeală să-i rostesc numele.

— Îi raportez totul şi lui Robert Dudley, spun eu. Niciodată nu i-am fost neloială reginei şi credinţei ei.

— Eu am primit ordin să vă însoţesc. Mai mult de atât nu ştiu, spune dregătorul.

Echipajul pleacă şi ridică vâslele, apoi, când barja s-a desprins de chei, le cufundă în apă, toţi deodată. Căpitanul bate o dată în tobă şi toţi trag în acelaşi timp, iar barja zvâcneşte înainte, făcându-mă să mă legăn pe locul meu. Iar şi iar, toba sună uşor, iar barja mă leagănă în ritmul ei. Oglindirea soarelui în apă e ameţitoare, iar pruncul e greu în pântec. Mi-e tare frică şi nu ştiu de ce trebuie să mă tem. Aş vrea ca Ned să fie aici. Îmi doresc din tot sufletul ca Ned să fie aici.

Pentru prima dată în viaţă, nu am nimic de spus, nici un strigăt de protest, nici măcar un val de lacrimi, nici măcar un cuvânt. Sunt atât de uimită, că am amuţit. Unde Elisabeta s-a prăbuşit pe trepte şi şi-a plâns de milă şi s-a asigurat că toată lumea îi aude cuvintele, eu tac. Cobor de pe barjă, prind mâna întinsă ca să mă ajute să urc treptele. Merg în tăcere, ca un copil speriat, oriunde m-ar duce, în sus pe treptele de piatră şi apoi pe poarta grădinii, până la uşa casei locotenentului, conacul micului sat înţesat, împrejmuit de ziduri, care e, în acelaşi timp, monetărie şi armurărie, tezaur şi palat, închisoare şi loc de execuţie.

Mă ajută să urc scările înguste până într-un dormitor destul de mare aflat pe latura din faţă a casei şi, când mă prăbuşesc pe un scaun, ies şi închid uşa după ei în linişte. Apoi aud cum se

răsuceşte cheia în broască. Nu e un sunet lung, un scârţâit îngrozitor – broasca e una bine unsă, care a fost folosită deseori. Nu sunt decât un alt prizonier.

[49] Casa Locotenentului, Turnul Londrei Vara anului 1561

Când mă trezesc dimineaţa şi privesc pe fereastra mică cu ochiuri plumbuite, văd pajiştea pe care au construit eşafodul unde au decapitat-o pe sora mea. Dacă mijesc ochii şi mă uit în partea stângă a curţii, zăresc capela unde i-au îngropat capul retezat, alături de trupul fragil, scurtat. Dorm în patul care a fost al ei pe când era regină, plâng în pernele ei. Stau pe vechiul ei scaun. Tapiseriile de pe pereţi sunt cele care erau în dormitorul ei.

De cealaltă parte a grădinilor Turnului, pe lângă Turnul Alb, ascuns vederii, sunt grajdurile unde ea a apucat hăţurile calului tatei şi l-a implorat să n-o părăsească. Aud scârţâitul porţii care s-a deschis pentru el în ziua aceea. Acesta este locul unde sora mea a fost încoronată, trădată şi ucisă. Şi tatăl meu e înmormântat aici. Acesta este locul unde Elisabeta, dovedind o cruzime nespusă, a ales să mă ţină prizonieră.

Nu s-a grăbit, fiindcă e o păpuşă mecanică lipsită de inimă. Mi-a zâmbit cât eram în voiaj, le-a făcut cu mâna oamenilor din mulţime, pe drum. M-a favorizat de faţă cu ambasadorii spanioli şi francezi. N-a spus nimic, nici măcar lui Robert Dudley, când i-a dat veştile care i-au stârnit gelozia plină de ură. Le-a dat tuturor – chiar şi mie – de înţeles că sunt încă moştenitoare, la fel cum fusesem înainte să-i mărturisesc, că sunt verişoara ei, doamna ei de companie, favorită, o fată pe care o consideră fiica ei. De fapt, s-a purtat ca şi cum Robert Dudley nu spusese nimic, ca şi cum nu auzise nimic. Parcă nu fusese făcută nici o mărturisire, iar Bess St. Loe şi Robert Dudley nu spuseseră nici ei nimic.

Mi-a dat voie să mă întorc mai devreme la Londra şi – când a putut să treacă la fapte repede şi cu uşurinţă, în secret şi fără să se opună cineva – m-a arestat şi m-a închis în aceste trei camere, care dau înspre Turnul Verde, unde decapitarea surorii mele se întâmplă iar şi iar în mintea mea, ori de câte ori privesc pe fereastră.

Desigur, pe mine nu mă va decapita. Nu sunt chiar aşa de speriată cât să-mi închipui că lucrurile stau mai rău decât în realitate. E furioasă pe mine, dar n-am făcut nici o fărădelege. O să mă ţină aici, unde e cât de cât tihnit, cu animalele mele şi cu doamnele de companie, până se va naşte copilul, până se întoarce Ned acasă, apoi îi vom cere amândoi iertare şi voi fi eliberată, iar noi va trebui să trăim în linişte la Hanworth până mă iartă sau uită de mine. În cel mai rău caz, mă va trata şi pe mine cum o tratează pe verişoara noastră, Margaret Douglas – cu suspiciune şi ostilitate. La fel ca ea, eu îmi voi creşte fiul Tudor şi voi râde pe înfundate.

Că-i place sau nu, fiul meu va fi următorul rege al Angliei; va moşteni dreptul meu. Lucrul acesta ar putea să îmblânzească purtarea Elisabetei faţă de mine, fiindcă poate să-l crească drept moştenitor al ei, şi apoi nimeni nu-i va mai putea cere să se mărite. Dar, de vreme ce ea e Elisabeta – o femeie Tudor stearpă, dintr-o viţă de tirani – ar putea s-o facă şi mai furioasă pe mine, verişoara mai frumoasă şi mai tânără, care a făcut ce ea nu poate face. N-ai cum să ştii cu Elisabeta. Nu pot să-mi dau seama ce-i trece prin minte. Nu mi-aş fi închipuit vreodată că o să întemniţeze o femeie care mai are puţin până naşte pentru că n-a făcut altceva decât să se căsătorească cu tânărul pe care-l iubeşte.

Pe măsură ce se instalează pe tron, eu şi întreaga ţară aflăm că e puternică şi lipsită de scrupule. Cred cu tărie că e un tiran, la fel ca tatăl ei, dar nu mă tem că-mi va face ceva mai rău decât să mă ţină în această temniţă ruşinoasă până la naşterea fiului meu. Vrea ca eu să fiu umilită, iar ea, triumfătoare. Într-adevăr, m-a coborât foarte jos.

— O, nu, are intenţii mult mai rele de-atât, spune sora mea, Mary, cocoţându-se pe unul dintre scaunele înalte şi sprijinindu-se de spătar, cu picioarele mici atârnându-i în faţă.

— Ce-ar putea să fie mai rău? întreb eu.

Mary este singura care mă vizitează, deşi curtea s-a întors la Londra, şi e însoţită de o femeie care, cu siguranţă, ne spionează şi raportează tot ce discutăm. Nimeni altcineva nu vine să mă viziteze. Doamnele au voie să mă slujească, rochiile mi-au fost trimise, împreună cu farfuriile cu blazonul familiei mele şi cu tacâmurile mele de argint; cânepari de la Janey sunt în colivia lor. Am o jumătate de duzină de căţei de la Jo, în coşul lor, iar Jo îi veghează, în timp ce Ribbon, pisicuţa, se uită la ea. Domnul Năsuc, maimuţa, străbate zidurile şi căminele celor trei camere iar şi iar, de colo-colo, sărind de pe o tapiserie pe poliţa căminului, de pe masă pe podea şi din nou sus. Îmi e mai milă de el decât de mine, fiindcă Domnul Năsuc adoră să stea într-o grădină însorită, iar odăile acestea sunt mereu întunecoase şi neaerisite ziua şi foarte reci noaptea.

— Regina a hotărât că a fost vorba de un complot, spune Mary încet. Crede că spaniolii ţi-au aranjat căsătoria cu Ned şi că o vor da jos de pe tron şi te vor face pe tine regină şi pe el prinţ consort, iar fiul tău va fi crescut drept moştenitor, rivalul candidatului francez - regina Scoţiei.

Fac ochii mari la Mary.

— E o nebunie. Ned e protestant, unul de neclintit, la fel ca oricare altul din Anglia, iar eu sunt sora lui Jane Grey! Nimeni n-ar putea să creadă că ne-am face papistaşi doar pentru tronul Angliei. Nimeni n-ar putea să creadă că ne-am uni cu spaniolii!

Se aude o bătaie în uşă, iar femeia care ne spionează nu mai e atentă la noi.

— Dar aşa crede, şopteşte Mary repede. Pentru că exact asta ar fi făcut ea. Ar fi făcut orice să ajungă regină. Nu-şi dă seama că nu suntem toţi la fel. Ea nu s-ar căsători niciodată din dragoste, aşa că nu crede că tu ai făcut asta.

— Cineva trebuie să-i spună că n-am avut asemenea intenţii! spun eu. Robert Dudley trebuie să-i spună. William Cecil o să-i spună că întotdeauna i-am raportat ce-mi spunea ambasadorul spaniol!

Mary clatină din căpşorul ei înţelept.

— O, Doamne, lucrurile merg mai rău la curte. Acum îi bănuieşte pe amândoi, de asemenea. Pe Robert Dudley fiindcă ştia de căsătoria ta...

— Pentru că i-am spus chiar eu! Iar el i-a spus ei a doua zi!

— Iar Ned e în Franța, iar de acolo are să pornească spre Roma. Ea crede că se duce să-i raporteze Papei.

— E însoțit de Thomas Cecil! William Cecil chiar crede că propriul lui fiu s-a făcut papistaș?

— Exact, ți-am spus, e îngrozitor la curte. Ea spune și repetă, de ce s-ar duce cei doi la Roma, dacă nu pentru a se întâlni cu Papa? Știa Cecil? E complotul lui? Nu-i a bună.

— Numai dacă tu crezi că e vorba de trădare.

Femeia care ne spionează se întoarce la locul ei și ne privește, mutându-și ochii de la una la cealaltă, de teamă că ar fi putut să piardă ceva. Noi îi zâmbim dulce, fără expresie.

Mary își strânge mânuțele în poală și mă privește fix.

— Exact asta crede, tot timpul. Mai ales despre verișoarele noastre.

Mă ridic și-mi întind rochia largă peste pântece, ca să vadă cât e de mare. De când am fost făcută de rușine, fiind arestată, am început să port rochii largi și toată lumea poate să bage de seamă că sorocul e aproape.

— Arăt eu ca o femeie care se pregătește să fugă în Spania? Arăt ca o femeie în stare să conducă o oștire trădătoare împotriva reginei Angliei?

— Nu, după mine, nu, spune Mary cu hotărâre. Și o să mă duc să vorbesc cu Cecil.

— Nu, nu face asta.

Mi-e atât de teamă să nu fie și Mary arestată pentru complot. Dacă sunt îndeajuns de nebuni să mă aresteze pe mine, atunci sunt destul de nebuni s-o acuze și pe ea.

— Nu face nimic. Stai doar liniștită la curte și slujește-o pe regină cât poți de bine. Încearcă să te porți după obicei. Și nu veni la mine prea curând.

— Nu vrei să mă vezi?

Îmi dau seama că se simte rănită.

— Nu vreau să te pun în pericol. Nu vreau să mai fie încă o fiică Grey în Turn. Două sunt de ajuns. Amândouă suntem la fel de nevinovate ca Jane. Nu vreau să fii și tu închisă aici, unde au ucis-o pe Jane și mă torturează pe mine.

Se împinge până pe marginea scaunului şi sare uşor în picioare. Se duce la fereastră şi se ridică pe vârfuri ca să vadă pajiştea unde a murit sora ei.

— Nu mă îndoiesc că e în rai, spune ea hotărâtă. Nu mă îndoiesc că tu te-ai căsătorit din dragoste şi nu strategic. Nu mă îndoiesc că destinul nostru este să facem ceea ce credem că e bine pentru noi, indiferent ce spune lumea.

Închid ochii ca să nu mai văd pajiştea.

— Sunt sigură că e în rai, încuviinţez. Iar eu chiar m-am căsătorit din dragoste şi încă îl iubesc. Şi, desigur, trebuie să trăim aşa cum ne dictează conştiinţa; dar vreau ca tu să fii foarte, foarte atentă la felul cum arăţi, la prietenii tăi şi la credinţa ta.

— Sunt, spune Mary cea neînfricată. Am primit îngăduinţa să te vizitez de la William Cecil şi trebuie să-i spun în ce stare te-am găsit. Sunt spionul lui, nu numai sora ta. Cred că toată lumea e spionul unuia sau al altuia.

— Poţi să-i spui totul, zic eu. Nu am nimic de ascuns.

Întâlnesc privirea curioasă a femeii spion care a venit cu sora mea.

— Nu am nimic de ascuns, repet.

— Ştiu, spune Mary. O să-i spun lui William Cecil că ar trebui să ţi se dea drumul să pleci la Hanworth. Ar trebui să aduci pe lume pruncul Seymour acolo, în casa familiei lui Ned, şi să fie botezat în propria lui capelă.

[50] Turnul Londrei, Toamna anului 1561

E foarte cald şi e năduşeală în casa cea mică a locotenentului, iar eu nu am voie să ies din odăile mele, nu îmi e permis să mă plimb prin grădină şi nici pe acoperişul întins al Turnului unde, cel puţin, aş putea să respir puţin aer curat şi să privesc apusul.

În fiecare zi, locotenentul Turnului, sir Edward Warner, vine la mine şi mă întreabă cine ştia că eu şi Ned suntem îndrăgostiţi

şi cine ştia că ne-am căsătorit, cine a fost martor la logodnă şi la nuntă şi cine ne-a încurajat să facem lucrurile acestea şi să le ţinem în secret.

Pune la nesfârşit aceleaşi întrebări, în timp ce Domnul Năsuc râcâie zidurile de piatră şi trage cu jale de marginile destrămate ale tapiseriei, legănându-se nefericit de marginea care atârnă de parcă ar fi o funie de clopot, iar el ar trage clopotele a jale.

Îi spun lui sir Edward iar şi iar că n-am fost decât doi tineri îndrăgostiţi, că martoră a fost Janey, că nimeni nu mai ştia în afară, poate, de servitori şi, desigur, de preot, iar el însemnează cu grijă tot ce spun şi zice că preotul va fi căutat şi că ar fi bine să sper că povestea lui se va potrivi cu a mea. Spun că cutia mea cu documente, care conţine dovada spuselor mele, se află în sala giuvaierelor regale şi că nu au decât să o caute şi o vor găsi. Spun că deja i-am zis toate lucrurile acestea lui Robert Dudley, iar locotenentul spune că şi-a însemnat asta. Întreabă ce i-am spus lui Bess St. Loe, iar eu mă bâlbâi, amintindu-mi bezna care a urmat după ce a suflet dintr-odată în lumânare.

— Bess St. Loe? repet eu cu glas slab.

— A fost arestată pentru a fi chestionată, spune el aspru. Chiar eu am i-am pus întrebări despre rolul ei în această conspiraţie.

— Doamne, Dumnezeule, e şi ea aici?

El face semn că da.

— Bănuită de conspiraţie la trădare, alături de tine.

— Sir Edward! Greşiţi! N-am făcut decât să-i spun că sunt grea şi să o implor să mă ajute, fiindcă i-a fost prietenă mamei! Dumnezeu ştie, n-a fost nici o conspiraţie. Ea a strigat că n-ar fi trebuit să vin la ea şi m-a dat afară din odaie. Nici măcar n-a vrut să vorbească cu mine când aveam necazuri.

El scrie fără grabă ce-i spun, cuvânt cu cuvânt. Îmi muşc buza de nerăbdare.

— Sir Edward, vă jur, nu e decât o poveste de dragoste şi, poate, de prostie, dar, când îl voi vedea pe Ned...

— Contele de Hertford e pe drumul de întoarcere din Franţa, îmi spune el.

Mi se înmoaie dintr-odată genunchii şi întind mâna în spate, în căutarea scaunului, unde mă las să cad.

— Trebuie să mă aşez, şoptesc.

Mi se taie răsuflarea la gândul că-l voi vedea din nou. Uit că avem atât de multe necazuri. Nu mă pot gândi decât că se întoarce la mine.

— Vine acasă?

— I s-a poruncit să se întoarcă pentru a fi chestionat.

— Întrebaţi-l orice! spun eu triumfătoare. Va spune acelaşi lucru ca mine.

— Îl voi întreba, spune el, morocănos ca de obicei. Fiindcă vine aici. Este arestat şi el.

Îl aduc pe Ned la asfinţit, la adăpostul întunericului, iar eu aud zgomotul făcut de cizmele grele pe piatra de sub fereastra mea. Sunt mulţi prizonieri care merg alături de el, înconjuraţi de gărzi, o femeie cu capul plecat care plânge, agăţată de braţul altui bărbat, cineva care merge încet şi protestează, la capătul şirului, un bărbat care ţine pe cineva pe după umeri cu braţul. Trebuie să fie vreo duzină, arestaţi împreună.

La început, nu pricep cine sunt aceşti oameni. Apoi îmi dau seama cu groază că Elisabeta a poruncit ca Ned să fie arestat împreună cu servitorii săi; cu fratele său; cu cumnata sa; cu tatăl meu vitreg, Adrian Stokes; cu servitorii mei; cu doamnele de companie care slujeau în apartamentele reginei; cu servitorii lui Bess St. Loe: toată lumea care mă cunoaşte a fost arestată pentru a fi chestionată. Regina ne hăituieşte aşa cum tatăl ei i-a hăituit pe cei din familia Pole - până la ultimul băieţel. Sala tezaurului a fost scotocită în căutarea documentelor mele, camerele mele au fost golite şi cercetate. Cuferele lui Ned din Franţa au fost poprite, iar casa lui din Londra întoarsă pe dos din pod până în pivniţă. Cu puterea uriaşă pe care i-o oferă sistemul ei de spioni, Elisabeta a pus pe picioare o operaţiune uriaşă prin care să pună capăt unei conspiraţii întinse. Spionii lui Cecil caută o legătură între susţinătorii surorii mele, Jane, aliaţii Spaniei, duşmanii Elisabetei şi oricine ar prefera ca pe tron să fie un moştenitor legitim, în loc de o bastardă declarată. Regina s-a convins pe sine că e vorba de un complot, organizat de protestanţi în Anglia şi de spanioli în străinătate, menit să mă urce pe mine pe tronul Angliei şi să o

împiedice pe Maria a Scoţiei să devină vreodată regină şi să-i ofere ţara familiei ei franceze.

Gărzile din jurul lui Ned se opresc la poarta casei locotenentului, apoi intră şi nu mai pot să-i văd. Crezând că îl aduc în camerele mele, să stea cu mine, mă reped la uşă de parcă aş putea s-o deschid, apoi îmi amintesc că sunt încuiată şi mă îndepărtez. Trag de rochia mea largă; mi-e atât de teamă că va fi surprins de pântecele meu umflat. Îi plăcea linia curbă a taliei mele subţiri – oare o să mă considere urâtă în aceste ultime zile de sarcină? Îmi aşez părul şi-mi îndrept gluga. Mă duc să mă aşez pe scaun, apoi mă ridic din nou şi stau lângă cămin. Aproape că aş putea să dărâm uşa, atât sunt de nerăbdătoare să-l văd.

Apoi aud zgomotul cumplit al cizmelor lor, când urcă treptele de lângă camerele mele. Trec de uşa mea, nu se opresc să intre, se duc sus, la camerele aflate la etajul de deasupra. Ţip de dezamăgire şi alerg la uşă să-mi lipesc faţa de ea, încercând să-mi dau seama care sunt paşii lui Ned, încercând să-i recunosc respiraţia. Aud cum uşa de deasupra se deschide, îi aud intrând, zgomotul făcut de bagajele puse jos, de scaunele de lemn care zgârie pardoseala de piatră, apoi uşa se trânteşte şi se aude cheia scrâşnind în broască, urmată de zgomotul paşilor care coboară treptele.

E deasupra mea. Dacă ar lovi cu călcâiul în podea, l-aş auzi. Dacă aş ţipa cât mă ţin plămânii, m-ar auzi. Rămân în picioare minute bune, cu capul dat pe spate, privind la tavan, iar puii de câine scâncesc ca şi cum şi lor le-ar fi dor de el, sperând să audă glasul soţului meu care, în sfârşit, s-a întors acasă.

Acum am în fiecare zi nişte crampe stranii, iar pântecul mi-e atât de umflat şi de tare, încât cred că pruncul nu mai are mult până să vină pe lume.

— Nu mai pot îndura în felul ăsta, îi spun deznădăjduită lui sir Edward. Vreţi să mor la naştere, ca Jane Seymour?

El pare neliniştit.

— Dacă ai mărturisi, spune el. Dacă ai vrea să mărturiseşti, aş cere să fii trimisă la unchiul tău sau la Hanworth, iar moaşele ar putea să vină.

— Nu pot mărturisi ceva ce nu am făcut, spun eu.

Plâng de durere şi de mila mea. Mă aflu, cu adevărat, într-o situaţie imposibilă, fiindcă cine oare ar putea să-i dovedească unei regine Tudor că nu se află în pericol? Toţi monarhii Tudor cred că sunt în pericol de moarte, adesea fără motiv. Regele Henric vedea duşmani închipuiţi peste tot şi teama l-a făcut să-şi ucidă buni prieteni şi sfetnici.

— M-am căsătorit cu un nobil din dragoste adevărată. Insist să-mi văd soţul. Trebuie, cel puţin, să-i spuneţi că mă aflu aici, la etajul de dedesubt şi că mi se apropie sorocul.

Se aude o bătaie în uşă. Desigur, inima îmi stă în loc, de parcă ar putea să fie Ned: liber dintr-odată, venit să mă salveze. Sir Edward mă priveşte bănuitor.

— Aştepţi vreun mesaj? întreabă el.

— Nu aştept nimic. Doar sper la îndurare.

Îi face semn cu capul gărzii care stă lângă uşă, iar el descuie şi o deschide. Este unul dintre servitorii locotenentului.

— Ce vrei, Jeffrey? întreabă el aspru.

Omul face o plecăciune. Are în mână un buchețel de trandafiri târzii, roşii.

— Pentru domniţa, spune el. De la contele de Hertford.

Sunt de un roşu aprins, culoarea familiei Lancaster. Nimeni de la curte Tudor n-ar oferi vreodată un trandafir alb. Întind mâna, iar sir Edward îi scutură agitat, ca să nu fie vreun bileţel ascuns printre ei. Apoi desface buchetul, căutând un mesaj, şi mă întreabă ce semnificaţie au trandafirii roşii pentru mine; dacă sunt vreun semn. Îi spun că înseamnă că Ned încă se gândeşte la mine, ţinută prizonieră doar cu un etaj mai jos de el. Suntem din nou sub acelaşi acoperiş, cum n-am mai fost de luni întregi. Acum ştie că eram grea când a plecat şi cât de mult am suferit în lipsa lui. Îmi spune că mă iubeşte.

— Asta e tot, spun eu. E poet. Florile sunt precum cuvintele pentru el. Trandafirii roşii îmi spun că încă mă iubeşte. Trandafirii roşii sunt semnul iubirii adevărate.

Sir Edward, cât o fi el de temnicer şi spion al Elisabetei, nu-şi poate ascunde emoţia.

— Ei bine, poţi să-i păstrezi, spune el întinzându-mi-i, în sfârşit.

— Mulţumesc, spun eu ducându-mi-i la buze. Sunt cele mai de preţ flori pe care le-am primit în viaţa mea. Vrei să-i spui cât de mult mă bucur că mi le-a trimis şi cât sunt de fericită că suntem din nou împreună, chiar dacă aici, în temniţă, unde au fost odinioară închişi taţii noştri? Vrei să-i spui că încă îl iubesc şi că nu regret – că nu voi regreta niciodată – că m-a iubit şi s-a căsătorit cu mine? Spune-i că mă rog în fiecare zi să fim iar împreună, soţ şi soţie, aşa cum ne doream.

El clatină din cap.

— O să-i spun că-ţi plac florile, spune el. Nu-mi amintesc restul.

— Ai putea să scrii, spun eu, râzând de amândoi. Orice altceva aş spune, scrii. De ce n-ai scrie şi asta?

Trandafirii de la Ned sunt în floare, legaţi cu panglica de la mijlocul meu îngroşat. Mi-i prind în păr, pun un boboc sub pernă, iar pe ultimul îl presez între paginile Bibliei, la Cântarea Cântărilor, Psalmul despre iubire. L-am iertat de parcă n-ar fi plecat niciodată. L-am iertat pentru locul acesta primejdios. Îl iubesc. El judecă drept. E soţul meu, iar noi nu am greşit cu nimic.

Mary mă vizitează din nou.

— Eşti sigură că e înţelept să vii aici? spun eu, aplecându-mă peste burta mea mare ca s-o sărut pe obraz.

— Mi-au dat îngăduinţa să vin, vor să vorbesc cu tine, sperând că o să-mi spui ceva care să te învinovăţească, spune Mary fără ranchiună, arătându-mi o servitoare, care face o reverenţă şi stă în picioare lângă uşă, ascultând tot ce spunem.

— Dar cum ai ajuns aici?

— Am venit pe jos. Domnul Thomas Keyes, străjerul reginei, a venit cu noi. Aşteaptă jos să mă ducă înapoi.

Nu-i dau atenţie spioanei reginei. Toată lumea de la Turn raportează spusele mele, oricum; nici un cuvânt de-al meu nu rămâne nescris. Sunt chestionată zi de zi, îmi ascultă chiar şi rugăciunile. Pot să asculte cât vor, nu vor auzi decât că-mi iubesc soţul, aşa cum şi trebuie.

— E sănătoasă Maiestatea Sa? Mă rog pentru sănătatea ei, spun.

— Regret să spun asta, dar nu e, răspunde Mary. E foarte obosită şi îngrijorată. Nu poate să mănânce. Cred că este foarte abătută fiindcă se teme de o conspiraţie. E convinsă că a fost vorba de o mare conspiraţie împotriva ei. Iar ambasadorul scoţian a venit la Londra s-o împingă de la spate ca s-o numească pe regina lor, Maria, moştenitoare - în locul tău. Desigur, ar fi o greşeală gravă. Se simte încolţită.

Îmi plec capul.

— Trebuie să facă ce crede de cuviinţă, spune eu cu sfială prefăcută. Dar descendenţa noastră, de la sora regelui, numită moştenitoare a regelui, născută în Anglia şi de religie reformată, are pretenţiile cele mai întemeiate.

— Trebuie să facă aşa cum doreşte, încuviinţează Mary. Dar i-a spus ambasadorului scoţian că a o numi pe ea moştenitoare ar însemna să i se întindă linţoliul dinaintea ochilor. A spus că prinţii nu pot să-şi placă propriii copii.

Mary se uită în ochii mei cu cea mai limpede privire. Rostesc fără glas: „Cu adevărat nebună!“, iar ea aprobă din cap.

— Aş vrea să-i pot cere iertare şi să o liniştesc, fiindcă nu are a se teme de nimic din partea mea, spun eu pentru urechile femeii care ne ascultă.

Ştim cu toţii că nimeni nu ar putea spune ceva care să-i lunge Elisabetei bănuielile şi teama.

— M-am pripit din dragoste. Ar trebui să mă privească, poate, drept o netoată, nu drept duşmanul ei.

— Se îndoieşte de toată lumea, spune Mary. I-a întemniţat pe toţi din familia Seymour şi chiar şi pe bietul nostru tată vitreg, Adrian, care nu răspunde de noi şi nu avea idee ce faci tu la curte. Se teme chiar şi că William Cecil a ştiut de căsătoria ta şi a încurajat-o.

Sunt cu adevărat uimită că se poate îndoi de omul care a sfătuit-o încă de când era o copilă.

— Ar trebui să fie convinsă că William Cecil nu se gândeşte decât la ea. Sigur că n-a ştiut. L-ar fi trimis pe Ned în străinătate şi m-ar fi lăsat pe mine pradă deznădejdii dacă ar fi sprijinit nunta noastră şi ar fi vrut să avem un copil?

— Asta am spus şi eu, zice Mary făcându-i semn din cap femeii, ca şi cum ar invita-o să raporteze spusele ei. Şi ştie că nici eu nu am ştiut nimic.

— A fost un secret, spun eu, simplu. Am vrut o nuntă secretă, aşa că n-a ştiut nimeni, în afară de Janey. Le tot spun asta.

— Obositor lucru, observă Mary. Te chestionează în fiecare zi?

— În fiecare zi vin, iar eu trebuie să stau dinaintea lor şi ei mă întreabă iar şi iar ce am făcut şi cum ne-am întâlnit şi cine ştia.

— Te fac să stai în picioare?

Îi zâmbesc pieziş.

— Nu pot să tortureze o doamnă aparţinând nobilimii, dar pot, cu siguranţă, să-mi provoace durere. Cel puţin, acum am o moaşă care vine la mine, iar ea spune că totul e în regulă.

— Spune şi când o să vină copilul?

— Nu ştie precis. Nimeni nu ştie. Crede că o să se întâmple curând.

Femeia de la uşă se foieşte, iar Mary spune:

— Nu am voie să stau prea mult. Mi se îngăduie doar să vin şi că mă asigur că te simţi bine şi că ai tot ce-ţi trebuie.

— Trebuie să-mi văd soţul, îi spun eu. Trebuie s-o văd pe regină.

Mary îşi strânge buzele şi ridică din umeri. Ştim amândouă că aceste cuvinte sunt pentru urechile spioanei. Mary primeşte permisiunea să-mi aducă nişte mere, dar nu libertatea.

— O să vin din nou săptămâna viitoare.

Se saltă de pe taburet şi se uită în jur, la animalele mele.

— Plimbă cineva căţeii? Miroase îngrozitor.

— Nu miroase prea tare, spun eu. Oricum, mirosul vine de la şanţul cu apă. Şi sper ca locotenentul să-mi dea voie să ies în grădină, iar atunci am să-i iau pe toţi afară. Dacă nu mă lasă să trăiesc în tihnă, atunci va trebui să îndure mirosul.

Zilele sunt foarte lungi, iar în camera mea e foarte cald şi năduşeală. Mă joc cu căţeii şi le fluier câneparilor, îi las să zboare prin încăpere şi-i chem înapoi, pe mâna mea. Domnul Năsuc râcâie cu durere la baza zidurilor de piatră, dar apoi se cocoaţă înapoi pe scaune şi sare de pe un spătar sculptat pe altul. Sare pe tapiseria de pe perete şi se prinde cu o lăbuţă neagră, apoi îmi sare în braţe.

— Şi ce-ai să faci cu un prunc? îl întreb. Trebuie să fii bun şi să nu-l ciupeşti.

Ciulesc urechea spre camera lui Ned şi uneori îi adu paşii pe podea. Îmi trimite mici daruri şi în fiecare dimineaţă şi seară bate cu călcâiul în podea ca să-mi trimită iubirea lui. Nu-i dau voie să-mi trimită nimic în scris şi încă suntem chestionaţi amândoi zi de zi. Îi aud cum urcă scările spre odaia lui, apoi îi aud din nou cum coboară, peste o oră. Cred că speră să dovedească faptul că am conspirat împotriva reginei, dar, după o lună, lorzii pe care Cecil i-a trimis să ne descoasă par la fel de sătui de pus întrebări ca mine. Fără să uneltim, spunem aceeaşi poveste – simplul adevăr, iar ei trebuie să creadă că a fost o căsătorie din dragoste, că nu ne-a trecut deloc prin minte că regina ne-ar putea privi altfel decât ca pe doi iubiţi tineri, incapabili să-şi reziste unul altuia. Cu adevărat, acest lucru a fost limpede pentru toată lumea încă de la început. Numai Elisabeta cea temătoare a crezut că trebuie să fie o conspiraţie. Numai Elisabeta cea fără inimă ar căuta o explicaţie când toţi ceilalţi ar vedea doar primăvară şi dorinţă tinerească şi nesocotinţă.

[51] Turnul Londrei
Toamna anului 1561

Bag de seamă că întrebările se schimbă. Nu mă mai întreabă cine ne cunoştea planurile, cine erau prietenii noştri la curte, cât de des mă întâlneam cu ambasadorul spaniol. Acum au altă ţintă. Au început să fie interesaţi de cei care au fost prezenţi la logodna noastră şi de martorii de la nuntă. Întreabă despre servitori; cine a pregătit gustările reci care ne aşteptau în camera lui Ned? Cine era preotul? Întreabă despre Janey.

— Deci nu-l cunoşteai pe acest aşa-zis preot? mă întreabă sir Edward.

Cei trei bărbaţi mi-au îngăduit să mă aşez, fiindcă m-am plâns că sunt istovită şi sorocul e aproape şi e seară, destul de târziu.

— Aşa cum v-am spus când m-aţi întrebat prima dată.

— Nu ţinea de o biserică?

— Nu cred. Janey s-a dus fuga după el şi l-a adus.

— De unde l-a adus?

Pare totul atât de greu de crezut când mă iau la întrebări în felul acesta.

— Nu ştiu. Cred că s-a dus în locul unde predică preoţii, probabil la Crucea Sfântului Pavel. Ea doar a venit cu el, el ne-a citit slujba şi ea l-a plătit cu zece lire.

Omul din capul mesei îşi ridică capul.

— De unde a luat cele zece lire?

— Nu ştiu! spun eu, pierzându-mi răbdarea. Probabil că erau banii ei, probabil că i-a dat Ned.

— De unde ştii că era cu adevărat preot? întreabă sir Edward ameninţător.

— Fiindcă era îmbrăcat într-un veşmânt cu margine de blană, ca un preot din Elveţia? insinuez eu cu obrăznicie. Pentru că a venit cu Janey când ea s-a dus după un preot? Pentru că a adus o Biblie şi a citit slujba de nuntă? Pentru că a spus că e preot? Cum altfel? Ar fi trebuit să-i cer o copie a titlului? De ce m-aş îndoi de el? De ce v-aţi îndoi voi de el acum?

Ei schimbă priviri; sunt stânjeniţi şi ceva îmi spune că li s-a cerut să îmi pună întrebările acestea împotriva voinţei lor.

— Dar inelul?

Mândră, întind mâna să le arăt, pe al treilea deget al mâinii stângi, inelul cu diamant ascuţit pe care Ned mi l-a dat la logodnă şi verigheta cu cele cinci zale. Le-am purtat pe un lănţişor, la gât, din ziua nunţii, iar acum le am pe deget.

— Inelele de la el, spun eu. Nu m-am despărţit de ele din ziua nunţii.

Mi le lipesc de buze.

Expresiile lor aspre devin şi mai abătute.

— Dar cererea în căsătorie scrisă a contelui şi testamentul în care te-a numit soţia lui, dinainte să plece în Franţa? spune sir Edward.

Ştie că nu le am. Toţi ştim că documentele mele au dispărut. Neghioaba de servitoare crede că a dus cutia mea cu documente în sala tezaurului, împreună cu celelalte lucruri pe care le voiam în siguranţă la Londra, când am plecat în voiaj cu regina. Dar, când s-a dus să o caute, dispăruse, apoi am fost arestată şi nimeni nu mai poate s-o găsească.

— O aveam împreună cu celelalte documente, spun eu. Dacă aş putea să merg în odăile mele, sunt sigură că aş găsi-o.

— Odăile tale au fost cercetate, spune el, ca şi cum aş fi vreun infractor. La fel şi cutiile din sala tezaurului. Nimeni nu găseşte nici un document care să demonstreze că te-ai căsătorit.

Fac un semn spre pântecele umflat.

— Cred că e clar pentru toată lumea că sunt căsătorită.

Sir Edward îşi drege glasul.

— Căsătoria ar putea fi scoasă în afara rânduielilor, spune el cu stângăcie. Dacă nu a fost făcută de un preot adevărat. Contele, împreună cu sora sa, ar fi putut să te păcălească să faci o căsătorie falsă, cu un preot fals, ceea ce te face să fii la fel de necăsătorită ca...

Se întrerupe, de parcă n-ar reuşi să găsească un exemplu renumit de femeie necăsătorită deflorată - deşi pot să pun pariu că la regină s-a gândit.

— Sir Edward, nu aveţi dreptul să spuneţi asta, zic eu, încet. Sigur că sunt căsătorită. Sunt lady Seymour, Contesă de Hertford, şi ar trebui să-ţi aminteşti că am sânge regal. Nimeni nu-mi poate pune la îndoială cuvântul.

Îşi pleacă capul; chestionarea e la fel de greu de îndurat pentru el, cât pentru mine.

— Îmi cer iertare, nu voiam să spun decât că ne lipsesc dovezile.

— Eu nu am nevoie de dovezi, fiindcă am fost acolo, insist eu. Prietena mea, Janey, nu m-ar fi păcălit niciodată în felul acesta. De ce ar fi făcut aşa ceva, când dorea să ne ştie căsătoriţi? Fratele ei este soţul meu cu adevărat. El nu m-ar fi trădat niciodată. De ce ar fi făcut asta? A vrut să se căsătorească cu mine onorabil, din dragoste. Asta am făcut. Întreabă-l şi pe el.

— Îl întrebăm, spune ultimul dintre cei aşezaţi la masă. Dar e singurul pe care putem să-l întrebăm. N-aţi avut alt martor

decât pe sora lui, iar ea a murit, şi noi nu putem să dăm de preotul acesta al vostru şi nu avem nici o dovadă scrisă.

— Atunci va trebui să ne credeţi pe cuvânt, pe mine şi pe contele de Hertford, spun eu cu mândrie. Iar lucrul acesta ar trebui să fie de ajuns pentru oricine în Anglia. O căsătorie între doi oameni în faţa lui Dumnezeu e destul de bună pentru Dumnezeu şi pentru lege. Ştiţi la fel de bine ca mine. Nici măcar nu aveam nevoie de un preot ca să fie căsătoria adevărată, am ales noi să vină unul şi să citească slujba de nuntă, dar căsătoria ar fi fost îngăduită şi dacă ne-am fi citit unul celuilalt jurămintele în faţa lui Dumnezeu. Nu aveam nevoie de martor, Dumnezeu a văzut că e o căsătorie curată. Asta am făcut. E un lucru îndeajuns de bun pentru mine şi ar trebui să fie şi pentru voi şi pentru oricine v-a pus să mă descoaseţi în felul acesta.

Sunt atât de istovită după întrebările acestea, încât, după ce pleacă bocănind pe scări şi plângându-se că nu află nimic, mă întind în pat şi dorm până dimineaţa, devreme. Doamna de companie îmi serveşte la micul dejun nişte pâine şi carne şi bere slabă şi nişte prune, dar nu pot să mănânc nimic. Nu am linişte şi mă plimb de la un capăt al odăii la celălalt, privind râul şi pajiştea. Pruncul nu mişcă deloc şi – sunt sigură – mi-a coborât mai mult în pântece, aşa că mă simt şi mai umflată şi stângace.

Sunt nedumerită de acest nou şir de întrebări. Mă întreb dacă au hotărât să-mi anuleze căsătoria, de vreme ce nu pot dovedi că a existat o conspiraţie. Dar la ce le-ar folosi să mă facă de ruşine? Şi cine ar crede că un tânăr care ţine atât de mult la onoarea lui ca Ned ar fi făcut una ca asta? Cine ar crede că o tânără, sora lui Jane Grey cea sfântă, nu s-ar căsători în faţa unui preot protestant?

Apoi, dintr-odată, în timp ce privesc pe fereastră la râu şi la pescăruşii care dau ocoluri, am senzaţia că măruntaiele mi se răsucesc, o senzaţie atât de puternică, încât cred că o să mor. Mă agăţ de spătarul unui scaun şi scot un mic icnet de durere. Mă doare atât de rău, că nici să ţip nu pot. Doamna de companie se repede spre mine, apoi face un salt înapoi, fiindcă pe podeaua de

piatră se revarsă o cascadă de apă roşiatică. Domnul Năsuc se repede la o tapiserie şi se caţără pe ea, căţeii intră fuga în coşul lor şi încep să scâncească. Ribbon, pisica, o adulmecă, apoi pleacă, scuturând dintr-o lăbuţă.

— Doamne, se naşte pruncul, spune doamna de companie. Ţi s-a rupt apa şi nici măcar nu te-ai retras încă!

Durerea trece la fel de brusc cum a apărut şi aproape că îmi vine să râd când mă gândesc că nu eşti considerată în izolare când eşti întemniţată în Turn. Sigur, ar trebui să stau într-o cameră întunecată şi să am două moaşe cu mine, două doamne care să mă slujească, două servitoare, o doică şi femei care să ia pruncul la legănat, un soţ care să măsoare cu pasul drumul dintre capelă şi sala pentru cină. Sigur că nimic nu e cum trebuie. Dar nimic nu-l va împiedica pe acest prunc să se nască.

— Spune-i locotenentului Turnului să trimită după moaşă şi vezi să-l anunţe cineva pe contele de Hertford, spun eu.

Îmi vine să plâng de groază că trebuie să trec prin chinul acesta fără mama, sora mea sau orice femeie cu suflet bun.

— Spune-i să se roage pentru mine şi pentru pruncul nostru.

Ea bate cu pumnii în uşă şi durează o veşnicie până auzim paşii greoi ai gărzii care urcă treptele.

— Lasă-mă să ies! Trebuie să merg la sir Edward, răspunde ea ţipând după ce o întreabă şoptit ce vrea, de dincolo de uşă. Vine pruncul!

Reuşesc să ajung în colţul unde un crucifix simplu e agăţat pe perete, iar Biblia stă deschisă în faţa lui. Reuşesc să îngenunchez şi să mă rog. Reuşesc să aştept când durerea revine şi să mă rog pentru siguranţa pruncului şi a mea, şi mă rog ca moaşa să ajungă repede, fiindcă Dumnezeu mi-e martor că avem nevoie de o femeie care ştie ce are de făcut aici.

Când moaşa dă de perete uşa de la intrare şi porneşte în sus pe trepte, aud cum deasupra mea soţul meu, iubirea mea adevărată, Ned, bate în uşa lui încuiată.

— Ce se întâmplă? Ce se întâmplă? îl aud cum tună, chiar şi prin uşa mea din lemn gros.

— Ned! Ned! Pruncul nostru se naşte! strig eu în sus, către grinzile tavanului.

Domnul Năsuc se repede la patul nefăcut şi-şi îngroapă capul sub pernă. Aud paşii lui Ned traversând în grabă încăperea, apoi ţipă, înăbuşit, de parcă şi-ar fi lipit gura de podeaua din piatră a temniţei lui, disperată să-şi facă cuvintele să ajungă la mine.

Nu înţeleg ce spune – pardoseala din încăperea lui e din romburi de piatră, reci şi groase. Dar n-am nevoie să-l aud. Ştiu că mă iubeşte, ştiu că va fi cuprins de o nelinişte dureroasă până când voi putea să-i trimit mesaj că sunt bine, iar pruncului îi merge de minune. Şi, când moaşa intră, iar uşa e trântită în urma ei şi încuiată, îmi găsesc puţină fericire în gândul că, în timp ce eu îndur durerile aici, Ned e chiar la etajul de deasupra, în genunchi, cu faţa lipită de podeaua de piatră, ascultând primul ţipăt al copilului său şi rugându-se pentru mine, soţia lui.

E un chin lung, chiar dacă moaşa spune că se petrece destul de repede pentru primul copil şi că a stat cu femei care s-au chinuit aşa zile în şir. Încerc să nu aud prezicerile ei sumbre şi poveştile ei îngrozitoare despre femei care au murit la naştere şi prunci născuţi morţi, iar doamna mea de onoare o întrerupe să-i spună:

— Dar doamna se simte foarte bine!

— Lady Katherine face tot ce poate, încuviinţează vrăjitoarea bătrână.

Icnesc când mă slăbeşte durerea şi o corectez:

— Lady Hertford, stărui. Sunt contesa de Hertford.

— Cum spuneţi, milady, spune ea, mutându-şi privirea de la mine, ceea ce mă face să mă întreb din nou dacă nu cumva cineva încearcă să dovedească faptul că nunta noastră nu a avut loc, iar ei i s-a cerut să nu mi se adreseze pe numele de după căsătorie.

Nu pot să gândesc, mintea mi-e atât de înceţoşată de durere şi spaimă în timp ce mă plimb de colo-colo între spasmele dureroase, apoi mă întind în pat să mă odihnesc puţin. Simt că mă rup în două, e o senzaţie cumplită, de parcă aş fi tăiată în patru fără să fi fost spânzurată înainte. Mă gândesc la Jane, care şi-a înfruntat moartea la mai puţin de o aruncătură de băţ de fereastra mea şi mă gândesc la groaza pe care trebuie să fi simţit-o când a coborât securea, şi mă gândesc că, probabil, o să mor şi eu în

Turn ca sora mea, ca tatăl meu şi că tot ce pot să sper, când se va sfârşi chinul acesta, e să-i văd în rai.

Moaşa, care a stat cu ochii pe mine cât m-am plimbat de colo-colo şi m-am oprit, sprijinindu-mă de un scaun şi gemând de durere, îşi lasă dintr-odată fusul deoparte şi spune:

— Vine acum. Ai face bine să te pregăteşti.

— Ce trebuie să fac? întreb înnebunită. Ce se întâmplă acum?

Ea râde scurt.

— Ar fi trebuit să întrebi mai demult, lady Katherine, spune ea.

— Lady Hertford, îi arunc eu, rostindu-mi numele de căsătorie cu ceea ce ar putea fi ultima suflare. Sunt soţia contelui de Hertford.

Ea mă împinge cu brutalitate în patru labe şi, ca o iapă în durerile facerii, eu gem şi împing cum îmi cere şi mă odihnesc când îmi porunceşte, apoi simt cel mai ciudat lucru, o alunecare şi o mişcare, apoi ea spune:

— Dumnezeu să te binecuvânteze şi să te apere, e băiat.

Copilul meu, Vicontele Beauchamp, va fi botezat Edward, după tatăl său şi înaintaşii acestuia. Îşi poate urmări descendenţa până la regele Edward al III-lea şi înaintea lui. Cu sânge regal din partea ambilor părinţi, naşterea lui ar trebui întâmpinată cu sărbători, cu salve de tun şi anunţuri în toată lumea creştină, dar eu sunt aşezată în pat, cu el alături, fără să primesc vreo vizită măcar. Îl duc să fie botezat în capela Turnului, iar bietul meu prunc e creştinat în cristelniţa care se află deasupra mormintelor familiei lui. Parcă locul de veci al trădătorilor din capela Turnului Londrei ar fi capela noastră de familie. Mătuşa lui e îngropată sub cristelniţă, la fel şi bunicul Grey. Şi bunicul Seymour e îngropat acolo. Nici măcar nu e botezat de un preot, ci de sir Edward, locotenentul Turnului, temnicerul lui, fiindcă Conducătoarea Supremă a Bisericii Anglicane, cea uitată de Dumnezeu, Elisabeta nu vrea

să lase un preot hirotonisit să intre în temniţă şi să-i binecuvânteze sufletului verişorului ei nou-născut. Lucrul acesta mă face să plâng. E atât de josnic. Ea e atât de josnică. Să opreşti un preot să binecuvânteze un prunc nevinovat. E mai mult decât josnică.

[52] Turnul Londrei, Iarna 1561-1562

Nu pot să fiu nefericită când pruncul meu gângureşte în leagăn şi zâmbeşte când mă vede. E mai nostim decât orice animăluţ de companie; e cu adevărat încântător. Chiar şi Domnul Năsuc înţelege că lângă noi a venit un prinţ, şi-l slujeşte cu aceeaşi surprindere plină de încântare pe care o arată doamnele mele când dau fuga să aducă o bucată de pânză să-mi pună pe umăr când îi vine înapoi mâncarea sau când îi ţin mâinile neastâmpărate sau picioruşele durdulii, atunci când îi schimb scutecele.

Îl alăptez chiar eu, ca o ţărancă, şi râd când mă gândesc că Elisabeta, în tirania ei, mi-a oferit cea mai mare bucurie pe care am cunoscut-o vreodată. Dacă l-aş fi născut pe micul viconte într-un palat regal, aşa cum cere rangul lui, mi l-ar fi luat de alături în clipa în care s-ar fi născut şi aş fi trăit separată de el. L-ar fi ţinut în odaia regală a copiilor, iar eu aş fi fost la curte – oriunde s-ar fi aflat aceasta, chiar dacă ar fi însemnat să stau departe de el săptămâni în şir. Ar fi fost crescut ca un străin pentru mine, iar primul său zâmbet i-ar fi fost adresat doicii. Dar, de vreme ce eu sunt întemniţată, iar el – la fel de nevinovat ca mine – e ţinut, de asemenea, prizonier, suntem ca două păsări în colivie, cântăm şi ne dichisim împreună, fericiţi precum cânepariii mei.

Se cuibăreşte lângă mine, şi noaptea doarme în braţele mele. Învăţ să mă trezesc şi să-i ascult răsuflarea uşoară şi iute. Uneori stă atât de nemişcat, că-mi pun urechea lângă năsucul lui ca un nasture să mă conving că e viu şi se simte bine şi că dimineaţa va deschide ochii, albaştri ca şopârliţa, şi-mi va zâmbi.

Mi se spune că e un prunc bun. Într-adevăr, nu plânge niciodată. Dar îmi spun că-l răsfăţ, fiindcă îl iau în braţe imediat ce începe să se mişte, pentru că-l plimb cu mine dintr-o cameră în alta, pentru că îl ţin în poală când citesc sau scriu, pentru că-l pun la sânul meu rotofei de îndată ce-şi apasă faţa pe corsetul meu. Laptele iese cu uşurinţă; iubirea vine şi ea. E o fericire pe care n-aş fi putut să mi-o închipui. Nu ştiam că e posibil să iubeşti un copil atât de mult încât naşterea lui să fie o încântare, iar viaţa lui un miracol şi nimic, absolut nimic nu mă va face să regret că l-am adus pe lume.

Îi spunem Teddy. Agăţ o panglică albastră la fereastră în fiecare dimineaţă pentru ca tatăl lui, când priveşte de la fereastra sa, să vadă că fiul lui se simte bine. Aş vrea să poată vedea ce băiat frumos o să se facă. Aş vrea să poată vedea cum noi amândoi, aşa cum a zis Janey, am adus pe lume un copil nemaivăzut de frumos. Are părul meu blond şi trăsături delicate; are trupul zvelt şi suplu al lui Ned. Arată ca un prinţ adevărat. Desigur, chiar e un prinţ. Este moştenitorul Elisabetei şi urmează la tronul Angliei, indiferent dacă ea îl recunoaşte sau nu.

Pruncul nu a primit nici un dar de Crăciun de la curtea peste care va domni. Mă vizitează doar Mary, care-mi aduce o cutiuţă muzicală, pe care îmi amintesc că am văzut-o în sala de primiri de la Hampton Court.

— Am furat-o, îmi zice ea deschis, răsucind cheiţa şi aşezând-o dinaintea lui Teddy, care nu îi dă nici o atenţie.

— Mary!

— N-o consider proprietara tezaurului regal, spune ea fără ocolişuri. Sunt mai mult ale tale, decât ale ei. Dacă o să fii înlăturată de la moştenire pentru că ai făcut un copil în afara căsătoriei, eu de ce aş sluji o regină despre care ştie toată lumea că e târfa lui Dudley? Născută din târfa Boleyn?

Îmi întorc imediat privirea către uşă, dar astăzi nu mai aşteaptă nici un spion.

— Exact, n-a venit nimeni cu mine, în afară de Thomas Keyes, străjerul, care a fost destul de binevoitor să mă însoţească. Aşteaptă jos.

— Nu ascultă? întreb eu, neliniştită.

— Nu mă spionează. E un prieten adevărat, spune ea.

Se caţără pe unul dintre scaunele zdrenţăroase şi clatină din cap.

— Iar s-a schimbat totul. Nu mă mai spionează nimeni. Nu le mai pasă ce zici. Au acceptat faptul că ai făcut ce ai făcut din dragoste şi că nu e vorba de nici un complot. Au renunţat să te mai chestioneze şi au eliberat toţi prizonierii, în afară de tine şi de Ned.

Sunt atât de mulţumită, că-mi împreunez mâinile.

— Îmi acceptă căsătoria? Ne vor elibera?

— Nu, cred că planul e să o anuleze şi să te facă de ruşine.

Dezamăgirea nu mă surprinde. Cred că mi-am dat seama că asta urmează când au schimbat şirul întrebărilor, anul trecut. Dar, cu un prunc în braţe şi cu soţul meu aflat sub acelaşi acoperiş, nu-mi pasă deloc ce spune lumea despre mine. Eu ştiu adevărul şi ştiu ce înseamnă Ned pentru mine şi eu pentru el şi Dumnezeu ştie. Cui îi pasă ce spune Elisabeta? De îndată ce suntem eliberaţi, putem să ne recăsătorim şi cui o să-i mai pese atunci?

— O să ne anuleze căsătoria, apoi o să mă lase să plec?

Nici una dintre noi nu are nevoie să spună numele celei despre care e vorba. Elisabeta s-a transformat într-un monstru în mintea mea. O regină Tudor mi-a luat sora; cealaltă îmi va lua bunul nume.

Mary face un gest cu mâna, care vrea să însemne „poate că da, poate că nu".

— Ar face orice să te ţină închisă, dar nu prea mai are motive. Au adus la cunoştinţă tot ce i-au întrebat pe cei din familia Seymour, pe mătuşa Bess, pe tine şi pe Ned în Micul Consiliu şi a fost limpede că v-aţi căsătorit în secret din dragoste. L-au căutat pe preotul care v-a căsătorit, dar n-au putut să dea de el. Nu cred că au căutat prea mult. Dar, oricum, aţi spus jurămintele şi ai verigheta. E o căsătorie privată. Nici mama Elisabetei n-a avut parte de mult mai mult de-atât. Micul Consiliu o aşteaptă de câteva zile să inventeze cine ştie ce fărădelege sau să dea o lege pe care să pretindă că ai încălcat-o, dar ea nu zice nimic.

— De ce nu vorbeşte?

Chipul cel mic al lui Mary se încreţeşte de la râsul răutăcios.

— Pentru că-i e frică, şopteşte ea. E îngrozită. Jumătate din ţară ar prefera-o pe Maria a Scoţiei drept regină a Angliei fiindcă sunt papistaşi, iar cealaltă jumătate, protestanţii, te-ar prefera pe

tine, acum că te-ai căsătorit cu un englez şi ai un fiu şi moştenitor. Nimeni nu prea o vrea pe ea, o regină stearpă, mai ales una îndrăgostită de un ucigaş de soţii.

Scot un mic ţipăt la auzul descrierii răutăcioase pe care Mary le-o face Elisabetei şi ibovnicului ei, Robert Dudley.

— Păi chiar nu vor, spune ea fără ocolişuri. Şi cine poate să-i învinovăţească? Ţara nu e mai prosperă decât atunci când Maria era pe tron; nici mai pace nu e. Acum suntem ameninţaţi atât de Franţa, cât şi de Spania, iar regina noastră nu vrea să se căsătorească pentru a ne aduce un aliat. Fiecare are preferinţa lui pentru un moştenitor şi tot ce a spus Elisabeta e că noi nu putem moşteni fiindcă tatăl nostru a fost executat pentru trădare, iar vara noastră, Margaret Douglas, nu poate moşteni fiindcă părinţii ei nu au fost căsătoriţi. Rămâne doar Maria, regina Scoţiei, iar pe ea nu vrea s-o numească! Lumea vrea să ştie în ce ape se scaldă şi cine va fi următorul rege şi, dacă ea nu vrea să le spună, au să hotărască singuri.

Arunc o privire către leagăn.

— Teddy, spun eu simplu. Trebuie să fie Teddy. Eu urmez după Elisabeta, iar Teddy e fiul meu.

— Sigur, spune Mary. Toată lume ştie asta. De aceea Micul Consiliu nu poate fi de acord ca ea să te ţină în temniţă fără motiv. După cât ştiu ei, tu eşti mama următorului rege al Angliei. Îţi aduci aminte cum a fost când regina Maria a venit la Londra şi toată curte lui Jane a dat fuga la ea să-i spună că au greşit? râde ea aspru. Cât de mult, nespus de mult au regretat?

— Şi eu am dat fuga, îi spun eu. Sau, cel puţin, socrul şi soţul meu au făcut-o.

— Mama a dat fuga. Tata a dat fuga. Toată lumea a implorat iertarea. Am fost târâtă şi eu să-mi fac reverenţa. De asta se teme Elisabeta. Toată lumea trebuie să fie prietenă cu moştenitorul, e la minte cocoşului. Aşa că nimeni nu îndrăzneşte să facă ceva împotriva ta până când nu vor fi convinşi că nu vei moşteni niciodată şi nici ea nu va spune asta.

Îşi întoarce capul într-o parte.

— La fel, nimeni nu îndrăzneşte să-ţi ia apărarea de teama furiei ei.

— Nu poate să mă dezmoştenească, spun eu.

— Nici măcar nu îndrăznește să încerce. Ne critică în privat, însă n-ar face-o niciodată în fața Parlamentului sau chiar a Micului Consiliu. Dar Teddy...

— Singurul mod în care ar putea să-l dezmoștenească pe Teddy ar fi să-l declare bastard, spun eu încet.

— Exact, spune Mary. Deci asta urmează să facă vrăjitoarea cea rea din neamul Tudor.

Se apleacă deasupra leagănului, ca o ursitoare bună care o apără de ursitoarea rea din spusele noastre.

— O să încerce să facă în așa fel încât acest băiat nevinovat să fie declarat bastard și, prin urmare, nepotrivit pentru moștenire. E singurul mod în care poate tăgădui că el e moștenitorul - să-l declare bastard. Și asta vine din partea ei, o bastardă renumită.

Mary are dreptate. În februarie, când geamul e alb de la gheața care se formează pe el dimineața și e întuneric douăsprezece ore pe zi, sir Edward bate la ușa camerei mele și intră, făcând o plecăciune.

— Doamnă, spune el, evitând să-mi rostească atât numele de fată, cât și pe cel de după căsătorie.

— Sir Edward?

— Am venit să vă spun că vi s-a poruncit să mergeți la palatul Lambeth mâine, pentru a fi chestionată de însuși arhiepiscopul.

— Ce-o să mă întrebe?

Sir Edward pare stânjenit.

— Despre pretinsa căsătorie, spune el încet.

— Nu știu nimic despre nici o pretinsă căsătorie, spun eu cu răceală.

Face un semn spre documentul pe care-l are în mână. Văd pecetea regală și semnătura înflorită a Elisabetei.

— Aici scrie că e o pretinsă căsătorie, spune el.

Îi zâmbesc, invitându-l să înțeleagă gluma amară.

— Pare o anchetă cinstită, nu-i așa? spun.

Își pleacă capul.

— Trebuie să meargă și soțul dumneavoastră, spune el încet. Dar veți merge în bărci separate și nu vă veți vedea.

— Spune-i că-l iubesc, zic eu. Şi spune-i că n-o să-l tăgăduiesc niciodată pe el, iubirea noastră sau pe fiul nostru.

— Iubirea, ziceţi? îmi aminteşte el.

— Dragostea mea şi căsătoria noastră, spun eu, istovită. Nimeni nu mă va păcăli să tăgăduiesc adevărul.

Matthew Parker - onorat acum cu titlul de arhiepiscop de Canterbury drept recompensă pentru că a fost unul dintre puţinii clerici care au reuşit să se convingă s-o sprijine pe Elisabeta - a fost printre cei care au urcat-o pe sora mea, Jane, pe tron, însă nu mă aştept să mă apere acum şi s-o sfideze pe regină. El s-a căsătorit cu soţia lui în clipa în care clericii au fost eliberaţi de jurământul de celibat, dar nu mă aştept nici să-mi apere căsătoria. A fost numit de Elisabeta şi n-o va înfrunta niciodată. Nu voi găsi dreptatea în palatul arhiepiscopului de la Lambeth mai mult decât în Micul Consiliu.

Totuşi locuitorii Londrei sunt de partea mea. Când barja mea porneşte de la zăgaz într-un vârtej de ape întunecate şi începe să vâslească în amonte, văd cum mulţimea se opreşte pe maluri, priveşte spre barjă şi apoi, încet, îi aud cum strigă peste apele reci şi cenuşii.

Momentul plecării mele a fost ales cu grijă tocmai pentru a evita lucrul acesta. Mareea e în creştere, iar barja alunecă repede, cu un vânt îngheţat bătând din spate, dar nu e destul de iute cât să meargă mai repede decât vestea că lady Katherine, mireasa frumosului Ned Seymour, a ieşit în sfârşit din Turn şi merge la Lambeth. Înainte ca vâslaşii să răsucească vâslele ca să ne aducă lângă cheiul de la palat, toată lumea de pe vasul tras de cai s-a strâns în partea cea mai apropiată de barja mea şi toată lumea de pe malul râului şi de pe chei mă aclamă nebuneşte.

Mă ridic să mă vadă toţi. Fac cu mâna.

— Milady, pe aici, vă rog, spune intendentul arhiepiscopului cu nelinişte, dar nu mă poate împiedica să zâmbesc către mulţime şi să răspund la binecuvântările pe care mi le strigă.

— Nu vă fie teamă de nimic! strigă cineva la mine.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, la fel şi pe băiatul vostru mândru!

— Dumnezeu s-o apere pe regină! strigă altcineva, dar nu spune la cine se referă.

Fac cu mâna, ca şi cum aş considera că binecuvântarea îmi e adresată, şi merg cât îndrăznesc de încet prin aleea acoperită întunecoasă a palatului, pentru ca toată lumea să observe că sunt o prizonieră care merge să fie chestionată, că sunt tânără – nu am decât douăzeci şi unu de ani – că sunt frumoasă. Sunt – aşa cum am fost mereu, aşa cum voi fi mereu – moştenitoarea de drept a reginei Angliei, soră a sfintei regine Jane, iar acum toată lumea începe să creadă asta, de asemenea.

[53] Palatul Lambeth, Londra
Iarna anului 1562

L-am cunoscut pe arhiepiscopul Parker pe când nu era decât capelanul socrului lui Jane, John Dudley. El şi alţi reformaţi se întâlneau adesea să discute teologia Biserici reformate a Angliei, iar Jane purta corespondenţă cu sfetnicii lor în materie de religie. Îndrăznesc să spun că nu m-a observat niciodată, eram doar sora mai mică şi neînsemnată, dar mi-l amintesc la curtea lui Jane când a fost încoronată şi îmi amintesc cum a dispărut la fel de repede ca şi ceilalţi, trecând de la regina protestantă de partea celei papistaşe – în ciuda tuturor promisiunilor. Pe atunci nu aveam o părere prea bună despre el ca sfetnic al unei sfinte, şi nici acum, când e arhiepiscop, nu am o părere bună despre el.

Are neobrăzarea să mă lase să aştept în camera lui şi, când intră, e însoţit de un copist cu chipul întunecat, care se aşază la masă fără să-mi ceară încuviinţarea, îşi înmoaie peniţa în călimară şi aşteaptă să noteze tot ce voi avea de spus. Dacă n-am băgat de seamă că au trimis după mine o barjă simplă, fără nici un însemn, dacă am trecut cu vederea anticamera friguroasă şi felul rece în care m-a întâmpinat cel care odinioară a împărtăşit aceeaşi religie şi i-a fost prieten surorii mele, acum aş putea să-mi

dau seama, din felul în care ţine în echilibru peniţa copistul său, că aceasta nu este o discuţie între un consilier spiritual şi o tânără care a avut nenorocul să supere o regină prost dispusă. Este o chestionare, iar lui i s-a spus exact de ce trebuie să dea seama. Necazul lui - deşi el încă nu ştie asta - este că eu nu am de gând să-mi reneg vreodată căsătoria cât se poate de onorabilă, să mă lepăd de bărbatul pe care-l iubesc sau să-l condamn pe fiul meu, vicontele, la noul titlu de bastard al lui Ned Seymour.

Arhiepiscopul Parker mă priveşte cu gravitate.

— Ai face bine să-mi spui totul despre această aşa-zisă căsătorie a ta, spune el blând. Ai face bine să mărturiseşti, copilă.

Trag aer în piept ca să vorbesc şi văd cum chipul i se umple de speranţă. Dacă poate să se întoarcă la Elisabeta şi să-i spună că am mărturisit că nu sunt căsătorită, că n-am fost niciodată căsătorită, atunci ea va fi mulţumită de el şi va continua să treacă cu vederea prezenţa pe jumătate ascunsă a soţiei lui fidele, chiar dacă nu-i place deloc ideea clerului căsătorit. Dacă îi poate spune că am un mic bastard suferind la Turn, atunci ea nu ar mai fi nevoită să se simtă împinsă să se căsătorească şi să aducă un copil pe lume. Dacă o asigură că reformaţii nu au un fiu şi un moştenitor al tronului, atunci ea va putea să-i promită Mariei, regina Scoţiei, că moştenirea Angliei nu a fost încă hotărâtă şi să-i fluture femeii dinaintea ochilor posibilitatea păcii şi a moştenirii.

— Voi mărturisi, spun dulce şi văd cum copistul înmoaie peniţa şi aşteaptă, cu răsuflarea aproape tăiată. Deşi cred, Milord, că, împreună cu sora mea, Jane, aţi căzut de acord că un suflet chinuit trebuie să mărturisească direct în faţa lui Dumnezeu, nu-i aşa?

Îl las o clipă să noteze lucrul acesta, apoi continui:

— Oricum ar sta lucrurile, mărturisesc că am iubit un tânăr nobil şi că atât mama lui, cât şi a mea ştiau că ne iubim şi vrem să ne căsătorim. Urma ca ele să-i ceară reginei încuviinţarea când mama mea a murit. Mărturisesc că ne-am logodit cu un martor, apoi ne-am căsătorit în prezenţa unui martor, cu un preot, dar fără permisiunea reginei. Mărturisesc că ne-am culcat împreună în patul conjugal şi că el m-a folosit drept soţie. Mărturisesc că avem un fiu minunat, cu părul la fel de arămiu şi la fel de îndărătnic ca orice Tudor. Mărturisesc că nu înţeleg de ce sunt întemniţată şi nici de ce m-aţi chemat să mărturisesc în faţa voastră.

E un început promiţător pentru un şir de întrebări care durează toată ziua, iar copistul mâzgăleşte pagină după pagină, în timp ce arhiepiscopul îmi pune aceleaşi întrebări la care am mai răspuns. E limpede că nu e nimic ilegal în ce am făcut. Singura lor speranţă este ca eu să cedez şi să mint pentru a-mi recăpăta libertatea. După o zi întreagă de pus întrebări, arhiepiscopul este cel tras la faţă şi palid, iar eu sunt roşie în obraji şi furioasă. El îmi cere să-mi calc un jurământ, iar eu refuz. Mai mult, îl dispreţuiesc pentru că încearcă să mă forţeze, pe mine, o tânără care abia a născut, să-mi numesc fiul bastard, iar pe soţul meu, un ticălos.

— O să ne oprim pentru azi. Trebuie să merg la rugăciune, iar domnia voastră, doamnă - ar trebui să vă mai gândiţi la încăpăţânarea dumneavoastră, spune arhiepiscopul cu glas slab.

Îi fac un mic semn din cap, de parcă l-aş alunga, şi mă întorc către uşă.

— Da, chiar să vă rugaţi, îl sfătuiesc.

— Ne vom vedea din nou poimâine şi sper că atunci îmi veţi povesti ce s-a întâmplat cu adevărat, spune arhiepiscopul.

Mă opresc la uşă în timp ce garda mi-o ţine deschisă, iar el poate să audă ce zic şi s-o repete în toată Londra, dacă doreşte.

— V-am spus adevărul astăzi, zic răspicat. O să vă spun acelaşi lucru mâine sau oricând m-aţi întreba. M-am căsătorit onorabil, iar fiul meu este Vicontele Beauchamp.

[54] Turnul Londrei, Iarna anului 1562

Dacă îmi lipesc obrazul de geamul rece şi de plumbul şi mai rece al ferestrei casei locotenentului, pot să văd treptele pe care coboară de pe pajişte la zăgaz, aşa că stau aici, cu obrazul din ce în ce mai îngheţat, de la apus până la răsărit, când văd garda care intră pe uşa din faţă ca să-l ducă pe Ned la barjă.

Iubirea mea, singurul bărbat pe care-l voi iubi vreodată, se află între patru gărzi, două în faţă şi două în spatele lui, de parcă ar crede că vrea să evadeze şi să mă lase pe mine şi pe fiul lui în temniţă. Bănuiam că o să-l ducă la arhiepiscopul Parker astăzi, chiar a doua zi după ce am mărturisit şi eu, aşa că plec de la fereastră când nu-l mai văd şi mă duc să-mi iau Biblia, şi-mi lipesc obrazul îngheţat de ea şi mă rog ca el să-mi fie credincios.

Desigur, ar putea să fie credincios şi să facă, oricum, o greşeală pe care arhiepiscopul ar putea s-o folosească împotriva noastră. Dacă Ned a uitat de sutana cu blană a preotului sau de accentul lui străin, atunci mărturisirea lui nu va fi la fel ca a mea. Dacă se gândeşte să-mi apere bunul nume şi să tăgăduiască că ne-am iubit înainte de căsătorie, atunci îl vor considera mincinos. Dacă spunem altceva despre orice, atunci ei vor încerca să spună că a fost vorba de o căsătorie falsă şi că noi am inventat o poveste ca să ne salvăm reputaţia.

Nu pot să nu mă tem de asta. S-a întâmplat cu atât de mult timp în urmă! A trecut un an, iar noi ne-am luptat să petrecem ceva timp împreună şi am fost mereu atât de grăbiţi! Am pierdut documentele, iar Ned nu a ştiut niciodată numele preotului. Am pierdut-o pe Janey, care a fost singurul martor şi singurul nostru prieten. E atât de probabil ca Ned să uite ceva – a fost în Franţa şi Burgundia şi Italia de anul trecut, apoi a trecut prin uimirea provocată de chemarea lui acasă. Dar am cele două inele de la el şi am poemul de la el în suflet. Nimeni n-ar putea crede că lucrurile acestea au fost inventate. Dar nimănui nu-i pasă de adevăr. Tot ce-şi doresc ei este ca fiul meu să fie declarat bastard, pentru ca Ned, eu şi Teddy să putem fi aruncaţi undeva unde nu ne vede nimeni, acoperiţi de ruşine şi uitaţi.

Îl ţin pe Ned toată ziua. S-a întunecat de tot când îl aduc înapoi şi nu-l mai aduc în casa locotenentului. Îl aştept să intre pe poartă şi am o lumânare la fereastră şi vreau să-i fac cu mâna. Dar, la început, nu-l văd deloc, văd doar flăcările de la torţele gărzilor cum se mişcă în sus şi în jos în timp ce-l conduc de la arcada întunecată către înaltul Turn Alb, care se înalţă sumbrul pe cerul întunecat. Dar el se opreşte când iese din arcadă, îşi scoate gluga şi priveşte direct spre fereastra mea. Îmi scot lumânarea pe geam ca să vadă luminiţa şi ceara care se scurge de la

vânt şi să ştie că arde pentru el, că-i sunt credincioasă şi sper că şi el îmi e credincios mie.

Îi spun ceva şi-l fac să plece, iar el ridică mâna către mine şi trece de casa locotenentului, de uşa mea, prin grădină, către turnul care se conturează în noapte. Urcă treptele către uşa de la intrare, care se deschide când se apropie şi se trânteşte în urma lui, iar eu îmi dau seama că a spus ceva sau că au inventat ei ceva care le permite să-l ţină în temniţele regale, închis într-o celulă. Nu mai stă în casa locotenentului, ca un nobil onorabil ţinut în arest în propriile apartamente. Acum se află în Turn, unde sunt ţinuţi trădătorii şi unde sunt şi torturaţi.

Timp de patru zile, mergem şi ne întoarcem de la arhiepiscop şi, de câte ori îl vede pe Ned, mă întreabă despre un alt amănunt: unele dintre ele sunt adevărate, altele născocite, sunt convinsă, şi de altele chiar nu-mi pot aminti sau nu le-am ştiut niciodată. Mă simt din ce în ce mai îngrijorată, iar sfidarea mea de la început se transformă în teamă. Îl implor să înţeleagă că ne-am căsătorit, că am înfăptuit nunta cu credinţă, dinaintea lui Dumnezeu. Îl implor să înţeleagă că, dacă-l numesc pe Dumnezeu martor la nunta mea, nu aş putea să mint. Sunt sora lui Jane Grey – chiar aş putea să iau numele Domnului în deşert? Aud cum glasul meu devine, din arţăgos, implorator. Arhiepiscopul pare din ce în ce mai puţin agitat şi arată din ce în ce mai mult ca un om care primeşte răspunsurile pe care le doreşte. Copistul scrie din ce în ce mai repede. Nu îndrăznesc să mă gândesc la ce urmează să se întâmple.

[55] Turnul Londrei
Vara anului 1562

Nu se întâmplă nimic. E dureros, dar nu se întâmplă absolut nimic. Trebuie doar să aştept. Mă gândesc la Jane, care stătea în casa familiei Partridge, aşteptând şi tot aşteptând ca regina Maria

s-o ierte şi s-o elibereze, convinsă că Maiestatea Sa trebuie s-o ierte şi s-o elibereze – apoi la preotul care a venit să-i spună că avea să moară în dimineaţa următoare. În unele nopţi, mă trezesc plângând după ce am visat că sunt Jane şi că aşteptarea mea se apropie de sfârşit şi că în zori va trebui să parcurg drumul scurt până la pajişte. Dar apoi mă întorc în pat şi mă întind către pruncul meu din leagăn, îmbujorat de plâns, înfometat, dând din picioare de nerăbdare şi mi-l pun la sân şi simt cum suge şi ştiu că viaţa puternică şi nevinovată nu poate fi ucisă şi că într-o bună dimineaţă, într-o bună zi o să iau pruncul acesta şi o să-l conduc la libertate.

Surioara mea, Mary, vine în vizită şi-mi aduce un coş plin cu sparanghel proaspăt.

— Cineva mi-a dat ăsta din grădina lui, spune ea nedesluşit, punând coşul pe masă. Mă gândeam că bucătarul locotenentului ar putea să ţi-l pregătească la abur, cu puţin unt.

— O să-l pregătească, mulţumesc, spun eu.

Mă aplec s-o sărut, iar ea se caţără pe locul de la fereastră.

— Aceea e fereastra lui Ned? întreabă ea privind către Turnul Alb, unde o eşarfă albastră flutură, legată de o balama.

— Da. Pune dimineaţa o eşarfă ca să-mi arate că e teafăr, iar eu fac la fel, spun eu. Dacă nu s-ar simţi bine, ar pune o eşarfă albă şi, dacă e eliberat, nu mai pune nimic.

Ea dă din cap. Nu întreabă ce stindard s-ar scoate la fereastră dacă veştile ar fi rele. Nimeni din Turn nu vrea să se pregătească pentru veşti rele. Doar sora mea, Jane, a avut curajul să-şi aştepte moartea şi să-mi scrie mie despre cum să învăţ să mor.

— Curtenii vor pleca de la Londra, spune ea. Trebuie să plec şi eu. Nu se poartă rău. Ai crede că n-am nimic de-a face cu tine şi nu aş fi înrudită cu ea în nici un fel. Mă tratează ca pe oricare dintre doamnele de companie. Le place pe toate mai mult decât pe mine, chiar şi Thomasina, pitica, primeşte mai multă atenţie decât mine. Merg peste tot împreună cu întreaga curte şi iau cina împreună cu doamnele. Abia îmi vorbeşte şi deseori nici nu observă că sunt prezentă. Dar pe altele le tratează mult mai rău.

— O, pe cine tratează mai rău? întreb eu, curioasă.

— Pe vara noastră, Margaret Douglas, cel puţin, spune Mary încet. E ţinută în arest în propriile apartamente, la Charterhouse, în Sheen, bănuită de trădare.

Îmi înăbuş un ţipăt cu mâna.

— Altă verişoară arestată? Şi în fosta noastră casă?

— Se spune că a încercat să-l căsătorească pe fiul ei, Henry Stuart, cu Maria, regina Scoţiei.

— Aşa a făcut?

— Aproape sigur; dar de ce n-ar face-o? Pentru el, ar fi o partidă minunată, iar pentru ea, una potrivită, iar un prinţ consort englez în Scoţia ar fi mai bun pentru noi decât un francez.

— Toată familia e arestată?

— Soţul ei e închis aici, cred, în Turn. Dar fiul ei a dispărut.

Îmi pun mâinile-n cap, ca şi cum aş vrea să-mi smulg părul.

— Ce? E o nebunie.

— Ştiu, spune Mary sumbru. Elisabeta a înnebunit de spaimă, ca tatăl ei. Iar eu trebuie s-o slujesc. Şi trebuie să merg unde are ea chef.

— Dacă ai putea pleca! şoptesc eu.

Mary scutură din cap.

— Ar folosi asta împotriva ta. Nu, voi pleca în voiaj şi mă voi preface că-mi face plăcere.

Îmi pun mâna peste a ei.

— Unde mergeţi anul acesta?

— În nord. O să stăm la Nottingham, iar ea a cerut o piesă de teatru. Toată lumea participă. Şi eu. Joc rolul unui înger al păcii, într-un leagăn. Piesa se numeşte *Britania şi Regele*. Durează trei zile.

— Dumnezeule!

— Începe cu Pallas călare pe un inorog, spune ea. Elisabeta, bănuiesc. Urmează două femei călare, Chibzuinţa şi Cumpătarea. A doua zi: Pacea. În ultima zi: Invidia este doborâtă şi cântăm cu toţii.

Nu pot să nu râd de expresia ei posomorâtă şi de descrierea posacă.

— Sunt sigură că va fi frumos.

— O, da, vor fi lei şi elefanţi şi mai ştiu eu ce. Dar ideea principală e cea a două femei unite, a prieteniei dintre două femei. Iar celălalt mesaj e că regii britanici moştenesc prin sânge, nu sunt aleşi.

— Ce vrea să zică? Îi trimite vreun mesaj Mariei, regina Scoţiei?

— Încearcă. Elisabeta îi spune reginei Maria că ele sunt monarhi britanici împreună, că pot conduce împreună: Maria în nord, Elisabeta în sud, iar Maria îi va fi o soră-regină și moștenitoare. Practic, îi promite tronul. Spune că e moștenit de către cea mai apropiată rudă. Nu ține de alegere, de religie și nici de voință.

Fac trei pași de-a latul camerei mici și mă opresc, fiindcă am ajuns lângă masă.

— În sfârșit, îndrăznește să mă dea deoparte în public.

— Încă nu te dă deoparte și încă nu în public, spune Mary furioasă. Piesa nu se va juca în fața publicului. Nimeni n-ar înțelege-o decât dacă ar fi primit o educație clasică – eu a trebuit să o explic pentru jumătate din doamnele de onoare. Nu are curajul să vorbească deschis. Ea te dă deoparte punându-l pe prepelicarul acela de arhiepiscop Parker să-i facă treaba; și anunță asta printr-o piesă de teatru. Vrea ca întreaga curte să știe că tu nu ești moștenitoarea ei, că ești făcută de rușine, că fiul tău e un bastard; dar nu are curajul să-i spună asta întregii țări.

— O, Doamne, Mary, a declarat arhiepiscopul căsătoria mea ca fiind în afara rânduielii?

— Da. Și l-a numit pe bietul prunc bastard.

Cu un aer sumbru, Mary face un semn către leagăn, unde fiul meu nevinovat doarme liniștit, fără să știe că i-a fost furat numele.

— Să-l ierte Dumnezeu. Ea speră că nimeni nu îi va ține partea unei femei mânate de pofte trupești și că nimeni nu va susține un bastard. Tu ești ruinată, iar el e dezmoștenit. Ned, desigur, este făcut să pară un ticălos.

Ridic unul dintre căței și-mi lipesc bărbia de el ca să mă liniștesc.

— Arhiepiscopul e un mincinos, e tot ce spun.

— Toată lumea știe asta, încuviințează Mary cu o mișcare a capului.

Pentru o clipă, rămânem într-o tăcere sumbră.

— Iar eu trebuie să dansez în blestemata ei de piesă, aruncă ea. Sunt în alaiul lui Pallas în prima zi și stau în leagăn, apoi dansez pentru Pace în ultima zi. Știe foarte bine ce face când mă pune să dansez ca să-i trimită un mesaj papistașei de Maria. Pe mine! Sora lui Jane Grey. Să-i trimită un mesaj de speranță unei moștenitoare papistașe a tronului Angliei!

— Ştie ce face, încuviinţez eu. S-a vindecat de teama pe care o avea faţă de noi. Tu nu vei avea niciodată un fiu, e sigură de asta. Şi nimeni nu-l va sprijini pe fiul meu, numit bastard al unei mame desfrânate.

— O, a câştigat, spune Mary nepăsătoare. Noi nici măcar n-am conspirat împotriva ei, dar ea s-a întors împotriva noastră de parcă i-am fi fost cei mai înfocaţi vrăjmaşi. Margaret Douglas n-a făcut altceva decât să aibă ambiţii pentru fiul său, dar a fost numită şi ea trădătoare. Nu prea ţine la rude regina noastră. Nu e nici o bucurie să te afli în preajma ei. Crezi că o să te elibereze acum, că te-a ruinat?

Mă ridic şi merg la fereastră.

— Ce faci? întreabă ea, când vede că o deschid.

— Pun o panglică neagră, spun eu încet. Pentru veşti rele. Pentru că nimeni nu va mai cere să fiu eliberată acum.

Curtea pleacă de la Londra, iar eu mă gândesc la Mary, aşezată în leagăn drept un înger al păcii, dansând pentru Elisabeta în piesa ei, care îi spune Mariei, regina Scoţiei că ea – o papistaşă, o franţuzoaică – va fi moştenitoarea Elisabetei şi că noi vom fi date uitării. Cred că e greu pentru mine să fiu închisă aici, în Turn, cu omul pe care-l iubesc la mai puţin de o sută de picioare de fereastra mea; dar, probabil, pentru sora mea, Mary, e mai greu să zâmbească slujind o femeie despre care ştie că e duşmanul meu, duşmanul ei, duşmanul răzbunător al oricărei femei pe care o consideră rivală.

Vremea se încălzeşte, iar eu deschid fereastra noaptea şi aud mierlele din livezi cântând dulce, din ce în ce mai târziu în fiecare seară, în timp ce se curtează şi-şi construiesc cuiburile. Îi pun lui Ribbon clopoţei la gât ca să nu poată să vâneze puii şi pun firimituri din pâinea de la micul dejun pe pervazul ferestrei în fiecare dimineaţă şi privesc la măcăleandrul care coboară în zbor şi se aşază în faţa geamului, arătându-şi pieptul roşu şi pretinzându-şi locul.

Seara, studiez, citesc cărţile pe care Jane le-a lăsat aici, în biblioteca locotenentului, citesc Biblia pe care mi-a trimis-o ea, recitesc

scrisoarea de la ea, cele pe care le-a scris prietenilor și profesorilor ei, și o văd atât ca pe o soră, cât și ca pe o eroină. Încerc să găsesc curajul pe care l-a avut ea, înțelegerea destinului, în sufletul meu. Ea a știut întotdeauna că se afla pe un drum sfânt, indiferent dacă acesta ducea la tron sau la eșafod; ea a știut întotdeauna că drumul ei ducea către Dumnezeu. Mă tem că pe mine trebuie să mă fi găsit foarte ușuratică și prostuță. Acum am mai multă minte și aș vrea să-i pot spune că acum am mai multă minte.

Lui Teddy îi merge de minune și nu se trezește decât o dată în timpul nopții ca să mănânce. Îl întreb pe locotenent dacă putem să ieșim la aerul cald de vară, ca să simtă și el soarele pe piele, iar el spune că doamna de companie poate să-l plimbe în grădină sau pe malul râului în fiecare zi.

— Nimeni nu mi-a spus că pruncul nevinovat e și el arestat, spune el, iar eu cred că simt o notă de nemulțumire în glasul lui și mă gândesc că asta înseamnă s-o slujești pe Elisabeta. Pornești la treabă plin de speranță, apoi descoperi că ea merge dincolo de orice așteptări, mai departe decât poți să înduri.

Merg la culcare devreme și stau în pat la apus, când camera devine din ce în ce mai întunecoasă, întrebându-mă ce o să se întâmple atunci când Maria, regina Scoției, va răspunde la mesajul trimis de piesa Elisabetei. Oare pot cele două rivale declarate să facă pace? Vor fi – așa cum s-a oferit Maria odată – două regine pe aceeași insulă? Chiar se vor întâlni cu fast și vor deveni prietene? Oare se poate ca Elisabeta să fi găsit, în sfârșit, singurul om, un egal, în care să poată avea încredere?

Și, dacă se întâlnesc, se împrietenesc, se îndrăgostesc una de măreția celeilalte, oare eu o să fiu îndeajuns de uitată cât să ne elibereze, pe mine și pe Ned, din temniță? Oare cea mai mare ambiție pe care o am acum e să fiu uitată de toți cei care au spus că, într-o bună zi, eu ar trebui să fiu regină?

Se aude o bătaie la ușă, iar cheia se răsucește cu zgomot în broască. Mă ridic din pat, îmi arunc mantia pe umeri și merg să deschid. Slujnica mea doarme cu Teddy, iar doamna de onoare vine în fiecare zi. Nu are cine să deschidă ușa pe dinăuntru în afară de mine în timpul nopții. Nu e o greutate – nimeni nu vine noaptea, după ce a fost servită cina. Acum trebuie să fie o gardă care aduce un mesaj; nu îndrăznesc să sper că e vorba de grațiere.

— Cine e? întreb întru câtva neliniştită, dar nu reuşesc să aud răspunsul în timp ce trag zăvorul şi, când deschid uşa, văd o gardă şi un bărbat mai înalt, care are gluga trasă atât de mult în faţă, că nu-i pot vedea chipul.

Dau să trântesc uşa, dar el întinde repede o mână.

— Nu mă mai cunoşti? şopteşte el. Nevastă?

Este Ned, este Ned, este Ned, soţul meu frumos şi zâmbitor. Face un semn către gardă şi deschide uşa. Mă ia în braţe şi-mi sărută chipul, părul, pleoapele ude, buzele.

— Ned, spun cu răsuflarea tăiată.

Nu pot să respir.

— Iubirea mea. Soţia mea.

— Eşti liber?

— O, Doamne! Nu! Am mituit garda să mă lase să stau o oră cu tine. Kitty, te iubesc atât de mult. Niciodată n-am încetat să te iubesc. Să mă ierte Dumnezeu că te-am părăsit. N-ar fi trebuit să plec niciodată.

— O, ştiu! Ştiu! Ar fi trebuit să vorbesc mai clar. Dar ştiam că o să te întorci. N-ai primit scrisorile mele?

— Nu! N-am primit nici o scrisoare de la tine! N-am înţeles asta! Am primit doar una, prin care mi se cerea să mă întorc şi mă anunţau că eşti însărcinată şi arestată. Nu ştiam ce să fac. Francezii mi-au spus că aş fi mai în siguranţă dacă aş rămâne cu ei decât dacă m-aş întoarce s-o înfrunt pe Elisabeta. M-au implorat să nu plec de la ei, dar nu puteam să te abandonez aici.

— Nu ai primit scrisorile de la mine? Ţi-am scris! Ţi-am scris des, implorându-te să te întorci acasă. Nu se poate să se fi rătăcit.

Ne privim unul pe celălalt, pricepând adevărul, dându-ne seama că am fost mereu înconjuraţi de duşmani.

— Ned, ţi-am scris atât de des, nu se poate să fi fost o întâmplare. Sigur au fost furate.

— Am fost înconjuraţi de spioni de la bun început, spune Ned, trăgându-mă către dormitor. Îşi scoate pelerina cu glugă, îşi smulge jacheta şi-şi trage cămaşa peste cap. E mai slab de când e întemniţat, iar pielea lui e palidă şi catifelată în lumina apusului. Dintr-odată mi se taie răsuflarea de o dorinţă la fel de aprinsă ca a lui.

— O, dar trebuie să-l vezi pe Teddy!

— O să-l văd, o să-l văd, dar înainte trebuie să te văd pe tine. Te visez de atâta vreme.

Am intrat pe uşă şi am ajuns lângă patul meu. Nu şovăi nici o clipă. Dau la o parte plapuma şi urc în pat. Ned se apleacă, gol până la brâu, şi-mi trage cămaşa de noapte peste cap. Eu ridic braţele, iar ea alunecă în valuri de pe mine.

— I-ai jurat arhiepiscopului că suntem căsătoriţi?

— Da! Nu i-am dat voie să spună că nu suntem.

El râde scurt.

— Şi eu la fel. Ştiam că nu mă vei trăda.

— Niciodată. N-o să mă lepăd niciodată de tine.

Mă întind după el, iar el îşi scoate pantalonii şi se apropie de mine. Suntem grăbiţi, plini de pasiune. Am fost despărţiţi timp de mai mult de un an; pe atunci de-abia deveniserăm iubiţi, nu ne mai săturam unul de celălalt. Am visat la clipa asta şi am suferit după atingerea lui. Şovăie deasupra mea, privindu-mi chipul fermecat.

— Iubirea mea, îi şoptesc, iar el se lasă peste mine ca un vultur care se avântă după pradă.

Nu avem decât o oră împreună şi, când se dă jos din patul meu, iar eu îl ajut să-şi pună cămaşa, îmi amintesc de ziua nunţii noastre, când ne-am îmbrăcat unul pe celălalt, încurcându-ne în şireturi, iar eu şi Janey a trebuit să ne grăbim să ne întoarcem acasă, la cină.

— Acum arată-mi-l pe fiul meu! spune el.

Îl conduc în camera slujitoarei, unde pruncul nostru doarme în leagăn, lângă patul ei. Mâna ei e încă întinsă ca să-l poată legăna când se mişcă. El doarme lin, întins pe spate, cu mânuţele făcute pumn deasupra capului, cu obrăjorii îmbujoraţi, cu o băşicuţă rozalie unde şi-a supt buza de sus.

— Doamne, e atât de frumos, şopteşte soţul meu. Nu ştiam. Credeam că pruncii sunt urâţi. Are toată frumuseţea ta: e ca o mică păpuşă minunată.

— E la fel de încăpăţânat ca tine, spun eu. Nu mai e deloc o mică păpuşă minunată când îl supără cineva. Ţipă după mâncare ca un lord înfometat şi nu poate să rabde nici o întârziere.

Cu grijă, ne întoarcem în vârful picioarelor în camera mea.

— Îl hrăneşti chiar tu?

— N-avea cine altcineva! râd eu de chipul lui uimit. Îl cresc ca o femeie săracă cu un prunc la sân. I-am dat laptele meu şi iubirea mea, iar el înfloreşte de la ele.

Îmi sărută mâinile, buzele, faţa, mă sărută ca un bărbat înfometat care ar vrea să guste din tot.

— Eşti un înger. Ai fost mereu un înger pentru el şi pentru mine. Mâine-seară am să vin din nou.

— Poţi să vii din nou? spun eu, nevenindu-mi să cred. Cum?

Chicoteşte în felul lui adorabil, cum nu l-am mai auzit de atâta timp.

— De vreme ce suntem numiţi public drept iubiţi păcătoşi, pare că avem voie să fim împreună, chiar dacă am fost despărţiţi pe când eram soţ şi soţie. Sir Edward mi-a dat încuviinţarea, de parcă ar fi vrut să spună că, dacă tot suntem pedepsiţi atât de aspru pentru păcatul nostru, am putea măcar să ne bucurăm de el. Îi strecor gărzii o monedă, iar el mă aduce la tine.

— Putem să fim împreună?

Nu-mi pasă dacă ne petrecem tot restul vieţii în turn dacă putem să dormim unul în braţele celuilalt, iar el poate să-şi vadă fiul.

— Nu aşa speram să trăim, dar mai bine de atât nu se poate, deocamdată, spune el. Şi încă am speranţă. Elisabeta nu poate să-şi înfrunte toţi sfetnicii. Iar William Cecil şi Robert Dudley ştiu că nu suntem vinovaţi decât pentru că ne iubim. Ne sunt prieteni. Vor un moştenitor protestant la tron, iar noi îl avem. Se vor opune reginei Maria a Scoţiei; n-o vor accepta niciodată. Nu disper, iubirea mea.

— Nici eu, spun eu, încurajată de cuvintele lui. Nu disper. Niciodată nu voi dispera, dacă pot să fiu cu tine.

[56] Turnul Londrei, Vara anului 1562

În ciuda a toate, în ciuda răutății reginei, suntem fericiți. Mama lui Ned îi trimite ce-a strâns din simbrii și taxele pe pământuri, așa că e un prizonier bogat. Mituiește gărzile și face să ni se aducă tot ce dorim. Vine în odăile mele și luăm cina împreună în fiecare seară, ne jucăm cu pruncul și ne iubim. Ziua devine timp de așteptare, când studiez, am grijă de copilul nostru și le scriu scrisori prietenilor de la curte. Sir Edward, locotenentul Turnului, îmi dă voie să mă plimb prin grădina lui, iar eu iau copilul cu mine și-l așez pe un șal pe iarba încălzită de soare, ca să poată să dea din picioare și să privească pescărușii care zboară în cercuri pe cer, deasupra lui.

Noaptea e momentul când viața mea adevărată începe, când garda îi permite lui Ned să intre în liniște în camera mea, iar noi vorbim și citim împreună. Mă privește cum îl hrănesc pe fiul nostru, cum îl înfăș pe scândură și i-l dau slujnicei să-l culce, apoi, la cină, mâncăm mâncăruri alese trimise de mama lui de la Hanworth și gustări aduse fără nici o plată la Turn, daruri din partea oamenilor din Londra.

În fiecare zi, eu sau Ned primim un bilețel sau o scrisoare de la cineva care ne promite să ne sprijine dacă vom cere să ni se schimbe sentința. Unii dintre ei ne promit că, dacă vom evada, vom găsi în casa lor un adăpost. Unul sau doi dintre ei chiar se oferă să strângă oștire și să ne elibereze. Le ardem pe toate de îndată și nici măcar nu aducem vorba despre ele. Elisabeta a decis că suntem păcătoși: nu trebuie să mai scornească vreo fărădelege și mai rea de care să ne acuze. N-o să-i oferim nici o scuză ca să ne judece pentru trădare.

Dar, în orice caz, nu ne acordă atenție în timpul verii. Probabil se gândește că a făcut tot ce putea ca să ne ruineze și acum se ocupă de alte certuri. A arestat-o pe buna ei prietenă și doamnă

de companie, Kat Ashley, fiindcă i-a recomandat să-l aleagă drept soţ pe Erik, prinţul Suediei. Elisabeta se simte mai jignită acum, când Kat o sfătuieşte să se căsătorească, decât atunci când Kat a prevenit-o că toată lumea o consideră o târfă. Cine poate să prevadă ce anume o să-i trezească temerile Elisabetei? Nimeni nu ştie ce urmează să facă. A devenit atât de speriată şi de crudă, încât şi-a întemniţat guvernanta iubită, femeia despre care spune că i-a fost ca o mamă.

— De ce o învinuieşte? îl întreb pe Ned.

— N-o învinuieşte de nimic, răspunde el. Nu există învinuiri. Elisabeta nu respectă propriile legi. Kat Ashley a fost arestată dintr-un capriciu. Dumnezeu ştie ce-o să se aleagă de ea. Poate că Elisabeta va spune de ce fărădelege se face vinovată sau poate va fi ţinută în temniţă câteva zile şi apoi va fi eliberată şi i se vor înapoia favorurile. Poate că Elisabeta va porunci să fim şi noi eliberaţi prin aceeaşi scrisoare.

Suntem mai mulţi ţinuţi prizonieri fără temei, fără să fim acuzaţi de ceva, victimele mofturilor sau ale geloziei Elisabetei. Verişoara mea, Margaret Douglas, e supusă la interogatorii, acuzată de o duzină de rapoarte neclare ale unor spioni, ţinută prizonieră în propriile apartamente. Soţul ei, Matthew Stewart, Conte de Lennox, e întemniţat aici, undeva în Turn. Nici nu l-am văzut vreodată, plimbându-se pe acoperiş sau măcar privind de la vreo fereastră. Mă tem că e întemniţat singur şi ştiu că va ceda dacă e tratat în felul acesta. Nu a fost niciodată printre preferaţii reginei, iar soţia lui este moştenitoare şi rivală. Nu are forţa de a îndura vrajba Elisabetei. Fiul lor, Henry Stuart, este, de asemenea, prea fragil să o înfrunte; mai bine că a reuşit să fugă în Franţa. Curtea zumzăie de la bârfele despre verişoara Margaret, care ar fi plătit vrăjitori şi prezicători, ar fi prezis moartea Elisabetei, ar fi îndemnat-o pe Maria, regina Scoţiei, să se căsătorească cu Henry Stuart şi să unească Anglia şi Scoţia sub domnia lui...

— Ce? îl întrerup pe Ned. Cum îngăduie Elisabeta aşa ceva? Dacă Margaret a făcut lucrurile astea, de ce o ţine la Sheen, ca şi cum s-ar face vinovată doar de vreo nepoliteţe neînsemnată, în timp ce noi suntem încuiaţi aici pentru mult mai puţin de atât?

— Dacă dovedesc că a plătit vrăjitori, ar putea s-o ardă pe rug, ca pe o vrăjitoare, spune el calm. Nu-i port pică pentru că

e la Sheen, dacă se pregătesc să o acuze de aşa ceva. Pot s-o ducă de la Charterhouse, din Sheen, la Smithfield fără măcar s-o judece dacă dovedesc că s-a folosit de o vrăjitoare pentru a prezice moartea reginei.

Pruncul se află în braţele mele, suge şi aţipeşte. Se foieşte când îl strâng mai tare.

— Oare e în stare Elisabeta să-şi ucidă propria verişoară? îl întreb foarte încet. E în stare să facă aşa ceva?

El clatină din cap. Nu ştie de ce e ea în stare. Nici unul dintre noi nu ştie ce-ar putea să facă.

— Am veşti pentru tine, spun rupând tăcerea. Am ceva să-ţi spun în seara asta. Sper să te facă fericit.

Mă serveşte cu câteva căpşuni timpurii, un dar de la un prieten fără nume, de pe câmpiile din Kent.

— Spune-mi.

— Nu am avut sângerări femeieşti şi cred că sunt însărcinată.

Încerc să zâmbesc, dar îmi tremură buzele. Îmi e aşa de teamă că se va înfuria, că lucrul acesta ne va aduce şi mai multe necazuri. Dar el lasă lingura din mână, dă ocol mesei, îngenunchează lângă mine şi mă ia în braţe. De data aceasta, bucuria lui e desăvârşită. Ne cuprinde pe mine şi pe Teddy într-o îmbrăţişare caldă.

— E cea mai bună, cea mai bună veste pe care aş fi putut s-o aud, spune el. Când mă gândesc că tu eşti atât de sănătoasă şi roditoare, iar eu aşa de puternic, încât să facem un copil în locul acesta îngrozitor, care a văzut atâta moarte. Slavă Domnului, care a făcut lumină din întuneric. E ca un miracol. E ca şi cum am da moartea la o parte să facem un copil între zidurile acestei temniţe.

— Chiar eşti fericit? cer eu să-mi adeverească.

— Dumnezeu mi-e martor! Da! E o veste minunată.

— Să-i spunem lui sir Edward?

— Nu, hotărăşte el. Nu vom spune nimănui. O să păstrăm secretul, aşa cum ai mai făcut. Poţi să te ascunzi de slujnică? De doamne?

— Dacă rămân la fel de slabă ca înainte, nimeni nu va şti până în ultimele luni, spune eu. Data trecută, abia se vedea.

— Hai să alegem când şi unde o să spunem, zice el. E un secret important; hai să-l păstrăm şi să-l folosim cât se poate de bine. O, iubirea mea, sunt atât de bucuros. Te simţi bine? Crezi că e tot băiat?

Râd.

— Un alt moştenitor pentru Elisabeta? Crezi că o să se bucure să aibă încă o rudă cu sânge regal?

Zâmbetul lui se aspreşte.

— Cred că n-o să poată să nu ne recunoască fiii şi, dacă avem doi, cu atât mai mult.

— Şi dacă o să avem o fată?

Îmi ia mâna şi o sărută.

— Atunci o s-o botezăm Katherine-Jane, după mama ei cea frumoasă şi după mătuşa cea sfântă, binecuvântate de Dumnezeu să fiţi toate trei, fiica mea, mama ei şi mătuşa ei, întemniţate toate pe nedrept aici.

[57] Turnul Londrei, Vara anului 1562

În oraş e din ce în ce mai cald, iar eu mă tem de ciumă. Mereu apar boli pe timp de vară, de aceea curtea pleacă în voiaj – pentru ca palatele să fie curăţate, iar Elisabeta să-şi mute trupul ei sterp departe de orice boală. E primul an pe care-l petrec la Londra în timpul verii, iar duhoarea râului şi a şanţului cu apă din jurul Turnului mă îngrozeşte. Nu trebuie să fii vreun doctor iscusit ca să recunoşti mirosul molimei. Londra miroase a moarte, iar eu mă tem să trag în piept aerul ei.

Prietena din copilărie şi doamna de companie a Elisabetei, Kat Ashley, e mutată din Turn pentru propria-i siguranţă. Încă e în dizgraţie, dar Elisabeta n-ar lăsa ca buna ei prietenă să se afle în vreun pericol. Însă noi suntem lăsaţi aici să ne asumăm riscurile cu aburii pestilenţiali ai canalelor şi cu râul. Îmi lasă pruncul aici – unde ştie că e molimă.

— Să-i scriu lui William Cecil şi să-i cer să ne mute? îl întreb pe Ned într-o seară.

Ține copilul în brațe și îi cântă un poem compus de el. Copilul gângurește fericit, ca și cum ar înțelege cuvintele care rimează, cu ochii albaștri ațintiți asupra chipului iubitor al tatălui său.

— Nu înainte să primim vești de la curte, spune el, ridicându-și privirea către mine. Se petrec schimbări mari, care ne vor afecta. Regina a încercat să facă o alianță cu regina Scoției, dar, în Franța, a avut loc un atac îngrozitor asupra reformaților. Protestanții s-au revoltat fățiș împotriva familiei Guise, care se află la cârma țării, și cer ajutor din partea Elisabetei. Ea plănuia să se întâlnească cu regina Maria, dar cred că acum nu mai poate. Nici măcar Elisabeta nu are curajul să se împrietenească în văzul lumii cu o femeie a cărei familie îi execută pe protestanții ei. Când Elisabeta se va întoarce la Londra la toamnă, predicatorii și Parlamentul o vor forța să încuviințeze faptul că nu se poate alia cu Franța, când aceasta s-a pătat cu sângele celor de-o credință cu noi. Chiar rudele Mariei, regina Scoției, cei din familia Guise, sunt cei care i-au trecut pe cei din Biserica noastră prin sabie și i-au ucis fără îndurare. Elisabeta nu poate să târască Anglia într-o alianță cu o fiică Guise. Nimeni n-ar accepta așa ceva.

— Dacă renunță la alianța cu Maria, atunci nu mai rămâne altcineva moștenitor, în afară de Margaret și de mine, subliniez eu.

— Și micul lord de aici, spune tatăl său. Dacă ești destul de bună să-i transferi dreptul tău. Lord Beauchamp este următorul moștenitor de parte bărbătească. Vezi cât de sever mă privește? O să fie un rege pe cinste.

— L-a declarat bastard, spun eu cu ranchiună.

— Toată lumea știe că e o minciună, spune tatăl lui și soțul meu. Nici măcar nu țin seama de ea.

[58] Turnul Londrei, Vara anului 1562

Curtea se întoarce la palatul de la Hampton Court la sfârşitul verii şi hotărăşte, fără tragere de inimă, că Anglia trebuie să-i sprijine pe protestanţii din Franţa. Elisabeta e disperată după o alianţă cu Maria, regina Scoţiei, şi-şi adună tot curajul ca să poruncească fortificarea oraşului Le Havre pentru a proteja protestanţii hughenoţi de oştirea familiei Guise. Toată lumea se aşteaptă ca Robert Dudley să fie în fruntea oştirii engleze şi se iscă nenumărate nemulţumiri şi acuzaţii de favoritism atunci când regina insistă ca el să rămână acasă şi-l trimite pe fratele lui, Ambrose, în locul său. Robert Dudley e prea nepreţuit pentru ea ca să-şi asume riscuri, chiar şi dacă e vorba de cauza sfântă a unui război care apără religia ţării.

Acest război ar putea însemna salvarea noastră. Aproape sigur, Elisabeta îl va elibera pe Ned ca să conducă o oştire.

— Contele de Lennox ar fi şi el tare bucuros să fie eliberat, îmi mărturiseşte sir Edward, temnicerul meu. Bietul om nu are firea care să-l ajute să rabde întemniţarea.

— Nu cred că-i face plăcere cuiva, spun eu enervată.

— Se plânge mult din pricina libertăţii de care are parte soţul tău şi de faptul că puteţi să vă întâlniţi. Îi e dor şi lui de soţia sa, lady Margaret, chiar foarte mult. Plânge de singurătate noaptea, în camera lui.

— Atunci nu ar fi trebuit să conspire împotriva reginei, spun eu cu afectare.

— Dacă a făcut asta.

— Da, sigur. Dar ce-a păţit?

Locotenentul se apleacă spre mine, de parcă ar putea să-l audă altcineva, în afară de Domnul Năsuc, de pe umărul meu, şi Teddi, din braţele mele.

— E destul de pierdut, bietul om. Zgârie pe la uşă şi plânge după soţia lui. Spune că pereţii se strâng în jurul lui şi mă imploră să deschid ferestrele.

— Înnebuneşte? întreb eu.

— Nu e-n toate minţile, încuviinţează sir Edward. Unii oameni nu îndură asta, ştii. Şi nu toţi prizonierii trăiesc aşa de bine ca tine şi domnul.

— Suntem foarte recunoscători, spun eu.

E adevărat. Suntem fericiţi aidoma câneparilor din colivie - soţul meu, fiul lui şi cu mine. Iar acum mă bucur şi de pruncul care o să vină.

[59] Turnul Londrei, Toamna anului 1562

Aştept vizita surorii mele, Mary, cu încredere crescândă că va veni şi-mi va spune că urmează să fim eliberaţi, dar nu vine. Îmi trimite un bileţel prin care mă anunţă că sunt încă la Hampton Court şi că regina a căzut la pat, bolnavă; au fost chemaţi doctorii, dar nimeni nu ştie ce e cu ea.

— Nu, e mai rău de atât, e pe patul de moarte, şopteşte Ned, când intră în camera mea devreme, sărutându-şi fiul şi dându-i-l înapoi slujnicei. Vino, spun el, trăgându-mă către locul de la fereastră, unde putem să vorbim în linişte.

Domnul Năsuc face un salt şi se aşază solemn între noi.

— Pe patul de moarte? Credeam că suferă iar de dropică.

— Am prieteni la curte, care-mi aduc veşti. E grav, e foarte grav. Kitty, regina a făcut vărsat. E adevărat: vărsat, şi şi-a pierdut cunoştinţa. Chiar acum, nu poate să vorbească sau să se mişte. Din câte ştim, e posibil să fi murit deja. Ar putea să fie moartă chiar acum. Micul Consiliu s-a întrunit în grabă. Primesc mesaje tot timpul. Încearcă să aleagă un succesor, dacă Elisabeta moare.

— Dacă moare?

Mă înec cu vorbele astea. A fost aşa un blestem şi o năpastă asupra vieţii mele, că abia îmi pot închipui o lume în care ea nu există.

— Să moară? E posibil ca Elisabeta să moară?

— Da! Nu auzi ce-ţi spun? Ar putea muri. Pare de neînchipuit, dar e mai mult decât probabil. Are vărsat şi nu e prea zdravănă la trup. A căzut la pat şi-i creşte febra. Micul Consiliu s-a întrunit. Trebuie să aleagă un moştenitor, dacă ea nu va spune nimic. A amuţit din pricina febrei, aiurează. Îl propun pe Henry Hastings, o propun pe Maria, regina Scoţiei sau pe Margaret Douglas.

Se opreşte; zâmbeşte, iar ochii îi strălucesc.

— Dar, cel mai mult, desigur, te propun pe tine.

Trag aer în piept. Mă gândesc la ziua în care lui Jane i s-a oferit coroana, iar ea ştia că trebuie s-o primească.

— Pe mine, spun eu lipsită de expresie.

Mă gândesc la Jane şi la primejdia uriaşă a ambiţiei, mă gândesc la ispita coroanei şi la ce se întrevede pentru fiul meu.

— Testamentul lui Henric al VIII-lea numeşte descendenţa mamei tale, după Elisabeta, spune el cu hotărâre. Nu pe mama lui Margaret Douglas, nu descendenţa scoţiană; mama ta, apoi tu. Elisabeta a spus că descendenţa trebuie să urmeze ordinea naturală, dar Micul Consiliu nu vrea să o facă pe Maria, regina Scoţiei, pe jumătate Guise, regină a Angliei, când noi suntem în război cu Franţa şi cu familia ei. Bătrânul rege Henric a numit familia ta în testament. Testamentul regelui Edward a numit-o pe Jane, apoi pe tine. Nu există decât un succesor Tudor protestant. Tu eşti acela. Totul conduce către tine.

Mă gândesc. Trag aer în piept şi mă gândesc la fiul meu şi la pruncul care ar trebui să se nască prinţ. Întemniţarea mi-a ascuţit ambiţiile. Nu voi suferi pentru că sunt moştenitoare şi pentru că nu-mi reclam tronul.

— Sunt pregătită, spun eu, deşi glasul îmi tremură puţin. Sunt pregătită. Pot să port coroana surorii mele.

El răsuflă parcă uşurat că îmi cunosc datoria faţă de ţară, că sunt pregătită să-mi ocup locul pe tron.

— Elisabeta ar putea fi moartă chiar acum, iar ei ar putea să-ţi aducă coroana. Ar putea să fie deja pe barjă, plecând de la Hampton Court şi îndreptându-se încoace odată cu mareea.

— Să vină la mine aici, în Turn?

— Aici, în Turn.

Mă gândesc că ar fi de rău augur să-mi încep domnia în locul în care Jane şi-a început-o şi şi-a sfârşit-o pe a ei. Apoi mă gândesc că e o idee neînsemnată, proastă. Ar trebui să-mi pregătesc discursul pentru când vor veni să-mi spună că Elisabeta a murit.

— Ar putea să fie un război? întreb eu. Dacă aş urca pe tron, papistaşii s-ar răscula împotriva mea?

El se încruntă.

— Aproape sigur că nu. N-ar avea nici un sprijin. Maria, regina Scoţiei, nu poate invada cât timp Franţa se află în plină revoltă, iar familia ei nu poate trimite oştirea franceză s-o sprijine. Margaret Douglas scrie o mulţime de scrisori, dar nu are nici o oştire şi nici un sprijin în ţară. E arestată şi ea, iar soţul ei plânge la gratiile ferestrei, fără să-i poată fi de vreun folos. Henry Hastings face parte din vechea familie regală şi nu e sprijinit de nimeni. Altcineva nu mai există. Acesta trebuie să fie momentul tău. Acesta trebuie să fie chiar momentul tău.

Face un semn cu capul către uşa închisă a slujnicei.

— Şi al lui. Succesorul de drept.

Se aude o bătaie slabă în uşă, iar eu sar în picioare, lovind masa şi vărsând vinul.

— A sosit momentul? întreb.

Simt cum inima îmi bubuie să-mi spargă pieptul şi mă gândesc la prunc, în siguranţă şi tăcut în pântecele meu şi la fratele lui din camera alăturată. Cred că noi suntem noua familie regală şi că s-ar putea să mi se aducă coroana.

Ned străbate camera în doi paşi şi deschide uşa. În faţa ei se află o gardă şi încă un bărbat.

— Un sol, Milord, spune garda cu respect. Spune că trebuie să vă vadă.

— Ai făcut bine că l-ai adus la mine, spune Ned calm.

Garda se dă la o parte, iar omul intră în odaie.

Nu-mi pot lua ochii de la pergamentul din mâna lui. Poate că are sigiliul regal, poate că e din partea Micului Consiliu, care îmi aduce vestea morţii Elisabetei şi îmi spune că se îndreaptă încoace.

Ned întinde o mână hotărâtă. Solul îi dă pergamentul. E un mesaj scurt, mâzgălit.

— Scrie să am încredere în tine, îi spune Ned bărbatului. Ce veşti ai?

— Regina l-a numit pe Robert Dudley.

— Ce?

Ned strigă atât de tare, e atât de uimit, încât îl aud pe Teddy plângând în camera slujnicei, iar ea deschide uşa să arunce o privire.

— Nimic! Nimic! îi ordon, făcându-i semn să se întoarcă la copil.

Mă întorc către sol:

— Trebuie să fi înţeles greşit. Nu se poate una ca asta.

— L-au numit Protector al Ţinutului, iar Micul Consiliu a depus jurământ să-l sprijine.

Eu şi Ned schimbăm o privire, nevenindu-ne să credem.

— Nu se poate, şoptesc eu.

— Ce spune stăpânul tău? întreabă Ned.

Bărbatul rânjeşte.

— Spune că n-au de gând să se certe cu o femeie pe moarte, dar că soţia dumneavoastră ar trebui să fie pregătită.

Se întoarce înspre mine şi face o plecăciune adâncă, destinată familiei regale.

— Spune că nu mai durează mult. Nimeni nu va sprijini un Dudley şi nimeni nu vrea alt Protector. Regina şi-a pierdut minţile din pricina febrei. Numindu-l pe Robert Dudley, i-a dat Micului Consiliu dreptul să încoroneze pe cine doresc. Şi-a pierdut judecata; nu se pot înţelege cu ea. Nimeni nu-i va da lui coroana. Regina şi-a abandonat propria descendenţă, şi-a trădat propria coroană. Toată lumea ştie că trebuie să fie lady Hertford.

Îmi face din nou o plecăciune.

Ned aprobă din cap, gânditor.

— Nu e nimic de făcut până când moare regina, Dumnezeu s-o binecuvânteze, spune el. Orice mişcare am face, nu poate să fie decât atunci. Suntem supuşii ei atâta vreme cât respiră. Ne vom ruga pentru însănătoşirea ei.

— Da, spune bărbatul. Mă întorc la Hampton Court să-i spun stăpânului că înţelegeţi. O să primiţi alte veşti de îndată ce le aveam.

— Trăim vremuri neobişnuite, spune Ned, ca pentru sine. Vremuri surprinzătoare.

Sigur că nu putem dormi. Nici măcar nu ne întindem în pat să ne sărutăm. Nu putem mânca. Nu suntem în stare, nici unul dintre noi, să facem nimic în afară de a merge agitați prin cele două odăi și de a ne uita pe fereastră către grădina întunecată să vedeam dacă nu cumva se apropie cineva cu o torță. Îmi schimb rochia ca să arăt cât se poate de bine când vor veni să-mi aducă coroana. Pun o bucată de pânză peste colivia câneparilor ca să se culce și să nu cânte. Cățeii stau liniștiți în culcușul lor, iar Domnul Năsuc e în cușcă. Fără o sală de primiri, fără curte, suntem cât putem fi de demni. Stau pe singurul scaun bun, iar Ned în picioare, în spatele meu. Nu putem să nu luăm o atitudine afectată, ca niște actori într-o piesă, jucând rolul maiestății chiar și când solii ar putea fi călare, în drum spre noi, să ne spună că scenariul e pregătit, iar acțiunea piesei s-a adeverit.

— O să-l răsplătesc pe locotenentul Turnului, spun eu.

— Nu mai spune nici o vorbă, mă previne Ned. Ne rugăm pentru însănătoșirea reginei, Dumnezeu s-o binecuvânteze.

— Da, încuviințez eu.

Mă întreb dacă e greșit ca, la suprafață, să te rogi pentru cineva, dar să speri în secret ca acel om să moară. Aș vrea s-o pot întreba pe Jane: e chiar genul de lucru pe care l-ar ști ea. Dar, serios, cum să-mi doresc ca Elisabeta să trăiască, dacă mi-a fost un dușman atât de crunt mie și fiului meu nevinovat?

— Mă rog pentru ea, îi spun lui Ned.

Cred că o să mă rog să meargă direct în rai și să nu existe purgatoriu; căci, dacă ar exista, n-ar mai scăpa niciodată de acolo.

Auzim primul tril de pasăre, care răsună tare în camera cufundată în tăcere, apoi, una câte una, își încep toate cântecul de dimineață. Un sturz scoate un tril, tare ca un flaut. Mă foiesc pe scaun și văd că Ned privește pe fereastră.

— Se luminează de ziuă, spune el. Trebuie să plec.

— Fără vreun mesaj!

— Orice sol ar veni o să mă găsească destul de ușor, spune el cu falsitate. Nu plec nicăieri. O să fiu închis în celula mea din Turn. Și, dacă mesajul ajunge la tine, atunci vor trimite după mine imediat ce ți-au spus...

Se întrerupe.

— Aminteşte-ţi, dacă întreabă cineva, te-ai rugat toată noaptea pentru însănătoşirea ei, spune el. Ai fost singură aici.

— Aşa voi spune. Şi chiar aşa am şi făcut, spun eu, cu degetele încrucişate la spate din pricina acestei jumătăţi de minciună. O să vii mîine-seară?

Mă ia în braţe.

— Negreşit. Negreşit, iubita mea. Şi-ţi voi trimite orice veste primesc. Trimite-o pe doamna ta la mine la vremea cinei şi-i voi şopti ei orice aş fi auzit de la Hampton Court.

Deschide uşa, apoi şovăie.

— Nu te lăsa păcălită de bârfe, spune el. Nu pleca din cameră până când nu vin la tine chiar cei din Micul Consiliu. Ar fi un dezastru să fii văzută acceptând coroana, iar apoi Elisabeta să se însănătoşească.

Mi-e atât de teamă de ea, că mă cuprinde un fior la gândul de a face o astfel de greşeală şi, apoi, de a trebui s-o înfrunt când mă acuză pe drept de trădare.

— N-o să plec! N-o să plec! îi promit.

Îmi jur, în sinea mea, că nu voi fi regină timp de nouă zile, ca sora mea. Voi fi regină pentru tot restul vieţii sau nu voi fi deloc. Nu pot să fac lucrul acesta să se întâmple, oricum ar fi. Totul depinde de vigoarea unei femei bolnave, de aproape treizeci de ani, care luptă împotriva uneia dintre cele mai periculoase boli din lume.

— Şi roagă-te pentru sănătatea ei, spune Ned. Asigură-te că lumea te vede rugându-te pentru ea.

Auzim cum uşa de jos se deschide, iar garda şopteşte tare în sus, pe scări:

— Milord?

— Vin, răspunde Ned.

Îmi sărută buzele.

— Pe diseară, îmi promite. Dacă nu se întâmplă ceva astăzi.

Trebuie să aştept toată ziua. Locotenentul Turnului, sir Edward, vine să mă vadă şi mă găseşte în genunchi, cu Biblia în faţă.

— Ai auzit că regina e bolnavă, spune el.

Mă ridic în picioare.

— M-am rugat pentru ea toată ziua. Dumnezeu s-o binecuvânteze şi să-i dea putere, spun eu.

— Dumnezeu s-o binecuvânteze, repetă el, dar privirea pe jumătate ascunsă pe care mi-o aruncă îmi arată că amândoi ştim că, dacă regina trece din boală direct în moarte, atunci va exista o nouă regină a Angliei, iar băieţelul din leagăn va fi prinţ de Wales.

— Poate vrei să te plimbi în grădină, se oferă sir Edward.

Înclin capul.

— Mergem acum.

Nu pot sta locului şi nu am voie să mă duc nicăieri. Nu mă pot concentra la citit şi nu îndrăznesc să visez cu ochii deschişi.

— Lucy, adu mingea lui Teddy.

Aştept şi aştept, tresărind de fiecare dată când aud zgomot la intrare, iar porţile masive scârţâie când se deschid, dar nu mai vine nici o veste de la Hampton Court. Elisabeta duce o luptă lungă, în tăcere, pentru viaţa ei, iar Micul Consiliu negociază alegerea moştenitorului tronului. Nimeni nu va fi de acord cu alegerea lui Robert Dudley drept Protector. Însuşi Dudley - al cărui tată e îngropat în Turn, la capelă, decapitat pentru trădare - ştie că nu se poate întâmpla asta, deşi aş putea să jur că ambiţia lui înfocată, ambiţia celor din familia Dudley, trebuie să fi crescut nemăsurat când a auzit vestea.

El va favoriza preferatul familiei lui: pe Henry Hastings, care s-a căsătorit cu fata Dudley în seria de nunţi în care am fost măritate şi eu, şi Janey, pentru a creşte puterea familiei Dudley. Chiar şi acum, la opt ani de la moartea lui Jane, vechiul complot pentru tron al familiei Dudley funcţionează ca o moară uriaşă, imposibil de oprit, care pune în mişcare o roată, apoi alta, până la piatra de moară uriaşă, care zguduie întreaga construcţie. Complotul e pus în mişcare, apa curge, roata morii se învârte; dar nimeni nu-l va sprijini pe Dudley.

Nimeni n-o va sprijini făţiş pe Maria, regina Scoţiei. E o papistaşă, iar rudele ei sunt în război cu protestanţi hughenoţi şi strâng

oştire să lupte împotriva soldaţilor englezi la Le Havre. A devenit peste noapte inamica Angliei şi nu-şi va recăpăta niciodată reputaţia de monarh care ne tolerează religia. Foarte puţini oameni sunt de partea lui Margaret Douglas. O avea ea sânge regal, dar e recunoscută drept papistaşă, întemniţată pentru cele mai diabolice fărădelegi. Nimeni n-ar accepta o astfel de femeie drept regină a Angliei. Nu mai există nimeni cu sânge regal şi de religie reformată, ca mine. Nimeni a cărui descendenţă să fi fost numită în testamentul regelui. Voi purta coroana surorii mele.

Toată ziua îmi răsună aceste cuvinte în minte, ca o cântare bisericească, în timp ce mă joc cu Teddy în grădină şi-l ajut să stea în picioare şi îl las să-mi sară în poală. Toată ziua aud iar şi iar: „Voi purta coroana surorii mele, îi voi împlini visul. Voi duce la bun sfârşit misiunea începută de Jane, iar raiul se va bucura".

La ora cinei, o trimit pe doamna de companie să-l servească pe soţul meu. Îi trimit în dar un coş cu piersici, iar ea le duce la masa lui. Se întoarce la mine cu buzele strânse, de parcă ar ţine un secret.

— Milady, am un mesaj.

— Ce e?

Aud în mintea mea: „Voi purta coroana surorii mele, îi voi împlini visul".

— Domnul a spus să vă zic - slavă Domnului - că regina s-a însănătoşit. Şi-a revenit din leşin, iar petele au început să-i dispară de pe chip. A spus: Mulţumesc Domnului că se simte mai bine.

— Mulţumesc Domnului, repet eu tare. Rugăciunile noastre au fost ascultate. Dumnezeu s-o binecuvânteze.

Mă întorc şi intru în casă, lăsându-l pe Teddy cu slujitoarea, chiar dacă el strigă după mine şi ridică mâinile să fie luat în braţe. Nu pot lăsa pe nimeni să-mi vadă amărăciunea de pe chip. Şi-a revenit, această rubedenie falsă, această regină diabolică. Ea şi-a revenit, iar eu încă mă aflu întemniţată aici şi nimeni nu va veni să mă elibereze. Nimeni nu vine să mă încoroneze azi.

[60] Turnul Londrei
Iarna anului 1562

Elisabeta îşi revine de parcă însuşi diavolul ar avea grijă de ea, cu tandreţe satanică. Cumnata lui Jane, care s-a numit Mary Dudley, aproape că moare, molipsindu-se de vărsat de la Elisabeta, şi rămâne fără renumita ei frumuseţe. Nu mi-e milă de ea. Ea a fost cea care a dus-o pe Jane cu barja la Syon, în seara când au făcut-o regină. A fost o călătorie nesăbuită: şi acum Jane e moartă, iar Mary îşi va petrece restul vieţii ascunzându-şi chipul pătat de lume, de parcă ambiţia familiei Dudley ar fi stricat frumuseţea fiicei lor.

Regina şi-a revenit, dar ţara e răvăşită. Toată lumea ştie că a fost cu un picior în groapă şi nu a fost numit nici un moştenitor, iar acum veştile se răspândesc în grabă, din cele mai mari case din Londra în stradă, că ea a încercat să-l transforme pe fiul unui trădător, pe nepotul unui trădător, în Protector al regatului. Regina noastră a încercat să-l transforme pe ibovnicul ei într-un tiran ca Richard al III-lea. Lumea e îngrozită că nu şi-a făcut datoria de a numi un moştenitor înainte de moarte şi şi-ar trăda apoi ţara pentru un favorit. Lumea vorbeşte şi despre alţi favoriţi ai reginei şi de pericolele pe care le aduce un monarh nestatornic. Ned primeşte un val de mesaje de la prietenii lui şi de la susţinătorii mei, care sunt oaspeţi la cine ţinute cu fereală, în taină, oferite de nobilii protestanţi, care jură că trebuie numit un moştenitor al tronului Angliei, iar acela trebuie să fiu eu.

— William Cecil e hotărât să te numească pe tine moştenitoare, îmi promite Ned. Spune că nimeni nu are pretenţii mai întemeiate, nici prin religie, nici prin descendenţă, că Elisabeta ştie asta, că toată lumea ştie asta. Spune că trebuie să fii eliberată. Toată lumea e de acord.

— Atunci de ce suntem încă aici? întreb eu.

Stăm împreună în camera mea, pe scaunul jerpelit care a fost odată tronul lui Jane. Suntem amândoi pe jumătate goi, înfierbântaţi fiindcă abia am ieşit din aşternuturi, înveliţi într-un pled în faţa căminului, sătui de sărutări şi atingeri.

— Trebuie să mărturisesc că am fost în locuri mult mai rele.

Mă strânge mai aproape de el.

— Mi-aş petrece fiecare seară, toată viaţa astfel, cu tine, spun eu, dar nu întemniţaţi. Elisabeta i-a eliberat pe Margaret Douglas şi pe soţul ei, contele de Lennox. De ce nu şi pe noi?

— Nu sunt liberi, mă corectează el. El a fost eliberat ca să stea cu ea, dar sunt încă arestaţi. Elisabeta a trebuit să-i dea voie să meargă la soţia lui fiindcă nu poate îndura temniţa.

— Nici eu nu pot îndura temniţa! exclam. Poate că ne va lăsa să stăm în arest în propriile apartamente. Am putea cere asta, dacă nu vor să ne elibereze de tot. Aş putea să nasc sub acoperişul tău, la Hanworth.

— Când vom fi eliberaţi, n-o să mă mai întorc niciodată aici. Doar o dată pe an, să pun o floare pe mormintele celor din familia noastră, promite Ned.

— Nici măcar la încoronarea mea? Aşa e tradiţia.

— O să facem o tradiţie nouă, spune el. Nu-mi mai aduc fiul între zidurile astea.

Îmi atinge cu blândeţe pântecele rotunjit.

— Pe nici unul dintre ei.

— Cel mai mult îmi place castelul Windsor, spun eu somnoroasă.

— Hampton Court, declară Ned. Şi poate că ar trebui să construim un castel nou.

— Un palat nou, îl corectez. Nu avem nevoie de un castel. Va fi pace în ţară. Putem să construim palate frumoase şi case şi să trăim ca familia regală, în mijlocul poporului nostru.

— O pace dumnezeiască, în sfârşit, spune el.

— Amin.

Mă opresc o clipă, gândindu-mă la un nou palat pe care am putea să-l numim Seymour Court.

— Aşa o să fie, e adevărat? întreb eu. Fiindcă am avut atâtea speranţe şi atâtea necazuri.

El se gândeşte.

— Chiar cred că, de data asta, ar trebui să fie aşa. Chiar nu are alt moştenitor mulţumitor şi, de data asta, a mers prea departe până şi pentru prietenii şi sfetnicii ei.

[61] Turnul Londrei, Iarna anului 1562

Eu şi Ned ne petrecem Crăciunul ca doi prizonieri, cu daruri primite din oraş şi crengi verzi din grădinile guvernatorului. Mâncăm regeşte. Locuitorii Londrei lasă daruri la zăgazul Turnului în fiecare zi: mâncare şi mici fleacuri. Sunt atât de mişcată că îi trimit daruri lui Teddy. Un argintar din Londra îi trimite o lingură cu blazonul familiei noastre, cu aripi de înger gravate pe coadă; un fabricant de jucării îi trimite un căluţ de lemn. Acesta e darul care-l încântă cel mai tare, chiar dacă încă nu merge destul de bine cât să-l poată ţine între picioare. În schimb, îl împinge înaintea lui oriunde s-ar duce şi-mi cere mie să spun „Dii!". Tot ce poate să spună e „Hii", iar tatăl său se plânge, spunând că primele lui cuvinte ar trebui să fie „*À Seymour!*".

Cinăm singuri, fiecare în camera lui, dar Ned vine în camera mea de îndată ce masa a fost strânsă, iar servitorii au plecat la culcare. Garda îi dă voie să intre şi ne culcăm în pat pentru săruturile de Crăciun. Nu ne-am mai iubit de când mi-a crescut pântecele, dar îmi lipesc chipul de pieptul lui gol, iar el mă dezbracă pentru a putea să-mi mângâie rotunjimile pântecelui.

— Nu-i face rău copilului dacă-ţi legi corsetul aşa de strâns? întreabă el.

— Nu cred, spun eu. Pe Teddy l-am ascuns până în ultimele luni.

— Mă bucur să fiu alături de tine de data asta.

Îşi îngroapă faţa între sânii mei calzi.

— Cred că sunt cel mai fericit bărbat care a stat între zidurile astea.

Chicotesc.

— Nu scrijeleşti în piatră? Nu numeri zilele?

— Mă rog să fim eliberaţi, spune el serios. Şi cred că se va întâmpla în curând. Regina trebuie să întrunească Parlamentul dacă vrea bani pentru oştirea din Franţa. Iar Parlamentul nu-i va da o leţcaie dacă nu-şi numeşte succesorul. Au prins-o în cursă. Toţi nobilii din Micul Consiliu se întâlnesc în taină încă din A Douăsprezecea Noapte, iar cele mai puternice voci au cerut ca tu să fii numită moştenitoarea ei.

Oftez.

— Recunosc că suntem căsătoriţi?

— Au ştiut-o dintotdeauna, mă asigură el. Doar că înainte n-au avut curajul s-o înfrunte. Şi, oricum, ne-au făcut pe amândoi să jurăm pentru nunta noastră în faţa arhiepiscopului de Canterbury, care a scris asta pentru regina Angliei. Arhiepiscopul de Canterbury ne-a auzit jurămintele de nuntă. N-am putea să fim mai căsătoriţi de atât. Nimeni nu mai poate să tăgăduiască acum.

Râd tare.

— Nu mă gândisem la asta! Ce neghiobi sunt! Să se prindă singuri în capcană când sperau să ne prindă pe noi.

— Netoţi, spune el cu încântarea adâncă a ibovnicului aflat în braţele iubitei.

Nimeni nu mai contează, nimeni nu mai are vreo valoare pentru noi doi, înlănţuiţi în pat, cu lumina focului din vatră licărind pe trupurile noastre pe jumătate goale.

— Nişte neghiobi într-o lume neghioabă, străini de o bucurie ca a noastră.

[62] Turnul Londrei, Primăvara anului 1563

Mary vine să ne vadă, aducând nişte pâinici proaspăt coapte în formă de omuleţi, cu stafide drept ochi, de la brutăria regală, pentru Teddy, iar braţele-i sunt pline de mici daruri.

— Doamne, ce sunt astea? o întreb.

Ea râde, răsturnând darurile pe masă.

— Când treceam prin oraş, lumea m-a recunoscut şi mi-a dat tot felul de lucruri pentru tine. Au dat năvală peste mine, doar că nu m-au omorât.

Garda îi arată locotenentului toate lucrurile pe care le-a adus, ca să se asigure că nu sunt bileţele ascunse printre ele.

— Daruri? întreb.

— Tot felul de jucărioare şi fleacuri. Lumea te iubeşte. Toţi îmi strigă că ar trebui să fii eliberată şi lăsată să trăieşti împreună cu soţul tău. Toată lumea din Anglia crede că nu ai greşit cu nimic şi ar trebui să fii eliberată. Toată lumea - chiar toată lumea - de la doamnele de la curte până la târfele din Smithfield.

— Mă cer pe mine?

— Cred că ar porni în marş pentru tine.

Ne privim în tăcere pentru o clipă.

— Nici un marş, spun eu încet. Oricum - mulţumesc Domnului că nu te-ai molipsit de vărsat, spun eu sărutând-o.

Mi-e greu să mă aplec, iar ea îşi dă seama de îndată.

— De mine nici măcar vărsatul nu se prinde, observă ea. Tu ce-ai păţit? Te doare spatele de eşti aşa de ţeapănă?

Aştept până când se urcă pe scaun, apoi îi acopăr gura cu degetul ca să nu ţipe.

— Sunt însărcinată, îi şoptesc la ureche.

Rămâne cu ochii căscaţi în strânsoarea mea, până când îi dau drumul.

— Doamne, cum? întreabă ea.

Râd. Mary e întotdeauna aşa de practică.

— De când ne-au anulat căsătoria, locotenentul i-a dat voie lui Ned să vină la mine în cele mai multe nopţi, spun eu. Mituim gărzile şi ne petrecem noaptea întreagă împreună.

— Când e sorocul?

— Nu sunt sigură. În curând, cred, peste vreo lună sau două.

Pare neliniştită.

— Katherine, trebuie să păstrezi secretul, fiindcă toată lumea vorbeşte despre tine la curte. Cei care cer să fii eliberată ar înnebuni dacă ar şti că eşti însărcinată din nou aici. Ar da năvală în Turn să te elibereze, iar gărzile ar deschide porţile. Cred că

Elisabeta va fi forțată să te numească moștenitoare, să vă recunoască nunta și pe fiul tău drept succesor de drept.

— Serios? Știu că lorzii o sfătuiesc să mă numească pe mine...

— A fost în Parlament și, la slujba de dinaintea întrunirii, chiar parohul i-a spus că trebuie să se căsătorească, în timpul predicii! Apoi i-au spus ambele Camere, una după cealaltă, să-și numească succesorul. Nu vor îngădui numirea lui Robert Dudley, pe patul de moarte. A mers prea departe de data asta. Și-a pierdut loialitatea nobililor și a Parlamentului după această greșeală. Le-a vorbit nobililor din consiliu foarte cinstit și le-a spus că trebuie să fie hotărârea ei, iar ei i-au spus direct că trebuie să se căsătorească și să dea naștere la un moștenitor sau să numească unul, că ei nu se vor lăsa conduși de poftele ei.

Scot un mic țipăt auzindu-i cuvintele.

— Nu se poate să-i fi spus asta!

— Nici nu știu de unde să încep să-ți descriu ce se petrece la curte. L-a chemat pe Henry FitzAlan, contele de Arundel, iar el i-a spus fără ocolișuri, de față cu noi, doamnele, că, dacă are de gând să se lase condusă de pofte, atunci el și ceilalți nobili o vor împiedica.

— A îndrăznit să-i spună una ca asta?

— Da. Și nu a fost singurul. Totul s-a schimbat de când cu boala ei. Nu pot să-ți spun cât de mult s-a schimbat. Cred că simte că s-a trădat pe sine. Toată lumea a văzut cât de mult îl iubește pe Dudley. Îl pune mai presus de binele regatului. Nobilii și sfetnicii ei sunt de părere că și-a trădat țara. Nimeni nu mai are încredere în ea acum; nimeni nu credea că o să meargă atât de departe încât să-l numească pe Dudley în fruntea Angliei. Toată lumea crede că s-a făcut de rușine și că ne-a dezamăgit pe toți.

— Ce i-a spus lu Henry FitzAlan?

— A fost atât de furioasă, că a început să țipe, apoi a izbucnit în lacrimi. N-ai mai văzut așa ceva. Noi, doamnele, nu știam ce să facem. Amuțise din pricina lacrimilor, iar el doar s-a uitat la ea, a făcut o plecăciune și a ieșit, iar ea s-a dus fuga în camerele ei și a trântit ușa, ca un copil care are un acces de mânie. N-a mai ieșit toată ziua – dar nici n-a mai trimis după el.

O privesc pe Mary. Sunt de-a dreptul uimită de această descriere a Elisabetei purtându-se precum un copil mânios, în loc să fie o regină impunătoare.

— Doamne, şi-a pierdut puterea, spun eu, pe gânduri. Dacă FitzAlan poate să o certe, şi-a pierdut puterea asupra curţii.

— Iar Robert Dudley nu are nici una. Ţi-am spus că, pe patul de moarte, i-a lăsat o avere valetului lui, prin testament?

— Lui Tamworth? întreb eu, amintindu-mi de bărbatul care s-a ridicat din pat şi a mers să păzească uşa fără să fie surprins sau să pună întrebări, ca şi cum ar mai fi făcut asta de multe ori.

— Pe patul de moarte, repetă Mary. Aşa că acum toată lumea spune că asta dovedeşte că el a păzit uşa cât timp ea a fost cu Dudley. S-a făcut de ruşine pe de-a-ntregul, la fel şi Dudley.

— Nimeni nu-l sprijină drept Protector al regatului?

Mary capătă o expresie plină de dispreţ.

— Nici măcar un om. Nici măcar el nu se apără. Spune că Henry Hastings ar trebui să moştenească, dar o spune doar pentru că sunt cumnaţi. Nici măcar Dudley nu are îndrăzneala să pretindă funcţia de Protector. A fost vorba de un delir de la febră, iar asta demonstrează că singurul lucru la care se gândeşte o regină pe moarte este să-i lase regatul ibovnicului ei şi să-şi ascundă secretul ruşinos plătindu-l pe valetul lui.

— Iar Parlamentul o va forţa să numească un moştenitor?

— Nu-i vor da banii pentru oştirea din Franţa dacă n-o face. Au strâns-o în menghină. Trebuie să trimită bani pentru oştire, iar Parlamentul o să-i dea doar dacă îşi numeşte moştenitorul - dacă te numeşte pe tine.

— Nu poate numi pe altcineva?

— Nu există altcineva.

Lui Mary îi sclipesc ochii.

— Nu pot să-ţi spun câţi prieteni am acum la curte. Ai zice că sunt înaltă de trei picioare. Toată lumea mi-e prietenă şi tuturor li s-a frânt inima pentru tine. Am zeci de mesaje pentru tine. Toată lumea e de părere că ar trebui să fii tu. Chiar şi Elisabeta. Va trebui să facă anunţul cât de curând acum.

Mă opresc o clipă să-mi savurez victoria.

— E sigur, Mary? Nu cred că mai pot suporta încă o speranţă falsă.

— E sigur, spune ea. Va trebui să te numească pe tine. Trebuie să numească pe cineva şi nu mai există altcineva.

— Şi să mă elibereze, spun eu.

— Sigur că trebuie să te elibereze, încuviinţează sora mea.

— Şi pe Ned, şi să-l declare soţul meu.

— E nevoită. Nu poate să pună o toană de femeie înaintea voinţei Parlamentului. A promis public că va accepta sfaturile şi-şi va numi moştenitorul şi nimeni nu o sfătuieşte să numească pe altcineva în afară de tine.

— I-au rămas semne multe de la vărsat? întreb eu, gândindu-mă la frivolitatea nebunească a Elisabetei.

— Face tot ce poate să uite de ele. Are doar câteva semne pe faţă şi le sulemeneşte. I-au tăiat părul când avea febră, aşa că acum poartă o perucă din păr roşu, de cal. Dar avea o înfăţişare plăcută când s-a dus la Parlament, cu pelerina ei stacojie, cu blană de hermină. Vreo doi au spus că părea aşa de tânără şi sănătoasă, că ar putea să le dea moştenitorul anul viitor, dacă ar vrea să se căsătorească acum.

— Dar n-o să se căsătorească niciodată la cererea lor, prezic.

Mary clatină din cap.

— Aş jura că, dacă nu poate să-l aibă pe Robert Dudley, n-o să ia pe nimeni altcineva. Cei mai mulţi sunt de părere că a arătat ea însăşi asta, când l-a numit moştenitorul ei.

— Atunci de ce nu înţelege că eu a trebuit să mă căsătoresc din dragoste? întreb eu. Dacă ea e atât de îndrăgostită, că şi-ar pune în pericol regatul? De ce nu are înţelegere pentru mine?

Mary clatină din cap când îmi aude tonul plângăreţ.

— Pentru că ea nu e ca tine, afirmă ea. Tu n-o înţelegi. Toată lumea crede că e o femeie condusă de pasiune, că-şi pune inima pe primul loc. Dar nu e aşa. E o femeie care simte pasiunea, dar aceasta nu o schimbă. E hotărâtă şi egoistă. Nu va renunţa niciodată la Robert Dudley, dar nici nu se va căsători cu el. Iubeşte tronul mai mult decât pe el. El încă se gândeşte că ea nu va putea să-i reziste, dar cred că greşeşte. O să descopere că o să iasă cel mai rău din înţelegerea asta: mereu aproape de Elisabeta, dar niciodată pe tron.

— O faci să pară un tiran, şoptesc eu.

Mary ridică din sprâncenele arcuite.

— E o Tudor, spune ea. Toţi sunt tirani.

Scot un ţipăt şi-mi pun mâna pe pântece, unde am simţit o mişcare puternică. Mă aplec, gâfâind de durere.

Mary devine dintr-odată grijulie. Sare de pe scaun şi se întinde să-mi pună mâna pe spinarea îndoită.

— Ce e? Ce e?

— Ceva se mişcă, icnesc eu, aşteptând ca durerea să revină. Mă îndrept.

— O, doamne, ce încordare dureroasă.

— Vine pruncul? Ţi-a venit sorocul?

— De unde să ştiu eu când trebuie să vină? spun, înnebunită. Nu am voie să văd o moaşă sau un doctor.

Senzaţia reapare şi, de data asta, mă ţin de braţele scaunului vechi şi gâfâi ca un câine, în timp ce durerea creşte şi scade.

— Nu, îmi amintesc asta, spun eu, când reuşesc să-mi recapăt răsuflarea. Vine acum.

— Ce pot să fac?

Mary îşi suflecă mânecile şi se uită în jurul ei, prin încăpere.

— Nimic! Nu trebuie să faci nimic!

Mă simt destul de bine, cât să-mi dau seama că Mary nu trebuie să fie găsită aici, asistând la naşterea încă unui moştenitor al tronului Angliei.

— Trebuie să pleci şi să nu spui o vorbă despre asta.

— Nu pot să te las aşa, aici!

— Chiar acum! Şi nu scoate o vorbă.

Îmi strâng pântecele cu mâinile, ca şi cum aş putea să încetinesc mişcările copilului şi durerile care vin şi pleacă sunt de neoprit.

— Du-te, Mary! De îndată ce ai ajuns destul de departe, cât să fii în siguranţă, o s-o trimit pe slujnica mea la locotenent, iar el îmi va face rost de o moaşă. Dar tu nu trebuie să ştii nimic despre naştere. Va trebui să aştepţi veştile împreună cu restul curţii, apoi să te prefaci surprinsă.

Aproape că ţopăie pe loc de frustrare.

— Cum să te las? Sora mea? Fără nici un ajutor? Aici? Unde Jane... unde Jane...

— Ca să fii în siguranţă, strig.

Durerea apare din nou. Simt cum chipul mi se acoperă de sudoare, la fel şi pântecele.

— Îmi pasă tare mult de siguranţa ta. Jur că aşa e. Pleacă, Mary, şi roagă-te pentru mine în secret.

Sunt aplecată deasupra scaunului, aşa că ea se ridică în vârful picioarelor şi mă sărută pe faţă.

— Dumnezeu să te binecuvânteze şi să te apere, şopteşte ea cu ardoare. Am plecat. Cheamă-ţi slujnica de îndată. Trimite-mi veşti negreşit.

Iese tiptil din odaie, iar garda îi deschide, apoi închide zăvoarele în urma ei. Aştept câteva clipe, trecând printr-un alt val de durere, apoi strig:

— Lucy! Vino la mine!

Se iscă o mare forfotă. Camerele sunt golite pentru naştere, iar gărzile Turnului pornesc în fugă prin oraş, în căutarea unei moaşe care poate să vină de îndată şi a unei doici cu lapte. Servitorii din Turn aduc un divan în odaia mea şi leagă o frânghie de stâlpii patului ca să am de ce trage în timpul durerilor facerii, iar eu mă plimb de colo-colo prin camere şi mă apuc strâns de spătarul unui scaun când încep durerile. Acum vin repede; abia reuşesc să-mi revin între ele. Căţeii se încurcă printre picioarele noastre, iar Domnul Năsuc stă pe marginea de sus a oblonului din lemn şi mă priveşte îngrijorat cu ochii lui căprui, sclipitori. Îi trimit mesaj lui Ned şi, când arunc o privire pe fereastră în timp ce mă plimb înainte şi înapoi, încercând să-mi alin durerea de spate care nu mă mai slăbeşte, văd că eşarfa de la fereastra lui a fost înlocuită. Acum a arborat flamura familiei Seymour, iar eu râd tare de bucuria lui şi trebuie să mă liniştesc sprijinindu-mă de perete.

Doamna mea de companie, doamna Rother, intră, albă ca lenjeria de pe ea, şi o femeie grasă şi roşie la faţă o urmează.

— Milady, spune doamna Rother. N-am ştiut! Dacă mi-ai fi spus, am fi putut să ne pregătim. Ea e cea mai bună moaşă pe care am reuşit s-o găsim atât de grabnic.

— Nu mă băgaţi în seamă pe mine, protestează femeia, vorbind cu accentul puternic al celui născut şi crescut în Londra.

— Nu mă deranjează, o liniştesc. Sper că vei avea grijă de mine şi de pruncul meu. E a doua naştere a mea.

Ea îmi ia mâinile într-ale ei, într-o strânsoare liniştitoare şi cărnoasă, în timp ce servitorii din spatele meu aştern de divan

cu cârpe curate şi aduc carafe cu apă fierbinte, scutece şi cearşafuri şi cârpe rupte fâşii pentru înfăşat.

Lucy îl ţine pe Teddy pe şold.

— Să-l scot de-aici? întreabă ea cu nelinişte. Şi n-ar trebui să dăm şi câinii afară?

Dintr-odată, oboseala mă copleşeşte.

— Da. Faceţi tot ce trebuie, le spun doamnei Rother şi lui Lucy. Eu vreau să mă întind.

Mă conduc până la divan şi mă lasă să mă odihnesc între reprizele de durere.

— Spune-i domnului meu să mă simt bine, îi şoptesc lui Lucy. Spune-i că sunt bucuroasă.

Copilul se naşte în seara aceea, un băieţel frumos, aşa cum m-am rugat să fie. Îmi leagă părţile sângerânde cu muşchi şi-mi înfăşoară sânii cu pânză şi mă las să stau întinsă în patul mare şi zdrenţăros. Au găsit o doică, iar ea stă lângă mine şi-l hrăneşte. I-l arătăm lui Teddy, care arată cu degetul şi spune „Hii", ca şi cum i-ar spune pruncului să încalece. Dar Ned nu are voie să vină la mine.

Locotenentul Turnului, sir Edward, şopteşte prin uşa pe jumătate deschisă înspre sala de primiri:

— Am trimis veşti despre tine la curte, lady Hertford. Mă tem că vor fi peste poate de surprinşi.

— Mulţumesc, spun eu sprijinindu-mă de perne.

Sunt ameţită fiindcă am băut berea caldă pentru naştere. Ştiu că întreaga curte va fi mai mult decât surprinsă. Cei care-şi doresc o succesiune protestantă sigură vor fi încântaţi - adică aproape toată lumea. Cei care-mi măsoară dreptul la tron, vor vedea că acum e îndoit. Doar Elisabeta îmi va purta pică pentru acest prunc minunat şi va fi geloasă pe fericirea mea. Va trebui să aşteptăm şi să vedem cum se va răzbuna.

Se mişcă repede, plină de răutate. Locotenentul Turnului, sir Edward, e închis în propria temniţă, iar lui Ned i se porunceşte

să se prezinte la curtea de judecată şi să răspundă acuzaţiilor de a fi deflorat o fecioară de sânge regal în casa reginei, de a fi evadat din temniţă şi de-a o fi necinstit din nou pe prinţesa regală.

Când pleacă de la Turn ca să apară în faţa celor care-l acuză, arborez flamura familiei Seymour la fereastra mea ca să vadă că soţia şi pruncii săi sunt teferi, că ne onorăm numele şi că nu-l vom tăgădui niciodată.

Desigur, el nu ne abandonează. Dar nu ştiu ce spune şi nici cum suportă întrebările la care e supus până nu primesc un bileţel nesemnat de la Mary, cu un scris pe care nu-l recunosc.

Micul Consiliu te-a anunţat drept moştenitoare chiar în ziua când au primit vestea că eşti grea. S-a stârnit agitaţie, dar asta îţi atestă căsătoria şi-ţi întăreşte dreptul la tron. Ned s-a descurcat bine la judecată şi a jurat că sunteţi soţ şi soţie. O să fie amendat cu o sumă mai mare decât ar putea să plătească cineva – şi va sta în temniţă cine ştie cât. Locuitorii Londrei cer eliberarea ta, cântând balade şi comparându-te cu sora noastră, Jane. Cer să fie eliberaţi fiii tăi, îi numesc pe băieţi prinţii binecuvântaţi din Turn. Trimite-mi veste cum vă simţiţi tu şi copiii. Arde biletul ăsta.

[63] Turnul Londrei, Vara anului 1563

Îmi botez copilul Thomas Seymour, dar nimeni nu are voie să vină la Turn pentru botez. Naşi îi sunt două gărzi din Turn, care îi dau numele la cristelniţa din capela Turnului, în timp ce doamna mea de companie îl ţine în braţe. Mi-l aduc înapoi cu sufleţelul salvat, dar nu e nimeni care să mă ducă pe mine în biserică. Mă gândesc că sigur sunt o bună protestantă, fiindcă acesta e doar un alt sacrament al vechii biserici pe care-l refuz. Mă ridic din pat şi mă spăl şi-mi schimb lenjeria şi mă rog singură şi gata.

Nu pot să primesc alte veşti decât bârfele de la curte pe care mi le aduce doamna Rother. Îmi spune că vara mea, lady Margaret

Douglas, şi soţul său cel fragil, Matthew Stewart, trăiesc liniştiţi acasă la ei, evitând să atragă atenţia cu mânia Elisabetei dezlănţuită asupra lor. Acum că au fost eliberaţi – ei, care s-au făcut vinovaţi de atât de multe – locuitorii Londrei sunt cu atât mai supăraţi din pricina întemniţării mele, şi lumea începe să spună că sora mea, Jane, era grea când se afla în Turn, ca şi mine, şi că pruncul ei a fost ucis când a murit ea. Nu-mi place cum se folosesc de numele ei, dar sunt mişcată de faptul că şi-o amintesc drept o martiră şi spun că le-ar fi dat un fiu şi moştenitor pentru Anglia. Spun că şi eu sunt întemniţată pe nedrept. Chiar oamenii care au cerut ca „Elisabeta a noastră" să fie salvatoarea religiei reformate în Anglia jură acum că a devenit la fel de rea ca prigonitorii de odinioară. Spun că o tortureazǎ pe sora martirei lor protestante. Oştirea ei a fost înfrântă în Franţa şi nu a reuşit să-i apere pe protestanţi, şi acum oştenii ei înfrânţi se târăsc spre casă, răniţi, neplătiţi, jalnic de revoltaţi, cu rândurile decimate de o teribilă epidemie de ciumă.

Dar cea mai neobişnuită veste nu vine de la doamna Rother, ci de la mica mea slujnică, Lucy, care a aflat-o de la bietul bucătar al locotenentului, care a aflat-o de la unul dintre bucătarii casei regale, direct de la masa la care cinează regina. Într-o încercare de a schimba părerea tuturor şi de-a o face o alegere sigură în privinţa moştenirii, Elisabeta îi va cere lui Robert Dudley să se căsătorească cu Maria, regina Scoţiei.

Sunt destul de furioasă că nu pot să-i spun asta lui Ned, întemniţat în Turnul Alb şi fără îngăduinţa de a veni la mine. Ar râde de n-ar mai putea împreună cu mine de această idee nebunească. Elisabeta trebuie că şi-a pierdut minţile dacă se gândeşte să i-l propună drept soţ altei regine pe ibovnicul ei acoperit de ruşine, mai ales unei regine atât de măreţe şi de demne. Lui Mary, regina Scoţiei, i-a fost propus Don Carlos, moştenitorul Spaniei. De ce ar lua în calcul unul dintre supuşii Elisabetei? Şi încă unul atât de pătat în urma scandalurilor? Dar Elisabeta e atât de disperată să evite pretenţia mea îndreptăţită la tron, încât a pus la cale acest complot imposibil pentru ca eu să fiu dată deoparte pentru un

favorit acoperit de ruşine şi pentru o franţuzoaică papistaşă, a cărei familie tocmai a înfrânt oştirea noastră engleză.

Elisabeta merge încă mai departe. Propune ca, într-un fel sau altul, ea şi Maria să locuiască împreună, ca ea şi Dudley şi Maria să trăiască împreună în vreun minunat palat. Vor fi două regine care împart aceeaşi curte, care împart aceeaşi insulă şi, probabil, Robert ar fi şi el împărţit. E o idee nemaiauzită, scandaloasă, nebunească, iar eu îmi imaginez Micul Consiliu, pe William Cecil şi chiar pe Robert Dudley cum îşi smulg părul din cap.

Pare că Elisabeta îi scrie scrisori Mariei (oraşul dă pe dinafară de bârfe): scrisori uşuratice, ca acelea scrise de un ibovnic către metresa lui. O să-i trimită un inel cu diamant, ca un inel de logodnă. Îi promite dragoste şi prietenie eternă. Spune că, dacă Maria va fi vreodată în pericol sau va avea nevoie de ceva, s-o cheme pe puternica tovarăşă şi regină, iar Elisabeta va veni la ea – negreşit. Elisabeta face lucrul la care se pricepe cel mai bine – încurajează desfrâul pentru a-şi atinge scopurile politice.

Şi apoi – întocmai ca tatăl ei, care a favorizat pe cineva înaintea altcuiva, pentru ca cei doi să se urască unul pe celălalt – Elisabeta se întoarce la Margaret Douglas, vara noastră căzută în dizgraţie, şi-i arată întregii lumi că o preferă pe ea înaintea mea drept moştenitor născut în Anglia. Lady Margaret n-a trebuit să-şi privească acuzatorii drept în faţă, cum am făcut eu. Mărturiile celor care au spus că s-a folosit de vrăjitori şi prezicători pentru a prevesti moartea Elisabetei au fost respinse. A fost eliberată din temniţă fără ca numele să-i fie pătat, iar acum apare la curte, întâmpinată cu favoruri, iar fiul ei, frumosul Henry Stuart, s-a întors din Franţa şi e tras după ea peste tot, în siajul ei puternic, precum o mică barcă cu pânze din spatele unei barje. Margaret Douglas le sugerează tuturor că Henry Stuart ar fi un soţ potrivit pentru Maria, regina Scoţiei – chiar ideea care a stârnit nemulţumirea reginei înainte! –, dar acum cuvintele pot fi rostite, acum pot fi luate în considerare. Cât despre Robert Dudley, va fi în favoarea unei astfel de mezalianţe, fie doar şi pentru a se salva pe sine.

E o nebunie să te întrebi la ce se gândeşte o femeie nebună. E o prostie să iei la întrebări un prost. Dar, serios – la ce se gândeşte această regină, că ar ierta un trădător, şi-ar pune în

pericol tronul, și-ar pierde iubitul și ar numi-o pe inamica ei moștenitoare – doar ca să mă împiedice pe mine să urc pe tron după moartea ei? Mereu am considerat-o inexplicabil de răzbunătoare; acum o găsesc complet nebună. De ce ar risca totul ca să nu fiu eu onorată? De ce e atât de important pentru ea să mă umilească și să mă pedepsească?

Nu-mi vine să cred decât că i-a revenit boala geloziei din copilărie, când a trăit într-o permanentă stare de neliniște legată de cine era preferata tatălui său. Mai întâi, a domnit asupra surorii ei vitrege, Maria Tudor, care a fost forțată s-o slujească pe când era doar o fetiță, apoi Elisabeta a fost peste poate de jignită când roata s-a întors, iar Maria a devenit favorită. A văzut cum sora vitregă pe care o disprețuia a urcat pe tron, ovaționată de toată lumea în primele luni de domnie. Elisabeta le-a considerat întotdeauna rivale pe celelalte femei: îmi imaginez că și-a urât mamele vitrege, apoi sora vitregă, apoi pe biata Amy Dudley, iar acum, pe mine. Trebuie că mă urăște adânc dacă l-ar sacrifica pe Robert Dudley și i l-ar da de soț altei femei, doar ca să mă împiedice pe mine să primesc un titlu. Încep să cred că e la fel de nebună precum tatăl ei.

Dar lucrul acesta mă face să mă tem și mai tare de ea și aș vrea să pot vorbi cu Ned despre grijile mele din ce în ce mai mari. Nu mai e o chestiune de politică, de strategie. Nu e vorba despre o regină care evită o moștenitoare care se teme că ar îndrepta atenția curții departe de tron; e vorba de o femeie care ar face orice ca să-și înfrunte rivala. E pregătită să piardă iubirea vieții ei și să numească inamicul țării drept moștenitor ca să mă facă să pierd orice șansă la tron și ca să mă împiedice să trăiesc fericită alături de Ned și copiii noștri. Cât trebuie să mă urască pentru a merge atât de departe! Cât trebuie să urască ideea unei căsnicii fericite, cu fii iubiți, dacă s-ar ruina pe sine doar ca să-mi distrugă mie viața. Și cât de departe ar putea merge ca să se răzbune pe mine pentru că sunt mai tânără, mai frumoasă, mai fericită și o moștenitoare mai bună decât a fost ea?

Nu uit nici că am văzut răutatea ei abătută și asupra surorii vitrege, Maria. A privit-o cum moare și a chinuit-o când murea, flirtând cu soțul ei și refuzând s-o aline în vreun fel. Nu uit că Amy Dudley a murit singură acasă și că ucigașul ei n-a fost numit niciodată, dar Elisabeta știa că o să moară dinainte să se anunțe

lucrul acesta. Rivalitatea Elisabetei e lucru de temut pentru o femeie. Mă gândesc la verişoara mea, Mary, regina Scoţiei şi mă rog să nu cadă şi ea pradă puterii Elisabetei, cum am făcut eu. Mă gândesc la Margaret Douglas şi cred că e o minune că a fost eliberată. Încep să mă întreb dacă nu cumva Elisabeta e la fel de fatală pentru rudele ei cum a fost tatăl ei pentru ale sale.

[64] Turnul Londrei, Miezul verii anului 1563

Vremea devine cumplit de fierbinte, iar soarele bate pe zidurile din piatră ale Turnului până când nu le mai poţi privi şi devin fierbinţi când le atingi. Şanţul de apărare este o mocirlă puturoasă plină de bălegar şi resturi, iar mareea nu-l curăţă, ci doar agită mizeria, apoi se retrage, lăsând în urmă alge putrezite şi peşti morţi. Seara, simt mirosul de putreziciune al râului şi mirosul groaznic, de boală, al oraşului.

Nobilii cer ca eu, Ned şi copiii să fim eliberaţi din Turn şi să fim lăsaţi să locuim la ţară. În fiecare vară, în Londra izbucneşte o molimă, iar anul acesta se poate să fie vorba de ciumă. Oştenii care s-au întors din Franţa, săraci şi înfrânţi, sunt foarte bolnavi şi nu se iau nici un fel de măsuri pentru ei. Stau pe străzi şi cerşesc, tuşind şi scuipând în scurgerile deschise care trec prin mijlocul fiecărei străzi, care se scurg încet din pricina gunoaielor care le astupă. Vremea e uscată, zilele sunt lungi şi fără aer, aşa că nu avem parte de ploaie care să spele mizeria pestilenţială şi nici de vânt care să ducă departe miasmele bolnăvicioase ale străzilor.

Lucy vine la mine, albă la faţă ca hârtia şi-mi spune că mama ei, care trăieşte afară din Turn şi-mi spală veşmintele, a căzut la pat. Are nişte umflături îngrozitoare la subsuori şi buboane la vintre, care sunt semne de ciumă. Lucy tremură de frică.

— Doar ieri v-a spălat lenjeria, spune ea. Eu am adus-o. Am îmbrăcat pruncul cu ea.

Tremură de teamă.

— Să ne ajute Dumnezeu, doamnă. N-aş fi făcut una ca asta! N-am ştiut! Dacă se molipseşte pruncul de ciumă?

Casa lui Lucy e închisă şi bătută în cuie, însemnată cu o cruce roşie pe uşă. Lucy nu are voie să o vadă pe mama ei; toată lumea e ţinută afară din casă. Femeia bolnavă se răsuceşte în aşternuturi, singură în casă. Va trăi sau va muri de una singură; dar ştie că e mai probabil să moară şi că fiica ei nu poate nici măcar să-i aducă o cană cu apă curată. Cei care suferă de ciumă se roagă să moară când febra le creşte, iar umflăturile de pe trup îi fac să plângă de durere, dar nimeni nu poate să meargă la ei.

— Nu l-am văzut pe fratele meu, spune Lucy în grabă. E în slujba ducelui de Norfolk.

— Atunci poate nu e în oraş, e plecat împreună cu întreaga curte, spun eu, neputincioasă. Poate că sunt în siguranţă la Windsor, cu regina.

— Să-i scot veşmintele copilului din nou? Şi să le spăl din nou?

Pruncul meu nou născut a stat îmbrăcat cu hăinuţele aduse dintr-o casă ciumată timp de o jumătate de zi.

— Da, fă-o, spun eu nesigură. Şi arde ierburi, Lucy, la uşă şi la ferestre.

Elisabeta, regina fără inimă, nu riscă nimic când vine vorba de sănătatea ei, dar mă lasă pe mine şi pe băieţii mei în inima oraşului pestilenţial. Ea se încuie în castelul Windsor şi nimeni nu are voie să vină de la Londra la curtea ei. A ridicat chiar o spânzurătoare la marginea oraşului ca să-i spânzure pe cei care au îndrăzneala să se apropie. O poartă şi uriaşul ei străjer nu sunt de ajuns pentru Elisabeta – trebuie să fie păzită de o spânzurătoare –, dar pe mine şi pe pruncii mei ne lasă aici, în inima molimei din Anglia.

Cel mai rău e că nu poţi şti niciodată de ce un om se molipseşte, iar altul e cruţat. Într-un an bun, o stradă întreagă poate să fie teafără şi un om, poate chiar în căsuţa aflată la mijlocul străzii, va muri. Dar, într-un an rău, întreaga stradă va fi în întuneric şi o singură casă, înconjurată de moarte, va aprinde o lumânare şi va folosi orice mijloace de prevenire se pot cumpăra. Cum căldura lunii august pare să nu se mai sfârşească, devine limpede că acesta e un an rău, unul dintre cei mai răi. Parohiile sunt nevoite să

trimită care pentru a aduce şi a îngropa morţii în fiecare noapte, şi se anunţă că probabil mor până la o mie de oameni în fiecare săptămână.

Cu fiecare zi care trece, mă tem mai mult pentru mine şi băieţii mei şi pentru Ned, care se află în Turn.

— Staţi departe de băieţi, le spun cu nelinişte doamnei Rother şi lui Lucy, oricui intră în Turn din oraşul cuprins de molimă. O să am eu grijă de ei azi. Şi aruncaţi toată lenjeria care a venit de la spălătoarele de pe Tamisa. Şi faceţi curat în cameră, măturaţi podelele şi puneţi ierburi aromate.

Lucy mă priveşte cu indignare posacă. Durerea pentru moartea mamei sale a făcut-o morocănoasă.

— Fiul dumneavoastră, Thomas, a dormit cu doica, spune ea. Scutecul pe care-l poartă a fost tivit de mama mea moartă. Dacă credeţi că te molipseşti de ciumă prin atingere, atunci băieţii probabil că deja au luat-o.

Gem de teamă. Cred că dacă mi-aş pierde vreunul dintre copii aş muri de durere. Mă gândesc: la asta a sperat Elisabeta. S-a rugat să mor eu, să moară fiii mei pentru ca nimeni să nu poată da vina pe ea. Voi fi la fel ca Amy Dudley, victima ei, de care a uitat toată lumea.

Pun la fereastră o eşarfă albastră pentru ca Ned să vadă că suntem teferi şi stau la fereastră până când văd răspunsul lui, în forma unei fluturări albastre pe zidul său. Ştiu că măsoară podeaua cu paşii de furie, scriindu-le tuturor prietenilor noştri de la curte. Un an în care ciuma loveşte rău înseamnă o condamnare la moarte pentru cei întemniţaţi în Turn. Aici, chiar în inima oraşului, înconjuraţi de un şanţ infect, fiecare veşmânt pe care îl purtăm şi tot ce mâncăm vine din oraşul îmbolnăvit şi e atins de o jumătate de duzină de oameni înainte de a ajunge la noi.

Îi scriu lui William Cecil chiar eu şi-l implor să ne scoată pe Ned şi pe mine şi pe fiii noştri din Turn şi să ne trimită la ţară. Niciodată în viaţa mea nu mi-am petrecut vara de bunăvoie la Londra. Îndrăznesc să jur că nici ea. Nimeni dintre cei care au o casă la ţară, măcar una mică, nu stă în oraş pe timpul lunilor de ciumă.

Aştept întreaga zi un răspuns; dar nu soseşte nici unul. Cred că Cecil trebuie să fi plecat deja din oraş, la noua şi frumoasa lui casă de la Burghley, sau poate că e în siguranţă la castelul Windsor, alături de curte, ascunzându-se în spatele gărzilor de la intrarea în oraş, cu spânzurătoarea care aşteaptă pe oricine caută să se adăpostească alături de cei puţini şi privilegiaţi. Cum să supravieţuiesc eu vara asta, dacă toată lumea pleacă şi uită de mine? Ce fericită ar fi Elisabeta să se întoarcă la Londra la toamnă şi să afle că am murit şi am fost îngropată într-un mormânt de ciumaţi, cu trupuşoarele înfăşate al pruncilor mei alături.

Nu ştiu dacă să închid ferestrele ca să mă apăr de miasmele periculoase care vin dinspre râu sau să le deschid larg ca să răcoresc odăile fără aer. Seara, când copiii dorm, îmi înfăşor capul şi umerii într-un şal şi mă plimb în grădina locotenentului. Cel nou numit, sir Richard Blount, care l-a înlocuit pe bietul sir Edward, mă priveşte de la fereastra lui. O gardă stă la poartă. Mă simt grozav de obosită şi mă întreb dacă nu e vreun semn că m-am molipsit de ciumă. Dacă istoveala şi presimţirile rele se umflă înainte să apară buboanele, e posibil să nu mai fiu în viaţă în zori.

Sunt pe punctul de-a mă întoarce şi a intra înapoi în casă când aud un zăngănit. Nu e clopotul de alarmă, e un sunet mai grav, mai spart, parcă făcut de o mână nervoasă. Aud scârţâiturile roţilor carelor apropiindu-se, de parcă un car, sunând din clopot în timp ce înaintează, a intrat pe poartă şi-şi croieşte drum pe lângă turnul de pază, apre sătucul din Turn, unde locuiesc servitorii. Clopotul bate iar şi iar, apoi aud strigătul dintre bătăile de clopot.

— Scoateţi morţii! Scoateţi morţii!

Să ne apere Dumnezeu, carul pentru ciumaţi a intrat chiar în Turn. Trebuie să fi apărut ciuma în colibele servitorilor sau printre slujitorii de la grajduri. Îmi pun şalul la gură şi intru repede şi zăvorăsc uşa, de parcă o încuietoare ar putea să ţină afară moartea.

Primesc un răvaş de la Mary, e umed de la oţet. Cineva l-a stropit cu vin acrit, sperând să împiedice ciuma să se lipească de hârtie.

Suntem la Windsor; dar n-au uitat de tine. Nobilii stăruie să nu fii ținută în Turn într-un an cu ciumă. Îi spun Elisabetei că asta e o condamnare la moarte ascunsă. Ține-i pe toți la distanță și nu lăsa pe nimeni să se atingă de băieți în afară de tine. Cred că vei fi eliberată peste câteva zile.

Spăl albiturile copiilor cu mâna mea. Îl scot pe Teddy la joacă dimineața, devreme: soarele fierbinte de la miezul zilei e periculos pentru un Tudor ca el, cu pielea albă și părul arămiu, iar pâcla serii aduce cu sine boala. Spăl chiar eu vasele, dar apa vine din puțul Turnului, uneori văd că e tulbure, și nu pot să fac nimic în privința mâncării care vine din bucătăria locotenentului. Pruncul suge de la o femeie al cărei lapte ar putea fi molipsit. Nu am cum să știu, dar nu îndrăznesc să-l înfometez, alungând-o acum. Lucy se simte bine în continuare și o urmăresc în căutarea celui mai mic semn de slăbiciune sau febră și o conving să nu umble prea mult înainte și înapoi. Doamna Rother trimite mesaj că sora ei e bolnavă și că o să meargă cu ea, la țară. Spune că-i pare rău să mă abandoneze, dar nu are curaj să amâne. Satele din jurul Londrei își închid porțile pentru oricine ar veni din oraș și, dacă nu pleacă acum, va fi nevoită să doarmă în dependințe, alături de oamenii bolnavi care fug din calea molimei.

Privesc fereastra lui Ned și, în fiecare zi, flutură batista albastră, care înseamnă că e teafăr. Îi dau uneia dintre gărzi o monedă de argint de un penny ca să-i spună lui Ned că nici unul dintre noi nu s-a îmbolnăvit și că sperăm să fim eliberați. El îmi trimite înapoi un poem:

Iubirea nu mi-e ucisă de boală
Și nici de soare nu-i arsă
Iubirea mi-e pururi statornică
Până ne-ntoarcem acasă.

O presar cu pudră înainte s-o iau din mâna gărzii și o citesc de la distanță, cu brațul întins. Cuvintele le păstrez în inimă. Hârtia o ard.

[65] Turnul Londrei, Vara anului 1563

Dimineaţa devreme, când e încă răcoare, aud zgomot de paşi urcând scările către camera mea, ceea ce înseamnă o vizită din partea lui sir Richard, noul locotenent al Turnului. Stau în picioare lângă tronul meu jerpelit, cu Domnul Năsuc pe umăr, cu Thomas în braţe şi cu Teddy lângă mine, ţinându-l de mână. Lucy stă în spatele meu. Cred că părem mai degrabă o familie săracă de cerşetori loviţi de ciumă decât moştenitorii regali din coşmarurile Elisabetei.

Uşa se deschide şi sir Richard intră şi face o plecăciune.

— Iertaţi-mă, spun eu, dar gărzile trebuie să rămână afară. Mă tem de ciumă.

— Desigur, spune el.

Le face un semn, iar ei se dau înapoi.

— Mă bucur să vă spun că nu trebuie să vă mai temeţi. Veţi fi eliberaţi.

Sunt atât de copleşită de bucurie, că nu pot să-l aud.

— Ce?

El încuviinţează din cap.

— Da, milady. Veţi fi eliberaţi din Turn. Puteţi pleca astăzi. Puteţi pleca în această dimineaţă.

— Eliberaţi?

— Da, încuviinţează el. Slavă Domnului – şi milostivei noastre suverane, regina.

— Dumnezeu s-o binecuvânteze, şoptesc. Pot să plec când vreau?

— V-am pregătit caii şi un car pentru lucruri.

Fac un semn către masa zgâriată şi scaunele jerpelite.

— N-am nimic care merită luat. Lucy poate să ne strângă veşmintele într-o clipă.

El face o plecăciune.

— Aştept porunca domniei voastre, spune. Ar trebui să plecaţi cât mai repede, înainte să se facă prea cald.

— Şi contele de Hertford vine cu mine? Întreb eu, când el se îndreaptă spre uşă.

Face o nouă plecăciune.

— Şi domnul e eliberat.

— Slavă Domnului, spun eu. Îi mulţumesc Domnului cel milos că mi-a răspuns la rugăciuni.

Avem lucrurile strânse şi suntem gata de plecare în mai puţin de o jumătate de ceas. Nu voi lăsa nimic să mă întârzie. Mobila uzată poate să vină cu carul, după noi, împreună cu cufărul cu veşminte. Cânepariii vor călători în colivie, acoperiţi cu un şal, iar Jo, căţeaua mops, va merge împreună cu moştenitorii ei într-un coş, acoperită cu o plasă ca să fie în siguranţă în căruţa deschisă. Domnul Năsuc va merge în cuşca lui, la umbră. O să-l iau pe Teddy în faţa mea, pe şa, iar doica îl va duce pe Thomas, legat în faţa ei. Lucy va merge pe locul din spatele unei gărzi şi, dacă Teddy oboseşte, poate să-l ia în braţe.

Îmi imaginez cum ajungem la Hanworth, mă gândesc la casa curată, la strălucirea soarelui, la aerul dulce, la mama lui Ned, lady Anne, care aşteaptă pe treptele casei să-şi întâmpine nepotul, băiatul Tudor-Seymour, moştenitorul tronului Angliei.

Sir Richard se află în curtea Turnului, cu carul încărcat şi o gardă. Când văd că mă apropii, încalecă, apoi îl văd pe soţul meu, Ned, ieşind din arcada de la grajduri, înconjurat de gărzile lui. Străbate curtea din câţiva paşi mari. Înainte ca cineva să-l poată opri, îmi ia mâinile şi mi le sărută, privindu-mi chipul în căutarea îmbujorării provocate de dorinţă, apoi mă ia în braţe şi mă sărută pe gură. Simt un val de iubire pentru el. Îl înconjor cu braţele şi mă lipesc de el. Slavă domnului că suntem, în sfârşit, împreună, iar în seara asta vom dormi în acelaşi pat. Aş putea să plâng de uşurare şi-i mulţumesc lui Dumnezeu că grijile noastre au luat sfârşit.

Chipul lui radiază la fel ca al meu.

— Iubirea mea, spune el. Am scăpat de ciumă şi suntem împreună. Slavă Domnului.

— Nu ne vom mai despărţi niciodată, îi promit. Jură.

— Niciodată despărţiţi, îmi promite el.

— Acum trebuie să-ţi vezi băieţii înainte să plecăm.

Teddy îşi aminteşte de tatăl lui, în ciuda lungilor zile în care au fost despărţiţi, şi face un salt către el, cu braţele întinse. Ned îşi ia fiul în braţe şi observ cât e de mic băiatul meu în braţele tatălui său cel înalt, la pieptul lui lat. Teddy îşi pune braţul în jurul gâtului tatălui său şi-şi lipeşte faţa de obrazul lui. Thomas îi zâmbeşte fără dinţi, aşa cum face cu toată lumea, şi flutură din mânuţa lipicioasă.

— Ce frumoşi sunt, ce sănătoşi par! Cine ar fi crezut că o să scoatem aşa flori frumoase dintr-un asemenea loc întunecos? spune Ned. E o adevărată minune.

— Aşa e, spun eu. Iar acum o să ne începem viaţa de oameni căsătoriţi cu doi băieţi, doi fii şi moştenitori, în casa familiei noastre. Mergem la Hanworth, nu-i aşa?

— Da. Mamei trebuie să-i mulţumim pentru eliberare. Ştiu că i-a scris mereu lui William Cecil despre noi. Vrea să venim acasă.

Locotenentul vine lângă mine.

— Milady, trebuie să plecăm acum, dacă vrem ca drumul să nu-i obosească prea mult pe copii. O să se facă foarte cald mai târziu.

— Sigur, spun eu.

Îl apuc pe Teddy de funduleţul dolofan, dar el se agaţă mai tare de tatăl său şi stăruie:

— Teddy - Dada! Dada!

— Vrea să meargă cu mine Teddy? întreabă Ned. Nu cred că o să-l dezlipim de mine fără sforţări.

— Vrei să mergi cu dada al tău, pe calul cel mare? îl întreb.

Teddy îşi dezlipeşte chipul surâzător de gâtul tatălui său şi face semn că da.

— Teddy - Dada. Hai sus.

— Teddy poate să meargă în faţa tatălui său şi, când are nevoie să se odihnească, poate să-l ducă Lucy pe locul din spate, sugerez eu.

— Calul domniei voastre a pierdut o potcoavă, îi spune locotenentul lui Ned. Potcovarul i-o schimbă chiar acum. O să mai

dureze câteva minute. Mai bine o lăsaţi pe doamna să pornească, pentru a se putea odihni când doreşte. O veţi prinde din urmă pe drum; carul va merge foarte încet.

— Prea bine. Teddy poate să aştepte cu mine şi vă vom prinde din urmă. O să-l ţin bine, îmi promite Ned.

Mă sărută din nou, pe deasupra capului fiului nostru. Am un moment de bucurie rară când îmi îmbrăţişez soţul şi fiul mai mare împreună, cu o mână pe umărul soţului meu şi cu cealaltă în jurul băieţelului meu.

— Ne vedem pe drum, spun, cuprinzându-i obrazul fiului meu în palmă. Să te porţi bine cu tatăl tău şi să nu-ţi scoţi pălăria.

— Ta, spune fiul meu, ascultător, ţinându-se bine de gâtul tatălui său.

— Mă sufocă, zâmbeşte soţul meu. Să nu-ţi faci griji că o să cadă. Se ţine de mine ca Domnul Năsuc.

Îl sărut din nou, apoi urc pe scăunelul pentru încălecat şi mă aşez în şa. Toţi sunt deja călare şi mă aşteaptă. Le fac cu mâna lui Ned şi fiului meu, apoi pornesc în urma gărzilor şi ieşim din curtea grajdurilor.

— Ne vedem curând! strig. Ne vedem repede.

Copitele cailor fac gălăgie pe piatra de la intrarea principală. Trecem pe sub arcadă şi, când umbra cade asupra mea, zgomotul devine asurzitor. Dincolo de poartă, gărzile Turnului s-au aliniat pe marginea aleii, iar podul de peste şanţul cu apă e plin de servitori din Turn. Când trece prin dreptul lor, gărzile prezintă armele şi salută, ca şi cum aş fi regina care iese să-şi revendice tronul, iar eu ies la soare întâmpinată de vuiet de urale, când servitorii îşi aruncă pălăriile în sus, iar femeile fac reverenţe şi-şi sărută mâinile în direcţia mea. Sunt, în sfârşit, liberă; simt asta după mireasma brizei şi după strigătele bucuroase ale pescăruşilor.

Zâmbesc şi le fac cu mâna servitorilor Turnului, apoi observă că, dincolo de pod şi de cea mai îndepărtată poartă, locuitorii Londrei au aflat cumva că am fost eliberaţi, iar lumea e împinsă la o parte din drum de către gărzi, în timp ce ovaţionează şi chiar flutură în aer trandafiri pentru mine.

Trec printre ei de parcă aş conduce o procesiune regală. Încă mă tem de ciumă, aşa că nu mă opresc să iau nici o floare şi, oricum, gărzile mele, cu chipuri severe, îşi croiesc drum prin mulţimea care se desparte în faţa lor. Dar vânzătoarele de peşte şi negustoresele, ucenicele şi fetele bătrâne şi berăresele, îmbrăcate în şorţurile lor aspre de muncă, sfidează gărzile şi aruncă cu flori şi frunze înaintea mea, aşa încât calul meu merge pe o potecă de flori, iar eu ştiu că femeile din Londra sunt de partea mea.

Cotim pe lângă Dealul Turnului şi pe lângă eşafodul ridicat acolo, unde tatăl meu şi-a găsit sfârşitul, îmi plec capul în amintirea lui şi-mi amintesc de lupta lui neajutorată împotriva reginei Maria. Mă gândesc cât s-ar bucura să-şi vadă măcar una dintre fiice ieşind din Turn, călare, către libertate, cu pruncul alături şi soţul şi moştenitorul ei venind în urma lor. Mă umplu de amărăciune gândindu-mă la el şi la moartea pe care i-a adus-o lui Jane, aşa că mă întorc către doică, aflată pe şaua din spate cu Thomas legat de ea, şi-i fac semn să vină să meargă alături de mine ca să-mi pot vedea băiatul şi să simt speranţa pentru viitor.

Atunci bag de seamă că ne îndreptăm spre nord, şi nu spre vest, aşa că-i spun dregătorului care merge înaintea mea:

— Acesta nu e drumul către Hanworth.

— Nu, milady, spune el politicos, încetinindu-şi calul. Îmi pare rău. Nu mi-am dat seama că nu vi s-a spus. Am primit ordin să vă duc la Pirgo.

— La unchiul meu?

— Da, lady Hertford.

Sunt atât de bucuroasă să aud asta. Mă voi simţi mult mai plăcut cu unchiul meu, în casa lui nouă şi frumoasă, decât acasă la Ned, la Hanworth. I-o fi scris mama lui lui Cecil în numele fiului ei, poate chiar a convins-o pe regină să ne elibereze, dar mie nu mi-a trimis nici un gând bun, nici măcar după ce i-am dat doi nepoţi. Aş prefera să stăm cu unchiul meu, în casa familiei, decât cu ea, dacă el m-a iertat pentru că a trebuit să-l amăgesc.

— M-a invitat el? întreb. A trimis vreun mesaj să mă cheme?

Tânărul pleacă capul.

— Nu ştiu, doamnă. Eu am primit ordin să vă duc la Pirgo în siguranţă, mai mult nu ştiu.

— Dar Ned ştie că trebuie să vină după noi? Credea că mergem la Hanworth.

— Ştie unde mergeţi, milady.

Călărim timp de vreo două ceasuri, prin sate cu uşile caselor închis şi hanuri cu obloanele zăvorâte. Nimeni nu vrea să aibă de-a face cu nişte călători care vin din Londra. Toţi cei aflaţi pe drumul acesta fug de molimă şi, când trecem pe lângă oameni care merg pe jos, se lipesc de gardurile vii ca să nu-i atingă nici măcar caii noştri. Le e la fel de teamă de noi cât ne e nouă de ei. Mă holbez la ei, încercând să văd dacă dau vreun semn că ar avea ciumă, iar doica îl strânge pe Thomas mai tare şi-i acoperă faţa cu şalul.

Când soarele ajunge deasupra capetelor noastre, bătându-ne în creştet, se face prea cald să ne continuăm drumul. Comandantul gărzilor ne propune să ne oprim şi să ne odihnim la umbră, în pădure. Doica îl ia pe Thomas şi-l hrăneşte, iar restul, noi ceilalţi, mâncăm pâine şi carne rece şi bem bere slabă. Am adus totul din bucătăriile Turnului, trebuie să mă rog ca mâncarea să nu fie infectată.

— Trebuie să mă odihnesc, spun.

Mă gândesc că, dacă Ned a plecat la scurt timp după noi, ar trebui să ne prindă din urmă, aşa că o să pot să trag un pui de somn cu el la umbra copacilor şi, pentru prima dată în viaţa noastră, o să putem fi împreună fără să minţim. O să dorm în braţele lui şi o să mă trezesc privindu-i zâmbetul.

— Aveţi grijă ca cineva să se uite după soţul meu, care trebuie să vină, îl previn pe comandantul gărzilor.

— Am pus străji, spune el. Şi o să vă vadă flamura din drum.

Întind covoare şi şaluri pe jos, în pădure, iar eu îmi pun pelerina de călătorie drept pernă, sub cap. Mă întind şi închid ochii, gândindu-mă că o să mă odihnesc o clipă, apoi îl voi auzi pe Ned venind călare către noi, împreună cu gărzile lui. Zâmbesc somnoros, gândindu-mă cât de încântat trebuie să fie Teddy să călărească pe un cal de curse, cu tatăl său, dincolo de zidurile Turnului, pentru prima dată în viaţa lui. Mă gândesc la cum se ţine el strâns de gâtul tatălui său şi la tandreţea pe care a arătat-o Ned când l-a luat în braţe.

Apoi adorm. Sunt atât de uşurată că am scăpat din oraşul lovit de molimă, că grijile mi se destramă. E prima dată când dorm în libertate după doi ani lungi şi mă gândesc că aerul e mai dulce atunci când nu trece printre gratii. Visez că sunt cu Ned şi copiii într-o casă care nu e nici Hanworth, nici Pirgo, apoi mă gândesc că e o prevestire, că o să trăim fericiţi în propria noastră casă, palatul pe care spuneam că o să-l ridicăm când voi fi regină. Dorm până când doamna Farelow, doica, mă atinge uşor pe umăr şi mă trezeşte, iar eu îmi dau seama că nu e un vis, că sunt liberă.

— Ar trebui să pornim, spune ea.

Zîmbesc şi mă ridic în capul oaselor.

— A ajuns Ned?

— Nu, spune ea. Încă nu. Dar s-a răcorit niţel.

Sunt câţiva nori împrăştiaţi în jurul discului soarelui şi bate un vânticel răcoros dinspre dealuri.

— Slavă Domnului, spun eu, privind-o pe doică. A mâncat bine? Putem să mergem mai departe?

— O, da, doamnă, spune ea ridicându-se. Vreţi să-l ţineţi?

Îmi iau băieţelul iubit în braţe, iar el zâmbeşte larg când mă vede.

— Parcă e mai greu decât azi-dimineaţă, îi spun. Mănâncă bine.

— Un adevărat mâncău din Londra, încuviinţează ea.

Gărzile aduc calul, iar comandantul trebuie să mă ridice în şa. Cred că Ned mă va ajuta să cobor la Pirgo – sigur o să ne prindă din urmă până acolo –, aşa că iau hăţurile şi pornim la drum.

Lumina apusului este perlată când trecem prin parc, către palatul mare, cu fronton triunghiular, de la Pirgo. Unchiul meu iese pe uşa imensă de la intrare să ne întâmpine, cu toţi ai casei, slujitorii, slugi şi însoţitorii aliniaţi pe scări. E o primire călduroasă, dar el nu zâmbeşte; pare neliniştit.

— Milord, unchiule!

Sper că m-a iertat pentru că l-am minţit în faţă; sigur îşi dă seama că nu puteam să fac altfel.

Mă ajută să cobor de pe cal şi mă sărută călduros, aşa cum a făcut întotdeauna. Fac un semn către doică şi Thomas.

— Iar aceasta e ruda ta cea mai nouă. Fratele lui princiar, vicontele Lord Beauchamp, vine în urma noastră cu tatăl său. Mă

mir că nu ne-au prins din urmă, dar calul lui a pierdut o potcoavă când trebuia să plecăm, aşa că a trebuit să întârzie.

Aruncă doar o privire scurtă către pruncul meu, apoi îşi întoarce atenţia asupra mea.

— Ar fi bine să intri, e tot ce spune.

Îmi prinde mâna în îndoitura braţului şi mă conduce prin uşile mari, întărite, de la intrare într-o sală de primiri fastuoasă. Soţia lui nu e nicăieri, ceea ce e straniu, fiindcă mă aşteptasem să mă întâmpine şi ea. Până la urmă, sunt contesă şi, acum, şi moştenitoarea declarată a tronului Angliei.

— Unde e lady Grey? întreb, pe un ton puţin aspru.

El pare chinuit.

— Îţi trimite salutări şi va veni la tine mai târziu. Intră, intră, doamna mea.

Mă conduce la etaj, printr-o sală de primiri impresionantă, apoi printr-o încăpere mai mică, până într-o odaie cu un dormitor destul de mare alăturat. Cunosc aceste încăperi, nu sunt cele mai bune. Elisabeta a stat aici într-un apartament mai bun. Cred că voi cere camerele cele mai bune, dar, înainte să pot spune ceva, el închide uşa şi mă face să mă aşez pe un scaun.

— Ce s-a întâmplat? îl întreb.

Am o presimţire neplăcută, din ce în ce mai puternică, dar nu ştiu exact ce înseamnă. De obicei, e atât de stăpân pe sine, dar acum pare atât de şovăitor cu privire la ce trebuie să spună. Are o fire afectată, dar acum pare să nu-şi găsească cuvintele.

— Milord, unchiule, s-a întâmplat ceva rău?

— Ţi-au spus că Lord Hertford vine încoace? întreabă el.

— Da, sigur. Călăreşte chiar în urma noastră, răspund eu.

— Nu cred. Am primit vestea că trebuie să fii găzduită aici singură.

— Nu, nu, îl contrazic eu. Trebuie să plecăm de la Turn împreună azi-dimineaţă. El a întârziat doar pentru că îi potcoveau calul. Vine în urma noastră şi îl aduce pe Teddy – fiul nostru, micul Lord Beauchamp. Teddy a insistat să meargă cu tatăl lui. L-a aşezat pe şa, în faţa lui. Cred că durează atât de mult fiindcă Teddy vrea să ţină hăţurile.

Din nou, el şovăie, apoi îmi prinde amândouă mâinile într-o strânsoare rece şi spune:

— Draga mea Katherine, îmi pare nespus de rău să-ţi spun că necazurile tale nu au luat sfârşit. Nu ai fost eliberată şi nici Lord Hertford nu e liber. Nu veţi locui împreună. Pe el îl duc la Hanworth, unde mama lui va fi răspunzătoare de întemniţarea lui, iar tu ai fost trimisă aici, unde mi s-a poruncit să te ţin prizonieră.

Sunt atât de uimită de spusele lui, că nu sunt în stare să scot nici un cuvânt. Doar îl privesc pe unchiul meu şi simt că am rămas cu gura căscată.

— Nu, spun eu simplu.

El nici nu clipeşte.

— Mă tem că da.

— Dar ea m-a eliberat, la cererea tuturor, ca să pot pleca din oraş din pricina ciumei!

Nici unul dintre noi nu trebuie să spună cine este „ea".

— Nu, n-a făcut asta. S-a lăsat convinsă de cei de la curte că nu poţi fi lăsată în Turn, în asemenea pericol, dar nu te-a graţiat, nici nu te-a iertat şi, cu siguranţă, nu te-a eliberat. Trebuie să fii ţinută aici, de mine, la fel de prizonieră ca în Turn, păzită de gărzi. Am primit poruncă să nu te las să vezi pe nimeni şi să nu comunici cu nimeni, în afară de servitorii din casa mea, iar ei trebuie să te împiedice să pleci.

Face o pauză.

— Sau să ieşi din casă.

— Unchiule, nu se poate să fi fost de acord cu aşa ceva, nu-i aşa? Să fii temnicerul meu?

Mă priveşte neajutorat.

— Ar fi fost mai bine să refuz şi să te las să mori de ciumă în Turn?

— Mă iei prizonieră? Propria ta nepoată?

— Ce-aş putea să fac dacă ea a poruncit asta? Ar fi mai bine dacă m-ar închide şi pe mine în Turn, cu tine?

— Dar Ned? Soţul meu?

— Mama lui a promis să-l ţină în două camere din casa ei. Nici el nu e graţiat sau iertat. Propria lui mamă îl păzeşte.

— Fiul meu! spun, cuprinsă dintr-odată de panică. O, Doamne! Unchiule! Băieţelul nostru, Teddy. L-am lăsat să meargă cu Ned, gândindu-mă că vin după noi. Unde e Teddy? Vine aici? Mi-l trimit aici?

Unchiul meu, alb la faţă de durere, clatină din cap.

— O să stea cu tatăl şi cu bunica lui la Hanworth, spune el.

— Nu cu mine? şoptesc.

— Nu.

— Nu! ţip eu.

Alerg la uşă şi scutur clanţa, dar când apăs pe ea şi uşa nu se deschide, îmi dau seama că servitorii propriului meu unchi m-au încuiat deja aici. Lovesc cu amândoi pumnii în plăcile de lemn.

— Daţi-mi drumul! Trebuie să-mi iau fiul! Trebuie să-mi iau fiul!

Mă întorc şi-l apuc de braţ pe unchiul meu. Mă dă la o parte, palid la faţă.

— Unchiule, trebuie să-i faci să mi-l trimită pe Teddy, bolborosesc. Nu are nici doi ani! N-a fost niciodată despărţit de mine. Nu e ca un prinţ, care şi-a petrecut toată viaţa cu servitorii: noi n-am fost despărţiţi niciodată! Sunt singura lui companie, am fost mama lui zi şi noapte. O să moară fără mine! Nu pot să fiu despărţită de el.

— Ai pruncul, spune el cu glas slab.

— Am doi copii! insist. Am născut doi copii, trebuie să am doi copii! Nu poţi lua unul dintre ei de lângă mine. Nu-i poţi permite să-mi ia fiul de lângă mine! O să mor din cauza asta; e mai rău decât moartea pentru mine. Trebuie să fiu cu băiatul meu.

Mă împinge din nou pe scaunul de lemn.

— Linişteşte-te, potoleşte-te. O să-i scriu lui William Cecil. El rămâne prietenul tău. Micul Consiliu încearcă să-ţi obţină eliberarea: se poate să dureze doar câteva zile. Toată lumea ştie că eşti moştenitoarea de drept, prin sânge şi numită ca atare de Micul Consiliu. Toată lumea ştie că nu poţi fi ţinută prizonieră la nesfârşit.

Nu spun nimic, iar el priveşte cum mă întorc pe scaun, ascunzându-mă de privirea lui plină de nelinişte, şi-mi lipesc faţa de spătarul din lemn al scaunului.

— Mi-a luat soţul şi acum îmi ia şi fiul? şoptesc cu glas spart. De ce m-ar salva de la moarte, dacă îmi face viaţa mai rea decât moartea? Trebuie să fiu cu băiatul meu. E mic – încă n-a împlinit doi ani. El trebuie să fie cu mine. Trebuie să-l am cu mine. Cum o să se descurce fără mine? Cine o să-l ducă la culcare?

Îmi ridic capul şi privesc chipul unchiului meu, chinuit de durere.

— O, Doamne, strig. O să creadă că l-am abandonat. O să creadă că l-am părăsit. O să i se frângă inimioara. Trebuie să fie cu mine. Nu pot să trăiesc fără el. Jur, o să mor dacă mă despart de el.

— Știu, spune unchiul meu. Poate că o să cedeze. Sigur, trebuie să cedeze.

Ridic capul.

— E mai mult decât cruzime, spun. Aș fi preferat să mor de ciumă în Turn decât să-mi pierd fiul.

— Știu.

[66] Palatul Pirgo, Essex, Toamna anului 1563

Eu și unchiul meu îi scriem reginei. Vine la mine în fiecare zi și face mici modificări la scrisoare. Ea e învățată; îi place scrisul meșteșugit. Nu este cărturar, cum era Jane, sora mea, dar o frază bine ticluită o să-i atragă întotdeauna atenția.

Îi trimitem o primă variantă lui William Cecil ca s-o examineze și se întoarce la noi cu însemnările lui pe margini, iar noi o rescriem. Trebuie să fie fără cusur. Trebuie s-o convingă că regret cu adevărat că m-am căsătorit fără îngăduință. Trebuie s-o convingă – fără să aibă un ton arțăgos – că eu susțin în continuare că sunt căsătorită cu soțul meu și că cei doi fii ai noștri sunt moștenitori legitimi. Trebuie s-o asigure că – deși eu sunt moștenitoarea mamei și strănepoata lui Henric al VII-lea – niciodată n-o voi contesta pe Elisabeta în timpul vieții ei, nici nu voi pretinde tronul la moartea ei fără ca ea să fi permis lucrul acesta. Dacă s-ar putea s-o asigurăm și că n-o să-și piardă niciodată frumusețea, că nu va îmbătrâni și nu va muri niciodată, am adăuga un paragraf în care să jurăm și asta.

Trebuie s-o conving cumva că sunt exact opusul ei. Ea e atât de înfumurată, încât nu-și poate imagina că cineva ar putea fi altfel decât ea. Eu îmi las inima să conducă, pe când ea e întotdeauna

chibzuită. Eu m-am căsătorit din dragoste, în timp ce ea îl vinde pe bărbatul iubit, dorind să-l căsătorească cu Maria, regina Scoţiei. Eu am doi băieţi frumoşi, ea e stearpă. Şi cea mai mare diferenţă dintre noi e că eu nu vreau tronul Angliei, nu vreau nici măcar să fiu numită moştenitoare, dacă am de plătit preţul acesta – pe când, pentru ea, e singurul lucru dorit încă din copilărie, când a fost declarată bastardă şi exclusă de la moştenire, iar acum tot numai de asta îi pasă.

Nu îndrăznesc să presupun, Maiestate plină de îndurare, că aş putea căuta iertare pentru căsătoria mea grăbită şi nesupusă, înfăptuită fără îngăduinţa Înălţimii Voastre; nu pot decât, cu umilinţă, să vă cer să fiţi la fel de milostivă cu mine. Recunosc singură că nu sunt o făptură demnă de favorurile pe care le-aţi pogorât asupra mea. Suferinţa pe care o merit şi durerea neîncetată îmi arată zi de zi cât de mare mi-e vina, iar îndurarea Înălţimii princiare îmi sporeşte tristeţea pricinuită de uitarea datoriei mele faţă de Maiestatea Voastră. Din pricina aceasta, mintea mea se chinuieşte. Prin urmare, Maiestate Supremă, vă implor să-mi îngăduiţi să vă fiu cel mai umil supus, să continuaţi să-mi acordaţi favorurile şi mila binecunoscută a Maiestăţii Voastre, pe care le cer în genunchi, în cel mai umil chip, rugându-mă la Dumnezeu zi de zi să vă păstreze şi să vă apere domnia asupra noastră.

De la Pirgo, 6 noiembrie, 1563.

Cel mai umil, îndatorat şi supus slujitor
al Maiestăţii Voastre.

În sfârşit, eu şi unchiul meu îi trimitem scrisoarea încheiată lui Robert Dudley, în calitate de prieten al nostru şi sfetnic principal al reginei. În mod straniu, şi soarta lui e la fel de delicată ca a mea. Se poate regăsi în poziţia extraordinară de ibovnic al reginei Angliei şi de soţ al reginei Scoţiei; ar putea fi prinţ consort, aşa cum aproape că a fost fratele lui. Numai un Dudley ar putea să spere la un aşa rezultat al ambiţiei şi al poftei trupeşti: numai o Elisabeta ar putea să şi-l închipuie.

Ceea ce nu ştim este ce-şi poate imagina regina Maria. Trebuie să aşteptăm cu toţii să vedem dacă ruşinea de a-l lua pe ibovnicul abandonat al verişoarei sale drept soţ e un preţ pe care merită să-l plătească pentru a fi numită moştenitoare a tronului Angliei. Aşteptăm cu toţii să vedem dacă Elisabeta poate îndura să-l ridice pe Dudley la rangul de conte de Leicester, ca să se poată căsători cu cineva de sânge regal şi apoi să-l trimită departe. Aşteptăm cu toţii să vedem dacă Micul Consiliu va cere ca Elisabeta să mă numească pe mine moştenitoare, fiindcă le-a promis că o să le urmeze sfatul. Robert Dudley promite să ne înainteze scrisoarea la momentul potrivit, când ea e pregătită să asculte. Ştim cu toţii că numai Robert Dudley poate să scoată la iveală buna dispoziţie în regină, doar Robert Dudley poate s-o seducă până la fericire; dar are destulă putere încât să-i impună să fie generoasă? Poate el s-o facă pe Elisabeta - Conducătoarea Supremă a Bisericii - să ierte precum un bun creştin?

Nu poate. Probabil acesta e primul lucru pe care i-l refuză. Am crezut cu toţii că nu-i poate rezista, că nu-i poate refuza nimic. Dar acest lucru neînsemnat, această iertare dreaptă, miloasă, de la sine înţeleasă, e prea mult pentru ea. Ştie că mi se frânge inima, despărţită de soţul şi fiul meu, ţinută izolată în casa unchiului meu, forţată să depind de el, care-mi plăteşte mâncarea şi veşmintele. Pruncul meu e întemniţat împreună cu mine fără să aibă vreo vină, fiul meu e smuls de lângă mine, iar soţul meu e ţinut prizonier de propria mamă. Elisabeta ştie că dă dovadă de cruzime faţă de două familii nobile şi că aduce o ofensă legii şi dreptăţii. Ar trebui să ne elibereze - nu suntem o ameninţare pentru ea şi nu vrem altceva decât să ne iubim şi să fim împreună - şi nu vrea s-o facă.

Pare că voi trăi şi voi muri în temniţă pentru că am comis fărădelegea de-a mă căsători cu iubitul meu, fiindcă Elisabeta Tudor n-a putut să se căsătorească cu al ei. Aceasta e gelozie dusă nemaivăzut de departe. E o răutate fatală şi, când primesc refuzul ei, mă tem că doar moartea mă mai poate elibera. La fel ca toţi cei din neamul Tudor, ea invocă moartea. Sora ei a ucis-o pe sora mea. Ea mă va ucide pe mine. Nu se poate sfârşi decât în moarte: a mea sau a ei.

Cartea a III-a

Mary

[67] Castelul Windsor, Toamna anului 1563

Elisabeta, veselă ca o mierlă într-un măceş, porneşte călare dimineaţa devreme, iar toate doamnele trebuie s-o urmeze, vesele sau nu, că le place sau nu. Eu sunt sus, în şaua unui cal de vânătoare mare, şi călăresc neînfricată, aşa cum fac de când eram doar o copilă, la Bradgate. Tata mă punea întotdeauna pe un cal obişnuit şi-mi spunea că, dacă ţin bine frâiele şi mă asigur că-i arăt calului cine comandă, nu mai contează că stau puţin strâmb în şa, din pricina spinării strâmbe şi, dacă-i vorbesc clar şi ferm, atunci n-o să mai conteze că sunt mică şi uşoară. Mi-a spus că prezenţa mea poate fi impunătoare, chiar dacă sunt scundă.

În timp ce Jane, sora mea mai mare, voia să stea în casă, cu cărţile ei, iar Katherine voia mereu să se joace cu menajeria ei de animale în grădină sau în cameră, eu eram mereu la grajduri, stând în picioare pe un ciubăr răsturnat şi îngrijind caii cei mari sau cocoţându-mă pe scaunul pentru încălecat să stau pe spinarea lor caldă, neînşeuată.

— Nu poţi lăsa ca faptul că te-ai născut mică şi puţin strâmbă să-ţi stea în cale, îmi spune tata. Nimeni nu e perfect, iar tu nu eşti mai beteagă decât regele Richard al III-lea, iar el a mers călare la jumătate de duzină de bătălii şi a fost ucis într-un atac al cavaleriei – nimeni nu i-a spus *lui* că nu poate călări.

— Dar el a fost un om tare rău, spun eu cu judecata severă a unui copil de şapte ani.

— Tare rău, încuviinţează tata. Dar acela era sufletul lui, nu trupul. Tu poţi să fii o femeie bună cu un trup care e puţin scund şi cu o spinare puţin răsucită. Poţi învăţa să stai dreaptă precum un străjer şi poţi fi o femeie frumoasă şi mică. Dacă n-o să te

căsătoreşti niciodată, atunci poţi să fii o soră bună pentru Jane şi Katherine şi o mătuşă bună pentru copiii lor. Dar nu văd de ce nu te-ai mărita şi n-ai face o căsătorie bună la timpul potrivit. Obârşia ţi-e la fel de bună ca a oricui din regat, mai bună decât a oricui, în afară de copiii regelui. Dacă e să spun adevărul, nu contează că spinarea ţi-e un pic strâmbă, căci inima nu-ţi e aşa.

Mă bucur că a crezut în mine şi m-a învăţat să călăresc la fel de bine ca oricine. A fost primul care mi-a cerut să stau dreaptă, iar eu m-am străduit să fac asta. Am călărit zile în şir, în urma Elisabetei şi a comisului ei cel ridicol, fără ca cineva să fie nevoit să se uite în urmă să vadă dacă ţin pasul sau dacă am obosit. Merg călare la fel de departe şi de repede ca orice doamnă de la curte şi sunt mai curajoasă decât cele mai multe dintre ele. Nu cad niciodată din şa şi nu mă strâmb când mă doare spatele după o zi lungă. Nu-l privesc nicodată pe Robert Dudley cu înţeles că ar putea să-i ceară Maiestăţii Sale să ne întoarcem acasă. Nu mă aştept la nici un ajutor din partea vreunuia dintre ei, aşa că nu sunt niciodată dezamăgită.

Nu călăria mă istoveşte, dar Dumnezeu ştie că sunt sătulă până peste cap de Elisabeta, şi când ajungem în raportul copitelor la poarta uriaşă a castelului Windsor şi străjerul, Thomas Keyes, îşi ridică ochii căprui şi îngijoraţi spre mine, îi fac semn din cap şi-i zâmbesc ca să-i arăt că sunt istovită doar din pricina acestei regine, că nu am dureri de la călărie, ci mă doare inima.

În aceste vremuri de veselie, când căldura verii se topeşte şi lasă loc toamnei, când Elisabeta îşi petrece dimineţile la vânătoare, după-amiezile la picnicuri sau plimbări cu barca, iar serile cu piese de teatru şi dansuri şi baluri mascate, sora mea e întemniţată de către unchiul nostru, închisă în trei odăi împreună cu pruncul ei, smulsă de lângă fiul iubit şi furată de lângă soţul ei.

Nimic n-o supără pe vara noastră cu sânge regal! Toate îi fac plăcere Elisabetei. Ea chefuieşte pe o vreme plăcută, pe când Londra se înăbuşă de căldură şi ciuma se întinde în regat. Fiecare sat de-a lungul fiecărui drum care porneşte dinspre Londra are o casă cu o cruce pe uşă şi cineva care moare înăuntru. Fiecare casă de pe mal, de-a lungul Tamisei, şi-a încuiat şi zăvorât zăgazurile, ca să nu poată intra vreo barjă care vine de la Londra. Fiecare oraş din regat sapă o groapă pentru leşurile ciumaţilor şi fiecare parohie

se roagă pentru credincioşii lor – să fie cruţaţi de ciumă. Fiecare familie sănătoasă îşi închide uşile pentru călători, toţi sunt cu inima de piatră din pricina fricii. Dar nimic din toate acestea n-o tulbură pe Elisabeta. Ea flirtează cu Dudley la căldura zilei şi se strecoară în dormitorul lui în orice noapte doreşte, în timp ce sora mea plânge până adoarme şi visează la libertate.

Thomas Keyes trebuie să stea de veghe la poarta castelului şi nu poate să mă ajute să cobor din şa, dar mereu unul dintre tinerii de la curte vine repede lângă mine să mă coboare. Ştiu că sora mea şi cei doi băieţi ai ei sunt moştenitorii tronului; ştiu că rangul meu e recunoscut de regină. Nici unul dintre ei nu ştie cât de puternică e influenţa mea şi ce aş putea face pentru ei dacă îmi fac pe plac. Abia dacă-i iau în seamă. Zâmbetul meu e doar pentru Thomas Keyes, străjerul reginei; e singurul bărbat în care aş avea încredere în groapa asta plină cu şerpi făţarnici şi rivali. Thomas îmi face un semn secret când trec pe lângă el, iar eu ştiu că-l voi vedea mai târziu, când pe Elisabeta o s-o distreze altcineva şi o să uite să mă caute.

— Unde e lady Mary? întreabă ea, imediat ce coboară de pe cal, de parcă m-ar iubi nespus şi i-ar fi fost dor de mine toată ziua, iar eu fac un pas în faţă ca să iau mănuşile din piele cu broderie delicată.

Altcineva îi ia biciul, iar ea îi întinde mâna albă lui Robert Dudley, care o conduce de la soare la răcoarea întunecoasă a castelului Windsor, unde micul dejun e servit în sala cea mare, iar ambasadorul spaniol aşteaptă s-o salute.

Duc mănuşile la garderoba regală, presar pe ele nişte pulbere parfumată şi le înfăşor în mătase, apoi mă întorc în sală să-mi ocup locul la masa doamnelor de onoare.

Elisabeta stă la masa înălţată, cu ambasadorul spaniol de o parte, şi Robert Dudley de cealaltă. Eu stau în capul mesei doamnelor; sunt verişoara ei, sunt fiica unei prinţese regale. Ne plecăm capetele pentru rugăciune, care Elisabeta insistă să fie spusă în latină, arătându-şi mai mult ştiinţa de carte decât credinţa, apoi servitorii aduc ulcioarele şi cupele să ne spălăm pe mâini. Apoi aduc o mâncare minunată după alta. Toată lumea e înfometată după ce şi-a petrecut dimineaţa în şa, iar bucăţile de carne mari şi pânile proaspăt coapte sunt servite la fiecare masă.

— Ai veşti de la sora ta? mă întreabă în şoaptă Bess St. Loe.

— Îi scriu, dar nu-mi răspunde, spun eu. Are voie să primească scrisorile mele, chiar dacă unchiul meu trebuie să le citească înainte, dar nu răspunde.

— Ce-a păţit? O! Nu e ciuma?

— Nu, slavă Domnului, nu a ajuns la Pirgo. Unchiul meu spune că nu vrea să mănânce şi că nu se opreşte din plâns.

Mătuşa Bess pare impresionată.

— O, draga de ea!

— Da, spun eu încordată. Când i-a luat copilul, cred că regina i-a frânt inima lui Katherine.

— Dar o va ierta şi-i va lăsa să fie iar împreună. E milostivă. Iar Katherine e singura moştenitoare de credinţa noastră. Elisabeta trebuie să se întoarcă la ea.

— Ştiu, spun eu. Ştiu că o va face, cu timpul. Dar, cât aşteptăm, sunt momente grele pentru sora mea. Şi e o cruzime şi faţă de cei doi băieţei ai ei, care au trăit mereu întemniţaţi. Vrei să vorbeşti cu regina?

— Poate că măcar ei ar putea fi eliberaţi..., începe Bess, apoi se opreşte când regina se ridică de la masă şi spune că se va plimba cu ambasadorul spaniol şi cu Robert Dudley în grădina împrejmuită de ziduri.

Trei doamne trebuie să meargă în urma ei, iar restul suntem libere timp de o oră sau două. Ne ridicăm şi o urmăm afară din sală şi facem reverenţe când iese pe uşa care dă în grădină, în timp de Robert Dudley îi ofer braţul dintr-o parte, iar Alvaro de la Quadra, din cealaltă. Elisabeta e chiar acolo unde îi place să fie - în centrul atenţiei, având alături un bărbat de fiecare parte. Cred că, dacă nu ar fi regină, precis ar fi târfă. După ce ies, iar uşa e închisă în urma lor de către gardă, mă strecor în direcţie opusă, către intrarea principală. Poarta e zăvorâtă de teama ciumei, dar înăuntru se află o gardă frumoasă, la datorie în dreptul porţii celei mici. Când mă apropii, el face o plecăciune şi îmi oferă mâna ca să mă ajute să trec prin arcada îngustă.

Thomas stă de pază pe dinafara porţii zăvorâte, cu mâinile încrucişate peste pieptul lat, un bărbat masiv în uniforma Tudor, străjerul reginei. Simt cum zâmbesc pentru prima oară pe ziua de azi doar când îl văd.

— Lady Mary, spune el când ajung lângă cotul lui.

Se lasă pe un genunchi ca să ajungă cu fața la înălțimea mea, iar ochii lui căprui sunt iubitori.

— Ești liberă mult timp? Vrei să stai în casa porții?

— Am o oră, spun eu. Ea se plimbă în grădină.

Thomas îi poruncește unei gărzi să-i țină locul și mă conduce în casa porții, unde se uită cum mă cațăr pe scaunul lui mare, de lângă masă. Îmi toarnă un pahar de bere slabă din carafa din cămara cea mică și se așază pe taburetul mic din apropiere, ca să fim la aceeași înălțime.

— Ai vești de la sora ta? întreabă el.

— Nimic nou. L-am întrebat pe Robert Dudley dacă n-ar vrea să vorbească din nou cu regina și zice că n-are nici un rost, că n-ar face decât s-o înfurie și mai tare.

— Trebuie să așteptați?

— Trebuie să așteptăm, încuviințez.

— Atunci, bănuiesc că și treaba noastră trebuie să aștepte, spune el cu blândețe.

Pun mâna pe umărul lui lat și pipăi trandafirul Tudor de pe gulerul lui.

— Știi că m-aș căsători cu tine mâine, dacă aș putea. Dar nu-i pot cere nimic Elisabetei acum, nu înainte s-o grațieze pe Katherine. Libertatea surorii mele trebuie să fie prima.

— De ce-ar deranja-o? se întreabă el. De ce-i pasă așa de mult de sora ta unei regine mărețe cum e ea? Nu e ceva ce-o privește numai pe sora ta? Contele de Hertford poartă un nume onorabil, de ce nu îi este îngăduit surorii tale să-i fie soție?

Șovăi. Thomas are ideile simple ale unui om cinstit. Stă de gardă la poartă în fiecare zi și e are în răspundere siguranța celei mai contradictorii regine. Sunt cei care o iubesc pe Elisabeta și ar muri pentru ea, care imploră să fie lăsați să intre în castelele ei s-o vadă, ca și cum ar fi o sfântă, ca să poată apoi să meargă acasă și să le spună copiilor lor că au văzut cea mai măreață femeie din lumea creștină, acoperită cu giuvaiere prețioase, stând maiestuos la masă, la cină. Apoi sunt cei care o urăsc atât de mult fiindcă a dus țara tot mai departe de biserica de la Roma, ei o numers eretică și ar otrăvi-o sau ar înjunghia-o sau ar prinde-o în capcană. Unii vizitatori o disprețuiesc pentru deparavare, unii

o bănuiesc de adulter şi alţii chiar o învinuiesc de vrăjitorie, de malformaţii, de ascunderea unui bastard, de a fi bărbat. Fiecare bărbat şi fiecare femeie care are orice părere trece pe sub privirea gânditoare a lui Thomas, şi el tot stăruie să aibă o părere bună despre ei, să se încreadă în ei, atât cât îi îngăduie siguranţa, îi îndrumă către casă dacă e de părere că sunt vreun pericol, şi crede că oamenii sunt, în mare parte, la fel de buni şi blânzi ca el.

— Nu ştiu de ce Elisabeta nu poate să îngăduie căsătoria lui Katherine, spun eu, măsurându-mi cuvintele. Ştiu că se teme că, dacă sora mea va fi numită succesoare, toată lumea o va părăsi, iar Katherine va complota împotriva ei, la fel cum face Margaret Douglas, altă verişoară de-a noastră. Dar, mai mult, nu e vorba doar de Katherine - Elisabetei nu-i place să se căsătorească nimeni; îi place să primească doar ea toată atenţia. Nici una dintre noi, doamnele de onoare, nu se aşteaptă să primească permisiunea de-a se căsători. Nu ne permite nici măcar să vorbim despre asta. Toată lumea de la curte trebuie să fie îndrăgostită de ea.

Thomas chicoteşte indulgent.

— Ei bine, ea e regina, recunoaşte el. Bănuiesc că poate avea o curte pe gustul ei. Să vin diseară, după ce încui poarta?

— Ne vedem în grădină, îi promit.

Îmi ia mâna mea cea mică în palma lui uriaşă şi mi-o sărută cu blândeţe.

— Sunt onorat, spune el încet. Mă gândesc la tine întreaga zi, ştii, şi te privesc cum intri şi ieşi pe poarta mea. Ador să te văd trecând călare, atât de înaltă pe calul tău şi de frumoasă în rochiile tale.

Îmi lipesc obrazul de capul lui când şi-l pleacă să-mi sărute mâna. Are părul des şi cârlionţat şi miroase a aer curat. Cred că, în lumea aceasta primejdioasă şi nestatornică, am găsit singurul om în care pot să mă încred. Mă gândesc că el nu ştie cât de nepreţuit e lucrul acesta pentru mine.

— Când te-ai uitat prima dată la mine? şoptesc eu.

El îşi ridică capul şi zâmbeşte pentru că sunt atât de copilăroasă, dorindu-mi să spună din nou povestea.

— Te-am văzut când ai venit pentru prima dată la curte, nu aveai nici zece ani, erai o fetiţă tare mică. Îmi amintesc că te-am văzut pe calul tău mare şi mi-a fost teamă pentru tine. Apoi am văzut cum îl struneai şi mi-am dat seama că eşti o domniţă straşnică.

— Erai cel mai mare om pe care-l văzusem, îi spun eu. Străjerul reginei, atât de frumos în uniforma ta şi înalt cât un copac, spătos ca un trunchi, ca un stejar măreţ.

— Apoi, când ai fost numită doamnă de onoare, te vedeam cum vii şi pleci împreună cu toată curtea şi mă gândeam că, dintre toţi, tu eşti cea mai veselă şi dulce doamnă, spune el. Când sora ta s-a strecurat pe poarta mea, cu gluga trasă peste părul blond, şi mi-am dat seama că se vedea cu un ibovnic, aproape am vrut să te previn; dar erai atât de tânără şi atât de frumoasă, că n-am putut să fiu eu cel care să-ţi aducă grijile în viaţă. N-am îndrăznit să-ţi vorbesc deloc până când ai început să-mi dai bună-dimineaţa. Aşteptam cu nerăbdare asta – „Bună dimineaţa, Căpitane Keyes", îmi spuneai. Iar eu mă fâstâceam ca un neghiob şi nu puteam să scot o vorbă drept răspuns.

— Aşa mi-am dat seama că mă placi, îi spun eu. Vorbeai cât se poate de clar cu toţi ceilalţi, dar, cu mine, amuţeai ca un băieţel. Şi roşeai! Doamne! Un bărbat atât de mare să roşească precum un copil!

— Cine eram eu să vorbesc cu o asemenea doamnă? întreabă el.

— Cel mai bun om de la curte, îi spun. Am fost atât de bucuroasă când te-ai oferit să mergi cu mine, când m-am dus s-o vizitez pe Katherine la Turn. Când ai spus că o să mă însoţeşti, că străzile nu sunt sigure. M-am bucurat atât de mult să te am lângă mine. Parcă mergeam pe lângă un cal din rasa Shire, mare şi calm: eşti atât de mare, că toată lumea se dă, pur şi simplu, la o parte. Şi când o vedeam, iar ea era atât de îndurerată, că izbucneam în lacrimi alături de ea şi apoi ieşeam, iar tu mă aşteptai, iar eu mă linişteam doar pentru că erai acolo, ca un munte. Simţeam că am un aliat. Un aliat mare cât un castel. Un prieten puternic.

— Unul înalt, cu siguranţă, spune el. Aş face orice pentru tine, mica mea doamnă.

— Iubeşte-mă mereu aşa cum o faci acum, şoptesc.

— Jur că aşa voi face.

Tace pentru o clipă.

— Nu te stinghereşte că am mai fost căsătorit? întreabă el încet. Nu te supără că am copii? Ei stau cu mătuşa lor la Sandgate, dar m-aş bucura să le ofer o mamă vitregă iubitoare.

— Nu m-ar socoti inferioară? spun eu cu stângăcie.

El clatină din cap.

— Ar vedea că ești o mare doamnă chiar și când s-ar apleca mult ca să-ţi sărute mâna.

— Mi-ar plăcea să avem copii, spun eu sfioasă. La început, o să am grijă de ai tăi, apoi, poate, și de câţiva ai noștri.

Îmi ia mâna și și-o lipește de obrazul cald.

— A, Mary, o să fim fericiţi.

Rămânem amândoi tăcuţi pentru o clipă, apoi spun:

— Știi, acum trebuie să plec.

Se ridică de pe taburet, iar capul îi atinge tavanul. E înalt, are vreo șapte picioare, de la cizmele uriașe până la creștetul cârlionţat. Când stau lângă el, capul îmi ajunge până la cureaua lui din piele lustruită. Îmi deschide ușa, iar eu merg până la poarta uriașă, zăvorâtă, iar el deschide una mică tăiată în ea.

— Pe diseară, șoptește el și o închide cu grijă în urma mea.

[68] Castelul Windsor, Crăciunul anului 1563

Iubitul meu îmi dă un inel de aur cu un rubin mic de culoarea iubirii adevărate, un roșu aprins. Eu îi dau o curea din piele groasă, care să-i cuprindă mijlocul gros. Chiar eu am lucrat-o cu o sulă de cizmar și mi-am inscripţionat numele și blazonul familiei mele în pielea groasă. Poate s-o poarte pe dos, ca să nu afle nimeni în afară de noi. Când i-o ofer și o scoate din săculeţul de mătase pe care l-am cusut pentru ea, roșește până-n vârful urechilor, ca un băieţel.

Îmi place atât de mult inelul pe care mi l-a dat. Mi se potrivește pe deget ca o verighetă, iar el spune că trebuie să-l port pe degetul inelar când sunt singură, fiindcă e mărturia iubirii lui pentru mine și pentru că suntem logodiţi.

— Aș vrea să ne putem căsători și să trăim împreună chiar acum, îi șoptesc.

Stau în poala lui, cu brațele-i uriașe în jurul meu. Mă ține atât de tandru, parcă aș fi un copil, cu toate astea simt că inima-i bate tare fiindcă mă dorește ca femeie atunci când îi ating încheietura puternică cu degetele.

— Și eu aș vrea, spune el. În clipa în care spui, o să trimit după un preot și martori și o să ne căsătorim. Sau putem să mergem la o biserică. Nu vreau să fii niciodată nevoită să fii chestionată ca sora ta. O să avem martori și o să avem scrisoarea de logodnă.

— Nu le pasă de mine, spun eu posacă. Sunt atât de mică în ochii Elisabetei, că nici măcar nu se teme de mine. Nu sunt ca sora mea, căreia-i face curte jumătate din Europa, în timp ce țese planuri secrete. Căsătoria mea e un lucru care mă privește: ar trebui să fie egal pentru ea dacă sunt căsătorită sau singură, dacă am o mulțime de copii sau te iubesc doar pe tine.

— Atunci ar trebui să ne căsătorim în secret? întreabă el, plin de speranțe. Ai curajul?

— Poate la anul, spune eu, prevăzătoare. Nu vreau să-i amintesc reginei de furia pentru Katherine. Sper că Micul Consiliu o va convinge s-o elibereze pe sora mea luna aceasta. Câțiva învățați caută să scoată la iveală că ea e moștenitoarea și că nunta ei e validă și, prin urmare, fiii ei sunt legitimi. Nu mă pot gândi la altceva până când nu se încheie socoteala asta.

Thomas aprobă din cap. Are un mare respect pentru știința de carte a familiei mele, mai ales de când Jane e recunoscută drept teolog, iar scrierile ei sunt citite pretutindeni.

— Scrii și tu la carte? întreabă el.

— O, nu, spun eu. O face un copist în vârstă pe nume John Hales. El a văzut testamentul regelui în original și spune că scrie clar că a numit-o pe mama și descendența ei moștenitoare după prințul Edward și prințese. Hales a dovedit căsătoria bunicii noastre drept validă, așa că descendența noastră e legitimă, născută în Anglia și protestantă. Acum, soțul lui Katherine, Ned Seymour, îi plătește pe clericii de pe continent să arate că și căsătoria lui cu Katherine e validă, cu jurăminte spuse în taină, iar fiii lor sunt legitimi. Când toate dovezile vor fi puse la un loc, John Hales o să le tipărească, iar țara va vedea că sora mea se dovedește moștenitoarea reginei: născută legitim și căsătorită legitim.

Thomas şovăie. Nu e un om cu prea multă carte, dar cunoaşte bine lumea şi s-a ocupat de siguranţa palatului şi a reginei încă de când a urcat Elisabeta pe tron.

— Frumoasa mea, eu nu sunt nici nobil, nici copist, dar nu sunt sigur că e o idee prea înţeleaptă. Regina nu e o femeie care să se simtă obligată să facă ce cred toţi ceilalţi. Chiar dacă întreaga ţară are aceeaşi părere, ea va face tot ce crede ea de cuviinţă. Îţi aminteşti vremea când ea era singura prinţesă protestantă care îşi apăra credinţa, când sora ei era regina Angliei? Nu s-a răzgândit atunci, chiar dacă întreaga ţară părea să fie împotriva ei, de la regină şi spanioli până la oamenii de rând. O să fie nevoie de mai mult decât o carte s-o convingă, cred eu.

— S-a supus, spune eu cu încăpăţânare. Îmi amintesc că am văzut-o chiar eu când mergea la liturghie şi se văicărea de asta.

— Pleca devreme de la liturghie, îmi aminteşte el. Plângându-se că nu se simte bine. Şi arătându-le tuturor că nu poate să îndure aşa ceva.

— Da, dar William Cecil sprjină cartea aceasta, insist eu. Şi Robert Dudley. Ce gândeşte William Cecil azi, regina anunţă mâine. Până la urmă, îi va asculta sfatul. Iar el şi cumnatul său şi toţi sfetnicii lui au comandat această carte şi vor avea grijă să fie publicată. Regina va fi nevoită s-o numească pe Katherine moştenitor când toţi cei din Micul Consiliu vor spune că ea e moştenitoarea.

Auzim bătaia ceasului.

— Trebuie să plec, spun, abia mişcându-mă în îmbrăţişarea lui caldă.

Mă coboară din braţele lui şi, aplecându-se, îmi netezeşte rochia şi-mi pune în ordine pliurile mânecilor. E blând ca slujnica unei doamne. Îmi potriveşte gluga şi-mi aşază gulerul.

— Gata, spune el. Cea mai frumoasă doamnă de la curte.

Aştept să deschidă uşa camerei paznicului şi să se uite afară.

— Cale liberă, spune el şi se dă la o parte să mă lase să ies.

Când străbat curtea, de la intrarea principală către treptele grădinii, înfăşurată în pelerină să mă apere de cei câţiva fulgi de zăpadă, am ghinionul s-o întâlnesc pe însăşi regina, care se întoarce după ce a jucat popice pe pajiştea îngheţată. Are gluga de catifea roşie, tivită cu hermină, trasă peste urechi. Îl ţine de braţ pe Robert Dudley, are obrajii îmbujoraţi de la frig, iar ochii îi sclipesc.

Fac un pas înapoi şi o reverenţă, în timp ce-mi strecor inelul de pe deget în buzunarul pelerinei înainte ca privirea ei întunecată să-l zărească.

— Maiestate.

Thomasina, pitica reginei, merge în urma lor şi face o strâmbătură caraghioasă spre mine, ca şi cum m-ar întreba pe unde am umblat. Nu-i dau nici o atenţie. Nu are nici un drept să arate curiozitate faţă de mine. Nu trebuie să răspund în faţa ei şi, dacă o provoacă pe regină să mă ia la întrebări, o s-o găsesc mai târziu şi o să-i spun să-şi vadă de micile ei treburi.

— Lady Mary, spune regina pe un ton neplăcut.

Nu-mi dau seama ce am făcut s-o supăr, dar e limpede că e nemulţumită.

— Mă onorezi cu prezenţa când mă îmbrac pentru cină diseară?

Simt, mai degrabă decât văd, zâmbetul liniştitor al lui Robert Dudley. Nu îndrăznesc să mă uit în altă parte, decât în ochii întunecaţi şi strălucitori ai Elisabetei.

— Desigur, Maiestate, spun eu cu sfială. Iar onoarea e de partea mea.

— Atunci, să nu uiţi, spune ea morocănos şi trece pe lângă mine.

Fac o reverenţă şi, când îmi ridic capul, zăresc un zâmbet iute şi compătimitor din partea lui Robert Dudley, iar obraznica de Thomasina îmi face cu ochiul. El o urmează pe regină. Ea rămâne în urmă.

— Cineva scrie o carte despre sora ta, mă informează ea. De-asta e supărată pe tine. Tocmai a aflat. Pare că o să scrie că sora ta e următoarea regină a Angliei. Vei fi sora reginei şi mătuşa următorului rege. Cum ar fi ca o pitică aşa ca mine să fie atât de aproape de tron!

— Eu nu semăn deloc cu tine, spun cu răceală.

— O, crezi că o să fii mai înaltă dacă sora ta o să aibă o coroană măreaţă pe cap? întreabă ea zâmbind. Preamărirea ei o să te facă să creşti? O să fii mai înaltă dacă te face ducesă?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

Mă întorc, iar ea mă prinde de fustă cu mâna ei pătrăţoasă, atât de asemănătoare cu a mea.

— Ce vrei? spun supărată. Lasă-mă să plec. Crezi că o să ne batem în curte, precum pajii?

— Ştiu pe câţiva care ar plăti bine să vadă una ca asta, spune ea, veselă. Dar eu mi-am câştigat mereu existenţa ca o doamnă în miniatură, nu ca un pitic glumeţ.

— Iar eu nu mi-am câştigat-o niciodată, spun cu mare îngâmfare. Iar înălţimea mea n-are nici o legătură cu nimic. Aş fi foarte mulţumită dacă mi-ai da drumul la rochie.

Îmi dă drumul, dar nu-şi şterge zâmbetul obraznic de pe chip.

— Chiar există cartea asta, lady Mary, spune ea scurt. Cărturarii lucrează la ea, bucăţică cu bucăţică. O pagină furată de la cancelarie pentru a dovedi că familia ta a fost numită de Henric al VIII-lea, dovezi privind căsătoria ca să arate că descendenţa ta e legitimă, dovezi că voi trei, lady Jane, lady Katherine şi tu sunteţi născute în Anglia, protestante şi aveţi sânge regal.

— Nu pomeni numele lui Jane, o previn.

— Îngropată într-un sicriu cât unul pentru copii, spune ea batjocoritor, iar eu mă întorc şi plec, dar o aud mergând în urma mea, apoi se strecoară pe lângă mine şi-mi apare înainte, oprindu-mă.

— O să vrei să auzi şi restul, îmi spune. Ascultă, pentru binele tău. Dările de seamă primite de cărturari, din Franţa şi Spania, o numesc toate pe sora ta, Katherine, drept moştenitoare de drept. Regina e furioasă. Dacă tu ai fost cea care a cerut darea de seamă, ai face bine să-ţi previi copiştii s-o ia din loc. Ai putea să-i spui unchiului tău să facă o călătorie în Franţa ca să aibă grijă de sănătatea lui. Ai face bine să-ţi ţii capul plecat şi să nu mai dai fuga să te săruţi cu străjerul.

Îmi înăbuş un strigăt de uimire.

— Văd multe, adaugă ea repede. Ştii cum. Nimeni nu ne dă nici o atenţie nouă.

— Şi de ce m-ai preveni? întreb. Când trăieşti în umbra ei?

— Pentru că suntem pitice amândouă, spune ea fără ocolişuri. Suntem amândouă nişte femei mici într-o lume mare şi foarte primejdioasă. Faptul că suntem scunde ne face să fim un fel de surori, chiar dacă tu vrei să tăgăduieşti asta. Aşa că-ţi spun - n-o supăra. E şi-aşa destul de furioasă pe familia ta.

Îmi face un semn neruşinat din cap, ca şi cum mi-ar spune să-mi bag minţile-n cap, apoi se întoarce şi porneşte ţopăind prin curte, arătând ca o fetiţă care aleargă în urma unui tutore, apoi văd uşa scării Elisabetei cum se trânteşte în urma ei.

[69] Castelul Windsor, Primăvara anului 1564

O slujesc pe Elisabeta toată primăvara friguroasă cu o politețe atentă și, chiar dacă pocnește din degete la mine când vrea evantaiul și se plânge că o zgârii pe gât când îi leg șiragul de safire, nu găsește altceva să-mi reproșeze.

Nici măcar nu arunc vreo privire către pitica Thomasina ca să-mi mulțumesc că m-a prevenit și, când pașii de dans ne aduc una lângă cealaltă, îmi schimb locul dacă am ocazia. Nu pot recunoaște că picioarele mici ne fac să semănăm. Nu sunt de acord că faptul că suntem mici ne face să fim surori. Sigur că-mi recunosc propriile trăsături la Thomasina, în mersul ei legănat pe picioarele scurte, în felul cum se uită mereu în sus ca să poată urmări conversația care se poartă mult deasupra capului ei. Cred că o doare spatele la fel ca pe mine după o zi lungă în șa și că pe amândouă ne supără că lumea ne vorbește ca unor copii, confundând statura cu vârsta sau înțelepciunea. Dar nu voi lăsa niciodată de înțeles că noi două suntem făcute pe același calapod. Se întâmplă să arătăm la fel, dar asta e tot. Oare Elisabeta ar trebui să le considere verișoare pe toate femeile cu păr roșcat? Oare lady Margaret Douglas ar trebui să fie soră cu un cal? Înfățișarea nu are nici o însemnătate în comparație cu educația. Eu am sânge regal și nu sunt pitică; sunt o Grey și nu o jucărie drăgălașă. Sunt una dintre moștenitoarele tronului Angliei, iar Thomasina nu moștenește nimic mai important decât oasele scurte.

Dar, într-o seară, primăvara devreme, mergem la cină și bag de seamă că William Cecil e absent, ceea ce e un lucru neobișnuit, iar lingușelile și buna dispoziție ale lui Robert Dudley sunt puțin forțate. Elisabeta se zburlește ca o pisică udată de apa dintr-un lighean vărsat de la o fereastră; toată lumea vede că e agitată. Nimeni în afară de Thomasina nu pare să știe cine a fost destul de nesăbuit cât s-o supere pe Elisabeta, iar eu nu îndrăznesc s-o întreb.

Când se strâng mesele, Robert Dudley se apleacă să-i sărute mâna reginei, iar eu văd cum ea îi face semn din cap copistului ei, care îi dă lui Dudley un pachet de documente. El face o plecăciune şi le ia şi dă să iasă din încăpere. Eu pornesc cu pas sfielnic, lipită de pereţi, neobservată de nimeni, fiindcă creştetul meu dispare printre scaunele cu spătar înalt şi mă întâlnesc cu el chiar în faţa uşilor mari şi mă strecor afară când i se deschid.

— Lady Mary, spune el, făcându-mi o plecăciune.

Uşile se închid în urma noastră, ascunzându-ne de ochii curţii.

— S-a întâmplat ceva? îl întreb direct.

Se apleacă adânc, pentru a putea vorbi în şoaptă cu mine.

— Da. Cineva – îmi imaginez că ambasadorul francez – i-a pus reginei în mână o carte care sprijină pretenţiile la tron ale surorii tale, lady Katherine.

— Lady Hertford, spun eu, rostindu-i titlul de după căsătorie.

El se încruntă la mine.

— Lady Katherine, repetă el. Nu e momentul să susţii o căsătorie pe care regina a declarat-o în afara rânduielilor.

Îl privesc drept în faţă pe bărbatul a cărui căsătorie ar fi fost declarată în afara rânduielilor, dacă cineva nu i-ar fi ucis, în cel mai convenabil mod, soţia.

— Noi ştim adevărul, spun eu cu hotărâre.

— Iar autorii au publicat ceea ce ei consideră a fi adevărul, răspunde el pe acelaşi ton.

— Nu tu ai cerut să fie scrisă cartea? întreb eu, ştiind bine că aşa a făcut.

— Nu, minte el. Iar cei care au vreo legătură cu ea vor avea de suferit. Regina a cerut ca unchiul tău, John Grey, să fie arestat; la fel şi John Hales, autorul; şi Robert Beale, copistul lui; şi tatăl vitreg al lui Edward Seymour, Francisc Newdigate. Chiar şi Nicholas Bacon, Păstrătorul Sigiliului, care s-a arătat în favoarea surorii tale.

Îngheţ de uimire.

— Unchiul meu, arestat? Păstrătorul Sigiliului, arestat? Dar Katherine? întreb agăţându-mă de mâneca lui. O, sir Robert! N-o duc înapoi în Turn, nu-i aşa?

— Nu.

— Dar unde o să plece dacă unchiul meu n-o să mai fie acasă? O s-o lase acolo, cu lady Grey? Sau o eliberează? O, sir Robert, o eliberează?

— Nu.

Se ridică.

— Lady Mary, trebuie să mă ocup de treburile Maiestății Sale. Trebuie să trimit gărzile să-i aresteze pe acești oameni pentru a fi luați la întrebări.

Îl privesc, înalt și frumos cum e.

— Tu, să-i arestezi? Tu, care n-ai avut nimic de-a face cu cartea, îi arestezi pe ei acum?

— Da, spune el scurt. Așa cum îmi poruncește regina.

Nu are rost să mă plâng că el face mereu ce vrea regina, că nu o înfruntă niciodată. Nu ai cum să fii printre preferați la curtea unui tiran fără să-ți decapitezi principiile zi de zi. Tot ce pot să fac este să încerc să-l țin de partea lui Katherine.

— Sir Robert, e o cruzime față de sora mea și de băiețeii ei. N-au făcut nimic. Ea n-a făcut nimic. Altcineva a cerut cartea aceasta - poate chiar prieteni de-ai voștri - dar nu a fost ea. Cineva a scris-o - dar nu ea. Cineva a publicat-o - dar nu ea. Nu poți cere eliberarea ei? Chiar dacă trebuie să-i arestezi pe ceilalți?

Își clatină capul brun.

— Regina n-o să mă asculte în privința asta, spune el. N-o să asculte pe nimeni. Are dreptul de a acorda grațieri doar atunci când dorește ea.

— Margaret Douglas, vara noastră, a fost iertată pentru mult mai mult!

— E hotărârea Maiestății Sale. Are această putere.

— Știu! spun. Este...

Ridică mâna ca să-mi atragă atenția că nu poate auzi nici o critică la adresa femeii care ne conduce pe amândoi.

— Este hotărâtă, continui eu și, când el dă să plece, șoptesc pentru mine: hotărâtă să fie mârșavă.

Sunt în casa porții străjerului cu Thomas Keyes, care privește poarta și garda care e de rând de la mica fereastră când aud zgomot de copite, iar Thomas spune:

— E susținătorul surorii tale, arestat, bietul om.

Mă ridică pe un taburet ca să pot privi pe geam fără să fiu văzută. Hales merge călare pe un cal slăbănog și în spatele lui văd alt om, cu privirea în pământ, înconjurat de gărzi înarmate.

— Dumnezeule! Acela e unchiul meu, John Grey. John Grey, la care stătea sora mea!

Thomas mă lasă singură, după ce îşi ia sceptrul cel negru, care-i arată funcţia. Aud cum cere parola, apoi le deschide poarta, îi lasă să intre şi se întoarce la mine, punând sceptrul la loc în colţ şi lărgindu-şi cingătoarea de piele neagră.

— Dar ce au făcut? mă întreabă el, cu uimire pe chipul blând. E doar pentru că au scris cartea?

— Da, spun eu cu amărăciune. Ştii că unchiul meu n-ar face niciodată ceva care s-o supere pe Elisabeta. I-a fost credincios dintotdeauna. Iar John Hales spune că tot ce a încercat să facă a fost să susţină o moştenitoare protestantă. Nu a cerut ca sora mea să-i ia locul Elisabetei, ci doar să fie numită moştenitoare dacă Elisabeta ar muri fără să aibă un fiu.

— Micul Consiliu va înţelege asta, spune Thomas, plin de speranţă.

— Dacă nu închid ochii strâns, spun eu cu amărăciune.

[70] Palatul Greenwich, Vara anului 1564

Elisabeta mă cheamă în dormitorul ei când se îmbracă pentru cină. E aşezată la masă; oglinda veneţiană e în faţa ei, peruca roşie stă pe suport, sunt lumânări de jur împrejurul ei, în timp ce doamnele, cu mare grijă şi migală, îi pictează faţa cu alb de plumb. Ea stă nemişcată, ca o statuie de marmură, în timp ce amestecul de plumb alb şi oţet îi este întins perfect pe chip, de la frunte până la gât şi apoi până la sâni. Nici măcar răsuflarea cuiva nu se aude. Rămân şi eu neclintită, la fel ca statuile celelalte din cameră, până când deschide ochii, mă vede în oglindă şi spune, fără să-şi mişte buzele, fiindcă vopseaua încă nu s-a uscat:

— Lady Mary, priveşte asta.

Luându-mă după privirea ei coborâtă, fac un pas înainte şi, când clipeşte ca să-mi dea permisiunea, iau cărticica deschisă din faţa ei.

Titlul este *Monas Hieroglyphica*, iar cel care a scris-o, John Dee. Pare să-i fie dedicată Sfântului Împărat Roman, iar lunga precuvântare îi cere cititorului să ia seama că simbolurile planetelor au o semnificaţie de sine stătătoare şi pot fi citite precum o limbă sau un cod.

Ridic privirea şi întâlnesc ochii întunecaţi ai Elisabetei în oglindă.

— Răsfoieşte-o, îmi cerea ea, printre buzele strânse. Ce părere ai?

Întorc paginile mici. Sunt pline de modele şi semne astronomice şi litere mărunte care explică ce înseamnă fiecare şi cum se potrivesc între ele. Văd şi câteva pagini cu numere, care demonstrează legătura dintre semne şi altele care par mai degrabă filosofice sau de alchimie.

— N-o înţeleg la prima vedere, spun eu deschis. Ar trebui s-o studiez multe zile ca s-o înţeleg. Îmi pare rău, Maiestate.

— Nici eu n-o înţeleg, spune Elisabeta, suflând un nor de pudră albă înspre oglindă. Dar mi se pare o lucrare extraordinară. Pune laolaltă semnele vechi şi studiile musulmanilor - vorbeşte despre o lume universală care există pe lângă aceasta, în spatele acesteia, pe care o putem simţi, dar rareori o vedem. Dar el crede că aceste semne o descriu şi că e o limbă care poate fi învăţată.

Clatin din cap cu uimire.

— Aş putea s-o citesc pe îndelete, dacă doriţi, şi să scriu un rezumat, mă ofer eu.

Zâmbeşte doar puţin, ca să nu-i crape vopseaua.

— O voi citi împreună cu cel care a scris-o, spune ea. E la ordinele mele. Dar tu poţi să stai şi să asculţi conversaţia noastră savantă, dacă vrei. Voiam doar să văd ce înţelegi din ea, la prima vedere.

— Nu am avut privilegiul învăţăturii dumneavoastră, spun eu cu diplomaţie. Dar m-aş bucura să aflu mai multe. Dacă aş putea să vă ascult, sunt convinsă că aş înţelege mai bine.

— Dar aud din toate părţile că sora ta, Jane, a fost o mare învăţată, spune ea. Aud că Roger Asham le spune tuturor că a fost cea mai mare învăţată la timpul ei. Scrie o carte în memoria ei. Toată lumea pare să vrea să tipărească ceva în ultima vreme - n-au altceva mai bun de făcut?

— A întâlnit-o doar o dată sau de două ori, spun eu, înghiţindu-mi dorinţa de-a o apăra pe Jane de această veche gelozie. Abia dacă o cunoştea.

— Şi eu am studiat cu regina Kateryn Parr, aminteşte-ţi, spune Elisabeta, gândindu-se la rivalităţile din trecut.

— Şi eu, spune lady Margaret Douglas din capătul celălalt al încăperii, nerăbdătoare să se alăture şi să-i amintească Elisabetei de rudenia lor.

Elisabeta nici măcar nu întoarce capul.

— Sunt sigură că n-a citit nimic care să semene cu cartea aceasta scrisă de John Dee, spun eu, încercând s-o readuc pe Elisabeta în prezent.

— Da, încuviinţează ea. Îndrăznesc să spun că n-ar fi înţeles-o.

Îi vopsesc buzele şi-i înnegresc genele şi sprâncenele. Îi picură beladonă în ochi ca să-i facă întunecoşi şi sclipitori. Eu stau în picioare, cu cartea în mână, aşteptând să văd dacă mi se permite să plec. Nu e seara când trebuie s-o slujesc; nu e rândul meu s-o pictez pe această făţarnică regină bătrână. În seara aceasta ar trebui să fiu liberă să fac ce poftesc; dar ea mă ţine aici în timp ce-şi face griji dacă sunt destul de instruită să înţeleg ceva ce ei nu-i e clar, măcinându-se că sora mea de mult moartă a fost mai învăţată decât ea.

— Oricum, nu eşti de părere că e o erezie?

Se ridică de la masă şi doamnele îi ţin fusta la picioare ca să poată păşi în ea, apoi i-o ridică până în talie şi i-o leagă.

— N-aş putea să mă pronunţ, spun eu prevăzătoare. Maiestatea Voastră ar putea s-o spună cel mai bine. Dar am auzit doar vorbe bune despre John Dee de la dumneavoastră.

— Aşa e, încuviinţează ea. Şi mă bucur că s-a întors în Anglia cu asemenea învăţături! O să încep să-i citesc cartea mâine. Poţi să ni te alături.

Fac o reverenţă, ca şi cum aş fi nespus de recunoscătoare.

— Mulţumesc, Maiestate. Abia aştept să învăţ de la amândoi.

John Dee, cu ochi negri, îmbrăcat într-o robă neagră de învăţat, e înconjurat de hârtii. Pe fiecare e mâzgălit un semn, una trimite la alta, fiecare e mărginită cu o duzină de însemnări. Văd că desenează mânuţe care arată, cu un deget acuzator, paragrafele la care doreşte să fim mai atenţi. Elisabeta, cu cartea deschisă în

poală, stă în mijlocul acestei furtuni de învăţăminte, cu ochii sclipindu-i de atenţie. Thomasina, ca un căţel de buzunar înveşmântat cu veşminte alese, stă în genunchi la picioarele ei. Eu stau pe un taburet, într-o parte; eu n-o să mă înjosesc niciodată stând pe podea, în timp ce Elisabeta stă pe scaun.

John Dee vorbeşte despre semnele stelelor: ce se arată pe cer se potriveşte cu ce se întâmplă pe pământ.

— Cum e sus, aşa şi jos, spune el.

— Deci poţi să prezici căsătoriile princiare? întreabă Elisabeta.

— Cu mare exactitate, dacă aş cunoaşte data, ora şi locul naşterii lor, ceea ce mi-ar dezvălui casa lor astrală, răspunde Dee.

— Nu e astrologie asta? îl întreb, prevenitoare.

El face un semn aprobator din cap auzind avertismentul meu.

— Nu, fiindcă nu caut să prevestesc rele, spune el. E oprit să prevezi moartea unui prinţ, dar nu faci nici un rău dacă le prevezi fericirea.

Îşi întoarce privirea vie către Elisabeta.

— Pot să aleg ziua potrivită pentru căsătoria dumneavoastră, aşa cum am făcut pentru încoronare?

Elisabeta râde afectat.

— Nu pentru a mea, bunule filosof. Ştii că nu am înclinaţie către asta. Tocmai am fost nevoită să-l dezamăgesc pe arhiducele Ferdinand. I-am spus că aş prefera să fiu o lăptăreasă nemăritată decât o regină căsătorită!

— Celibatul e o chemare, răspunde John Dee, iar eu încerc să nu râd gândindu-mă la Elisabeta în postura de călugăriţă.

Nu îndrăznesc să mă uit la Thomasina, care-şi ţine capul plecat.

La mică distanţă de cercul nostru magie, doamnele de onoare oftează de plictiseală şi se tot foiesc schimbă poziţia. Curtenii stau pe lângă pereţi, vorbind între ei, iar unul sau doi se sprijină de lambriuri, obosiţi. Nimeni nu are voie să se aşeze, chiar dacă John Dee citeşte din cartea lui de două ore.

John Dee ia altă pagină şi i-o arată reginei, în timp ce William Cecil intră în încăpere în linişte şi face o plecăciune.

— Iertare că vă întrerup studiul, spune el încet. Dar aţi vrut să vă anunţ imediat ce regina Scoţiei i-a dat îngăduinţa soţului lui Margaret Douglas să intre în Scoţia.

Băiatul frumos şi înrudit cu mine, Henry Stuart, care cască într-un colţ, aude numele şoptit al mamei sale şi-şi ridică privirea, dar Elisabeta şi Cecil vorbesc în şoaptă, unul lângă celălalt.

— Regina Maria n-a fost de acord? exclamă ea, ascunzându-şi zâmbetul larg în spatele unui evantai pictat.

Cecil se pleacă.

— Ba da.

Ea îl ia de mânecă şi-l trage mai aproape. Doar eu şi Thomasina putem auzi conversaţia lor şoptită.

— Dar eu am întrebat numai pentru că eram sigură că o să refuze să-l primească în Scoţia lui, şopteşte ea. Am întrebat doar ca s-o distrag şi s-o neliniştesc pe Mary, în timp ce negocia cu Don Carlos al Spaniei.

— Atunci aţi câştigat mai mult decât aţi sperat, spune Cecil calm. Aţi fost mai şireată decât ea. Fiindcă ea le-a dat îngăduinţa atât contelui de Lennox, cât şi fiului său să intre în Scoţia şi, fiind papistaşi, sigur o vor despărţi de sfetnicii ei protestanţi. Să se ducă, sau ar fi mai sigur ca tânărul să rămână aici?

Elisabeta îi face semn să vină lui Henry Stuart, Lord Darnley, un băiat blond, frumos ca o fată. E văr cu mine, de vreme ce e fiul lui Margaret Douglas, dar n-aş putea spune că ne simţim înrudiţi. Nu mi-a plăcut niciodată mama lui, care se bucură de faptul că Elisabeta e nedreaptă - ea e liberă, în timp ce sora mea e în temniţă; capitalul ei creşte, în timp ce al surorii mele se prăbuşeşte. Jur să se crede moştenitoarea tronului, în vreme ce toată lumea ştie că aceasta ar trebui să fie Katherine.

Henry Stuart însuşi s-a întors din Franţa ca să slujească precum o păsărică în colivia curţii: face triluri ca s-o mulţumească pe regină, dar uşa coliviei nu se deschide niciodată. Mama lui l-ar pune oriunde ar putea să atragă atenţia: îl crede fermecător. E un secret cunoscut că a sperat ca el să se căsătorească cu Maria, regina Scoţiei, dar regina a reuşit să ţină piept promisiunilor făcute de buzele lui rozalii în primele zile ale văduviei. Acum se pleacă adânc în faţa Elisabetei şi-mi face un semn din cap mie; dar nici unul dintre noi nu-şi pierde prea mult timp cu celălalt. E un tânăr uşuratic, care nu arată prea mult interes faţă de vreo femeie, orice înălţime ar avea aceasta. Ce se pricepe el să facă fără cusur e să mulţumească femei indulgente, mai în vârstă, care

se bucură de compania unui băiat frumos – de pildă, mama lui sau regina. Tot ce-i place să facă e să se îmbete şi să umble prin oraş, căutând necazurile cu lumânarea, împreună cu alţi băieţi frumoşi. Oricum, nu-i atrag atenţia, aşa că nu-mi acordă nici o fărâmă din ea.

— Îi poţi spune tatălui tău că a primit paşaportul de la regina Scoţiei, la cererea mea, îi spune Elisabeta lui Henry Stuart.

El roşeşte ca o fată şi pune un genunchi jos. Elisabeta îi zâmbeşte.

— O să vrei să mergi şi tu în Scoţia, cu el? întreabă ea.

— Nu vă abandonez! exclamă el, ca şi cum i s-ar frânge inima. Vreau să spun, iertare, am vorbit prea repede. Voi face orice-mi porunciţi, orice-mi porunceşte tatăl meu. Dar nu vreau să părăsesc această curte pentru alta. Cine pleacă de pe soare pe lună?

— Va trebui să mergi, dacă tatăl tău are nevoie de tine, declară Elisabeta.

Ochii îi strălucesc atunci când îşi dă o şuviţă mai lungă la o parte; e adorabil ca un pui de spaniel auriu.

— N-aş putea să rămân?

Elisabeta se întinde către el şi-i dă şuviţele blonde la o parte de pe chipul rozaliu.

— Ba da, spune ea cu indulgenţă. Nu mă pot lipsi de tine. Tatăl tău, Lord Lennox, va merge să-şi rezolve treburile pe pământurile lui, iar tu vei sta cu mine, în siguranţă, ca un pui de pasăre în cuib.

Cecil ridică din sprâncene la auzul tonului drăgăstos al reginei, dar nu spune nimic. Henry Stuart are îndrăzneala să-i ia mâna reginei şi să i-o sărute. Elisabeta zâmbeşte şi-i îngăduie această libertate.

— Nu vă voi părăsi niciodată, jură el. N-aş putea îndura asta.

Cu siguranţă, ştiu că n-o s-o facă, fiindcă Thomas Keyes are poruncă să nu-i dea voi să iasă pe poartă. Dar aşa cere mascarada care este iubirea de la curte, ceea ce e mai important decât orice adevăr.

— Ştiu că n-o vei face, toarce Elisabeta, ca o pisică grasă care se bucură de atenţia lui.

— Eu nu sunt ca Robert Dudley! El nu merge în Scoţia să se căsătorească cu regina? întreabă Darnley, picurând otravă peste căpăţâna de zahăr.

Chipul Elisabetei se crispează sub stratul de vopsea.
— Merge din dragoste pentru mine, declară ea.

[71] Palatul Whitehall, Londra, toamna anului 1564

James Melville, un scoţian fermecător cu limbă dulce, trimis de Maria, regina lui, s-o îmbrobodească pe Elisabeta s-o numească pe ea moştenitoare, soseşte la curte la sfârşitul verii. Zilele sunt calde, dar nopţile au început să fie mai răcoroase; frunzele îşi schimbă culoarea şi încep să capete tonuri de bronz şi aur şi roşu. Elisabeta, căreia îi plac zilele fierbinţi, se agaţă de plăcerile ei de vară şi insistă să mergem cu barja regală să vedem apusul pe râu, chiar dacă amurgul aduce un vânt rece de-a lungul văii.

Regina îl cheamă pe diplomatul scoţian să stea lângă tronul ei, în mijlocul barjei. Eu stau într-o parte, iar Kat Ashley, revenită în graţiile reginei, în cealaltă. Thomasina, pitica, stă pe o cutie la prova ca să poată vedea apa curgătoare, argintie, din faţa ei. Îmi întorc privirea de la ea. Nu-mi place s-o văd stând ca un copil şi făcându-le cu mâna pescarilor sau vâslaşilor de pe bărci.

Elisabeta vorbeşte între patru ochi cu sfetnicul scoţian. Orice-ar spune, speră să rămână secret. Dar eu pot citi zâmbetul lui discret la fel de bine cum sora mea, Jane, putea să citească în greacă. Ştiu exact ce îi spune – îi spune că trebuie s-o convingă pe Maria, regina Scoţiei, să se căsătorească cu Robert Dudley şi, drept recompensă, ea va primi dreptul surorii mele, Katherine: va fi numită moştenitoarea Elisabetei. Îi promite că sora mea va fi ţinută prizonieră în casă până în ziua aceea, că orice campanie în favoarea ei va fi înăbuşită, că orice tipăritură va fi interzisă. Elisabeta o susţine pe Maria, regina Scoţiei, drept moştenitoare, iar sora mea va fi ignorată de toată lumea până când se cade de acord asupra acestui lucru.

Nu îndrăznesc să mă uit în partea cealaltă, la Kat Ashley, care sigur nu e de acord cu această nebunie, la fel ca Melville, la fel

ca William Cecil, la fel ca mirele fără voie, însuşi Robert Dudley. Nu îndrăznesc să mă uit la nici una dintre doamne, de teamă să nu-mi facă cineva cu ochiul. Nimeni dintre noi nu crede că, atunci când va sosi clipa ca el să plece, Elisabeta o să aibă puterea să renunţe la ibovnicul ei. Nici una dintre noi nu crede că Maria va fi recunoscătoare pentru ei. Nici una dintre noi nu crede că Robert Dudley - chiar aşa, nespus de ambiţios cum este - ar îndrăzni să se întindă atât de sus, până la o regină care nu e deja compromisă fiindcă s-a iubit cu el. Dar Elisabeta pare foarte hotărâtă şi-i tot şopteşte, cu toată seriozitatea, ambasadorului scoţian până când, în cele din urmă, încuviinţează din cap, face o plecăciune şi se îndepărtează.

Elisabeta se sprijină de spătarul scaunului şi-i zâmbeşte iubitei ei Kat.

— O s-o facă, e tot ce spune. O s-o convingă. Iar ea îl va lua pe Dudley.

— Înţeleg de ce ar încerca Melville - pentru marea recompensă de a-şi vedea regina drept moştenitoare a tronului Angliei. Dar Dudley o va face? Tu o vei face?

Elisabeta întoarce capul.

— Nu am încredere decât în Robert când vine vorba de ea, spune cu jumătate de gură. Iar în ea n-am încredere decât cu el. Dacă s-ar mărita cu Don Carlos al Spaniei sau cu ducele francez, atunci am avea un duşman la uşa din spate şi preoţi papistaşi venind în valuri pe râul Tweed. El se va căsători cu ea şi o va conduce.

— Dar va trebui să-l laşi să plece, spune Kat cu blândeţe. Va trebui să-l trimiţi în braţele altei femei.

— Poate că n-o să se întâmple prea curând, spune Elisabeta nedesluşit. Nu-i aşa că o să dureze ceva vreme pregătirile? Şi poate o să stăm toţi împreună uneori. Am putea avea o curte în nord, la York sau la Newcastle sau la Carlisle, în fiecare vară, toată vara. Am putea avea Consiliul Nordului, pe care l-ar conduce Robert. Desigur, imediat ce ea ar rămâne grea, el ar putea să se întoarcă acasă, în Anglia.

— Grea, repetă Katherine, cu ochii aţintiţi la chipul reginei. E tânără şi roditoare. Se spune că plânge noaptea, în pat, după un soţ. Dacă se îndrăgosteşte de sir Robert şi fac un copil din

dragoste? Te-ai gândit cum o să te simţi când o să afli că-i poartă copilul în pântece? Cum crezi că o să se simtă el când soţia lui îl va purta în pântece pe moştenitorul Dudley al tronului Scoţiei şi al Angliei? Nu ţi-e teamă că, atunci, o s-o iubească? Nu şi-ar iubi orice bărbat soţia, atunci?

Văd cum Elisabeta se albeşte la faţă pe sub vopsea. Cred că stomacul i se întoarce pe dos de gelozie.

— Ar trebui să fie tatăl unui prinţ, îşi apără ea ideea. E un bărbat cât se poate de potrivit să aibă un regat. Şi probabil o să dureze aşa de mult, că ea va fi trecut de vârsta la care poate avea copii până se căsătoresc.

— Are douăzeci şi unu de ani, spune Kat pe ton egal. Cât de mult crezi că poţi să amâni?

Elisabeta îşi acoperă umerii cu o blană şi se uită furioasă spre mine. Tresar când îi văd privirea întunecată.

— Orice e mai bine decât sora ei, spune ea dintr-odată, făcând semn cu capu-i roşcat spre mine. Nu vreau să am o rivală sub ochi. Nu voi lăsa ca moştenitoarea mea să trăiască împreună cu un Seymour, să-şi facă un blazon regal scartelat, în timp ce toată lumea se adună de partea ei. Nu voi accepta o tânără precum Katherine Grey la curtea mea şi nici pe cineva care-i seamănă.

[72] Palatul Whitehall, Londra, Toamna anului 1564

Nimeni nu crede că regina intenţionează să se despartă de Robert Dudley. Dar ea îl convinge pe James Melville că asta îi e intenţia, iar William Cecil face pregătiri pentru o întâlnire a împuterniciţilor englezi şi scoţieni la Berwick, pentru a semna un acord de căsătorie şi o alianţă. Thomasina, pitica, mă priveşte cu un zâmbet ascuns, de parcă noi două, care o vedem pe Elisabeta când nu se făleşte în faţa ambasadorului scoţian cu dansurile, muzica şi ştiinţa ei de carte, am şti mai multe decât aceşti bărbaţi care

sunt obligaţi să o admire. Pentru a-l preschimba pe favoritul ei într-un pretendent demn de luat în seamă, decide că trebuie să fie conte de Leicester şi Baron Denbigh, iar întreaga curte se strânge în sala cea mare să-l privească pe Robert Dudley, fiul unui trădător şi nepotul unui trădător, cum îngenunchează dinaintea reginei şi, când se ridică, e conte. Regina Maria trebuie să fie sigură că Elisabeta îl iubeşte pe Robert Dudley ca pe un frate şi-l respectă ca pe un nobil din Camera Lorzilor. Dar Elisabeta nu poate să ducă la bun sfârşit nici măcar această şaradă fără să strice scena. Când el îngenunchează ca să-i aducă omagiile, ea îl mângâie pe ceafă. Ambasadorul scoţian o vede; toţi o vedem. Ar putea, la fel de bine, să anunţe lumea întreagă că îl iubeşte şi că e la cheremul ei. E imposibil: Maria, regina Scoţiei, nu va accepta niciodată resturile Elisabetei, când ea nici măcar nu le dă deoparte, pe marginea farfuriei. Parcă ar fi încă acoperit de saliva Elisabetei.

[73] Palatul Whitehall, Londra, Iarna anului 1564

Mă grăbesc să mă întorc la curte într-o seară de noiembrie, când se ridică o ceaţă rece dinspre râu şi burniţa se vede la lumina torţelor din curte, când Thomas apare din umbra arcadei de la intrare, de parcă m-ar fi aşteptat.

— Thomas! strig. Ce faci aici? Nu pot să mă opresc. Trebuie să ajung în sala cea mare.

Chipul lui mare e încruntat, îşi ţine boneta mototolită în mâna uriaşă.

— Trebuia să te văd.

— Ce s-a întâmplat?

— Necazuri pentru tine, spune el cu mâhnire. O, Mary, Dumnezeu mi-e martor că aş vrea să te cruţ.

Îmi înghit teama.

— Ce e? Spune-mi că nu e vorba despre Katherine? Sau despre vreunul dintre băieţii ei?

Se lasă pe un genunchi, ca să ajungă la înălţimea mea.

— Nu, slavă Domnului, ea e în siguranţă ca o păsărică în colivie. E vorba de unchiul tău. A murit.

— L-a decapitat? îmi şoptesc teama cea mai mare.

— Nu, nu. Nu e chiar atât de rău. Se spune că a murit de inimă rea.

Simt cum rămân nemişcată şi tăcută. Nu a fost niciodată o rudă iubitoare, dar a răbdat temniţa pentru că a sprijinit-o pe Katherine şi a fost un protector bun pentru ea. Acum, că el a murit, ea şi-a pierdut protectorul. Şi încă unul din familia noastră a murit pentru că a supărat un Tudor. Sunt, cu adevărat, nişte stăpâni greu de slujit, imposibil de iubit.

— Dumnezeu să-i salveze sufletul, spun eu, fără să gândesc.

— Amin, spune Tomas cucernic.

— Dar Katherine? O, Thomas, crezi că regina o s-o elibereze acum? Nu poate să rămână la Pirgo fără el.

Îmi ia mâna şi o ţine între palmele lui late.

— Nu, frumoaso. Asta e încă o veste rea, peste cea dinainte. O trimit la William Petre. Chiar eu am văzut când a plecat garda s-o aducă, de parcă ar fi o prizonieră gata să fugă. N-o eliberează, o mută şi o vor ţine şi mai aproape.

Mă încrunt.

— Sir William Petre? Mai trăieşte? Credeam că e bolnav. Trebuie să aibă o sută doi ani, pe puţin.

El clatină din cap.

— Nu are nici şaizeci de ani, dar îl împovărează greu. Cred că a fost singurul care n-a avut priceperea de a scăpa de treaba asta.

Mă priveşte, cu chipul schimonosit de îngrijorare.

— S-ar putea să fie bine. Are o casă frumoasă; ei s-ar putea să-i placă acolo. Băieţelul ei ar putea avea voie să se joace în grădină.

— Unde? Unde stă?

— La Ingatestone Hall, în Essex. Ai fost acolo, îţi aminteşti? E la jumătatea drumului către New Hall.

— Trebuie s-o văd, spun eu, simţindu-mă dintr-odată hotărâtă. Trebuie să merg s-o văd. Nu mai îndur.

Aştept până când Elisabeta şi-a terminat cina şi a dansat cu noul conte, Robert Dudley. El se străduieşte s-o farmece pe Elisabeta şi o face să râdă şi toată lumea continuă să-i felicite pentru rangul lui înalt şi pentru judecata ei nemaipomenită care a făcut-o să recunoască meritele extraordinare ale acestui om. Dar a făcut destul cât să o convingă pe Maria să-l ia? Baron sau nu, conte sau nu, Maria, regina Scoţiei, nu va primi resturile Elisabetei fără o promisiune fermă că va primi drepturile surorii mele, iar întrunirea de la Berwick dintre sfetnicii englezi şi scoţieni se străduieşte să ajungă la o înţelegere. Elisabeta e hotărâtă că Mary trebuie să se căsătorească cu Robert Dudley şi să fie numită moştenitoarea ei. Maria insistă ca moştenirea să vină înaintea căsătoriei. Nimeni nu întreabă cum pot două regine care au atât de puţină încredere una în cealaltă să facă o înţelegere care să dureze.

Dar, cel puţin, Elisabeta e binedispusă în seara asta. Îi întind cămaşa de noapte din satin, încălzită lângă foc, în timp ce altcineva serveşte dulciuri şi o a treia doamnă de onoare îi aduce vin dulce, în timp ce slujitorii de la camera de culcare înfig cuţite în saltea şi se uită sub ea după duşmani, ca şi cum am crede cu adevărat că ea o să-şi petreacă mai mult de zece minute în pat, odată ce uşa e închisă. Aştept până se instalează pe scaunul de lângă foc şi are tot ce i-ar putea fi de folos, apoi mă apropii de a şi îngenunchez.

— Nu te coborî mai jos, Mary, să nu cazi sub coşul pentru lemne, spune ea şi toată lumea râde.

Simt privirea stăruitoare a Thomasinei pe chipul meu în timp ce sunt jignită de faţă cu toată lumea. Mă ridic, cât sunt de înaltă. Chiar şi acum, abia ajung la nivelul ochilor ostili ai Elisabetei.

— Maiestate, vă cer o favoare mare, spun eu, încet.

— Te-ai gândit bine? întreabă ea. Înainte să-mi ceri o favoare mare?

— Da.

Ochii îi dansează, veseli.

— *Cine dintre voi, chiar îngrijorându-se, poate să adauge măcar un cot la înălţimea lui?*

Simt că mă fac roşie ca focul, în timp ce toată lumea râde linguşitor la gluma reginei.

— Vreau să adaug ceva la renumele dumneavoastră de îndurătoare, nu la înălţimea mea, spun eu încet.

Simt ochii Thomasinei pe faţa mea, parcă mă ard.

Buna dispoziţie piere de pe chipul reginei de parcă ar fi şters plumbul alb cu un burete.

— Nu mă pot gândi la nimeni care să merite îndurarea mea, observă ea.

— Sora mea, Katherine, spune eu foarte încet. L-am pierdut pe unchiul nostru, temnicerul ei. Tocmai am aflat că a murit de inimă rea pentru că v-a supărat, Maiestate. Faptul că v-aţi întors chipul frumos de la el l-a ucis. Ştiu că sora mea, Katherine, nu mănâncă şi plânge toată ziua. Suferă şi ea, căzută în dizgraţia reginei ei măreţe. Mă tem că nu are curajul să trăiască fără bunăvoinţa dumneavoastră. Vă implor, măcar daţi-mi permisiunea s-o vizitez.

Durează doar o clipă să se gândească la cererea mea. Văd că Thomasina îşi ţine răsuflarea. Doamnele aşteaptă. Eu aştept.

— Nu, spune ea.

Pot doar să-i scriu lui Katherine.

Draga mea soră,
Nădăjduiesc că ai un trai plăcut la Ingatestone şi că băieţelul tău îţi aduce bucurii. Ştiu că trebuie să fi primit veşti liniştitoare de la Hanworth. Băiatul tău cel mare şi contele, tatăl lui, o duc bine amândoi şi le e dor să fie din nou împreună cu tine.
Eu mă simt bine la curte, iar Maiestatea Sa îmi arată îndurare şi tandreţe, împarte cu atâta dreptate puterea ei măreaţă, că nu mă îndoiesc că vei fi iertată într-o bună zi, curând. Eu îi cer asta pentru tine.
O, Katherine, îmi e atât de dor de tine.

Cu dragoste

Sora ta,
Mary

[74] Palatul Whitehall, Londra, Iarna anului 1564

În timp ce aştept un răspuns, William Cecil vine lângă mine în galerie într-o zi, încetinindu-şi pasul pentru a-l potrivi cu al meu şi aplecându-se să-mi poată vedea chipul.

— Aud că i-ai scris surorii tale?

Îmi închipui că a citit scrisoarea în clipa în care i-am dat-o pajului meu şi i-am cerut s-o ducă la Katherine, la Ingatestone. Într-adevăr, ultimul paragraf a fost scris pentru ochii reginei.

— Da, spun eu cu precauţie. Nimeni nu mi-a spus că nu am permisiunea să-i scriu. Întrebam cum se simte şi o asiguram de dragostea mea de soră.

— Scrisoarea a fost cât se poate de acceptabilă, mă linişteşte el.

Se opreşte şi, înclinând uşor capul, mă invită să mă aşez lângă el pe un loc de la fereastră, unde poate să îmi vadă faţa fără să se aplece. Îmi aduc un taburet mic, pe care-l folosesc să mă urc pe scaun. Ştie că nu vreau să mă ajute şi, când m-am instalat, se aşază lângă mine.

— Îţi aduc veşti triste despre cumnatul tău, Lord Hertford, spune el.

Primul meu gând este că a murit. Cred că vestea îi va aduce sfârşitul surorii mele. Strâng din dinţi şi nu spun nimic. Ridic ochii să-l privesc în faţă şi aştept să vorbească el.

— A fost luat din grija mamei sale şi trimis să stea cu sir John Mason în casa lui din Londra, spune William Cecil.

— De ce?

Bătrânul curtean ridică din umeri, ca şi cum ar vrea să-mi spună că nu ştie şi, oricum, ştiu şi eu la fel de bine ca el că n-are cum să fie un motiv întemeiat. Elisabeta nu are nici un motiv să-i duşmănească pe Ned şi pe băieţelul lui, fiul surorii mele, decât acela că se afla la curtea ei şi s-a îndrăgostit de altă femeie.

— Îmi pare rău, spune el cu gravitate.

— Dar, Teddy, băieţelul, va merge cu tatăl lui?

Cecil pleacă capul.

— Nu.

Abia mai pot să vorbesc de durere.

— Unde l-a dus pe băiatul lui Katherine?

— A rămas cu bunica lui, la Hanworth. Poate să trăiască mai liber cu ea, în casa familiei.

— Crescut ca un orfan?

— În casa familiei, de către bunica lui. Va fi în siguranță în grija ei.

— Doamne, lui Katherine i se va frânge inima!

Sfetnicul Elisabetei știe tot ce se poate ști despre inimi frânte. Face doar un semn de încuviințare din cap.

Mă liniștesc.

— Putem să facem ceva? spun încet. Orice? Putem să facem ceva să-i aducem din nou împreună?

— Încă nu, spune el cu blândețe. Dar am ceva speranțe.

— Care?

— Dacă se renunță la căsătoria din Scoția dintre regină și Robert Dudley, atunci regina Scoției nu va fi numită niciodată moștenitoarea Angliei. Regina noastră va înțelege că nu are alt moștenitor în afară de lady Katherine.

— Și se renunță la căsătoria dintre regina Scoției și Robert Dudley? întreb eu.

Cecil își alege cu grijă cuvintele.

— Scoțienii joacă la cacealma, spune el încet. Au spus că îl vor accepta, cu condiția ca regina să fie declarată moștenitoarea Angliei. L-au invitat la Edinburgh, dar acum, că s-a ajuns la asta, nu cred că Maiestatea Sa îl va lăsa să plece. Nu putem să-l ducem noi pe Robert Dudley. El va rămâne în Anglia.

Ce-mi spune William Cecil în șoaptă e o veste mare. Din nou, nu mai e alt moștenitor protestant în afară de sora mea. Trag aer în piept tremurând și văd că William Cecil mă privește.

— Cum dorește Maiestatea Sa, spun eu cu modestie.

William Cecil aprobă din cap.

— Sunt convins că va judeca drept.

Scoate o scrisoare din buzunarul interior al jachetei de catifea neagră.

— Asta a ajuns întâi la mine, aşa cum e porunca. Dar e pentru tine. Îmi pare rău că nu sunt veşti bune.

Privesc pecetea ruptă. E de la Katherine. Zâmbesc când îi văd actul de sfidare. Foloseşte pecetea familiei Seymour, cu aripi de înger, pentru scrisoarea împăturită. Pecetea a fost ruptă, iar scrisoarea citită. Spionii lui sir William văd tot. El se ridică, îmi face o plecăciune şi mă lasă să citesc scrisoarea de la sora mea.

Mult iubită Mary,
Îţi mulţumesc pentru scrisoare şi pentru gândurile bune. Mă tem că vin prea târziu pentru mine. Cred că inima mea s-a frânt când am fost despărţită de soţul meu şi de iubitul meu băiat, aşa că nu pot nici să mănânc, nici să dorm. Căsătoria mea, care a început cu un ospăţ în pat, se termină cu înfometare şi nopţi lungi, fără somn.
Ştiu că tu şi toţi prietenii noştri aţi făcut tot ce-aţi putut să-i explicaţi Maiestăţii Sale că n-am avut intenţii rele şi că toate jignirile mele au fost făcute pentru dragoste, şi nu pentru câştig. Sper că voi fi eliberată, la fel şi copiii mei. Dacă o să mor, Mary, te rog să ai grijă de ei şi să le spui cât de mult i-am iubit pe ei şi pe tatăl lor. Sper că o să poţi găsi fericirea şi, poate, şi iubirea. Dacă ai vreo şansă la una dintre ele, sper că poţi să profiţi de ea.

Adio, buna mea soră

Katherine

[75] Palatul Whitehall, Londra, Primăvara anului 1565

Băiatul cel frumos, Henry Stuart, Lord Darnley, primeşte documente să-l însoţească pe tatăl său în Scoţia, iar regina îi îngăduie să meargă. Călătoria lui e propusă cu entuziasm de cei doi sfetnici ai reginei, Robert Dudley şi William Cecil, din temeiuri personale

și egoiste. Robert Dudley l-ar trimite pe însuși diavolul în Scoția să se căsătorească cu regina, dacă asta ar însemna că el rămâne acasă, în siguranță, iar Cecil e de părere că Henry – care vorbește franceza, e cult, are purtări elegante, e vărul care i s-a tot împins sub nas reginei, încă de când a rămas văduvă, de către vara noastră, Margaret Douglas – o va distrage pe regină de la scopul ei de a uni și a conduce poporul ei. Prevestește că Henry Stuart va crea numeroase necazuri.

Nimeni în afară de mama lui nu crede că regina Scoției îl va lua în serios pe tânărul arătos; Elisabeta n-ar face-o. Dar Cecil crede că Henry Stuart și tatăl său, contele de Lennox, după ce se vor împrieteni cu toți nobilii scoțieni, îl vor agasa pe puternicul predicator John Knox, vor reînvia vechi rivalități și-și vor cere pământurile familiei Douglas, ale soției, vor încurca lucrurile atât de tare la Edinburgh, încât Maria nu le va mai putea face față. Nobilii scoțieni, protestanți convinși, îl vor urî pe papistașul englez vorbitor de franceză și lipsit de bărbăție, așa că vor conspira împotriva lui, distrugând sprijinul fragil pe care și l-a câștigat Maria.

Robert Dudley, pe de altă parte, e deznădăjduit să nu fie trimis în Scoția și căsătorit cu o femeie care trebuie să-l disprețuiască, văzându-l drept soț vinovat de adulter și ucigaș al soției sale. Știe că, orice ar spune acum, Elisabeta nu-l va ierta niciodată dacă se căsătorește cu altă femeie. Își pune toate speranțele în faptul că ea nu-l va putea lăsa să plece. Or, asta înseamnă să-l trimită pe Henry Stuart în locul lui, drept o diversiune la curtea Mariei – nimic mai mult.

Nimeni nu dă de înțeles că frumosul Henry Stuart, Lord Darnely, ar fi un soț și un sfetnic potrivit pentru regina Maria, că ar putea să-i mențină loialitatea față de Anglia și că ar putea servi drept bun ambasador al Angliei și sfetnic înțelept. Nu a împlinit încă douăzeci de ani și și-a petrecut toată viața sub papucul greu al mamei sale papistașe, făcându-i-se pe plac și fiind certat, la răstimpuri, de ea. A fost crescut să fie curtean; e încântător și plăcut și amuzant și e o companie bună. Dar nimeni nu crede că ar putea fi un diplomat iscusit, credincios în primul rând Angliei. Toată lumea crede că nu e altceva decât o nebunie și o pierdere de timp.

Cred că îl subestimează. Cred că chipul lui dulce ascunde o inimă lacomă, iar frumusețea lui blondă o poate vrăji pe regina

singuratică, fiind înconjurat de oameni de acţiune zeloşi, care-şi cer drepturile. Nu suntem toţi Elisabeta: să ne dorim un bărbat care arată mai degrabă a hoţ de cai decât a nobil. Dar nici Cecil (deşi a studiat lucrurile care-i plac şi pe cele care nu-i plac încă de când era doar o copilă), nici Robert cel brun (care este preferatul ei de atâta vreme) nu pot merge atât de departe, cât să-şi închipuie că altă femeie ar putea considera un bărbat cu totul diferit mult superior. Cred că tânărul Henry este încântător, dacă îţi plac păpuşile frumoase, dar, fiind şi eu un fel de păpuşă frumoasă, nu e un lucru surprinzător.

Nici măcar eu nu pot spune că sunt o admiratoare a Lordului Darnley, aşa că privesc fără regrete cum pleacă de la curte. E atât de bucuros de libertate, încât uită de rivalitatea dintre mamele noastre şi-mi zâmbeşte pentru prima dată.

— Când se va ridica steaua mea, îmi voi aminti de sora ta, spune el cu dulceaţă. Cine se poate îndoi de bunăvoinţa pe care regina o arată pentru ramura familiei din care facem parte? Tu şi sora ta nu veţi mai fi de seamă, iar eu voi vorbi în numele vostru.

— Avem mare nevoie de prieteni, spun eu cu hotărâre. Dar ne punem toată nădejdea în Maiestatea Sa.

El face cu mâna înspre curtea care s-a strâns să-l conducă. Face plecăciuni elegante, ca un dansator şi face un salt în şa. Calul său se ridică pe picioarele din spate; el ţine frâiele cu putere şi se ţine drept în şa când calul se ridică. Îşi scoate pălăria şi îşi sărută mâna către Elisabeta, iar ea îi zâmbeşte graţios. Chiar e frumos ca un înger călare. Mă întreb cât de repede, după ce dispare de sub ochii ei, o să regrete că i-a dat voie să plece.

Mai puţin de o lună, acesta e răspunsul! Aş râde dacă n-aş sta în picioare, dreaptă ca bradul, înaltă ca un paloş, în timp ce ea se plimbă agitată de colo-colo, prin camera ei. Sir William Maitland, sfetnicul reginei Scoţiei, soseşte de la Edinburgh, aducând cu sine cererea neobişnuită a reginei Maria de a se căsători cu supusul nobil al Elisabetei - Henry Stuart, Lordul Darnley. Elisabeta se albeşte de furie şi se retrage în camerele ei. Cecil şi Dudley intră şi ies agitaţi, ca nişte omuleţi pe arcuri. Înăuntru: ca să asculte

cum Elisabeta ţipă furioasă că Henry Stuart e la fel de făţarnic ca mama lui, Margaret Douglas, ca tatăl lui, Matthew Stuart, contele de Lennox, şi că Maria e o neghioabă, iar el o să-i frângă inima şi o să-i distrugă orice şansă de a fi numită moştenitoarea Angliei. Afară: ca să se întâlnească cu nobilii din Micul Consiliu şi să vadă dacă există vreun vicleşug îngăduit de lege, vreo relaţie interzisă, orice mijloc prin care ar putea refuza îngăduinţa pentru căsătorie sau – dacă deja a avut loc – pentru a o scoate în afara rânduielilor.

Pentru mine, e ca la o piesă de teatru – una teribil de comică – să mă uit cum aceşti oameni importanţi uneltesc pentru a distruge dorinţa nevinovată a unei femei. Nu se gândesc decât la avantajul lor, la victoria politicii proprii. Nu-i interesează deloc o femeie îndrăgostită, o femeie tânără, fără sfetnici, o tânără singură căreia i-au aruncat un tânăr frumos, la o curte plină de mânie şi fără nimeni la care să apeleze.

— Nici măcar nu e vreun tânăr admirabil, îi spun lui Thomas Keyes.

E o după-amiază rece, iar noi stăm lângă foc în camera de deasupra zăgazului. Unul dintre ofiţerii lui e de serviciu la poarta principală. Mecanismul porţii-ghilotină a zăgazului se află de partea cealaltă a zidului şi nimeni nu o poate ridica fără permisiunea lui Thomas. A pus nişte vin într-o oală şi, în timp ce-l privesc, el ia cu delicateţe vătraiul dintre cărbunii încinşi şi îl cufundă în vin. Sfârâitul licorii care fierbe şi mirosul vinului încălzit umplu încăperea. Îmi toarnă o cupă şi îşi ia şi el una.

— Un mic nobil graţios, spune el. Dar mă tem că nu unul care urmează calea Domnului.

E o condamnare teribilă, venind din partea lui Thomas – Thomas al meu, care nu vorbeşte niciodată pe nimeni de rău. Mă uit la el peste marginea cupei.

— De ce, ce ştii despre el?

El îmi zâmbeşte.

— Eu păzesc poarta, îmi aminteşte el. Nu intră nimeni fără să-l văd. Ştiu cine-l vizitează – şi nu-i chiar un om de ispravă. Şi îl văd des. Vine să-mi viziteze oştenii, spune el scurt. Să bea cu ei – când sunt liberi. N-o să spun mai mult de-atât; nu se cade.

Am rămas cu gura căscată la subînţelesul lui scandalos.

— Nu mi-ai mai spus niciodată aşa ceva.

— Nu se cade să vorbesc despre asta, spune el. Nici ca tu să auzi. Logodnica mea nu se îndeletniceşte cu bârfa.

Îi zâmbesc larg.

— Ai o părere foarte bună despre mine, Thomas. Moneda de schimb de la curte e bârfa. Tocmai mi-ai oferit o avere în scandaluri dacă mă hotărăsc s-o vând.

El încuviinţează din cap.

— O, ştiu toate scandalurile. Nu crezi că las lumea să intre şi să iasă la orice oră? Aud totul, dar nu spun mai departe.

— Mă bucur, spun eu. Pentru că n-aş putea fi aici dacă aş crede că pârăşti.

El clatină din cap.

— Eu, nu.

— A venit vreun mesaj de la sir William Petre? Sau ai auzit ceva veşti despre sora mea? îl întreb.

— Ştiu doar ce ştii şi tu: că e îndurerată, că el e o gazdă rea, un bătrân obosit şi bolnav. I s-a poruncit să stea cu ochii pe ea şi să nu cheltuiască cu ea. E o casă tristă.

Gândul la Katherine, care a fost mereu atât de veselă şi jucăuşă, cufundată acum în durere într-o casă săracă, mă face să-mi cobor privirea înspre tăciunii roşii, ca şi cum aş putea vedea un viitor mai fericit pentru ea acolo. Simt tristeţea ei ca pe o greutate pe umerii mei, junghiul ei de foame îl simt în burta mea.

— Trebuie să vină şi vremuri mai bune, spune Thomas încurajator. Iar noi... nu ne putem căsători, chiar şi în secret, ca să fim împreună? Nu-i aşa că nu avem cum să-i înrăutăţim situaţia surorii tale sau a copiilor ei? Iar regina e atentă la treburile ei cu cealaltă regină: n-o să-şi bată capul cu noi, aşa e?

Îi privesc chipul mare şi cinstit, cald la lumina focului. M-am săturat să-l refuz, m-am săturat să fiu prevenitoare şi nefericită. M-am săturat atât de tare să fiu sora mică şi dispreţuită a sfintei din Turn şi a martirei de la Ingatestone, că întind mâna spre el.

— Da, spun. Hai să fim măcar noi fericiţi.

[76] Palatul Whitehall, Londra, Vara anului 1565

Prind curaj să fiu îndrăzneaţă pentru că lumea începe să mă vadă cu ochi buni la curte, fiindcă Elisabeta e din ce în ce mai supărată pe cealaltă verişoară, verişoara papistaşă, verişoara de credinţa greşită, verişoara cu două feţe, verişoara bătrână, verişoara enervantă, verişoara ambiţioasă, verişoara ipocrită Margaret Douglas, care şi-a câştigat toate aceste epitete pentru că şi-a trimis soţul în Scoţia, cu permisiunea Elisabetei, iar fiul lor frumos l-a urmat şi ei doi l-au ridicat până aproape de tronul Scoţiei, pe care e pregătit să-l ocupe.

După zile întregi de vorbe supărate şi dispreţuitoare, Elisabeta îi spune lui Margaret Douglas că trebuie să rămână în apartamentul ei de la curte şi să nu primească pe nimeni şi, după o săptămână în care o tratează cu asemenea răceală, semnează o hârtie de întemniţare a ei. Lady Margaret nu va fi ţinută, de data aceasta, într-o casă frumoasă şi plăcută, ci va face drumul scurt, cu barja, până la Turnul Londrei. Nu se face vinovată de altceva în afară de a avea un fiu frumos care a plecat în Scoţia şi acum refuză să se întoarcă. Nu i se aduc acuzaţii, nici nu se poate: nu a trădat şi nici altă fărădelege nu a făcut. O întemniţează în Turn doar ca să-l sperie pe băiatul ei să se întoarcă în grabă la mama lui. O ţin drept momeală pentru fiul ei.

Dar nu are vreun rezultat. Familia Elisabetei e construită dintr-o materie mai trainică decât îşi imaginează chiar ea. Sora mea, despărţită de soţul şi fiul ei, nu-l va face pe unul ticălos şi pe celălalt bastard. Margaret Douglas, întemniţată în Turn, nu-i va porunci fiului ei să vină acasă ca să fie întemniţat împreună cu ea. Se instalează în Turn şi aşteaptă veşti bune din Scoţia. Nu-i aşa că regina Scoţiei nu va permite ca viitoarea ei soacră să fie întemniţată; nu-i aşa că ambasadorii Franţei şi Spaniei nu vor permite ca o papistaşă atât de cunoscută să fie persecutată? Margaret

Douglas, un cal de război mai vânjos decât soțul ei sensibil și fiul ca un fluturaș, se pregătește să treacă peste persecuția din partea Elisabetei.

Regina e poftită alături de întreaga curte la una dintre cele mai mari nunți ale anului: căsătoria dintre Henry Knollys, fiul lui Catherine Carey, vara Elisabetei, și prima doamnă de companie. E prietenă bună cu bunica mea vitregă, Catherine Brandon, de vreme ce amândouă sunt protestante convinse și au preferat să fugă pe continent decât să trăiască sub domnia reginei Maria. S-au întors în același timp la curtea Elisabetei și au fost întâmpinate de ea cu brațele deschise. Desigur, din pricina religiei lor, o idolatrizează pe sora mea, Jane, iar eu mă consider mereu a fi o versiune mai mică și inferioară a marii martire protestante. Dar, în ciuda acestei preferințe, le consider prietene, mai ales pe bunica mea vitregă, Catherine Brandon, ducesa de Suffolk.

Acum fiul lui Catherine Carey, Henry, urmează să se căsătorească cu Margaret Cave, cea renumit de bogată, la Durham House, iar Elisabeta insistă de câteva săptămâni să facem paradă cu cele mai bune rochii ale ei ca să o aleagă pe cea mai bogată, sperând să fie mai strălucitoare decât mireasa și toți ceilalți.

Pasiunea Elisabetei pentru Maria, regina Scoției, s-a transformat în ură, întreținută în tăcere de William Cecil, care remarcă cu o insistență deosebită că, acum, Maria nu va mai putea moșteni vreodată tronul Angliei: s-a dovedit nesupusă, nestatornică și a făcut nazuri la Robert Dudley.

Tânărul cel frumos, Henry Stuart, Lord Darnley, căruia i s-a poruncit să revină acasă, în Anglia, își neagă devotamentul față de Elisabeta și o sfidează, refuzând să se întoarcă. Elisabeta își iese din minți în fața nesupunerii, lipsei de loialitate și – mai presus de toate, după mine – în fața preferinței lui atât de supărătoare. Tânărul preferă iubirea adevărată a unei regine frumoase în vârstă de douăzeci și doi de ani capriciilor nesfârșite și istovitoare ale verișoarei ei, în vârstă de treizeci și unu de ani. Nimeni nu e surprins de acest lucru în afară de Elisabeta. Furioasă, Elisabeta jură că titlul de moștenitor nu îi va fi acordat niciodată

reginei papistaşe, că verişoara ei papistaşă, Margaret Douglas, este acum inamica ei şi că soţul şi fiul ei sunt mai mult decât nişte trădători.

Îi arăt o pereche de mâneci bogat brodate, apoi alta. Nu-i place nici una. Le pun jos şi îi mai arăt o pereche. Asta ar putea să dureze ziua întreagă. Garderoba regală e plină cu rochii ornate, mâneci şi fuste. Elisabeta porunceşte să i se facă altele noi în fiecare anotimp şi nimic nu se aruncă niciodată. Fiecare rochie e pudrată şi îndesată cu săculeţi de lavandă, apoi agăţată într-un sac de pânză, să nu facă molii. Ar putea să facă să-i etaleze câteva sute în dorinţa ei de-a strica fericirea unei mirese în ziua nunţii. Îmbrăcatul e mai uşor pentru doamnele de onoare: noi trebuie să purtăm fie negru, fie alb. Doar regina are voie să fie o explozie de culoare printre noi, numai ea trebuie să fie admirată.

Dar nu-mi pasă ce rochie se alege, nici ce mi se porunceşte să port, fiindcă nu voi fi acolo. Ziua nunţii dintre Henry Knollys şi Margaret Cave va fi şi ziua nunţii mele şi sunt mai sigură de fericirea mea decât de a lor. Eu mă căsătoresc cu un bărbat pe care-l cunosc şi-l iubesc şi în care pot să mă încred; căsătoria lor e aranjată de părinţi şi încuviinţată de regină, care n-ar permite-o dacă ar crede că e vorba de vreun pic de iubire sau de pasiune. Întreaga admiraţie trebuie să îi fie adresată ei, nu altei femei.

În sfârşit, regina îşi alege mânecile şi vine rândul altei doamne să deschidă cutiile cu giuvaiere ca să-şi poată alege colierele, lanţurile, cerceii şi broşele. Numai după ce totul a fost etalat şi fiecare bijuterie comparată cu celelalte, numai după ce cădem toate de acord că va fi cea mai fastuoasă, cea mai bine îmbrăcată, cea mai frumoasă femeie dintre cele de la nuntă, începem s-o pregătim de îmbrăcat.

Părul ei, care a început să se rărească, e periat cu grijă şi strâns în vârful capului într-un coc sfrijit. Mary Radcliffe, domnişoara de onoare care are mâna cea mai sigură, se apropie cu un vas de alb de plumb proaspăt preparat, iar Elisabeta stă neclintită, închide ochii, în timp ce Mary îi întinde amestecul de plumb alb şi oţet de la fruntea jupuită până pe sâni cu mişcări atente şi blânde. E ceva care durează. Gâtul reginei şi umerii trebuie vopsite, de asemenea; rochia pe care a ales-o are decolteu, aşa că nu trebuie să se vadă nici o cicatrice urâtă de la vărsat prin vopseaua albă, strălucitoare.

Când obrajii reginei s-au uscat, Thomasina se ridică pe un taburet şi îi dă cu pomadă roşu pe obrajii supţi şi cu carmin pe buzele subţiri. Mătuşa Bess se apropie cu un cărbune cafeniu şi-i desenează două sprâncene arcuite.

— Doamne! Ce nu fac eu pentru frumuseţe! exclamă regina, iar noi toate râdem alături de ea, de parcă lucrul acesta ar fi nostim şi chibzuit şi nu o corvoadă zilnică şi fără sens pentru noi.

Cu o grijă nemaipomenită, Bess St. Loe aşază peruca mare şi roşie peste părul care începe să încărunţească al Elisabetei, în timp ce Elisabeta ţine de ea pe frunte, apoi se uită în oglindă să vadă dacă arată cum trebuie.

Îşi scoate roba şi rămâne pe scaun, goală cu excepţia cămăşii ei cu broderii bogate şi întinde un picior ca să-i fie pus ciorapul de mătase.

Dorothy Stafford se apleacă şi îi rulează cu grijă până la genunchi, apoi leagă jartiera.

— Ştii ce avere o să aducă Margaret Cave în familie? o întreabă Elisabeta.

— Lady Catherine mi-a spus că va moşteni toate pământurile tatălui său de la Kingsbury, Warwickshire, răspunde Dorothy.

Elisabeta face o mică strâmbătură de parcă s-ar gândi ce ar fi făcut ea dacă ar fi fost o astfel de moştenitoare, în loc să fie o bastardă dată la o parte în favoarea moştenitoarei adevărate. În spatele zâmbetului vopsit, chipul îi e acru.

Regina stă în picioare în timp ce doamnele îi lipesc corsetul de burtă, apoi trec în spatele ei şi încep să treacă şnururile prin găuri, strângându-le cu putere. Regina se ţine de stâlpul patului ca să rămână pe loc când ele trag.

— Mai strâns, spune ea. Nici una dintre voi nu-l strânge mai bine decât Kat.

Fosta guvernantă a Elisabetei, Kat Ashley, lipseşte pentru prima dată din slujba reginei. A căzut la pat, plângându-se că nu poate să respire şi e obosită. Elisabeta o vizitează în fiecare dimineaţă, dar îi e cu adevărat dor de ea numai când i se strânge corsetul. Numai Kat trage de şireturi atât de tare, că pieptarul Elisabetei stă perfect turtit pe burta ei goală şi stearpă.

Dorothy Stafford ţine crinolina pentru ca Elisabeta să poată păşi în ea, apoi o trece peste şoldurile ei înguste şi i-o leagă în talie şi aşază un colan de satin deasupra.

— Vă vine bine, Maiestate? întreabă ea, iar Elisabeta face o strâmbătură de parcă ar vrea să spună că suferă pentru binele Angliei.

Fac un pas înainte, întinzându-i mânecile alese, în timp ce Elisabeta păşeşte în fustă. În timp ce una dintre doamne îi leagă fusta la spate, eu ridic mânecile, iar Elisabeta îşi trece un braţ, apoi pe celălalt prin ele. Apoi râde, ca întotdeauna, şi spune:

— Lady Bess, leagă-mi tu mânecile. Lady Mary n-are cum să ajungă.

Zâmbesc, de parcă n-aş fi auzit lucrul acesta de o sută de ori, iar mătuşa Bess leagă mânecile de corset în timp ce Dorothy o ajută pe regină să intre în rochie.

Parcă suntem o armată de furnici care încearcă să mute un iepure mort. Ne strângem în jurul ei, trăgând pânza cu care sunt căptuşite mânecile prin crestăturile cu broderii ornamentale, închizându-i moşii şi babele, aşezând rochia peste crinolină şi colan în aşa fel încât să-i stea ridicată în jurul şoldurilor. Când ne dăm deoparte, ea spune:

— Pantofii.

Iar tânăra Jennie îngenunchează să lege fundele de la pantofii cei mai buni ai Maiestăţii Sale.

Stă în picioare în timp ce o acoperim cu giuvaiere şi le prindem cu grijă la locul lor. Spune că va purta o pelerină pe deasupra ca să meargă cu barca, în aval, la Durham House, aşa că îi aranjăm gluga peste peruca roşie, înaltă. E foarte înaltă pe lângă mine, o privesc ca pe un monstru creat de mâna omului, pe jumătate păr de cal şi satin, perle de mare şi plumb alb. Mă gândesc: azi e ultima zi în care-mi va fi teamă de tine. O să fac ce doreşte inima mea, cum a făcut şi sora mea, poate cum au făcut amândouă surorile mele, cum tu nu ai curajul să faci. Să dea Dumnezeu să fiu chiar aşa de mică încât tu să nu te cobori până la a mă observa. Să dea Domnul ca, de vreme ce nu-ţi sunt rivală în ce priveşte frumuseţea şi nici nu sunt vreo ameninţare la moştenire, să pot să mă mărit cu un nimeni, cum a făcut mama, cum a făcut şi bunica mea vitregă şi să-mi ascund numele sub al lui. La fel ca bunica vitregă, care a fost Catherine Brandon, dar acum e Catherine Bertie, o să scap de marele nume Grey şi mă voi numi Mary Keyes.

Elisabeta se îndreaptă către uşa camerei private. Noi, doamnele, trebuie să o urmăm fără întârziere ca să ne uităm în oglindă sau să ne aranjăm rochiile. Eu merg în spatele ei, aşa cum cere rangul. În absenţa lui Margaret Douglas, căzută în dizgraţie, sunt prima la curte. Am de gând să mă strecor şi să plec atunci când toată lumea se va urca pe barjă.

Trecem prin grădina privată în drum spre chei şi acolo îl vedem pe tatăl miresei, care discută aprins cu noul ambasador spaniol, Don Diego Guzmán de Silva. Se îndepărtează unul de celălalt când o văd pe Elisabeta, apoi sir Ambrose Cave explică faptul că ambasadorul francez a luat cina cu el înainte de nuntă şi acum refuză să plece. Nu vrea să cedeze în faţa ambasadorului spaniol. Cu siguranţă, regina nu poate să ia parte la o ceartă diplomatică – mai ales când toată lumea ştie că Franţa şi Spania se întrec în a o sprijini pe regina Scoţiei împotriva verişoarei ei iubitoare din Anglia.

Pentru o clipă, cred că Elisabeta o să aibă una dintre ieşirile ei nervoase şi n-o să mai meargă nimeni la nuntă, iar eu va trebui să trimit pe cineva la Thomas şi să-i spun că nici nunta noastră nu va mai avea loc. Dar apoi îl văd, cu un cap mai înalt decât oricine de la curte, la poarta grădinii private, aşteptând să se asigure că regina s-a îmbarcat în siguranţă pe barja regală. Privirea lui caldă şi întunecată se opreşte asupra mea, apoi trece mai departe, fără nici o expresie. Sunt atât de uşurată că el ştie, că înţelege, că el nu va face un lucru pripit din pricina furiei sau a dezamăgirii, aşa cum fac aceşti ambasadori necugetaţi.

William Cecil e însărcinat să se îngrijească de bunul mers al lucrurilor. El şi sir Nicholas Throckmorton, ambasadorul reginei în Scoţia, pleacă împreună la Durham House ca să-i netezească reginei calea. Thomas al meu trebuie să meargă cu ei. Îi văd ieşind pe poartă, iar Thomas le-o ţine deschisă celor doi nobili, apoi îi urmează cu respect tăcut.

Regina e neobişnuit de răbdătoare. Aşa îmi dau seama că e hotărâtă să meargă la nunta lui Henry Knollys. Elisabeta îşi doreşte lucrul acesta şi e dispusă să lase de la ea ca să fie sigură că nu e supărată. Se aşază, iar cineva aduce muzicienii, care se revarsă din palat, crezând că şi-au terminat treaba pe ziua cu pricina şi îi cântă reginei, în timp ce întreaga curte stă şi sporovăieşte, atentă la ea, neliniştită precum caii care aşteaptă. În mai puţin de o

jumătate de ceas, poarta grădinii se deschide din nou, iar Thomas al meu îi invită înăuntru pe sir William şi pe sir Nicholas, care zâmbesc.

— Vă rog, o invită Cecil pe regină. Vă rog să urcaţi pe barjă. Ambasadorul francez a plecat de la cină ca să vă facă pe plac tuturor, aşa că puteţi să vă faceţi intrarea la nuntă.

Nici că ar putea fi mai bine pentru mine. Toată lumea e aşa de nerăbdătoare să plece după această întârziere, că nu mă bagă de seamă nimeni.

O ating pe Mary Ratcliffe pe braţ.

— Nu pot să vin. Mă doare aşa de tare burta, că n-aş îndura să stau în capelă, spun eu.

— O să ceri îngăduinţa?

— Nu-i pasă, spun eu, sigură. Nu mai alerg după ea s-o întârzii şi mai mult. Dacă întreabă de mine, spune-i că nu m-am simţit la îndemână şi am rugat-o să mă scuze.

Curtea se îndreaptă către chei, se aude strigătul vâslaşilor, când prezintă vâslele.

— Du-te, spun. N-o face să aştepte acum!

Mary o ia la fugă, iar eu rămân în grădina goală. Mă întorc şi intru înapoi în palat şi, fără a sta pe gânduri, trec din nou prin camera privată şi intru în dormitorul reginei.

În mod straniu, mă simt ispitită să-mi bag nasul în treburile ei. Sunt atât de multe lucruri frumoase împrăştiate peste tot – vasele şi vopselurile de pe masă, giuvaierele din cutii, panglicile şi şnururile, ca nişte jucării în camera prea plină a unui copil răsfăţat. Servitorii vor intra curând să deretice şi să pună totul în ordine, dar, între timp, nu mă deranjează nimeni. Iau vasul gol de alb de plumb şi-mi dau puţin pe sub ochi. Îl şterg numaidecât. E un alb atât de strălucitor, mă face să par un actor mascat. Nu mă ajută deloc să arăt mai bine; eu nu am riduri şi cicatrice de ascuns.

Îmi scot gluga şi-mi despletesc părul, apoi îl perii cu grijă, încet, cu peria din aur a reginei. Peria îmi alunecă prin părul blond, care mi se răspândeşte pe umeri. Las peria şi-l împletesc cu grijă, folosindu-mă de ace de păr să-l răsucesc şi să-l prind strâns pe cap, ca să-mi pot pune gluga peste el. Cred că în seara asta Thomas Keyes o să-mi scoată gluga şi o să-mi desfacă părul, aşa că-l stropesc cu puţin ulei de trandafir de pe masa Elisabetei şi adulmec parfumul cald şi dulce.

Am grijă să îmi adun firele de păr blond din peria ei, unde strălucesc pe lângă perii ei subţiri şi cărunţi, apoi o pun la loc, exact unde a lăsat-o doamna ei de companie. Îmi dau cu o urmă carmin pe buze şi admir efectul; îmi dau cu un strop de pomadă în obraji. Iau cărbunele Elisabetei şi-mi colorez sprâncenele, aşa cum face ea. E prea mult, aşa că-l şterg din nou cu podul palmei. Mă simt grozav de neastâmpărată, ca un copil care se joacă cu obiectele de pe masa de toaletă a mamei bogate.

Îmi dau seama după liniştea din toate încăperile că întreaga curte aplecat la Durham House, aşa că mă ridic de la masă şi îmi zâmbesc în oglinda de argint. Bijuteriile reginei se află în cutii prin toată încăperea, dar nu-mi dă prin minte să fur ceva. Sunt sora lui Jane Grey, sunt sora lui Katherine Grey: ea e moştenitoarea de drept a tuturor acestor obiecte. Toate acestea sunt ale noastre; nu mă îndoiesc că voi avea dreptul să stau aici într-o bună zi.

Am invitat trei femei, rude, să cineze cu mine: pe Margaret Willoughby, verişoara mea preferată şi pe cele două surori Stafford. Pot avea încredere că ele îmi vor păstra secretul; dar nu voi risca să fie învinuite pentru nunta mea luându-le drept martori. În schimb, trimit după slujitoarea mea, care a folosit absenţa curţii drept scuză să-şi ia zi liberă, iar ea vine în apartamentul meu degrabă şi agitată, întrebându-se ce vreau de la ea. Îi spun să aştepte, că va vedea. Apoi se aude o bătaie în uşă şi ea se grăbeşte să deschidă şi, în cadrul uşii, umplându-l, aplecat sub pragul de sus, apare iubirea mea, marea mea iubire.

— E ora nouă, spune el, apoi auzim cum bate ceasul ca să arate că-şi ţine cuvântul. Eşti pregătită, draga mea?

Mă ridic şi întind mâna către el.

— Sunt pregătită.

— Nu te-ai răzgândit? mă întreabă el blând. Eşti sigură?

Îi zâmbesc. Nu am nevoie de pomadă ca să par că roşesc de dorinţă.

— Sunt sigură, spun. Te iubesc de atâta vreme, Thomas. Voi fi mândră să devin soţia ta.

El pleacă capul şi mă ia de mână şi pornim înainte, urmaţi de cele trei prietene ale mele şi de slujnică, Frances, prin palatul pustiu până la apartamentul lui Thomas, aflat deasupra zăgazului.

Camerele lui sunt înghesuite: fratele lui se află aici, la fel şi câţiva prieteni. Thomas a tocmit un preot, care aşteaptă cu cartea de rugăciuni deschisă. Mă întorc şi le spun domnişoarelor de onoare:

— Voi trebuie să plecaţi şi să aşteptaţi afară. Dacă vă întreabă cineva vreodată, puteţi spune că nu aţi fost martore, că eraţi afară.

Toţi suntem tulburaţi din pricina agitaţiei. Ele râd în timp ce ies şi chicotesc şi eu. Apoi mă întorc către Thomas, dându-mi seama că facem un lucru cât se poate de serios.

— Dar tu eşti sigur? îl întreb şi eu pe el. Fiindcă regina s-a certat cu toţi ceilalţi moştenitorii. Dintre rudele ei, sunt singura care mai e la curte. Se poate să ne accepte drept familie sau să ne urască. S-ar putea să se bucure că mi-am pierdut numele nobil; dar se poate şi să mă urască pentru că sunt fericită. Nu am cum să ştiu ce va face.

— Sunt sigur, spune el. Fie ce-o fi. Sunt sigur că vreau să mă căsătoresc cu tine.

— Atunci, să începem, spune preotul.

Începe să rostească slujba de nuntă, pe care nu credeam s-o aud citită pentru mine. Îi întinde cartea de rugăciuni lui Thomas, care pune o verighetă de aur pe ea, destul de mică să se potrivească pe degetul meu, iar eu şi Thomas ne promitem să ne iubim şi să fim soţi credincioşi până când moartea ne va despărţi.

Desigur, mă gândesc la sora mea. Nu mi-a cerut să-i fiu martor la nuntă; mă proteja, aşa cum îmi protejez şi eu rudele, punându-le să stea afară. Dar am citit toate dovezile de la procesul nunţii lor şi de la interogatoriile soţului ei şi ştiu despre camera lui Ned, cu vinurile şi mâncarea pe masă şi despre Janey Seymour, care le-a fost singurul martor, şi despre cum, după ce a plecat preotul, s-au dus împreună în pat şi au adormit şi a trebuit să sară şi să se ajute unul pe celălalt la îmbrăcat, iar ea a trebuit să se întoarcă în fugă la curte. Ştiu cât de mult l-a iubit şi că nimic n-ar fi putut s-o împiedice să se căsătorească cu el. Ştiu ce preţ a plătit şi ştiu că fac alegerea pe care a făcut-o şi ea – să mă căsătoresc din dragoste, să trăiesc viaţa din plin şi să mă descurc cum pot cu răutatea Elisabetei. Pentru că eu nu voi învăţa să mor şi nici nu-mi voi trăi viaţa ca şi cum aş fi doar pe jumătate vie. Vreau să fiu soţie şi, poate, mamă. Îl vreau pe Thomas drept soţ mai mult decât

îmi doresc să-mi trec zilele la curtea aceasta fără viață și întunecoasă. Am douăzeci de ani. Sunt pregătită pentru viață. Vreau iubire, vreau o viață adevărată, vreau un soț.

Cinăm împreună, familia lui Thomas cu a mea. Thomas ni-l prezintă cu mândrie pe primul lui născut, din prima căsătorie, iar eu îl salut, ca noua lui mamă. Thomas ni-i prezintă pe fratele lui și pe prietenul său cel mai bun, care a stăruit să ne fie martor și pe încă un prieten vechi de-al lui, aflat în serviciul episcopului de Gloucester. Sunt puțin uimiți de mine și de verișoarele mele nobile, dar, adunați într-o cameră mică, sărbătorind împreună, în secret, la un ospăț cu vin, sfiala se topește, iar Thomas e atât de calm și de cald și de respectuos, că nimeni nu se simte stingher. După puțin timp, discutăm cu înflăcărare, râdem și spunem: „Șșș, șșș!", deși curtenii sunt plecați, sărbătorind o nuntă mai fastuoasă, deși, îndrăznesc să spun, nu una care are parte de mai multă iubire.

Prietenul lui cel mai bun îmi spune:

— Nu l-am văzut niciodată atât de fericit. Nu credeam că o să mai fie vreodată fericit după moartea primei lui soții. Mă bucur mult pentru el. Ești, cu adevărat, o binecuvântare.

Fiul lui îmi spune:

— Sunt bucuros, toți suntem bucuroși că tata e fericit din nou.

Thomas îmi spune:

— Ești a mea.

Atenți la oră și dându-ne seama că regina s-ar putea întoarce, nu mai rămân după ce au mâncat și au închinat în sănătatea noastră. Thomas îi conduce afară pe poartă, iar ai lui sunt surprinși că nu păzește poarta până se întoarce regina.

— Nu în seara asta, spune el încet și nimeni nu-l mai întreabă nimic.

În timp ce își conduce oaspeții la poartă și pe rudele mele înapoi în camerele lor, eu încui ușa și mă dezbrac. Nu știu dacă să-mi las cămașa sau s-o scot. Mi-am adus o cămașă de noapte pentru seara aceasta, una destul de fină, dar nu știu dacă s-o îmbrac și să stau lângă foc sau să mă urc în pat goală. Râd singură că mă îngrijorez pentru așa ceva, când m-am căsătorit cu bărbatul iubit fără permisiunea unei regine renumite pentru gelozie, așa că am mult mai multe lucruri pentru care să-mi fac griji decât

asta; totuşi, sunt mireasă şi e noaptea nunţii mele. E natural să mă neliniştească astfel de amănunte. Vreau să-i fiu pe plac, să i se taie răsuflarea când mă vede în mătase brodată lângă cămin sau pe jumătate goală în pat. Vreau să ne bucurăm unul de celălalt.

Sunt pe jumătate urcată în pat când el încearcă uşa, aşa că trebuie să mă îmbrac cu roba mea din mătase roşie ca cireaşa şi să mă grăbesc să-i deschid, aşa că, atunci când intră, nu sunt nici întinsă cu neruşinare în patul lui, nici nu am un aer regal, stând lângă foc, dar roşesc şi mă fâstâcesc şi nu sunt pregătită.

El aduce o tavă cu vin şi nişte prăjituri mici.

— Nu mai pot să aud de mâncare! spun eu.

— Nu sunt un om mic, spune el, zâmbind. Trebuie să-mi păstrez puterile.

— Îmi placi aşa cum eşti, spun eu. Dumnezeu ştie că-mi eşti de ajuns aşa cum eşti. Nu mă stinghereşte să fii slăbit de foame.

— Gustă asta, mă roagă el şi este cel mai dulce aluat de migdale din bucătăriile reginei, pregătit pentru noi drept o favoare de către unul dintre cofetarii ei.

— E delicios, spun eu, cu gura plină. Dar bucătarul ştie cu ce ocazie le-a pregătit?

— I-am spus că iau cina cu cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o vreodată, spune Thomas. El s-a oferit să-i facă o prăjiturică.

Sorb din vin. Thomas mă priveşte.

— Să mă bag în pat şi vii tu la mine? întreabă el cu blândeţe. Facem aşa cum porunceşti.

Îmi dau seama că am fost neliniştită. Îmi dau seama că m-am luptat să fiu curajoasă. Îmi dau seama că m-am speriat singură pentru nimic, că el e un om care mă iubeşte cu adevărat. Că şi eu îl iubesc pe el cu adevărat. Orice s-ar întâmpla după nunta aceasta şi după ce ne vom iubi, vom înfrunta împreună, cu iubire adevărată.

— Vin, spun eu şi îmi deznod centura din talia cămăşii de noapte, dându-i drumul, fără teamă, să cadă pe podea. Văd cum ochii lui îmi măsoară sânii rotunjiţi, talia subţire, spinarea uşor răsucită, care îmi face un umăr să stea mai în faţă decât celălalt. În afară de răsucirea asta, sunt fără cusur, o frumuseţe în miniatură.

Îmi scutur capul, iar părul îmi cade în valuri, acoperindu-mi chipul îmbujorat, mirosind a trandafiri.

— Vino numaidecât, răspunde el şi îşi scoate pantalonii, îşi trage cămaşa peste cap şi întinde mâinile către mine. Mă ridică, aşa, goală cum mă aflu în patul mare şi înalt. Vine şi se rostogoleşte până lângă mine ca un copac tăiat, mă ia în braţe şi mă strânge la pieptul lui mare.

— Draga mea, spune tandru. Iubirea mea.

Nu rămân cu soţul meu toată noaptea. Sunt înapoi în apartamentul meu când curtea se întoarce acasă, iar doamnele mă dezbracă şi mă culcă fără să-şi dea seama că abia m-am întors la curte când au venit şi ele. Frances, slujnica, îmi ia pantofii fără a i se citi nimic pe chip. Cred că voi sta trează, nu voi putea să dorm de bucurie, dar, imediat ce pun capul pe pernă, adorm şi nu mă mai trezesc până nu intră fata în cameră cu lemnele pentru foc.

E rândul meu în dimineaţa aceasta s-o slujesc pe Elisabeta, aşa că mă spăl şi mă îmbrac, apoi mă grăbesc spre apartamentul regal şi, abia la jumătatea drumului, mă trezesc şi mă gândesc: mă iubeşte. M-a ţinut în braţe aseară ca un bărbat care s-a înecat în cea mai adâncă iubire. Mă iubeşte. Sunt soţia lui.

E ca un cântec care-mi răsună neîncetat în minte întreaga zi. În timp ce Elisabeta se întâlneşte cu ambasadori, pleacă să călărească cu Robert Dudley, se întoarce înfometată la micul dejun, flirtează cu ambasadorul spaniol sperând să-l convingă că are gânduri serioase de măritiş, apoi câştigă bani la cărţi înainte să conducă întreaga curte la cină, eu mă gândesc doar la asta: mă iubeşte. M-a ţinut în braţe aseară ca un bărbat care s-a înecat în cea mai adâncă iubire. S-a căsătorit cu mine. Mă iubeşte. Sunt soţia lui.

Când curtea a terminat de mâncat şi se deretică în sală pentru dans şi o trupă de acrobaţi, mă duc până la poartă şi-l văd pe

Thomas, înalt ca un copac, primind locuitorii din Londra veniţi să vadă dansurile.

— Ziua bună, lady Mary, spune el cu glas tare. Bună ziua, doamnă Keyes, îmi spune în şoaptă.

— Ziua bună, soţul meu, spun, privind în sus la el şi zâmbind. Am venit să văd dacă ar trebui să vin în camera ta în secret, când întreaga curte doarme.

— Mai întrebi? spune el, prefăcându-se jignit. Chiar te aştept. Mă aştept ca soţia mea să fie supusă.

— Aşa voi face, îi promit.

Văd că unul dintre oamenii lui Cecil se apropie de poartă, aşa că îi zâmbesc lui Thomas şi plec.

— Ţi-am dat cuvântul meu.

În prima noapte, dormim fără să fim deranjaţi până în zori, îmbrăţişaţi. Când capul lui stă pe pernă, lîngă al meu, suntem egali, cu fruntea lui mare lipită de a mea, mică, sărutul lui blând pe buzele mele zâmbitoare. Picioarele lui lungi ajung până la marginea patului, iar tălpile îi atârnă peste ea, iar eu ocup doar jumătatea de sus a patului, dar, unul lângă celălalt, cu draperiile trase în jurul nostru, suntem egali, suntem unul.

În a doua noapte, mă trezesc la miezul nopţii fiindcă aud clopotele de la Westminster Abbey bătând neîncetat, cu nota joasă şi dătătoare de fiori care spune că cineva a murit.

„Elisabeta“ şoptesc în clipa în care deschid ochii, cu dorinţa venită înaintea cuvintelor, înaintea gândurilor. Sunt bucuroasă căci pe jumătate încă visez, pe jumătate cred că se anunţă moartea Elisabetei, iar sora mea va fi regina Angliei.

Thomas aude şi el clopotul de doliu, aşa că sare din pat şi-şi pleacă fruntea să nu se lovească de grinzile tavanului.

— Trebuie să plec, spune el şi se îmbracă în grabă.

Mă ridic şi eu din pat, trăgând cămaşa pe mine.

— Să-ţi leg şireturile? se întoarce el, deja la jumătatea drumului către uşă.

— Mă descurc. Tu du-te, îi spun scurt.

Ştiu că e nerăbdător să meargă la datorie, să păzească poarta de cine ştie ce veşti rele vor sosi.

Pleacă în fugă din cameră, iar eu îmi arunc un şal pe cap ca o femeie sărmană şi cobor treptele, pornind de-a latul curţii. Cred

că o să ajung în apartamentul meu nevăzută de nimeni, dar, ieşind din camerele doamnelor, apare Thomasina. Dintr-o singură privire, îmi măsoară veşmintele în neorânduială şi părul zburlit. Dar nu are timp să spună ceva.

— E pentru Kat Ashley, spune ea în timp ce clopotele bat neîncetat. Dumnezeu s-o binecuvânteze. Am pierdut-o.

— Am pierdut-o? spun eu prosteşte.

— A murit. S-a stins repede. Regina are inima frântă, spune Thomasina. A plecat de la dans şi a poruncit să fie trase clopotele, iar curtea să intre în doliu. Spune că i-a fost ca o mamă Kat.

— Aşa e, încuviinţez eu cu seriozitate; dar mă gândesc: şi nici măcar devotamentul de fiică n-a împiedicat-o pe Elisabeta să o aresteze pe Kat şi să o ţină închisă în Turn.

Dau buzna în camera mea să-mi pun gluga, apoi fug în apartamentul reginei şi găsesc sala de primiri în întuneric, cu obloanele trase, iar toată lumea discută veştile în şoaptă. În camerele private, curtenii favoriţi schimbă replici cu glas scăzut. Multora le va fi dor de Kat Ashley; dar toată lumea ştie că va rămâne un loc liber între doamnele Elisabetei, loc pe care o femeie ambiţioasă l-ar putea ocupa, şi un loc între sfetnicii ei, de care va profita cineva.

Mă duc la uşa dormitorului. Mătuşa Bess, cu un aer obosit, iese în timp ce eu aştept afară.

— Vrei să-mi ţii locul un ceas? spune ea. Vrea ca două dintre noi să stăm cu ea tot timpul şi să bocim.

Fac semn că da şi intru.

Obloanele sunt trase şi focul e aprins, e întuneric şi nu e aer. Elisabeta e întinsă pe pat cu aşternuturile trase până la bărbie, îmbrăcată complet, doar pantofii şi i-a scos din picioare. Gulerul i s-a boţit în jurul gâtului, are vopseaua întinsă pe la ochi, albul de plumb e întins pe toată perna şi pe peruca ei roşie, care stă strâmb. Dar, îndurerată, pare aproape un copil. Suferinţa ei e la fel de neajutorată ca a unui orfan de pe stradă. Elisabeta e mereu singură, chiar dacă-şi umple curtea cu linguşitori şi oameni slugarnici; şi acum, la moartea femeii care i-a fost alături încă de când era o copilă, îşi dă din nou seama de lucrul acesta. Kat Ashley a venit la ea când şi-a pierdut locul în lume. Fusese o prinţesă mult iubită, fiica unei soţii adorate, apoi a fost dată la o

parte, uitată, despuiată de nume şi de titlu. Când Kat Ashley a venit prima dată la fetiţă, a găsit un copil aproape distrus. I-a redat mândria, a învăţat-o să iubească ştiinţa de carte şi credinţa. A învăţat-o să rămână în viaţă şi să fie şireată, să nu se încreadă în nimeni. Kat a fost singura femeie din lume care a iubit-o pe Elisabeta atunci, iar acum s-a dus. Elisabeta îşi ascunde faţa în pernă ca să-şi înăbuşe hohotele care-i scutură trupul şi cred că – da – acum chiar e singură, acum poate va înţelege ce înseamnă să iubeşti cu adevărat pe cineva şi omul acela să fie luat de lângă tine. Acum poate va avea milă de Katherine, o orfană, despărţită de soţul şi fiul ei.

William Cecil însuşi vine în apartamentele Elisabetei, aşteaptă să ies în camera privată şi îmi cere să-i duc un mesaj reginei aflate în pat.

Şovăi.

— Nu vrea să primească pe nimeni, spun eu. Iar Blanche Parry va fi prima doamnă de onoare.

El se apleacă pentru a-mi putea şopti la ureche.

— Ar fi bine să audă asta de la tine mai întâi, spune el. De vreme ce eu nu pot intra.

— Nu sunt cea mai potrivită să aduc veşti rele, spun eu, fără tragere de inimă.

Simt cum stomacul începe să mi se întoarcă pe dos de groază, deşi nu cred că s-ar fi putut întâmpla ceva cu sora mea: William Cecil nu m-ar chinui aşa dacă Katherine ar fi bolnavă.

— Ce se întâmplă?

— Henry Stuart, Lord Darnley, s-a căsătorit cu regina Scoţiei, spune Cecil încet. Nu ridica vocea.

Nu trebuie să mă prevină să nu ţip. Ştiu cât de dezastruos e lucrul acesta pentru Anglia. Îmi păstrez şi eu expresia liniştită.

— Henry Stuart?

— Da. Iar ea l-a făcut rege.

Acum, chipul mi-e îngheţat ca o mască. Maria, regina Scoţiei, trebuie să fie îndrăgostită nebuneşte sau să fie, pur şi simplu, nebună să-i dea coroana şi tronul unui tânăr care ar putea fi

cumpărat pentru un suveran. Bănuiesc că își dorea atât de tare să fie soția unui rege încă o dată, că s-a gândit să plămădească ea unul, alegând să nu dea atenție la faptul că Henry s-a născut curtean, fără să aibă nimic regal.

William Cecil îmi admiră calmul și îi dă înainte:

— S-a pus în situația de a nu mai putea moșteni sub nici o formă tronul Angliei – e papistașă, iar acum are și un soț slab. Nu e nici o amenințare pentru noi. Nu l-am fi acceptat niciodată pe Dudley drept rege al Angliei, alături de ea; cu siguranță nu-l vom primi pe Darnley. Nu vom avea un rege și o regină papistași și nici măcar francezii n-o vor sprijini, căsătorită cu un bărbat ca el.

— Asta îi va aduce sfârșitul, șoptesc. Și-a aruncat viitorul pentru un băiat.

— Da, încuviințează Cecil. E limpede că a fost convinsă că el și tatăl lui îi pot înfrânge dușmanii. Deja au convins-o să strângă oștire ca să pornească la război cu propriii ei oameni, nobilii protestanți: poporul ei, care are religia noastră. A devenit de bunăvoie inamicul nostru. Așa că, pentru Anglia, a rămas un singur moștenitor posibil. Maria, regina Scoției, e inamicul declarat al religiei noastre, Margaret Douglas e soacra ei, sora ta rămâne singura moștenitoare. Regina va înțelege lucrul acesta acum, așa că du-i chiar tu vestea și stai dinaintea ei când i-o spui, ca să știe ce familie credincioasă are.

Furia Elisabetei față de regina rivală îi înlocuiește pe dată durerea. Se ridică din pat, poruncește să i se facă o înmormântare privată lui Kat Ashley, apoi dă buzna în Micul Consiliu, cerând să declare război Scoției.

În Scoția are loc o revoltă. Fratele vitreg al reginei, contele de Moray, s-a întors împotriva ei. Deși a primit-o cu brațele deschise în Scoția și a sfătuit-o mai demult, el este un protestant convins și nu poate tolera o regină papistașă cu regele ei papistaș apărut în grabă lângă ea. Chiar dacă Elisabeta nu are nici un interes clar în lupta pentru religie, se hotărăște să-l sprijine pe bastardul James Stewart, conte de Moray, împotriva reginei lui de drept, care îi

este şi soră vitregă. Îi trimite o avere în aur ca să-şi plătească adepţii şi toţi solii ne aduc veşti despre trădarea lui şi cererile lui de ajutor repetate. Oamenii din Micul Consiuliu se întreabă unii pe alţii, ba chiar ne întreabă pe noi, doamnele, ce face regina, de ce sprijină un rebel împotriva unei regine încoronate, trimiţându-i bani, dar nu oştire, făcând destul cât să-l încurajeze, dar nu îndeajuns cât să-i asigure victoria. Ambasadorul francez soseşte la curte furios şi spune că, dacă Elisabeta sprijină rebelii protestanţi împotriva unei regine papistaşe, pe jumătate franţuzoaică, vor interveni şi ei, şi, dintr-odată, Elisabeta îşi pierde interesul pentru cauza protestantă şi bastardul rebel; dintr-odată îşi aminteşte de loialitatea ei faţă de o altă regină. Dacă răstorni o femeie aflată la putere, atunci ameninţi toate femeile aflate la putere. Dintr-odată, Elisabeta devine aliat.

Oricum, cele mai multe veşti pe care le primim din Scoţia vorbesc despre triumful tinerei regine, iar Elisabeta detestă să fie de partea care pierde. Regina Maria strânge oştire, pe care o conduce ea însăşi; îl urmăreşte pe fratele ei vitreg într-o serie de bătălii pe fugă şi, în cele din urmă, îl alungă peste graniţă. Din citadela noastră de la Newcastle-upon-Tyne el cere întăriri, iar Elisabeta îl uimeşte certându-l aprig pentru că nu i-a fost credincios reginei şi surorii lui vitrege. Eu şi Thomasina schimbăm o privire lipsită de expresie când Elisabeta îl lasă pe Moray, şi cauza protestanţilor din Scoţia în ruine şi curtea nedumerită în legătură cu ce vrea ea cu adevărat.

Pe mine nu mă surprinde. Pentru că nu există nici o judecată în purtarea ei faţă de mine sau faţă de Katherine şi băieţii ei. Elisabeta e mânată de frică, aşa că ia hotărâri pripite, cu nelinişte, apoi se răzgândeşte. Maria, regina Scoţiei, nu va mai moşteni tronul Angliei acum, dar Elisabeta tot n-o recunoaşte pe sora mea, fiindu-i la fel de teamă de o femeie neajutorată, aflată în temniţă, ca de un rival înarmat de la graniţă. Nu vrea s-o elibereze pe sora mea, care ar putea să moară în arest dacă nu va fi din nou împreună cu soţul şi băieţelul ei. Curtea, Micul Consiliu, aliaţii reginei, chiar şi inamicii ei caută în van să dea de urma unei strategii solide la Elisabeta. Ei nu înţeleg că duşmănia, şi nu strategia, o mână pe ea împotriva verişoarelor ei: sora mea şi regina Maria. Rivalitatea, şi nu politica, o convinge pe ea. Eu ştiu asta, fiindcă toate verişoarele ei suferă de pe urma duşmăniei şi rivalităţii ei: şi eu.

[77] Palatul Whitehall, Londra, Vara anului 1565

Stau culcată în brațele lui Thomas, ascultându-i răsuflarea potolită, privind, prin fereastra de dincolo de patul lui, cum cerul se preschimbă din întunecat în palid, apoi se îmbujorează cu nuanțele de roz și gălbui ale răsăritului. Nu mă mișc, nu vreau să-l trezesc; nu vreau să se termine niciodată clipa aceasta. Mă simt atât de împăcată și bucuroasă cu acest om masiv alături, în brațele lui, simțindu-i respirația caldă pe ceafă.

Se aude un ciocănit scurt și puternic în ușă, iar eu devin dintr-odată atentă și speriată. Nimeni nu știe că mă aflu aici; nu trebuie să fiu găsită aici. Mă ridic în capul oaselor, iar Thomas e în picioare într-o clipă. Doarme ca un iepure – e întotdeauna gata să se trezească. Se mișcă precum o pisică mare, picioarele-i uriașe nu fac gălăgie, iar eu apuc cearșaful și-mi acopăr goliciunea, apoi sar din patul înalt. Mă retrag spre capătul camerei ca să nu fiu văzută din ușă. Thomas își trage pantalonii, aruncă o privire să vadă dacă m-am ascuns, îmi face semn să nu scot nici un sunet, apoi spune, către ușa zăvorâtă:

— Cine-i acolo?

— Thomasina, pitica reginei! sâsâie ea pe dată. Deschide, Thomas Keyes, netrebnicule.

El își ascunde un zâmbet și deschide ușa, blocând-o cu brațul. Ea nu trebuie să se aplece să intre în cameră și mă vede imediat.

— Știam că o să fii aici, spune ea, cu răsuflarea tăiată. Atunci, e adevărat. V-ați căsătorit. Ai face bine să te îmbraci și să vii chiar acum. Știe.

Rămân cu gura căscată.

— Cum?

Ea clatină din capul ei mititel.

— Nu știu. A întrebat de tine în clipa când s-a trezit azi-dimineață, Dumnezeu știe de ce, apoi au descoperit că nu ești în patul tău.

— Pot să născocesc ceva.

Îmi trag rochia, înnebunită, iar Thomas îmi leagă șnururile.

— Pot să spun că-mi vizitam o prietenă bolnavă.

— Dă-te la o parte, las-mă pe mine, spune Thomasina, împingându-l. Mocofanule. Trebuie să pleci. Nu poți să fii descoperit cu două ca noi în camera ta, Thomas Keyes! Ăsta chiar ar fi un scandal pe cinste!

Pentru prima dată, n-o contrazic. Nu-i spun că nu suntem două de același fel, că suntem o prințesă și o pitică și nu suntem egale. Nu fac pauză când îmi îndes picioarele în pantofii mici și ciorapii în buzunarul pelerinei. Ea a venit să mă prevină pentru că e convinsă de legătura noastră, e o femeie scundă care o ajută pe alta într-o lume periculoasă. N-o să mai neg niciodată asemănarea cu ea. Chiar acum mi-a fost prietenă și soră.

— Cine i-a spus? o întreb.

Îmi strâng părul lung și-l acopăr cu gluga. Thomasina se descurcă de minune și iute să mi-o potrivească folosindu-se de două ace de păr.

— Una dintre slujnice, spune ea. N-a îndrăznit să spună altceva. A zis doar că nu erai în pat. N-a spus unde ești. Dar știam cu toții că voi vă curtați de luni întregi. Sunteți căsătoriți?

— Da.

— Fără îngăduința reginei?

— Nu e nici o lege care să interzică asta, spun eu atotștiutoare. *A fost* o lege, dar a fost anulată.

Ea râde de mine.

— Regina n-are nevoie de o lege ca să-și arate nemulțumirea, spune ea. Întreab-o pe Margaret Douglas. Întreab-o pe sora ta. Dumnezeu să te apere!

Iese în fugă pe ușă.

— Grăbește-te! aud că-mi strigă în timp ce picioarele-i răpăie pe scări.

Thomas ridică din umeri pe sub cămașa largă și se întinde după livrea.

— Ce-ar trebui să facem? mă întreabă el. Să vin cu tine la regină?

— Nu. Oricum nu poți să intri dacă e în dormitor.

— Am slujit-o cu credinţă de când a urcat pe tron, spune el. Ştie că sunt loial.

Îmi strâng buzele ca să nu spun cu glas tare ce cred eu despre consideraţia pe care o are Elisabeta faţă de slujitorii cinstiţi. Întrebaţi-l pe Robert Dudley care e răsplata pentru cine o slujeşte cu credinţă, întrebaţi-l pe William Cecil.

— O să-i amintesc asta, dacă zice ceva, îi promit.

Mă ridic pe vârfuri, iar el se apleacă pentru un sărut. Nu e un sărut care să poarte noroc sau unul la repezeală, pe obraz. Mă ia în braţe şi mă ţine strâns. Mă sărută cu pasiune, ca şi cum ar fi ultima dată.

— Te iubesc, spune el încet. Vino la mine, la poartă, imediat ce poţi, ca să-mi spui că totul e bine. Sau trimite-mi veste că totul e bine.

Îi ofer un zâmbet curajos.

— O să vin de îndată ce pot, spun. Aşteaptă-mă. Aşteaptă-mă.

Mă duc într-o fugă în camera de primiri a reginei. Deja se umple cu solicitanţi şi vizitatori care speră să le acorde o clipă de atenţie în timp ce trece pe acolo, în drum spre capelă. Jumătate dintre ei vor cere clemenţă sau graţierea pentru bărbaţi sau femei întemniţaţi pentru erezie, trădare sau bănuieli. Temniţele sunt pline cu bănuiţi, iar curţile de judecată, cu familiile lor. Micul Consiliu e de părere că papistaşii se vor răscula împotriva Elisabetei, ca s-o sprijine pe Maria, regina Scoţiei. Ei cred că vara mea, Margaret Douglas, a complotat cu Franţa şi Spania ca să-i urce pe tron pe fiul ei papistaş şi pe regina papistaşă. Ţara a devenit temătoare, bănuitoare, iar acum şi eu mă tem şi sunt bănuită.

Trec prin mulţime şi ajung la uşa camerei ei private. Lumea îmi face loc – ştiu că sunt una dintre surorile Grey. Văd priviri pline de milă din partea unor oameni ale căror vieţi sunt puse în asemenea primejdie, că au venit la curte să ceară ajutor. Oamenii aflaţi în umbra eşafodului îmi arată compasiune. La uşa camerei private a Elisabetei se află două gărzi. Îmi deschid uşile, iar eu intru.

Cea mai mare parte a doamnelor de onoare şi câteva dintre domnişoare sunt deja acolo şi e limpede că vorbesc despre mine.

Se lasă o tăcere îngrozitoare când intru în încăpere şi privesc înspre aceste femei care mi-au fost tovarăşe şi prietene timp de unsprezece ani. Nimeni nu scoate o vorbă.

— Unde e Blanche Parry? întreb.

E vorba de noua primă doamnă de onoare care slujeşte la camera de somn a reginei; ea sigur ştie cât de mare e necazul în care mă aflu. Lady Clinton face semn cu capul către uşa închisă.

— E cu Maiestatea Sa. E foarte nemulţumită.

Se aude zumzet de vorbă, dar nimeni nu-mi vorbeşte direct. Parcă le-ar fi teamă să mi se adreseze ca să nu se molipsească de trădare. Nimeni nu vrea să fie cunoscut drept prieten de-al meu, chiar dacă mulţi dintre ei au fost mândri să se numească prietenii mei într-un moment sau altul.

— E adevărat? Sunteţi căsătorită, lady Mary? izbucneşte una dintre domnişoarele mai tinere, făcând o reverenţă şi roşind până în vârful urechilor. Să-mi fie cu iertare, şopteşte ea.

Nu trebuie să-i răspund, dar n-am de gând să tăgăduiesc acum. N-o să mă dezic niciodată de căsătoria mea cu omul pe care-l iubesc. O parte din mine se gândeşte - e lipsit de sens! O soră de-a mea a fost executată pentru că a pretins tronul, iar altă soră e întemniţată pentru că s-a îndrăgostit - şi totuşi iată-mă, cu o verighetă în buzunar şi o căsătorie secretă, fără să am pretenţii la tron şi fără să mă fi căsătorit cu un nobil.

— E furioasă tare? întreb.

Cineva fluieră uşor, parcă a furtună.

— Trebuie să intru?

— Trebuie să aştepţi aici, spune lady Clinton. O să trimită după tine.

— Mă duc în camera mea să-mi schimb gluga, spun eu.

Nimeni nu spune că nu am voie să plec, aşa că ies din nou pe uşă, trec prin sala de primiri şi printre privirile furişe ale oamenilor, apoi o iau în sus pe treptele înguste, spre apartamentul meu. Slujnica mea, albă ca varul, îmi perie părul şi îmi potriveşte gluga fără să scoată o vorbă. Nici eu nu-i vorbesc.

Până mă întorc în camera privată, cineva l-a chemat pe William Cecil, care stă pe locul de la fereastră şi vorbeşte cu bunica mea vitregă, Catherine Brandon, şi cu Blanche Parry. Toţi ceilalţi aşteaptă

politicos la distanţă, făcând urechea pâlnie să audă ce vorbesc, dar neîndrăznind să facă un pas mai aproape. Când intru în încăpere, sir William ridică privirea şi mă vede. Îmi zâmbeşte obosit, iar eu străbat camera şi privesc în sus spre el. Bunica mea vitregă stă în spatele meu, ca şi cum mi-ar lua apărarea.

— Să vezi acum zarvă, spune William Cecil blând, iar eu mă gândesc - slavă Domnului, în sfârşit cineva înţelege că e vorba de o căsătorie din dragoste, care nu înseamnă nimic decât pentru noi, care ne iubim. Regina va fi ofensată, fiindcă orice iubire în afară de jocurile ei lipsite de inimă o ofensează. Dar iată un om cu judecată, care ştie că nu are nici o însemnătate în lumea largă.

— Îmi pare rău că nu am cerut încuviinţarea, spun eu şoptit.

— Eşti căsătorită? încuviinţează el.

— Da, cu domnul Thomas Keyes.

O umbră de zâmbet trece pe chipul bătrânului diplomat.

— Cred că e cel mai mare domn de la curte, iar tu eşti cea mai mică dintre doamne.

— John Dee ar spune că opusurile formează un întreg, subliniez eu.

— Jignirea e foarte mare, spune sir William, făcând semn spre uşa închisă a camerei.

— Jignirea e foarte mică. Se poate ca Maiestatea Sa să se simtă ofensată, dar nu are motiv.

El pleacă capul auzindu-mi răstălmăcirea.

— Trebuie să intru? Pot să-i explic că n-a fost vorba decât de o chestiune privată.

— Aş duce-o eu înăuntru... se oferă bunica mea vitregă.

Blanche clatină din cap.

— Nu vrea să te primească, spune ea scurt. E foarte furioasă, lady Mary. Şi asta, pe lângă toate celelalte...

— Asta nu înseamnă nimic, spun eu neclintită. Şi nici toate celelalte - dacă te referi la căsătoria surorii mele cu un tânăr nobil - n-au fost vreun motiv să se simtă jignită. Căsătoria Mariei, regina Scoţiei, e o problemă care priveşte întreaga ţară, dar nu are nici o legătură cu noi. Eu şi sora mea am făcut lucruri care ne privesc doar pe noi.

Arunc o privire prin încăpere, către celelalte doamne de onoare.

— Nici una dintre noi nu trebuie să se căsătorească?

William Cecil își drege glasul.

— Trebuie să mergi la Windsor, spune el. În timp ce Maiestatea Sa face cercetări.

— Voi vorbi pentru tine, spune bunica mea vitregă.

— Cercetări pentru ce? întreb eu. A avut loc o căsătorie, oficiată în taină. Au fost martori. Familia lui a fost prezentă, iar o slujnică a fost martora mea. A fost și un preot, care va confirma că nunta e valabilă. Nu e nevoie de nici o anchetă pentru a afla totul. Vă spun eu totul. Domnul Keyes vă spune totul.

William Cecil arată obosit.

— Se poate. Dar Maiestatea Sa dorește să mergi la Windsor în timp ce face ancheta.

Îl iau de mână și-mi ridic privirea spre el.

— Sir William, ne spuneți că spaniolii conspiră ca s-o sprijine cu bani pe regina Scoției. Regina Scoției s-a căsătorit cu moștenitorul tronului Scoției și i-a înfrânt pe protestanții care se răsculaseră împotriva ei. Chiar e momentul potrivit ca voi și Micul Consiliu să vă faceți griji pentru mine?

— Pentru micuța de mine? sugerează el cu un zâmbet.

— N-aș putea fi mai mică de-atât la curte. Problemele mele sufletești n-ar putea fi mai lipsite de importanță.

— Ea insistă, spune el blând. Pregătește-ți lucrurile.

Aș merge direct la poartă, la Thomas, dar două doamne mă însoțesc ca să mă ajute să-mi strâng cărțile, documentele, veșmintele și giuvaierele. Apoi, când sunt gata de plecare, la ușă sunt două gărzi care mă conduc pe scara privată către zăgaz. Mă uit după Thomas înspre poarta mare a palatului, dar nu e acolo, iar cel ce-i ține locul lui nu ridică privirea, așa că nu-i pot face semn. Camera de deasupra zăgazului, unde am trăit împreună drept soț și soție, nu are ferestrele luminate; obloanele sunt trase. Ori e acolo, arestat în întuneric, ori l-au dus deja în altă parte.

— Vreau să-mi văd soțul, pe Thomas Keyes, îi spun gărzii de lângă mine. Insist.

— Am primit poruncă să vă duc cu barja la Windsor, spune el.

— Străjerul, îi amintesc. Cu grad militar şi onoare neştirbită. Insist să-mi dai voie să-l văd.

Îşi pleacă capul spre mine.

— L-au dus în oraş, spune el în şoaptă. A plecat deja, milady.

[78] Castelul Windsor, Vara anului 1565

Sunt ţinută în trei camere bune, care dau spre pavilionul superior al castelului Windsor. Uşa care dă afară e încuiată noaptea, dar ziua e păzită de o gardă care merge cu mine dacă vreau să mă plimb prin grădina regală. Am voie să merg oriunde între zidurile castelului, dar nu am voie să ies. Camerele sunt încăpătoare şi le am pe cele două doamne de companie şi trei slujnice. Sunt camere mai bune decât cele pe care le avea Katherine în casa locotenentului Turnului şi am mai multă libertate decât a avut Jane acolo. Mă bucur mult că nu mă ţin în Turn – ar fi de neîndurat. N-aş putea să-i calc pe urme surorii mele întemniţate, n-aş putea să mă trezesc şi să văd pajiştea pe care sora mea martiră a fost ucisă. Cel puţin, aici e mai bine.

Trăiesc în tihnă, merg la capela castelului de două ori pe zi, cu gărzi în faţa şi-n spatele meu. Citesc, studiez, cos şi cânt. Nu am nimic de făcut, dar măcar nu stau în genunchi dinaintea unui tiran care mă urăşte.

Îi scriu surorii mele, Katherine, că şi eu m-am căsătorit din iubire şi nici eu n-am vrut altceva decât să fiu fericită împreună cu un om bun. Îi scriu că şi eu am jignit-o pe regină făcând asta, dar că sper că mă va ierta şi o va ierta pe Katherine, de asemenea. Îi dau scrisoarea comandantului castelului, dar nu ştiu dacă va trece de spionii lui Cecil ca să ajungă la sora mea.

Îi scriu lui Thomas Keyes. Această scrisoare e greu de scris. El nu e vreun poet, ca bietul Ned Seymour. Cât ne-am curtat, n-am schimbat vorbe şi ziceri meşteşugite. Aşa că-i scriu puţin

şi nu mă aştept să-i ducă cineva scrisoarea. Dacă scriu doar pentru ochii spionilor, nu contează. Thomas nu are nevoie să-l asigur de iubirea mea, cum nici eu nu trebuie să fiu asigurată de a lui. Ne iubim, suntem căsătoriţi, ştim ce e-n inima celuilalt. Oricât ar fi de scurtă scrisoarea, el ştie că-l iubesc la fel de pătimaş şi de adânc ca un mare poet, în ciuda versurilor scurte.

Iubitul meu soţ,
Sunt ţinută la Castelul Windsor după bunul plac al Maiestăţii Sale. Sper că ne va ierta pe amândoi curând, de îndată ce va afla că nu am avut intenţii rele căsătorindu-ne şi nu ne-am dorit decât să fim fericiţi.
Îmi e tare dor de tine. Te iubesc nespus. Nu regret căsătoria noastră (doar faptul că a nemulţumit-o pe regină). Eşti inima acestei lumi lipsite de inimă.

Soţia ta, Mary

Copacii din parc sunt la fel de strălucitori ca lanţurile de bronz, aramă şi aur ale reginei, iar florile din grădină îşi pierd culoarea şi petalele, transformându-se în nişte beţe cu o măciulie jumulită în vârf. Vara se încheie cu zile lungi şi călduroase şi, în fiecare zi, urc scara şerpuitoare care duce în vârful turnului, de unde pot privi râul şi bărcile care se mişcă încolo şi-ncoace. Chiar dacă mă uit după ea la asfinţit, barja regală nu vine niciodată după mine.

Comandantul castelului mă opreşte într-o seară, pe când mă întorc în camera mea, şi-mi spune că trebuie să-mi strâng lucrurile şi să plec a doua zi dimineaţă.

— Mă eliberează? îl întreb.

Îşi pleacă capul ca să-şi ascundă stinghereala, aşa că-mi dau seama că nu.

— O să staţi cu Sir William Hawtrey, spune el încet. Pentru puţină vreme, din câte înţeleg.

— De ce? întreb eu fără ocolişuri.

El face o altă plecăciune.

— Milady, nu mi-au spus.

— Dar de ce cu sir William Hawtrey?

Face un mic gest neajutorat.

— Nu ştiu altceva decât că trebuie să vă însoţesc acasă la el.
— Pare că nici eu nu trebuie să ştiu nimic.

[79] Chequers, Buckinghamshire, Toamna anului 1565

Drumul călare durează întreaga zi, de la Windsor, peste Chiltern Hills, iar eu redevin fericită de îndată ce urc în şa şi privesc pajiştea verde care se întinde până la orizont, căpiţele de fân de pe câmp şi sătucele îngrijite unde oamenii ies să se uite la gărzi şi la mine, la rândaşul care călăreşte alături de mine şi la slujnica mea, care merge în spatele meu, în şaua uneia dintre gărzi.

Nu avem flamură, aşa că nimeni nu ştie că sunt prizoniera reginei. E un al semn că Elisabeta se teme. Nu vrea să ştie toată ţara că a arestat-o pe încă una dintre verişoarele ei, fără motiv. De când a fost întemniţată Katherine, lumea a cerut să fie eliberată şi s-a plâns că Margaret Douglas nu poate fi ţinută prizonieră pentru că fiul ei s-a căsătorit cu una dintre rivalele reginei. Dar nu mă aştept ca cineva să-mi strige numele, aşa cum au făcut pentru Katherine, cum au făcut pentru Jane. Nimeni n-ar veni călare să mă salveze: toţi prietenii mei sunt la curtea Elisabetei, ea are putere asupra lor. Nu mai am familie. Cel mai de preţ şi de încredere aliat e soţul meu, dar nu ştiu unde se află şi nici cum aş putea face să-i trimit o scrisoare.

Sir William Hawtrey, un bătrân blând de aproape patruzeci şi cinci de ani, şi soţia sa cea tânără şi bogată aflată în spatele lui, mă întâmpină la uşa casei lui frumoase din Chequers şi mă ia de mână să mă conducă înăuntru. Mă tratează cu un amestec straniu de politeţe – fiindcă sunt sora singurei moştenitoare a tronului – şi nelinişte – fiindcă a fost constrâns să mă ţină prizonieră.

— Pe aici, spune el pe-un ton plăcut, conducându-mă în sus pe scări către aripa din nord-est.

Deschide uşa unei încăperi mici, în care nu încap decât un pat, o masă şi un scaun. Dintr-odată, dau înapoi.

— Unde sunt camerele mele? îl întreb. Nu pot să stau aici.

— Regina a poruncit aşa, spune el stingherit. Cred că veţi sta doar pentru o noapte sau două. Nu există altă cameră sigură...

Glasul i se stinge.

— Sir William, spun eu cu seriozitate, n-am greşit cu nimic.

— Sunt convins, spune el blând. Aşa că sigur veţi fi iertată şi rechemată la curte. E doar pentru puţin timp, o noapte sau două.

Privesc în jur. Slujnica mea a rămas în pragul uşii; nici n-are loc să mă servească.

— Slujnica va fi găzduită în apropiere şi va sta cu voi pe timpul zilei şi vă va servi masa, spune sir William. Puteţi să vă plimbaţi prin grădină după bunul plac, pentru sănătate.

— Nu pot trăi aşa, spun eu.

— Nici nu va fi nevoie! mă linişteşte el. E doar o şedere scurtă. Nu mă îndoiesc că o să vă ierte şi vă veţi întoarce la curte.

Face din nou un gest, îndemnându-mă să intru în cameră, iar eu intru. Mi-e groază că ar putea să mă atingă. Nu pot îndura să fiu împinsă sau ridicată pe sus. Nimeni nu trebuie vreodată să creadă că poate, pur şi simplu, să mă ia pe sus şi să mă aşeze unde vrea fără încuviinţarea mea. Mă duc la fereastra mică şi îmi trag un taburet ca să mă pot înălţa destul cât să arunc o privire la parc. E frumos, ca la Bradgate, ca acasă la mine. O, Doamne, parcă au trecut ani şi ani de când eu şi Katherine şi Jane eram copii, la noi acasă.

Văd apusul prin ochiurile mici şi pătrate ale ferestrei mele înalte. E o seară frumoasă, soarele apune, iar luna răsare. Îmi pun o dorinţă la lună, aşa cum fac de când eram o copilă, iar sora mea, Jane, îmi spunea că sunt nişte prostii păgâne şi că ar trebui să mă rog pentru dorinţele mele, şi nu să îmi arunc gândurile pe dorinţe deşarte la lună. Luceafărul stă ca un diamant la orizont, iar eu îmi pun încă o dată o dorinţă, să fiu eliberată, când văd steaua, iar pentru Thomas îmi pun dorinţe la toate stelele de pe cer.

Ciocănitul urmat de hârşâitul uşii care se deschide mă fac să mă întorc. E bietul sir William, care arată obosit şi îngrijorat.

— Am venit să mă asigur că aveţi tot ce vă trebuie.

Încuviinţez din cap, fără să spun nimic. Cina a fost sărăcăcioasă, iar el ştie asta. Cuiva cu sânge regal ar trebui să i se servească douăzeci de feluri. În seara aceasta am mâncat ca o femeie săracă.

— Îi voi scrie reginei şi-i voi cere să mă elibereze, spun eu. Vreţi să-mi luaţi scrisoarea şi să vă asiguraţi că o primeşte?

— Da, spune el. Şi voi adăuga şi o cerere din partea mea. Trebuie să vă arate îndurare, la fel şi surorii şi verişoarei voastre, lady Margaret. Şi fiului mai mic al lui lady Margaret.

Sunt îngrijorată pentru băieţel.

— Doar nu vă referiţi la Charles Stuart? N-a fost arestat, nu-i aşa? E doar un copil.

Încuviinţează, trist.

— E ţinut prizonier într-o casă din nord.

— Nu are decât zece ani! strig. Mama lui e în Turnul Londrei, tatăl şi fratele lui sunt în Scoţia - de ce nu-l lasă regina acasă, cu servitorii şi prietenii lui? Nu are putere şi e singur pe lume. Nu e o ameninţare pentru nimeni. Trebuie să se simtă singur şi înfricoşat şi aşa, singur acasă. De ce să-l ducă într-o casă străină şi să-l declare prizonier?

Tăcere. Ştim amândoi de ce. Drept avertisment pentru noi toţi că nemulţumirea reginei va cădea asupra noastră şi chiar asupra copiilor noştri, chiar dacă nu sunt decât nişte prunci nevinovaţi. Drept avertisment pentru toţi că ea e un Irod. Nu iubeşte pe nimeni din neamul ei până nu moare, iar ea îl poate onora cu o înmormântare. Nu-i place ca vreuna dintre verişoarele ei să fie în altă parte decât în temniţă. Îi iubeşte când sunt în mormânt.

Sir William clatină din cap.

— Chiar mă rog să le elibereze curând pe toate verişoarele ei.

Îi scriu lui William Cecil, cerându-i să-i aducă la cunoştinţă Maiestăţii Sale faptul că eu şi Katherine nu am conspirat niciodată împotriva ei, că - spre deosebire de regina Scoţiei sau de lady

Margaret – noi nu am vorbit despre cât de aproape suntem de tron. Amândouă ne-am îndrăgostit, dar aceasta nu e o fărădelege. Ne-am căsătorit fără permisiunea ei, dar acesta nu e un lucru în afara rânduielilor.

Primesc un răvaş scurt, fără semnătură, drept răspuns, în care scrie că sora mea şi băieţelul ei se simt bine la Ingatestone, că fiul ei mai mare se află la Hanworth cu bunica lui, iar soţul ei este încă întemniţat la Londra. Soţul meu, Thomas Keyes, se află în temniţa Fleet. Autorul anonim al răvaşului spune că reginei i se va cere să ne mute pe toţi în locuri mai tihnite – mai ales pe Thomas Keyes, care e cel mai izolat. Chestiunea îi va fi pusă în vedere reginei „de îndată ce momentul e potrivit".

Stau în camera mea cu capătul de hârtie în mână pentru mult timp înainte să-mi revin în simţiri şi să îl arunc în foc. Înţeleg că regina e încă atât de prost dispusă, încât nimeni nu îndrăzneşte să-i aducă în vedere ceva, nici măcar William Cecil. Şi mai ştiu ceva – cea ce ştiam deja – că nu are urmă de bunătate sau mărinimie pentru mine sau sora mea. Şi acum ştiu că Thomas suferă pentru mine. Mă întreb ce vrea să spună cel care a scris răvaşul prin „cel mai închis". Mă tem că l-au pus pe Thomas într-o încăpere mică. Sunt nişte beciuri joase şi umede la temniţa Fleet. Şobolanii trec în fugă de-a latul podelelor. L-au închis pe frumosul şi marele meu soţ într-o cuşcă?

Sunt convinsă că se simte acoperit de ruşine să fie închis la Fleet – temniţa pentru nelegiuiţii de rând, falsificatori şi beţivi. Când vine sir William, a doua zi, înainte să-mi fie servită cina sărăcăcioasă, îl întreb dacă a primit vreo veste despre Thomas Keyes.

Acum îi recunosc căutătura neliniştită. Privirea îi coboară în podea, chipul i se încreţeşte de îngrijorare, îşi netezeşte părul cărunt-argintiu.

— Nu am veşti, am auzit doar bârfe, începe el.

— Te rog, spune-mi, zic.

Simt un val de durere cum mi se întinde din burtă până în gât şi-mi dau seama că e de mâhnire şi dor. Îl iubesc pe Thomas, iar eu am fost cea care i-a adus pieirea. Nu credeam să ajung să-mi doresc să nu ne fi căsătorit, dar voi învăţa să mi-o doresc, dacă el suferă de dragul meu.

— Te rog, spune-mi tot ce ştii, sir Wiliam.

— L-au dus la temniţa Fleet, spune el. Dar măcar vine iarna şi s-a terminat cu ciuma.

Deci scrisoarea spune adevărul, ştiam eu. Temniţa unde e Thomas se află pe râul Fleet, cel mai murdar râu din Londra. E umezeală şi un ger de crapă pietrele pe timp de iarnă. Prizonierii trebuie să-şi plătească singuri lemnul de foc şi păturile. Dacă familia lui Thomas nu-i trimite bani şi mâncare, o să moară de foame. Nu e tânăr; o să se îmbolnăvească, dacă e ţinut închis acolo.

— L-au închis într-o încăpere foarte mică, spune sir William foarte încet.

Priveşte de jur împrejurul camerei, la locul strâmt de pe ambele laturi ale patului, la masa şi scaunul înghesuite în colţ, la fereastra mică şi înaltă şi la interiorul aglomerat.

— Sigur, şi el e mare.

Mă gândesc la Thomas, aşa cum l-am văzut prima dată, stând în picioare cât e de lung în faţa porţii de la intrarea în palatul Whitehall, cu degetele mari înfipte în centura de piele, cu umerii laţi şi colţuroşi, o prezenţă impunătoare, graţioasă. Pentru un om atât de mare, umblă cu uşurinţă şi gândeşte iute. Îmi amintesc cum zâmbeşte când mă vede, cum se lasă pe un genunchi să vorbească cu mine.

— Cât de mică e camera lui?

Nu pot să-mi imaginez ce-mi zice sir William.

— Cât e mică, exact?

Îşi drege glasul.

— Nu poate să stea în picioare în ea, spune el, fără tragere de inimă. Trebuie să se aplece. Şi e şi prea lung pentru ea. Nu poate să stea în pat cu picioarele întinse. Trebuie să se ghemuiască.

Îmi amintesc cum picioarele lui Thomas treceau peste marginea patului său. Are şapte picioare. Nu l-au întemniţat; îl strivesc.

— Sigur are dureri, spun eu fără nici o expresie.

— Şi nu-i dau mâncare, spune el sfios. Vânează animale mici şi păsări cu o praştie de la fereastra celulei ca să aibă ceva carne de mâncat.

Îmi duc mâna la gură să-mi acopăr icnetul.

— E o condamnare la moarte, spun eu încet.

Sir William încuviinţează.

— Îmi pare atât de rău, milady.

Aşadar, a câştigat. N-o să-mi recunosc căsătoria şi-i voi cere să mă ierte, precum o sclavă. Poate să mă ia pe mine drept pitica de la curte, drept eunuc. Dacă îl eliberează pe Thomas înainte să ajungă olog, o să fiu de acord să nu-l mai văd niciodată şi să nu-i mai rostesc niciodată numele. Îi scriu o scrisoare lui William Cecil, umilindu-mă cât se poate de mult. Implor să fiu iertată ca o păcătoasă vinovată de cele mai mari rele. Spun că aş prefera să mor decât s-o supăr. Mă semnez cu numele de fată, fostul meu nume, Mary Grey. Nu pomenesc de Thomas. Arăt că el nu înseamnă nimic pentru mine, că l-am uitat, că nunta noastră n-a existat. Apoi trebuie să aştept. Trebuie să aştept să văd dacă ea e mărinimoasă când are parte de o victorie completă, chiar dacă n-a fost niciodată mărinimoasă.

[80] Chequers, Buckinghamshire, Iarna anului 1565

Agnes Hawtrey nu-mi arată prea multă bunătate, de vreme ce supravegherea mea nu intră în atribuţiile ei, iar vecinii ei, care o vizitează pentru a sărbători Crăciunul, nu au voie să mă vadă. Nu câştigă nimic pentru că mă ţine în casa ei; nu poate nici măcar să mă expună. Dar, fiindcă sunt singurul om în afară de bătrâna ei mătuşă şi de verişoara ei care ar aprecia bârfele pe care le aude despre ce se întâmplă la Londra, trebuie să vină la mine, fiindcă arde de nerăbdare să vorbească.

— Trebuie să-ți spun, zice. Trebuie să-i spun cuiva - dar nu trebuie să-i spui niciodată soţului meu sau altcuiva că am vorbit cu tine despre regină.

— Nu vreau să aud nimic legat de trădare, spun eu repede. Nu pot să ascult.

— Nu e vorba de trădare şi ştie toată lumea, răspunde ea degrabă. Lord Robert Dudley a cerut-o de soţie pe regină şi ea a fost de acord să se căsătorească cu el de Întâmpinarea Domnului.

— Nu! spun eu. Trebuie să fi înţeles greşit. Aş fi putut să jur că nu se va căsători niciodată cu el sau cu altcineva.

— Ba da! Ba da! Urmează să se căsătorească la Întâmpinarea Domnului.

— Unde ai auzit asta? întreb eu, încă sceptică.

— Ştie toată lumea, spune ea. Chiar sir William mi-a spus, dar am auzit şi de la o prietenă de-a mea care are o verişoară în slujba ducelui de Norfolk, că a jurat că nunta nu trebuie să aibă loc, dar nu poate face nimic s-o împiedice. O! tresare ea când îşi dă seama. Dar cu tine cum rămâne? Dacă se căsătoreşte, o să te elibereze?

— Nu văd de ce nu m-ar elibera, spun eu. Nu mă iau la întrecere cu ea pentru afecţiunea lui sir Robert. Dar, cu siguranţă, dacă s-ar căsători şi ar avea un fiu, ar avea şi mai puţine motive să mă ţină închisă, la fel şi pe sora mea. Dacă se căsătoreşte ea, poate că le va permite şi doamnelor ei de onoare să se căsătorească.

— Ce nuntă o să fie! exclamă ea. Nu e nici o îndoială că va graţia prizonierii cu ocazia nunţii.

— Întâmpinarea Domnului, spun eu, cu gândul la Thomas, înghesuit în celula friguroasă, întins pe podeaua udă, înfometat. E abia în februarie.

[81] Chequers, Buckinghamshire, Primăvara anului 1566

Nu sărbătoresc Crăciunul la Chequers. Mă tem că nici sora mea nu are parte de vreo bucurie la Ingatestone, nici soţul ei la Londra, în casa lui sir John Mason. Poate că Teddy, la Hanworth, primeşte ceva de la bunica lui de Crăciun, poate o figurină din marţipan; dar de-acum sigur ştie că nu va primi binecuvântarea

de Crăciun de la mama sau tatăl său. Ştiu că soţul meu, Thomas, trebuie să îngheţe de frig şi să fie înfometat. Când vremea se răceşte şi începe să ningă în ianuarie, mă gândesc la el, aplecată pe fereastra mică, uitându-se afară să vadă dacă poate să prindă vreo vrabie ca să mănânce o îmbucătură de carne de pe oasele ei mici. Bănuiesc că prinde şobolani în capcană ca să-i mănânce. Mă gândesc la cum stă lângă un foc de vreascuri şi încearcă să se încălzească. Mă gândesc la el, ghemuit în pat noaptea, şi la chinul nespus de a nu se putea întinde, la cum stă ziua întreagă cu umerii gârboviţi şi doarme cu genunchii la gură.

Aud că nici la curtea de la Londra nu e mare bucurie. Elisabeta a înnebunit de gelozie când a auzit veşti de la Edinburgh care spun că regina, rivala ei, a rămas grea. Maria, regina Scoţiei, şi tânărul ei soţ, Henry, Lord Darnley, sunt pe cale să-i ofere Scoţiei un moştenitor regal, iar Angliei încă un copil cu pretenţii la tronul Elisabetei. Când îmi spune sir William lucrul acesta, mă bucur, cum rar mi se întâmplă, că nu mă aflu la curte. Nici nu pot să-mi închipui la ce chinuri le va supune Elisabeta pe doamnele de companie dacă regina Maria va avea un fiu. Aş vrea atât de mult să fiu alături de Katherine şi să o aud cum chicoteşte la gândul acesta. Cu cât se dezice Elisabeta mai rapid de moştenitori, cu atât mai repede aducem noi alţii pe lume. Ar fi hazliu dacă n-ar fi atât de amar.

Robert Dudley nu-şi pierde încrederea că Elisabeta se va căsători cu el la Întâmpinarea Domnului, aşa cum şi-a dat cuvântul; dar ianuarie vine şi trece, apoi trece şi Întâmpinarea Domnului, fără încuviinţarea Elisabetei. Nu ştiu cum îl amână – probabil cu o altă promisiune sau o altă întârziere convingătoare –, dar capelanul ei ţine o predică în care declară că Întâmpinarea domnului nu mai există, că acum e o erezie, aşa că, probabil, ziua logodnei lui Robert dispare odată cu tradiţia cea veche.

Rivalitatea plină de furie a Elisabetei se transformă în teamă atunci când regina Maria anunţă că e regina de drept a Angliei. Numirea moştenitorului Elisabetei devine dintr-odată lipsită de însemnătate când regina Maria o declară pe Elisabeta uzurpatoare. Are parte de sprijinul Papei Pius al V-lea când spune asta, aşa că toată Europa se întoarce împotriva Elisabetei. Spaniolii o sprijină pe regina Maria pentru credinţa ei; francezii o sprijină

din pricina legăturilor de familie; iar jumătate din oamenii de pe continent ar fi de partea ei dacă s-ar arăta la hotar în fruntea unei oştiri papistaşe. Ar putea duce un război sfânt în inima Angliei şi ar câştiga tronul pe drept şi cu binecuvântarea bisericii papistaşe. Desigur, când mi se îngăduie să mă plimb prin grădina îngheţată timp de o jumătate de oră, eu nu mă gândesc decât că jignirea adusă de mine şi de Katherine nu fac decât să se micşoreze în comparaţie cu declaraţia de război din partea reginei Maria. Dar ştiu că vestea trebuie s-o fi aruncat pe Elisabeta într-o stare de gelozie cumplită. Sigur nu se mai poate gândi la altceva. Sigur nu va mai vorbi despre altceva. Nu va avea milă faţă de nimeni.

Îi scriu lui William Cecil, amintindu-i că eu şi Katherine n-am făcut nimic să ne întărim pretenţiile la moştenirea Elisabetei, că nu ne vom cere niciodată drepturile. Că suntem protestante, de aceeaşi religie cu el şi cu regina, că, dacă ea e ameninţată de verişoarele papistaşe, poate să se încreadă în prietenia noastră; le poate arăta tuturor că sprijină religia noastră comună. Putem să stăm alături de ea, înaintea curţii. Putem s-o sprijinim la tron în toată ţara. La sfârşit, scriu că îl implor – nici mai mult, nici mai puţin – să permită mutarea lui Thomas Keyes într-o celulă mai mare şi să se plimbe în aer liber.

Renunţ la el, scriu. *Să ne fie anulată căsătoria, ca şi cum n-ar fi existat. Nu-l voi mai vedea niciodată dacă sunteţi buni să-l eliberaţi.*

Din nou, mă semnez Mary Grey, lepădându-mă de iubirea mea, tăgăduindu-mi căsătoria, tăgăduindu-mă pe mine însămi. Din nou, aştept veşti.

Mă simt ca o neghioabă că nu mi-am dat seama ce are să se întâmple. Spionii lui William Cecil se joacă cu Lordul Darnley de parcă ar fi un căţeluş de buzunar, ca Jo, mopsul surorii mele. Îl dresează, îl învaţă giumbuşlucuri. Mai întâi, îi iau în derâdere bărbăţia fragilă, spunându-i că nu e un rege adevărat dacă ascultă de soţia sa, iar acum ea îi retrage titlul de rege. Ei jură că ea nu depinde de el, bărbatul pus de Dumnezeu deasupra ei, ci de sfetnicul ei, secretarul ei, David Rizzio. Ei dau de înţeles că ea îl ascultă pe italian, că-l preferă pe el în faţa tânărului său soţ, chiar că

împart patul; probabil că pruncul pe care-l poartă în pântece e al lui, şi nu e un Stuart. Îi alimentează mintea tânără, beată şi coruptă cu fantezii despre desfrânare şi trădare, aşa că el dă buzna în camera ei de culcare cu un pistol încărcat, pe care-l aţinteşte către pântecele ei umflat, cerând să i-l dea pe Rizzio. Desigur, lui Cecil şi Elisabetei nu le-ar păsa dacă arma s-ar descărca şi i-ar ucide pe regină şi pe pruncul ei într-o întâmplare nefericită şi neprevăzută. Darnley, băiatul frumos, însoţit de o jumătate de duzină de tovarăşi, îl târăşte pe secretarul reginei din camera ei privată, în timp ce acesta cere îndurare şi se agaţă de rochia ei, apoi îl înjunghie pe scara privată a reginei. O moarte groaznică, un complot groaznic. Aşa se ocupă Elisabeta şi sfătuitorul ei de chestiunile politice grave. Ar trebui să mă bucur că eu şi sora mea suntem doar întemniţate.

Sper ca Ned Seymour, cumnatul meu, să fie eliberat. Temnicerul lui, sir John Mason, care l-a urât atât de mult, a murit, iar consiliul nu poate găsi un înlocuitor. Nimeni nu vrea să-l păzească pe unul dintre nobilii Angliei fără ca acesta să fie acuzat şi fără să existe vreun motiv. O întreb pe lady Hawtrey dacă prietena ei de la curte crede că regina ar putea să-l trimită pe Ned să fie întemniţat împreună cu Katherine. Captivitatea ei ar fi cu totul altfel dacă ar fi cu el. Aud lună de lună că e din ce în ce mai adâncită în singurătate şi durere. Agnes spune că nu – Elisabeta nu şi-ar lua răspunderea pericolului de a mai apărea încă un fiu Seymour, încă un moştenitor al tronului ei. Dar cred că greşeşte. Nu-i aşa că, după toate veştile din Scoţia, Elisabeta trebuie să-l elibereze pe Ned şi pe noi, ceilalţi? Trebuie să dovedească pentru ţară că sprijină cauza protestantă în faţa pretenţiilor papistaşilor.

Fiindcă regina Maria şi-a întărit cauza şi a întors complotul în favoarea sa. L-a răsucit cu iscusinţă pe soţul ei, pe Darnley, băiatul cel slab, până l-a făcut cerc. Şi-a înfrânat groaza că ar putea s-o atace şi să-l ucidă pe sfetnicul ei credincios şi l-a smuls din îmbrăţişarea înecată în băutură a prietenilor săi trădători. Acum el s-a întors împotriva lor, şi nu recunoaşte că a avut vreun rol în atacul asupra soţiei sale şi în uciderea sfătuitorului ei. Însăşi regina

Maria porneşte călare împotriva trădătorilor şi-şi recâştigă sprijinul nobililor protestanţi din Scoţia. E iute şi curajoasă, aşa că-şi înfrânge duşmanii şi-şi face noi prieteni. Elisabeta, în încercarea de a nu greşi paşii în acest dans dificil, le spune acum tuturor că e îndurerată de întâmplările cumplite din Scoţia şi se teme pentru siguranţa iubitei sale verişoare. Lasă pe toată lumea să audă că, o îndeamnă pe Maria să fie cu băgare de seamă, mai ales cât e însărcinată.

Desigur, lucrul acesta nu amăgeşte pe nimeni; dar îi face pe toţi să se întrebe dacă Maria, regina Scoţiei, va avea curajul să-şi aducă oştirea victorioasă spre sud şi să ne invadeze, trecând hotarul. A numit-o pe Elisabeta bastardă şi uzurpatoare. A văzut că Elisabeta e inamica ei, care obţine ce vrea prin asasinat şi sfaturi viclene. Regina Maria a învăţat şi care e puterea ei. Ce are să facă mai departe?

Nu pot să nu mă întreb dacă va porni în marş spre Anglia şi papistaşii se vor ridica s-o întâmpine drept eliberatoarea şi salvatoarea lor. Şi, dacă ar veni, şi dacă ar câştiga, şi-ar elibera celelalte verişoare? Mai întâi, ar elibera-o pe soacra ei, Margaret Douglas, dar apoi – de ce nu şi pe Katherine şi pe mine? Oare ea, având un prunc al ei, ar arăta milă faţă de nepoţeii mei? Mi se taie răsuflarea la gândul că o regină papistaşă le-ar putea elibera pe surorile Grey. Cu siguranţă, n-ar putea fi o regină şi o verişoară mai rea pentru noi decât e Elisabeta.

[82] Chequers, Buckinghamshire, Vara anului 1566

În fiecare zi se luminează mai devreme, iar eu privesc de la fereastră cum copacii se acoperă de cel mai crud verde care, încet, se transformă într-o explozie de frunze de primăvară. Când mă plimb prin grădină, port pe umeri un şal în loc de pelerina grea, iar păsările cântă asurzitor în jur. Într-o dimineaţă, aud un cântec

de cuc atât de tare şi de clar că, pentru o clipă, sunt înapoi la Bradgate, iar Katherine mă trage de mână şi sare peste făgaşele câmpului proaspăt arat, spunând: „Vino! Vino! Poate îl vedem. Cucul aduce noroc".

Mi-e aşa dor să fiu liberă în acest anotimp. Văd iepurii pe sub gardurile vii înverzite şi iepurii de câmp sărind prin pâcla de deasupra terenului de popice dimineaţa devreme. Aud cum ţipă vulpile, iar bufniţele îşi strigă cântece de dragoste de la un horn la altul. Simt atât de adânc că sunt tânără şi proaspătă în acest anotimp al vieţii care îmboboceşte. Nu pot dormi noaptea de cât de tare-l doresc pe Thomas. Am avut atât de puţin timp să fim împreună, dar pielea mea îşi aminteşte fiecare atingere a lui. Vreau să-mi iubesc soţul. Vreau să stau întinsă, lipită de trupul lui mare. Nu-mi pasă unde stăm, nu-mi pasă dacă suntem săraci, nu-mi pasă dacă vom cădea în dizgraţie. Dacă aş putea fi liberă, cu el, aş fi fericită.

Apoi primesc o veste bună, poate începutul bucuriei mele, uşor şi diafan precum copacii care înverzesc şi încep să înfrunzească. Temnicerul lui Katherine, sir William Petre de la Ingatestone, e prea bolnav ca s-o mai poată ţine la el acasă. Poate că Dumnezeu n-a uitat de noi, moştenitoarele. Ned a rămas fără temnicer, iar acum şi Katherine. Chiar cred că e posibil ca sora mea să vină la mine sau ca noi toţi să fim eliberaţi şi să fim ţinuţi împreună în arest într-o casă. Nu-i aşa că ar fi mai ieftin şi mai simplu să fim ţinuţi toţi în aceeaşi casă? Îi scriu lui William Cecil să-i spun că aş fi mult mai fericită dacă am fi întemniţaţi împreună. Că, în mod sigur, ar fi mai la îndemână pentru Maiestatea Sa dacă am fi toţi la un loc, că sora mea ar avea nevoie de mai puţini slujitori, fiindcă aş avea eu grijă de băieţelul ei, m-aş asigura că mănâncă, i-aş ţine companie.

Şi mai puţină risipă, scriu eu victorioasă. *Fiindcă am putea împărţi focurile şi servitorii.* Îl întreb dacă îi va cere acest lucru Maiestăţii Sale şi, pe lângă asta, dacă l-ar putea elibera pe Thomas Keyes ca să meargă să stea cu copiii lui, în Kent. *Mă angajez să nu-l mai văd niciodată, iar el va promite să nu mă mai vadă pe mine. Dar să ţii un om ca Thomas într-o încăpere mică e mai crud decât să hăituieşti un urs. Nu e dovadă de mărinimie creştinească. Nici un bou mare n-ai ţine închis într-un ţarc atât de mic. N-a*

făcut altceva decât să mă iubească și n-ar fi vorbit niciodată dacă nu l-aș fi încurajat eu.

Primesc unul dintre rarele răspunsuri de la William Cecil. Îmi scrie că sora mea, Katherine, urmează să fie păzită de un alt curtean credincios, dezgropat de cine știe unde, cu un picior în groapă de bătrân ce e. Sir John Wentworth, care locuiește la Gosfield Hall. Ea va sta în aripa de vest, va fi slujită de doamnele ei. Fiul ei, Thomas, care n-a trăit decât în temniță, care n-a văzut cerul liber niciodată în cei trei ani de când e pe lume, va rămâne cu ea.

Cât despre domnul Keyes, îi va fi permis să iasă în curte și să-și întindă picioarele, scrie William Cecil cu un licăr al umorului lui de pe vremuri. *Regina e hotărâtă să-i arate îndurare și sunt mulți care cer iertarea pentru tine și lady Katherine în aceste vremuri tulburi. Eu sunt primul dintre ei.*

Nu-mi este prea clar ce vrea Cecil să spună cu „vremuri tulburi", fiindcă numai astfel de vremuri am cunoscut de când protejata lui a urcat pe tron, dar, în iunie, aud că s-a întâmplat, în sfârșit, cel mai rău lucru care i se putea întâmpla Elisabetei: regina Maria a Scoției a adus pe lume un prunc. Chiar mai rău pentru Elisabeta, care l-a împins pe soțul Mariei să-i descarce pistolul în pântece, femeia a rămas în viață după naștere. Și, cel mai rău pentru Elisabeta: a născut un băiat. Verișoara papistașă, la fel ca verișoara protestantă, are un fiu sănătos, moștenitor al tronului Angliei. Elisabeta, care are treizeci și doi de ani, e necăsătorită, neiubită, are acum două verișoare cu fii în leagăn. Nu poate să-i nu-i recunoască.

Ea face, desigur, ce face întotdeauna. Fuge și se preface că aceste lucruri nu se întâmplă. Bucătarul de la Chequers e apropiatul unui slujitor regal, așa că auzim totul despre sărbătorile

frumoase de la Kenilworth, când Robert Dudley își pune soarta la picioarele reginei și ibovnicei celei mai înșelătoare. Se zice că se construiește o nouă aripă doar cu prilejul vizitei ei, și se organizează mascarade, vânători și o piesă de teatru special pentru ea și focuri de artificii. După dezamăgirea de la Întâmpinarea Domnului, el face o nouă încercare să o cucerească. Anul acesta a plecat de două ori de la curte, furios sau deznădăjduit și, de fiecare dată, ea s-a umilit să-l implore să se întoarcă. E limpede pentru toată lumea că nu poate trăi fără el. Mai mult ca sigur, el se întreabă dacă e limpede și pentru ea.

Stau în camera mea mică și mă gândesc la Elisabeta, verișoara mea, care admiră oglindirea artificiilor în lacul uriaș de la Kenilworth, dar încerc să-mi domolesc furia amară. Nu sunt o prizonieră cuprinsă de deznădejde, ca sora mea, Katherine, nu mă las copleșită de durere. N-o pot ierta pe Elisabeta pentru felul nebunesc în care se poartă cu noi. O consider o femeie rea și nebună și, când scriu una dintre scrisorile obișnuite prin care cer iertarea și promit credință negreșită, mint la fel ca orice curtean. Și-a făcut o curte de mincinoși, iar eu sunt cea mai rea dintre ei.

[83] Chequers, Buckinghamshire, Toamna anului 1566

Aud că, din nou, îl ține pe Robert Dudley într-o stare de nesiguranță; dar nici nu mă așteptam la altceva. Cred că va fi mereu în pragul căsătoriei cu ea, dar nu va putea niciodată să-l treacă. Cred că ea nu se va căsători niciodată cu nimeni. Am jurat că așa e cu ani în urmă, aș jura și acum. Îl va ține mereu îndeajuns de aproape cât să-i distrugă viața, dar niciodată destul de aproape cât să și-o distrugă pe a ei. Se întoarce la Londra de la Kenilworth, iar acum trebuie să întrunească Parlamentul. Are nevoie de bani. Cheltuiește o avere ca să provoace necazuri în Scoția: spionajul și răscoala nu sunt niciodată ieftine. Dar Parlamentul nu-i va da susținere

decât în schimbul unei promisiuni legate de succesiune. Înţeleg că au şansa să-i poruncească. Parlamentul protestant doreşte un singur moştenitor – pe sora mea, Katherine, cu fiul ei Seymour care să-i urmeze.

Într-o zi, când mă plimb prin grădină, admirând culorile arzătoare ale copacilor din parc şi vârtejul de frunze aurii de la picioare, văd un pătrat alb pe poteca din faţa mea. Îl ridic şi-l desfac.

Prietenii tăi vor vorbi pentru tine şi pentru sora ta. Nici una dintre voi nu a fost uitată. Anglia îşi cunoaşte moştenitorii.

Îl îndes în buzunar şi, când ajung în cameră, îl ard în căminul gol şi împrăştii cenuşa cu un vătrai. Îmi dau seama că zâmbesc. Poate că în curând o să pot să mă mişc printr-o cameră care are mai mult de douăsprezece picioare lăţime. Poate că la primăvară o să pot să aud un cuc norocos la Bradgate Park.

Gazda mea înnegurată vine în camera cea mică. Poartă pantaloni şi cizme de călărie, are o pelerină groasă pe braţ şi o pălărie în mână; nu e ruşinat, zâmbeşte larg. Îmi face o plecăciune adâncă, lângă singurul scaun din încăpere, pe care stau, în faţa ferestrei deschise. Dintr-odată, devin atentă ca o căprioară care adulmecă vântul pentru a simţi mirosul câinilor de vânătoare. Ce se mai întâmplă?

— Să vezi, plec. Plec la Londra, spune el.

Încuviinţez din cap, păstrându-mi o expresie calmă şi interesată, în timp ce gândurile mi-o iau razna.

— Te implor să stai liniştită în casă cât sunt plecat, spune el. Dacă ai profita de ocazie ca să încerci să pleci, nemulţumirea reginei s-ar abate cu asprime asupra mea şi a soţiei mele. Nu aş putea îndura asta. Înţelegi.

— Nu am unde să plec şi nici cu cine să mă întâlnesc; şi nu v-aş expune pe voi sau pe sora mea la asemenea necazuri, îi promit. Nu mă îndoiesc că regina i-ar pedepsi pe sora sau pe nepoţii mei dacă eu aş evada.

Se pleacă din nou.

— În plus, sper să mă întorc cu veşti bune pentru domnia ta şi pentru sora domniei tale regale, lady Hertford, spune el.

Bag de seamă că îi recunoaşte titlul regal lui Katherine, la fel şi numele de căsătorie.

— Chiar aşa?

Priveşte peste mine ca să fie sigur că nu e cineva lângă uşa deschisă. Închid fereastra şi mă întorc către el. Dintr-odată, suntem conspiratori, ne păzim de spioni.

— Am fost chemat la Parlament, spune el. O să stăruim ca regina să-şi numească moştenitorul. Doar Parlamentul poate să strângă biruri pentru ea, iar noi putem să punem condiţii. În sfârşit, suntem toţi de acord, nu mai suntem împărţiţi de sfetnicii de la curte şi suntem uniţi cu Camera Lorzilor. O să stăruim să numească moştenitorul, iar acesta va fi sora domniei tale, lady Hertford, cu fiul său.

Îmi vine să sar în sus şi să bat din palme; dar stau pe scaun ca o prinţesă ce sunt şi-mi plec capul.

— Mă bucur să aud asta, e tot ce spun.

— Când vei fi eliberată - spune „când" şi nu „dacă" - sper că-i veţi spune surorii dumneavoastră, lady Hertford, că am fost o gazdă atât de bună cât mi s-a permis să fiu.

— Îi voi spune, zic eu imparţial. Şi-i voi spune că ai mers la Londra când ai fost chemat şi că ai făcut totul să te uneşti cu ceilalţi pentru a o convinge pe regină să o numească pe sora mea drept moştenitoare.

Face o plecăciune ca pentru un membru al familiei regale.

— Şi, adaug, ţi-aş rămâne îndatorată dacă l-ai vizita pe domnul Thomas Keyes la închisoarea Fleet şi ai stărui să fie eliberat.

— Voi vorbi despre asta în Parlament, promite el. Sigur că nimeni nu ar trebui să fie ţinut în temniţă fără acuzaţii.

Aşteaptă să vadă dacă mai am să-i dau instrucţiuni.

— Să vorbesc cu cineva de la curte în numele domniei tale?

Îi zâmbesc. Nu am de gând să le rostesc numele celor câţiva prieteni sau rude. Nu voi condamna pe nimeni.

— Să fie făcut totul la vedere, spun eu. Vorbeşte-le despre mine şi sora mea tuturor.

În absenţa paznicului meu, mi se dă voie să mă plimb şi să stau în grădină. Studiez şi scriu, citesc Biblia şi desenez. Încerc chiar să pictez nişte fresce pe pereţii camerei mele, amintindu-mi

de sculpturile făcute de băieții Dudley în hornul de piatră din Turn, cu mulți ani în urmă. Cred că, dacă eu și Katherine vom fi eliberate, iar ea e numită moștenitoare și ni se va înapoia casa, atunci această poveste lungă și dureroasă a lipsei de credință față de familie va lua sfârșit, iar copiii nevinovați vor fi eliberați. Mă gândesc la nepoțeii mei și mă rog să crească în casa frumoasă a tatălui lor, în grija ambilor părinți, știind că sunt moștenitorii de drept ai tronului, siguri că-și vor ocupa locul cuvenit. Cred că Katherine va fi o regină bună pentru Anglia: nu va abuza de puterea ei și nu se va folosi de spioni și tortură ca să obțină ce vrea. Băiatul ei, care urmează după ea, va fi un rege protestant plin de onoare, un rege Seymour Tudor, ca bietul meu văr, regele Edward.

După o săptămână, lady Hawtrey primește o scrisoare de la soțul ei și o aduce în camera mea mică. Bate la ușă și vine înăuntru când răspund:

— Intră!

— Soțul meu mi-a trimis o scrisoare de la Londra să-mi spună cum merg lucrurile, spune ea, făcând o reverență adâncă. M-am gândit că vreți să aflați veștile.

— Vreau, spun. Luați loc, vă rog.

Își trage un taburet lângă foc, iar eu stau pe scaunul pe care-l folosesc la cină, așa că suntem la aceeași înălțime. Despăturește scrisoarea și se uită peste rânduri.

— Spune că s-a unit Camera Comunelor cu Camera Lorzilor ca să protesteze împotriva reginei și că au avut loc scene pline de mânie, spune ea. Ambele Camere au căzut de acord că lady Katherine trebuie să fie numită moștenitoarea reginei. Micul Consiliu e de acord cu Parlamentul. Regina s-a certat cu ducele de Norfolk, cu Robert Dudley și cu contele de Pembroke.

Ascult cu atenție. Aceștia sunt sfetnicii de frunte și prietenii reginei; contele de Pembroke e fostul socru al lui Katherine. N-aș fi crezut că va risca vreodată să se certe cu regina în legătură cu Katherine. Nici unul dintre acești bărbați nu are nimic de câștigat de pe urma recunoașterii lui Katherine. Elisabeta trebuie să înțeleagă că fac asta pentru binele țării. Nici unul dintre ei nu i s-ar împotrivi reginei dacă nu ar fi sigur de succes.

— Acum le-a interzis să mai vină în sala ei de primiri, citește lady Hawtrey, apoi se uită la mine: E ceva nemaivăzut, nu-i așa?

— Da, spun eu răspicat.

— A convocat treizeci de membri ai Camerei Comunelor şi nu i-a permis crainicului să vină la ea, citeşte lady Hawtrey. Soţul meu spune că a ţipat la ei.

Întorc capul să-mi ascund zâmbetul. Îmi imaginez că membrii din provincie ai Parlamentului au fost înspăimântaţi aflându-se dinaintea reginei, care i-ar putea aresta fără să-i prevină şi i-ar putea ţine în temniţă fără judecată. Dar ei n-au cedat. Au stăruit că au dreptul s-o sfătuiască, iar sfatul lor e că trebuie să se căsătorească şi să aibă un moştenitor, care trebuie numit acum.

Lady Hawtrey apucă ultima pagină.

— Se întoarce acasă, spune ea. Zice că a terminat treaba. Zice că sunt victorioşi.

— A numit-o pe Katherine? şoptesc, fără a-mi veni a crede. E singurul lucru pe care-l putea face Elisabeta dacă ambele Camere s-au unit împotriva ei.

— A numit-o?

Lady Hawtrey împătureşte scrisoarea şi mi-o întinde.

— Vezi cu ochii tăi. A jurat. Ei i-au aprobat cererea de bani, iar ea a promis că ei vor hotărî moştenitorul.

Mă priveşte.

— Au convins-o să cadă la înţelegere, spune ea. Ai fi crezut asta?

Râd tremurat.

— N-am îndrăznit să sper, n-am putut decât să mă rog pentru asta. Ei au fost curajoşi, iar ea a fost, în sfârşit, convinsă să facă ce trebuie.

Ea clatină din cap a uimire.

— E o femeie extraordinară, nu dă socoteală nimănui.

— Îi dă socoteală lui Dumnezeu, spun eu cu hotărâre. Iar El o va întreba de Katherine şi de băieţii ei, Teddy şi Thomas, de soţul ei, Ned, chiar şi de Margaret Douglas şi de băieţelul ei, Charles, de mine şi de Thomas Keyes. Dumnezeu, care ne-a promis că nici o vrabie nu cade fără ştirea Lui[1], o va întreba pe regina Angliei unde sunt verişoarele ei în seara aceasta.

1. Matei 10:29.

[84] Chequers, Buckinghamshire, Iarna anului 1566

Regina Maria a Scoţiei a căzut şi e bolnavă de moarte în regatul ei, după o criză de fiere. Şi-a pierdut cunoştinţa de câteva ceasuri; i se încălzeşte trupul rece. Dumnezeu ştie ce-o să se întâmple. Fiul şi moştenitorul ei e încă un prunc – dacă ea moare, nu are cine să-l apere. Se spune că, a cerut, cu ultimele cuvinte, ca Elisabeta să fie Protectorul lui.

Ar putea, la fel de bine, să-i ceară unui cuc să apere ouăle din cuib. Ar putea, la fel de bine, să-i ceară unei bufniţe să apere un şoarece. Dar înţeleg vicleşugul ei; chiar şi pe patul de moarte, Maria e mai şireată decât Elisabeta, prinzând-o în cursă cu momeala unui copil cu sânge regal. Dacă Elisabeta e de acord să fie Protectoarea moştenitorului Scoţiei, îşi recunoaşte rudenia. Elisabeta, care-şi doreşte cu lăcomie să aibă influenţă în Scoţia, încă sfâşiată între dragoste şi ură pentru regina rivală mai tânără şi mai frumoasă, nu se poate abţine. Primesc un răvaş scurt, nesemnat, cu un scris necunoscut, aşa că ajung la concluzia că e de la William Cecil.

Regina va fi naşa prinţului James al Scoţiei.

Atât; dar asta îmi ucide orice speranţă. Elisabeta şi-a încălcat promisiunea, jurământul faţă de Parlament şi nobili. A ales-o pe Maria în favoarea lui Katherine, o papistaşă înaintea unei protestante. Crede că a avut o şansă, pe care i-a fluturat-o pe sub nas Maria, care poate să fie pe patul de moarte, dar are mai multă şiretenie în degetul mic decât Elisabeta, cu toată viclenia ei. Regina Maria şi-a oferit pruncul drept momeală, iar Elisabeta a sărit drept în capcană. Sperând ca Maria să moară, ea îl va revendica pentru sine pe pruncul orfan. Va fi fiul ei adoptiv şi următorul rege al Angliei.

Îi trimit lui Katherine o scrisoare de Crăciun, dar n-am ce să-i ofer în dar. Drept răspuns, îmi scrie şi îmi trimite un lanţ de aur.

Îl am, la fel ca multe alte lucruri, de la soțul meu, care îmi trimite iubirea lui prin scrisori și mici daruri. Băiețelul nostru, Thomas, e sănătos și crește. Fiul nostru mai mare, Teddy, e cu bunica lui la Hanworth, iar ea îi spune lui Ned că e bine și puternic, că e un copil fericit și fără griji. Ne rugăm cu toții pentru libertatea noastră și a ta. Stau cu oameni buni, care fac tot ce pot să mă aline, la început de an nou, al șaselea de captivitate. Lucrul acesta m-a istovit, sunt tristă, dar cred că în anul ce vine, anul nou, poate vom fi iertați și eliberați. Aud că regina Scoției și buna noastră regină vor cădea la înțelegere, ceea ce ne va face pe mine și pe tine supusele lor și verișoare credincioase. Mi-e dor să te văd, sora mea.

Adio.

Recitesc scrisoarea până o învăț pe dinafară, apoi o ard în micul șemineu din camera mea. Port la gât lanțul de aur de la ea și cred că acest mic dar vine de la o femeie care are dreptul la tezaurul Angliei.

Nu e singurul dar de Crăciun pe care-l primesc. Gazdele mele îmi dau niște panglici și slujnica mea îmi face o bordură de dantelă la una dintre cămăși. Îi dau lui lady Hawtrey o schiță a grădinii văzute de la fereastra mea. Dacă aș putea vedea mai multe, aș desena mai multe, dar până și vederea mi-e întemnițată.

[85] Chequers, Buckinghamshire, Primăvara anului 1567

Lord Darnley, fiul cel grozav de depravat al verișoarei mele, Margaret Douglas, a murit. Băiatul despre care nimeni n-a crezut că o să facă ceva în viață a avut un sfârșit groaznic, spânzurat gol în grădină, în spatele ruinelor casei lui. Cineva – și toată lumea zice că e vorba de nobilii protestanți – i-a aruncat în aer casa,

Kirk o'Field, cu praf de puşcă, iar pe el l-a prins în timp ce încerca să fugă. Nu a fost un tânăr care să moară în patul lui – un ucigaş care şi-a ameninţat fiul nenăscut şi soţia, un copil pervertit, stricat de ambiţia mamei sale –, dar toată lumea e zguduită de moartea de care a avut parte şi îngrozită de ce înseamnă lucrul acesta pentru regina Scoţiei, care abia şi-a revenit după boală şi acum e bănuită că şi-a ucis soţul.

Elisabeta, care abia-şi ascunde încântarea pe care i-o provoacă dezastrul care a dizolvat înţelegerea dintre ea şi regina Scoţiei, imediat după ce Kirk o'Field a fost aruncată în aer, este acum plină de milă, făţiş, pentru mama îndurerată a băiatului depravat. Verişoara noastră, Margaret Douglas, e eliberată din Turn şi i se permite să stea cu Thomas Sackville la Sackville Place. Fiul ei cel mic, Charles, i se alătură să o aline după pierderea cumplită pe care a suferit-o. Moartea ucigaşului sifilitic care i-a fost fiu scuză cumva trădarea ei. Lady Margaret e eliberată; eu şi Katherine, nevinovate, suntem întemniţate. Elisabeta nu se poate gândi la altceva decât la cum să-i răspundă verişoarei noastre, regina Maria.

În timp ce predicatorii scoţieni cei turbaţi declară că nici o femeie nu poate deţine puterea, Elisabeta e împinsă să-şi susţină verişoara. Dar nu poate s-o facă din toată inima. Face publice sfaturile ei pentru regina Scoţiei, stăruind asupra diferenţei dintre ea – regina celibatară – şi regina cea scandaloasă, recent văduvită, căsătorită de două ori. O copie a acestei scrisori ajunge până şi la mine, la Chequers, iar eu o citesc, minunându-mă că regina o numeşte verişoară şi prietenă credincioasă, spunându-i că îi pare mai rău de pericolul în care se află decât de moartea lui Darnley şi că ar face mai bine să-şi apere onoarea decât să se uite printre degete la cei care i-au făcut favoarea de a-l ucide pe soţul ei, „cum spune mai toată lumea".

Nu ştiu dacă „mai toată lumea" a spus că Maria a fost cea care l-a ucis pe Darnley înainte de apărarea incriminatoare a Elisabetei, dar sunt sigură că acum o vor face. Văd mâna lui William Cecil în toată povestea aceasta: crima pe timp de noapte, în grădină, mânjirea reputaţiei reginei papistaşe, trecerea bruscă a Elisabetei la încredere şi milă prefăcută. Moartea lui Darnley a ruinat-o pe Maria, aşa cum a ruinat-o şi căsătoria cu el. A nimicit înţelegerea pe care o făcuse cu Elisabeta, după cum a plănuit William Cecil.

Aceasta nu a fost o crimă comisă pe tăcute, pe nişte scări lăturalnice, cu un juriu măsluit care să dea verdictul de moarte accidentală. A fost o explozie uriaşă în inima oraşului Edinburgh, în miez de noapte, după ce regina a refuzat să doarmă cu soţul ei în casa blestemată, chiar în seara dinainte. Ca şi cum ştia, zice lumea. Ca şi cum praful de puşcă ar fi fost pus de cineva cunoscut ei.

Chiar dacă sunt închisă în camera mea şi nu am voie decât în grădină, zvonurile ajung la mine. Bucătăria de la Chequers sfârâie de la bârfe, băieţii de la grajduri sunt mari susţinători ai lordului scoţian: James Hepburn, conte de Bothwell, care a luptat mereu pentru cauza protestantă, ale cărui metode sunt simple, directe şi violente. Slujnicele de la spălătorie sunt copleşite de mila Lordului Darnley, aruncat în aer pe când se afla în pat sau strangulat de barbarii lorzi scoţieni la porunca soţiei lui celei haine. Cât ţine primăvara, scandalul creşte tot mai mult până în aprilie, când auzim că Maria, regina Scoţiei, a fugit din capitală, apoi în mai auzim că s-a căsătorit cu omul care i-a ucis soţul: James Hepburn, contele de Bothwell.

[86] Chequers, Buckinghamshire, Vara anului 1567

Prin comparaţie cu noua căsătorie dezastruoasă a reginei Scoţiei, unirea mea din dragoste cu Thomas Keyes şi chiar a lui Katherine cu Ned Seymour devin doar nişte mici imprudenţe. Noi ne-am îndrăgostit de oameni onorabili, liberi să se căsătorească. Nimeni nu ştie măcar dacă Bothwell are o soţie. Dar regina Maria se căsătoreşte cu el fără să dea vreun semn că i-ar fi ruşine, îmbrăcată cu veşmint de doliu distinse: o rochie de catifea neagră şi brocată, brodată peste tot cu fir de aur şi argint. Îi cer lui lady Hawtrey să se asigure că află totul despre rochie şi chiar e vorba de catifea neagră foarte scumpă, brodată cu aur adevărat şi cu o

jupă purpurie. Este mireasă și văduvă deopotrivă. Se poate să fie o ucigașă; cu siguranță, se căsătorește cu un ucigaș. În ochii lumii, e ruinată: în fața francezilor, a spaniolilor și a englezilor; a papistașilor și a protestanților. S-a distrus pe sine. E limpede că nu poate fi moștenitoarea Angliei.

Aștept ca sir William să vină să-mi spună că sunt liberă. Campania de lungă durată a lui William Cecil împotriva reginei Scoției, planul lui secret pentru succesiunea noastră, a fost, în cele din urmă, dus la bun sfârșit. Nu mai poate exista nici un motiv ca eu și sora mea să fim ținute în captivitate. Sir William îmi spune că fratele lui Robert Dudley, Ambrose, l-a vizitat pe Ned Seymour, sfidând ordinul prin care cumnatului meu i se interzice să primească vizitatori; l-a asigurat că sora mea, Katherine, va fi numită moștenitoare, iar familia Dudley o va sprijini.

Nu-mi găsesc liniștea în camera cu aer închis. Deschid amândouă ferestrele și mă uit afară. Când ies să-mi fac plimbarea, măsor cu pasul întreaga grădină frumoasă, în miezul verii, dând ocol după ocol pe poteca de la margine, ca un dihor domesticit în cușcă. De câte ori aud ropot de copite, mă gândesc că trebuie să fie solul reginei, venit să mă elibereze. Nu mai poate să dureze mult.

Lady Hawtrey îmi spune bârfele venite de la Londra. Soțul lui lady Margaret Douglas, tatăl cel fricos al Lordului Darnley, a fugit din Scoția și i s-a permis să intre în Anglia. E invitat la curte, iar lady Margaret e liberă să i se alăture. El povestește despre o Scoție în plină răscoală. Lorzii scoțieni sunt împotriva lui Bothwell și împotriva reginei lor. Regina Maria - victima lui Bothwell, soția lui Bothwell - nu-și poate păstra autoritatea de regină. Așa cum s-a temut întotdeauna Elisabeta, o regină căsătorită e redusă la statutul soțului ei. Maria a venit în Scoția drept văduvă franțuzoaică, într-o rochie de un alb strălucitor. Nu poate ține țara drept soția lui Bothwell, îmbrăcată într-un negru seducător, cu jupoane roșii. La vedere, o tratează cu respect, dar o întemnițează în castelul Lochleven, pe insulă. Rivala surorii mele, care a fost atât de liberă și puternică, este acum prizonieră, ca și noi.

Și, ca și noi, verișoara noastră întemnițată este la cheremul bunăvoinței Elisabetei. Nimeni altcineva nu le poate porunci lorzilor

scoţieni să-şi respecte monarhul. Nimeni altcineva nu are o oştire la graniţă, spioni bine plasaţi şi o mare parte din nobili plătiţi ca s-o slujească. Dar, în loc să poruncească readucerea pe tron a unei regine ca şi ea, Elisabeta ascultă de cealaltă vară de-a noastră, Margaret Douglas, care cere dreptate pentru moartea fiului ei: vrea să fie executată nora ei şi să-i fie dat nepotul ei, micul moştenitor. Toate aceste pretenţii îndreptăţite care s-o umilească pe regina Scoţiei sunt foarte atrăgătoare pentru Elisabeta, dar nu le poate da curs.

Mai mult decât orice, Elisabeta crede că legea statului nu se aplică pentru regine. Vrea ca toată lumea să creadă că o regină poate să facă greşeli – poate să facă greşeli fatale în viaţa ei privată – şi să fie încă bună de conducător. Dacă lumea spune că o regină nu poate să fi îndrăgostită de un bărbat căsătorit, cum ar rămâne cu Elisabeta şi Robert Dudley? Dacă lumea spune că un soţ sau o soţie nedorită nu poate fi ucis fără milă, atunci ce schimbări ar trebui făcute la hotărârea celui care a stabilit adevărul şi care a spus că moartea lui Amy Dudley a fost una întâmplătoare? Elisabeta ar vrea tutela pruncului Stuart, ar vrea ca moartea tatălui său să fie răzbunată; dar siguranţa mamei lui, ca regină, e sacrosanctă. Nimic nu contează mai mult pentru Elisabeta, fiica unei regine decapitate, decât ca toată lumea să înţeleagă că reginele nu pot fi decapitate Nici o regină nu mai poate fi decapitată vreodată în Anglia.

[87] Chequers, Buckinghamshire
Vara anului 1567

Nobilii scoţieni sunt cei care pun capăt acestei situaţii fără ieşire; n-o înţeleg pe regina Angliei şi îşi ruinează cauza din greşeală. Ei anunţă că regina lor, Maria, cu voinţa ei regală frântă din pricină că a pierdut sarcina cu băieţi gemeni în temniţa ei de pe insulă, a fost de acord să renunţe la dreptul la tron. Au făcut-o

să abdice în favoarea fiului ei, iar ea a fost de acord să rămână o nimeni, o prizonieră fără titluri. Ei cred că e o victorie, dar lucrul acesta o face pe Elisabeta să se întoarcă împotriva lor într-o clipă. Acum refuză să-l recunoască pe micul prinț James drept regele James al VI-lea al Scoției. Spune că nu poate fi folosit ca s-o dea la o parte pe mama lui, că băiețelul nu poate uzurpa tronul mamei sale, că o regină nu poate fi dată jos de pe tron de către lorzi. Niciodată, dar niciodată nu poate fi pus un moștenitor în locul reginei – e cea mai mare teamă din viața ei. Îl blamează pe Cecil, jură că detronarea reginei Maria nu va fi permisă. Reginele trebuie să fie tratate cu respect, nu pot fi judecate și găsite nepotrivit. Va purta Anglia în război ca s-o apere pe regina Maria, tovarășa ei.

Acum Elisabeta se întoarce către Margaret Douglas, verișoara cea proaspăt repusă în drepturi, dificilă și cu glas puternic. Lady Margaret insistă ca nora ei, Maria, regina Scoției, să fie întemnițată pentru totdeauna sau dusă la judecată și executată pentru crima oribilă de a-și fi ucis soțul. Nu are prea mare importanță pentru ea, atâta timp cât pruncul este adus la Londra, iar lady Margaret se poate intitula bunica unui rege și poate vedea că el moștenește tronurile Scoției și Angliei.

William Cecil își joacă jocul său cu bătaie lungă; nu spune nimic. În văzul lumii, se arată de acord cu regina și anume că nu se poate purta un atac asupra unei regine, dar insistă că invadarea Scoției i-ar face, probabil, pe lorzii scoțieni s-o asasineze pe regină imediat. S-ar precipita, spune el calm, privind chipul înspăimântat al Elisabetei. Ar fi mult mai bine pentru Anglia să se împotrivească dând dovadă de cumpătare, să negocieze cu regentul autoproclamat, Lord Moray, fratele vitreg necredincios al Mariei, și să încerce să-l convingă să trimită pruncul în sud la momentul potrivit.

Desigur, lorzii protestanți ai Scoției nu-și vor trimite niciodată prințul la o papistașă înrăită cum e Margaret Douglas. Desigur, lui lady Margaret, după ce și-a ruinat un fiu, nu ar trebui să-i mai fie încredințat altul. Elisabeta e înciudată, în urma celor întâmplate, că nu vrea să vorbească cu sfetnicul ei sau cu iubita ei verișoară; iar eu am mai multe motive decât oricând să cred că va da fuga la noi. Trebuie să se întoarcă spre noi. Ce altă familie i-a rămas?

[88] Chequers, Buckinghamshire, Vara anului 1567

Iat-o pe Katherine, întemniţată la Gosfield Hall, fără să fi făcut vreo fărădelege, iubită de jumătate din englezi, cu fiul ei crescut ca un Seymour regal pe ascuns. Iat-o pe Maria, întemniţată la Lochleven, probabil ucigaşă, cu siguranţă adulteră, urâtă de jumătate din englezi şi o oroare pentru cei de aceeaşi religie cu ea, cu fiul ei sub tutela fratelui său vitreg şi cu soţul fugar. Care e alegerea mai bună pentru moştenire? Care e alegerea mai bună pentru Anglia? Desigur, în perversitatea ei monstruoasă, Elisabeta o susţine pe Maria şi cere eliberarea ei.

Scoţienii îi iau banii, dar nu avansează în lucrarea lor, iar Cecil împiedică cu uşurinţă orice speranţe ca Anglia să invadeze Scoţia. Hotărârea Elisabetei se clatină. Cecil îi sugerează să plece în călătorie, Robert Dudley îi promite o vară idilică – de ce n-ar fi fericită? Elisabeta dă deoparte dezastrul în care se află verişoara ei şi porneşte călare alături de ibovnic, fugind din nou de necazuri.

[89] Chequers, Buckinghamshire, Vara anului 1567

Rândunelele sosesc în grădina de la Chequers, iar seara zboară jos. Aud privighetoarea cântând în pădure pe înserat. Vara e cel mai greu să fii întemniţat. Mă simt de parcă toate vietăţile ar fi libere şi şi-ar trăi viaţa, cântând când se lasă seara, în afară de mine. Mă simt de parcă toate fiinţele şi-ar căuta jumătatea şi ar găsi bucurie – totul, toţi – în afară de mine şi de sora mea.

În seara asta sunt foarte tristă. De obicei, încerc să citesc sau îmi decorez pereţii camerei înghesuite cu desene sau studiez Biblia sau scrierile surorii mele, Jane, dar în seara asta stau în picioare pe un scaun în faţa ferestrei deschise şi-mi reazem bărbia în mâini, privind la orizontul care se întunecă, spre locul unde steaua solitară răsare ca un ac de argint pe o rochie de mătase albastru închis şi ştiu că sunt departe de familia mea şi de prietenii mei şi că n-o să-l mai văd niciodată pe omul iubit. Niciodată, în toată viaţa.

Îmi simt chipul ud de lacrimi şi-mi dau seama că nu trebuie să-mi petrec seara astfel. N-o să mă simt mai bine dimineaţa dacă voi face aşa, nu voi avea nimic de învăţat dacă mă las cuprinsă de tristeţe. Nu sunt dintre acele femei care spun că se simt mai bine după un plâns zdravăn. Chiar dispreţuiesc o astfel de femeie. De obicei, mă ţin ocupată cu treburi şi mă feresc de clipele de durere pricinuite de pierderea libertăţii şi a surorilor mele şi a necazului groaznic căzut asupra familiei noastre fiindcă ne-am născut în neamul Tudor. Îmi şterg faţa cu mâneca şi caut în sufletul meu siguranţa sfântă a lui Jane, sau chiar hotărârea de neclintit a mamei mele. Nu pot să fiu slabă de înger precum Katherine ca să nu fiu cuprinsă, pur şi simplu, de deznădejde, ca ea.

Sunt pe punctul de a închide fereastra şi a mă urca în pat ca să încerc să dorm şi să scap de încă o zi, de orele acestea lungi şi singuratice ale nopţii. Mă întind şi apuc zăvorul ferestrei, apoi aud ropot de copite apropiindu-se pe drum, mai mulţi cai, poate şase, o ceată de oameni care vin la Chequers pe drumul dinspre Londra. Acesta e ropotul de copite pe care-l aşteptam. Îmi încordez auzul. Da, hotărât lucru, nu au trecut mai departe. Cotesc spre casă, iar acum mă aplec pe fereastră, uitându-mă în lumina slabă a asfinţitului să văd dacă au vreo flamură înainte şi al cui blazon se apropie în trap grăbit la ora aceasta a serii.

Dacă cineva a venit după mine, la vremea unui apus de vară, cineva hotărât să ne elibereze, cineva care-şi asumă un risc când Elisabeta călătoreşte, iar Cecil fură o săptămână pentru sine, în noua lui casă, voi merge cu el, oricine ar fi. Dacă mă duce la o viaţă săracă în Franţa sau în Spania, dacă mă face părtaşă la pericole şi la răscoale, voi merge cu el. Nu voi mai petrece încă o vară aici, în colivie, precum câneparii lui Katherine. Nu mai stau. Nu-mi pasă dacă murim în drum spre coastă sau dacă vasul nostru

e capturat şi scufundat în mare. Aş prefera să mă înec decât să mai petrec o noapte în patul acesta mic, privind tavanul alb şi desenele mele scrijelite pe pereţi. Aş prefera să mor în seara asta decât să mai trăiesc încă o zi în temniţă.

Călăreţii cotesc pe drum şi acum pot să-i văd. Flamura familiei Tudor vine înaintea lor. Nu e nici un proscris, ci un mesaj de la Elisabeta. E adus de un nobil, care merge călare însoţit de gărzile lui, făcând treaba reginei. În sfârşit, în sfârşit, trebuie să fie vorba de eliberarea mea. Dacă ar fi vorba de orice altceva, ar fi venit un sol singur, în pas domol. În sfârşit, mulţumesc Domnului, mulţumesc Domnului pentru asta, mă eliberează şi o să plec din casa asta blestemată şi nu voi mai călca niciodată în ea.

Trântesc geamul şi sar de pe taburet. O scutur pe slujnica mea, care doarme pe un scaun.

— Piaptănă-mi părul, îi poruncesc. Dă-mi gluga cea mai bună. Sir William trebuie să bată la uşă dintr-o clipă într-alta. Deschide-i. Vine să îmi spună că suntem eliberate.

Deschide cufărul şi îmi scoate gluga, iar eu stau în picioare, cu inima bătându-mi nebuneşte, în timp ce ea-mi pune în ordine părul blond, apoi îmi aranjează gluga deasupra. Îmi scot verigheta de pe deget, o sărut, o pun pe un lanţ şi-i spun să mi-l prindă la gât. Îmi strânge şnururile rochiei, la mâneci şi la partea dinspre fustă, iar eu întind braţele ca o păpuşă ca să-mi poată potrivi corsetul şi, chiar când spune „Perfect, doamnă", se aude o bătaie în uşă şi privirile ni se întâlnesc, zâmbesc şi spun:

— În sfârşit. Slavă Domnului. În sfârşit.

Mă aşez pe scaun şi ea deschide uşa, îi face o reverenţă lui sir William şi se dă la o parte să mi-l prezinte. El intră şi face o plecăciune până în pământ. În spatele lui îl văd pe căpitanul care a mers în fruntea oamenilor săi către uşa de la intrare, cu bereta în mână; face o plecăciune când mă vede, iar eu îl salut printr-o înclinare a capului.

— Lady Mary, spune sir William cu o plecăciune. A apărut o schimbare neanunţată.

Nu pot să nu zâmbesc.

— Am auzit caii, spun.

— Au venit să vă ia de la noi, spune sir William, agitat. Fără să ne anunţe, desigur. Dar ne va părea rău că plecaţi, doamnă.

Mă mişc până ajung la marginea scaunului şi sar în picioare. Întind mâna către el, iar el se lasă pe un genunchi să mi-o sărute.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, spune el cu glas răguşit. Slavă Domnului că sunteţi liberă.

— Aţi fost o gazdă bună, spun eu. Dar, desigur, mă bucur să plec.

— Trebuie să vă strângeţi lucrurile şi să plecaţi dimineaţă, spune el. Sper că vă este pe plac.

Aş pleca de aici şi aş lăsa patul vechi, scaunul, masa cea mică, cu taburetul vârât dedesubt. Mi-aş lăsa veşmintele şi aş pleca desculţă, în cămaşă, dacă aş putea să merg la Bradgate în seara asta.

— Perfect, spun.

Comandantul gărzilor, din spatele lui sir William, face o plecăciune şi spune:

— Vom pleca după micul dejun, doamnă. La ora şapte, vă este pe plac?

Încuviinţez din cap.

— Perfect, spun din nou.

Sir William şovăie.

— Nu întrebaţi unde mergeţi?

Râd scurt. Nu mă gândisem decât la libertatea mea. Visez de atâta vreme să scap de aici, că nici nu m-am gândit încotro. Nu m-am gândit decât că o să ies călare prin arcada de piatră de la intrare şi că o să pot merge oriunde. O să vreau să merg la Londra să-mi vizitez soţul, pe Thomas, dacă e încă întemniţat. Dacă a fost eliberat, o să merg oriunde e el – în Kent, bănuiesc. Nici că-mi pasă. Tot ce vreau e să fiu liberă. Vreau să fiu pe drum, nu-mi pasă unde duce acesta.

— Sigur, ar fi trebuit să întreb. Unde merg?

— La bunica dumneavoastră vitregă, ducesa de Suffolk, spune el. La casa ei din Londra. Eu vă voi însoţi.

Nu are nici o importanţă pentru mine. Vreau să ajung la Londra să-l eliberez pe Thomas, iar bunica mea, lady Catherine, e unul dintre puţinii membri ai familiei mele încă în viaţă. Mi-a plăcut întotdeauna de ea şi este deprinsă cu tainele vieţii – favorita unui rege ale cărui favoruri au fost mortale. Chiar se cade să merg la ea şi, când sora mea va fi eliberată, ar trebui să ni se alăture.

— Dar sora mea?

— Nu ştiu ce s-a propus pentru doamna, spune sir William. Dar putem spera.

Bag de seamă că acum putem spera în văzul lumii. Bag de seamă că el speră. Voi merge la bunica mea, îmi voi elibera soţul. Nu mă îndoiesc că-l voi vedea pe Robert Dudley sau pe fratele lui, Ambrose, de vreme ce acum îi preocupă libertatea noastră. O să-l văd pe William Cecil; o să-i vizitez pe Katherine şi pe nepoţelul meu şi am să le dobândesc eliberarea. În sfârşit Elisabeta a judecat drept şi a învăţat că nu poate s-o sprijine pe Maria, regina Scoţiei, trecând peste mine şi sora mea. Ne vom reocupa locurile în lume. Vom fi libere; vom fi din nou împreună. Poate că o să fim chiar fericite. De ce nu? Eu şi Katherine am avut mereu o fire veselă. Vom fi din nou libere să fim fericite.

[90] Drumul de la Chequers către Londra, Vara anului 1567

Plecăm în lumina perlată a dimineţii de vară englezeşti, cel mai frumos moment al unei zile din cel mai frumos anotimp în Anglia. Soarele a răsărit în spatele unul pâlc de nori palizi care stau ca nişte panglici de culoarea untului deasupra dealurilor Chiltern, iar noi pornim călare către răsărit, în lumina aurie, pe vechiul drum roman drept ca o sabie, Akeman Street.

Suntem o procesiune mică: avangarda, apoi o mică pauză ca să nu merg în praful ridicat de ei, apoi eu şi sir William şi comandantul gărzilor şi, în urma noastră, ceilalţi. Ne oprim după vreo două ore să adăpăm caii şi să mâncăm, iar sir William mă întreabă dacă am obosit.

— Nu, spun eu. Mă simt bine.

E o minciună. Deja mă doare spatele, iar picioarele mi-au înţepenit de la mersul în şa, fiindcă eu călăresc aşa cum m-a învăţat tatăl meu: nu merg pe locul din spate, cu cine ştie ce neghiob. Eu merg călare pe calul meu şi-mi ţin spatele drept ca să stau mândră în şa; dar am fost ţinută într-o cameră mică atâta

vreme, că mi-am pierdut puterile și vigoarea. Dar nu mi-am pierdut voința de-a trăi și nici dorința arzătoare de libertate. Aș prefera să mor de durere, cocoțată în șa, decât să mărturisesc că am obosit, de teamă că, în cele din urmă, comandantul va spune că trebuie să ne întoarcem la Chequers și să călătorim când vom găsi o lectică. Nimic nu mă va duce înapoi în temniță. O să călăresc cu mâinile crăpate și cu picioarele sângerânde înainte să mă întorc în cămăruța aceea și să mai văd pătratul de cer de la fereastră.

Parcă m-aș fi născut din nou, cu cerul arcuit deasupra mea și vântul care-mi mângâie blând obrazul, cu soarele în față. Nu iau în seamă durerea de spate și din fiecare oscior. Simt mirosul florilor de caprifoi și de fasole sălbatică din gardurile vii. Când trecem dealurile înalte unde pasc oile, aud o cântecul unei privighetori care zboară sus, deasupra mea, un cântec sacadat, în ritmul bătăilor aripilor ei mici. Rândunelele vin în picaj și dau ocoluri deasupra heleșteielor din sate, lumea se uită și ne face cu mâna de pe câmpuri, câinii aleargă și se reped la picioarele cailor. Când trecem pe lângă un negustor ambulant pe drum, își lasă jos bocceaua și mă roagă să mă opresc și să arunc o privire. Sunt amețită de priveliștile și zgomotele vieții de zi cu zi: nu credeam să le mai văd vreodată.

Ne oprim să mâncăm la amiază, iar la ora patru comandantul își aduce calul lângă al meu și-mi spune:

— Vom înnopta la Headstone Manor, în satul Pinner. Suntem așteptați.

Mă neliniștesc imediat.

— Nu vreau să fiu închisă, spun.

— Nu, zice el. Sunteți liberă. Veți avea propria cameră de culcare și o cameră privată și veți cina în sală împreună cu gazdele, dacă doriți. Nu e o nouă închisoare.

— Nu am de gând să mă las păcălită, spun eu, cu gândul la Katherine care a plecat de la Turn să stea la unchiul ei, crezând că soțul ei o va prinde din urmă.

— Jur că trebuie să vă duc la ducesa de Suffolk, mă asigură comandantul. Dar nu putem face călătoria într-o singură zi. O să mai călărim încă o jumătate de zi mâine-dimineață.

— Prea bine, spun.

Gazda mea, Roger Lord North, mă tratează cu tot respectul. E limpede că sora moştenitoarei tronului Angliei e binevenită. Soţia lui, Winifred, se încurcă în reverenţe, aplecându-se foarte mult, încercând să arate respectul cuvenit cuiva cu sânge regal, încercând să se aplece cât mai mult, ca să fie la acelaşi nivel cu mine, dar eu râd, aşa că mă conduce în camera de somn. Două slujnice ale casei mi-au turnat apă fierbinte pentru spălat, iar slujnica mea îmi scoate o rochie curată din mica desagă cu lucrurile mele.

Prefer să cinez singură în cameră, decât în sala mare, la masa principală. Mă simt sfioasă după atâta vreme – aproape doi ani! – de stat întemniţată. Şi bănuiesc că trebuie să fie şi spioni, pe lângă oamenii binevoitori din sală. Nu sunt pregătită pentru agitaţia şi rumoarea unei săli mari. Am fost singură atâta vreme, că nu mă pot deprinde cu zumzetul de glasuri care vorbesc toate deodată.

Ne trezim, mergem la capelă şi luăm micul dejun dimineaţa devreme şi, la ora nouă, arătată de ceasul de la grajduri, pornim din nou la drum. Calul meu s-a odihnit şi, chiar dacă picioarele-mi sunt ţepene şi pline de vânătăi, sunt atât de încântată să fiu liberă, că-i zâmbesc larg comandantului gărzilor şi, când ajungem pe o porţiune de drum drept, îi spun lui sir William că putem merge în galop.

Simt că zbor, atât de repede merg. Mă aplec în faţă şi strunesc calul, iar tunetul copitelor, noroiul pe care-l ridică şi vântul din faţă mă fac să simt că aş putea să cânt de bucurie. Sunt liberă, ştiu că sunt liberă. Sunt, în sfârşit, liberă.

Sătucurile aflate mai aproape de Londra sunt obişnuite cu călătorii care circulă pe Watling Street, aşa că se uită după flamură şi, când văd stindardul regal, mă recunosc şi-mi strigă numele. Comandantul se apropie de mine.

— Ni s-a spus să nu atragem atenţia asupra noastră, spune el cerându-şi iertare. Sunteţi bună să vă acoperiţi capul cu gluga pelerinei, doamnă? Nu are rost să strângem o mulţime de oameni în jur.

Îmi trag gluga fără o vorbă de împotrivire şi mă gândesc că bunăvoinţa faţă de regină trebuie să fie ceva rar, dacă o verişoară atât de lipsită de importanţă ca mine poate deveni un pericol, dacă e văzută pe drum.

— Unde e sora vostră? Unde sunt lady Katherine şi băieţii săi mândri? strigă cineva în timp ce ne îndreptăm către intrarea de la răsărit a oraşului.

— Unde sunt micii prinţi? întreabă cineva, iar eu observ o grimasă pe chipul comandantului.

Îmi trag gluga şi mai mult peste faţă şi merg aproape de el.

— Şi eu mă întreb lucrul acesta, îi spun sec lui sir William.

— E o întrebare căreia eu nu-i pot da glas, îmi spune el.

[91] The Minories, Londra, Vara anului 1567

Ne îndreptăm în ropot de copite către casa bunicii mele vitrege, la Minories. Chiar a fost, la un moment dat, casa noastră. Îmi amintesc că tata ne spunea că a fost un dar pentru noi, din partea tânărului rege Edward, şi îmi amintesc cum dădeam înapoi în faţa uşii din lemn masiv, închis la culoare şi a galeriilor din piatră, cu ecou, ale fostei mănăstiri. Am pierdut-o atunci când Jane a fost ucisă, desigur – când am pierdut totul.

Bunica mea vitregă, Catherine, o femeie senină şi frumoasă în vârstă de aproape cincizeci de ani, iese din sală, îmbrăcată cu pelerina de călătorie. Tresare când ne vede, călare pe caii asudaţi, la uşa casei ei din Londra.

— Mary! Draga mea! Credeam că vii luna viitoare! Mi s-a spus că o să vii luna viitoare.

Îi face semn să se apropie unuia dintre slujitori şi spune:

— Ajut-o pe lady Mary să coboare de pe cal, Thomas.

Omul mă ajută să cobor din şa, iar bunica mea îngenunchează şi mă sărută călduros.

— Mă bucur atât de tare că ai fost eliberată şi adusă în grija mea, spune ea. Bine ai venit, copilă. Eşti palidă. Nici nu e de mirare.

Îşi ridică privirea către sir William.

— Cum se poate una ca asta? Mi-au spus că o să mi-o aduci peste vreo lună. Acum plec la Greenwich.

Sir William sare din şa şi face o reverenţă.

— Gărzile au venit după ea fără să anunţe, alaltăieri, spune el. Aşa am primit ordin. Dar doamna era nerăbdătoare să fie liberă tot anul ce a trecut, continuă el. Ar fi fost o barbarie s-o mai ţinem chiar şi o zi în plus. Nici nu cred că aş fi reuşit s-o mai ţin încă o zi, ca să spun adevărul. Şi-a câştigat libertatea, Dumnezeu ştie.

O umbră trece pe chipul bunicii mele vitrege. Se întoarce către mine.

— Dar ştii că nu eşti liberă, nu-i aşa?

— Ce?

Se întoarce către sir William.

— Nu e liberă, spune ea din nou. E în grija mea. Mi-a fost trimisă mie s-o supraveghez.

Sir William aruncă ocări şi se întoarce spre cal ca să-şi înăbuşe cuvintele necuvenite. Se întoarce din nou către noi, roşu la chip de furie, cu lacrimi în ochi.

— Nu e liberă? repetă el. La a cui poruncă s-a...

Îşi reţine cuvintele care ar putea fi considerate trădare.

— Credeam că vine la voi fiindcă sunteţi bunica sa, apoi va putea să meargă unde doreşte. Credeam că o primiţi şi o duceţi înapoi la curte.

— Intraţi, spune bunica mea, luând seama la servitorii care aşteaptă şi la lumea care s-a oprit în stradă.

Ne conduce în sala cea mare, apoi ne duce în camera portarului, ca să putem fi singuri. Acolo e o masă, un scaun şi un pupitru pentru scris mesaje şi calcule. Mă sprijin de masă, istovită dintr-odată.

— Draga mea, ia loc, îmi spune ea cu blândeţe. Sir William. Doriţi un pahar cu bere slabă? Sau vin?

Nu pot să mă aşez. Simt că, dacă m-aş aşeza, ei ar trânti uşa şi nu mi-ar mai da drumul niciodată. Stau în picioare, stângace, spatele mă doare de la stat în şa timp de două zile şi simt cum mă cuprinde o teamă dureroasă.

— Nu sunt liberă? abia pot să vorbesc, îmi simt buzele umflate şi ţepene, ca şi cum cineva m-ar fi lovit cu putere peste faţă. Credeam că sun liberă.

Ea clatină din cap.

— Eşti în grija mea, cum e bietul tău nepoţel în grija bunicii lui, la Hanworth. Dar regina nu te eliberează. A trebuit să promit să te ţin închisă.

— Nu pot, izbucnesc.

Simt cum îmi ţâşnesc lacrimile şi îmi scapă un hohot de plâns care mă scutură toată.

— Bunico, nu pot să stau închisă. Trebuie să pot ieşi. Nu pot îndura să fiu ţinută într-o cameră mică, ca o păpuşă în cufăr. Nu pot îndura, bunico. Am să mor. Jur că am să mor dacă nu pot călări, nu mă pot plimba la aer şi nu pot fi liberă.

Ea încuviinţează din cap, palidă. Îi aruncă o privire lui sir William şi spune:

— Aţi ţinut-o într-o odaie prea mică?

El ridică din umeri, furios.

— Ce puteam să fac? Mi s-a poruncit să o las să se plimbe în grădină doar atât cât să nu se îmbolnăvească. Dar am lăsat-o să iasă toată ziua, în fiecare zi, cât am putut de mult. Au poruncit să aibă doar o odaie, una mică, şi o slujnică şi să nu primească mesaje sau vizite sau prieteni. Nu ar fi trebuit să vorbească nici măcar cu servitorii mei. Nici eu nu trebuia să-i vorbesc deloc.

Bunica mea se întoarce către mine.

— Nu plânge, Mary, spune ea cu glas hotărât. O să facem tot ce putem. Cel puţin, eşti în grija mea şi poţi să stai cu mine şi copiii mei: Susan şi Peregrine. Şi o să putem să vorbim liber, să studiem, să scriem şi să gândim.

— Trebuie să fiu liberă, şoptesc. Trebuie să fiu liberă.

Bunica vitregă se uită la sir William.

— Chiar acum plecam la Greenwich, repetă ea. Lady Mary poate să vină cu mine. Vine vreun car cu lucrurile ei din urmă? Sau trimiteţi totul la Greenwich?

— Nu are mai nimic, izbucneşte sir William. A venit la mine cu mâna goală, aproape. Câteva tapiserii, o pernă sau două.

Bunica mea cugetă la cele auzite, mutându-şi privirea de la mine la el.

— Deci unde sunt lucrurile ei? Unde e moştenirea ei? Mama ei a fost prinţesă de sânge, a avut un palat plin cu averi. E o familie bogată. Au avut case şi pământuri şi concesionări şi privilegii. Unde sunt rochiile şi giuvaierele ei de la curte?

Sir William clatină din cap.

— Tot ce ştiu e că la mine a venit ca o femeie săracă şi nu au trimis nimic în urma ei. O să vă trimit toate lucrurile pe care le are. Îmi pare rău că nu sunt mai multe, milady.

Face un semn din cap către mine.

— Vă voi da orice vă face trebuinţă de la Chequers, se oferă el. Trebuie doar să cereţi.

— Nu vreau nimic, spun, clătinând din cap. Nu vreau nimic, în afară de libertate. Credeam că sunt liberă.

— O să mănânci ceva, apoi vom porni în josul râului, către Greenwich, declară bunica. Apoi o să vedem de camerele, mobila şi veşmintele tale. Maiestatea Sa ne va da ce lipseşte, iar eu voi vorbi cu William Cecil însuşi despre averea şi libertatea ta. Nu-ţi fie teamă. Vei fi liberă, draga mea, îţi jur: tu, sora ta şi băieţii ei, de asemenea.

O privesc pe femeia care a fost exilată şi persecutată pentru credinţa ei, pe femeia care s-a căsătorit cu cineva de rang inferior ca să poată iubi liber şi trăi liber.

— Te rog, ajută-ne, bunico, spun în şoaptă. Îi voi promite orice reginei dacă mă eliberează. Şi pe Katherine, biata mea soră.

Când urc pe barja Suffolk simt că mă întorc în trecut, când mergeam în josul râului, la Greenwich, împreună cu întreaga curte, sau când priveam pajiştile care ni se perindau prin faţa ochilor când mergeam în amonte, către Richmond. E o zi foarte călduroasă şi în fierbinţeala asta nu adie nici o boare pe deasupra oraşului urât mirositor, dar e plăcut să te afli în mijlocul apei, cu tenda din mătase fluturând în briza răcoritoare care bate în susul râului, dinspre mare. Pescăruşii ţipă deasupra capetelor noastre şi toate clopotele Londrei bat ora, ca şi cum ar sărbători libertatea mea. Mă binedispun când trecem pe lângă zidurile de piatră binecunoscute ale Turnului şi pe lângă intrarea dinspre apă, cu poarta-ghilotină de la zăgaz. Cel puţin, nu trebuie să fac drumul anevoios către încăperile din temniţă. Sunt în grija bunicii mele vitrege, dar mă îndrept către un palat regal pe barja ei, iar soarele-mi scaldă chipul şi vântul sărat îmi adie prin păr şi pot să văd mai mult decât un pătrăţel de cer.

Râul se lărgeşte pe măsură ce ne apropiem de Greenwich, apoi văd palatul preferat al neamului Tudor – palatul nostru preferat – ca un ţărm din vis, ca şi cum ar pluti pe apă, cu cheiurile aurii de la soare, cu uşile masive deschise. Pare atât de bogat, prietenos şi liniştit, încât nu pot să cred că o să semene cu o temniţă – nu acest palat frumos cu uşile larg deschise către grădini, pajişti şi livezi.

Elisabeta nu se află aici. E în voiaj, la castelul Farnham, la Guildford, şi doar câţiva servitori sunt la datorie, ocupaţi cu înmiresmarea încăperilor, curăţarea ierburilor aromatice vechi şi prăfuite şi aranjatul de frunze şi ierburi verzi prin toate încăperile publice. Servitorii bunicii o aşteaptă şi se aliniază lângă apartamentele ei din palat, făcându-mi şi mie reverenţe când intru, alături de ea. Aproape că uitasem de câţi servitori e nevoie să se ocupe de câteva camere şi de o femeie pretenţioasă. Sunt atât de obişnuită cu odaia mea aglomerată şi cu singura mea slujnică, sunt atât de obişnuită cu o singură fereastră care-mi permite să văd un mic pătrat de cer şi cu tăcerea. Bunica merge înainte către sala ei privată, se aşază pe scaunul de pe piedestal şi-mi face semn să stau lângă ea. Suntem spălaţi pe mâini cu apă dintr-o carafă şi un ulcior de argint şi ne sunt aduse bere slabă rece şi un platou de fructe şi carne, iar intendentul de la Greenwich îi dă raportul bunicii despre cum e administrat apartamentul ei de aici, despre absenţa fără permisiune a unul servitor şi despre creşterea preţului vinului.

Nu mi-e foame. Ochii ei ageri mă privesc în timp ce ascultă spusele intendentului şi, când el termină, face o plecăciune şi se retrage, îmi spune:

— Trebuie să mănânci, draga mea.

— Nu mi-e foame, spun.

— Trebuie să-ţi fie, insistă ea. Ai făcut drum lung călare, apoi drumul cu barja. Vei învinge doar dacă supravieţuieşti şi înfloreşti. Dacă te înfometezi şi te prăbuşeşti, faci doar munca inamicilor tăi.

— Eu n-am inamici, spun cu hotărâre. Nu mi-am făcut nici unul cât am fost în slujba reginei şi m-am măritat din iubire cu un bărbat care era liber să mă iubească. Nu am rivali şi nici duşmani şi tot sunt întemniţată de doi ani. Nimeni nu m-a acuzat de nimic, nimeni n-a depus mărturie împotriva mea. Nimeni nu are vreun motiv să mă urască.

Ea încuviinţează.

— Ştiu. Nu putem vorbi despre asta aici. Dar, oricum, trebuie să mănânci. Trebuie să-ţi pui în minte să supravieţuieşti...

Nu spune „şi să trăieşti mai mult decât Elisabeta“, dar ştim amândouă că la asta se gândeşte.

— Aşa voi face, spun.

Îi zâmbesc scurt. Hotărârea ei – voinţa unui supravieţuitor – trebuie să fie un model pentru mine.

— Tu aşa ai făcut.

Face un gest straniu, o ridicare din umeri moştenită de la mama ei spaniolă, vestit de frumoasă.

— Un curtean trebuie să ştie să supravieţuiască. M-am născut şi am crescut la curte şi sper să mor în aşternuturi de mătase, în favorurile curţii.

— Eu pot să fiu sigură doar de o înmormântare plină de fast, spun cu amărăciune. Oriunde aş muri. Reginei îi place să-i onoreze pe cei din familie după ce mor şi e ea în siguranţă.

Scoate un hohot scurt de râs.

— Taci, spune ea. Dacă poţi să râzi, atunci poţi şi să mănânci. Mi se spune că sora ta e cuprinsă de durere şi nu mănâncă. Nu aşa se obţine o victorie. O să-i scriu şi o să-i dau şi ei sfatul acesta. E lucrul pe care prietena mea, regina Kateryn, îl ştia; e un lucru pe care şi mama ta îl ştia. O femeie înţeleaptă trăieşte mult şi speră la o schimbare.

[92] Palatul Greenwich, Toamna anului 1567

Camerele mele de la Greenwich sunt mobilate cum trebuie şi însăşi regina îmi trimite nişte vase de argint pentru berea slabă şi vin, după ce bunica mea vitregă îi trimite lui William Cecil o listă cu lucrurile de care aveam nevoie. Cred că-i spune fără ocolişuri cât de săracă sunt. Cred că-l asigură cu hotărâre că ne pricepem

foarte bine să ne ocupăm de o casă. Bunica mea vitregă a pierdut toate lucrurile de preț în anii de exil petrecuți pe continent, când a fost mereu cu un pas înaintea spionilor papistași, care ar fi târât-o înapoi în Anglia la un proces pentru erezie. Acum e hotărâtă ca nimeni din familia ei să nu mai sufere. Are parte de toate favorurile la curtea Elisabetei, așa că așteaptă întoarcerea curtenilor la Greenwich ca să ceară eliberarea mea. E convinsă că voi fi grațiată, că Ned va putea să se întoarcă la Hanworth, că sora mea, Katherine și Thomas li se vor alătura lui și lui Teddy, că familia va fi liberă și din nou împreună. Crede că devotamentul adevărat al Elisabetei pentru credința protestantă va fi mai puternic decât iubirea ce i-o poartă verișoarei papistașe, decât loialitatea ei față de Maria, regina Scoției, decât apărarea ei temătoare a drepturilor reginelor, chiar și ale uneia care a făcut atât de puțin să le merite.

— Fii curajoasă! Îmi spune ducesa când mă vede că mă plimb îngândurată prin grădină, privind către râul unde vasele își întind pânzele și dau drumul la parâme, arătând ca și cum s-ar pregăti să-și ia zborul, libere ca păsările care zboară în jurul catargelor. Fii curajoasă! O să mergi unde poftești la primăvară, jur. O să vorbesc pentru soțul tău, pentru sora ta, pentru cumnatul tău și pentru cei doi băiețel nevinovați. Viața ta nu se va sfârși în temniță, ca aceea a bietei tale surori, Jane. Vei fi liberă, crede-mă!

O cred. Soțul ei, Richard Bertie, face o plecăciune, îmi sărută mâna și-mi spune că vor veni timpuri mai bune. Toți suferă în această lume tulbure, dar Dumnezeu îi răsplătește pe cei ce Îi sunt credincioși. Îmi amintește că bunica mea vitregă a fost chemată acasă când religia ei a devenit credința Angliei și, peste noapte, nu a mai fost o eretică damnată, ci una dintre cei aleși.

— Mai mult, îmi spune bunica, Elisabeta nu poate strânge oștire pentru Maria, regina Scoției. Le-a dat celor din neamul Hamilton o mulțime de bani, dar ei nu vor să strângă oștire pentru Maria. A cerut ca nici o țară de pe continent să nu mai pună nimic la dispoziția Scoției. Dar nici măcar francezii, fosta familie a Mariei, nu vor să sprijine blocada asupra Scoției. Fără sprijinul Spaniei, fără Franța, Elisabeta nu poate face nimic pentru verișoara ei: nu poate să acționeze de una singură.

— Sau, în orice caz, nu are curajul, adaugă Richard Bertie cu glas scăzut.

Bunica mea râde şi-l plesneşte pe soţul ei peste mână.

— Nu e în interesul Angliei să o urce înapoi pe tron pe regina papistaşă, spune ea. Regina, regina noastră, nu va face niciodată ceva împotriva intereselor ţării protestante. Oriunde tânjeşte inima ei să fie, mâna îi e întotdeauna sigură. Poţi să fii sigur de asta.

— Pot să fiu sigur de William Cecil, spune Richard Bertie. Inima lui nu tânjeşte după o papistaţă la ananghie.

— Şi, între timp, întreb eu, ce se întâmplă cu Maria, fosta regină a Scoţiei?

Bunica ridică din umeri, ca şi cum ar spune: „Cui îi pasă?".

— E în temniţă, spune ea. Trebuie să-i fie dor de fiul la care a renunţat; trebuie să fie îndurerată pentru pruncii pe care i-a pierdut. Trebuie că şi-a dat seama că a fost o netoată. Dumnezeule, trebuie să regrete din tot sufletul că s-a căsătorit cu băiatul acela depravat şi apoi a permis să fie ucis, apoi s-a căsătorit cu ucigaşul lui.

— Nu ştiu să existe dovezi că l-a ucis pe Lord Darnley, spun eu.

Bunica ridică din sprâncene.

— Atunci, cine a făcut-o? întreabă ea. Cine ar avea foloase de pe urma morţii acelui tânăr bun de nimic, dacă nu soţia lui asuprită şi ibovnicul ei?

Deschid gura să mă împotrivesc, dar nu mai zic nimic. Nu cunosc adevărul despre această chestiune, nu ştiu ce ar fi putut şi ce nu ar fi putut să facă verişoara mea cea periculoasă şi frumoasă. Dar ştiu că ea, la fel ca mine şi Katherine, îşi va urî temniţa, va lovi în gratii ca o pasăre speriată. Ştiu că va fi ca noi, hotărâtă să fie liberă. Ştiu că ea, la fel ca noi, va face orice pentru libertate. În asta stă singura noastră putere. Prin asta, suntem un pericol pentru noi însene.

Cred că eu şi Katherine avem o şansă. Ghinionul care s-a abătut asupra noastră încă de când Jane a pornit în susul râului către Syon, pe barja familiei Dudley, şi nu li s-a opus când i-au pus coroana pe capul mititel, s-a risipit în sfârşit. Sora mea e eliberată, dintr-odată, prin moartea bătrânului ei paznic şi temnicer. Acest lucru îi surprinde doar pe cei care au sperat s-o închidă pe sora mea şi să nu se mai gândească niciodată la ea. Bietul

Wentworth avea mai bine de şaptezeci de ani: s-a supărat că trebuie să cheltuie prea mult cu ea, s-a rugat să nu se aştepte nimeni s-o facă, iar acum a scăpat de datorie, trecând la odihna veşnică.

Sunt atât de obişnuită cu veştile rele, că mă cuprinde spaima când o văd pe bunica mea că se îndreaptă către mine, pe aleea cu pietriş greblat, la început de septembrie, ducând în mână o singură foaie de hârtie. Dintr-odată, simt că ceva nu e în regulă. Primul meu gând e la Thomas Keyes, soţul meu, întemniţat la Fleet, apoi mă gândesc la sora mea, Katherine şi la băieţelul ei.

Alerg către ea, iar ghetele mele mici fac zgomot pe pietrişul aleii.

— Bunico! Sunt veşti rele?

Ea încearcă să zâmbească.

— O, Mary! Tu citeşti gândurile, precum piticii de la bâlci?

— Spune-mi! îi zic.

— Draga mea, aşază-te.

Îmi e din ce în ce mai teamă. Mergem spre o băncuţă de piatră aşezată într-un umbrar, al cărui gard viu e plin de frunze aurii. Mă caţăr pe bancă s-o mulţumesc, apoi mă întorc spre ea:

— Spune-mi!

Ea desface scrisoarea.

— E vorba de sora ta. E vorba de biata ta soră dragă.

E o scrisoare de la executorul testamentului bătrânului, un om fără importanţă, prins în mijlocul unor evenimente importante. Îi scrie lui William Cecil să-i spună că văduva Wentworth nu-şi poate lua sarcina de a-i ţine pe Katherine şi pe fiul ei, chiar dacă o iubeşte ca pe o fiică. Domnul Roke Green mai spune, într-o doară, că nu a primit instrucţiuni în legătură cu locul unde trebuie să meargă Katherine sau cu ce doreşte regina pentru ea. El însuşi e mult prea sărac, traiul lui modest nu-i permite să găzduiască o doamnă atât de importantă. Şi el este văduv, dar, dacă ar fi avut o soţie, ar fi putut să-i ofere un refugiu sărăcăcios. Desigur, nimeni nu i-ar permite să vină cu el fără o doamnă de-a casei care s-o slujească, iar casa lui e mică şi înghesuită şi el însuşi e un om sărac. Şi totuşi – totuşi – aceasta e a treia scrisoare pe care o trimite, fără ca cineva să-i spună ce are de făcut! În timp ce următoarea destinaţie a lui Katherine e hotărâtă de către nobilii de la curte, în timp ce Katherine nu are, pur şi simplu, unde să se ducă – ar trebui s-o invite la el acasă? Nu spune asta ca să

ceară compasiune sau să aducă vreun prejudiciu cauzei ei sau pretenţiilor ei. Dar e tânără şi fragilă, frumoasă şi nespus de slabă, se înfometează, disperată că nu-şi va mai vedea soţul şi fiul vreodată. Abia dacă se dă jos din pat şi foarte rar se opreşte din plâns. I se permite domnului Roke Green să-i ofere un adăpost cât regina, în înţelepciunea ei, se hotărăşte ce e de făcut cu această biată doamnă slăbită? Pentru că nu poate să rămână unde se află acum şi va muri dacă e neglijată în continuare.

Îi întind scrisoarea bunicii mele.

— Nu are unde să se ducă, spun eu pe ton egal.

Chipul ei se luminează.

— Aşa zice.

— Dar pari mulţumită.

— Da, pentru că asta e şansa noastră s-o eliberăm, cred.

Simt cum inima începe să-mi bată cu putere.

— Crezi că ar permita aşa ceva? O s-o inviţi aici?

Îmi zâmbeşte.

— De ce nu? După cum am fost preveniţi, nu are unde să se ducă.

Bunica mea îi scrie reginei, îi scrie lui William Cecil, îi scrie lui Robert Dudley. Curtea se află la castelul Windsor. Îşi amână întoarcerea la Londra, vremea e atât de frumoasă, nimeni nu doreşte să se întoarcă şi să înfrunte problema susţinerii reginei Scoţiei - o verişoară! un monarh! - fără să se opună lorzilor scoţieni, cei de aceeaşi religie cu noi. Elisabeta nu ştie ce să facă şi preferă să tărăgăneze lucrurile rămânând la Windsor şi flirtând cu Robert Dudley. Bunica mea trebuie să scrie scrisori pentru o curte care nu e dispusă să se ocupe de probleme spinoase. Aşa că le oferă o soluţie, o soluţie simplă: Katherine poate să vină să stea cu bunica ei şi să-l aducă şi pe băieţelul ei cu ea. Ned poate fi lăsat în grija mamei lui, la Hanworth. Thomas Keyes va fi trimis la familia lui în Kent. Ne vom angaja cu toţii să nu cauzăm neplăceri, să nu trimitem scrisori, să nu ţinem legătura cu nici o putere sau facţiune; vom trăi ca nişte oameni simpli şi - de vreme ce n-am comis nici o fărădelege - ar trebui să fim liberi.

Trimite scrisorile: lui William Cecil, la casa lui cea nouă şi iubită, Burghley house; lui Robert Dudley, care o slujeşte în pas de dans pe regină, la Windsor; şi chiar reginei aflate în voiaj, apoi aşteptăm, plini de speranţă, un răspuns.

Răspunsul lui William Cecil soseşte imediat. Cei doi amanţi secreţi, Dudley şi Elisabeta, trebuie să fi hotărât să-l lase pe el să ne răspundă. Fericirea lor, libertatea de care se bucură pe câmpurile aurii ale Angliei, după strânsul recoltei, nu trebuie deranjate. Vremea e bună, vânătoarea merge bine, nici unul dintre ei nu are poftă să se ocupe de treburile statului. Elisabeta sărbătoreşte încă un an în care l-a ţinut pe Dudley în sclavie. Ştiu că Robaet Dudley va fi în favoarea eliberării lui Katherine, dar numai când va simţi că poate s-o facă fără să işte necazuri. Nu va lăsa ca fericirea reginei să fie umbrită de nimic, atunci când e fericită cu el.

William Cecil scris răspunsul cu mâna lui, spunând că sora mea, Katherine, încă nu poate să vină la noi. Scrie „încă" şi subliniază. Fiindcă în acest anotimp urmează să fie găzduită la un un om bun şi credincios, sir Owen Hopton, la Cockfield Hall, în Suffolk.

— Dumnezeule, cine e? întreabă bunica mea cu năduf. De unde îi tot scot pe aceşti neica-nimeni, buni de nimic?

— La Cockfield Hall, în Suffolk, spun eu, citind scrisoarea peste umărul ei. Priveşte...

Îi arăt o frază scurtă: *Maiestatea Sa stăruie ca lady Katherine şi fiul ei să fie ţinuţi complet izolaţi. Nici unul nu primeşte scrisori, daruri, oaspeţi, vizitatori sau soli din partea vreunei puteri străine.*

Bunica se uită la mine.

— Ce-şi închipuie că ar face? Mă întreabă. Nu ştiu că e atât de îndurerată, că abia mai vorbeşte? Că mănâncă atât de puţin, că şi-a pierdut puterile? Că abia se ridică din pat, că plânge tot timpul?

Îmi înghit durerea la gândul că sora mea, singură din nou, e mutată încă mai departe de mine.

— Le-ai spus?

— Sigur că le-am spus. Şi, oricum, Cecil ştie tot.

— Ce vrea regina de la noi? Întreb. Vrea doar să murim în temniță, în tăcere, în vreun loc uitat de lume, unde nimeni nu se va plânge dacă murim de tristețe?

Bunica vitregă nu-mi răspunde. Mă privește fără expresie, de parcă n-ar avea nimic de zis. Îmi dau seama că, în izbucnirea mea, am spus adevărul, iar ea nu vrea să-l tăgăduiască.

Curtea se întoarce la Hampton Court, dar bunica mea nu e chemată.

— Nu vreau să cazi în dizgrație din cauza mea, îi spun. Știu că trebuie să te gândești la copiii tăi, Peregrine și Susan; știu că trebuie să fie în siguranță. Nu poți să abați asupra casei tale dizgrația care le urmărește pe verișoarele Elisabetei.

Ea își înclină capul și-mi zâmbește în felul ei greu de deslușit.

— Am avut necazuri mai mari, știi, spune ea. Am slujit-o pe regina care a învățat-o pe Elisabeta toată cartea cu care se fălește acum atât de mult. Am slujit-o pe regina care i-a arătat Elisabetei cum să conducă. Am slujit-o pe regina care a scris cartea de rugăciuni și a învățat-o pe Elisabeta – și pe sora ta, Jane – teologia. Am slujit-o când a fost acuzată de erezie și trădare. N-o uit niciodată pe Kateryn Parr și nu am de gând să mă tem de Elisabeta acum.

— Eu mă tem de ea, mărturisesc și, dintr-odată, simt o eliberare stranie de sfidarea care m-a însoțit de-a lungul întregii vieți, încă de când am fost folosită drept pion în alianțele familiei mele, când eram doar o fetiță, prea mică să încuviințeze, la care s-a renunțat pentru o alianță cu Arthur Grey. N-o să mă prefac curajoasă. Mi-e teamă de ea. Cred că ea îmi va aduce sfârșitul. Cred că deja mi l-a adus. Cred că îmi dorește moartea, la fel și lui Katherine, și că asta și-a dorit mereu.

Bunica mea cea neclintită îmi oferă cel mai strălucitor zâmbet al ei.

— Supraviețuiește, îmi amintește ea. Supraviețuiește și speră la vremuri mai bune.

Acestea nu sunt vremuri mai bune pentru cei de aceeași religie cu noi, din Franța. Regele, dominat de familia sa – familia

Guise – îi persecută pe cei de credința noastră până când aceștia se revoltă și pornesc o răscoală sfântă. Desigur, Anglia, cea mai mare putere protestantă, ar trebui să le trimită hughenoților arme și bani, ar trebui să le trimită o oștire ca să-i dea jos de pe tron pe conducătorii papistași. Dar Elisabeta, ca întotdeauna, nu poate face o treabă decât pe jumătate. Știe că ar trebui să-i împiedice pe conducătorii papistași ai Franței de la a-i ucide și a-i distruge pe cei de aceeași religie cu ea. Dar protestanții din Scoția au răsturnat-o pe verișoara ei, regina franțuzoaică Guise, iar ea nu poate să tolereze o astfel de amenințare la adresa puterii regale. Știe că ar trebui să fie dușmanul Papei, care – se spune – o va anatemiza: va fi demnă de dispreț, va putea fi ucisă în licit. Dar unul dintre conducătorii protestanți din Scoția, John Knox, e cel care le numește pe ea și pe regina Maria a Scoției „o liotă de femei monstruoase“ care nu au priceperea de a conduce și îi îndeamnă pe toți bărbații cu judecată dreaptă să se răscoale împotriva lor. Elisabeta e atât de mâniată de această lipsă de respect, are judecata atât de încurcată, că îl urăște pe John Knox mai tare decât pe Papă și e de părere că trebuie să stea alături de Maria, regina Scoției, o regină ca și ea, și să i se împotrivească lui.

Îi trimit un răvaș surorii mele, pe care-l duce slujitorul cel mai credincios al lui Richard Bertie, ascuns în talpa ciorapului. Nu mă îndoiesc că, până va ajunge la Katherine, o să miroasă puternic a sudoare. Nu știu dacă va putea să-mi răspundă. Nu știu nici măcar dacă o să mai fie în viață când o să ajungă la ea. Nu știu cum se simte.

Draga mea soră,
Mă rog pentru tine, draga mea Katherine, în aceste clipe de necaz. Eu trăiesc bine și bunica noastră vitregă, ducesa de Suffolk, se poartă bine cu mine aici, la Greenwich. Stau în apartamentele ei și am voie să mă plimb în grădină și pe malul râului. Nu pot să primesc vizite, dar mă bucur de compania lui Peregrine și a lui Susan.
Le scriu mereu atât reginei Elisabeta, cât și nobililor de la curte, cerând să fim eliberate, noi și Ned Seymour și bietul meu soț,

Thomas Keyes. Te rog, nu-mi reproşa, nici măcar în gând, că m-am căsătorit cu el. E un om atât de bun, Katherine, şi mă iubeşte atât de mult. Căsătoria noastră a însemnat un dezastru pentru el. Aş anula-o, dacă asta l-ar scăpa din temniţă. Dar nu pentru alt motiv.

Aud că eşti plăpândă şi slăbită. Te rog, te rog, luptă pentru viaţă. Mănâncă, plimbă-te, joacă-te cu fiul tău. Trebuie să trăim, Katherine. Jane a spus „învaţă să mori", dar asta a fost doar când fusese condamnată la moarte şi nu mai avea cale de scăpare. A greşit. Nu trebuie să învăţăm să murim. Eu vreau să trăiesc. Vreau ca tu să trăieşti. Eu voi trăi. Mă rog la Dumnezeu, care ne aude toate rugăciunile şi pentru care suntem mai însemnaţi decât micile vrăbii care cad, ca tu şi cu mine să trăim şi să fim împreună într-o bună zi. Când văd vrăbiile de pe gardurile vii din jurul luncilor de lângă palatul Greenwich, mă gândesc la cânepar ii lui Janey şi la dragostea ta pentru sălbăticiuni şi mă rog să fim la fel de libere ca păsările într-o zi.

Nu-ţi mai scriu Adio, dragă soră *fiindcă mă rog să te văd curând şi să fim amândouă sănătoase şi fericite.*

M

Omul lui Bertie îmi spune că scrisoarea a ajuns în dormitorul ei între lemnele pentru foc, dar nu are cum să ştie dacă ea a citit-o, iar eu nu primesc răspuns.

[93] Palatul Greenwich
Iarna anului 1567

Nu suntem chemaţi la curte, la Westminster, nici bunica mea, nici copiii ei, nici eu, dar bârfele îşi croiesc drum în josul râului, de la un servitor la altul, aduse de negustori ambulanţi, de vânzători de lumânări şi răspândite de lăptărese. Toţi locuitorii Londrei,

printre care și noi, știu că Elisabeta se pregătește să se căsătorească, în sfârșit, și că l-a ales pe Charles al II-lea, arhiducele de Austria, fiul răposatului Ferdinand, Sfântul Împărat Roman.

Va fi o alianță solidă, care va uni Anglia cu marea putere europeană, Habsburgii. Ne va feri de invazia oricărei puteri de pe continent, ne va face invulnerabili în fața ostilității Papei. Va însemna repunerea noastră în drepturi în rândurile lumii creștine, nu vom mai fi străinii eretici pentru credincioșii de pe continent. Putem s-o ajutăm pe Maria, regina Scoției, sau nu, după cum dorim. Căderea sau preamărirea ei nu vor fi o amenințare pentru noi când îi vom avea pe habsburgi drept aliați.

Vom primi acest lucru fără a plăti mai nimic. Elisabeta nu va fi nevoită să-și schimbe religia, țara nu-și va schimba religia. Ea nu va trebui să-l considere pe el, fiindu-i soț, superiorul ei. Nu va fi prinț consort. El e al doilea născut între fii, așa că e obișnuit să fie pe locul al doilea. Și, poate lucrul cel mai bun, arhiducele nu-și va schimba religia, își va practica credința în taină, va fi o capelă la fiecare palat regal, iar un preot va călători împreună cu el. Acesta va ține liturghia, dar nu va forța pe nimeni să ia parte la ea. Noi vom arăta, cum și trebuie, în această țară care a fost papistașă, apoi protestantă, apoi papistașă, apoi iar protestantă, schimbându-se iar și iar după conducătorul ei, că putem să trăim în armonie. Că există doar un Dumnezeu, dar mai multe feluri de a vorbi. Că voia lui Dumnezeu este să ne iubim unii pe alții. Nicăieri nu spune Isus că trebuie să ne persecutăm unii pe alții până la moarte. Nici un pasaj din Biblie nu cerea moartea lui Jane; nici o lege a oamenilor și nici Dumnezeu nu cere să fim întemnițați.

Dar eu nu mă las ispitită de perspectiva strălucitoare pe care o oferă verișoara mea, Elisabeta. Dacă aș fi liberă, nu mi-aș pierde nici o clipă cu asta. Elisabeta convinge Consiliul că are de gând să se căsătorească cu arhiducele. Pe mine nu m-ar convinge în ruptul capului că va pune un alt bărbat în locul lui Robert Dudley; dar membrii Micului Consiliu sunt teribil de ușurați de această soluție pentru moștenire, și apoi, ca să-i amăgească mai mult, ea le cere părerea și sfatul.

Face lucrul acesta mai mult ca să-i mulțumească pe nobili și pe cei din Camera Comunelor, care i-au cerut anul trecut să numească

un succesor şi au stăruit ca acesta să fie un protestant legitim – sora mea, Katherine. Iar acum Elisabeta, ca un şarlatan de la bâlci, care face monedele de aramă să iasă din buzunarele celor creduli, spune că le-a ascultat sfatul de-a se căsători, că are de gând să se mărite cu un papistaş habsburg, că perechea fericită (fără îndoială) va aduce pe lume un prunc la bătrâneţe, aşa că ea nu trebuie să o numească nici pe Maria, regina Scoţiei – prizonieră pe insula ei –, şi nici pe Katherine – închisă cu sir Owen. Dar Elisabeta poate să promită că o să aibă un copil, un frumos fiu, care va fi nepotul Sfântului Împărat Roman şi al lui Henric al VIII-lea şi toată lumea poate să se bucure că iubirea a putut, acolo unde ura n-a reuşit, să-i facă pe papistaşi şi pe protestanţi să trăiască din nou în armonie, iar toată lumea poate să fie fericită – mai puţin, desigur, eu, Katherine şi Maria, regina Scoţiei. Noi trei vom rămâne în temniţă pentru totdeauna şi vom fi (cu toată speranţa) uitate.

Crâmpeiele şi vorbele cu iz de bârfă vin de la Londra şi pleacă mai departe – în întregul regat. Chiar dacă Elisabeta, regina, pare să fie pregătită şi doritoare să se mărite de dragul ţării, chiar dacă l-a convins pe Sfântul Împărat Roman că îl va lua de soţ pe fratele lui, consiliul e împărţit şi, folosindu-se de nesiguranţa lor drept scut, Elisabeta îşi ascunde hotărârea de a trăi şi a muri necăsătorită. Vărul ei, Thomas Howard, ducele de Norfolk, spune că nu ar fi nici un pericol pentru regat, ci doar câştiguri în urma căsătoriei cu prinţul cel puternic, iar credinţa lui nu e o piedică. Arhiducele a făcut atâtea oferte şi a promis atât de multe, încât putem să trecem cu vederea că soţul reginei e un papistaş, care asistă la liturghie în privat. Lucrurile nu stau chiar aşa, spun ceilalţi din Consiliu: Francies Knollys, protestantul neclintit, Robert Dudley, susţinătorul neclintit al neamului Dudley. Nobilii protestanţi, sir William Herbert, conte de Pembroke şi sir William Parr, marchiz de Northampton, îşi unesc glasurile, avertizând-o pe regină că ţara nu va tolera un soţ papistaş, nu va bea în sănătatea fiului pe jumătate papistaş din leagăn. Robert Dudley lasă să se înţeleagă şi că un moştenitor străin nu e o idee prea atrăgătoare. Cineva îi spune reginei că e urât, că toţi habsburgii au bărbia teribil de ascuţită; chiar vrea să se căsătorească cu un bărbat care seamănă cu o veveriţă?

Chiar înainte de Crăciun, Elisabeta îi trimite mesaj Sfântului Împărat Roman, spunându-i, în sfârşit, că nu se poate căsători cu fratele lui, arhiducele Charles. Desigur, întregul neam habsburg e peste măsură de jignit, şi întreaga lume papistaşă o priveşte pe Elisabeta drept neclintită şi pe veci eretică. Ar fi fost mai bine pentru noi toţi dacă nu s-ar fi angajat în această şaradă, pretinzând că doreşte să se căsătorească. Acum ne consideră perfizi. Francezii, care persecută orice protestant din regatul lor, sunt printre cei mai jigniţi, iar Elisabeta, din nou, nu are moştenitor, cu excepţia reginei Mary cea deposedată de tron şi întemniţată şi a bietei mele surori, aflate tot în temniţă. Ne-am întors în punctul unde părem să fim tot timpul – la joaca cu moştenirea tronului, astfel încât Elisabeta să rămână liberă să-l iubească pe Robert Dudley.

[94] Palatul Greenwich, Primăvara anului 1568

Sir Owen Hopton, noul temnicer al lui Katherine, îi scrie lui William Cecil, implorându-l să trimită un doctor de la Londra la Suffolk. Sora mea, care e pe zi ce trece mai slăbită din pricina înfometării, este grav bolnavă acum.

Dr. Symondes a fost trimis s-o vadă pe doamna, scrie Cecil cu diplomaţie, fără să menţioneze cine a luat hotărârea costisitoare de a-l trimite pe cel mai bun doctor din Londra la sora mea. *Dar aceasta nu este prima lui vizită şi nu trage prea mari speranţe. Ar trebui să ne rugăm pentru sufletul ei.*

— Trebuie să merg la ea, îi spun bunicii vitrege. Trebuie să-i scrii lui Cecil şi să-i ceri permisiunea să-i fiu alături. Nu va refuza. Ştie că nu se poate să moară singură. Trebuie să merg.

Ea e palidă de nelinişte.

— Ştiu. Ştiu. O să-i scriu, poţi să-i scrii şi tu şi trimitem de îndată scrisorile.

— Pot să pornesc fără îngăduința lui? Pot să plec acum?

Ea își frânge mâinile.

— Nu îndrăznim, spune. Dacă regina aude că ți-am dat voie să pleci din casa mea fără știrea ei, o să te ia de lângă mine și cine știe unde o să te ducă?

— E pe moarte! spun cu glas egal. Nu îmi este îngăduit să-mi iau adio de la sora mea, care e pe moarte? Ultima din familia mea?

Îmi întinde o foaie de hârtie.

— Scrie, spune ea răspicat. Și vom pleca de îndată ce ni se îngăduie.

Nu ni se îngăduie. Primim o legătură de scrisori, venite din oficiul lui William Cecil. Deasupra, a pus un răvaș scris cu o mână sigură. *Mă tem că, și dacă ați fi pornit de îndată, ați fi ajuns prea târziu. Lady Katherine a murit.*

Mă uit la bunica mea vitregă de parcă nu-mi vine să cred că o astfel de veste poate fi dată atât de scurt. Nici un cuvânt compătimitor, nici un cuvânt care să recunoască tragedia pierderii unei tinere, de doar douăzeci și șapte de ani. Sora mea. Sora mea cea frumoasă, veselă, iubitoare, cu sânge regal.

Bunica mea desface panglica cu care sunt legate hârtiile și spune:

— E o descriere a ultimelor ore din viața ei. Dumnezeu s-o binecuvânteze, copil frumos. Vrei să ți-o citesc?

Mă cațăr pe locul de la fereastra camerei ei.

— Te rog, spun fără vlagă.

Mă mir că nu plâng, apoi îmi dau seama că mi-am petrecut întreaga viață la umbra eșafodului. Nu m-am așteptat vreodată ca vreuna dintre noi să supraviețuiască sub conducerea neamului Tudor. Bunica mea netezește hârtia de pe genunchi și-și drege glasul:

— Spune că s-a pregătit să moară, în timp ce toți din casă o implorau să lupte pentru viața ei. Nu a fost singură, Mary, lady Hopton, a fost cu ea și i-a spus că, cu îndurarea Domnului, va trăi. Dar ea a zis că Domnul nu mai vrea să trăiască și că trebuie îndeplinită voia Lui, nu a ei.

Aruncă o privire spre mine, ca să vadă dacă nu cumva găsesc toate lucrurile acestea de neîndurat. Știu că par calmă; nu simt altceva decât o deznădejde care mă îngheață.

— Dimineaţa devreme, când abia se lumina de ziuă, a trimis după sir Owen Hopton şi l-a rugat să preia nişte mesaje din partea ei. A rugat-o pe regină să o ierte că s-a căsătorit fără permisiune, a spus: *Fiţi îndurătoare cu copiii mei şi nu-i blamaţi pentru greşeala mea.*

Bunica îşi ridică din nou privirea către mine. Îi fac semn să continue.

— I-a cerut reginei să fie îndurătoare cu Lord Hertford, soţul ei, şi a zis: *Ştiu că moartea mea va fi o veste cumplită pentru el.* A cerut să fie eliberat şi i-a trimis inelul ei de logodnă, un diamant ascuţit şi o verighetă cu cinci zale.

— Mi-o amintesc, o întrerup eu. Mi-a arătat-o. A ţinut-o mereu la ea.

— I-a fost înapoiată, împreună cu un inel de doliu.

Glasul bunicii se sparge.

— Biata fată. Biata fată dulce şi frumoasă. Ce tragedie! Scrie aici că l-a rugat să fie - *aşa cum i-am fost eu lui o soţie iubitoare şi credincioasă, să le fie el un tată bun şi iubitor copiilor mei.* Scrie aici că a cerut să fie făcut inelul de doliu cu portretul ei cu câteva luni în urmă - ştia că e pe moarte. L-a gravat pentru el.

Acum m-am aplecat, pe scaun, cu chipul sprijinit de genunchi, ghemuită ca un copil îndurerat, acoperindu-mi ochii cu mâinile. Aproape că mi-aş acoperi şi urechile să nu mai aud ultimele cuvinte iubitoare ale surorii mele. Simt că mă cufund adânc în durere.

— Ce scrie? întreb. Ce scrie pe inel?

— *Cât am fost în viaţă - a ta.*

— Atât? întreb.

Cred că am ajuns la fundul oceanului de tristeţe. Apele par să se fi închis deasupra mea.

— Scrie că au tras clopotele pentru ea şi că sătenii s-au rugat pentru însănătoşirea ei.

— Mie mi-a lăsat ceva scris?

— A spus: Adio, soră dragă.

Aud cuvintele pe care Jane i le-a spus lui Katherine, pe care Katherine mi le spune mie acum. Dar eu nu mai am pe cine să binecuvântez. Acum, că s-a dus Katherine, nu mai am nici o soră. Sunt orfană şi singură.

— Apoi a spus: *Doamne, Isuse, primeşte duhul meu*, şi-a închis ochii cu mâna ei şi ne-a părăsit.

— Nu ştiu cum pot să îndur asta, spun încet.

Mă împing către marginea scaunului şi cobor pe podea.

— Chiar nu ştiu cum să îndur asta.

Bunica îmi ia mâinile într-ale ei, dar nu mă strânge în braţe. Ştie că durerea pe care o simt este mult, mult peste aceea care poate fi alinată atât de uşor.

— Domnul a dat şi Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat, îmi spune ea.

Desigur, verişoara noastră, regina, îi oferă lui Katherine o înmormântare magnifică. Tare mult îi plac înmormântările, mai ales când e vorba despre familia ei! Katherine e îngropată la biserica din sat, la Yoxford, departe de casă, departe de locul unde odihneşte mama ei, departe de capela familiei soţului ei; dar Elisabeta porunceşte curţii să poarte doliu şi reuşeşte să-şi pună pe chipul fals o expresie îndurerată. Şaptezeci şi şapte de oficiali îndoliaţi participă, din partea curţii, împreună cu un crainic şi servitori de la curte; blazonul lui Katherine e expus în biserică pe flamuri, fanioane şi banderole. Orice poate înflăcăra o prinţesă Tudor se înfăptuieşte pentru ea. Katherine, după moarte, e recunoscută şi onorată, pe cât a fost de persecutată şi ignorată cât timp a fost în viaţă.

Elisabeta nu-mi îngăduie să particip la înmormântare. Sigur că nu. Îşi iubeşte moştenitorii doar când mor înaintea ei. Ultimul lucru pe care-l doreşte e ca cineva să arate că, dacă sora mea Katherine a fost prinţesă Tudor, atunci şi sora ei cea mică este – şi e şi ultima din neam. Ultimul lucru pe care-l doreşte e o verişoară în viaţă, mai ales când ea o boceşte, în văzul lumii, pe una care tocmai a murit în cel mai convenabil mod cu putinţă. Bunica mea vitregă primeşte permisiunea să-şi ia adio de la Katherine acum, când e moartă, după ce nu i s-a permis acest lucru cât a fost în viaţă, iar ea pleacă şi se întoarce posomorâtă şi spune că tragedia vieţii ei e să îngroape copii.

Eu stau în camera mea, copleşită de durere. Abia pot să respir de îndurerată ce sunt de pierderea surorii mele şi din ură pentru regină. Abia mănânc: cei din casă trebuie să mă convingă să pun ceva în gură, măcar o dată pe zi. Cred că n-ar conta deloc dacă

aş muri, fiindcă nu am putut să-mi iau adio de la sora mea şi nu pot nici să îngrijesc de copiii ei. Nu pot să fiu cu soţul meu şi nici să îngrijesc de copiii lui. Elisabeta m-a făcut la fel de singură ca ea, un copil singur ca şi ea, orfană ca şi ea. Cred că inima ei trebuie să fie la fel de mică pe cât e a mea, imaginaţia ei trebuie să se fi oprit la vârsta pe care o avea când a murit mama ei şi nimeni nu ştia cine e ea. Se poate să fiu mică, dar nu sunt - aşa cum e ea - meschină până la moarte.

Cred că nici n-o să mă dau jos din pat până când bunica bate la uşă şi spune:

— Avem un vizitator. Nu vrei să vii în sala de primiri şi să vezi cine a venit la tine?

— Cine? întreb morocănoasă, fără să ridic capul de pe pernă.

Bagă capul pe uşă cu un mic zâmbet, primul pe care-l văd de o lună întreagă.

— Sir Owen Hopton, paznicul lui Katherine, a venit să te vadă. L-a dus pe băiatul lui Katherine, Thomas Seymour, la fratele şi bunica lui, la Hanworth. I-a dus verighetele şi mesajele lui Ned Seymour. Iar acum a venit să te vadă pe tine.

Dau aşternuturile deoparte şi sar din pat. Slujnica mea intră prin spatele bunicii cu rochia mea cea mică, mânecile şi gluga.

— Spune-i să aştepte, vin, zic eu.

Bunica mă lasă să mă îmbrac în grabă şi s-o urmez în sala de primiri. Un bărbat înalt, care arată obosit, stă în faţa ei, cu bereta într-o mână şi un pahar cu vin în cealaltă. Pe podea, lângă uşă, se află un cufăr şi o cuşcă înaltă, învelită. El lasă paharul cu vin şi bereta din mână şi face o plecăciune când intru, cu mâna pe inimă.

— Lady Mary, spune el. E o onoare.

Mă dau înapoi când îngenunchează în faţa mea, de parcă aş fi regină.

— Vă rog, ridicaţi-vă, spun.

— Îmi pare rău pentru veştile pe care vi le aduc, spune el ridicându-se, dar rămânând plecat, ca să-mi poată vedea chipul. Am învăţat s-o iubesc şi s-o respect pe sora voastră în scurtul timp cât casa mi-a fost binecuvântată cu prezenţa sa. Atât eu, cât şi soţia mea am fost foarte îndureraţi de moartea ei. Am fi făcut orice pentru ea. Orice.

Văd că am dat deoparte propria durere ca să-i răspund. Moartea unei prinţese nu e acelaşi lucru cu o pierdere personală.

— Înţeleg, spun. Ştiu că nu puteaţi face nimic s-o salvaţi.

— Am făcut tot ce ne-a stat în putere, spune el. Ne-am asigurat că poate să mănânce. Nu avea poftă de mâncare, dar noi i-am servit bucate din propria bucătărie, chiar dacă nu ni s-au dat bani de bunătăţi pentru ea.

Aproape că scrâşnesc din dinţi la gândul zgârceniei Elisabetei, dar îi zâmbesc.

— Sunt convinsă că ultima casă în care a stat a fost una bună pentru ea, spun. Şi, dacă o să ajung vreodată să trăiesc vremuri mai bune, nu voi uita cât aţi fost de mărinimoşi cu sora mea.

El clatină din cap.

— Nu, nu caut recompensă, spune el. N-am venit pentru mulţumiri. Când am cunoscut-o pe Katherine, am cunoscut o mare doamnă. A fost un privilegiu.

E o glumă amară să mă gândesc ce-ar fi făcut Katherine dacă ar fi ajuns să aibă însemnătate. Doar ea ar putea să înţeleagă o astfel de glumă posacă. Nu pot decât să dau din cap.

— V-am adus câteva din lucrurile ei, spune el. Soţul ei, contele de Hertford, a spus să vă aduc câteva cărţi de-ale ei, o Biblie şi nişte gramatici. Contele a spus că ar trebui să primiţi gramatica italiană, care i-a fost dedicată chiar de cel care-a scris-o surorii voastre mai mari, lady Jane Grey.

— Mulţumesc, spun eu.

— Şi v-am adus asta, spune el, ceva mai sfios.

Văd cum privirea bunicii se îndreaptă către cuşca din capătul încăperii.

— Doar nu e maimuţa! spune ea.

Pentru prima dată după mai multe săptămâni, simt că-mi vine să râd, chiar dacă nu se cuvine în împrejurările de faţă. Când toată lumea îşi va aminti de tragedia morţii surorii mele, eu îmi voi aminti şi de firea ei jucăuşă şi de farmecul ei. Faptul că executorul ei a umblat trist prin toată Anglia cu o cutie de cărţi şi un animal de companie într-o cuşcă este tipic pentru tânăra care a fost un amestec de mare pasiune şi capricii caraghioase.

— Ce ai pentru mine?

— Chiar *este* maimuţa, spune el, cu un ochi la bunica mea vitregă, care spune destul de tare cât să poată fi auzită:

— Nici gând!

— Chiar nu putem s-o ţinem la noi, iar ducesa de Somerset a spus că nu vrea s-o ţină la Hanworth.

— Iar eu n-o vreau aici! insistă bunica.

El dă la o parte învelitoarea de pe cuşcă şi iată-l pe Domnul Năsuc, cu chipul lui trist, ca întotdeauna, aşezat într-un colţ, ca un mic zeu păgân, tremurând din cauza întâmpinării glaciale. Jur că mă recunoaşte când mă vede şi vine plin de speranţă la uşă, făcând un mic gest cu degetele lui negre la vârfuri, ca şi cum ar răsuci o cheie.

— Ia uite, vă cunoaşte. N-a mai vrut să iasă de când a murit stăpâna lui, spune sir Owen încurajator. Se stinge de dorul ei ca un creştin.

— Prostii, se aude dinspre tronul pe care stă bunica, dar nu-mi interzice să deschid cuşca, iar Domnul Năsuc - un Domn Năsuc mai bătrân şi, cred, mai trist - face un salt afară şi-mi sare în braţe.

— Aş putea să-l păstrez? mă întorc eu către ea.

— Voi, fetele! spune ea, ca şi cum Jane, Katherine şi cu mine am fi copii încă şi ne-am ruga să primim animale de companie nepotrivite.

— Te rog! spun eu, auzind glasul lui Katherine în vocea mea. Te rog, n-o să deranjeze, îmi dau cuvântul.

Îmi amintesc de o zi însorită, în dormitorul lui Jane, când Katherine a refuzat să-l dea afară şi a minţit în legătură cu păduchii lui.

— Bine, păstrează-l, spune ea cu indulgenţă. Dar să nu rupă ceva sau să facă murdărie în apartamentul meu.

— O să-l ţin curat şi îngrijit, îi promit eu.

Simt cum îmi strânge tare degetul mare în mânuţa lui, ca şi cum am bate palma în semn de înţelegere.

— L-a iubit tare mult.

— Avea o inimă iubitoare, spune sir Owen. Avea o inimă tare iubitoare.

Cineva i-a tivit jacheta cu o panglică neagră, aşa că şi el ţine doliu după femeia care l-a iubit. Ochii lui trişti mă privesc, iar eu îl strâng în îndoitura braţului.

— Ce s-a ales de pisica şi câinele ei?

Capul lui plecat se apleacă şi mai mult.

— Pisica e bătrână acum şi trăieşte în curtea grajdurilor, la noi. Nu sunt credincioase, ştiţi asta. Nici nu m-am gândit s-o prind şi s-o aduc.

— Nu, spune repede bunica. Chiar că nu. Nu ne trebuie încă o pisică.

— Iar mopsul, micuţa Jo... şovăie el.

— N-aţi adus-o şi pe ea?

— Din păcate, n-am putut, spune el.

— De ce? întreb, dar cred că ştiu răspunsul.

— N-a plecat de lângă patul lui lady Katherine în ultimele ei zile. Nu s-a dezlipit de ea, n-a mâncat. A fost o mică minune. Doamna a spus să punem carnea pentru ea pe podea, în camera ei. A văzut căţeluşa; n-a uitat de ea, nici măcar atunci când se pregătea să se întâlnească cu Domnul.

— Continuă, spun.

— A dormit la picioarele patului şi, când doamna şi-a închis singură ochii, a scos un mic sunet, ca un scâncet, şi şi-a pus capul pe picioarele doamnei.

Bunica mea îşi drege glasul, ca şi cum n-ar mai putea răbda scena sentimentală.

— Chiar aşa? întreb eu.

— Chiar aşa, spune sir Owen. A trebuit să luăm trupul, înţelegeţi, apoi să-l îmbălsămăm şi să-l punem în sicriu de plumb. Totul a fost făcut aşa cum i se cuvine unei prinţese, ştiţi.

Ştiu. Cine să ştie mai bine decât mine?

— Căţeluşa a venit în urma trupului, ca o rudă îndoliată, iar noi eram prea îndureraţi s-o alungăm, sincer să fiu. Nu am vrut să fim lipsiţi de respect, nu faţă de lady Katherine, Dumnezeu ştie. Dar ea întotdeauna îi permitea căţeluşei să alerge după ea peste tot, aşa că am lăsat-o să vină, chiar dacă stăpâna ei murise. În ziua înmormântării, dricul era frumos, demn, acoperit cu pânză neagră şi aurie, aşa cum se cade, iar crainicul mergea înainte şi în spate veneau şaptezeci şi şapte de curteni îndoliaţi, toţi cei din casa mea şi mulţi, mulţi localnici şi mici nobili de mai departe. Şi doamna era acolo; totul a fost făcut foarte frumos, face el o plecăciune către bunica mea. Toată lumea a mers în urma dricului până la capelă, iar căţeluşa a venit şi ea, chiar dacă nimeni

n-a băgat-o de seamă atunci, în mulţimea de oameni, cu crainicul, cu flamurile, cu onorurile de la curte şi toate celelalte. N-aş fi permis asta dacă aş fi observat, dar, să vă spun adevărul, eram atât de îndurerat ca şi cum mi-ar fi fost fiică – fără să fiu lipsit de respect – n-am uitat de rangul ei. Dar a fost cea mai frumoasă doamnă pe care am slujit-o vreodată. Nu mă aştept să mai văd vreuna ca ea.

— Da, da, spune bunica mea vitregă.

— A fost depusă întru odihnă în capelă, iar pe mormânt i-a fost pusă o piatră funerară frumoasă, iar flamurile şi fanioanele au fost expuse de jur împrejur, apoi toată lumea a plecat acasă după ce s-au spus rugăciunile şi au binecuvântat-o. Nimeni nu s-a rugat pentru sufletul ei, precizează el, cu un ochi la ruda protestantă neclintită. Acum ştim cu toţii că nu există purgatoriu. Dar ne-am rugat toţi să ajungă în rai şi să nu mai sufere, apoi am plecat acasă. Dar căţeluşa nu s-a întors cu noi. A rămas singură în capelă, mititica. Şi nimeni, nici măcar băiatul de la grajduri care o îndrăgea mult, n-a putut s-o clintească de acolo. I-am întins o bucată de pâine ca să vină, chiar şi carne. Nu a vrut să mănânce nimic. I-am legat o bucată de sfoară în jurul gâtului şi am tras-o de acolo, dar ea şi-a scos-o de la gât şi s-a întors în capelă să doarmă pe piatra de mormânt, aşa că am lăsat-o. A închis ochii şi şi-a ascuns nasul cu laba, ca şi cum jelea. Iar dimineaţa, sărăcuţa, era nemişcată şi rece, ca şi cum ar fi ales să nu trăiască fără stăpâna ei.

Mă uit la bunica şi văd că îşi strâmbă gura în felul în care ştiu că o fac şi eu. Îmi muşc buzele pe dinăuntru ca să nu plâng moartea bietei căţeluşe, ca să nu plâng moartea surorii mele, ca să nu plâng ruina casei mele, toate fără nici un motiv, fără cel mai mic motiv.

Rămânem cu toţii în tăcere o clipă, apoi sir Owen spune:

— Dar cânepariі urmează să ajungă, sunt în car, spune el, dintr-odată vesel.

— Nu şi cânepariі lui Janey Seymour!

— Copiii lor sau, poate, copiii copiilor lor, spune el. I-a lăsat să-şi facă cuib şi să se înmulţească, aşa că a trebuit să dăm câţiva, dar am şi păstrat unii, aşa cum a cerut ea. Dar am o colivie frumoasă plină de cânepari cântători pentru dumneavoastră, vine după mine, în car.

[95] The Minories, Londra, Primăvara anului 1568

Bess St. Loe, prietena familiei noastre şi, ocazional, aliată, a obţinut o victorie anul trecut, ceea ce mă face să zâmbesc ori de câte ori mă gândesc la ea. Mătuşa Bess şi-a îngropat cel de-al treilea soţ şi a păşit, în postura de mare moştenitoare, pentru a patra oară către altar – dar, de data asta, s-a depăşit pe sine – prinzându-l în plasă pe George Talbot, conte de Shrewsbury, iar acum e cea mai bogată femeie din Anglia, depăşită doar de regină, stăpână peste aproape întreaga regiune Midlands a Angliei.

Ar fi nevoie de o femeie scundă mai tristă decât mine ca să nu râdă în gura mare de prefacerea pe care a suferit-o mătuşa Bess. Odinioară era o prietenă şi un fel de parazit la Bradgate, iar acum e contesă. Mătuşa Bess, născută săracă şi rămasă văduvă de tânără, bucurându-se de favorurile mamei, a devenit acum o femeie importantă, cu ajutorul simţului ei ascuţit pentru pricopseală şi al căsătoriei. Desigur, mă gândesc că norocul ei mi-ar putea fi de ajutor. O proprietară de pământuri cum e mătuşa Bess, cu mii de case la ordinele ei şi acri întregi de ferme şi sate, ar putea să mă găzduiască într-una dintre ele cu mare uşurinţă. Regina are încredere în ea; ar putea să garanteze că nu voi fugi şi nu voi complota cu spaniolii şi nu aş face nici unul dintre lucrurile de care regina pretinde că se teme ca să mă ţină prizonieră. Dacă mătuşa Bess ar pune o singură vorbă pentru mine (deşi nu uit că nu a spus nimic pentru sora mea, Katherine), atunci aş putea să devin o chiriaşă liberă aproape de Wingfield manor, castelul Tutbury sau Chatsworth House sau oricare alta dintre jumătatea de duzină de case aflate în proprietatea ei. Dacă mi-ar fi proprietăreasă, nu aş avea nevoie de paznic, aş elibera-o pe bunica mea vitregă de datorii şi de dizgraţia mânioasă a Elisabetei, eu aş fi departe de Londra şi aproape uitată şi aş putea să fiu liberă.

Îi spun bunicii vitrege că mă gândesc că Bess ar putea să-i vorbească reginei despre mine și ar putea să se ofere să mă găzduiască, iar ea mă încurajează să-i scriu noii contese și să-i cer să se folosească de influența ei asupra reginei – fiindcă e încă doamnă de onoare, chiar dacă acum are un rang mult mai înalt. Cred că o casă, o căsuță cât de mică într-un sat mic, ar fi un izvor de fericire pentru mine. Aș putea să-i aduc pe copiii lui Thomas Keyes să stea cu mine, chiar dacă n-aș putea să-l văd niciodată pe el. Iar Domnului Năsuc i-ar plăcea mult o livadă, sunt sigură.

[96] Castelul Grimsthorpe, Lincolnshire, Vara anului 1568

Elisabeta, verișoara noastră, face față atât de bine la pierderea surorii mele, încât curtea iese din doliu după o lună, iar sărbătorile pricinuite de ziua de 1 mai sunt dintre cele mai vesele din câte s-au organizat vreodată. Își revine atât de bine după neliniștea provocată de verișoara ei, Maria, regina Scoției, care este încă întemnițată, că începe să facă schimb de scrisori cu cel care o ține prizonieră și îl păzește pe băiețelul ei, Lord Moray – fratele vitreg trădător al reginei Scoției. Când Elisabeta aude că a deschis tezaurul regal și vinde faimoasele giuvaiere ale Mariei celui care oferă mai mult, trece peste prețioasa-i neliniște și face o ofertă. Trădarea lui nemaivăzută și furtul de la sora sa vitregă, regina numită, n-o mai neliniștesc pe Elisabeta, care plătește mai mult decât oricine ca să câștige licitația pentru un colier cu șase rânduri de perle. Mă gândesc la Maria, întemnițată la castelul Lochleven, așa cum sunt și eu ținută în casa bunicii mele la Grimsthorpe, și mă gândesc ce gust amar trebuie să simtă când află că verișoara despre care credea că o s-o salveze a făcut o înțelegere cu temnicerul ei și acum îi poartă perlele.

Dar verișoara mea, Maria, nu-și pierde vremea gândindu-se la probleme și jelind pruncii pierduți. Mai târziu, în luna mai,

aflăm că a evadat din temniță, a evadat ca o femeie mânată de cel mai disperat curaj, iar eu mă gândesc – aș vrea să am curajul și banii și prietenii care să mă ajute să fac la fel. Maria vâslește pe lac, îmbrăcată în paj, strânge oștire și îl provoacă la luptă pe fratele ei vitreg ipocrit. Elisabeta ar trebui să îi trimită o oștire ca s-o ajute – așa cum a promis în gura mare că va face – dar nu-i trimite decât urări de bine, care nu au efect. Regina Scoției e înfrântă. A fost ultima ei încercare, iar acum a fugit și nimeni nu știe unde se află.

Trebuie să fie undeva, în sălbăticie, prin Scoția. Bătălia s-a purtat lângă Glasgow, în vest, într-un loc pe care ea nu-l cunoaște și unde nu are prieteni. Soțul și cel mai mare aliat al ei, Bothwell, a dispărut. Verișoara ei, Elisabeta, nu face nimic s-o ajute. Maria e singură. Nu primim nici o veste zile în șir, apoi am auzit că a străbătut aproape cincizeci de kilometri călare după înfrângere, cincizeci de kilometri, noaptea, prin hârtoape, în întuneric. A găsit o ascunzătoare sigură, o abație unde regina și credința ei sunt iubite. Dacă englezii i-ar veni acum în ajutor, lucrurile s-ar putea încă schimba într-o clipă. Maria și-ar putea recâștiga tronul; Elisabeta ar putea avea o verișoară frumoasă drept regină vecină din nou.

Noi știm lucrul acesta, chiar și bunica mea vitregă și familia ei și eu, exilați de la curte, în casa bunicii de la Grimsthorpe, în Lincolnshire, știm asta, fiindcă întreaga țară știe că Maria a cerut sprijinul Elisabetei și i-a trimis un dar. E un obiect atât de puternic, încât Elisabeta nu poate refuza. Este vorba de inel, inelul cu diamant pe care Elisabeta i l-a dăruit cu cinci ani în urmă, când i-a jurat iubire și prietenie eternă și a spus că Maria trebuie să trimită după ea la nevoie și că niciodată nu-i va greși.

Urmăresc această poveste – toată lumea urmărește această poveste – ca și cum ar fi un basm care-ți taie răsuflarea, tipărit pe hârtie și vândut de cântăreții de balade. E o poveste irezistibilă, despre o regină măreață, care jură s-o ajute negreșit pe alta ca ea, iar acum promisiunea e invocată. Abia aștept să aud unde e Maria. Abia aștept să aud ce urmează să facă.

Cred că Elisabeta trebuie să-i trimită ajutoare. Ar fi trebuit să-i trimită o oștire care s-o susțină încă de când a fugit din temniță. Dar acum, vara noastră e liberă și lipsită de apărare,

acum îi trimite Elisabetei inelul care îi va aduce negreşit ajutorul. Elisabeta trebuie să-şi respecte promisiunea făcută în văzul tuturor, trebuie s-o salveze pe verişoara noastră, regina.

Nu se aude nici o veste despre vreun ajutor special trimis Scoţiei. Dar, desigur, Elisabeta ar putea să trimită bani în secret, fără să spună cuiva. Cu siguranţă, nu se adună oştire, căci am fi aflat despre asta, chiar şi aici, la ţară. Cred că se poate ca Elisabeta să întrunească Micul Consiliu şi să-i convingă că trebuie s-o sprijine pe regina Scoţiei, astfel încât Maiestatea Sa, regina, să nu fie cumva ameninţată. Cred că se poate să întrunească Parlamentul şi s-o numească pe Maria moştenitoare – să facă, în sfârşit, pasul acesta – astfel încât scoţienii să vadă că n-au voie s-o atace pe ruda şi moştenitoarea Elisabetei, că e în interesul lor s-o urce înapoi pe tron, astfel încât Maria să-i poată trece titlul fiului său, iar tronurile Angliei şi Scoţiei să fie, în sfârşit, reunite.

Se aud zvonuri că francezii o vor răpi de pe coasta Scoţiei. E ruda lor şi e deznădăjduită. Şi, dacă o salvează ei înaintea noastră, iar regina Scoţiei se află pe mâni franceze, cum o să mai fie Anglia ferită de atac? Nu se va căsători ea din nou cu un mare prinţ şi-şi va recâştiga regatul, amintindu-şi că verişoara ei, Elisabeta, a fost necredincioasă şi nu şi-a respectat jurământul, a fost un aliat pe care nu te poţi baza, o rudă trădătoare? Nu-i va considera pe englezi drept inamici necredincioşi? Nu va lua tronul cu forţa, dacă nu i-a fost oferit de drept?

Totul e în favoarea salvării verişoarei noastre de către Elisabeta şi a repunerii sale pe tron. Motivele pentru care ar face asta sunt puternice. Nu există argumente serioase pentru alte acţiuni. În calitate de rudă, de regină, după ce şi-a dat cuvântul sfânt, Elisabeta trebuie s-o ajute pe Maria. Nu poate să refuze.

Dar tot nu auzim nimic. Îi scriu mătuşii Bess de capul meu, întrebând-o dacă, la momentul potrivit, n-ar vrea s-o întrebe pe regină dacă aş putea fi eliberată şi lăsată să trăiesc într-una dintre casele ei. Îi cer asta în numele iubirii pe care ştiu că i-a purtat-o mamei şi pe care i-a promis-o surorii mele. Şi-i cer şi veşti. Ştie ce se întâmplă cu verişoara mea, regina Scoţiei, o să fie salvată? Are vreo noutate?

Înainte să primesc un răspuns la scrisoare, bunica mea vitregă intră în camera mea, unde citesc în latină cu o doamnă de onoare, spunându-mi:

— N-o să ghiceşti ce s-a mai întâmplat.

Sar de pe scaun, speriată dintr-odată. Nu m-am aşteptat niciodată la veşti bune în viaţa pe care am trăit-o.

— Ce e?

— Maria, regina Scoţiei, a traversat Solway Firth, a plecat din Scoţia, a ajuns în Anglia şi i-a scris o scrisoare deschisă Elisabetei, spunând că se aşteaptă să fie dusă înapoi în Scoţia de îndată, cu o oştire engleză care s-o ajute.

Cred că ar trebui să fiu încântată. E încă o mişcare curajoasă, sclipitoare. Maria îi forţează mâna Elisabetei. Elisabeta nu se poate eschiva, ca întotdeauna, când verişoara noastră e atât de hotărâtă. Dar nu mă simt exaltată; mi-e groază.

— I-a răspuns regina?

Bunica e veselă.

— Soţul meu, Richard, e la Greenwich, la curte, şi spune că Elisabeta şi Cecil stabilesc termenii. Elisabeta zice că Maria trebuie să se întoarcă în Scoţia cu o oştire puternică. Scoţienii trebuie să ştie (toată lumea trebuie să ştie) că nu pot da o regină jos de pe tron. William Cecil e de acord, deci Micul Consiliu va fi de acord. Nimeni nu va îngădui ca o regină să fie detronată de cineva ca John Knox, chiar la uşa noastră. Parlamentul va trebui să aprobe ajutorul şi va trebui strânsă oştire. Regina Maria va fi trimisă acasă, la Edinburgh, iar Elisabeta va trebui să trimită oştire să lupte pentru ea.

— Va face asta?

— A mai făcut-o şi altă dată. A trimis oştire în Scoţia, împotriva regentului catolic. A câştigat acea bătălie. Ştie că poate fi făcut acest lucru.

Bunica mea vitregă cade pe gânduri.

— Şi, oricum, nu se va ajunge la asta. Lorzii scoţieni nu-şi doresc o bătălie cu Anglia. Jumătate dintre ei sunt plătiţi de noi, oricum. Dacă Elisabeta şi Cecil strâng oştire, scoţienii vor şti că trebuie să-şi primească regina înapoi şi să facă pace cu ea. Pe Bothwell nu puteau ei să-l tolereze; mulţi dintre ei chiar o iubesc cu adevărat pe regina Maria.

— Mi-ar plăcea s-o ştiu liberă, spun. Ştiu că e papistaşă şi, probabil, păcătoasă, dar mă bucur că a scăpat de la castelul Lochleven şi e liberă, orice s-ar întâmpla de acum înainte. Mă gândesc adesea

la ea: la fel de frumoasă ca sora mea, Katherine, apropiată de vârsta ei și-mi place să cred că măcar ea, dintre toate verișoarele, e liberă.

Există o verișoară Tudor care nu se bucură de libertatea reginei Maria. Verișoara noastră, Margaret Douglas, răzbunătoare ca o harpie, se grăbește la curte, împreună cu soțul ei, contele de Lennox, amândoi în straie de doliu, negru complet, după fiul lor, acel pierde-vară Henry Stuart, Lord Darnely, ca să se arunce la picioarele Elisabetei, în lacrimi: trebuie să se facă dreptate pentru fiul lor. Regina Maria e ucigașa lui, trebuie să fie trimisă înapoi în Scoția încătușată, trebuie judecată pentru crimă. Elisabeta trebuie s-o aresteze, trebuie arsă pentru crima de a-și fi ucis soțul.

Regina nu are răbdare cu vara ei. Darnley a plecat în Scoția când i-a cerut mama lui și a refuzat să se întoarcă în Anglia când Elisabeta i-a poruncit; ea nu va uita niciodată asta. A ridicat armele împotriva soției lui; am auzit cu toții că a ațintit un pistol încărcat spre pântecele ei, când era grea. El a fost, cu siguranță, victima lorzilor scoțieni, care-l urau; dar nu există nici o dovadă clară că regina Mary a fost implicată în complot. Și, oricum, verișoara Margaret ar trebui să fi învățat până acum că Elisabeta are o conștiință maleabilă. Oare cum își imaginează că a murit Amy Dudley?

Elisabeta îi explică, destul de blând, că scoțienii nu-și pot judeca regina, nimeni nu-și poate trimite regina unsă la judecată. La fel, nici Elisabeta nu are vreo putere asupra Marei. Sunt regine amândouă, iar Elisabeta nu poate s-o aresteze sau s-o întemnițeze pe Maria. Reginele fac legea, așa că sunt deasupra ei. E convinsă că Maria va putea să explice totul când o va întâlni pe soacra ei. Este o chestiune personală, între ele două. Pe scurt, nimănui nu-i pasă prea mult ce crede Margaret Douglas. Sincer, nu i-a păsat nimănui, niciodată.

Dar eu încep să mă simt tulburată, pe măsură ce zilele trec, fără vreun răspuns de la mătușa Bess, contesa de Shrewsbury, cu titlul de-acum și fără vreo veste de la curte cum că ar urma să fiu mutată în altă parte. Mă simt tulburată că încă sunt prizonieră,

ţinută de bunica vitregă şi, în acelaşi timp, regina Maria se află sub protecţia lui sir Francisc Knollys, la castelul Carlisle. Elisabeta nu pare să aibă vreo acuzaţie la adresa vreuneia dintre noi, verişoarele ei; cu toate acestea, suntem amândouă întemniţate încă. Crede că poate să ne ţină pe amândouă închise până murim de disperare, cum i s-a întâmplat lui Katherine?

Elisabeta îi trimite Mariei nişte veşminte; nu are decât costumul de călărie pe care-l purta când a evadat. Dar, când deschid pachetul, găseşte aproape nişte zdrenţe; două cămăşi rupte, două bucăţi de catifea neagră, două perechi de pantofi, nimic mai mult.

— De ce ar jigni-o pe verişoara ei, regina Scoţiei? mă întreabă bunica. De ce s-o trateze atât de dispreţuitor?

Privim amândouă taburetul pentru picioare zdrenţăros şi cele două tapiserii destrămate, care sunt bunurile mele de atâta vreme, cupa uzată pe care mi-a trimis-o Elisabeta.

— Ca s-o avertizeze, spun eu încet. Cum a avertizat-o pe Katherine, cum mă avertizează şi pe mine. Că, lipsite de favorurile ei, suntem sărace, suntem prizoniere. Se prea poate să spună că nu poate aresta altă regină, dar, dacă regina Maria e oaspetele lui Francisc Knollys şi nu poate să plece, atunci ce este, dacă nu prizoniera Elisabetei? Crezi că verişoara Maria înţelege acest mesaj? Că e prizonieră, la fel ca mine?

[97] Castelul Grimsthorpe, Lincolnshire, Vara anului 1568

Micul Consiliu se întruneşte la palatul Greenwich şi anunţă că Maria, regina Scoţiei, va fi supusă la judecată. Nu poate fi trimisă înapoi în Scoţia, cu oştirea engleză, fără să i se dovedească nevinovăţia. Trebuie să fie acuzată de uciderea soţului său, iar pedeapsa pentru uciderea unui soţ – un act de mică trădare, de vreme ce înseamnă întoarcerea împotriva ordinii naturale şi crimă, deopotrivă – este moartea prin ardere pe rug. În mod uimitor,

Elisabeta nu-i ceartă pe cei din Consiliu fiindcă nu sunt de acord cu ea – semn că sunt crainicii ei –, că spun ce nu îndrăzneşte ea să spună. Dar Elisabeta declară că Maria nu trebuie să vină la curte şi să-şi explice faptele, de la o regină la alta. Spune că ea şi Maria nu se pot întâlni, că reputaţia reginei Scoţiei e mânjită de zvonuri. Ideea că o femeie care se face vinovată de adulter nu-şi are locul la curtea Elisabetei ar fi hazlie, dacă n-ar fi atât de groaznică, fiindcă o priveşte pe ruda noastră, Maria. Cum să aibă parte de o audiere corectă, dacă nu are voie să vorbească? Şi dacă Micul Consiliu, acel cor inspirat de Elisabeta şi Cecil, spune că trebuie judecată pentru crimă fără să i se permită să se apere, atunci cei doi sigur au hotărât că e vinovată şi trebuie să moară.

Dar Maria e prea isteaţă pentru ei. Respinge bucăţile de catifea zdrenţuită şi pantofii vechi, le numeşte „o ofertă nesolicitată", iar sir Francisc, stânjenit, cu braţele pline de zdrenţe, spune că a fost vreo greşeală prostească a servitorilor de la garderobă. Maria spune că e regină: ea poartă hermină, are sânge regal. Nimeni n-ar trebui să-i trimită veşminte demne de un rang inferior celui de regină. Şi – la fel de important – nimeni nu poate s-o judece, e un monarh uns: doar Dumnezeu o poate judeca.

Elisabeta dă înapoi, repede şi cu grabă, cum doar Elisabeta poate. Îi scrie verişoarei ei că nu va fi un proces, fiindcă – desigur! – o regină nu poate fi dusă la judecată. E vorba de o investigaţie legată de purtarea fratelui vitreg al reginei Scoţiei, Lord Moray. Nu ea e acuzată, ci el. Vor cerceta să afle dacă se face vinovat de trădare, apoi o vor repune pe tron. O vor reabilita, apoi o vor urca înapoi pe tron. Va scăpa de scandaluri şi va putea să-şi recapete fiul.

— Va fi liberă, spun eu. Slavă Domnului că va fi, cel puţin, liberă.

În iulie, primesc, în sfârşit, un răspuns de la mătuşa Bess. Îmi scrie folosindu-şi pecetea cea nouă, un leu ridicat pe picioarele din spate. O privesc şi zâmbesc, apoi rup sigiliul. Îmi place să mă gândesc la mătuşa Bess având un leu ridicat în două picioare drept blazon, i se potriveşte.

Draga mea Mary, îmi pare rău că nu-ţi pot oferi un răspuns mai bun, fiindcă mi-ar plăcea să te găzduiesc în casa mea (în oricare dintre multele mele case!), pentru iubirea ce i-o port

mamei tale şi ţie, dragă Mary. Dar, înainte s-o întreb pe regină dacă aş putea să te găzduiesc, mi-a cerut să mă ocup de un lucru mai important decât să te ţin pe tine. Soţul meu, contele, şi cu mine trebuie să primim un oaspete – poate că ghiceşti pe cine? Şi trebuie s-o ţinem în siguranţă, departe de duşmani şi să-i urmărim scrisorile şi să raportăm tot ce face. Ne va fi oaspete, dar nu va pleca până nu o vom duce noi înapoi în Scoţia. Va fi oaspete, dar noi vom citi orice scrisoare din caseta ei şi vom descoperi tot ceea ce putem, apoi vom judeca după cum considerăm că e drept.
Vei fi ghicit de-acum pe cine voi avea sub supraveghere şi de ce nu te pot invita! Regina se încrede în soţul meu, contele, şi în mine s-o ţinem pe Mary, regina Scoţiei, în siguranţă sub supravegherea noastră până când regina va fi pregătită s-o ducă înapoi în Scoţia. Vom face lucrul acesta fără să greşim şi imaginează-ţi ce onoare şi cât de profitabil va fi pentru noi s-o găzduim pe regina Scoţiei şi s-o urcăm înapoi pe tron. După ce va pleca înapoi în Scoţia, o voi întreba cu plăcere pe regină dacă poţi fi eliberată şi lăsată să stai într-una dintre căsuţele noastre.

Arunc scrisoarea pe podea. Mă simt rău, ca în ziua în care Katherine a fost dusă în Turn, iar Elisabeta m-a pus să-i dau mănuşile.

— Nu va scăpa niciodată, prevestesc eu. Maria, regina Scoţiei, nu va scăpa niciodată. Elisabeta a prins-o în plasa ei, la fel ca pe mine. Amândouă vom muri în temniţă.

[98] Castelul Grimsthorpe, Lincolnshire, Crăciunul anului 1568

Crăciunul, la Grimsthorpe, e strălucitor şi geros, iar bunica mea vitregă se află la curte, aşa că-l sărbătorim în linişte, în absenţa ei. Am voie să mă plimb în grădină, până la grajduri şi

prin toată curtea castelului frumos, dar, când fulgii încep să cadă și aleile se înzăpezesc, nu pot merge prea departe. Nu mă deranjează să fiu prizoniera furtunilor de zăpadă, știu că va veni și dezghețul.

Bunica îmi trimite o scrisoare cu vești și un dar de Crăciun, o cupă de aur. Scrie cu mare grijă, astfel încât nici un spion să nu poată spună că ar conspira cu mine.

Am vești bune despre Ned Seymour, contele de Hertford, scrie ea, evitând să menționeze vreo pretenție că ar fi cumnatul meu. *A fost eliberat din închisoare și poate să trăiască liber în casa lui din Wiltshire, Wulf Hall. Fiii lui, Teddy și Thomas, rămân la bunica lor, la Hanworth, dar îi pot scrie tatălui lor și pot să-ți scrie și să primească scrisori de la tine. Știu că lucrul acesta te va bucura mult.*

Mă opresc din citit și mă gândesc la nepoțeii mei, băieții lui Katherine, și la tatăl lor, care e încă despărțit de ei, dar acum pot, cel puțin, să-și scrie. Elisabeta a devenit, cu adevărat, o regină monstruos de puternică. Stăm cu toții doar acolo unde ne permite ea să stăm.

Bunica îmi scrie cât se poate de clar că procesul care trebuia să investigheze trădarea fratelui vitreg al reginei Scoției a luat o cu totul altă întorsătură. Lord Moray a trimis, pentru cercetare, o casetă plină cu scrisori despre care se spune că dovedesc că regina și-a ucis soțul și a fost ibovnica adulteră a lui Bothwell. Nu fratele trădător e la proces, ci regina însăși – ceea ce Elisabeta a jurat că nu se va întâmpla niciodată.

Scrisorile nu par să fie scrise de mâna ei, îmi explică bunica cu diplomație. *Așa că lumea se îndoiește că ar fi ale ei.*

Eu sunt foarte sigură de asta. Îmi închipui că spionii lui William Cecil taie și desfac scrisori, ca niște școlari silitori, aplecați asupra cărților de școală, disperați să falsifice totul. Dar, în orice caz, Elisabeta nu are curajul să tragă o concluzie hotărâtă, așa că intrăm în noul an cu mine și regina Scoției încă întemnițate, fiecare în închisoarea ei, eu la Grimsthorpe, ea la castelul Bolton, îmbrăcată în straiele ei regale fine, după ce a insistat să-i fie trimise de la Lochleven, amândouă sperând să ne recăpătăm libertatea odată cu venirea primăverii.

Ea face mai mult decât să spere: îi scrie lui Filip al II-lea al Spaniei, pretinzând că e ținută prizonieră, fără motiv, de către Elisabeta. Lucrul acesta i-ar putea aduce libertatea, dar, cu siguranță,

îi va câştiga duşmănia lui William Cecil şi a protestanţilor. Spre deosebire de ea, eu nu am cui să-i scriu. Singura mea rudă cu sânge regal e şi singurul meu duşman: Elisabeta.

[99] Castelul Grimsthorpe, Lincolnshire, Primăvara anului 1569

Nu-mi vine să cred că a venit şi ziua aceasta, dar e primăvară, pământul s-a dezgheţat după iarnă, pâraiele curg pe lângă alei şi atât eu, cât şi verişoara mea întemniţată, Maria, regina Scoţiei, urmează să fim eliberate. Anotimpul care m-a chemat mereu cu glas de păsări cântătoare e cel în care voi putea păşi în libertate. Regina Maria urmează să se întoarcă în Scoţia şi să-şi reia tronul. Ancheta ei a fost dată uitării, iar Elisabeta ştie că nu poate să ţină o regină, care îi e şi verişoară, întemniţată fără un motiv întemeiat. Nici măcar pe mine nu mă va mai ţine în temniţă, iar eu nu-l am pe Filip al II-lea sau pe regii catolici care să vorbească în numele meu. Parcă Elisabeta şi-a dat seama de lucrul groaznic pe care-l făcea, parcă a văzut calea pe care o apucase. Dacă i-ar fi dovedit vinovăţia Mariei, ar fi trebuit s-o execute. Dacă ar fi continuat să mă ţină pe mine în temniţă, la nesfârşit, ce ar fi însemnat dacă nu o condamnare la moarte? Schimbătoare, temătoare, Elisabeta se răzgândeşte şi nu-şi mai ţine moştenitorii în temniţă, ci îi eliberează, în speranţa că Maria, aflată la Edinburgh şi eu, aflată departe, o vom deranja mai puţin decât dacă ne-ar ţine închise.

— Vei merge la sir Thomas Gresham, îmi spune bunica vitregă. O să-mi fie dor de tine, draga mea, dar mă voi bucura să te ştiu la Londra şi, când va fi un loc liber la curte, o să devii doamnă de onoare. Te vei întoarce la locul tău dinainte.

— Crede că o să mă întorc s-o slujesc? întreb eu, nevenindu-mi a crede.

Bunica râde.

— O să te întorci. E cel mai bun mod de a-i demonstra că nu eşti un pericol pentru ea, că nu-i eşti rivală. Aminteşte-ţi că propria ei soră a aruncat-o în temniţă, apoi a chemat-o la curte. Crede că poate să facă la fel cu tine.

— Dar voi fi liberă?

— Vei fi liberă.

Îi iau mâinile într-ale mele.

— Nu voi uita niciodată că m-ai luat la tine, îi spun.

— Asta nu-i nimic, spune ea încurcată. Nu uita că am luat şi blestemata aceea de maimuţă.

[100] Greshan House, Bishopgate, Londra, Vara anului 1569

Pornesc călare spre Londra prin cele mai bogate câmpii ale Angliei. De amândouă părţile drumului, păşunile au fost cosite de curând şi simt parfumul ameţitor al fânului proaspăt. Pe dealurile de dincolo de câmpii, oile stau împreună cu mieii graşi, sub supravegherea ciobănaşilor lipsiţi de griji. În lunca de la marginea râului, vacile pasc iarba grasă şi, când trecem pe lângă ele, la ceas de seară, vedem cum se apropie fetele cu găleţile pe cobiliţe şi cu scăunelele pentru muls.

Sunt atât de fericită să fiu în şa, că nu vreau să se termine călătoria, dar, în curând, trecem prin Bishopsgate şi vedem casa mare şi frumoasă construită de sir Thomas din averea câştigată sfătuindu-i pe cei din neamul meu, Tudor, cum să se pricopsească. Sir Thomas a fost cel care a prevenit-o pe regină să retragă banii nepotriviţi şi să facă alţii, sir Thomas a fost cel care a stat la Antwerp şi a apărat interesele negustorilor englezi în faţa celui mai important asociat în negoţ şi tot el a fost cel care a recomandat construcţia unei săli uriaşe în Londra, unde negustorii se pot întâlni să facă schimb de noutăţi, să-şi ateste licenţele şi monopolurile şi să se asocieze.

Ne oprim lângă casa lui frumoasă din Londra, aproape la fel de mare cât un palat, iar servitorii lui în uniformă deschid uşile duble şi eu intru. Nu mă întâmpină decât intendentul, care îmi face o plecăciune şi se oferă să mă conducă în apartamentul meu.

— Unde este sir Thomas? întreb eu, în timp ce-mi scot mănuşile de călărie şi i le dau doamnei de companie. Şi lady Gresham?

— Sir Thomas e bolnav, e în camerele lui, iar lady Gresham a ieşit, spune el, vădit încurcat de faptul că ei şi-au neglijat îndatoririle şi nu-mi arată respectul cuvenit.

— Atunci ar fi bine să mă conduci în apartamentul meu şi să-i spui lui lady Gresham că poate să vină la mine de îndată ce se întoarce, spun eu cu răceală.

Îl urmez pe scările late, iar el mă conduce pe lângă câteva uşi duble, până la una simplă, aflată în colţul clădirii. O deschide. Intru. Nu e o cutie, cum a trebuit să îndur la Chequers, dar nu e nici o cameră mare şi frumoasă, potrivită pentru o astfel de casă. E o cameră privată, fără sală de primiri şi mi-e limpede că nu voi trăi aici ca o prinţesă, cu mica mea curte.

În spatele ei se află o cameră de culcare, cu un pat destul de mare şi un bovindou deasupra străzii zgomotoase, de unde pot să mă uit afară, ca o nevastă băgăcioasă de negustor şi să-i văd pe neguţătorii lui sir Thomas venind şi plecând şi pe copişti intrând la datorie.

— Ni s-a spus că nu e vorba de prea mult timp, spune intendentul, cu scuze în glas. Ni s-a spus că o să mergeţi la curte.

— Cred că da, deci e mulţumitor pentru moment, dacă nu aveţi ceva mai bun, spun eu cu răceală. Te rog, condu-le pe doamna mea de companie şi pe slujnică în camerele lor. Şi poţi să aduci nişte vin, apă şi ceva de mâncat. Le poţi servi în camera de alături, camera mea.

Face o plecăciune şi iese, iar eu privesc în jur. E destul de plăcut – Dumnezeu ştie, e de o mie de ori mai bine decât în Turn – şi destul de bine până mă întorc la curte.

Cel mai fericit, cel mai bun lucru care mi se putea întâmpla s-a petrecut: un lucru bun în sine şi o prevestire a fericirii ce va veni. Nici nu pot să mă gândesc la el fără să simt nevoia să îngenunchez şi să-mi mulţumesc lui Dumnezeu pentru îndurare. Soţul meu,

iubitul meu soț, Thomas Keyes, a supraviețuit frigului și foamei și celulei înghesuite din cea mai rea închisoare din Anglia și, în sfârșit, a fost eliberat. Primesc vestea printr-un răvaș de la el, chiar de la el, primul pe care-l primesc de când am fost despărțiți cu un sărut, cu sărutul nostru de adio. E primul răvaș pe care mi l-a scris vreodată. Știu că nu e vreun învățat și că nu-i e ușor să se exprime în scris, așa că prețuiesc și mai mult bucățica de hârtie și scrisul atent. E mai bun decât o poezie, mai bun decât o baladă, sunt cuvintele din inimă ale unui om cinstit, omul meu cinstit.

Trebuie să merg la castelul Sandgate, în ținutul meu natal, Kent, unde am fost odinioară căpitan, așa că știu că e un loc sigur și mă bucur din toată inima să fiu liber. Mă rog pentru tine și pentru libertatea ta în fiecare zi și mă rog să vrei să te întorci la mine, căci te iubesc la fel de mult ca în prima zi când te-am văzut, când erai doar o păpușică de nici zece ani, pe un cal prea mare pentru tine. Vino când poți - te voi aștepta. Pentru că sunt și mereu voi fi soțul tău iubitor și statornic.

TK

Nu pot să ard răvașul, chiar dacă am ars toate scrisorile pe care le-am primit. Îl pun în Biblia franceză de la Katherine, unde Ned Hertford a scris datele de naștere ale fiilor săi, nepoții mei, între copertă și prima filă. Îl strecor între pagini și mă uit la el zi de zi.

Primul lucru pe care-l fac e să-i scriu bunicii la curte și să-i cer să o întrebe pe regină când urmează să încep s-o slujesc.

Nu mă plâng de camerele mele, dar eram mai fericită la tine. Și, mai mult, sir Thomas e pe jumătate orb de la cât și-a studiat cărțile despre pricopseală și pierderi, șchiop de la o rană mai veche, iar soția lui e tare urâcioasă. Nu e o casă veselă. Nu vreau să stau aici mai mult decât e nevoie. E limpede că nu mă vor. Nu au copii, iar locul acesta e la fel de delicat ca fabrica de bani unde-și petrece tot timpul.

Nu mi-o plăcea mie noua casă, dar măcar e o schimbare de peisaj și un semn că sunt pe cale să-mi recapăt libertatea. În această privință, sunt mai norocoasă decât Maria, regina Scoției,

care, până la urmă, nu se află în drum spre Scoţia – fratele ei vitreg şi-a retras promisiunea de-a o primi înapoi şi nici lorzii protestanţi nu au încredere în ea. Va sta în continuare cu mătuşa Bess la Wingfield Manor, până când se va cădea de acord asupra întoarcerii ei. Se află într-o casă dintre cele mai frumoase şi va fi slujită regeşte, dar n-o invidiez. La fel ca mine, se află într-un loc de trecere, văzându-şi libertatea, dar, cumva, nu tocmai liberă. Amândouă trebuie să aşteptăm mărinimia Elisabetei, care nu ia niciodată forma unui val uriaş.

[101]

Gresham House, Bishopsgate, Londra, Vara anului 1569

Curtea se află în voiaj când primim, la Londra, cea mai neaşteptată veste. Pare că verişoara noastră, Maria, regina Scoţiei, a fost mai iute de minte decât gazda ei, mătuşa Bess, şi a jignit, cum a jignit şi Katherine, cum am jignit şi eu. În mod absurd, deşi e căsătorită cu contele de Bothwell, care e dispărut, s-a logodit şi – dacă lucrul acesta nu era destul de îngrozitor pentru regina celibatară – a ales un mare nobil englez. Toată lumea spune că s-a logodit cu Thomas Howard, ducele de Norfolk – rudă cu Elisabeta din partea familiei Boleyn –, iar el a fugit de la curtea Elisabetei şi nimeni nu ştie unde se află.

Sir Thomas iese în fugă din casă la primele ore ale dimineţii şi nu se întoarce până la miezul nopţii. Negustorii nu urăsc nimic mai mult decât nesiguranţa, iar dacă Elisabeta trebuie să trimită o oştire întreagă împotriva familiei mamei sale, Howard, atunci va trebui să se lupte cu întregul Norfolk şi nu se ştie cum se va sfârşi lucrul acesta. O să reînceapă Războiul Verişoarelor. Va fi un război la fel de rău ca acela din Franţa – un război religios. Vor fi două verişoare care se bat pentru viitorul Angliei. Va fi un dezastru pentru ţara mea şi pentru tronul surorii mele.

Elisabeta îşi abandonează voiajul de vară şi porunceşte curţii să se întoarcă degrabă la castelul Windsor şi să se pregătească de

asediu. Şi-a petrecut viaţa în spaimă, aşteptând acest eveniment; iar acum l-a atras singură asupra sa. Mereu i-a fost teamă că moştenitoarea ei s-ar putea căsători cu un supus puternic şi că, împreună, s-ar putea ridica împotriva ei, iar acum crede că Thomas Howard va ridica toată partea de răsărit a ţării împotriva curţii regale, iar nobilii din nord îşi vor chema oştenii căliţi în luptă s-o salveze pe regina Scoţiei. Amândouă regiunile sunt cunoscute drept papistaşe; nici una dintre ele nu-i iubeşte pe cei din neamul Tudor.

Aud cum grupurile de oameni şi de ucenici se pregătesc să apere Londra. Deschid fereastra să mă uit şi văd cum defilează cu cozi de mătură pe umăr, în loc de suliţe.

Se spune că ducele de Norfolk va porni în marş către Windsor, se spune că nobilii din nord vor porni în marş către casa mătuşii Bess şi că-i vor lua oaspetele cu forţa. Mătuşa Bess şi soţul ei, contele de Shrewsbury, care erau atât de mândri să găzduiască o regină, trebuie s-o trimită pachet de la Wingfield Manor la castelul Tutbury şi să se pregătească pentru asediu. Anglia se desparte din nou în două tabere – cum a mai făcut –, iar jocul de lungă durată al Elisabetei, de a întoarce o religie împotriva celeilalte, un aliat împotriva celuilalt, o verişoară împotriva celeilalte, s-a prăbuşit şi a dat naştere la panică.

Nobilii din nord mărşăluiesc sub o flamură pe care apar cele cinci răni ale lui Cristos. Transformă războiul într-unul religios şi toţi papistaşii din ţară îi vor susţine. Este un nou Pelerinaj al Graţiei Divine, la fel ca acela care aproape că l-a dat jos de pe tron pe bătrânul rege Henric al VIII-lea, iar parohiile trădătoare din nord sună clopotele invers în toate bisericile, semn că se răscoală pentru vechea religie şi pentru tânăra regină a Scoţiei.

Biata mătuşă Bess! Primesc veşti despre ea de la gazda mea, sir Thomas, care-mi spune câteva cuvinte văzându-mă în trecere prin sala mare, către grădină. Îmi spune că a fugit spre sud, călăreşte în viteză cu o mică oştire, încercând să fugă din calea oştirii din nord, care mătură totul în cale, prin Anglia. Mătuşa Bess a primit poruncă s-o aducă pe regina Mary între zidurile castelului Coventry înainte să fie prinsă de nobilii din nord, împreună cu

slujitorii ei, şi să fie masacraţi cu toţii. Elizbeth a strâns oştire din rândurile neguţătorilor şi ucenicilor din Londra, sir Thomas i-a trimis pe oamenii lui, care au pornit marşul spre miazănoapte, dar nu vor reuşi să facă nimic dacă toate satele vor fi împotriva lor şi toate bisericile vor ţine Liturghia şi se vor declara în favoarea eliberării reginei Maria a Scoţiei. Mai mult ca sigur vor ajunge prea târziu. Consiliul din nord al Elisabetei e blocat la York, înconjurat de oştirea nobililor nordici. Şi încă nu a venit nici o veste despre oştirea din Horfolk şi nici de la Thomas Howard, din fruntea ei, mărşăluind spre Coventry să-şi salveze mireasa, sau spre Londra, să-i pretindă tronul.

[102]

Gresham House, Bishopsgate, Londra
Iarna anului 1569

Sir Thomas îmi spune că o armada spaniolă s-a înarmat şi aşteaptă să ridice ancora din Ţările de Jos aflate sub stăpânire spaniolă, pentru a sprijini oştirea din nord şi a o elibera pe Maria, regina Scoţiei. Spune că s-ar putea face pace cu spaniolii – care, probabil, ar fi de acord ca Maria să se întoarcă pe tronul Scoţiei şi să fie declarată moştenitoarea Elisabetei – dar că nobilii din nord n-ar fi atât de dornici să cadă de acord.

— Credeţi că ducele de Norfolk şi spaniolii şi nobilii din nord pot fi făcuţi să se trădeze unii pe alţii? întreb eu.

Pe chip i se aşterne o expresie, aceea de cămătar, de negustor de aur, care cântăreşte riscurile.

— Trădarea e întotdeauna o posibilitate, e tot ce spune. E tot ce ne-a rămas.

Elisabeta are noroc, Elisabeta a avut întotdeauna noroc, iar acum soarta îi surâde din nou. Thomas Howard, ducele de Norfolk,

e primul care cedează – se supune autorităţii ei. Nu strânge oştire, ci capitulează în faţa ei şi, drept răsplată, ea îl ia prizonier şi îl închide în Turn. Spaniolii nu mai ridică ancora, căci se îndoiesc că oştirea nordicilor li se va alătura; oştirea nordicilor renunţă şi ei se întorc în ţinuturile lor deluroase şi friguroase fiindcă, fără sprijinul spaniolilor, nu îndrăznesc s-o înfrunte pe Elisabeta; iar Elisabeta, care n-a făcut altceva decât să se ascundă în spatele zidurilor solide ale castelului Windsor, intră triumfătoare în Londra şi se declară victorioasă în numele lui Dumnezeu.

[103]

Gresham House, Bishopsgate, Londra, Primăvara anului 1570

Biata mea mătuşă Bess şi-a pierdut cel de-al patrulea soţ, zice lumea. Dar, de data asta, nu moartea i l-a răpit, ca să rămână cu o moştenire frumoasă: iubirea a fost cea care i l-a furat, iubirea scandaloasă şi adulteră, fiindcă toată lumea spune că el s-a îndrăgostit de verişoara mea, Maria, regina Scoţiei, şi că de aceea n-a reuşit s-o păzească sau să anunţe că se pregăteşte o revoltă.

Faptul că o admiră pe Maria e suficient ca Elisabeta să-l urască pe el şi pe biata mătuşă Bess – dând vina pe ea pentru farmecul irezistibil al frumoasei regine. Bess cade în dizgraţia reginei, iar favorurile din partea ei sunt un lucru pe care s-a chinuit toată viaţa să-l obţină. Chiar mai rău pentru mătuşa Bess, ea şi soţul ei nefericit nu pot să stea în frumoasa lor casă (îmi amintesc că mi-a scris despre *multele* ei case) fiindcă regina Scoţiei trebuie ţinută sub atentă supraveghere, aşa că urmează să fie închisă în castelul Tutbury cel umed şi mohorât. Maria e întemniţată în chip jalnic, la fel cum şi eu sunt întemniţată în casa frumoasă de la Bishopsgate, iar cei care îmi sunt gazde fără voie sunt întemniţaţi împreună cu mine.

Dar nimic nu poate fi prevăzut. Sir Thomas, gazda mea, îmi spune că vremurile schimbătoare nu sunt favorabile pentru bani, aşa că acum nu are idee cât valorează un şiling faţă de un sou[1]. Când îl întreb ce s-a mai întâmplat de data asta, îmi spune că Lord Moray – fratele vitreg trădător al reginei şi regent al Scoţiei – a fost împuşcat, iar acum nobilii scoţieni cer întoarcerea reginei. Vara trecută n-au vrut să o primească, atunci când Elisabeta avea de gând să le-o înapoieze, acum o vor înapoi, dar Elisabeta a învăţat să se teamă de ea. În loc de regina de drept, Elisabeta îl trimite pe soţul verişoarei Margaret Douglas drept regent.

Chiar şi eu îmi dau seama că nu e o alegere care să aibă succes; chiar o să aducă el pacea într-o ţară ruptă în două? O s-o întâmpine el cu braţele deschise pe nora pe care o urăşte, când aceasta se va întoarce în regatul ei? O să facă el altceva decât să-i urmărească pe nobilii scoţieni, pe care-i învinuieşte că i-au ucis fiul, pornind astfel din nou luptele lor?

[104]

Gresham House, Bishopsgate, Londra
Vara anului 1570

Ţin în mână un lucru rar şi nepreţuit, o scrisoare de la soţul meu, Thomas. A ajuns la mine ascunsă în rufele spălate, aşa că cineva trebuie să fi plătit pe una dintre spălătorese să mi-o aducă. Hârtia e de calitate – trebuie să fi mers la copiştii de la castelul Sandgate să cumpere o coală – şi scrie cu o mână sigură şi clară, nu ca un şcolar, un scris care ar putea fi citit de oricine, un stil potrivit pentru un ordin scurt către un portar aflat destul de departe cât să nu audă dacă strigi.

Iubirea mea, eu sunt mult prea departe să te aud dacă strigi. Dar te aud. Dumnezeu ştie că te voi asculta întotdeauna, întotdeauna.

1. Veche monedă franceză.

Dragă soție,
Am vorbit cu arhiepiscopul Parker (despre care știu că e un om bun) despre necazul nostru și l-am întrebat dacă nu e adevărat că oamenii căsătoriți nu pot fi despărțiți de nimeni. O să ne fie mijlocitor la regină și-i va cere îndurare, rugând-o să-mi îngăduie să trăiesc cu soția mea. Aș merge oriunde să fiu cu tine, aș veni lângă tine în orice temniță și aș spera să-ți fac zilele de captivitate mai ușoare, așa cum m-a ajutat pe mine gândul la tine. Voi rămâne soțul tău credincios și statornic, în faptă și în gând.

TK

Ar trebui să fie o veste bună pentru mine faptul că Thomas Howard, ruda reginei, e eliberat din Turn fără să i se aducă acuzații și stă la Londra, închis într-o casă. Dacă el, un văr de-al doilea, vinovat că s-a logodit cu o regină rivală, poate fi eliberat, dacă ea poate să fie dusă înapoi în Scoția, atunci nu are nici un rost să mă țină pe mine închisă.

— Am cerut să fiți eliberată, îmi spune sir Thomas scorțos când se arată la ușa camerei mele, pentru o vizită de curtoazie. Am fost asigurat că veți fi eliberată anul viitor.

Îi scriu lui Thomas:

Dragul meu soț, am primit atâtea făgăduieli că voi fi eliberată, încât am învățat să nu mă mai încred în nimic, dar, dacă voi putea veni la tine, așa voi face. Mă rog pentru tine în fiecare zi și mă gândesc la tine cu atâta iubire. Sunt atât de bucuroasă că ești liber și singura mea dorință e să fiu cu tine și să le fiu o mamă bună copiilor tăi. Soția ta statornică și iubitoare.

MK

Mă semnez cu „MK", Mary Keyes. Nu-mi tăgăduiesc iubirea pentru el și nici căsătoria cu el și sărut hârtia împăturită, apoi topesc ceara pentru sigiliu, o picur și pun pecetea familiei mele. El o să știe că trebuie să ridice pecetea și să-și primească sărutul.

Gresham House, Bishopsgate, Londra, Primăvara anului 1571

Sir Thomas nu-şi mai încape în piele de bucurie, iar soţia lui cea morocănoasă are parte, în sfârşit, de o bucurie în viaţă. Elisabeta vine să viziteze sala negustorilor şi magazinele pe care le-a construit el, apoi va lua cina în casa lui. În mod nesperat, vor ţine un banchet pentru regină în sălile aflate sub camerele mele, dar eu nu voi fi acolo. Chiar dacă mă aflu în casă la ordinele ei, nu trebuie să fiu văzută.

— Să n-o văd? întreb, fără expresie.

Pentru o clipă, mă gândisem că o să mă alătur alaiului de doamne de onoare când acestea intră, iar ea se va folosi de această vizită ca să mă readucă în slujba ei, fără vreo scuză pentru arestarea mea, fără vreun comentariu. Elisabeta se poartă atât de straniu şi e atât de rece, încât chiar o credeam în stare să mă primească înapoi la curte fără să spună vreo vorbă.

— Nu, spune lady Gresham supărată. I-am cerut soţului meu să-i explice lordului Burghley că ar fi mai bine să nu te afli deloc în casa noastră, de teama vreunei situaţii stânjenitoare, dar el spune că vei sta în camera ta şi că nu e nici o stânjeneală pentru nimeni.

— Lord Burghley? întreb.

— Noul titlu al lui sir William Cecil.

Încuviinţez din cap. Văd că vechiul meu prieten a fost răsplătit pentru duşmănia nesfârşită pe care i-o poartă reginei Scoției.

— Trebuie să stai în camerele tale, întăreşte ea.

— Cum aţi spus.

— Şi să nu faci gălăgie.

Fac ochii mari când îi aud cuvintele nepoliticoase.

— Nu aveam de gând să dansez, spun eu. Sau să cânt.

— Nu trebuie să încerci să-i atragi atenţia, precizează ea.

— Dragă lady Gresham, spun eu pe un ton superior, chiar dacă creştetul îmi ajunge doar până la subsuoara ei, mi-am petrecut

viaţa întreagă încercând să nu atrag atenţia verişoarei mele, regina, e prea puţin probabil să mă apuc să urlu la ea când e la un banchet, în casa voastră. Sper doar să poţi face totul pe gustul ei. Nu ai fost prea mult pe la curte, aşa e? Fiind soţie de orăşean, nu? Şi nu de origine nobilă?

Scoate un strigăt de furie înăbuşit şi pleacă în grabă din cameră, iar eu rămân râzând. S-o chinuiesc pe lady Gresham e principala mea distracţie. Şi o vizită din partea reginei o să-mi ofere nenumărate ocazii.

De fapt, lucrurile merg cât se poate de bine. Elisabeta ia cina în sala de festivităţi a familiei Gresham şi vede o piesă de teatru în care sunt preamărite maiestatea şi însemnătatea ei. Apoi se plimbă prin nebunia de sală a negustorilor a lui sir Thomas. Negustorii nu se strâng aici, aşa cum fac la Bourse, în Bruges. Aurarii şi bijutierii şi vânzătorii de mărfuri de toate felurile nu s-au mutat în micile lui magazine, preferând tarabele lor tradiţionale sau camerele din faţă ale propriilor case, aflate pe străzile aglomerate ale oraşului. Sir Thomas şi-a implorat toţi chiriaşii să-şi aducă mărfurile ca să le vadă regina şi-i oferă daruri din fiecare magazin. Elisabeta primeşte cu lăcomie darurile şi măgulirile ca o pisică roşcată şi grasă şi cheamă un crainic care să anunţe că, de-acum înainte, sala se va numi Royal Exchange, iar sir Thomas va face, în sfârşit, bani aici şi emblema lui cu un greiere va putea să sară prin toată Londra.

— Iar tu vei fi eliberată, spune lady Gresham, vârându-şi chipul nesuferit prin uşa întredeschisă a camerei mele, la sfârşitul zilei.

E roşie la faţă de la victoria repurtată şi de la vin.

— Sir Thomas a întrebat-o pe regină, care a spus că poţi să pleci.

— Bucuroasă, spun, păstrându-mi glasul egal în faţa acestui sol nesuferit, aducător de veşti bune, cel mai nepotrivit crainic al îngerilor. Pot să merg la soţul meu?

— Nu ştiu, spune ea, neputând să mă necăjească cu un refuz. Dar, cu siguranţă, o să pleci.

[106]

Gresham House, Bishopsgate, Londra
Toamna anului 1571

Aştept poruncă să-mi strâng cărţile în cufere şi să-l bag pe Domnul Năsuc în cuşcă, dar aceasta nu vine. Apoi aflu că William Cecil a fost ocupat cu alte chestiuni. A demascat un mare complot, care urmărea capturarea reginei Elisabeta. Thomas Howard e acuzat că a complotat cu spaniolii să strângă oştire şi s-o urce pe Maria pe tron, în locul ei. Curtea e cuprinsă de teamă şi nimeni nu va elibera altă moştenitoare, chiar dacă nu e vorba decât de mine şi toată lumea ştie că eu nu am făcut nimic. Thomas Howard e dus înapoi în Turn, sunt puşi mai mulţi străjeri să păzească casa mătuşii Bess şi, din nou, Elisabeta ţine trei veri în temniţă.

Îi scriu lui Thomas:

Credeam că o să vin la tine, dar lucrurile se amână. Mă rog să nu fie vorba decât despre o amânare. Sunt lângă tine în fiecare zi în gânduri şi în rugăciuni. Soţia ta iubitoare şi statornică.

MK

Nu primesc răspuns de la el, dar lucrul acesta nu mă tulbură, poate că n-a primit încă scrisoarea sau nu-mi poate trimite un răvaş secret. Stau la fereastra care dă înspre strada din Londra când văd că vine doctorul, care e primit pe uşa din faţă, chiar sub fereastra mea. Nu m-am plâns de vreo boală, aşa că mă întreb cine l-a chemat şi dacă pe lady Gresham a otrăvit-o fierea.

Sir Thomas însuşi deschide uşa, iar Dr. Smith intră în cameră. Deci pe mine a venit să mă vadă. Mă ridic, neliniştită peste poate. Dacă e vorba să fiu eliberată, de ce l-au trimis pe doctorul meu? De ce sunt amândoi atât de sobri?

Nu aştept să fie anunţat sau să-şi facă plecăciunea.

— Vă rog, spuneţi-mi, zic repede. Spuneţi-mi de îndată lucrul pe care aţi venit să mi-l spuneţi. Vă rog să-mi spuneţi de îndată.

Cei doi schimbă o privire şi, în clipa aceea, îmi dau seama că am pierdut iubirea vieţii mele.

— E Thomas? întreb.

— Da, milady, spune doctorul în şoaptă. Îmi pare rău să vă spun că a murit.

— Soţul meu? spun. Thomas al meu, Thomas Keyes? Străjerul reginei, cel mai mare bărbat de la curte? Care s-a căsătorit cu mine?

Gândurile mi-o iau razna, trebuie să fie o greşeală. Nu se poate ca Thomas al meu să fi supravieţuit iernii în închisoarea Fleet, să se fi întors în Kent, să-mi scrie că va veni la mine şi apoi să moară înainte să ne revedem. Nu se poate ca povestea noastră de iubire, o poveste atât de stranie, aproape imposibilă, să se termine atât de trist. Mă tot gândesc, e vorba de alt Thomas, nu de Thomas al meu, înalt ca bradul, cu umerii lui drepţi şi ochii care-i cercetează pe toţi cei care vin lapoarta lui.

— Da, milady, spune doctorul din nou. Mă tem că a murit.

[107] Osterley Park, Middlesex, Primăvara anului 1572

Mai târziu, mult mai târziu, mi-au spus că am leşinat la auzul acelor vorbe, că m-am albit la faţă şi că au crezut că n-o să mai deschid ochii. Nu vorbeam şi au crezut că vestea m-a ucis. Când m-am trezit, în pat, am întrebat dacă e adevărat şi, când mi-au spus: „Da, da, Thomas Keyes a murit“, am închis ochii la loc şi m-am întorc cu spatele la încăpere. Cu faţa la perete, am aşteptat să vină moartea şi să mă ia. Atunci am avut sentimentul că i-am pierdut pe toţi cei pe care i-am iubit vreodată, pe toţi ai mei, că viaţa mea nu are nici un rost, e o pierdere de vreme, că n-a folosit decât la a o supăra mai tare pe regină, că a devenit un monstru,

o cârtiță, ca tatăl ei, o bestie feroce care trăiește în măruntaiele Angliei și-i devorează pe cei mai frumoși copii ai țării.

Faptul că răutatea Elisabetei i-a frânt inima celui mai mare om din Anglia, a omului cu cel mai mare suflet nu dovedește că e puternică, ci că răul e puternic atunci când o femeie nu se gândește decât la sine. Puterea Elisabetei stă în frivolitatea ei. Oricine îi sugerează că preferă altă femeie trebuie să moară. Orice bărbat care preferă altă femeie decât ea trebuie exilat. Chiar și cineva ca Thomas, care a slujit-o cu credință și care a preferat o femeie atât de scundă că-i ajungea doar până la cingătoarea lată, nici măcar pe Thomas n-a îndurat să-l lase să trăiască fericit, odată ce și-a luat ochii de la Elisabeta și i-a îndreptat către altcineva – către mine.

Mă mută la Osterley Park, casa de la țară a lui sir Thomas Gresham, ca și cum ar muta un cadavru. Sunt de părere că o să mor singură, la țară, și astfel deranjul va lua sfârșit. Și chiar aceasta e dorința mea nerostită. Trebuie să fie voia Domnului și nu am de gând să-L hulesc, luându-mi viața singură; dar nu mănânc și nu vorbesc. Stau întinsă, cu ochii închiși, iar perna de sub capul meu e mereu udă de la lacrimile care mi se preling neîncetat pe sub pleoapele închise pe când plâng după soțul meu, Thomas, trează sau în somn.

Zilele se scurtează, iar camera mea de culcare e întunecoasă ca noaptea de la ora trei după-amiaza apoi, încet-încet, lumina aurie începe să se arate pe pereții albi și aud cântecul păsărilor la fereastră dimineața, iar cerul se luminează tot mai devreme și cred că soțul meu, iubitul meu soț, nu m-ar sfătui niciodată să renunț. M-a iubit atunci când eram o fetiță scundă pe un cal prea mare pentru ea. Mi-a iubit curajul; mi-a iubit spiritul de neînfrânt. Poate să-mi regăsesc acel curaj și spiritul, din dragoste pentru el.

Și mă gândesc ca, mai presus de toate, să nu-i ofer Elisabetei victoria morții tuturor verișoarelor ei. Mă gândesc la Mary, regina Scoției, așteptându-și întoarcerea în țară, hotărâtă să-și recapete tronul și fiul. Mă gândesc la Thomas, ducele de Norfolk, care-și pregătește apărarea în Turnul Londrei. Mă gândesc la vara mea, Margaret Douglas, care a rămas văduvă după ce soțul i-a fost ucis într-o încăierare în Scoția, dar niciodată n-a încetat să ceară

dreptatea, niciodată n-a încetat să reclame tronul pentru nepotul ei scoţian şi să fiu afurisită dacă am s-o scutesc pe Elisabeta de să înfrunte trei moştenitori aflaţi în viaţă. Să fiu afurisită dacă o să-i fac pe plac Elisabetei, oferindu-i încă o ieşire în tăcere a unei rivale. Sunt sora lui Jane Grey – care e numită prima martiră protestantă – nu am de gând să dispar în tăcere; ea n-a făcut asta. „Învaţă să mori!" nu înseamnă să te întinzi pe jos, precum Jo, căţeluşa mops, cu laba pe bot şi să renunţi. „Învaţă să mori!" înseamnă să te gândeşti că moartea are un rost, la fel cum viaţa are un rost.

Prin urmare, la sfârşitul perioadei de doliu tăcut, mă ridic pentru că-mi iubesc soţul şi-mi voi trăi restul vieţii ca să dovedesc asta şi, pentru că o dispreţuiesc pe Elisabeta, îmi voi trăi restul vieţii ca s-o supăr pe ea. Când vine primăvara, mă ridic. Aşa, pur şi simplu. Mă ridic şi-mi pieptăn părul, în care au apărut fire argintii pe lângă cele blonde, cum i se potriveşte unei văduve, comand stofă neagră de la magazinele lui sir Thomas de la Londra şi mă cert cu lady Gresham în legătură cu cantitatea de material de care am nevoie să-mi fac o rochie de doliu. Vreau să aibă falduri bogate şi să fie lucrată frumos. Apoi aud că neghiobul, *atât de neghiobul* ei soţ (căci omul e un nătărău care se pricepe la altceva decât la pricopseală) s-a dus la William Cecil să-l întrebe dacă am cu adevărat dreptul să port straie de văduvă. De parcă ar avea vreo importanţă pentru el, parcă ar conta pentru ei! De parcă ar trebui să conteze pentru o regină dacă o văduvă se îmbracă în negru după iubirea vieţii ei. De parcă o regină ar trebui să se coboare atât de jos, încât să-şi facă griji pentru jupele negre ale celei mai scunde supuse, de parcă cineva ar trebui să-mi refuze veşmintele negre când eu duc în suflet cea mai mare iubire.

Îmi câştig straiele negre şi-mi câştig libertatea. Am voie să mă plimb în grădină la Osterley şi chiar să urc în şa şi să călăresc prin parc. Domnului Năsuc îi place livada lui Thomas Gresham şi, când fructele timpurii se coc, e adesea prins culegând zmeură şi cireşe primăvăratice. Îşi alege fructele şi bănuiesc că îi face mare plăcere să o necăjească pe gazda noastră. De mai multe ori,

când sir Thomas a trimis vorbă de la Londra că vrea piersici din seră, anunţându-i pe servitori că organizează o cină importantă, descoperim că Domnul Năsuc i-a luat-o înainte. Ştie să descuie uşa serei, aşa că intră primul şi mănâncă cele mai bune fructe. Uneori, nu face decât să roţăie câte puţin din fiecare. Ai crede că sir Thomas admiră modalitatea Domnului Năsuc de a creşte preţurile; dar n-o face.

Îi scriu lui William Cecil şi-i spun că, de vreme ce căsătoria mea a fost recunoscută drept legală, ar trebui să merg să locuiesc unde a locuit soţul meu, la Sandgate, în Kent şi să-i cresc copiii din prima căsătorie ca şi cum ar fi ai mei. Acum sunt orfani, iar eu sunt văduvă; ar fi un serviciu pentru parohie şi o bucurie pentru mine dacă mi-ar fi daţi în grijă.

Durează mult să-mi răspundă, dar ştiu că are multe pe cap. Thomas Howard, ducele de Norfolk, a fost dus la judecată, cu mai multe acuzaţii, dar una singură care pare adevărată – şi e şi cea mai incriminatoare. A preferat-o pe regina Maria, nu pe regina Elisabeta, a plănuit să se căsătorească cu femeia frumoasă şi mai tânără, iar regina va avea grijă ca el să moară pentru asta. A ştiut de existenţa unui complot menit să o elibereze pe regina Scoţiei şi e posibil să fi ajutat şi el cu ceva bani. Mai multe n-a făcut. Nu a participat la complot, i s-a supus reginei şi i-a cerut graţierea. Ea nu a acceptat scuza lui, că e logodit cu regina Scoţiei şi îi datorează acesteia sprijinul. Aceasta e ultima scuză pe care să i-o adresezi unei femei ca Elisabeta, care nu poate îndura să i se acorde atenţie alteia. Aşa că Thomas Howard a fost acuzat şi găsit vinovat, iar regina poate alege dacă îl graţiază sau nu. Între timp, el aşteaptă în Turnul Londrei, aşa cum a aşteptat sora mea, Jane, aşa cum a aşteptat Katherine, aşa cum aştept eu aici, la Osterley, mărinimia reginei.

Şi chiar acum, când Thomas Howard e găsit vinovat de trădare fiindcă a cerut-o în căsătorie, când soţul lui Bess e dispreţuit fiindcă s-a îndrăgostit de ea, reputaţia reginei Maria a Scoţiei este, dintr-odată, distrusă. Micul Consiliu permite tipărirea tuturor scrisorilor ei, renumitele scrisori din caseta din argint – falsificate şi mincinoase. William Cecil a avut treabă, şi scrisorile, care la un moment dat erau atât de secrete, că nu puteau fi văzute nici de sfetnicii regali, sunt tipărite şi scoase la vânzare acum la un

preţ atât de mic, încât orice băiat sau fată care lucrează în bucătărie în Londra poate să cumpere o copie şi să afle că Maria, regina Scoţiei, nu este o regină legitimă, fiindcă a preacurvit cu Bothwell şi şi-a ucis soţul într-o explozie.

Şocat de acest lucru şi speriat de multe alte avertismente din partea lui Cecil, Parlamentul cere ca Maria să fie judecată şi executată. Încă oaspete nedorit, aducător de ruină, în casa mătuşii Bess, regina Scoţiei trebuie să aştepte să vadă ce va face Elisabeta. Părerea mea e că Elisabeta îşi va ţine toate verişoarele – pe noi, toate – prizoniere la nesfârşit, până când frumuseţea Mariei se trece, până când oştirea credincioasă a lui Thomas uită de el, până când vor muri de inimă rea. Dar pe mine nu mă poate micşora: eu sunt deja mică. Nu-mi poate frânge inima: e deja îngropată alături de soţul meu, Thomas Keyes.

Când primesc, în sfârşit, răspuns din partea lui Cecil, îmi refuză cererea. Regina încă nu vrea ca eu să-mi reiau viaţa obişnuită. Nu am voie să am grijă de copiii mei vitregi; nu am voie să-i cresc copiii lui Thomas, aşa cum mi-a cerut el. Dar nu trebuie să creadă că voi muri în tăcere ca să-i fac pe plac. Nici pentru asta, nici pentru altceva.

[108]

St. Botholp's-Without-Aldgate, Londra, Primăvara anului 1573

Şi, în sfârşit... am câştigat. Atât e de simplu şi de frumos. Am supravieţuit răutăţii Elisabetei şi geloziei ei.

Am privit cum o lasă pe sora mea să moară de ciumă, apoi cum o lasă să moară de deznădejde. Am privit cum îi aşază pe nepoţeii mei în calea bolii şi a neglijenţei. Am privit cum îl execută pe vărul ei, Thomas Howard, şi cum o întemniţează pe verişoara ei, o regină – şi cine ar crede că poţi s-o întemniţezi pe regina Scoţiei, care mai e şi din familia regală franceză? Dar eu am văzut cum Elisabeta face toate lucrurile acestea. Şi, în cele din

urmă, am văzut cum rea-voinţa ei faţă de mine se stinge de prea mare istovire. Nu eu am fost cea care s-a săturat şi a renunţat, ci Elisabeta. În sfârşit, mă eliberează.

La început, îmi dă voie să stau cu tatăl meu vitreg, Adrian Stokes, la Beaumanor, deci mă întorc în casa familiei mele. Apoi, ca şi cum s-ar fi plictisit de anii lungi în care m-a persecutat, mă eliberează şi promite să-mi redea plata. Nu are mai multe motive să mă elibereze decât a avut să mă întemniţeze. Nu sunt un pericol pentru ea acum, n-am fost un pericol nici înainte. Nu e vorba de altceva decât de toanele unei regine.

Dar nu-mi pasă, nu cer să se facă dreptate, nici nu mă plâng că ar fi putut să mă elibereze acum şapte ani, că n-ar fi trebuit să-mi aresteze soţul mult iubit, că ar fi putut s-o elibereze pe Katherine, că nu era nevoie să moară. Ştiu că noi suntem frica şi nebunia Elisabetei. Dar nu mă plâng. Îmi plăteşte alocaţie, mă eliberează. Îmi permit să trăiesc singură, aşa că-i sărut pe tatăl meu vitreg şi pe noua lui soţie şi pe copiii lor încântători, îmi cumpăr o casă şi mă instalez în ea, ca o proprietăreasă din Londra, la fel de mândră şi liberă ca lady Gresham, dar mult mai fericită.

Londra e frumoasă pe timp de primăvară. E cel mai frumos anotimp dintre toate. Satele de lângă zidurile oraşului sunt albe de ghiocei şi poartă strai de sărbătoare galben de la narcisele legănate de vânt. Domnul Năsuc, bătrân de-acum, ştie că am ajuns, în sfârşit, acasă şi-şi petrece timpul pe o pernă de catifea roşie aşezată pe un scaun cu spătar înalt, în sala de unde poate să-i urmărească pe servitorii mei intrând şi ieşind, ca un mic străjer. Îi dau în dar o curea din piele groasă, incrustată, şi o uniformă verde de Tudor, în amintirea străjerului reginei, pe care nu-l voi uita niciodată.

Mă văd cu copiii soţului meu, aşa cum i-am promis că voi face. Fiica lui, Jane Merrick, mă vizitează frecvent şi-mi cere să-i fiu naşă fiicei ei, pe care o botează Mary, după mine. Primesc şi alţi oaspeţi. Am prieteni din vremea când eram la curte, domnişoarele de onoare de la nunta mea şi Blanche Parry, prima doamnă din slujba reginei, vine din când în când să vorbim despre vremurile trecute. Dacă vreau să mă întorc s-o slujesc pe Elisabeta, ştiu că Blanche îmi va pune o vorbă bună şi-mi vine să mă iau singură în braţe la gândul că aş putea să mă gândesc la una ca

asta. Locul meu potrivit e la curte, dar o urăsc pe Elisabeta aşa de tare, că prefer să fiu exilată de acolo. Încă nu sunt sigură. Mă voi hotărî. Sunt liberă să aleg.

Am şi alţi vizitatori. Bunica vitregă şi copii ei vin la mine de câte ori sunt la Londra şi, adesea, iau cina cu ei şi rămân peste noapte. Cumnatul meu, Ned, îmi scrie ca să-mi dea veşti despre nepoţii, iar eu îi voi vizita la Hanworth la vară. Cel mai mic, Thomas, e cărturar, ca sora mea, Jane, poet ca tatăl său. Îi trimit cărţi recomandate de predicatorii care mă vizitează să studiem şi să vorbim despre noua teologie care cere ca biserica pe jumătate papistaşă a Elisabetei să continue reforma şi purificarea. Cumpăr cărţile cele noi şi merg să ascult predicile şi mi se aduc la cunoştinţă noutăţile apărute în discuţii.

Mătuşa Bess, prietena oportunistă a familiei mele, mă vizitează când e la Londra. Nu are puterea să vorbească despre schisma din familia ei, dar toată lumea ştie că „soţul meu, contele" şi-a irosit averea distrând şi protejând oaspetele său regal, care încă-i goleşte sipetele, fiindcă Elisabeta nici n-o trimite pe regină înapoi în Scoţia cu onoare, nici n-o aruncă în Franţa, în dizgraţie. Bess trăieşte separat de soţul ei cât poate de mult, dar averea n-a putut s-o salveze şi asta e probabil cea mai mare durere a ei.

Vorbeşte cu afecţiune despre copiii ei şi despre planurile măreţe de construcţie a unei case. Speră să salveze averea de la datoriile contelui şi să păstreze destui bani pentru ea cât să construiască o uriaşă casă nouă lângă uriaşa casă veche, Hardwick Hall, şi să fondeze o dinastie. Contele ei se prea poate s-o fi părăsit; dar ambiţia n-o va părăsi niciodată. Numai Dumnezeu ştie pe cine va alege drept soţ pentru biata ei fiică.

— Ce părere ai despre Charles Stuart pentru Elisabeta a mea? întreabă ea. E rudă cu regina însăşi şi fratele fostului rege al Scoţiei.

O privesc uluită.

— Crezi că vei primi permisiunea Elisabetei pentru o astfel de căsătorie?

Pufăie scurt, ca şi cum ar stinge o lumânare, lucru care, nu ştiu de ce, mă face să îngheţ.

— O, nu, poate că nu, spune. Dar ia spune-mi, cu cât îţi plăteşti intendentul-şef aici? Nu sunt teribil de scumpi slujitorii la Londra?

O las să îndrepte conversaţia în altă direcţie şi îmi permit să uit că a adus vorba despre aşa ceva. Mătuşa Bess a fost foarte bine reprezentată când pe blazonul ei era un leu ridicat pe picioarele din spate. Nimeni nu ştie unde vor sfârşi ea şi familia ei.

Înainte să plece, îi arăt toată casa mea micuţă, de la dormitoarele servitorilor din pod, până la camera mea privată şi dormitorul meu de dedesubt. Îmi admiră biblioteca plină de cărţi, îmi scutură patul cu baldachin.

— Totul de calitate, îmi spune ea, ca de la o femeie care a pornit de jos la alta, care a pierdut totul, apoi l-a recâştigat.

Îi arăt sala cea mare şi argintăria din dulap. Douăzeci de oameni pot lua cina din vase de argint la masa mea şi o sută de oameni încap în sala mare de jos. Uneori ofer cine grandioase şi invit pe cine vreau. Domnul Năsuc priveşte în tăcere cum admirăm comorile mele.

O duc prin bucătărie şi-i arăt frigările din cămin şi tava de ars cărbuni pentru sosuri, cuptoarele de pâine şi depozitele din spatele lor, bucătăria pentru carne, cea pentru dulciuri alese, lăptăria, pivniţa, distileria de bere şi cămara.

— E o casă în toată puterea cuvântului, spune ea, ca şi cum ar fi crezut că o femeie scundă ar avea nevoie doar de o casă pentru păpuşi.

— Aşa e, spun. E casa mea şi am aşteptat foarte mult timp să ajung aici.

Am un grajd în spatele casei şi merg să călăresc de câte ori vreau. Merg cât de departe vreau şi unde vreau. Nimeni n-o să-mi mai spună vreodată că pot să mă plimb doar până la poartă şi că pot privi cerul doar printr-un pătrat de sticlă. Mă gândesc la sora mea, Katherine, la dulceaţa şi copilăria ei, la iubirea ei credincioasă şi statornică pentru soţul ei şi la felul curajos în care l-a apărat pe el şi pe fiii ei. Mă gândesc la soţul meu, Thomas Keyes, şi la felul cum l-au ţinut închis, în capcană, ca pe ursul de la Bradgate, o bestie uriaşă şi frumoasă, înghesuită de cruzimea temnicerilor săi. Mă gândesc la Jane şi la hotărârea ei de a vorbi în numele lui Dumnezeu, când ar fi putut atât de uşor să nu scoată o vorbă şi să-şi salveze viaţa şi cred că şi-a ales destinul, iar eu l-am ales pe al meu.

Mă bucur că nu am ales să mor ca o martiră, cum a făcut Jane, şi mă bucur că nu mi s-a frânt inima, cum a păţit Katherine. Mă bucur că l-am iubit pe Thomas şi că ştiu că încă îl iubesc. Mă bucur că Elisabeta nu m-a distrus, că am sfidat-o şi nu am regretat niciodată lucrul acesta, că mica mea viaţă, de om scund, a fost o viaţă măreaţă pentru mine.

Îmi netezesc rochia neagră. Mă îmbrac întotdeauna în negru, ca o văduvă onorabilă şi bogată. Îmi amintesc că lumea îmi spunea că Maria, regina Scoţiei, s-a îmbrăcat în negru brodat cu fir de argint şi aur la nunta ei şi mă gândesc – asta înseamnă să fii o văduvă elegantă! Asta înseamnă să fii regină. Pe sub rochia de brocart negru port un jupon stacojiu, cum a făcut şi ea, care aruncă flăcări colorate în timp ce merg prin casa mea frumoasă sau când ies pe stradă. Roşul e culoarea sfidării, roşul e culoarea vieţii, roşul e culoarea iubirii, deci e culoarea mea. O să-mi port rochia neagră brodată şi juponul roşu până în ziua când voi muri şi, oricând se va întâmpla asta, dacă Elisabeta, acea biată făptură lipsită de iubire, mai e pe tron, atunci voi şti, în sfârşit, că îmi va oferi o înmormântare magnifică, potrivită pentru ultima prinţesă din neamul Tudor.

Nota autoarei

Această carte poartă titlul *Ultimul dintre Tudori* și e posibil să fie ultimul roman despre o femeie Tudor pe care îl scriu. Încep o nouă serie de romane și nu știu când mă voi întoarce asupra acestei minunate epoci, care mi-a stârnit interesul într-o atât de mare măsură timp de mulți ani.

Am început să lucrez la epoca Tudor cu povestea unei femei aproape necunoscute, Mary Boleyn, soră a mult mai cunoscutei Anne, iar titlul ei a ridicat întrebarea: care este cea mai importantă dintre surorile Boleyn și care este cealaltă? – *The Other Boleyn Girl.* Lucrul acesta a generat o chestionare a istoriei lor și, cu adevărat, a istoriei femeilor, cele relativ necunoscute, pe lângă cele glorificate și controversate.

Și în acest nou roman se regăsește o soră renumită, una dintre cele mai cunoscute femei din dinastia Tudor, lady Jane Grey – condamnată pentru încercările repetate și nereușite ale tatălui său de a o trăda pe regina Maria I – care a ales să moară mai degrabă decât să renunțe la credința ei. Surorile sale nu sunt aproape deloc amintite în istoriile vremii, dar ele au fost lipsite de noroc fiindcă sora lor a sfidat religia catolică a Tudorilor, fără să le fi câștigat favorurile moștenitoarei protestante. Povestea lui Katherine Grey este cea a unei femei care face parte din familia Tudor, dar nu beneficiază de favorurile Tudorilor. Sora ei mai mică, Mary Grey, e aproape necunoscută, dar eu o consider foarte interesantă – de statură foarte mică, se spune că avea în jur de patru picioare înălțime, nu apare nici în istoriile de specialitate despre oamenii scunzi. A fost o femeie de un curaj rar, dovedind un puternic instinct de supraviețuire, spre deosebire de surorile ei; și, în vreme ce acest roman care îi povestește viața este o operă de ficțiune, căsătoria ei, datele și locurile unde a fost închisă sunt corecte din punct de vedere istoric, la fel și supraviețuirea ei și juponul ei roșu sfidător!

Numele date celor care au reformat religia variază în această perioadă şi acum au sensuri foarte diferite, aşa că m-am referit la toţi cu numele cuprinzător de „protestanţi" şi „reformaţi", pentru confortul cititorului - sper că teologii mă vor ierta. Citatele din scrisorile originale şi din poezii sunt scrise cu caractere italice.

Celălalt element din această carte care aminteşte de *Surorile Boleyn* este tema surorilor. Pare că am scris despre surori în multe dintre cărţile mele - legătura e una plină de înţelesuri pentru o femeie născută fără prea mulţi aliaţi naturali într-o lume dificilă şi e un concept puternic pentru o feministă: ar trebui ca toate să fim surori. Prin urmare, aceasta este cartea pe care i-o dedic propriei mele surori, cu dragoste.

Bibliografie

Ablon, Joan, *Little People in America: The Social Dimensions of Dwarfism.* New York, Praeger, 1984.

Amt, Emilie, editor, *Women's Lives in Medieval Europe: A Sourcebook.* New York și Londra, Routledge, 1993.

Baldwin, David, *Henry VIII's Last Love: The Extraordinary Life of Katherine Willoughby, Lady-in-Waiting to the Tudors*. Stroud, Marea Britanie, Amberley, 2015.

Borman, Tracy, *Elizabeth's Women: The Hidden Story of the Virgin Queen*. Londra, Jonathan Cape, 2009.

Cole, Mary Hill, *The Portable Queen: Elizabeth I and the Politics of Ceremony*. Amherst, University of Massachusetts Press, 1999.

de Lisle, Leanda, *The Sisters Who Would Be Queen: The Tragedy of Mary, Katherine, and Lady Jane Grey*, Londra, HarperPress, 2008.

Doran, Susan, *Elizabeth I and Her Circle.* Oxford, Marea Britanie, Oxford University Press, 2015.

Goldring, Elizabeth, Faith Eales, Elizabeth Clarke și Jayne Elisabeth Archer, editori, *John Nichols's The Progresses and Public Processions of Queen Elizabeth I: A New Edition of the Early Modern Sources.* Vol. 1, *de la 1533 până la 1571*. Oxford, Oxford University Press, 2014. Prima ediție, 1823.

Guy, John, *My Heart is My Own: The Life of Mary Queen of Scots*, Londra, Fourth Estate, 2004.

Hobgood, Allison P., și David Houston Wood, editori, *Recovering Disability in Early Modern England.* Columbus, Ohio State University Press, 2013.

Ives, Eric, *Lady Jane Grey: A Tudor Mystery*. Chichester, Marea Britanie, Wiley-Blackwell, 2009.

Mackie, J. D. *The Earlier Tudors: 1485–1558*. Oxford, Clarendon, 1952.

Marshall, Rosalind K., *Mary I.* Londra: Her Majesty's Stationery Office, 1993.

Plowden, Alison, *Lady Jane Grey and the House of Suffolk.* Londra, Sidgwick & Jackson, 1985.

— *Lady Jane Grey: Nine Days Queen.* Stroud, Marea Britanie, Sutton, 2004.

Somerset, Anne, *Elizabeth I.* Londra, Fontana, 1992.

Southworth, John, *Fools and Jesters at the English Court.* Stroud, Marea Britanie, History Press, 1998.

Streitberger, W. R., *The Masters of the Revels and Elizabeth I's Court Theatre.* Oxford, Marea Britanie, Oxford University Press, 2016.

Strickland, Agnes, *Lives of the Tudor and Stuart Princesses.* Londra, George Bell & Sons, 1888.

Warnicke, Retha M. *Mary, Queen of Scots.* Abingdon, Marea Britanie, Routledge, 2006.

Weir, Alison, *Children of England: The Heirs of King Henry VIII, 1547–1558.* Londra, Jonathan Cape, 1996.

— *Elizabeth the Queen.* 1998. Ediţie nouă, Londra, Vintage, 2009.

— *The Lost Tudor Princess: A Life of Margaret Douglas, Countess of Lennox.* 2015. Ediţie nouă, Londra, Vintage, 2016.

Whitelock, Anna, *Elizabeth's Bedfellows: An Intimate History of the Queen's Court.* Londra, Bloomsbury, 2013.

Surse online:

Calendar of State Papers Foreign: Elizabeth, volumele 1-23. BHO: British History Online, http://www.british-history.ac.uk/search/series/cal-state-papers—foreign.

Lady Jane Grey Reference Guide, http://www.ladyjanegrey.info/.

The Oxford Dictionary of National Biography, http://www.oxforddnb.com.

Alte surse:

Merton, C. I. *Women Who Served Queen Mary and Queen Elizabeth: Ladies, Gentlewomen and Maids of the Privy Chamber, 1553–1603.* Teză de doctorat nepublicată, 1992.

Cuprins

www.polirom.ro

Redactor: Alexandra Cozmolici
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Irina Lăcătuşu

Bun de tipar: august 2018. Apărut: 2018
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

PHILIPPA GREGORY, una dintre cele mai renumite scriitoare britanice contemporane de ficţiune istorică, s-a născut în Kenya, în 1954. A studiat la Universitatea din Sussex, unde a obţinut o diplomă de licenţă în Istorie. Ulterior, a devenit doctor în Filologie la Universitatea din Edinburgh, cu o lucrare despre literatura secolului al VIII-lea. A lucrat o vreme ca jurnalist şi producător la BBC, însă pasiunea pentru istorie şi literatură a îndemnat-o să se dedice scrisului. Autoare extrem de prolifică, Philippa Gregory a publicat până în prezent peste douăzeci de romane, dintre care amintim: *The Other Boleyn Girl* (2001; *Surorile Boleyn*, Polirom, 2008, 2013), distins un an mai târziu cu premiul Parker Romantic Novel of the Year şi ecranizat de câteva ori, *The Constant Princess* (2005; *Prinţesa statornică*, Polirom, 2015), *The Boleyn Inheritance* (2006; *Moştenirea Boleyn*, Polirom, 2009, 2014), *The White Queen* (2009; *Regina albă*, Polirom, 2010, 2014, 2016), *The Lady of the Rivers* (2011; *Doamna apelor*, Polirom, 2012, 2015), *The Kingmaker's Daughter* (2012; *Fiica eminenţei cenuşii*, Polirom, 2013, 2018), *Changeling* (2012; *Copilul zânelor*, Polirom, 2013), *The White Princess* (2013; *Prinţesa albă*, Polirom, 2015), *The King's Curse* (2014; *Blestemul regelui*, Polirom, 2015), *Taming of the Queen* (2015; *Îmblânzirea reginei*, Polirom, 2016) şi *Three Sisters, Three Queens* (2016; *Trei surori, trei regine*, Polirom, 2017). Cărţile sale au fost traduse în numeroase limbi şi s-au bucurat de succes în întreaga lume.

Coperta seriei: Radu Răileanu
Pe copertă: Paul Delaroche (1797-1856), *Execuţia lui Lady Jane Grey*, 1853

BIBLIOTECA POLIROM — ACTUAL

„Stăruinţa de a arăta că istoria nu e făcută doar de bărbaţi, o cercetare impecabilă, poveşti pline de viaţă, într-un cuvânt, o carte ce aminteşte cât de capricios poate fi destinul unei femei în vremea dinastiei Tudor."

Daily Mail

„Cunoaşterea profundă a perioadei pe care o dovedeşte Philippa Gregory arată că povestea puterii şi a tragediei prin care trec cele trei tinere nobile merită spusă din nou. Romanul este o interpretare atrăgătoare şi convingătoare a unui moment istoric adeseori uitat."

The Times

„*Ultimul dintre Tudori* este o perspectivă asupra sfârşitului dinastiei Tudorilor, o perioadă tulbure a istoriei. El îi va încânta pe cititorii care cunosc deja opera scriitoarei şi-i va atrage, cu siguranţă, pe cei care îi citesc proza pentru prima dată."

Library Journal

„Un roman care dă noi sensuri expresiei *rivalitate între fraţi*."

The New York Post

ISBN 978-973-46-7521-0
9 789734 675210
www.polirom.ro
Carte publicată şi în ediţie digitală

